Aytan Mag-Indi

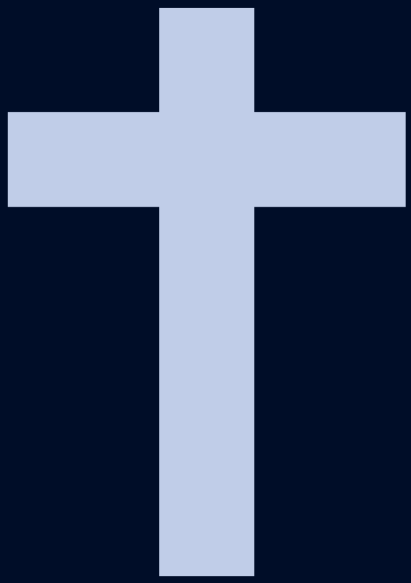

Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the Republic of the Philippines

Aytan Mag-Indi

Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the Republic of the Philippines

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-Indi Ayata (Ayta, Mag-Indi)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2025-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 29 Apr 2025
5d8de8ae-07a5-5b18-b655-c49f7f259880

Contents

MATEO 1
MARCOS 58
LUCAS 93
JUAN 153
MANI DYAG 196
ROMA 253
1 CORINTO 279
2 CORINTO 305
GALACIA 321
EFESO 330
FILIPOS 339
COLOSAS 345
1 TESALONICA 351
2 TESALONICA 357
1 TIMOTEO 360
2 TIMOTEO 368
TITO 374
Filemon 378
HEBREO 380
Santiago 402
1 PEDRO 409
2 PEDRO 417
1 JUAN 422
2 JUAN 429
3 JUAN 430
JUDAS 431
PAHAYAG 434

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MATEO

Ya listaan mani ninunun Jesu Cristu
(Lucas 3:23-38)

1 Ati ya listaan mani ninunun
Jesu Cristu ya layin David ya layin
Abraham.

2 Si Abraham ya bapan Isaac,
si Isaac ya bapan Jacob,
buy si Jacob ya bapan Juda buy
ya mapatêl na.
3 Si Juda ya bapa lan Fares buy
si Zara, buy si Tamar ya indu
la,
si Fares ya bapan Esrom,
buy si Esrom ya bapan Aram.
4 Si Aram ya bapan Aminadab,
si Aminadab ya bapan Naason,
buy si Naason ya bapan Salmon.
5 Si Salmon buy si Rahab ya
bapa buy indu nan Boaz,
si Boaz ya bapan Obed buy si
Ruth ya indu na,
buy si Obed ya bapan Jesse.
6 Si Jesse ya bapan Arin David
buy si Arin David ya bapan
Solomon. (Ya indu na sabay
ya manan asawan Urias.)

7 Si Solomon ya bapan Rehoboam,
si Rehoboam ya bapan Abias,
buy si Abias ya bapan Asa.
8 Si Asa ya bapan Jehoshafat,
si Jehoshafat ya bapan Joram,
buy si Joram ya bapan Ozias.
9 Si Ozias ya bapan Jotam,
si Jotam ya bapan Ahaz,
buy si Ahaz ya bapan Ezequias.
10 Si Ezequias ya bapan Manases,
si Manases ya bapan Amos,
buy si Amos ya bapan Josias.
11 Si Josias ya bapan Jeconias
buy mapatêl na. Sa panawun
abiin, dinakêp pa mani Israelita buy inipus sila sa Babilonia.

12 Pamakayari silan inipus sa Babilonia, nagin anak Jeconias si Salatiel
buy si Salatiel ya bapan Zerubabel.
13 Si Zerubabel ya bapan Abiud,
si Abiud ya bapan Eliaquim,
buy si Eliaquim ya bapan Azor.
14 Si Azor ya bapan Sadoc,
si Sadoc ya bapan Aquim,
buy si Aquim ya bapan Eliud.
15 Si Eliud ya bapan Eleazar,
si Eleazar ya bapan Matan,
buy si Matan ya bapan Jacob.
16 Si Jacob ya bapan Jose ya
asawan Maria. Si Maria
ya indun Jesus ya pambêgên
Cristu.

17 Kabay dilag gan mapu buy apat ta layi ya ubat kan Abraham angga kan David, dilag mapu buy apat ta layi ya ubat kan David angga sa pangaipus mani Israelita sa Babilonia, buy dilag mapu buy apat ta layi ya ubat sa pangaipus angga sa in-anak si Jesus ya pambêgên Cristu.

Ya Pamianak kan Jesu Cristu
(Lucas 2:1-7)

18 Paradi ya pamianak kan Jesu Cristu. Si Maria ya indu na, nakalan nan itangên kan Jose. Nuwa bayu sila miawyun, natandan Mariay nabuktut ya sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari.

19 Si Jose ya mapag-asawa na, gisa yan matinêk ka tawu buy a na labay mipakadêng-êy si Maria. Kabay naisip nay makisyay ya kan Maria un liim.

20 Nuwa kaban pan-isipin Jose ya abitu, nagpakit sa sulêplêp nay gisay ang-el Bapan Namalyari ya nagsabin, “Jose, layin David, agana ka malimun tangênên si Maria tagawan nangalêk ya sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari.

21 Manganak yan gisay liyaki
buy ya ipalagyu mu kana, Jesus,*
tagawan iligtas nay mani tawu na sa
mani kasalanan la."
22 Nalyari ya kaganawan abiin
amên matupad da sinabin Bapan
Namalyari sa kapamilatan propeta,
23 "Mangalêk ka gisay dalaga
buy manganak yan gisay liyaki.
Bêgên yan Emmanuel."† (Ya labay
sabin Emmanuel, "Kaawyun
tamuy Bapan Namalyari.")
24 Sên nimata si Jose, sinunul
nay sinabin ang-el Panginuun buy
tinangên na si Maria.
25 Nuwa a na ginêtan si Maria
angga sa naianak nay gisay liyaki.
Sên naianak kay kulaw, impalagyuy
nan Jose kanay Jesus.

2

Ya pallumatêng mani mag-aral sa pagkimit bêtêwên

1 In-anak si Jesus sa balayan
Bethlehem sa prubinsyan Judea
sabitun si Herodes ya ari. Gisay
allu, inlumatêng sa Jerusalem ya
dakun umnuy tawu ya mag-aral sa
pagkimit bêtêwên. Ubat sila sa êtêb
puputakan mamut.
2 Namatang sila, "Saantuy pini-
anakan sa Arin mani Judio? Im-
patang yan na ati gawan nakit yan
na bêtêwên sa puputakan mamut ya
tanda' nu saantu ya in-anak. Kabay
naku kay baydi amên ulimênên yan
ya."
3 Sên natandan Arin Herodes ya
ati, nigaganaka ya buy para êt bay-
duy kaganawan tawuy idi sa bal-
ayan Jerusalem.
4 Kabay impabêg Herodes ya ka-
ganawan mamunun pari buy mani
manurun Kautusan amên ipatang
na kallay, "Saantu ianak si Cristu?"
5 Nakitbay sila, "Sa Bethlehem ma
sakup prubinsyan Judea, tagawan
paradi ya insulat propeta,
6 'Sikaw wa mani tawu sa Bethlehem
sa lutan Juda,
alwan sikaw wa pinakanayêpa sa
mani balayan Juda,
tagawan maubat kamuyuy gisay
mamunu ya magpastul* sa
mani Israelita.' "†
7 Sên natandan Herodes ya ati,
liim nan impabêg ga mani tawuy
mag-aral sa pagkimit bêtêwên buy
natandan nay luway tawun nay in-
lumibas.
8 Pamakayari, impalaku na sila
sa Bethlehem. Intipan na kallay,
"Mita kawna buy pakangêdên yun
têkapên na kulaw. Nu makitan yu,
tambêng yun ibalita kangku amên
maku waku êt mangulimên kana."
9-10 Pamakayari lan nalêngêy in-
tipan Ari, namita silayna. Kaban
mamita sila, nanguman nagpakit ta
bêtêwên na nakitan la sa puputakan
mamut. Kabay sadyay saya la buy
sinunul lay ati angga sa nilatêng sila
sa binyanan kulaw.
11 Pamakasun la sa bali, nakitan
lay kulaw wa idi sa danin indu na
ya si Maria. Nanduku sila amên
ulimênên lay kulaw buy in-awas lay
mani gintan lay gintu, insensu, buy
mira amên iandug kana.
12 Sên pauli silayna, nagsabi si
Bapan Namalyari sa kapamilatan
taynêp la, "Agana kawna mag-
udung kan Herodes." Kabay dinu-
man sila tana sa kaatag dan pauli.

Ya pamita papakun sa Egipto

13 Sên namitay nay mani mag-
aral sa pagkimit bêtêwên, nag-
pakit sa taynêp Jose ya gisay ang-
el Panginuun. Sinabin ang-el kana,
"Mimata ka, gêtan muy mitaindu
buy mita kaw papakun sa Egipto.
Manugêl kaw pun baydu anggan a
ku pun sabin na mag-udung kawna,
tagawan pantêkapên Herodes ya
anak amên patin."

* **1:21 1:21** Ya lagyun Jesus, ubat ya sa lagyun Josue sa sabin Hebreo. Ya labay sabin lagyun Josue, "Namalyari ya Mamiligtas." † **1:23 1:23** Isaias 7:14. * **2:6 2:6** *magpastul:* ya labay sabin, manaysay. † **2:6 2:6** Mikas 5:2.

14 Kabay sa yabin abitu, nimata
si Jose buy gintan nay mitaindu sa
Egipto.
15 Buy nanugêl sila baydu angga sa
nati si Arin Herodes. Sa pakapakun
baydu, natupad da sinabin Bapan
Namalyari sa kapamilatan propeta,
"Binêg kuy anak ku amên mita sa
bansan Egipto."‡

Impapatin Herodes ya mani anak ka lawyaki

16 Sên natandan Arin Herodes ya
inlinlang yan mani lawyaki ya mag-
aral sa pagkimit bêtêwên, sadyay
tubag na. Kabay ya kaganawan
anak ka lawyaki sa Bethlehem ya
idad luway tawun payêpa buy sa
mani lugal la nakapalitêng baydu,
impapati na sila. Tagawan abituy
tawun na natandan na nu nakanu
nunan nagpakit ta bêtêwên sa mani
lawyaki ya mag-aral sa pagkimit
bêtêwên.
17 Sa kadawakan na dinyag
Herodes, natupad da sinabin
Propeta Jeremias,
18 "Dilag yan nalêngêy tangisan buy
masnêg ga alab sa balayan
Rama.
Pantangisan Raquel la mani anak
na.
Ayin makasamung sa panangis na
tagawan nati silayna."§

Ya pag-udung ubat sa Egipto

19 Pamakamatin Herodes, kaban
idi sa Egipto si Jose, nanguman
nagpakit kanay gisay ang-el Bapan
Namalyari sa kapamilatan taynêp
na.
20 Sinabin ang-el kana, "Jose, mi-
mata ka. Iuli minay mitaindu sa
Israel, ta nati yay kalabay mamatin
anak."
21 Kabay nimata si Jose buy in-uli
nay mitaindu sa Israel.
22 Nuwa sên natandan Jose ya si
Arquelao ya ari sa Judea ya kasagilin
bapa nay si Herodes, nalimwan lay
nan maku baydu. Kabay nanguman
yan pinatandan Bapan Namalyari
sa kapamilatan taynêp buy nagdaus
sila sa Galilea.
23 Buy nanugêl sila sa Nazaret.
Sa pakapakun baydu, natupad
da sinabin mani propeta, "Bêgên
Nazarenu" ya Cristu.

3

*Ya pangaral Juan ya Ma-
mawtismu
(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan
1:19-28)*

1 Sa panawun abitu, inlumatêng si
Juan ya Mamawtismu sa kakyangan
sa prubinsyan Judea ya mangaral
paradi,
2 "Pagsisyan buy itgên yuy panyag
kasalanan, tagawan marani yanay
pag-arin Bapan Namalyari."
3 Si Juan na pantukuyun Propeta
Isaias sabitun sinabi nay,
"Dilag gisay mamibêg sa kakyangan
ya pansabin na
'Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na.' "*
4 Ya yaming Juan, diyag sa sabut
kamelyu buy diyag sa balat ayup pa
yakês na. Ya pangkanên na, durun
buy pulut panilan.
5 Malakêy tawuy naku kana ubat
sa balayan Jerusalem, sa mani lugal
sa prubinsyan Judea, buy sa mani
lugal sa palitêng ilug Jordan.
6 Sinabi lay mani kasalanan la buy
binawtismuwan silan Juan sa ilug
Jordan.
7 Nuwa sên nakitan Juan na
malakêy Pariseo buy Saduseo ya
mamaku êt magpabawtismu, sin-
abi na kalla, "Sikaw wa kaparisun
lupung, sisabêt ta nagsabi kamuyun
makatakas kaw sa lumatêng nga
parusan Bapan Namalyari?
8 Nu pêtêg kaw nagsisi sa mani
kasalanan yu, ipakit yu sa mani
diyag yu.
9 Agana yu isipin na a kaw ma-
parusan gawan layi kaw Abraham.
Pansabin ku kamuyuy agyan na

‡ **2:15 2:15** Hosea 11:1. § **2:18 2:18** Jeremias 31:15. * **3:3 3:3** Isaias 40:3.

mani batun ati, madyag Bapan Namalyarin mani layin Abraham.
10 Amêsên, kaparisu kaw kayuy asê managêy mangêd. Kabay nakal-an nan mamarusa si Bapan Namalyari kamuyu ya paran palatsaw wa nakal-an nan mamutus puun kayu buy isamwag sa apuy."
11 "Pambawtismuwan kataw sa lanêm bilang pagpapêtêg sa pagsisi yu, nuwa dilag gisay lumatêng nga makapangyarian pun kangku. A ku sêpat mantan sandalyas na. Bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan Namalyari buy apuy.
12 Siyay mamipapawan mapanyag kangêdan sa mani mapanyag kadawakan kaparisun gisay mamibalusbus trigu. Ta ya triguy naibalusbus sana, sabay ya panisêmpan. Nuwa ya apa, sabay ya pan-ulamên sa apuy ya asê mangapalêng."

Ya pamawtismu kan Jesus (Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Inlumatêng si Jesus sa Ilug Jordan ya ubat sa prubinsyan Galilea amên magpabawtismu kan Juan.
14 Nuwa asê dayi kalabay si Juan ya bawtismuwan na si Jesus. Kabay sinabin Juan, "Siku dayi ya sêpat mun bawtismuwan, nuwa siyan sika yay magpabawtismu kangku ta?"
15 Nuwa nakitbay si Jesus kana, "Pasawan mun malyari amêsên na ati, gawan ati ya sêpat tan daygên amên matupad da buun kalabayan Bapan Namalyari." Kabay nakalabay si Juan.
16 Sên nabawtismuwan na si Jesus, nagsalwang ya sa lanêm buy nakitan nay nawang-at ta langit buy nagtabuy kanay Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad gisay pati-pati.
17 Buy dilag gisay tunuy ya ubat sa langit ta nagsabin, "Ati ya kakaidwan kun Anak ya kapapaidu kangku."

4

Ya panuksu kan Jesus (Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Pamakayari, impalêt Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus sa kakyangan amên tuksun Satanas.
2 Baydun nag-ayunu si Jesus un apattapuy allu buy apattapuy yabi. Kabay inlayang ya.
3 Inlumatêng amêsên na mapanuksuy Satanas buy sinabi na kana, "Nu sikay Anak Bapan Namalyari, daygên mun kanên na mani batun ati."
4 Nuwa nakitbay si Jesus, "Idi sa kasulatan,
'Alwan kay sa kanên mambumyay ya tawu, nun a sa balang Sabin Bapan Namalyari.' "*
5 Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa têngêl Templu sa Jerusalem
6 buy sinabi na kan Jesus, "Nu sikay Anak Bapan Namalyari, magnabu ka di. Ta idi sa kasulatan,
'Iutus Bapan Namalyari ya mani ang-el na buy sal-un laka amên asê midumpul sa batuy bitis mu.' "†
7 Nakitbay si Jesus, "Idi sa kasulatan,
'Agana mu subukun ya Panginuun mun Namalyari.' "‡
8 Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa sadyay katag-ayan bung-uy buy impakit kanay kaganawan kaarian sa babun luta buy pibandiyan mani ati.
9 Buy sinabin Satanas kan Jesus, "Ya kaganawan abiin, idin ku kamu, nu dukwan muku buy ulimênên."
10 Nakitbay si Jesus, "Magtas kay, Satanas! Gawan idi sa kasulatan,
'Kay Panginuun mun Namalyari ya ulimênên mu buy pagsuywan mu.' "§
11 Pamakayarin abiin, inlakwanan yan Satanas. Buy inlumatêng nga ang-el Bapan Namalyari buy naglingkud kan Jesus.

* **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3. † **4:6 4:6** Mani Kanta 91:11-12. ‡ **4:7 4:7** Deuteronomio 6:16.
§ **4:10 4:10** Deuteronomio 6:13.

Ya pag-umpisan Jesus sa pandaygên na
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Sên nabalitan Jesus ya nakasukul si Juan, nag-udung ya sa prubinsyan Galilea.
13 Nuwa a yina nanugêl sa balayan Nazaret nun a sa balayan Capernaum, sa agid dagat Galilea sa katganan Zebulun buy Neftali.*
14 Sa pakapakun baydu, natupad day sinabin Propeta Isaias,
15 "Ya lugal Zebulun buy ya lugal Neftali sabay ya dadanan papakun sa lawa ya idi sa lipay ilug Jordan.
Ya mani lugal abiin, sakup Galilea ya panugêlan mani alwan Judio."
16 Mambumyay sa nadiglêm ya mani tawu baydu, nuwa makakit silan ayin kaparisuy sawang.
Agyan idi sila sa nadiglêm papakun sa kamatyan, masawangan na isip la.†
17 Paubat sabitun inlumatêng si Jesus sa Capernaum, nangaral ya. Sinabi na, "Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan, tagawan marani yanay pag-arin Bapan Namalyari."

Binêg Jesus ya apat ta mandakêp kênan lanêm
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Kaban mamita si Jesus sa agid lawan Galilea, nakitan nay mipatêl ya silan Simon ya pambêgên Pedro buy si Andres. Mamisamwag silan dala ta ubra lay mandakêp kênan lanêm.
19 Sinabin Jesus kalla, "Kilaku kaw kangku ta daygên kataw mamipakaranin tawu kan Bapan Namalyari amên manampalataya sila kaparisun pandakêp yun kênan lanêm."
20 Tambêng lan imbalag ga dala la buy nakilaku sila kan Jesus.
21 Kaban pan-isundun Jesus ya pamita na, nakitan nay mipatêl ya si Santiago buy si Juan ya idi sa bangka ya mamipakapalan dala la. Kaawyun la si Zebedeo ya bapa la. Binêg sila êt Jesus amên makilaku kana.
22 Kabay tambêng lan inlakwanan ya bangka la buy bapa la ta nakilaku sila kan Jesus.

Nangaral buy namaiyul si Jesus un mani nagsakit
(Lucas 6:17-19)

23 Inlakun Jesus ya buun prubinsyan Galilea buy sinumun ya sa mani balin pagtipunan mani Judio amên manuru. In-aral nay Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari. Pinaiyul na êt ta kaganawan magmikakalasi ya sakit buy dilag mangatanam.
24 Niwagaw wa balita tungkul kan Jesus sa buun prubinsyan Siria. Kabay gintan kanay kaganawan nagsakit buy mani magkasakit sa matanam la buy mani sinêdakan nadawak ka ispiritu buy mani tinugaw buy mani a kabita. Pinaiyul nay kaganawan abitu.
25 Kabay inlaku yan sadyay lakên tawuy ubat sa prubinsyan Galilea, sa mani balayan sa Decapolis, sa balayan Jerusalem, sa prubinsyan Judea buy sa lipay Ilug Jordan.

5

Ya mani pinagpala
(Lucas 6:20-23)

1 Sên nakitan Jesus ya malakêy tawu, sinumukpa ya sa gisay bunguy buy niknu baydu. Nagdani kanay mani tagasunul na
2 buy nag-umpisa yan nangaral. Sinabi na,
3 "Pinagpalay mani tawuy nayêpay nakêm, tagawan mibilang sila sa pag-arian na.
4 Pinagpalay mani tawuy sadyay lungkut, tagawan samungun silan Bapan Namalyari.

* **4:13 4:13** Ya Zebulun buy Neftali sabay ya luway tribun Israel ya manugêl marani sa lawan Galilea. † **4:16 4:16** Isaias 9:1-2.

5 Pinagpalay mani tawuy nayêpay
nakêm, tagawan mapagmana
lay babun luta.
6 Pinagpalay mani tawuy nasabêk sa
panyag katinêkan kaparisun
gisay tawuy layangên buy
napêl-ang, tagawan pakab-
suyun silan Bapan Namalyari
sa katinêkan.
7 Pinagpalay mani tawuy mapal-
lunus, tagawan kalunusan
sila êt Bapan Namalyari.
8 Pinagpalay mani tawuy malinis
ya bêkê, tagawan makitan lay
Bapan Namalyari.
9 Pinagpalay mani tawuy manawup
mamikasundu, tagawan
bêgên silan mani anak Bapan
Namalyari.
10 Pinagpalay mani tawuy pam-
pasakitin gawan sa panunul
la sa kalabayan Bapan Namal-
yari, tagawan miawyun sila sa
pag-arian na.
11 Pinagpala kaw nu pandustakên
lakaw, pampasakitin buy
pagsabyanan lakaw mag-
mikakalasi ya nadawak ka
panangkan gawan sa panunul
yu kangku.
12 Ta para êt baysên na man-
gadanasan mani propeta awlagi.
Kabay nu mangadanasan yuy abiin,
magsaya kaw buy matula, tagawan
maulagay gantimpala yu sa langit."

Ya asin buy sulu
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 "Sikaw wa mani tagasunul
ku, maiparisu kaw sa asin sa ka-
ganawan tawu sa babun luta. Nuwa
nu mitas ya lasan asin, asina mi-
udung buy ayin nan nabang. Kabay
isamwag la tay ati sa dan buy pitu-
rakturakan mani tawu."
14 "Sikaw wa dêkêt sa mani tawu
sa babun luta kaparisun gisay bal-
ayan sa babun gisay bung-uy ya asê
maitagu."
15 "Ayin tawuy mamagkêt sulu ya
itagu na sa aypan pamisêmpanan,
nun a idin nay sulu sa pêtêg
pamyanan amên masawangan na
kaganawan idi sa bali.
16 Para êt bayduy sêpat yun
daygên. Pasawangên yuy dêkêt
yu sa mani tawu amên makitan
lay mangêd da pandaygên yu buy
ulimênên lay Bapa yuy idi sa langit."

Ya aral tungkul sa Kautusan

17 "Agana yu isipin na naku waku
baydi amên daygên ayin pukat ta
Kautusan na impasulat kan Moises
buy insulat mani propeta. Naku
waku baydi amên tuparên kuy mani
ati.
18 Pansabin ku kamuyuy kaban
dilag langit buy luta, agyan kay gisay
gulis sa Kautusan, asê madyag ayin
pukat anggan asê pun natupad da
kaganawan.
19 Kabay nu sisabêt man na nal-
labag sa nangabêlêng nga baagin
Kautusan buy mamituru sa kaatag
amên mallabag êt, pan-ituwad yan
pinakanayêpa sa kaganawan mani
kaawyun sa pag-arian Bapan Na-
malyari. Nuwa nu sisabêt man na
manunul sa Kautusan buy mami-
turu êt sa kaatag amên manunul êt,
pan-ituwad yan matag-ay sa mani
kaawyun sa pag-arian Bapan Na-
malyari.
20 Pansabin ku kamuyuy nu a
yu igitan na panyag katinêkan
mani manurun Kautusan buy mani
Pariseo, a kaw miawyun sa pag-
arian Bapan Namalyari."

Ya aral tungkul sa tubag

21 Sinabi pun êt Jesus, "Nalêngê
yuy sinabi sa mani pipuunpuunan
tamu, 'Agana ka mamatin tawu,
tagawan nu sisabêt man na ma-
matin tawu, atulun ya.'*
22 Nuwa amêsên, pansabin ku
kamuyu ya nu sisabêt man na di-
lag tubag sa patêl na, atulun yan
Bapan Namalyari. Buy nu sisabêt
man na mandustak sa patêl na buy
magsabin 'Ayin kan pukat!', iarap

* **5:21 5:21** Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17.

ya sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Buy nu sisabêt man na magsabi sa patêl na, ‘Ayin kan tanda!’, milaku ya sa impernu.
23 Kabay nu mam-i ka sa pamiandugan kan Bapan Namalyari buy maganaka mun dilag suluk kamuy patêl mu,
24 lakwanan mu pun na andug mu sa arap pamiandugan, ta makikasundu ka pun kana. Pamakayari, mag-udung ka buy mag-andug kan Bapan Namalyari.”
25 “Nu dilag mamidalum kamu, tambêng kan makikasundu kana kaban a naka pun naidalum. Gawan nu asê, dat iarap naka sa mallitis buy pamakayari, igawang kan mallitis sa pulis amên isukul.
26 Pansabin ku kamuy a ka makaawas sa sukulan anggan a mu pun nabayaran na kaganawan panipabayad la kamu.”

Ya aral tungkul sa pamikikanayun

27 “Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna, ‘Agana ka makikanayun.’†
28 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy kay êlêwên mu pun na gisay babayi ya dilag gan nadawak ka pangisip, nangasalanan kaynan pamikikanayun.
29 Kabay nu wanan mata muy magin sangkan pangasalanan mu, lus-ukun mu buy isamwag! Mas mangêd pun na matasan kan gisay mata kaysa buuy lawini mu, nuwa isamwag ka sa impernu.
30 Buy nu wanan gamêt muy magin sangkan pangasalanan mu, putusun mu buy isamwag. Mangêd pun na matasan kan gisay gamêt kaysa buuy lawini mu nuwa isamwag ka sa impernu.”

Ya aral tungkul sa pamisyay (Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 “Idi êt sa kasulatan, ‘Nu labay gisay liyakin isyay ya asawa na, sêpat biyan nayan kasulatan pamisyay.’‡
32 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man na liyaki ya misyay asawa na, liban ta nu nakikanayun na babayi, siyay nay namitustus sa babayi amên makikanayun nu mag-asawa yan kaatag. Buy nu sisabêt man na nakapag-asawa sa babayi ya in-isyay liyaki, nangasalanan yan pamikikanayun.”

Ya aral tungkul sa panumpa

33 “Nalêngê yu êt ta sinabi sabitun nuna sa mani pipuunpuunan tamu, ‘Agana kaw manumpan ayin kapêtêgan, nun a tuparên yuy pangaku yu sa lagyun Panginuun.’§
34 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy nu mangaku kaw, agana kaw manumpa. Agana yu sabin sa pangaku yuy ‘Makit takun langit’, tagawan idi bayduy trunun Bapan Namalyari,
35 o kayay ‘Makit takun luta’, tagawan ati ya tutudakan bitis na. Buy agana kaw êt magsabin, ‘Makit takun balayan Jerusalem,’ tagawan ati ya balayan Dakilan Ari.
36 Buy agana kaw êt magsabin ‘Agyan mati yaku’, tagawan agyan kay gisay sabut yu, a yu agyun paputin o pauyangên.
37 Sabin yu tanay ‘Awu’ nu awu buy ‘Asê’ nu asê, tagawan nu manumpa kaw pun, ubat ta abiin kan Satanas.”

Ya aral tungkul sa pangablas (Lucas 6:29-30)

38 “Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna, ‘Nu binulag kan kaparisu mu, bulagên muya êt. Nu mêgmên kaparisu muy bêbêy mu, mêgmên muya êt.’
39 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy nu dilag manyag nadawak kamuyu, agana kaw mangablas. Nu dilag mandalpin pingi mu, ipadalpi mu êt ta kapaka.

† **5:27 5:27** Deuteronomio 5:18. ‡ **5:31 5:31** Deuteronomio 24:1. § **5:33 5:33** Levitico 19:12; Mani Bilang 30:2; Deuteronomio 23:21.

40 Nu sisabêt man na mamidalum
kamu amên kêwên na yaming mu,
idin mu êt ta up-up mu.
41 Nu ipilit ipabakay sundalus ka-
muy gêgtan na un gisay kilumetru,
bakayên muy abiin un luway
kilumetru.
42 Nu dilag manyawad kamu,
biyan muya. Buy nu dilag mangan-
dam kamu, paandamên muya."

Ya aral tungkul sa pangidu
(Lucas 6:27-28; 6:32-36)

43 "Nalêngê yuy sinabi sabitun
nuna, 'Kaidwan muy kaluguran mu
buy kasulukan muy kapati mu.'
44 Nuwa amêsên, pansabin ku ka-
muyuy 'Kaidwan yuy mani kapati
yu buy manalangin kaw para sa
mani mamasakit kamuyu.'
45 Nu daygên yuy abiin, mapag-
papêtgan na anak kaw Bapan Na-
malyari ya idi sa langit. Tagawan
alwan kay sa mangangêd da tawu
miputak ka mamut, nun a agyan êt
sa mani nangadawak. Buy alwan
kay mani tawuy matinêk ka pam-
biyan nan uran, nun a agyan na
mani alwan matinêk.
46 Nu kay ya mani mangidu
kamuyuy pan-idun yu, ayin kaw
matanggap pa gantimpalay ubat kan
Bapan Namalyari. Ta abiin êt ta
pandaygên mani maningil buwis ya
makasalanan.
47 Buy nu kay mani patêl
yuy pangkumustên yu, ayin kaw
pamikaatag sa kaatag mani tawu. Ta
abiin êt ta pandaygên mani tawuy
asê mangilala kan Bapan Namalyari.
48 Kabay kaylangan magin ganap
kaw kaparisun Bapa yu ya idi sa
langit."

6

Ya aral tungkul sa pam-i

1 "Mangillag kaw ta dat ya panyag
yun mangêd, kay amên ulimênên
kaw mani tawu. Tagawan nu
kay parabaysên na pandaygên yu,
ayin kaw matanggap pa gantim-
palay ubat sa Bapa yuy idi sa langit."
2 "Kabay nu mam-i kaw sawup sa
mani magkasakit, agana yina ibali-
tay ati kaparisun mani tawuy ma-
pagtalingkayu. Ta nu idin la, pan-
ibalita la sa balin pagtipunan buy
sa mani dan amên ulimênên silan
mani tawu. Pansabin ku kamuyuy
natanggap lay nay mani pangulimên
mani tawu ya sabay ya gantimpala
la.
3 Nuwa nu mam-i kaw sawup
sa mani magkasakit, agana yu
ipatanda agyan kansabêt man
4 amên liim ya panawup yu.
Sa pakapakun baydu, ya Bapa
yun Namalyari ya makakit sa pan-
daygên tamun liim, sabay ya mam-
in gantimpala kamuyu."

Ya aral tungkul sa panalangin
(Lucas 11:2-4)

5 Nu manalangin kaw, agana
kaw mambus sa mani mapagtal-
ingkayu. Labaylabay lan manalan-
gin nakaidêng sa balin pagtipunan
buy sa mani pisubangan na dan
amên ta makitan silan mani tawu.
Pansabin ku kamuyuy natanggap
lay nay mani pangulimên mani
tawu ya sabay ya gantimpala la.
6 Nuwa nu manalangin kaw,
sumun kaw sa lalên silid buy isara
yuy pasbul. Baydu kaw manalangin
sa Bapa yuy asê maakit. Ta ya Bapa
yuy makakit sa pandaygên yun liim,
sabay siyay mam-in gantimpala
kamuyu.
7 "Kabay nu manalangin kaw,
agana yu piudung-udung nga ayin
kapukatan na sabi kaparisun pan-
daygên mani tawuy manalangin sa
diyusdiyusan la. Indap la nu lêng-
ên silan diyusdiyusan la gawan sa
kakarangan panalangin la.
8 Gana yu sila tubsun, tagawan
bayu kaw pun manyawad, tanday
nan Bapa nu sabêt ta kaylangan yu.
9 Nu manalangin kaw, paradi ya
sabin yu,
'Bapa yan na idi sa langit,
labay yan na kay sikay ulimênên
mani tawu.

10 Labay yan na mag-ari kayna kanyan kaganawan
buy sunulun mani tawuy kalabayan mu baydi sa babun luta, kaparisu sa langit.
11 Biyan mukay kanên sa inallu-allu.
12 Patawarên mukay sa mani kasalanan yan,
kaparisun pamatawad yan sa mani nangasalanan kanyan.
13 Buy agana mukay paulayan matuksu, nun a iligtas mukay kan Satanas.'*
14 Nu pampatawarên yuy mani tawuy nangasalanan kamuyu, patawarên kaw êt Bapa yun Namalyari ya idi sa langit.
15 Nuwa nu a yu sila patawarên, a kaw êt patawarên Bapa yuy idi sa langit."

Ya aral tungkul sa pag-ayunu

16 "Nu mag-ayunu kaw, agana kaw mambus sa mani tawuy mapagtalingkayu. Ta kay tatalagên lan maglupan malungkut amên ta ipakit la sa mani tawuy mag-ayunu sila. Pansabin ku kamuyuy natanggap lay nay mani pangulimên mani tawu ya sabay ya gantimpala la.
17 Nuwa sikaw, nu mag-ayunu kaw, magpulamus kaw buy ipakapala yuy sarili yu.
18 Daygên yuy abiin amên asê matandan mani tawuy mag-ayunu kaw. Ta ya Bapa yun Namalyari ya idi sa langit ya asê makitan, sabay siyay makakit sa pandaygên yun liim buy mam-i yan gantimpala kamuyu."

Ya pibandiyan sa langit (Lucas 12:33-34)

19 "Agana kaw manipun pibandiyan para sa sarili yu baydi sa babun luta. Ta baydi, dilag mani insektuy maniran pibandiyan yu o mangalawang buy dilag mani manakaw wa mangwan ati.
20 Nun a manipun kaw pibandiyan yu sa langit. Ta baydu, asê anagên, asê kalawangên buy ayin makasun na manakaw.
21 Tagawan nu idi saantuy pibandiyan yu, idi êt bayduy isip yu."

Ya sulu un lawini (Lucas 11:34-36)

22 "Ya mata, sabay ya sawang lawini. Kabay nu malinaw wa pangêlêw mu, nasawang êt ta buun lawini mu.
23 Nuwa nu asê malinaw wa pangêlêw mu, nadiglêm êt ta buun lawini mu. Kabay nu ya sawang nga idi kamu, nadiglêm awêd, nadidiglêm ma biyay mu!"

Si Bapan Namalyari o pibandiyan? (Lucas 16:13; 12:22-31)

24 "Ayin tawuy piagnanên nan magsuyu sa luway amung na. Ta nu parabaydu, kasulapwan buy pustakên nay gisa, nuwa ya gisa, idun nan tapat. Para êt baydu, a yu malyarin piagnanên pagsuywan si Bapan Namalyari buy pibandiyan."
25 "Kabay pansabin ku kamuyuy agana kaw napitik tungkul sa ikabyay yu buy nu sabêt ta kanên yu, inêmên yu o iyaming yu. Tagawan igit maulagay biyay kaysa kanên buy igit maulagay lawini kaysa yaming.
26 Pakaêlêwên yuy mani uybun manuk ka mallumpad. A sila mananêm, mamupul o manipun maêkan la sa budega. Nuwa paraman baydu, pampakan silan Bapa yun Namalyari ya idi sa langit. Sikaw pun nayi, igit kaw maulaga kana kaysa sa mani uybun manuk.
27 Ayin kamuyun makapikadang biyay na agyan sa gisay uras sa kapamilatan kapitikan na.
28 Agana kaw napitik tungkul sa pagyaming yu. Elêwên yu nu parasaantun mantumubuy mani tanaman na mamulak ya bêngat

* **6:13 6:13** Sa kaatag ga sulat, dilag êt sinabi ya paradi, "Tagawan sikay Ari ya makapangyarian buy Dakilan Bapan Namalyari agyan kanuman!"

tan tinumubu. A sila mag-ubra o
manyag yaming la.
29 Nuwa pansabin ku kamuyuy
agyan si Solomon na mabandi, a ya
nakapagyaming kasin kangêd gisa
man na bulaklak tanaman.
30 Pampakangêdên Bapan Na-
malyari ya mani lamun sa bung-
uy ya nabyay amêsên, nuwa
pamakawasak, maulam. Nu
parabaysên na pandaygên Bapan
Namalyari sa mani lamun, luyang
ngabay kamuyu, pilmin payamin-
gan nakaw. Pêtêg kawnan nabêlêng
nga panampalataya kana ta!
31 Kabay agana kaw napitik
tungkul sa kanên, inêmên o yaming
yu.
32 Ta ya mani asê mangilala kan
Bapan Namalyari, pawa silan napi-
tik tungkul sa mani bagay ya abiin.
Nuwa sikaw, tanday nan Bapa yun
Namalyari ya idi sa langit ya kaylan-
gan yuy kaganawan abiin.
33 Nuwa igit sa kaganawan, pag-
pilitan yun magpasakup sa pag-arin
Bapan Namalyari buy pagpilitan
yun manunul sa kalabayan na. Sa
pakapakun baydu, idin na kamuyuy
kaganawan kaylangan yu.
34 Kabay agana kaw napitik sa
kaylangan yu sa wasak. Wasak yu
tan isipin na abiin. Nukad day
pangisip yu sa allun ati."

7

Agana mangusgan kaparisu (Lucas 6:37-38; 6:41-42)

1 "Agana kaw mangusgan ka-
parisu yu amên a kaw êt usgên
Bapan Namalyari.
2 Tagawan nu parasaantu yun
inusgay kaparisu yu, para kaw êt
baydun usgên Bapan Namalyari.
3 Uysiyan makitan mu yay puling
sa matan kaparisu mu, pakan a mu
makitan na maragul la puling sa
mata mu ta?
4 Parasaantu mun masabi kanay,
'Kaksaw ka ta itas kuy puling mu,'
pakan dilag kan maragul la puling?
5 Mapagtalingkayu! Itas mu pun
na maragul la puling sa mata mu
amên makakit kan mangêd. Sa
pakapakun baydu, maitas muy pul-
ing sa matan kaparisu mu."
6 "Agana yu idin sa mani asuy
banal la bagay, ta dat sikaw pun na
balikwasan na buy kayatên. Buy
agana yu êt idin sa mani babuy ya
perlas ta kay piturakturakan lay ati.
Para êt baydu, agana yu ipilit iaral
la Sabin Bapan Namalyari sa mani
tawuy asê kalabay mallêngê sa sabi
na."

Ya aral tungkul sa panyawad, pangkap buy pamêg (Lucas 11:9-13)

7 "Manyawad kaw kan Bapan Na-
malyari buy biyan nakaw. Têkapên
yu kanay pantêkapên yu buy mak-
itan yu. Mamêg kaw kana buy
pakitbayan nakaw.
8 Tagawan na kaganawan
manyawad kana, pambiyan na
sila. Buy ya kaganawan mangkap,
makakit. Buy ya kaganawan
mamêg, pakitbayan.
9 Sikaw wa mangatwa, nu
manyawad tinapay kamuyuy anak
yu, biyan yu sila nayin batu? Asê!
10 Buy nu manyawad kamuyun
kênan lanêm ma anak yu, biyan yu
sila nayin utan? Asê!
11 Sikaw wa mani nangadawak, nu
katanda kaw mam-in mangangêd
da bagay sa mani anak yu, luyang
ngabay ya Bapa yun Namalyari ya
idi sa langit! Idin nay mangangêd
da bagay sa kaganawan manyawad
kana."
12 "Kabay daygên yu sa mani ka-
parisu yuy labay yun daygên la ka-
muyu. Ta abiin na ustuy panunul sa
Kautusan na impasulat kan Moises
buy insulat mani propeta."

Ya nalipit ta pasbul (Lucas 13:24)

13 "Sumun kaw sa nalipit ta pas-
bul, tagawan nakwal la pasbul
buy malapad da dan papakun sa

ayin katganan na kaparusan buy
malakêy mansumun baydu.
14 Nuwa nalipit ta pasbul buy ii-
bun na dan papakun sa biyay ya
ayin katganan buy kay pêpêrad da
manduman baydu."

Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Lucas 6:43-44)

15 "Mangillag kaw sa mani mag-
tatalingkayun propeta. Magdani
sila kamuyun paran mangêd da
tawu kaparisun tupa, pakan sa
kapêtêgan, nadawak ka labay la
kamuyu kaparisun asun aniwid.
16 Matandan yu sila sa mani diyag
la tagawan na tanaman na madiwi,
asê managêy ubas o igus.
17 Ya mangêd da puun kayu, man-
agêy yan pangkanên. Buy ya puun
kayuy asê mangêd, managêy yan
asê pangkanên.
18 Ya mangêd da puun kayu, asê
managêy asê pangkanên. Buy ya
puun kayuy asê mangêd, asê man-
agêy pangkanên.
19 Ya kaganawan puun kayuy asê
managêy pangkanên, pamputusun
buy pan-isamwag sa apuy.
20 Kabay matandan yuy magtatal-
ingkayun propeta sa mani diyag la."

Asê kilalan Bapan Namalyari ya manyag nadawak
(Lucas 13:25-27)

21 "Malakêy mamêg kangkun
'Panginuun, Panginuun' nuwa asê
labay sabin na miawyun sila sa pag-
arian Bapan Namalyari. Kay mani
tawuy manunul sa kalabayan Bapa
kuy idi sa langit ya miawyun sa pag-
arian na.
22 Sa allun pangukum, malakêy
magsabi kangkun paradi, 'Pangin-
uun, Panginuun alwa nayin sa lagyu
mu, impatanda yan na mani sabi
mu, namitas kay nangadawak ka
ispiritu, buy nanyag kay malakêy
mamakaupapas?'
23 Nuwa sabin ku kallay, 'A kataw
kakilala. Magpakarayu kaw kangku,
sikaw wa manyag kadawakan.' "

Ya luway tawuy nipaydêng bali
(Lucas 6:47-49)

24 "Kabay ya mani mallêngê buy
manunul sa mani sabi ku, kaparisu
yan mautêk ka liyaki ya nami-
paydêng bali na sa pundasyun na
batu.
25 Sên nanguran malakas, nal-
lanab buy sadyay lakas angin, asê
nalasak ka bali na, tagawan napas-
êy ya pinipundasyunan na.
26 Ya mani tawuy mallêngê sa
pansabin ku, pakan a la pan-
sunulun, kaparisu silan tawuy ayin
tanda ya namipaydêng bali sa kabal-
asan.
27 Sên nanguran malakas, nal-
lanab buy sadyay lakas angin,
nayêgmak buy nalasak ka bali."

28 "Pamakayarin nangaral Jesus,
nakaupapas ya mani tawu sa pan-
garal na,
29 tagawan nakit lay dilag yan
kapangyarian sa pangaral na, asê
kaparisun pangaral mani manurun
Kautusan."

8

Pinaiyul Jesus ya gisay nagsakit ketung
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Sên pamakalunsan Jesus ubat sa
bung-uy, pikilakwan yan malakêy
tawu.
2 Amêsên, nagdani kanay gisay
nagsakit ketung buy nanduku ya sa
arapan na. Sinabi na, "Panginuun,
nu kalabayan mun kayêk, paiyulun
muku."
3 Dinukpan yan Jesus buy sin-
abi na, "Labay ku. Umiyul
kayna." Kabay tambêng inumiyul
la nagsakit buy mangêd day lawini
na.
4 Sinabin Jesus kanay, "Agana
mu sabin kansabêt man na nalyari
kamu, nun a maku ka sa pari buy
ipaêlêw muy lawini mu ya inumiyul
lana. Pamakayari, mag-andug ka

ayun sa insulat Moises bilang pag-
papêtêg ga inumiyul kayna."*

Pinaiyul Jesus ya ipus kapitan (Lucas 7:1-10)

5 Sên inlumatêng si Jesus sa bal-
ayan Capernaum, naku kanay gisay
kapitan mani sundalus Romano buy
nakisabi,
6 "Panginuun, idi sa bali kuy ipus
kuy nakakalêk ka asina miidêng buy
sadyay sakit matanam na."
7 Sinabin Jesus, "Awu, maku
waku, ta paiyulun kuya."
8 Nuwa nakitbay kanay kapitan
mani sundalus, "Panginuun, a ku
sêpat lakwên mu sa bali ku. Kay
sabin muy umiyul la ipus ku, umiyul
yabay.
9 Tanda kuy ati, gawan siku
man, dilag mani nipagtungkulan
na makapangyarian pun êt kangku.
Buy dilag gaku êt pansakupun na
mani sundalus. Nu sabin ku sa
gisay, 'Maku ka baydu', maku yabay
baydu. Nu sabin kuy, 'Kaksaw ka
baydi', magdani ya. Buy nu sabêt ta
iutus ku sa ipus ku, daygên na."
10 Sên nalêngên Jesus ya sin-
abin kapitan sundalus, nakaupa-
pas ya buy sinabi na sa mani
tawuy kilalaku kanay, "Pansabin ku
kamuyuy ayin naku pun nakitan
na gisay Israelitay dilag paradi ya
karagul la panampalataya.
11 Pansabin ku kamuyuy malakêy
alwan Judioy ubat sa mag-
mikakanayun na lugal baydi sa
babun luta ya mapagkaêm lan Abra-
ham, Isaac buy Jacob sa kalutun
Bapan Namalyari sa kaarian na sa
langit.
12 Malakê dayi ya mani Judioy
pag-arian Bapan Namalyari, nuwa
isamwag sila sa kadlêman. Man-
angis sila baydun mingêngêt ta
bêbêy."
13 Sinabin Jesus sa kapitan mani
sundalus, "Muli kayna. Gawan sa
panampalataya mu, umiyul la ipus
mu." Sa uras êt abitu, inumiyul la
ipus kapitan.

Malakêy pinaiyul Jesus (Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Naku si Jesus sa balin Pedro. Pa-
makalatêng na baydu, nakitan nay
ampun Pedroy babayi ya nakakalêk
gawan umutun.
15 Dinukpan Jesus ya gamêt
babayi buy tambêng yan inumiyul.
Pamakayari, nidêng ya buy pinakan
na si Jesus.
16 Sên mamayabiyabi yana, gintan
mani tawu kan Jesus ya malakêy
sinêdakan nangadawak ka ispir-
itu. Kay sa gisay sabi na, naipatas
nay nangadawak ka ispiritu buy
pinaiyul nay mani nipagsakit.
17 Dinyag nay abiin amên matu-
pad da sinabin Propeta Isaias,
"Pinaiyul na kitamu sa sakit buy
intas nay mani matanam
tamu."†

Ya panunul kan Jesus (Lucas 9:57-62)

18 Sên nakitan Jesus ya malakêy
tawuy nakapalitêng kana, sinabi na
sa mani tagasunul nay "Maglipay
kitamina sa lawa."
19 Dilag gisay manurun Kautusan
na nagdani kan Jesus. Sinabi na,
"Manuru, kilaku waku kamu agyan
saantu man na lakwên mu."
20 Nuwa nakitbay si Jesus, "Dilag
lubut ta tutugêlan na mani asun ani-
wid. Dilag êt salay ya mani uybun
manuk. Nuwa sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, ayin naku tan sarilin
tutugêlan na mapagpaynawan."
21 Gisa pun sa mani tagasunul nay
nagsabi, "Panginuun, muli yaku pun
dayi ta ipalbêng kuy bapa ku."‡
22 Nuwa sinabin Jesus kana, "Ma-
nunul ka kangku buy ipalbêng

* **8:4 8:4** Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu inumiyul ya gisay nagketung, sêpat yan maku sa mani pari (Levitico 14:2; 14:11; Deuteronomio 24:8). † **8:17 8:17** Isaias 53:4. ‡ **8:21 8:21** Balang anak Judio, kaylangan sawpan lay mangatwa la. Nu nati yay tuwa la, sêpat lan pakapalanên ya lêbêng mangatwa la. Nuwa nagtakay mani tawu sa pakitbay Jesus.

minay nati mu sa mani nati sa pangêlêw Bapan Namalyari.”

Pinatgên Jesus ya malakas ya angin buy alun
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Nagsakay si Jesus sa gisay bangka kaawyun na mani tagasunul na.
24 Kaban idi sa bunak lanêm ma bangka la, inlumakas ya angin buy nayi-nayi silaynan matugpawan mangaragul la alun. Nuwa sa uras abitu, mamabêlêw si Jesus.
25 Kabay pinêw yan mani tagasunul na, “Panginuun, iligtas mukay ta milêmlêm kitamina!”
26 Nakitbay si Jesus kalla, “Alwa ta malimu kaw yata? Nanabêlêng yay panampalataya yuta.” Kabay nidêng ya buy in-utus nay malakas ya angin buy alun, “Tunggên kaw.” Tinunggên yabay.
27 Nakaupapas ya mani tagasunul na buy sinabi la, “Sisabêt ta atiyê? Siyan mapatgên na yay angin buy alun ta!”

Pinaiyul Jesus ya luway liyaki ya sinêdakan nangadadawak ka ispiritu
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Sên inlumatêng si Jesus sa lipay lawa, sa lutan mani Gadareno, timbêng yan luway liyaki ya ubat sa lêyang nga pamilbêngan. Ya lawyakin ati, sinêdakan silan nangadadawak ka ispiritu. Mangatubag sila. Kabay ayin sisabêt man na makadan baydu.
29 Sinabi la kan Jesus, “Sikay Anak Bapan Namalyari, sabêt ta daygên mu kanyan? Naku ka nayi baydi amên pasakitan mukay, agyan alwa pun panawun?”
30 Sa narayun pêrad, dilag malakêy babuy ya manabêl.
31 Nakisabi kanay mani nangadawak ka ispiritu, “Nu ipatas mukay, tulutan mukay magsêdak sa mani babuy.”
32 Sinabin Jesus, “Mita kaw!” Kabay nagtas sila sa luway liyaki buy nagsêdak sa mani babuy. Nipamwayuy mani babuy buy nanabu sa bêngaw. Kabay nangalulumud sila sa lawa.
33 Nuwayuy mani manaysay babuy papakun sa balayan buy imbalita la nu sabêt ta nalyari sa mani babuy buy sa luway liyaki ya sinêdakan nangadadawak ka ispiritu.
34 Kabay inumawas ya kaganawan tawu sa balayan amên lakwên la si Jesus buy pakisabyan layan “Magtas kayna baydi sa lugal yan.”

9

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya lumpu
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Kabay nagsakay silan Jesus sa bangka buy naku sila sa lipay lawa. Pamakalatêng la baydu, nuli ya sa Capernaum sa sarili nan balayan.
2 Amêsên, gintan kanan dakun umnuy tawu ya gisay liyaki ya lumpu ya idi sa kalapayan na. Sên nakitan Jesus ya maragul la panampalataya la kana, sinabi na sa liyaki ya lumpu, “Anak kuway, pas-êyên muy nakêm mu, ta pinatawad day mani kasalanan mu.”
3 Dilag êt baydun mani manurun Kautusan ya mangisip paradi, “Pallamusun yan tawun ati si Bapan Namalyari ta!”
4 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na, “Awta mangisip kaw yan nadawak ta?
5 Mas nalêp-aw sabin sa liyaki ya lumpuy, ‘Pinatawad danay mani kasalanan mu,’ gawan a yu makit nu pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay, ‘Midêng ka buy mita ka’
6 amên makitan yuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, dilag gakun kapangyarian baydi sa babun lutan mamatawad mani kasalanan.” Buy sinabi na sa liyaki ya lumpu, “Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy muli kayna!”
7 Kabay nidêng yabay ya liyaki buy nuli.

8 Sên nakit mani tawuy nalyari,
nakaupapas buy nangulimên sila
kan Bapan Namalyari ya nam-in
parabayduy kapangyarian sa gisay
tawu.

Binêg Jesus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Pamakabitan Jesus baydu, naki-
tan nay gisay liyaki ya naglagyun
Mateo ya nakaiknu sa pamayaran
buwis. Sinabin Jesus kana, "Kilaku
ka kangku." Kabay nidêng si Mateo
buy nakilaku kan Jesus.
10 Kaban mangan si Jesus buy
mani tagasunul na sa balin Ma-
teo, nipallumatêng nga malakêy
maningil buwis buy kaatag pun
na pan-ituwad makasalanan ya na-
pagkaawyun lan mangan.
11 Sên nakitan mani Pariseoy
abiin, pinatang lay mani tagasunul
Jesus, "Uysiyan makiawyun yay ma-
nuru yun mangan sa mani maningil
buwis buy sa kaatag pun mani
makasalanan ta?"
12 Sên nalêngên Jesus ya abitu,
sinabi na, "Asê mangaylangan man-
uluy tawuy ayin sakit, nun a abituy
tawuy nagsakit.
13 Mita kaw buy pakaisipin yu
nu sabêt ta labay sabin ati ya
idi sa kasulatan, 'Alwan andug yu
kangkuy labay ku, nun a magin
mapallunus kaw.' Tagawan naku
waku baydi amên bêgên na mani
tawuy makasalanan, alwan abitu
silay mani tawuy magsabin ayin
silan kasalanan."

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Dilag dakun umnuy tagasunul
Juan ya Mamawtismu ya naku kan
Jesus buy namatang, "Uysiyan sikay
buy mani Pariseoy pawa kay mag-
ayunu,* pakan mani tagasunul muy
a yata?"
15 Kabay in-alimbawan Jesus ya
sarili na sa liyaki ya pan-itangên,
"Malyari nayin mag-ayunuy mani
bisita sa tangênan pakan kaawyun
la pun na liyaki ya pan-itangên?
Asê! Nuwa lumatêng nga alluy
kêwên kallay liyaki ya pan-itangên.
Sa panawun abiin, baydu sila pun
mag-ayunu."
16 Sinabin Jesus kallay mani paal-
imbawa, "Ayin mamilanib bayuy
yaming sa manan yaming. Tagawan
nu mikuyum ma bayuy yaming,
mapaktang nga manan yaming buy
luyang dumagul la ginit.
17 Ayin êt mamitiis bayuy alak
sa manan pamyanan na diyag sa
balat, tagawan matlês ya pamyanan
buy mibulug ga alak. Parisu silan
masayang! Ya bayuy alak, sêpat itiis
sa bayuy pamyanan. Sa pakapakun
baydu, parisu silan mabuyutan."

Ya anak mamunu buy ya babayi
ya dayên
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Kaban pansabin nay ati, in-
lumatêng nga gisay mamunu sa
balin pagtipunan mani Judio. Nan-
duku ya buy nakisabi kan Jesus,
"Kapimati pun anak kuy babayi. Nu
malyari dayin kayêk, lakwên muya
pun buy ipaluntu muy gamêt mu
kana amên bumyay ya."
19 Kabay nakilaku kana si Jesus
buy mani tagasunul na.
20-21 Kaban mamita sila, dilag
gisay babayi ya nagdani sa bukut
Jesus. Ya babayin ati, mapu buy
luway tawun nan dayên. Sinabin
babayi sa nakêm na, "Madukpan
kuta dayi ya yaming na, umiyul
lakina." Kabay dinukpan nay palpal
yaming Jesus.
22 Nangawing si Jesus buy naki-
tan nay babayi. Sinabi na, "Anak
kuway, pas-êyên muy nakêm mu.
Inumiyul ka gawan sa panam-
palataya mu." Kabay tambêng inu-
miyul la babayi.
23 Sên pamakalatêng Jesus sa
balin mamunu sa pagtipunan, naki-
tan nay manigtig buy malakêy
tawuy matarit.

* **9:14 9:14** Ya pag-ayunu la, luway besis sa gisay duminggu (Lucas 18:12).

24 Sinabi na, “Mag-awas kaw pun,
ta asê nati ya anak! Kay mamabêlêw
ya.” Gawan sa sinabi na, inuyam
laya.
25 Sên nag-awas ya mani tawu,
sinumun si Jesus, ta tinalan nay
gamêt anak buy nimata ya.
26 Ya dinyag Jesus, niwagaw sa
kaganawan balayan baydu.

Pinaiyul Jesus ya luway bulag

27 Pamakabitan Jesus baydu, pik-
ilakwan yan luway bulag ga liyaki
ya masnêg magsabin, “Layin Arin
David, kalunusan mukay ya kayêk!”
28 Pamakalatêng Jesus sa bali ya
bibiyan na, nagdani kanay mani
bulag. Pinatang silan Jesus, “Man-
ampalataya kaw nayi ya mapaiyul
kataw?”
Nakitbay sila, “Awuy Panginuun.”
29 Kabay dinukpan Jesus ya
mata la buy sinabi na, “Gawan sa
panampalataya yu kangku, makakit
kawna.”
30 Kabay nakakit yabay ya luway
bulag. Masipit intipan Jesus kallay,
“Agana yu sabin na nalyari kamuyu
agyan kansabêt man.”
31 Nuwa sên nakabitay nay luwa,
inwagaw-wagaw lay dinyag Jesus sa
buun lugal abitu.

Pinaiyul Jesus ya pipi

32 Kaban pabitay na silan Jesus,
dilag gintan kanay gisay liyaki ya
pinapipin nadawak ka ispiritu.
33 Impatas Jesus ya nadawak ka
ispiritu. Kabay nakapagsabi ya.
Nakaupapas ya mani tawu buy sin-
abi la, “Agyan kanuman, ayin pun
nalyari ya paradi sa buun Israel.”
34 Nuwa sinabin mani Pariseo,
“Si Satanas ya puun nangadadawak
ka ispiritu, sabay ya nam-in ka-
pangyarian kanan mamipatas nan-
gadadawak ka ispiritu.”

Nalunus si Jesus sa mani tawu

35 Inlakun Jesus ya mani balayan
buy mani baryu buy sinumun ya
sa mani balin pagtipunan mani Ju-
dio amên manuru. In-aral nay
Mangêd da Balita tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari. Pinaiyul
na êt ta kaganawan tawuy dilag
magmikakanayun na sakit buy dilag
mangatanam.
36 Sên nakitan Jesus ya malakêy
tawu, nalunus ya kalla gawan nakit
nay maguluy isip la buy ayin tan
manawup kalla. Para silan tupay
ayin magpastul.
37 Kabay sinabi na sa mani taga-
sunul na, “Elêwên yuy malakêy
tawuy nakal-an magpasakup kan
Bapan Namalyari ya paran pali
ya pupulun, nuwa pêpêrad da
mamupul.
38 Kabay manalangin kaw sa Pang-
inuun na magbandin pampupulun
ya miutus yapun mamupul.”

10

Ya mapu buy luway tagasunul (Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Binêg Jesus ya mapu buy luway
tagasunul na, ta binyanan na
silan kapangyarian mamipatas nan-
gadawak ka ispiritu buy mamaiyul
kaganawan sakit buy mangatanam.
2 Ati ya lagyun mapu buy luway
tagasunul ya binêg nan apostul. Ya
mumuna, si Simon ya pambêgên
lan Pedro, si Andres ya patêl na, si
Santiago buy Juan ya anak Zebedeo,
3 si Felipe, si Bartolome, si Tomas,
si Mateo ya maningil buwis, si San-
tiago ya anak Alfeo, si Tadeo,
4 si Simon na Cananeo,* buy si Ju-
das Iscariote ya sabay ya nisupakat
kan Jesus.

In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na (Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 In-utus Jesus ya mapu buy luway
tagasunul na buy tinipanan na silan,
“Agana kaw maku sa mani alwan
Judio o saantu man na balayan mani
Samaritano,

* **10:4 10:4** Sa Griego, ya labay sabin Cananeo, manalangsang sa gubernu.

6 nun a maku kaw sa mani Israelitay nanuwad mani tupay nalitêp.
7 Iaral yu kallay marani yay pagarin Bapan Namalyari.
8 Paiyulun yuy mani nipagsakit buy nagketung. Pabyayên yuy nangamamati buy ipatas ya nangadadawak ka ispiritu. Gawan nananggap kaw abiin na kapangyarian un a yu binayaran, a kaw êt magpabayad sa panawup yu.
9 Sa pamita yu, agana kaw mantan pera, agyan gintu, pilak o tangsu.
10 Agana kaw êt mantan susut, yaming nga pangalili, sandalyas, o têkên. Tagawan ya mag-ubra, sêpat yan mananggap mani kaylangan na."
11 Sinabi pun êt Jesus, "Agyan dakun saantu man na balayan o baryuy lakwên yu, mangkap kaw tawuy nanaspat mananggap kamuyun mangêd sa bali na. Manugêl kaw baydu angga sa pamita yu.
12 Pamakasun yu sa balin abitu, sabin yu sa kaganawan idi bayduy, 'Pagpalên kaw Bapan Namalyari.'
13 Nu tanggapên lakaw, mapakallay kapatêtbêkan Bapan Namalyari. Nuwa nu asê, mag-udung kamuyuy abituy kapatêtbêkan Bapan Namalyari.
14 Nu a lakaw tanggapên o lênggên sa gisay bali o balayan, mita kaw baydu. Nuwa bayu kaw mita, ikampag yu pun na abu sa bitis yu bilang pamatanda kalla ya nadawak ka dinyag la.
15 Pansabin ku kamuyuy sa Allun Pangukum Bapan Namalyari sa mani tawu, mas mabyat ta parusay madanasan la kaysa sa mani taga Sodoma buy taga Gomorra."

Ya pamasakit ta lumatêng (Marcos 13:9-13; Lucas 12:12-17)

16 Buy sinabi pun êt Jesus sa mani tagasunul na, "Pansabin ku kamuyuy para kaw tupa ya paniutus ku sa mani tawuy paran asun aniwid. Kabay magin mautêk kaw nanuwad utan, nuwa magpakatunud kaw nanuwad pati-pati.
17 Mangillag kaw sa mani tawu, tagawan dakpên lakaw buy iarap sa mani manungkulan. Latikun lakaw sa mani balin pagtipunan.
18 Gawan sa panunul yu kangku, iarap lakaw sa mani gobernador buy sa mani ari. Abiin nay panawun yu amên makapagpapêtêg kalla buy sa mani alwan Judio tungkul kangku.
19 Buy nu iarap lakaw sa mani mallitis, agana kaw napitik nu sabêt ta sabin yu buy nu parasaantuy ipakitbay yu. Ta si Bapan Namalyari ya mamipaisip kamuyu nu sabêt ta sabin yu sa panawun abiin,
20 tagawan alwan sikaw wa magsabi, nun a Ispiritun Bapa yun Namalyari ya magsabi sa kapamilatan yu."
21 "Sa panawun abitu, dilag tawuy migawang patêl na amên ipapati. Dilag êt mangatway migawang anak la amên ipapati buy dilag êt mani anak ka manalangsang buy mipapatin mangatwa la.
22 Gawan sa panunul yu kangku, kasulapwan lakaw kaganawan. Nuwa ya manugêl tapat angga sa katganan, sabay siyay miligtas.
23 Nu pisakitin kaw sa gisay balayan, tumakas kaw sa kaatag balayan. Pansabin ku kamuyuy a yu pun mayarin malakuy kaganawan balayan Israel, sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngakina baydi."
24 "Ayin mag-aral la igit pun sa manuru kana. Buy ayin ipus ya igit pun sa amung na.
25 Nu madanasan gisay mag-aral la kaparisun nadanasan manuru na, kay sêpat kanay abitu. Buy nu madanasan ipus ya kaparisun nadanasan amung na, kay sêpat êt kanay abitu. Ta nu sikuy bilang mamunu yuy pambêgên lan Satanas,† luyang ngabay sikaw."

† **10:25 10:25** Sa Griego, Beelzebul ya sabay ya puun mani dimunyu.

Ya sêpat kalimwan
(Lucas 12:2-7)

26 “Kabay agana kaw malimu sa
mani tawuy mamasakit kamuyu.
Tagawan ayin pan-itaguy asê mak-
itan buy ayin pan-iliim ma asê
matandan.
27 Ya mani pansabin ku kamuyu
sa kadlêman, ipatanda yu êt sa
nasawang. Buy ya pan-iayas ku ka-
muyu, sabay ya masnêg yun sabin
sa mani tawu.
28 Agana kaw malimu sa mani
tawuy kalabay mamati kamuyu. Ta
kay lawini yuy agyu lan patin,
nuwa alwan kaladwa yu. Nun
a ya kalimwan yu, si Bapan Na-
malyari, ta sabay siyay dilag ka-
pangyarian mamatin lawini yu buy
mamisamwag kaladwa yu sa im-
pernu.
29 Ya luway laynê, kay pan-isaliw
sa nayêpay alaga. Nuwa ayin agyan
gisa man kallay manabu sa lutan asê
kalabayan Bapa yun Namalyari.
30 Luyang kaw pun. Ta agyan ya
bilang mani sabut yuy tandan Bapan
Namalyari.
31 Kabay agana kaw malimu,
ta luyang kaw maulaga kaysa sa
malakêy laynê.”

Ya pangilala kan Cristu
(Lucas 12:8-9)

32 Sinabi pun êt Jesus, “Nu sisabêt
man na mangilala kangku sa arapan
mani tawu, kilalanên kuya êt sa
arapan Bapa kuy idi sa langit.
33 Nuwa nu sisabêt man na
mamikadêng-êy kangku sa arapan
mani tawu, ikadêng-êy kuya êt sa
arapan Bapa kuy idi sa langit.”

Ya pamipapatin gisay pamilya
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 “Agana yu isipin ya naku waku
baydi sa babun luta amên dilag
mangêd da pamiaawyun na mani
tawu. Asê! Gawan sa pamaku ku
baydi, asê mikakaintindi ya mani
tawu.
35 Buy gawan kangku, pakipatyan
anak ka liyaki ya bapa na. Buy
pakipatyan anak ka babayi ya
indu na. Para êt bayduy daygên
manuyang nga babayi sa ampu nay
babayi.
36 Ya mapagkapatin gisay tawu
sabay ya sarili nan pamilya.”
37 “Ya mangidu sa mangatwa nan
igit pun kangku, a ya sêpat taga-
sunul ku. Buy ya mangidu sa anak
nan igit pun kangku, a ya sêpat
tagasunul ku.
38 Ya asê nakal-an mati gawan sa
panunul na kangku kaparisun pa-
makay kurus, a ya sêpat tagasunul
ku.
39 Sisabêt man na tawuy maglabay
miligtas ya biyay na, sabay ya
matasan biyay na. Nuwa ya tawuy
nakal-an mam-in biyay na para
kangku, sabay ya mabiyan biyay ya
ayin katganan.”

Ya mani gantimpala
(Marcos 9:41)

40 “Sisabêt man na mananggap
kamuyu, sikinay pantanggapên
na. Buy ya mananggap kangku,
pantanggapên naynay namiutus
kangku.
41 Ya mananggap sa gisay
propeta gawan sa pangapropeta na,
makatanggap yan gantimpala para
sa gisay propeta. Buy ya mananggap
sa matinêk ka tawu gawan matinêk
ya, makatanggap yan gantimpala
para sa matinêk ka tawu.
42 Pansabin ku kamuyuy nu sis-
abêt man na makab-in gisay basun
lanêm ma nalêpêt sa gisay mamaka-
palunus ya tagasunul ku gawan
tagasunul kuya, pilmin makatang-
gap yan gantimpalay ubat kan Ba-
pan Namalyari.”

11

Ya pakitbay Jesus kan Juan ya Mamawtismu
(Lucas 7:18-35)

1 Pamakayarin tinurwanan Jesus
ya mapu buy luway tagasunul na,
namita ya sa lugal abitu amên ma-
nuru buy mangaral êt sa mani
narani ya lugal baydu.

2 Nakasukul sa panawun abitu si
Juan ya Mamawtismu. Natandan
nay mani pandaygên Cristu. Kabay
in-utus nay mani tagasunul na
3 amên ipatang kanay paradi,
“Sikayna nayi ya pan-êtêngên yan
na lumatêng o mangêtêng kay pun
kaatag?”
4 Nakitbay si Jesus, “Mag-udung
kaw kan Juan buy ibalita yu kanay
nalêngê buy nakit yu amêsên.
5 Nakakit tanay mani bulag.
Nakabitay mani lumpu. Inumiyul la
mani nagketung. Nakalêngêy mani
asê kalêngê. Pampabyayên na mani
nati. Buy pan-iaral lana sa mani
kaluluy Mangêd da Balita.
6 Buy sabin yu êt kanay pinag-
palay tawuy asê magluway nakêm
kangku!”
7 Kaban mamitay mani tagasunul
Juan, pinatang Jesus ya mani tawu,
“Sabitun naku kaw sa kakyangan,
sabêt ta napilmi yun makit? Gisay
timbu nayi ya pangkimpayên angin?
Asê!
8 Gisay tawu nayi ya nakayaming
mangêd? Asê, ta ya mani tawuy
nakayaming mangêd, kay makitan
sa balin ari.
9 Naku kaw êt nayi sa kakyangan
amên makit ya gisay propeta? Awu!
Pêtêg, gisa yabay propeta si Juan.
Nuwa pansabin ku kamuyuy igit
yapun sa gisay propeta.
10 Ta sabay si Juan na pantukuyun
Bapan Namalyari sabitun sinabi na
sa Kasulatan,
‘Dilag gakun gisay iutus ya muna
kamu amên mil-an danan
mu.’ ” *
11 “Pansabin ku kamuyuy ayin
tawuy in-anak ya igit pun kan
Juan. Nuwa nu sisabêt man na
pinakanayêpa sa mani tawuy pag-
arian Bapan Namalyari, igit yapun
kan Juan.†
12 Ubat pun sa pangaral Juan
angga amêsên, pampilitin mani
tawun mibilang sila sa pag-arian
Bapan Namalyari.
13 Tagawan ya kaganawan
propeta, nagsabi yana sabitun
nuna tungkul sa pag-arin Bapan
Namalyari buy idi êt sa Kautusan
na impasulat kan Moises. Nuwa ya
abiin, kay aangga sa panawun Juan.
14 Buy nu maniwala kaw sa pans-
abin na ati, si Juan sabay si Elias ya
impangakun lumatêng.
15 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy nalêngê yu!”
16 Sinabi pun êt Jesus, “Sa sabêt ku
maiparisuy mani tawu sa panawun
amêsên? Maiparisu ku sila sa mani
anak ka nakaiknu sa pangapalan.
Pansabin lan masnêg sa mani kaka-
pal la,
17 ‘Tinigtigan yan kaw bulugudyung,
nuwa a kaw nanalêk.
Nagkanta kay pagkanta sa nati,
nuwa siyan a kaw nanangis.’
”
18 “Para êt bayduy mani tawu
amêsên ya sên inlumatêng baydi si
Juan, nakitan la yay mag-ayunu buy
asê maminêm alak. Pansabin lay,
‘Pansêdakan nadawak ka ispirituy
tawun abiin.’
19 Buy sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, sên inlumatêng ngaku
baydi, nakitan lakun mangan buy
maminêm alak, siyan pansabin lay,
‘Elêwên yumbay ya tawun abiin!
Masing-ul buy mapaglasing ya,
kaluguran yan mani maningil buwis
buy mani mapanyag kasalanan!’
Nuwa paraman baydu, mapag-
papêtgan na pêtêg ga kabiyasnan
Bapan Namalyari sa kapamilatan
diyag mani tawuy manunul sa
kalabayan na.”

Pamatanda sa mani balayan ya asê nagsisi
(Lucas 10:13-15)

20 Pamakayari, sinabyanan Jesus
ya mani tawu sa mani balayan ya

* **11:10 11:10** Malakias 3:1. † **11:11 11:11** Igit sila kan Juan ta sabay silay makakit un pag-umpisan pag-arin Bapan Namalyari. Si Juan, nati yina bayu nag-umpisa ya pag-arin Bapan Namalyari.

pinanyagan nan malakêy mamakau-
papas, gawan a sila nagsisi sa mani
kasalanan la.
21 Sinabi na, "Mamakapalunus
kaw wa mani taga balayan Corazin!
Mamakapalunus kaw êt ta mani
taga balayan Bethsaida! Ta nu
sa balayan Tiro buy balayan Sidon
nalyari ya mani mamakaupapas ya
dinyag ku kamuyu, manayna dayi
silan nagyaming saku buy inabwan
lan abuy ulu la bilang pagpapêtêg
ga nagsisi silayna.
22 Nuwa pansabin ku kamuyuy sa
Allun Pangukum Bapan Namalyari,
mas mabyat ta parusay madanasan
yu kaysa mani taga Tiro buy mani
taga Sidon. Gawan agyan nakit yuy
mani mamakaupapas ya dinyag ku,
a kaw nagsisi sa mani kasalanan yu.
23 Buy sikaw wa mani taga Caper-
naum, indap yu kali nu dayêwên
kaw angga sa langit? Asê! Isamwag
kaw sa impernu! Tagawan nu sa
Sodoma nalyari ya mani mamakau-
papas ya dinyag ku kamuyu, asê
dayi inulam Bapan Namalyari ya
balayan la buy nanugêl pun dayi ya
balayan la angga amêsên.
24 Kabay pansabin ku kamuyu, sa
Allun Pangukum, mas mabyat ta
parusay madanasan yu kaysa mani
taga Sodoma."

Magdani kan Jesus ya mani magkasakit buy mabyatan
(Lucas 10:21-22)

25 Sa uras êt abitu sinabin Je-
sus, "Pampasalamatan katay Bapa,
ya Panginuun sa langit buy baydi
sa babun luta, gawan inliim muy
ati ya kapêtêgan sa mani tawuy
biyasa buy sa mani matag-ay ya
pinag-aralan, nun a impatanda mu
sa mani tawuy kaparisun nabêlêng
nga anak ya ayin pun tanda.
26 Awuy Bapa, dinyag muy abiin ta
abiin na kalabayan mu."
27 Pamakayari, sinabi na sa mani
tawu, "Indin na kangkun Bapay ka-
ganawan. Ayin magtanda kangkuy
Anak na, nun a kay ya Bapa ku.
Buy ayin êt magtanda kan Bapa, nun
a kay sikuy Anak na buy ya mani
tawuy pinili kun pipatandan kana."
28 "Magdani kaw kangku, sikaw
wa kaganawan magkasakit buy
mabyatan, ta sikuy mam-in kapay-
nawan kamuyu.
29 Sunulun yuy mani utus ku
buy mag-aral kaw kangku, tagawan
mangêd buy nayêpay nakêm ku.
Buy makatanam kaw kapaynawan,
30 gawan asê mabyat ta pawud ku
buy nalêp-aw wa pan-ipabakay ku
kamuyu."

12

Ya patang tungkul sa Allun Pag-paynawa
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan
silan Jesus sa nagtrigu. Nalayan-
gan mani tagasunul na. Kabay
nanggutus silan tilalagay trigu* buy
kinnan lay ati.
2 Sên nakit silan mani Pariseo,
sinabi la kan Jesus, "Elêwên muy
pandaygên mani tagasunul mu. Pal-
labagên lay Kautusan tungkul sa
Allun Pagpaynawa."
3 Pikitbayan silan Jesus, "A yu pun
nayi nabasay dinyag David sabitun
inlayang ya buy mani kaawyun na?
4 Sinumun ya sa Tolday Pagsim-
ban, nangwa yan tinapay ya in-
andug kan Bapan Namalyari,† kin-
nan na buy pinakan na êt ta mani
kaawyun na, agyan idi sa Kautusan
ya kay mani pari ya dilag karapatan
mangan abitu.
5 A yu pun êt nayi nabasa sa Kau-
tusan na impasulat kan Moises ya si
mani pari, mag-ubra sila sa Templu
agyan sa Allun Pagpaynawa? Gisa êt

* **12:1 12:1** Sa kulturan mani Judio, pantulutan ya mani tawu ya manggutus trigu, alwa ta dayin sa Allun Pagpaynawa (Deuteronomio 23:25). † **12:4 12:4** Balang Allun Pagpaynawa, mamiandug sila kan Bapan Namalyari un tinapay sa lamesa ya diyag sa gintu. Ya mani pari, dilag silan karapatan mangan andug (Levitico 24:5-9).

ta ati sa asê panunul sa Kautusan na
impasulat kan Moises, nuwa a sila
nangasalanan.
6 Pansabin ku kamuyuy dilag pun
gisay idi baydi ya igit pun sa Templu.
7-8 Tagawan sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawuy makapagsabi nu
sabêt ta daygên sa Allun Pagpay-
nawa. Tanda yuta dayi nu sabêt ta
labay sabin Bapan Namalyari sa Ka-
sulatan, 'Alwan andug yu kangkuy
labay ku, nun a mapallunus kaw.'
Nuwa gawan a yu tanda, pan-
atulun yuy mani kaawyun kuy ayin
kasalanan."

Pinaiyul la liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Pamakabitan Jesus sa lugal abitu,
sinumun ya sa balin pagtipunan
mani Judio.
10 Dilag gisay liyaki bayduy nati
ya gisay gamêt. Dilag êt mani
tawu bayduy mangkap maisangkan
laban kan Jesus. Kabay pinatang
laya, "Pantulutan nayin Kautusan
na mamaiyul‡ nagsakit sa Allun Pag-
paynawa?"
11 Nakitbay ya, "Nu sikaw wa dilag
tupa ya nanabu sa lubut sa Allun
Pagpaynawa, alwa nayin isalwang
yuya?"
12 Luyang ngabay ya tawuy
maulaga kaysa sa gisay tupa! Kabay
pantulutan Kautusan na manyag
mangêd sa kaparisun tawu sa Allun
Pagpaynawa.
13 Pamakayari, sinabin Jesus sa
liyaki ya nati ya gisay gamêt, "Ipak-
tang muy gamêt mu." Kabay im-
paktang liyaki ya gamêt na buy inu-
miyul ya kaparisun kapakan gamêt
na.
14 Namitay mani Pariseoy idi
baydu buy nisasabi sila nu
parasaantu lan maipapati si Jesus.

Ya lingkud da pinili

15 Natandan Jesus ya pan-isipin
mani Pariseo. Kabay namita ya buy
mani tagasunul na. Malakêy tawuy
nangamat kana buy pinaiyul nay
kaganawan nipagsakit.
16 Nuwa impakasipit nan intipan
kallay, "Agana yu ipatanda sa kaatag
nu sisabêt taku."
17 Sa pakapakun baydu, natupad
da sinabin Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan propeta Isaias,

> 18 "Ati ya lingkud da pinili ku.
> Kakaidwan kuya buy kapapaidu
> ya kangku.
> Iutus ku kanay Ispiritu ku,
> buy ipatanda nay katuynungan
> sa kaganawan bansa.
> 19 A ya makisubakan, a ya
> masnêg magsabi,
> buy asê malêngêy tunuy na sa
> dan.
> 20 Ya mani mangayna sa panam-
> palataya, pas-êyên na sila,
> buy a na paulayan na mani
> matasan un pag-asa.
> A ya tunggên anggan asê man-
> ambut ta katuynungan.
> 21 Ta siyay pangubatan pag-asan
> kaganawan tawu sa babun
> luta."§

Ya pamipatas Jesus sa nadawak ka ispiritu
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Dilag gintan na mani tawu kan
Jesus ya gisay liyaki ya binulag
buy pinapipin nadawak ka ispiritu.
Pinaiyul yan Jesus. Kabay nakakit
ya buy nakapagsabi.
23 Nakaupapas ya kaganawan buy
sinabi la, "Ati ya lawês ya Mamilig-
tas ya impangakun Bapan Namal-
yari ya ubat sa layin David?"
24 Nuwa sên nalêngên mani
Pariseoy abiin, sinabi la, "Si Sa-
tanas* ya puun nangadadawak ka
ispiritu ya nam-in kapangyarian
kanan mamipatas nangadadawak
ka ispiritu!"

‡ **12:10 12:10** Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang mani Judion pag-ubra. Kabay asê pantulutan mamaiyul sa Allun Pagpaynawa maliban ta nu malalay sakit un gisay tawu (Exodo 31:14-17). § **12:21 12:21** Isaias 42:1-4. * **12:24 12:24** Sa Griego, Beelzebul.

25 Nuwa tandan Jesus ya pan-
isipin la. Kabay sinabi na kalla, “Nu
mitutubag ga mani tawu sa gisay
kaarian, masiray kaarian. Para êt
baydu sa gisay balayan o pamilya.
Nu mitutubag sila, a sila êt mapêng.
26 Kabay nu si Satanas ya mipatas
sa kaawyun nan nangadadawak ka
ispiritu, pagkapati nay pansakupun
na. Nu parabayduy pandaygên na,
asê mapêng ya panakup na.
27 Buy nu mamipatas sakun mani
nangadadawak ka ispiritu sa ka-
pamilatan kapangyarian Satanas,
sisabêt awêd da nam-in kapang-
yarian sa mani tagasunul yu amên
mamipatas nangadadawak ka ispir-
itu? Ya mani tagasunul yuy mami-
papêtêg ga taganan mali kaw.
28 Amêsên, gawan namitas sakun
mani nadawak ka ispiritu sa ka-
pamilatan Ispiritun Bapan Namal-
yari, ya labay sabin, inlumatêng
nga kamuyuy pag-arin Bapan Na-
malyari.”
29 “Ayin malyarin makasun sa
balin gisay tawuy napas-êy kaynu
dilag pun mas napas-êy kana. Buy
nu naigapus sinan mas napas-êy
pun kana, masunan na bali na buy
matakaw wa pibandiyan na.”
30 “Ya asê panig kangku, kap-
ati naku buy ya asê manawup sa
pamidanin mani tawu kangku, kay
mamipakarayu yan tawu kangku.
31 Pansabin ku kamuyuy ka-
ganawan kasalanan buy pallamus
kan Bapan Namalyari, mapatawad
pun. Nuwa ya pallamus sa Ispiritun
Bapan Namalyari, ayin patawad.
32 Sisabêt man na mallamus
kangkuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, mapatawad pun. Nuwa
nu sisabêt man na mallamus sa
Ispiritun Bapan Namalyari, ayina
mapatawad kanuman.”

Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Lucas 6:43-45)

33 “Nu pansabin yun mangêd da
puun kayu, pangkanên na tagêy
na. Nuwa nu asê mangêd da puun
kayu, asê pangkanên na tagêy na.
Tagawan matandan na puun kayu
sa tagêy na.
34 Sikaw wa napakalayin lupung,
parasaantu kaw makapagsabin
mangêd pakan nadawak ka bêkê
yu? Tagawan nu sabêt ta idi sa
bêkên gisay tawu, sabay ya sabin
na.
35 Ya tawuy mangêd da ugali,
magsabi yan pawan kangêdan,
tagawan napnun kangêdan na bêkê
na. Nuwa ya tawuy nadawak
ka ugali, magsabi yan pawan
kadawakan, tagawan napnun
kadawakan na bêkê na.
36 Pansabin ku kamuyuy sa Al-
lun Pangukum, managut ta balang
gisa sa balang sinabi nay ayin ka-
pukatan.
37 Tagawan matandan sa mani
pagsabi mu nu parusan ka o asê.”

Pinangkapan si Jesus un mamakaupapas
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

38 Dilag dakun umnuy manu-
run Kautusan buy mani Pariseoy
nagsabi kan Jesus. Sinabi la, “Ma-
nuru, mipakit kan mamakaupapas
bilang tanda' ya in-utus kan Bapan
Namalyari.”
39 Nakitbay si Jesus, “Sikaw wa
mani tawu amêsên na nadawak
buy asê tapat kan Bapan Namalyari,
manyawad kaw mamakaupapas bi-
lang tanda' ya in-utus sakun Bapan
Namalyari, nuwa ayin yan ipakit
kamuyu nun a ya tanda' ya nalyari
kan propeta Jonas sabitun nuna.
40 Ta nu parasaantun idi sa
bitukan kakaragulan kênan lanêm si
Jonas un tatluy allu buy tatluy yabi,
para ku êt bayduy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, tatluy allu buy tatluy
yabi yaku êt nakalbêng.
41 Pamakayarin nangaral Sabin
Bapan Namalyari si Jonas baydu
sa Nineve, nagsisi ya mani tawu.
Amêsên, idi yaku baydi ya igit pun
kan Jonas nuwa a kaw kalabay mag-
sisi sa mani kasalanan yu. Kabay sa

Allun Pangukum, midêng nga mani
taga Nineve buy manuwat kamuyu.
42 Alwa pun êt kay abiin. Ya
Reynan Sheba awlagi, agyan naubat
yapun sa marayuy lugal, naku
yan mallêngê sa kabiyasnan Arin
Solomon. Amêsên, idi yaku baydi
ya igit pun kan Arin Solomon nuwa
a kaw kalabay mallêngê kangku.
Kabay sa Allun Pangukum, midêng
nga Reynan Sheba buy manuwat
kamuyu."

Ya pag-udung nadawak ka ispiritu
(Lucas 11:24-26)

43 "Nu mag-awas ya nadawak ka
ispiritu sa tawu, mibitabita ya sa
mani kakyangan na lugal amên
mangkap yan mapagpaynawan na.
Nuwa nu ayin yan makitan,
44 sabin na sa sarili nay, 'Mag-
udung ngaku tana sa tawuy ubatan
ku.' Buy nu niudung ngina, mak-
itan nay ubatan na ya paran bali
ya ayin nan manugêl, malinis buy
nakakumpuni yana.
45 Kabay magtas ya sa tawuy
ubatan na. Nuwa sa pag-udung
na, mamipikilaku yan pituy ispir-
ituy luyang pun nadawak kana
buy magsêdak sila sa tawun abitu.
Kabay luyang pun dumawak ya ka-
bilyan tawun abitu kaysa sa mana
nan kabilyan. Para êt baysên na
malyari sa mani nadawak ka tawu
amêsên."

Ya indu buy mapatêl Jesus
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Kaban magsabi pun si Jesus sa
mani tawu, inlumatêng nga indu
na buy mapatêl na. Nakaidêng
sila sa lawasan gawan labay layan
mapagkasabi.
47 Dilag nagsabi kan Jesus, "Idi sa
lawasan na indu mu buy mapatêl
mu. Labay lakan mapagkasabi."
48 Nakitbay si Jesus, "Sisabêt ta
indu ku buy mapatêl ku?"
49 Inturu nay mani tagasunul na
buy sinabi na, "Ati ya mani indu ku
buy mapatêl ku.
50 Tagawan nu sisabêt man na
manunul sa kalabayan Bapa kuy idi
sa langit, sabay silay indu ku buy
mapatêl ku."

13

Ya paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Sa allu êt abitu, nag-awas si Jesus
sa bali buy niknu sa agid lawa.
2 Malakêy tawuy nititipun kana.
Kabay nagsakay ya sa bangka buy
niknu ya baydun nangaral. Ya mani
tawuy naman, idi sila sa agid lawa.
3 Malakêy paalimbaway in-aral na
kalla.
Sinabi na, "Dilag gisay manggit-
nay namibulaglag bini.
4 Sa pamibulaglag na, dilag bini ya
nangananabu sa dan. Inlumatêng
nga mani uybun manuk buy tinuk-
tuk lay mani bini.
5 Dilag êt mani bini ya nan-
gananabu sa mabatuy lugal la ayin
mayngan luta. Tambêng tinumubuy
bini gawan nalayab ba luta.
6 Nuwa sên naasnagan mamut ta
ati, nawangêy sila, gawan ayin silan
pukat pagyamutan. Kabay nanga-
mamati sila.
7 Dilag êt mani bini ya nan-
gananabu sa pantubwanan têmak
ka madiwi. Sên inlumabung nga
bini, inlumabung êt ta têmak ka
madiwi buy kinêlkêlan nay mani
bini ya tinumubu.
8 Ya kaatag, nangananabu sa
mangêd da luta. Tinumubu buy
dinumagul la mani abiin buy
nanagêy. Ya kaatag, nanagêy
tidinalan na lasi, ya kaatag,
tianêmmapu buy ya kaatag êt,
titlumpu.
9 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy nalêngê yu!"

Ya labay sabin paalimbawa
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Pamakayari, nagdani kan Jesus
ya mani tagasunul na buy namatang
kana, "Awta manggamit kaw yan

paalimbawa sa pangaral yu sa mani
tawu ta?”
11 Nakitbay si Jesus, “Impaintindi
kamuyuy nakaliim tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari, nuwa asê
impaintindi sa kaatag.
12 Tagawan ya tawuy manunul
sa malêngê nay kapêtêgan, biyan
yapun êt pangintindi. Nuwa ya
tawuy asê manunul sa malêngê nay
kapêtêgan, agyan pêrad nan pang-
intindi, itas pun êt kana.
13 Kabay pawa kun magsabi kallan
paalimbawa, tagawan kapangêlêw-
êlêw laman, a sila makakit buy
kapallêngê-lêngê laman, a sila
makalêngê buy makapukat.
14 Kabay natupad kallay sinabin
propeta Isaias,
‘Kapallêngê-lêngê yu man, a
kaw makapukat.
Buy kapangêlêw-êlêw yu man, a
kaw makakit.
15 Tagawan nakdêy ya ulun
mani tawun ati.
Tinêmpanan lay mani têk la buy
impêdêng lay mani mata la.
Gawan dat makakit ta mani
mata la buy makalêngêy mani
têk la,
buy mapukatan lay pansabin ku
buy magdani sila kangku amên
paiyulun ku sila.’ ”*
16 “Nuwa pinagpala kaw, tagawan
mangakitan yuy pandaygên ku buy
mangapukatan yuy pansabin ku.
17 Pansabin ku kamuyuy malakêy
mani propeta buy mani matinêk ka
tawu awlagi ya kalabay makakit sa
nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu.
Labay la êt malêngêy nalêngê yu,
nuwa a la nalêngê.”

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini (Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 “Pakalêng-ên yuy labay sabin
paalimbawa tungkul sa mamibu-
laglag bini.
19 Ya bini sabay ya Sabin Bapan
Namalyari. Ya dan na kinapin-
abwan bini, sabay ya mani tawuy
nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari
tungkul sa pag-ari na, nuwa a la
napukatan. Inlumatêng si Satanas
buy intas na sa bêkê lay nalêngê la.”
20 “Ya mabatuy lutay kinapinab-
wan bini sabay ya mani tawuy
nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari
buy tambêng lan tinanggap dilag
tula.
21 Nuwa asê napêng nga ati
gawan asê nipakatêbêk sa bêkê lay
Sabin Bapan Namalyari. Kabay
sên inlumatêng nga kasakitan o pa-
masakit gawan sa Sabin Bapan Na-
malyari, tambêng lan tinalibatukan
ya panampalataya la.
22 Ya lutay pantubwanan têmak
ka madiwi nu saantu nanabuy
kaatag bini, sabay ya mani tawuy
nallêngên Sabin Bapan Namalyari.
Nuwa gawan sa mani pangganakên
baydi sa babun luta buy sa paglabay
lan bumandi, nalitêpan lay Sabin
Bapan Namalyari. Kabay asê
nanagêy sa biyay la.
23 Nuwa ya mangêd da lutay ki-
napinabwan bini sabay ya mani
tawuy nallêngê buy nakapukat sa
Sabin Bapan Namalyari. Kabay di-
lag nanagêy tidinalan, tianêmmapu
buy ya kaatag, titlumpu.”

Ya paalimbawa tungkul sa têmak ka idi sa trigu

24 Nangaral la êt si Jesus kallan
gisay paalimbawa, “Ya pag-arin Ba-
pan Namalyari, maiparisu sa dinyag
gisay tawuy nibulaglag mangêd da
bini sa panggitnan na.
25 Nuwa pamakayabi, kaban
mamabêlêw wa mani tawu, in-
lumatêng nga kapati na buy nibu-
laglag binin têmak sa trigu buy
namita.
26 Sên tinumubuy trigu buy
nanagêy, inlumtaw êt ta têmak.
27 Kabay nakun namatang nga
mani ipus sa magbandin panggit-
nan, ‘Alwa nayin kay mangêd da

* **13:15 13:15** Isaias 6:9-10.

binin triguy imbulaglag mu sa pang-
gitnan? Ipakun nabiyan binin
têmak?' "
28 "Sinabin magbandi, 'Gisay kap-
ati ya nanyag abiin.' "
"Pinatang yan mani ipus, 'Labay
yu nayin lamunun yan na mani
têmak?' "
29 "Nakitbay ya, 'Agana yu pun, ta
dat mapikilamun yuy mani trigu.
30 Pasawên yu pun angga sa pupu-
lun. Nu lumatêng nga panawun
abitu, sabin ku sa mani mamupul,
"Unên yu pun lamunun na mani
têmak buy piaawyunun yu amên
sêlbên. Pamakayari, pupulun yuy
trigu buy tipunun sa budega ku." '
"

Ya paalimbawa sa but-un mustasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Nangaral la êt si Jesus kalla
sa paalimbawa, "Ya pag-arin Bapan
Namalyari, maiparisu sa nabêlêng
nga but-un mustasay intanêm gisay
tawu sa panggitnan na.†
32 Nuwa nu dumagul la ati,
maragul yapun sa kaatag pang-
gulayên buy pakadyag yan paran
puun kayu. Kabay ya mani sangan
ati, mapanyagan salay mani uybun
manuk."

Ya paalimbawa tungkul sa pamal-
bag
(Lucas 13:20-21)

33 Nangaral la êt si Jesus kalla
sa gisay paalimbawa, "Ya pag-
arin Bapan Namalyari, maiparisu
sa pêpêrad da pamalbag ga
ginêmês gisay babayi sa malakêy
arina. Kabay napalbag nay arinay
ginêmês."

Ya panggamit Jesus sa mani paal-
imbawa
(Marcos 4:33-34)

34 Sa pangaral Jesus tungkul sa
pag-arin Bapan Namalyari, a ya na-
nuru sa mani tawun asê nanggamit
paalimbawa.
35 Sa paradi ya paralan, natupad
da sinabin Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan propeta na,
"Magsabi yaku kalla sa kapamilatan
paalimbawa.
Sabin ku kallay mani bagay ya
nakaliim ubat pun sabitun
dinyag ga babun luta."‡

Ya labay sabin paalimbawa
tungkul sa têmak ka idi sa trigu

36 Pamakayari, inlakwanan Jesus
ya mani tawu buy sinumun ya sa
gisay bali. Nagdani ya mani taga-
sunul na buy sinabi kana, "Ipatanda
mu kanyan na labay sabin paalim-
bawa tungkul sa têmak ka idi sa
panggitnan."
37 Nakitbay si Jesus, "Ya nibulaglag
mangêd da bini, sabay sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu.
38 Ya panggitnan sabay ya babun
luta. Buy ya mangêd da bini, sabay
ya mani tawuy pag-arian Bapan Na-
malyari. Ya mani têmak, sabay ya
mani tawuy pansakupun Satanas.
39 Ya kapatin manggitna ya
namibulaglag binin têmak, sabay
si Satanas. Ya pamupul, sabay
ya katganan babun luta. Buy ya
mamupul, sabay ya mani ang-el.
40 Nu parasaantun tipunun na
mani têmak buy pan-ulamên, para
êt bayduy malyari sa mani pag-
arian Satanas sa katganan babun
luta.
41 Sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawuy mamiutus mani ang-el, buy
itas la sa pag-arian kuy kaganawan
pangubatan kasalanan kaatag buy
manyag kadawakan.
42 Isamwag sila sa manggilud
da apuy. Manangis sila baydun
mingêngêt ta bêbêy.
43 Nuwa ya mani matinêk, man-
sumawang silan nanuwad mamut
sa pag-arian Bapa lan Namal-
yari. Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy nalêngê yu!"

† **13:31 13:31** Sa bansan Israel, mantumag-ay ya mustasa la kaparisun kayu, nuwa sa Pilipinas, kay gulay ya mustasa. ‡ **13:35 13:35** Mani Kanta 78:2.

Ya paalimbawa sa nakakali ya pibandiyan buy perlas

44 Sinabi pun êt Jesus, "Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa pibandiyan na nakakali sa gisay panggitnan. Sên nakalin gisay tawu, ingkali nan manguman. Buy sa tula na, nuli ya buy insaliw nay kaganawan pibandiyan na amên masaliw nay abituy panggitnan."

45 "Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay mangalakal ya mangkap mangangêd da perlas.

46 Sên nakakit yan gisay makamal la perlas, insaliw nay kaganawan pibandiyan na buy sinaliw nay abituy perlas."

Ya paalimbawa sa pukut

47 "Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa gisay pukut ya pinanalap mani tawu sa lawa buy nakadakêp silan magmikakalasi ya kênan lanêm.

48 Sên napnuy nay pukut, ginuluy lay ati sa agid lawa. Pamakayari, niknu sila buy impapawa lay kênan lanêm ma makna buy insamwag lay asê makna.

49 Para êt bayduy malyari sa katganan babun luta. Lumatêng nga mani ang-el buy ipapaway mani matinêk sa nangadadawak.

50 Isamwag ga mani nangadadawak sa manggilud da apuy. Manangis sila baydun mingêngêt ta bêbêy."

51 Pamakayari, pinatang silan Jesus, "Napukatan yu nayi ya kaganawan paalimbaway sinabi ku?"

Nakitbay sila, "Awu. Napukatan yan nana."

52 Buy sinabin Jesus kalla, "Kabay awêd, ya balang manurun Kautusan ya naturwanan nana tungkul sa pagarin Bapan Namalyari, maiparisu sa gisay magbandin bali ya dilag malakêy pibandiyan sa budega. Pan-isalwang nay mana buy bayun gamit sa budega na."

Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret (Marcos 6:1-16; Lucas 4:16-30)

53 Pamakayarin in-aral Jesus ya mani paalimbawan abiin, namitayna.

54 Naku ya sa Nazaret sa balayan na kinaragulan na buy nangaral ya baydu sa balin pagtipunan mani Judio. Nakaupapas ya mani kabaryu na sa kabiyasnan na. Sinabi la, "Saantu nay naman nakway kabiyasnan na buy kapangyarian manyag mamakaupapas?

55 Pakan kay anak yan gisay kalpinteru ta buy ya indu na, si Maria? Buy alwa nayin mapatêl nay lawyaki silan Santiago, Jose, Simon, buy si Judas?

56 Buy alwa nayin kay kabaryu tamu êt ta mapatêl nay babayi? Saantu na nakway parabaysên na kapangyarian?"

57 Kinasêman laya.

Kabay sinabin Jesus kalla, "Ya gisay propeta, panggalangên ya agyan dakun saantuy lugal, liban tana sa sarili nan balayan buy pamilya."

58 Asê nanyag baydun malakêy mamakaupapas si Jesus, gawan a sila manampalataya kana.

14

Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu (Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Sa panawun abitu, nabalitan Gobernador Herodes Antipas ya tungkul kan Jesus.

2 Kabay sinabi na sa mani upisyal na, "Siya si Juan ya Mamawtismu ya nanguman nabyay! Kabay mamakadyag yan mamakaupapas!"

3-4 Ati ya nalyari kan Juan bayu ya nati. Pawa nan pansabin kan Gobernador Herodes Antipas, "Asê ustuy pinag-asawa mu si Herodias ya asawan Felipe ya patêl mu." Kabay impadakêp buy impasukul Gobernador Herodes Antipas si Juan.

5 Labay dayin Gobernador Herodes Antipas ya ipapati na si

Juan, nuwa malimu ya sa mani Judio
tagawan pangkilalanên lan propeta
si Juan.
6 Sên inlumatêng ngay allun pang-
ganaka sa allun pamianak kan Gob-
ernador Herodes Antipas, nanalêk
ka dalaga ya anak Herodias sa ara-
pan mani bisita. Gawan sa panalêk
na, natula si Gobernador Herodes
Antipas.
7 Kabay sinabi na sa dalaga,
"Manumpa kun idin ku kamuy
agyan sabêt ta yawarên mu."
8 Gawan sa sinabin Gobernador
Herodes Antipas, nakuy dalaga sa
indu na buy namatang ya nu sabêt
ta labay nan yawarên. Kabay sin-
abi na sa dalagay paradi, "Labay
kuy idin mu kangkuy ulun Juan
ya Mamawtismuy idi sa gisay pam-
busku." Kabay nag-udung ya kan
Gobernador Herodes Antipas buy
sinabi nay abitu.
9 Ingkalungkut Gobernador ya in-
yawad dalaga. Nuwa gawan sa
pangakuy nalêngên mani bisita, in-
utus nay daygên na inyawad dalaga.
10 Kabay impaputus nay ulun Juan
ya idi sa sukulan
11 buy indin ya ulu na sa
gisay pambusku buy inggawang sa
dalaga. Buy inggawang êt dalaga sa
indu na.
12 Kingwan mani tagasunul Juan
ya bangkay na buy in-ilbêng. Pa-
makayari, impatanda la kan Jesus ya
nalyari.

Ya pamakan Jesus sa limay libuy tawu
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Sên natandan Jesus ya abitu,
namita ya baydu buy nagsakay
ya sa gisay bangka napapakun sa
gisay lugal la kakyangan. Nuwa
sên natandan mani tawuy ubat sa
magmikakanayun na balayan ya
nakabitay na si Jesus, namita sila
papakun sa lugal la lakwên na.
14 Kabay sên nagtabuy si Jesus sa
bangka, nakitan nay sadyay lakên
tawu. Nalunus ya kalla. Kabay
pinaiyul nay mani nipagsakit.
15 Sên mamayabi-yabi yana, nag-
dani kan Jesus ya mani tagasunul na
buy sinabi la, "Idi kitamu sa kakyan-
gan na lugal buy yabi yana. Kabay
ipalaku minay mani tawu sa nan-
garani ya baryu amên makasaliw
silan maêkan la."
16 Nuwa sinabin Jesus kalla, "A
layna kaylangan mita. Sikaw wa
mam-in maêkan la."
17 Nakitbay sila, "Kay lilima yabay
ya tinapay tamu buy kay luluway
kênan lanêm."
18 Sinabin Jesus, "Gêtan yu di
kangku."
19 Pinaiknu nay mani tawu sa
lamun. Pamakayari, kingwa nay
limay tinapay buy luway kênan
lanêm. Nangêlêw ya sa langit
buy nagpasalamat kan Bapan Na-
malyari. Binis-ilbis-il nay tinapay
buy kênan lanêm buy indin na sa
mani tagasunul na. Indin êt mani
tagasunul na sa mani tawu.
20 Nakaêkan na kaganawan tawu
buy nabsuy. Sên tinipun mani
tagasunul nay tagan na tinapay buy
kênan lanêm, napakapnu la pun êt
ta mapu buy luway salikap.
21 Ya bilang mani lawyaki ya
nakaêkan, limay libu. Asê pun
kaawyun na mani babayi buy mani
anak baydu.

Namita si Jesus sa babun lanêm
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Kaban pan-ipaulin Jesus ya
mani tawu, impasakay na sa bangka
ya mani tagasunul na buy impauna
na sa lipay lawa.
23 Sên nakabitay nay mani tawu,
sinumukpa yan kakapad na sa bung-
uy amên manalangin. Nayabinan
nayna baydu
24 buy ya bangkan mani taga-
sunul na, idi yana sa bunak lawa
ya masipwakan nan mangaragul la
alun gawan masabangan silan an-
gin.

25 Sên bunatbunat tana, kinamat
nay mani tagasunul nan mamita sa
babun lanêm.
26 Sên nakit mani tagasunul nay
dilag mamita sa babun lanêm,
sadyay limu la. Kabay masnêg lan
sinabi, “Anitu!”

27 Nuwa tambêng nagsabi si Jesus,
“Sikuy ati, agana kaw malimu. Pas-
êyên yuy nakêm yu!”

28 Nakitbay si Pedro kana, “Pang-
inuun, nu sabay sikay abiin, ipalaku
muku baysên mamita êt sa babun
lanêm.”
29 “Kaksaw ka!”, sinabin Jesus.
Kabay nagtabuy si Pedro sa bangka
buy namita sa babun lanêm pa-
pakun kan Jesus.
30 Nuwa sên nakitan nay malakas
ya angin, nalimu ya buy pakanawa
yan nilêmlêm. Kabay masnêg nan
sinabi, “Panginuun, iligtas muku!”

31 Tambêng yan dinwang Jesus
buy sinabi na, “Nabêlêng yay
panampalataya muta! Siyan mag-
mitalisa ka yata?”

32 Sên pamakasakay lan luwa sa
bangka, tinunggên na malakas ya
angin.
33 Buy inulimên yan mani taga-
sunul nay idi sa bangka buy sinabi
lay, “Pêtêg yabay Anak Bapan Na-
malyari!”

Pinaiyul Jesus ya mani nipagsakit sa Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Sên pamakalipay la sa lawa,
nilatêng sila sa lugal Genesaret.
35 Nakilalan mani taga baydu si
Jesus buy tambêng silan niutus
mibalita sa mani tawu sa lugal la
nakapalitêng baydu. Kabay gintan
kan Jesus ya kaganawan nagsakit.
36 Nakilunuslunus kan Jesus
ya mani nipagsakit ya agyan
kay madukpan lay palpal yaming
na. Buy inumiyul la kaganawan
nakadukpa kana.

15

Ya naugalyan tungkul sa panguyas gamêt
(Marcos 7:1-13)

1 Pamakayarin abitu, nagdani kan
Jesus ya dakun umnuy Pariseo buy
mani manurun Kautusan na ubat sa
Jerusalem. Namatang sila kana,
2 “Uysiyan a ya pansunulun mani
tagasunul muy naugalyan mani
pipuunpuunan tamu ta? A sila mag-
uyas gamêt bayu mangan.”
3 Pikitbayan silan Jesus, “Uysiyan
pallabagên yu yay utus Bapan Na-
malyari amên kay masunul yuy
mani naugalyan mani pipuunpuu-
nan yu ta?
4 Kaparisun ati, in-utus Bapan Na-
malyari ya, ‘Galangên muy man-
gatwa mu.’ Buy in-utus na êt ya,
‘Sisabêt man na mandustak sa man-
gatwa na, sêpat yan patin.’
5 Nuwa sikaw, siyan pan-iaral yu
yay malyarin sabin anak sa man-
gatwa nay, ‘Mangatwa kuway, ya
sawup pa idin ku dayi kamuyu, in-
il-an kina kan Bapan Namalyari.’
6 Sa pakapakun baydu, a nayna
inggalang ya mangatwa na. Gawan
sa naugalyan yu, dinyag yun ayin
kapukatan na utus Bapan Namal-
yari.
7 Mani mapagtalingkayu! Pêtêg
ga impasulat Bapan Namalyari kan
Propeta Isaias tungkul kamuyu. Ta
idi sa kasulatan,
8 ‘Panggalangên nakun mani tawun
ati nuwa kay sa sabi la,
tagawan marayu kangkuy bêkê la.
9 Ayin kapukatan na pangulimên la
kangku,
gawan na pan-ituru la, kay utus
tawu.’ ”*

Ya mamakadinat sa tawu
(Marcos 7:14-23)

10 Impadanin Jesus ya mani tawu
buy sinabi na kalla, “Mallêngê kaw
buy pakaintindin yuy sabin ku.
11 Alwan mansumun sa bêbêy
tawuy makapadinat kana, nun a ya

* **15:9 15:9** Isaias 29:13.

nadawak ka sabi ya man-umawas sa
bêbêy na.”
12 Nagdani ya mani tagasunul na
buy sinabi, “Manuru, a mu nayi tan-
day natibsêy mani Pariseo gawan sa
sinabi mu?”
13 Nakitbay si Jesus, “Ya ka-
ganawan tanaman ya asê intanêm
Bapa kuy idi sa langit, ulutun na.
14 Pasawan yu sila. Ta para silan
mani bulag ya mangakay kaparisu
lan bulag. Nu akayên bulag ya
kaparisu nan bulag, parisu silan
manabu sa kali.”
15 Amêsên, sinabin Pedro,
“Ipaintindi mu kanyan ya labay
sabin abiin na paalimbaway sinabi
mu.”
16 Sinabin Jesus kalla, “Sikaw êt
nayi, a yu mapukatan?
17 A yu nayi tanday agyan sabêt ta
kanên yu, sumun sa bituka yu buy
iawas nay ati?
18 Nuwa ya mani nadawak ka sabi
ya man-umawas sa bêbêy tawu ya
naubat sa bêkê na, sabay ya maka-
padinat kana.
19 Tagawan maubat sa bêkên
tawuy pangisip nan nadawak ya
sabay ya mitustus kanan mamati,
makikanayun, mampêl, manakaw,
maglaram, buy magsabin nadawak
laban sa kaparisu na.
20 Abiin na kaganawan kadawakan
ya sabay ya makapagpadinat sa
gisay tawu, nuwa ya asê pag-uyas
gamêt bayu mangan, alwan abiin
ya makapadinat kana.”

Ya panampalatayan babayi ya alwan Judio
(Marcos 7:24-30)

21 Namita baydu si Jesus buy naku
ya sa mani lugal la marani sa bal-
ayan Tiro buy Sidon.†
22 Dilag gisay babayi ya alwan Ju-
dio ya taga Canaan. Nagdani ya kan
Jesus buy nakilunuslunus ya kana.
Sinabi na, “Panginuun ya layin Arin
David, malunus ka kayêk kangku!
Ya anak kuy babayi, pansêdakan
yan nadawak ka ispiritu ya sabay ya
mamasakit kana.”
23 Nuwa asê nakitbay si Jesus
kana. Kabay nagdani kanay mani
tagasunul na buy sinabi la, “Pabitên
yinay babayin abiin, gawan matarit
yatan kilalaku kantamu.”
24 Sinabin Jesus sa babayi, “In-
utus saku baydi kay para sa mani
Israelita ya paran mani tupay nan-
galilitêp.”
25 Nuwa nagdani kanay babayi
buy nanduku sa arapan na buy sin-
abi, “Panginuun, sawpan muku.”
26 Sinabin Jesus kanay gisay
panabin, “Asê mangêd da kêwên na
kanên mani anak buy idin sa mani
asu.”
27 Nakitbay ya babayi, “Pêtêg
yabay ya Panginuun, nuwa agyan
mani asu, mangan silan saksak ya
mangainêgnêg amung la ubat sa
lamesa.”
28 Amêsên, sinabin Jesus kana,
“Bapan dagul panampalataya mu!
Madyag ga panyawarên mu.” Buy
sa uras êt abitu, inumiyul la anak
nay babayi.

Malakêy pinaiyul Jesus

29 Sên namita baydu si Jesus, dinu-
man ya sa agid lawan Galilea buy
sinumukpa ya sa bung-uy buy baydu
yan niknu.
30 Malakêy tawuy nilaku kan Jesus
un mani pilay, bulag, lumpu, pipi
buy kaatag pun êt ta nipagsakit. In-
dani la sa arapan Jesus buy pinaiyul
na sila.
31 Sên nakit mani tawuy naka-
pagsabi ya pipi, inumiyul ya mani
lumpu, nakabitay mani pilay, buy
nakakit tay mani bulag, nakaupapas
sila. Kabay inulimên lay Bapan
Namalyarin Israel.

Ya pamakan Jesus sa apat ta libu
(Marcos 8:1-10)

32 Binêg Jesus ya mani tagasunul
na buy sinabi na kalla, “Malunus
saku sa mani tawun ati, gawan
tatluy allu ku silaynan kaawyun buy

† **15:21 15:21** *Tiro buy Sidon* sabay ya balayan mani alwan Judio.

ayin silaynan maêkan. A ku sila
labay paulin layangên dat mablay
sila sa dan."
33 Nakitbay ya mani tagasunul na,
"Antuy pangwanan tamun kanên
baydi sa kakyangan amên ipakan sa
paradi ya kalakêy tawu."
34 Pinatang silan Jesus, "Umnuy
tinapay yu baysên?"
Nakitbay sila, "Kay pitu buy
dakun umnuy nangabêlêng nga
kênan lanêm."
35 Pinaiknun Jesus ya mani tawu
sa luta.
36 Kingwa nay pituy tinapay buy
mani kênan lanêm buy nagpasala-
mat ya kan Bapan Namalyari. Pa-
makayari, binis-ilbis-il nay ati buy
indin na sa mani tagasunul na amên
idin la sa mani tawu.
37 Nakaêkan na kaganawan buy
nabsuy. Sên tinipun lay mani tagan
na kanên, napakapnu la pun êt ta
pituy salikap.
38 Ya bilang mani lawyaki ya nan-
gan, apat ta libu. Asê pun êt
kaawyun di ya mani babayi buy
mani anak.
39 Pamakayarin impaulin Jesus ya
mani tawu, nagsakay ya sa bangka
buy naku ya sa lugal Magadan.

16

Pinanyawadan mamakaupapas si Jesus
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Dilag mani Pariseo buy mani
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
subukan laya. Inyawad la kanay
mipakit yan mamakaupapas bilang
tanda' ya in-utus yan Bapan Namal-
yari.
2 Nuwa sinabin Jesus kalla, "Nu
mikêlêp pa mamut buy naudit ta
langit, pansabin yuy 'Mangêd da
panawun wasak.'
3 Buy nu maranun buy makit yuy
naudit buy nabudêg ga langit, pans-
abin yu, 'Manguran amêsên.' Tanda
yuy labay sabin mani mangakit yu
sa langit, nuwa siyan a yu tanday
labay sabin mani pandaygên Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan ku
amêsên ta?
4 Sikaw wa tawu amêsên na
nadawak buy asê tapat kan Bapan
Namalyari! Manyawad kaw ma-
makaupapas bilang tanda' ya in-
utus sakun Bapan Namalyari, nuwa
ayin yan ipakit kamuyu nun a ya
tanda' ya nalyari kan propeta Jonas
sabitun nuna!"* Pamakayari, inlak-
wanan silan Jesus.

Ya pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo
(Marcos 8:14-21)

5 Sên naku sila sa lipay dagat,
natandan mani tagasunul Jesus ya
naliwan lay mantan tinapay.
6 Sinabin Jesus kalla, "Mangillag
kaw sa pamalbag mani Pariseo buy
mani Saduseo."
7 Nisasabi ya mani tagasunul Je-
sus, "Sinabi nay abitu gawan ayin
kitamun gintan na tinapay."
8 Nuwa tandan Jesus ya pisas-
abyan la. Kabay pinatang na sila,
"Awta siyan pisasabyan yu yay ayin
kaw gintan na tinapay ta? Kabêlêng
ngan panampalataya yu!
9 A kaw pun nayi makapukat?
Nalitêpan yina nayi ya dinyag ku sa
limay tinapay ya impakan sa limay
libuy tawu? A yu nayi maganaka nu
umnuy salikap pa napakapnu yu sa
mani tagan na kanên?
10 Nalitêpan yu êt nayi ya pituy
tinapay ya impakan sa apat ta libuy
tawu, buy a yu nayi maganaka nu
umnuy salikap pa napakapnu yu sa
mani tagan na kanên?
11 A yu nayi mapukatan na al-
wan tinapay ya labay kun sabin
sabitun sinabi kuy, 'Mangillag kaw
sa pamalbag mani Pariseo buy mani
Saduseo?' "
12 Kay baydu la pun napukatan ya
alwa awêd pamalbag sa tinapay ya

* **16:4 16:4** Ya nalyari kan propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng, nuwa nabyay yan nanguman.

labay sabin Jesus nun a ya pan-iaral mani Pariseo buy mani Saduseo.

Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Sên inlumatêng si Jesus buy mani tagasunul na sa lugal ya marani sa balayan Cesarea Filipos, pinatang na sila, "Sabêt ta pansabin mani tawu tungkul kangku ya in-Anak Tawuy ubat sa langit?"
14 Nakitbay sila, "Dilag magsabin sika si Juan ya Mamawtismu. Dilag êt taman magsabin sika si propeta Elias. Buy ya kaatag, magsabin sika si propeta Jeremias o gisa ka sa mani propeta."
15 Pinatang silan Jesus, "Nuwa kamuyu, sisabêt taku?"
16 Nakitbay si Simon Pedro, "Sabay sika ya Cristuy Anak Bapan Namalyari ya nabyay!"
17 Sinabin Jesus kana, "Simon ya anak Jonas, pinagpala kan Bapan Namalyari tagawan alwan tawuy nipatanda kamun abiin, nun a ya Bapa kuy idi sa langit.
18 Simon, sika si Pedro† buy sa batun ati, ipaydêng kuy manampalatayay miaawyun buy agyan na kapangyarian kamatyan, asê manambut kana.
19 Idin ku kamuy mani susin kaarian sa langit amên nu sabêt man na ibawal mu baydi sa babun luta, ibawal êt sa langit buy nu sabêt man na tulutan mu baydi sa babun luta, tulutan êt sa langit."
20 Pamakayarin abiin, tinipanan Jesus ya mani tagasunul na ya agana la sabin agyan kansabêt man ya sabay siyay Cristuy impangakun Bapan Namalyari.

Ya mumunan pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

21 Paubat baydu, impatandan Jesus sa mani tagasunul nay, "Kaylangan kun maku sa Jerusalem buy madanasan na malakêy pamasakit sa mani mangatway manungkulan, mani mamunun pari, buy sa mani manurun Kautusan. Ipapati laku, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay."
22 Sên nalêngên Pedroy abitu, pikilaku na si Jesus sa gisay agid buy pinagkasabi naya, "Panginuun, agana ta dayi tulutan Bapan Namalyari kamuy abiin. Kanuman asê malyari kamuy abiin."
23 Nag-arap si Jesus kan Pedro buy sinabi na, "Magpakarayu ka kangkuy Satanas! Pambênbênan mukun daygên na kalabayan Bapan Namalyari, ta alwan kalabayan nay pan-isipin mu nun a ya kalabayan tawu."
24 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, "Nu sisabêt man na kalabay manunul kangku, sêpat nan liwanên na sarili nan kalabayan buy nakal-an yan mati gawan sa panunul na kangku kaparisun pamakay kurus buy manunul ya kangku.
25 Tagawan nu sisabêt man na tawuy maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na. Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in biyay na para kangku, sabay ya mabiyan biyay ya ayin katganan.
26 Agyan makwan gisay tawuy kaganawan pibandiyan baydi sa babun luta, nuwa mipakabili ya sa ayin katganan na kaparusan, a nayna mapagnabang nga ati. Dilag ya nayin maibayad amên mabiyan yan biyay ya ayin katganan?
27 Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, lumatêng ngakun kaawyun na mani ang-el Bapa ku ya dilag kapangyarian na. Sa allun abitu, tumbasan kuy dinyag balang gisa.
28 Pansabin ku kamuyuy dilag dakun umnu kamuyu baydi ya asê mati anggan a laku makitan na ubat sa langit ta in-Anak Tawuy mallumatêng nga mag-ari."

† **16:18 16:18** Ya labay sabin lagyun Pedro, batu.

17

Ya pagbayun wangis Jesus
(Marcos 9:12-13; Lucas 9:28-36)

1 Pamakayarin anêm ma allu, pik-
ilakun Jesus si Pedro buy luway
mipatêl ya silan Santiago buy si Juan
sa gisay matag-ay ya bung-uy un kay
kakapad la.
2 Sên idi silayna baydu, nakit lay
nagbayuy wangis Jesus. Ya lupan Je-
sus, sinumawang nanuwad mamut
buy pinupumutin nanuwad sawang
nga yaming na.
3 Bêngat tan nagpakit si Elias buy
si Moises ya makisabi kan Jesus.
4 Kabay sinabin Pedro kan Jesus,
"Panginuun, mangêd da idi kitamu
baydi. Nu labay mu, manyag gakun
tatluy sawung. Gisa kamu, gisa kan
Moises buy gisa kan Elias."
5 Kaban magsabi pun si Pedro,
natugpawan silan mamakasilêw wa
ulap. Buy dilag silan nalêngêy
tunuy ya ubat sa ulap pa magsabin,
"Ati ya kakaidwan kun Anak ya
kapapaidu kangku. Mallêngê kaw
kana!"
6 Sên nalêngên mani tagasunul
nay tunuy, nipaglukub sila gawan sa
limu la.
7 Nuwa dinanyan silan Jesus buy
tinalan. Sinabi na, "Midêng kaw!
Gana kaw malimu."
8 Sên nangêlêw sila, ayin silaynan
kaatag nakitan, nun a kay si Jesus.
9 Kaban manlumunsan sila sa
bung-uy, intipan Jesus kallay,
"Agana yu sabin agyan kansabêt
man na nakitan yu anggan a ku
manguman mabyay ya in-Anak
Tawuy ubat sa langit."
10 Kabay pinatang yan mani taga-
sunul na, "Uysiyan pansabin yan
mani manurun Kautusan na kaylan-
gan munan lumatêng si Elias bayu si
Cristu ta?"
11 Nakitbay si Jesus, "Pêtêg ga di-
lag munan lumatêng nga kaparisun
Elias amên il-an nay kaganawan
bagay.
12 Pansabin ku kamuyuy in-
lumatêng ngay kaparisun Elias,
nuwa a ya nakilalan mani tawu
nun a dinyag lay labay lan daygên
kana. Para êt baysên na daygên la
kangkuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, ta pasakitan laku êt."
13 Sên sinabi nay abitu, napukatan
mani tagasunul nay sabay si Juan ya
Mamawtismuy pantukuyun na.

Pinaiyul Jesus ya anak ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

14 Sên nag-udung silan Jesus sa
binyanan malakêy tawu, dilag gisay
liyaki ya nagdani kana buy nanduku
sa arapan na. Sinabi na,
15 "Panginuun, malunus ka sa
anak kuy liyaki. Dilag yan sakit ta
tinugaw buy nu latngan ya, sadyay
sakit matanam na. Kabay magkami-
tugaw ya sa apuy buy pawa ya êt
manabu sa lanêm.
16 Gintan kuya sa mani tagasunul
mu, nuwa a laya mapaiyul."
17 Nakitbay si Jesus, "Sikaw wa
layin ayin panampalataya buy
natukawkaw wa isip! Anggan
makanu kataw pun pibabatan?
Gêtan yu baydi ya anak!"
18 Tinubag buy impatas Jesus ya
nadawak ka ispiritu buy nag-awas
ya sa anak. Buy sa uras êt abitu,
inumiyul la anak.
19 Sên kakapad la tana, nagdani
kan Jesus ya mani tagasunul na
buy namatang, "Uysiyan a yan ya
naipatas ya nadawak ka ispiritu ta?"
20 Nakitbay si Jesus, "Gawan kay
nabêlêng nga panampalataya yu!
Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw
panampalatayay kasin bêlêng but-
un mustasa, malyari yun sabin sa
bung-uy ati, 'Milaku ka du,' buy
milaku yabay. Ayin bagay ya a yu
madyag.
21 [Nuwa ya parabayduy kalasin
nadawak ka ispiritu, kay maipatas
ya sa kapamilatan panalangin buy
pag-ayunu."]

Ya ikalway pamipatandan Jesus tungkul sa pangamati na
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Sên nititipun si Jesus buy
mani tagasunul na, sinabi na kalla,
“Sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, igawang ngaku sa mani ni-
pagtungkulan
23 buy patin laku. Nuwa sa ikatluy
allu, manguman nakun mabyay.”
Sên nalêngên mani tagasunul nay
abitu, nalungkut sila.

Ya pamayad buwis sa Templu

24 Pamakalatêng la sa balayan Ca-
pernaum, nagdani kan Pedroy mani
maningil buwis para sa Templu buy
namatang, “Mamayad nayin buwis
ya Manuru yu para sa Templu?”
25 Nakitbay si Pedro, “Awu, ma-
mayad ya.”
Sên nag-udung si Pedro sa bali
ya tutugêlan la, pinatang yan Jesus,
“Para kamuy Pedro, sisabêt ta ma-
mayad buwis sa mani ari? Ya mani
anak la o ya mani dayuwan?”
26 Nakitbay si Pedro, “Ya mani
dayuwan.”
Sinabin Jesus, “Nu parabaydu, ya
labay mun sabin, a yina kaylangan
mamayad buwis ya mani anak.
27 Nuwa nu a kitamu mamayad
buwis, dat kasakitan na kitan
nakêm. Kabay maku ka sa lawa buy
mamadwas. Ya muna mun makway
kêna, ibinganga muy bêbêy na. Buy
makitan mu bayduy peray nukad
tan pamayad buwis. Kêwên muy
abitu ta ibayad ta sa mani maningil
buwis.”

18

Sisabêt ta pinakadakila sa pag-arian Bapan Namalyari
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Sa uras abitu, nagdani kan Je-
sus ya mani tagasunul na buy na-
matang, “Sisabêt ta pinakadakila sa
pag-arian Bapan Namalyari?”
2 Binêg Jesus ya gisay anak ka
nabêlêng buy impaidêng sa arapan
la. Sinabi na,
3 “Pansabin ku kamuyuy nu a
kaw magbayu buy mambus sa
ugalin nabêlêng nga anak ya ma-
pagpayêpa, a kaw miawyun sa mani
tawuy pag-arian Bapan Namalyari.
4 Kabay nu sisabêt man na mag-
pakayêpa kaparisun anak ka ati,
sabay ya pinakadakila sa pag-arian
Bapan Namalyari.”
5 “Buy nu sisabêt man na manang-
gap sa anak ka ati gawan sa panunul
na kangku, sikinay pantanggapên
na.”

Ya sangkan kasalanan
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 “Nuwa nu sisabêt man na magin
sangkan pangasalanan nangabêlêng
nga anak ya manampalataya
kangku, mangêd pun na is-êl la bêng
na sa maragul la panggilingan na
batu buy isamwag sa bunak dagat.”
7 “Kapalunus ya mani tawu baydi
sa babun luta gawan sa mani tuk-
suy sangkan pangasalanan. Pêtêg
yabay lumatêng nga abiin, nuwa
kapalunus ya malyari sa tawuy pan-
gubatan kasalanan kaparisu na.”
8 “Kabay nu ya gamêt mu o bitis
mu ya magin sangkan pangasalanan
mu, putusun mu buy isamwag.
Mangêd pun ya maku ka sa langit
ya gigisay bitis buy gigisay gamêt
mu kaysa luway bitis buy luway
gamêt muy isamwag sa apuy ya asê
mangapalêng.
9 Buy nu gisay mata muy ma-
gin sangkan pangasalanan mu, lus-
ukun mu buy isamwag! Mas
mangêd pun na maku ka sa langit
ta gigisay mata kaysa luwa yabay
ya mata mu, nuwa isamwag kay
naman sa impernu.”

Ya tupay nalitêp
(Lucas 15:3-7)

10 “Illagan yun agana yu êlêwên
nayêpay agyan gisa man sa
nangabêlêng nga anak. Pansabin
ku kamuyu ya mani ang-el ya
magbantay kalla, pawan idi sa
arapan Bapa kuy idi sa langit.
11 [Tagawan sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, naku waku baydi

sa babun luta amên iligtas ya mani
nangalilitêp.]”
12 “Sabêt sa pangêlêw yuy daygên
gisay tawuy dilag dinalan na tupa
nu nalitêp pa gisa? Alwa nayin
lakwanan na pun na siyam mapu
buy siyam ma tupa baydu sa bung-
uy ya pagpastulan na, ta têkapên
nay gisay nalitêp?
13 Pansabin ku kamuyuy nu mak-
itan nay tupay nalitêp, matula-tula
ya kaysa siyam mapu buy siyam ma
asê nalitêp.
14 Para êt baysên na matanam
Bapa yuy idi sa langit, ta a na labay
malitêp agyan gisa man sa nabêlêng
nga anak.”

Nu nangasalanan na gisay patêl la manampalataya

15 “Nu mangasalanan kamuy
patêl mu sa panampalataya, lakwên
muya buy misabi kaw kay kakapad
yu. Ipalinaw mu kanay kasalanan
na dinyag na. Nu mallêngê ya
kamu, miudung ya sa mana yun
pamibêbêtêk bilang mipapatêl sa
panampalataya.
16 Nuwa nu a yapun mallêngê
kamu, mipikilaku kan gisa o luwa
pun na patêl sa panampalataya
amên ‘ya kaganawan napisabyan
yu, mapagpapêtgan luwa o tatluy
nakakit.’*
17 Nu a ya mallêngê kalla, ipatan-
day ati sa mani manampalatayay
miaawyun. Buy nu a yapun kalabay
mallêngê kalla, ituwad yuyan gisay
tawuy asê mangilala kan Bapan Na-
malyari o gisay maningil buwis.”

Ya kapangyarian mamibawal buy mam-in paintulut

18 “Pansabin ku kamuyuy nu sabêt
man na ibawal yu baydi sa babun
luta, ibawal êt sa langit, buy nu
sabêt man na tulutan yu baydi sa
babun luta, tulutan êt sa langit.”
19 “Pansabin ku kamuyuy nu dilag
luwa kamuyuy nikasundu sa sabêt
man baydi sa babun luta sa panalan-
gin yu, idin Bapa kuy idi sa langit ta
panyawarên yu.
20 Tagawan nu saantu dilag luwa
o tatluy nititipun gawan kangku, idi
yaku baydu kalla.”

Ya paalimbawa sa ipus ya asê kalabay mamatawad

21 Amêsên, nagdani si Pedro
kan Jesus buy namatang, “Pangin-
uun, katiumnu kun patawarên na
patêl kuy pawan manyag kasalanan
kangku? Makatapitu nayi?”
22 Nakitbay si Jesus, “Alwan kay
makatapitu nun a pitumpu buy pitu.
23 Tagawan ya pag-arin Bapan Na-
malyari, maiparisu sa pag-arin gisay
ari ya impabêg nay mani ipus na
amên singilin na sila sa mani utang
la.
24 Sên umpisên naynay paningil
na, gintan kanay gisay ipus ya
nakautang kanan milyun-milyun.†
25 Gawan a ya makabayad, sin-
abin ari, ‘Isaliw yu silan mipapam-
ilya buy kaganawan pibandiyan na
amên mabayaran nay utang na.’ ”
26 “Kabay nakilunuslunus buy
nandukuy ipus sa ari, ‘Ari kuway,
biyan muku pun kayêk panawun
amên mabayaran kuy kaganawan
nautang ku.’
27 Kinalunusan yan ari. Kabay a
nayna impabayad da mani utang na
buy impauli ya.”
28 “Nuwa pamakabitan ipus,
natbêng nay gisay kaparisu nan ipus
ya nakautang pêrad kana. Dinagus
buy ginêyêk naya. Sinabi na,
‘Bayaran muy utang mu kangku!’
”
29 “Nanduku kanay kaparisu nan
ipus buy nakilunuslunus, ‘Biyan
muku pun kayêk panawun amên
mabayaran kuy kaganawan nau-
tang ku kamu.’
30 Nuwa a ya nakalabay, nun a
impasukul nay kaparisu nan ipus
anggan asê pun makabayad.”

* **18:16 18:16** Deuteronomio 19:15. † **18:24 18:24** Sa Griego, mapuy libuy talentu. Ya alagan gisay talentu, upan gisay tawu sa labinlimay tawun.

31 “Sên nakitan kaatag ipus ya
dinyag na, nalungkut sila. Kabay
naku sila sa ari amên ipatanda lay
kaganawan nalyari.”
32 “Impabêg amêsên ari ya ipus
buy sinabi kana, ‘Sikay nadawak
ka ipus! A ku impabayad da nau-
tang mu gawan nakilunuslunus ka
kangku.
33 Siyan a ka ya nalunus sa ka-
parisu mun ipus kaparisun pallunus
ku kamu ta?’
34 Gawan sa sadyay tubag ari,
impasukul nay ipus anggan a na pun
mabayaran na kaganawan nautang
na.”
35 Sinabi pun Jesus, “Para êt
baysên na daygên Bapa kuy idi sa
langit, nu alwan buun bêkê ya pa-
matawad yu sa kaparisu yu.”

19

Ya aral Jesus tungkul sa pamisyay (Marcos 10:1-12)

1 Pamakayarin in-aral Jesus ya
mani bagay ya abiin, namita ya
sa prubinsyan Galilea buy naku ya
sa sakup prubinsyan Judea sa lipay
Ilug Jordan.
2 Malakêy tawuy nanunul kana
buy pinaiyul nay nipagsakit.
3 Dilag dakun umnuy Pariseoy
nagdani kan Jesus amên subukan
ya. Kabay namatang sila, “Pan-
tulutan nayin Kautusan na isyay
liyaki ya asawa na agyan sa sabêt ta
sangkan?”
4 Nakitbay si Jesus, “A yu nayi
nabasa sa Kasulatan ya sa umpisa
pun, sabitun dinyag Bapan Namal-
yari ya babun luta, dinyag nay liyaki
buy babayi?*
5 Buy sinabi na, ‘Gawan di, lak-
wanan liyaki ya bapa buy indu na
amên miawyun silan miasawa. Buy
ya luwa, pakadyag gigisa.’†
6 Sa pakapakun baydu, alwa silay-
nan luwa, nun a gigisa silayna.
Kabay ya piniawyun Bapan Namal-
yari, asê sêpat pisyayên tawu.”
7 Nanguman namatang nga mani
Pariseo, “Nu parabaydu awêd,
uysiyan sinabin Moises ya malyarin
isyay liyaki ya asawa na nu biyan
nayan kasulatan pamisyay ta?”‡
8 Nakitbay si Jesus kalla, “Gawan
sa kakdêyan ulu yu, tinulutan Moi-
ses ya isyay liyaki ya asawa na.
Nuwa paubat pun sabitun nuna,
alwan abiin na kalabayan Bapan
Namalyari.
9 Kabay pansabin ku kamuyu
ya nu isyay liyaki ya asawa
na buy mag-asawa yan kaatag,
mangasalanan yan pamikikanayun,
liban nu nakikanayun ya asawa
na. [Buy nu sisabêt man na
nakapag-asawa sa babayi ya in-
isyay liyaki, nangasalanan yan
pamikikanayun.”]
10 Sinabin mani tagasunul Jesus,
“Nu parabaysên na kabilyan liyaki
sa asawa na, mangêd da agana yina
mag-asawa.”
11 Nakitbay si Jesus, “Ya aral
la abiin, asê agyun tanggapên ka-
ganawan tawu, kay ya mani tawuy
in-il-an Bapan Namalyarin asê mag-
asawa.
12 Dilag kaatag sangkan ya siyan
asê nag-asaway dakun umnuy tawu.
Dilag mani tawuy in-anak kan asê
makaanak. Dilag êt tinaganan kina-
pun, buy dilag asê nag-asawa gawan
sa paglingkud la sa pag-arin Bapan
Namalyari. Ya tawuy agyun tang-
gapên ya aral ya abiin, sêpat nan
daygên.”

Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak (Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Dilag mani tawuy nilakun
nangabêlêng nga anak kan Jesus
amên yawarên lan ipaluntuy gamêt
na kalla buy manalangin para
kalla. Nuwa binênbênan silan mani
tagasunul na.
14 Sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, “Paulayan yun magdani
kangkuy mani anak. Agana yu sila

* **19:4 19:4** Genesis 1:27. † **19:5 19:5** Genesis 2:24. ‡ **19:7 19:7** Deuteronomio 24:1.

bênbênan, tagawan ya mani ka-
parisu la sabay ya miawyun sa mani
tawuy pag-arian Bapan Namalyari."
15 Impaluntun Jesus ya gamêt na
sa mani anak buy pinagpala na sila.
Pamakayari, namitay na.

Ya liyaki ya mabandi
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Amêsên, dilag gisay liyaki ya
nagdani kan Jesus buy namatang,
"Manuru, sabêt ta mangêd kun
daygên amên mabiyan nakun biyay
ya ayin katganan?"
17 Nakitbay si Jesus, "Uysiyan
patangên muya kangku nu sabêt
ta mangêd ta? Gigisay mangêd
buy ayin nan kaatag nun a kay si
Bapan Namalyari. Nu labay mun
mabiyan kan biyay ya ayin kat-
ganan, sunulun muy mani utus."
18 Kabay namatang nga liyaki,
"Sabêt sa mani utus ya abiin na
sunulun ku?"
Nakitbay si Jesus, "Agana ka ma-
matin tawu, agana ka makikanayun,
agana ka manakaw, agana ka êt
magpapêtêg sa alwan kapêtêgan,
19 galangên muy mangatwa mu,§
buy kaidwan muy kaparisu mun
tawu kaparisun pangidu mu sa sarili
mu."*
20 Sinabin liyaki, "Sinunul kinay
kaganawan abiin. Sabêt pun na
kaylangan kun daygên?"
21 Nakitbay si Jesus, "Nu labay
mun magin ganap, isaliw muy mani
pibandiyan mu. Buy ya naabli mu,
idin mu sa mani kalulu. Sa paka-
pakun baydu, dilag kan pibandiyan
sa langit. Pamakayari, mag-udung
ka buy manunul kangku."
22 Nuwa sên nalêngên liyaki
ya abitu, namita yan malungkut,
gawan malakêy pibandiyan na.
23 Kabay sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, "Pansabin
ku kamuyu, ya tawuy malakêy
pibandiyan, masakit magpasakup sa
pag-arian Bapan Namalyari.
24 Misun pun na kamelyu sa lubut
karayum, kaysa misun sa kaarian
Bapan Namalyari ya gisay tawuy
mabandi."
25 Sên nalêngên mani tagasunul
nay abiin, nakatêgag sila. Kabay na-
matang sila, "Nu parabaydu, sisabêt
awêd da miligtas?"
26 Nangêlêw si Jesus kalla buy
sinabi na, "Asê madyag tawuy abiin,
nuwa si Bapan Namalyari, madyag
nay kaganawan."
27 Nagsabi si Pedro, "Parasaantu
kay yaman? Inlakwanan yan na
kaganawan amên manunul kamu.
Sabêt ta nabang yan?"
28 Nakitbay si Jesus, "Pansabin
ku kamuyuy lumatêng lanuy alluy
ibayun Bapan Namalyari ya babun
luta. Buy sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, miknu waku sa dakilay
turonu ku ya mag-ari. Buy sikaw
wa mani tagasunul kuy miknu êt sa
mapu buy luway turonu amên man-
gukum sa mapu buy luway layin
Israel.
29 Buy ya kaganawan nallakwan
bali, nallakwan mapatêl, nallakwan
mangatwa, nallakwan maanak, o
nallakwan mani luta gawan sa pa-
nunul na kangku, mananggap yan
dinalan pun êt sa inlakwanan na
buy mabiyan yan biyay ya ayin
katganan.
30 Malakêy mapagmatag-ay
amêsên na iyêpa lanu. Buy malakêy
mapagpayêpa amêsên na itag-ay
lanu."

20

Ya mani mag-ubra sa ubasan

1 Sinabi pun Jesus, "Ya daygên
Bapan Namalyari sa pag-ari na,
maiparisu sa dinyag gisay mag-
bandin ubasan. Gisay allu, mara-
nundanun nag-awas ya magbandin
ubasan amên mangkap mani mag-
ubra sa ubasan na.
2 Sên nakakit yan mani tawuy
paubrên na, nakikasundu ya kallan

§ **19:19 19:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16.
* **19:19 19:19** Levitico 19:18.

upan na silan nukad da upa sa gisay
allu.* Pamakayari, impalaku na sila
sa ubasan na.
3 Sên alas nuwebi yanan mara-
nun, nag-awas sina êt buy nakakit
tina êt mani tawuy ayin ubra, kay
nagtukawan sa palengki."
4 "Sinabi na kalla, 'Maku kaw sa
ubasan ku buy mag-ubra. Nukad da
iupa ku kamuyu.' Kabay naku sila
sa ubasan.
5 Sên ugtuy na, nanguman nina êt
nag-awas buy nakakit tina êt kaatag
tawuy pinaubra na. Sên alas tres
san kaawat, paray na êt bayduy
dinyag na."
6 "Sên alas singkuy nan kaawat,
nanguman nina êt nag-awas buy
nakakit tina êt dakun umnuy nag-
tukawan. Sinabi na kallay, 'Uysiyan
kay mamapatingapun kaw yan nag-
tukawan ayin pandaygên ta?' "
7 "Nakitbay sila kana, 'Gawan ayin
yabay mamaubra kanyan.' "
"Sinabi na kallay, 'Maku kawna sa
ubasan ku amên mag-ubra.' "
8 "Sên magdêm mana, sinabin
magbandi sa katiwala na, 'Bêgên
muy mani mag-ubra ta upan mu
silayna. Unên muy nipaubatan nag-
ubra, angga sa mani nunan nag-
ubra.'
9 Inlumatêng ngay pinaubra nan
alas singkun kaawat buy nananggap
silan nukad da upa sa gisay allun
pag-ubra."
10 Sên inlumatêng ngay mani
nunan pinaubra na, indap lay man-
anggap silan igit pun kaysa ni-
paubatan na pinaubra, pakan asê, ta
kay parisu êt ta inupa kalla.
11 Sên natanggap lay nay upa
la, nagdeklamu sila sa magbandin
ubasan.
12 Sinabi la, "Te, siyan kay parisu
yay upa yan ta! Pakan kay
nipaubatan silan inlumatêng buy
kay gigisay uras ya pinag-ubra la.
Pakan sikay yaman, nibabata kay
sa naumut-umut ta mamut buy nag-
ubran mamapatingapun."
13 "Pikitbayan magbandi ya gisa
kalla, 'Patêl lay, a kata pinurayit.
Alwa nayin nikasundu kitaynan
biyan katan upa sa gisay allun pag-
ubra mu?
14 Kabay kêwên minay upa mu
buy muli kayna. Idi ya kangku nu
biyan kun kaparisun upa yuy mani
nipaubatan nag-ubra.
15 Alwa nayin dilag gakun karap-
atan daygên na labay ku sa pera ku?
O kay kasêman yuku gawan mangêd
daku kalla?' "
16 Pamakayari, sinabin Jesus,
"Para êt baysên na malyari sa
tawlin allu. Ya mani mapagpayêpa
amêsên, mitag-ay buy ya mani
mapagmatag-ay amêsên, miyêpa
sila."

*Ya ikatluy pamipatandan Jesus tungkul sa kamatyan buy sa pangu-
man nan mabyay*
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Kaban mamita silan Jesus
patuksaw sa Jerusalem, impapawa
nay mapu buy luway tagasunul na
sa mani tawu. Sinabi na kalla,
18 "Elêwên yu! Tumuksaw kitam-
ina sa Jerusalem. Buy sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, igawang
ngaku sa mani mamunun pari buy
mani manurun Kautusan. Atulan
lakun kamatyan
19 buy igawang sa mani alwan
Judio amên pustakên, latikun buy
ipaku sa kurus. Nuwa sa ikatluy
allu, manguman nakun mabyay."

Ya panyawarên indu lan Santiago buy si Juan
(Marcos 10:35-45)

20 Nagdani kan Jesus ya asawan
Zebedeo, kaawyun nay luway anak
nay liyaki. Nanduku ya sa arapan
Jesus. Sinabi na, "Manuru, dilag
gaku dayin labay yawarên kamu."
21 Pinatang yan Jesus, "Sabêt ta
labay mu?"

* **20:2 20:2** Sa Griego, dinaryu. Ya gisay dinaryu sabay ya upan gisay tawu sa gisay allu.

Nakitbay ya, “Nu mag-ari kayna, ipangaku mu dayi ya paiknun muy luway anak ku sa dani mu, ya gisa sa wanan mu buy ya gisa sa udi mu.”
22 Nuwa pikitbayan silan Jesus, “A yu tanda nu sabêt ta panyawarên yu. Mapibabatan yu nayi ya pamasakit ta danasên ku?”
Nakitbay sila, “Awu, mapibabatan yan.”
23 Sinabin Jesus kalla, “Awu, pêtêg madanasan yuy abiin. Nuwa alwan sikuy mamili nu sisabêt ta miknu sa wanan ku o sa udi ku, ta ya iknuwan abitu, kay para sa mani pinil-anan Bapa ku.”
24 Sên natandan mapuy tagasunul na nu sabêt ta inyawad mipatêl, nanubag sila kalla.
25 Kabay impadani silan Jesus buy sinabi na kallay, “Tanda yuy mani manungkulan ya alwan Judio, pan-ipilit lay labay la sa mani pansakupun la buy agyan sabêt ta labay la, pansunulun mani pansakupun la.
26 Nuwa alwan parabaysên na labay kun daygên yu, nun a nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin dakila, kaylangan magin lingkud yu.
27 Buy nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin mamunu, sêpat yan magin ipus yu.
28 Abiin na pandaygên ku ta agyan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi amên maglingkud buy idin kuy biyay ku amên atbusun na malakêy tawu. A ku naku baydi amên paglingkuran mani tawu!”

Pinaiyul Jesus ya luway bulag
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Sên pabitay na sa balayan Jerico si Jesus buy mani tagasunul na, pikilakwan silan malakêy tawu.
30 Amêsên, dilag luway bulag bayduy nakaiknu sa agid dan. Sên nalêngê lay mallumibas si Jesus, masnêg lan sinabi, “Panginuun, layin Arin David, kalunusan mukay kayêk!”
31 Nuwa binênbênan silan mani tawu, “Agana kaw mantarit!”
Nuwa ingkakadus la pun insabin masnêg, “Panginuun, layin Arin David, kalunusan mukay kayêk!”
32 Tinunggên si Jesus, binêg na sila buy pinatang, “Sabêt ta labay yun daygên ku kamuyu?”
33 Nakitbay sila, “Panginuun, kalabay kay makakit.”
34 Nalunus si Jesus kalla. Kabay dinukpan nay mata la. Tambêng silan nakakit buy nanunul kan Jesus.

21

Ya masayay pansumun Jesus sa balayan Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sên narani yana silan Jesus sa Jerusalem, tinunggên sila sa Bunguy mani Ulibu ya narani sa balayan Bethfage. Impaunan Jesus ya luway tagasunul na.
2 Sinabi na, “Maku kaw sa kasunul la baryu. Makitan yu bayduy mitainduy asnuy nakas-êl. Agwatên yu buy iakay yu baydi kangku.
3 Nu dilag mamatang kamuyun paradi, ‘Uysiyan pan-agwatên yu yay asnu ta,’ sabin yu kanay, ‘Kaylangan Panginuun’, buy tulutan nakaw na.”
4 Nalyari ya abiin amên matupad da sinabin Propeta awlagi,
5 “Sabin yu sa mani idi sa balayan
Zion,* ‘Elêwên yu! Palatêng
ngay ari yu.
Mapagpayêpa ya buy ya pagsakayan
na, biserun asnu.’ ”†
6 Kabay namita yabay ya mani tagasunul na buy sinunul lay in-utus Jesus kalla.
7 Kabay in-akay lay nay mitainduy asnu kan Jesus, inlatêp lay balabal la sa bukut biserun asnu buy nagsakay ya.
8 Malakêy tawuy namimakmak balabal la sa dan. Buy ya kaatag êt,

* **21:5 21:5** *Zion:* ya labay sabin Zion, Jerusalem.
† **21:5 21:5** Zacarias 9:9.

nallapak silan mani palapa buy in-
makmak la sa dan.
9 Ya mani tawuy idi sa mumunan
Jesus buy idi sa ubatan, mansaway
silan magsabin, “Ulimênên na Layin
Arin David! Pagpalên Bapan Namal-
yari ya mallumatêng sa lagyu na.
Ulimênên na Bapan Namalyari ya
idi sa langit!”
10 Sên nilatêng nga si Jesus sa
Jerusalem, naguluy kaganawan
tawu sa balayan. Nipapatang sila,
“Sisabêt ta tawun abiin?”
11 Nakitbay ya mani kaawyun Je-
sus, “Sabay siya si Jesus ya propetay
taga Nazaret sa prubinsyan Galilea.”

Ya pamitabin Jesus un mani tawu sa Templu
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Naku si Jesus sa kasawan-
gan Templun Bapan Namalyari buy
impatas nay mani magtinda buy
mani manaliw baydu. Imbabal-
iswag nay mani lamesan mallibay
peran dayuwan sa peran mani Judio
buy iknuwan mani magtindan pati-
pati ya pan-iandug kan Bapan Na-
malyari.
13 Sinabi na kalla, “Nakasulat sa
Sabin Bapan Namalyari, ‘Ya bali
ku, pambêgên balin panalanginan.’‡
Nuwa siyan dinyag yun pagtagwan
mani manakaw!”§
14 Kaban idi sa Templu si Jesus,
dilag mani bulag buy nipagpilay ya
nagdani kana buy pinaiyul na sila.
15 Nuwa nanubag ga mani ma-
munun pari buy mani manurun
Kautusan gawan nakitan lay mani
mamakaupapas ya dinyag Jesus.
Buy nanubag sila êt sên nalêngê
lay mani anak ka idi sa Templuy
masnêg magsabin, “Ulimênên na
Layin Arin David!”
16 Kabay sinabi la kan Jesus,
“Malêngê mu nayi ya pansabin la?”
Nakitbay si Jesus, “Awu, nalêngê
ku, nuwa a yu nayi nabasay
sinabi sa kasulatan ya, ‘Agyan kay
nabêlêng nga anak tinurwanan
Bapan Namalyarin mangulimên
kana’?”*
17 Pamakayari, inlakwanan silay-
nan Jesus buy naku ya sa balayan
Bethania, ta baydu yan mamawat-
wat.

Insumpan Jesus ya puun kayun igus
(Marcos 11:12-14; 11:20-24)

18 Pamakawatwat, sên paudung
nga silan Jesus sa balayan
Jerusalem, nalayangan na.
19 Dilag yan nakitan na puun
kayun igus sa danin dan. Kabay
inlaku nan inêlêw wa ati nu nag-
tagêy. Nuwa ayin, nun a kay
pawan bulung. Kabay sinabi na sa
kayu, “Kanuman, a kayna managêy
manguman!” Buy tambêng nayan-
guy kayu.
20 Sên nakitan mani tagasunul
Jesus ya nalyari, nakaupapas sila.
Sinabi la, “Aw indi, parasaantun
tambêng nayanguy kayun igus?”
21 Nakitbay si Jesus, “Pansabin
ku kamuyuy nu dilag kaw panam-
palataya buy asê magmikakunuy
nakêm, madyag yu êt ta dinyag ku
sa puun kayun igus. Buy alwa pun
êt kay abiin, malyari yu êt sabin sa
bung-uy ya, ‘Mitas ka buy milaku ka
sa dagat’ buy madyag yabay!
22 Agyan sabêt man na yawarên
yu kan Bapan Namalyari sa
panalangin, nu maniwala kaw wa
idin na kamuyu, pilmin matanggap
yu.”

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Nag-udung si Jesus sa Templu.
Kaban mangaral ya sa kasawangan
Templu, nagdani kanay mani ma-
munun pari buy mani mangatway
manungkulan. Namatang sila kana,
“Sabêt ta karapatan mun manyag
abiin na dinyag mu? Sisabêt ta nam-
i kamun parabaysên na karapatan?”

‡ **21:13 21:13** Isaias 56:7. § **21:13 21:13** Jeremias 7:11. * **21:16 21:16** Mani Kanta 8:2.

24 Pikitbayan silan Jesus,
"Patangên kataw êt. Nu mapakit-
bayan yuku, sabin ku êt kamuyu nu
sisabêt ta nam-i kangkun karapatan
manyag paradi.
25 Ati ya patang ku kamuyu. Kans-
abêt ubat ta karapatan Juan ya ma-
mawtismu, kan Bapan Namalyari o
sa tawu?"
Kabay nisasabi sila, "Nu sabin
tamuy 'kan Bapan Namalyari', sabin
nay naman êt kantamuy, 'Uysiyan a
kaw yabay maniwala kan Juan ta?'
26 Nuwa nu sabin tamuy 'sa tawu',
manubag ga mani tawu kantamu,
gawan maniwala silan propetan Ba-
pan Namalyari si Juan."
27 Kabay nakitbay sila kan Jesus,
"A yan tanda."
Sinabin Jesus kalla, "Nu
parabaydu, a ku êt sabin kamuyu nu
sisabêt ta nam-i kangkun karapatan
manyag ati."

Ya paalimbawa tungkul sa luway anak

28 Sinabi pun êt Jesus kalla, "Para
kamuyu, sabêt ta labay sabin paal-
imbawan ati? Dilag gisay tawuy
nag-anak luway liyaki. Nagdani ya
sa panganay buy sinabi na, 'Anak
ku, maku ka amêsên sa ubasan
tamu ta mag-ubra ka.'
29 Kabay nakitbay ya, 'A ku kal-
abay.' Nuwa asê nabuyut, nagbayuy
isip na buy nakuy na baydu.
30 Nagdani êt ta bapa la sa bungsu
buy sinabi na, 'Anak ku, maku ka
amêsên sa ubasan tamu ta mag-ubra
ka.' "
"Nakitbay ya bungsu, 'Awuy
Bapa,' pakan a yinaman naku."
31 Amêsên, pinatang Jesus ya
mani mamunun pari buy mani man-
gatwan manungkulan. Sinabi na,
"Para kamuyu, sisabêt sa luway na-
nunul sa kalabayan bapa la?"
Nakitbay sila, "Abituy panganay."
Kabay sinabin Jesus kalla, "Pans-
abin ku kamuyuy si pan-ituwad yun
nadawak kaparisun mani maningil
buwis buy mani babayi ya pam-
bayaran, muna sila pun kamuyun
miawyun sa mani pag-arian Bapan
Namalyari.
32 Tagawan inlumatêng kamuyu si
Juan ya Mamawtismu buy in-aral na
kamuyu nu parasaantu kaw bumyay
matinêk sa arapan Bapan Namal-
yari, nuwa a yuya pinaniwalan.
Pakan ya mani maningil buwis buy
mani babayi ya pambayaran, nani-
wala silayna man. Nakitan yinay
ati, nuwa a kaw pun êt nagsisi buy
nagpabukut sa mani kasalanan yu,
buy a kaw pun êt naniwala kana."

Ya paalimbawa sa asê mangêd da kasamak
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Sinabi pun Jesus, "Pakalêng-
ên yuy gisa pun êt ta paalimbawa.
Dilag gisay tawuy nananêm ubas
sa panggitnan na. Pamakayari nan
nananêm, impabakud nay abitu buy
namipadyag yan pamêspêsan ubas.
Namipaydêng ya êt gisay matag-
ay ya bali ya bibiyan mamantay.
Pamakayarin abitu, impasamak nay
ubasan na sa mani makisamak ta
naku ya sa marayuy lugal.
34 Sên panawun nan pamupul
ubas, in-utus nay mani ipus na sa
mani kasamak na amên kêwên na
dakay na.
35 Nuwa sên nakitan mani
kasamak nay mani ipus, dinagus
sila. Ya gisa, dinugêdugê la, buy
ya ikalwa, pinati la, buy ya ikatlu,
binatwan la angga sa nati.
36 Niutus manguman na mag-
bandin mas malakêy ipus kaysa
sabitun nuna, nuwa para êt bayduy
dinyag mani kasamak na.
37 Sa katatawliyan, in-utus mag-
bandi ya anak na, ta sinabi na sa
nakêm nay, 'Pilmin galangên lay
anak ku.'
38 Nuwa sên nakitan mani
kasamak ya anak magbandi, nisas-
abi sila, 'Ah! Ati yay tagapagmana!
Kaksaw kaw, patin tamu ya amên
mapagbandi tamuy mapagmana
na.'

39 Kabay sên inlumatêng ngay
anak, dinagus laya, ginuluy laya sa
lawasan ubasan buy pinati."
40 Pamakayari, namatang si Je-
sus kalla, "Sa pag-udung magbandi,
sabêt ta daygên na sa mani kasamak
na?"
41 Nakitbay ya mani mamunun
pari buy mani mangatwan ma-
nungkulan, "Pilmin upudun nay
mani nadawak ka kasamak na buy
ipasamak natay ubasan na sa kaatag
makisamak ya mam-in dakay na sa
balang panawun pamipupul."
42 Sinabin Jesus kalla, "A yu nayi
nabasay ati sa Kasulatan,
'Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.
Abiin na dinyag Bapan Namalyari
ya mamakaupapas kantamu.'
"†
43 "Kabay pakalêngê kaw. Al-
waynan sikaw wa pag-arian Bapan
Namalyari, nun a ya mani tawuy
manunul sa kalabayan na.
44 [Sisabêt man na manabu sa
batun ati, mangatutunglu. Nuwa
ya manabwanan ati, mangayaya-
pung.]"
45 Sên nalêngên mani mamu-
nun pari buy mani Pariseoy abituy
paalimbawan Jesus, napukatan lay
sabay sila awêd da pantukuyun na.
46 Kabay dakpên layna dayi si Je-
sus, nuwa nalimu sila sa mani tawu,
ta maniwala silan propeta si Jesus.

22

Ya paalimbawa sa kalutu sa tangên
(Lucas 14:15-24)

1 Nanguman nagsabi si Jesus kalla
sa kapamilatan paalimbawa. Sinabi
na,
2 "Ya pag-arin Bapan Namalyari,
maiparisu sa dinyag gisay ari ya nil-
an kalutu sa tangên anak nay liyaki.
3 In-utus nay mani ipus na amên
bêgên ya mani insagyat na sa ka-
lutu, nuwa a sila kalabay maku."
4 "Kabay niutus yan kaatag ipus
amên sabin sa mani insagyat nay
paradi, 'Maku kawna ta nakal-an
nay kaganawan buy nakaapag gay
kanên. Pinati yay mani baka buy
kaatag êt ta mangatabay saysay.'
5 Nuwa a la dinambi ya nisagyat
kalla. Ya gisa, naku sa panggitnan,
buy ya gisa, sa ligosyu na.
6 Ya kaatag gaman, dinagus lay
mani ipus ari, impakadêng-êy buy
pinati."
7 "Kabay gawan sa dinyag la, na-
patubag lay ari. Kabay niutus yan
mani sundalus na amên patin na na-
matin mani ipus na buy impaulam
nay balayan la."
8 "Pamakayari, sinabin ari sa
mani kaatag ipus na, 'Nakal-an
nay pamiêêman sa tangên anak ku,
nuwa asê sêpat mangan na mani
insagyat ku.
9 Kabay maku kaw sa mani dan
buy sagyatên yuy kaganawan mak-
itan yu.'
10 Nakuy nabay sa mani dan buy
insagyat lay kaganawan tawuy naki-
tan la, nadawak man o mangêd.
Kabay napnun bisitay pamidausan
kalutu."
11 "Sinumun na ari amên êlêwên
na mani bisita. Nakitan nay gisay
liyaki ya bisitay asê nakayaming
para sa tangên.
12 Kabay pinatang naya, 'Kalugu-
ran, uysiyan sinumun kayan asê
nakayaming para sa tangên ta?' Asê
nakatarit ta liyaki."
13 "Kabay sinabin ari sa mani ipus
na, 'Sêl-an yuy gamêt buy bitis na ta
isamwag yuya sa kadlêman, baydu
sa lawasan. Manangis ya baydun
mingêngêt ta bêbêy na.' "
14 Pamakayari, sinabin Jesus,
"Ati ya labay sabin paalimbawa.
Malakêy pansagyatên Bapan Namal-
yari ya miawyun sa pag-arian na,
nuwa pêpêrad da pinili na."

† **21:42 21:42** Mani Kanta 118:22-23.

Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Amêsên, namitay mani Pariseo amên misasabi sila nu parasaantu lan maipadakêp si Jesus sa pagsabi na.
16 Kabay in-utus la kan Jesus ya dakun umnuy tagasunul la buy dakun umnuy tawun Gobernador Herodes Antipas. Sinabi la, "Manuru, tanda yan na pêtêg ga pansabin mu. Pan-ituru muy kapêtêgan tungkul sa kalabayan Bapan Namalyari. Ayin kan pampilinin, gawan a ka mangêlêw sa kabilyan gisay tawu.
17 Amêsên, dilag kay ipatang kamu. Sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa Emperador Roma o asê?"
18 Nuwa tandan Jesus ya nadawak ka labay lan daygên. Kabay sinabi na, "Kay mapagtalingkayu kaw! Alwa ta labay yukun dakpên sa pagsabi ku ta?
19 Elêwên kuwati bay ya peray pamayad buwis." Kabay inggawang lay pera kana.
20 Pinatang silan Jesus, "Kansabêt lupa buy lagyuy makit yu di?"
21 Nakitbay sila, "Sa Emperador."
Kabay sinabin Jesus kalla, "Nu parabaydu, idin yu sa Emperador ya para sa Emperador, buy idin yu kan Bapan Namalyari ya para kan Bapan Namalyari."
22 Sên nalêngê lay pikitbay Jesus, nakaupapas sila. Kabay namita sila tana.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Amêsên, dilag dakun umnuy Saduseoy nagdani kan Jesus amên patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila maniwalan manguman mabyay ya mani nangamamati.
24 Amêsên, sinabi la kan Jesus. "Manuru, ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, 'Nu ya gisay liyaki nati yan ayin anak sa asawa na, ya bayaw nay liyaki, sêpat nan pag-asaway bal-uy babayi amên makaanak sila para sa patêl nay nati.'*
25 Amêsên, dilag pituy mipapatêl la lawyaki baydi kanyan. Nakapag-asaway panganay, nuwa nati yan ayin anak. Kabay ya ikalway panganay pinag-asawa nay nabal-u, nuwa nati ya êt ayin anak.
26 Para êt bayduy nalyari sa ikatlu angga sa ikapituy patêl la.
27 Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u.
28 Amêsên, sa allun pangabyay manguman nangamamati, sisabêt ta asawan abituy babayi, gawan napag-asawa yan pituy mipapatêl?"
29 Nakitbay si Jesus, "Taganan mali kaw, tagawan a yu mapukatan na Kasulatan Bapan Namalyari buy a yu mapukatan na kapangyarian Bapan Namalyari.
30 Tagawan sa pangabyay manguman, ayin nan pag-asawa, ta magin kaparisu silaynan mani ang-el sa langit ya ayin asawa.
31 Tungkul sa pangabyay manguman, a yu nayi nabasa sa Kasulatan na sinabin Bapan Namalyari kamuyu,
32 'Sikuy Bapan Namalyari lan Abraham, Isaac buy Jacob'?† Ya labay sabin, nabyay sila, tagawan alwa yan Bapan Namalyarin nangamamati, nun a Bapan Namalyari yan nangabyay."
33 Sên nalêngên mani tawuy pangaral na, nakaupapas sila.

Ya maulagay utus
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Sên nabalitan mani Pariseoy asê nakatarit ta mani Saduseo kan Jesus, nititipun sila buy nagdani kana.
35 Gisa kallay manurun Kautusan ya namatang kan Jesus amên subukun ya,
36 "Manuru, sabêt ta pinakamaulagay utus sa Kautusan?"

* **22:24 22:24** Deuteronomio 25:5. † **22:32 22:32** Exodo 3:6.

37 Nakitbay si Jesus kana, “ ‘Kaidwan muy Panginuun mun Namalyari un buun bêkê, buun kaladwa buy buun isip.’‡
38 Abiin ya pinakamaulagay utus sa kaganawan.
39 Buy para êt bayduy ikalwa, ‘Kaidwan muy kaparisu mun tawu kaparisun pangidu mu sa sarili mu.’§
40 Ya kaganawan kautusan na impasulat kan Moises buy kaganawan insulat mani propeta, idi sa luway utus.”

Ya patang tungkul sa Cristu
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Kaban nititipun na mani Pariseo, namatang si Jesus kalla,
42 “Sabêt ta tanda yu tungkul sa Cristu ya impangakun Bapan Namalyari? Kansabêt layi ya pinangubatan na?”
Nakitbay sila, “Layi yan Arin David.”
43 Amêsên, sinabin Jesus kalla, “Nu layi yan Arin David, uysiyan binêg yabay David ‘Panginuun’ ta? Sabitun idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari, sinabi na,
44 ‘Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun ku,
“Miknu ka sa wanan* ku
angga sa mapasuku ku kamuy mani kapati mu.” ’†
45 Nu binêg yan Arin David Panginuun, parasaantun masabin mani tawuy si Cristuy kay layi yan Arin David?”
46 Ayin nakapakitbay gisa man sa pamatang Jesus. Ubat ta baydu, ayin nan nakadêgdêg mamatang kana.

23

Pangillag sa mani manurun Kautusan buy sa mani Pariseo
(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43; 11:46; 20:45-46)

1 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani tawu buy sa mani tagasunul na,
2 “Ya mani manurun Kautusan buy mani Pariseo sabay silay pangkilalanên mamiaral Kautusan na impasulat kan Moises.
3 Kabay papakalêng-ên buy sunulun yuy kaganawan pan-iaral la kamuyu. Nuwa agana yu tubsun na pandaygên la, gawan a la pandaygên na pan-iaral la.
4 Pan-ipatupad la kamuyuy mani utus ya indagdag lay masakit tuparên ya paran pan-ipabakay la kamuyuy mangabayat ta kalga, pakan a lakaw taganan sawpan sa pantan ati.
5 Ya kaganawan pandaygên la, kay amên dayêwên silan mani tawu. Kabay ya pan-iptês la sa waêng la buy ya pan-ikêskês sa takyay la ya dilag Sabin Bapan Namalyari, panilapad la pun buy ipapakakarang la êt ta gumaygumay sa palpal yaming la. 6 Nu dilag kalutu, labaylabay lan miknu sa iknuwan na in-il-an para sa maulagay tawu. Buy para êt baydu sa balin pagtipunan mani Judio.
7 Labaylabay lan galangên silan mani tawuy malibasan la buy bêgên ‘Manuru.’ ”
8 “Nuwa sikaw, agana kaw pabêg ‘Manuru’, tagawan mipapatêl kaw kaganawan buy kay sikuy Manuru yu.
9 Buy agana yu bêgên ‘Bapa’ ya sisabêt man baydi sa babun luta, tagawan kay gigisay Bapa yu, ya sabay ya Bapa yun Namalyari ya idi sa langit.
10 Agana kaw êt pabêg ‘Amung,’ gawan kay gigisay Amung yu, ayin kaatag nun a si Cristu.
11 Ya pinakadakila kamuyu, sêpat yan magin lingkud yu.
12 Ya mapagmatag-ay sabay ya iyêpan Bapan Namalyari. Buy ya

‡ **22:37 22:37** Deuteronomio 6:5. § **22:39 22:39** Levitico 19:18. * **22:44 22:44** Ya tawuy idi sa wanan gisay ari, dilag yan matag-ay ya tungkulan. † **22:44 22:44** Mani Kanta 110:1.

mapagpayêpa, sabay ya itag-ay Bapan Namalyari.”

Tinubag Jesus ya mani manurun Kautusan buy mani Pariseo
(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42; 11:44; 11:52; 20:47)

13 “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Sikaw wa sangkan kabay asê mibilang nga mani tawu sa pag-arian Bapan Namalyari. Gawan sikaw man, asê mibilang buy pambênbênan yu pun êt ta mani tawuy kalabay miawyun sa pag-arian na.”

14 [“Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Buy pampurayitin yuy mani nabal-u amên makwa yuy mani pibandiyan la, buy pagtatalimpanan yuy abiin sa kapamilatan makarang nga panalangin yu sa arapan mani tawu. Kabay mas nabyat lanuy parusan Bapan Namalyari kamuyu!”]

15 “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Maglipay kaw sa dagat buy mamaku kaw sa mani marayuy lugal amên ta mapasunul la gisay tawu sa paniwala yu. Nuwa nu napasunul yinay ati, pandaygên yuyan nadawak pun kamuyu buy luyang yapun milaku sa impernu!”

16 “Kapapalunus kaw! Para kaw bulag ga mangakay sa kaatag buy pan-iaral yuy, ‘Nu sisabêt man na manumpa sa kapamilatan Templu, a nayna kaylangan tuparên. Nuwa nu manumpa ya sa kapamilatan gintuy idi sa Templu, kaylangan nan tuparên.’

17 Sikaw wa mani bulag ga ayin tanda! Sabêt ta mas maulaga, gintu nayi o ya Templuy magpabanal sa gintu?

18 Pan-iaral yu pun êt ta nu manumpa kaw sa kapamilatan pamiandugan, a yina kaylangan tuparên na ati, nuwa nu manumpa kaw sa andug ga idi sa pamiandugan, kaylangan yun tuparên na ati.

19 Sikaw wa mani bulag, sabêt ta mas maulaga, ya andug o ya pamiandugan na magpabanal sa andug?

20 Kabay nu manumpa kaw sa kapamilatan pamiandugan kan Bapan Namalyari, nanumpa kaw êt sa kaganawan andug ga idi sa pamiandugan.

21 Nu manumpa kaw sa kapamilatan Templu, nanumpa kaw êt kan Bapan Namalyari ya manugêl baydu.

22 Buy nu manumpa kaw sa kapamilatan langit, nanumpa kaw êt sa turonun Bapan Namalyari buy kan Bapan Namalyari ya nakaiknu baydu.”

23 “Kapapalunus kaw wa manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Ta agyan panidin yu kan Bapan Namalyari ya ikapun mani pamalasa yu, pampaulayan yinaman na mani maulagay utus tungkul sa makatuynungan, mapallunus buy mapagtiwalan. Mangêd da mam-i kaw ikapu yu, nuwa agana yu paulayan na mas maulagay utus.

24 Mani bulag ga mangakay! Paran pansalakên yuy ilêk sa paninêmên yu, pakan pan-ibuun yuy kamelyu!”

25 “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Pallinisin yuy mani lawasan tasa buy pinggan yu, nuwa napnun mani bagay ya pinurayit yu sa mani tawu gawan sa kasakiman yu.

26 Sikaw wa Pariseoy bulag! Linisin yu pun na lalên tasa buy pinggan yu amên magin malinis êt ta lawasan ati.”

27 “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Nanuwad kaw mani pamilbêngan ya pininturan naputi ya mangangêd

sa lawasan, pakan ya lalên ati,
pawan but-un nangamamati buy
kaganawan kadinatan.
28 Para kaw êt baysên! Sa êlêw
tawu matinêk kaw, pakan lalên
bêkê yuy pawan pagtatalingkayu
buy kadawakan."

*Sinabin Jesus ya tungkul sa pa-
marusa sa mani manurun Kautusan
buy Pariseo*
(Lucas 11:47-51)

29-30 "Kapapalunus kaw wa mani
manurun Kautusan buy mani
Pariseoy mapagtalingkayu! Mag-
padyag kaw mani tanda' sa mani
pinilbêngan mani propeta sabitun
nuna buy pampakangêdên yuy
mani pinilbêngan mani tawuy
matinêk. Buy pansabin yuy, 'Nu
nabyay kay dayi sa panawun mani
ninunu yan, a yan patin na mani
propeta kaparisun dinyag mani
ninunu yan.'
31 Sa parabaysên na pagsabi yu,
pagpapêtgan yuy mani layi kaw na-
matin mani propeta!
32 Dali kawna bay, yarin yinay
inumpisan mani ninunu yu!"
33 "Sikaw wa paran mani layin
lupung! A yina matakasan na paru-
san impernu!
34 Kabay mallêngê kaw! Mami-
utus saku kamuyun mani propeta,
mani mangabiyasay tawu buy mani
manurun Kautusan. Patin yuy
dakun umnu kalla. Ya kaatag, ipaku
yu sa kurus. Ya kaatag êt, latikun
yu sa lalên balin pagtipunan. Buy ya
kaatag, pisakitin yu sila agyan antuy
lakwên la.
35 Kabay maparusan kaw gawan
sa pamati yu. Buy alwan kay
abiin na panagutan yu, nun a sikaw
êt ta managut sa pangamatin ka-
ganawan tawuy matinêk paubat kan
Abel angga kan Zacarias ya anak
Barakias. Ta ya mani ninunu yu
sabay silay namati kan Zacarias
ya pinati la sa pibunakan pamian-
dugan buy Templu.
36 Pansabin ku kamuyu ya
kaganawan kasalanan na abiin,
panagutan mani tawu amêsên."

*Ya pangidun Jesus sa mani taga
Jerusalem*
(Lucas 13:34-35)

37 "Sikaw wa mani taga Jerusalem,
pampatin yuy mani propeta buy
pambatwan yuy mani pan-iutus
Bapan Namalyari kamuyu angga
sa mati sila. Katiumnu kataw
nan labay tipunun buy saysayên
kaparisun panyumyum gayindun
manuk sa mani siwsiw na, nuwa
siyan a kaw kalabay.
38 Kabay agyan lasakên lay tu-
tugêlan* yu, pakabaala kawna.
39 Pansabin ku kamuyuy paubat
amêsên, a yu kina makitan angga
sa lumatêng nga panawun na sabin
yuy, 'Pagpalên na mallumatêng sa
lagyun Panginuun.' "†

24

*Sinabin Jesus ya tungkul sa pan-
galasak Templu*
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Nag-awas si Jesus ubat sa ka-
sawangan Templu buy sên mamitay
na, nagdani kanay mani tagasunul
na buy inturu la kanay impaidêng
nga nakapalitêng sa Templu.
2 Sinabin Jesus kalla, "Awu. Pan-
êlêwên yuy abiin. Nuwa pansabin
ku kamuyuy malasak ka kaganawan
abiin buy ayin batuy mitagan na
nakapaluntu sa kaparisu nan batu."

*Ya kasakitan buy pandustak ka
lumatêng*
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

3 Kaban nakaiknu si Jesus sa gisay
lugal sa Bung-uy mani Ulibu, nag-
dani kanay mani tagasunul na. Buy
pinatang layan kay kakapad na.
Sinabi la, "Sabin mu kanyan nu
makanu malyari ya sinabi mu buy

* **23:38 23:38** Luway malyarin labay sabin tutugêlan baydi, Templu o kaya balayan Jerusalem.
† **23:39 23:39** Mani Kanta 118:26.

nu sabêt ta tanda' sa pag-udung mu
buy sa katganan babun luta."
4 Nakitbay si Jesus kalla,
"Mangillag kaw amên a kaw mail-
itêp agyan sisabêt man.
5 Tagawan malakêy lumatêng nga
manggamit lagyu ku buy sabin lay,
'Sikuy Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.' Kabay malakêy mail-
itêp la.
6 Makalêngê kaw migegeray
marani kamuyu buy makabalita
kaw êt migegeray marayu. Nuwa
agana kaw malimu, ta sêpat malyari
ya abiin. Nuwa alwa pun abiin na
katganan babun luta.
7 Tagawan makigeray bansa sa
kaparisu nan bansa buy makigeray
kaarian sa kaparisu nan kaarian.
Buy lumatêng êt ta sadyay layang
buy layun sa magmikakanayun na
lugal.
8 Ya kaganawan kasakitan na
abiin, kay umpisa pun sadyay kasak-
itan ya maiparisu sa kasakitan
babayi ya manganak."
9 "Sa panawun abitu, gawan sa
panunul yu kangku, kasulapwan
kaw kaganawan. Dakpên kaw amên
pasakitan buy patin.
10 Malakêy magpabukut sa
panampalataya la kangku. Misusu-
lapu sila buy misusupakat ta balang
gisa.
11 Malakêy magtatalingkayun
propetay lumtaw buy ilitêp lay
malakêy tawu.
12 Gawan kapamiwagaw-wagaw
kadawakan baydi sa babun luta,
kabay lumêpêt ta pamiiidun
malakêy manampalataya.
13 Nuwa ya manugêl tapat angga
sa katganan, sabay siyay miligtas.
14 Maipatanda sa kaganawan
bansa baydi sa babun luta ya
Mangêd da Balita tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari bilang pag-
papêtêg kalla bayu pun lumatêng
nga katganan."

Ya kadawakan buy pandustak ka lumatêng
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 "Sikaw wa mamasa, pakaintindin
yuy ati! Nu makitan yun idi ya
sa Templun Bapan Namalyari ya
pansabin Propeta Daniel tungkul
sa sadyay kadawakan na maniray
lumatêng,
16 ya kaganawan idi sa Judea, kay-
langan tumakas makun kabubung-
uyan.
17 Ya idi sa lawasan bali, aganayna
sumun amên mangwan dakun sabêt
sa lalên bali na.
18 Ya idi sa panggitnan, aganayna
muli amên mangwan yaming na.
19 Mamakapalunus ya mani
nabuktut buy mani mamasusu sa
allun abiin, tagawan magkasakit
silan tumakas.
20 Manalangin kaw kan Bapan Na-
malyari ya sa pantumakas yu, alwan
panawun nalêpêt o Allun Pagpay-
nawa.
21 Tagawan sa panawun abitu,
makadanas ya mani tawun sadyay
kasakitan ya a la pun nadanasan
ubat pun sabitun dinyag ga babun
luta angga amêsên. Buy ayin nan
manguman makadanas parabayduy
kasakitan kanuman.
22 Ta nu asê inêpêk Bapan Na-
malyari ya panawun abitu, ayin
tawuy miligtas. Nuwa para sa
mani tawuy pinili na, êpêkên nay
panawun abitu."
23 "Nu dilag magsabi kamuyun,
'Idi ya baydi ya Cristu!', o 'Idi
ya baydu!', agana kaw makipapani-
wala.
24 Tagawan lumtaw wa mani mag-
tatalingkayun Cristu buy mani mag-
tatalingkayun propeta. Mipakit
silan mani tanda' buy mamakaupa-
pas amên ilitêp pa mani tawu buy
nu malyari, agyan na mani pinilin
Bapan Namalyari.
25 Kabay mangillag kaw! Sinabi
kuy abiin kaban asê pun nalyari."
26 "Kabay nu dilag magsabi ka-
muyun, 'Idi ya baydu sa kakyangan
na Cristu!', agana kaw maku baydu.
Buy nu dilag magsabin, 'Idi yina sa

lalên bali!', agana kaw makipapaniwala.
27 Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngaku sa babun luta ya makitan kaganawan tawu. Ta para kun sawang kimat ta mangulimad sa langit ya ubat sa puputakan mamut angga sa tatanglêwan."
28 "Nu saantuy dilag bangkay, mititipun bayduy mani uwak. Kabay matandan kaganawan."

Ya pallumatêng ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

29 "Pamakayarin abituy allun sadyay kasakitan, dumiglêm ma mamut buy asina sumawang nga buwan. Mangananabuy mani bêtêwên buy maubus maêyêg ga mani bagay ya idi sa langit buy mitas sila sa binyanan la.
30 Pamakayari, makitan sa langit ta tandan pallumatêng ku. Buy gawan sa tandan ati, mipanangis ya kaganawan tawu sa babun luta. Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, makitan lakun lumatêng nga idi sa ulap buy dilag kapangyarian buy mamakapasilêw wa sawang.
31 Sa masnêg ga sênêg patutut, iagnan kun iutus ya mani ang-el ku sa kaganawan lugal sa babun luta amên tipunun lay mani tawuy pinili ku."

Ya paalimbawa tungkul sa puun kayun igus
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 Sinabi pun êt Jesus, "Pakaintindin yuy aral sa paalimbawa sa puun kayun igus. Nu magbulung nganay sangan ati, tanda yinay marani yay kaynitan.
33 Para êt bayduy malyari lanu. Nu makitan yinan malyari yay kaganawan pansabin ku kamuyu, matandan yuy marani yakinan lumatêng ya paran idi yakina sa pasbul bali.
34 Pansabin ku kamuyuy bayu mati ya kaganawan tawu sa panawun amêsên, matupad day kaganawan sinabi ku.
35 Ya langit buy luta, dilag katganan. Nuwa ya mani sabi ku, manugêl kanuman."

Ayin tawuy magtanda nu makanu mag-udung si Jesus
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30; 17:34-36)

36 Sinabi pun êt Jesus, "Nuwa tungkul laman sa allu o uras pag-udung ku, ayin magtanda, agyan na mani ang-el sa langit buy agyan sikuy Anak Bapan Namalyari. Kay si Bapay magtanda.
37 Buy nu parasaantun nagbabang-uwan na mani tawu sabitun panawun Noe, para êt baydun magbabang-uwan na mani tawu sa pag-udung kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu.
38 Sabitun panawun Noe, bayu lumatêng nga lanab, magbabang-uwan na mani tawun mangan, maglasing buy mipag-asawa angga sa sinumun sa barku si Noe.
39 Ayin silan katatanda sa malyari kalla angga sa inlumatêng nga lanab buy nangaaanul silan kaganawan. Parabaysên na malyari sa pag-udung kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu ya kay magbabang-uwan sila.
40 Sa allun pag-udung ku, dilag luway liyaki ya mag-ubra sa panggitnan. Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya gisa, lakwanan.
41 Buy dilag luway babayi ya mag-ubra sa panggilingan. Ya gisa, gêtan sa langit, nuwa ya gisa, lakwanan."

42 "Kabay pawa kaw maglêan, tagawan a yu tanda nu sabêt ta allun pallumatêng Panginuun yu.
43 Pakaisipin yuy ati. Nu tandan magbali nu sabêt ta uras sa yabi lumatêng nga manakaw, papakabantayan nay bali na buy a na pasawên masunan na bali na.
44 Kabay sikaw man, sêpat kaw pawan maglêan, tagawan sikuy

ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-
udung ngaku sa uras ya magbabang-
uwan kaw."

Ya mapagtiwalan buy asê ma-
pagtiwalan na ipus
(Lucas 12:41-48)

45 Sinabi pun êt Jesus, "Ya
mapagtiwalan buy katanday ipus,
sabay siyay pagtiwalan amung na
sa mani kaatag ipus buy siyay mam-
in kanên kalla sa ustuy uras.
46 Pinagpalay abituy ipus nu
malatêng yan amung nay mag-ubra
sa pan-ipadyag amung na.
47 Pansabin ku kamuyuy sabay
siyay pagtiwalan amung na sa ka-
ganawan pibandiyan na.
48 Nuwa ya ipus ya abiin, nu asê
mangêd da nakêm na buy indap na
nu mabuyut pun bayu lumatêng nga
amung na.
49 Kabay ya daygên na, patuk-
patukun nay kaatag ipus, makiêm
buy makiawyun yan maglasing.
50 Nuwa sa alluy magbabang-
uwan ya, lumatêng nga amung na.
51 Kabay parusan yan amung na
un mabyat buy isamwag naya sa
lugal la pamisamwagan mani ma-
pagtalingkayu. Manangis ya baydun
mingêngêt ta bêbêy na."

25

Ya paalimbawa tungkul sa mapuy
dalaga

1 Sinabi pun êt Jesus, "Ya pami-
bilang kantamu sa pag-arian Bapan
Namalyari, maiparisu sa nalyari sa
mapuy dalagay dilag gêgtan na su-
luy nagsalwang amên têgmên na
liyaki ya manangên.
2 Ya lima kalla, ayin tanda buy ya
lima, katanda.
3 Ya mani ayin tanda, kay ni-
pantan sulu, nuwa a sila nantan
pagkapanagdag lay gas.
4 Pakan ya mani katanda, nipan-
tan pagkapanagdag lay gas sa mani
sulu la.
5 Nuwa naêpêng inlumatêng
nga liyaki ya manangên. Kabay
nabêlêwan mani dalaga sa
pangêtêng la."
6 "Sên bunak kan yabi, dilag
masnêg ga nagbêg, 'Abiti yay liyaki
ya manangên! Mag-awas kawna
amên têgmên yuya!'
7 Tambêng nimatay mapuy dalaga
buy impakapala lay sulu la.
8 Sinabin limay ayin tanda sa mani
limay katanda, 'Biyan yukay yatin
agyan pêrad da gas, ta marani yan
mapalêng nga sulu yan.' "
9 "Nakitbay ya mani katanda, 'A
yabay minukad da gas kantamun
kaganawan. Mangêd da maku
kawna sa magtinda buy manaliw
kaw para kamuyu.'
10 Kabay namitay limay dala-
gay ayin tanda amên manaliw gas
la. Nuwa kaban manaliw sila, in-
lumatêng ngay liyaki ya manangên.
Ya limay nakal-an, kaawyun nan
sinumun sa kalutu. Pamakasun la,
insaray nay pasbul."
11 "Pamakayari, inlumatêng nga
limay ayin tanday dalaga buy
nagbêg, 'Kakay, kakay, pasunun
mukay ya kayêk!' "
12 "Nuwa nakitbay ya liyaki ya
manangên, 'Sisabêt kaw? A kataw
kakilala.' "
13 Buy sinabin Jesus, "Pawa kaw
maglêan, gawan a yu tanda nu sabêt
ta allu o uras pag-udung ku."

Ya paalimbawa sa tatluy ipus
(Lucas 19:11-27)

14 Sinabi pun êt Jesus, "Ya pag-
arin Bapan Namalyari, maiparisu
sa dinyag gisay tawuy mabandi
ya bayu ya namita papakun sa
marayuy lugal, binêg nay mani
ipus na buy intiwala na kallay
pibandiyan na.
15 Binyanan nay balang gisa
kalla ayun sa agyu lan pagligosyu.
Binyanan nay gisan limay libuy
gintu. Ya gisay naman, luway libuy
gintu. Ya gisa êt, binyanan nan gisay
libuy gintu. Pamakayari, namitay
nay mabandi.

16 Ya ipus ya binyanan limay libuy
gintu, tambêng yan nagligosyu buy
nakatubu yan limay libuy gintu.
17 Para êt bayduy dinyag ipus
ya binyanan luway libuy gintu.
Nakatubu ya êt luway libuy gintu.
18 Nuwa ya ipus ya binyanan gisay
libuy gintu, kay ingkali nay naman
sa luta."
19 "Pamakayarin makarang nga
panawun, nag-udung nga amung la
buy impabêg na sila amên patangên
tungkul sa pibandiyan ya intiwala
na kalla.
20 Nagdani ya ipus ya pinitiwalan
nan limay libuy peray gintu. Sinabi
na, 'Amung kuway, ya limay libuy
peray gintuy intiwala mu kangku,
nakatubu yan limay libuy peray
gintu!' "
21 "Nakitbay ya amung na,
'Mangêd buy tapat ta ipus, mangêd
da dinyag mu! Kabay gawan tapat
ka sa pêpêrad da intiwala ku kamu,
itiwala ku kamuy maragul pun na
alaga. Kaksaw ka ta makisaya ka
kangku!' "
22 "Pamakayari, nagdani ya ipus
ya binyanan nan luway libuy gintu.
Sinabi na, 'Amung kuway, ya luway
libuy gintuy intiwala mu kangku,
nakatubun luway libuy gintu!' "
23 "Nakitbay ya amung na,
'Mangêd buy tapat ta ipus, mangêd
da dinyag mu! Kabay gawan tapat
ka sa pêpêrad da intiwala ku kamu,
itiwala ku kamuy maragul pun na
alaga. Kaksaw ka ta makisaya ka
kangku!' "
24 "Nagdani êt ta ipus ya binyanan
nan gisay libuy gintu. Sinabi na sa
amung na, 'Tanda kuy maigpit ka
buy ayin lunus. Pampupulun muy
a mu intanêm buy pangkêwên muy
pinagkasakitan kaatag.
25 Kabay nalimu waku kamu buy
ingkali ku tanay pibandiyan mu sa
luta. Ati ya gisay libuy gintuy inti-
wala mu kangku.' "
26 "Nakitbay ya amung na,
'Nadawak buy matamad da ipus!
Tanda mu awêd da pampupulun
kuy a ku intanêm buy pangkêwên
kuy a ku pinagpagalan.
27 Uysiyan a mu yata imbangkuy
peray gintu ku amên sa pag-udung
ku, makwa kuy tubu na?' "
28 "Kabay sinabi na sa kaatag pun
na mani ipus, 'Kêwên yu kanay
gisay libuy gintu, ta idin yu sa naka-
pagtubun mapuy libuy gintu.
29 Tagawan ya tawuy dilag gana,
biyan yapun êt, buy mabiyan yapun
êt mas malakê. Nuwa ya tawuy
pêrad tay idi kana, itas pun êt kana.
30 Isamwag yu sa kadlêman sa
lawasan ya abiin na ayin pukat
ta ipus. Manangis ya baydun
mingêngêt ya bêbêy.' "

Ya tawlin pangukum

31 Sinabi pun êt Jesus, "Sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, mag-
udung ngakun dilag kapangyarian
kaawyun na kaganawan ang-el buy
miknu waku sa dakilay turonu ku.
32 Tipunun ku sa arapan kuy
kaganawan tawu sa babun luta.
Daygên ku silan luway pustu, ka-
parisun pandaygên magpastul tupa
buy kambing.
33 Ya mani tawuy paran tupa, idin
ku sila sa wanan ku. Nuwa ya mani
tawuy paran kambing, idin ku sila
sa udi ku."
34 "Pamakayari, sikuy bilang Ari,
sabin ku sa mani tawuy idi sa wanan
ku, 'Kaksaw kaw ya mani pagpalên
Bapa ku. Sikaw wa magmana sa
kaarian na in-il-an para kamuyu
ubat pun sa dinyag ga babun luta.
35 Tagawan sên nalayangan ku,
pinakan yuku. Buy sên napêl-
ang ngaku, pinaynêm yuku. Sên
dayuwan naku kamuyu, tinanggap
yuku sa bali yu.
36 Buy sên ayin nakun maiyaming,
pinayamingan yuku. Sên nagsakit
taku, sinaysay yuku. Sên idi yaku sa
sukulan, dinungawan yuku.' "
37 "Makitbay ya mani matinêk,
'Panginuun, nakanu yan kan naki-
tan na inlayang buy pinakan, o
napêl-angan buy pinaynêm yan?

38 Nakanu yan kan nakitan na
dayuwan buy tinanggap yan sa bali
o ayin maiyaming buy pinayamin-
gan yan?
39 Nakanu yan kan nakitan na
nagsakit o idi sa sukulan buy dinun-
gawan yan?' "
40 "Buy makitbay yaku bilang Ari,
'Pansabin ku kamuyuy sên dinyag
yuy ati sa mani pinakanayêpay patêl
ku, bilang dinyag yina kangkuy
abiin.' "
41 "Pamakayari, sabin ku êt sa
mani tawuy idi sa udi ku, 'Sikaw wa
mani insumpan Bapan Namalyari,
magpakarayu kaw kangku! Minggat
kaw sa apuy ya asê mangapalêng
nga impakal-an para kan Satanas
buy sa mani kampun na.
42 Gawan sên nalayangan ku, a yu
kuta pinakan. Buy sên napêl-ang
ngaku, a yu kuta pinaynêm.
43 Sên nagin dayuwan naku ka-
muyu, a yu kuta tinanggap sa bali
yu. Sên ayin nakun maiyaming, a
yu kuta pinayamingan. Sên nagsakit
taku buy idi sa sukulan, a yu kuta
dinungawan.' "
44 "Patangên laku, 'Panginuun,
nakanu yan kan nakitan ya in-
layang, napêl-angan, dayuwan, ayin
maiyaming, nagsakit o idi sa suku-
lan buy a yan ka nasawpan?'
45 Buy makitbay yaku kalla, 'Pans-
abin ku kamuyuy sên a yu sinawpan
na pinakanayêpay patêl ku, bilang a
yukina sinawpan.' "
46 Sinabi pun êt Jesus, "Ya mani
tawun ati, maipalaku ku sila sa ayin
katganan na parusa, nuwa ya mani
tawuy matinêk, biyan ku silan biyay
ya ayin katganan."

26

Ya palanun pamati kan Jesus (Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pamakayarin in-aral Jesus ya ka-
ganawan abiin, sinabi na sa mani
tagasunul na,
2 "Tanda yuy luwa tanay allu bayu
Pestan Kaligtasan. Buy sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawuy igawang sa
mani tawu amên ipaku sa kurus."
3 Sa uras abitu, ya mani ma-
munun pari buy mani mangat-
way manungkulan, nititipun sila sa
palasyun Caifas ya pinakapuun pari.
4 Pisasabyan la nu parasaantu lan
ipadakêp buy ipapati si Jesus un
ayin makatanda.
5 Sinabi la, "Gana tamu pun
daygên sa allun pesta, ta dat mag-
uluy mani tawu."

Binulugan pabangi si Jesus (Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Idi sa Bethania si Jesus sa balin
Simon na natasan ketung.
7 Kaban nakaiknu si Jesus sa pan-
ganan, nagdani kanay gisay babayi
ya mantan makamal la pabangi ya
idi sa gisay pamyanan na diyag sa
batun alabastru.* Buy pakanawa
nan imbulug ga pabangi sa ulun
Jesus.
8 Nuwa sên nakit mani tagasunul
Jesus ya dinyag babayi, nanubag
sila. Sinabi lay, "Uysiyan insayang
na yay pabangi ta?
9 Pakan maisaliw naya dayi sa
makamal la alaga ta, buy ya naabli
na, maidin sa mani kalulu."
10 Nuwa tandan Jesus ya pisas-
abyan la. Kabay sinabi na kalla,
"Uysiyan pakyalaman yu yay pan-
daygên babayi ta? Mangêd da
dinyag na kangku.
11 Pawa yun mapagkaawyun na
mani kalulu, nuwa siku, a yu pawan
mapagkaawyun.
12 Binulugan nay nan pabangi
ya lawini ku amên il-an na sa
pamilbêng kangku.
13 Pansabin ku kamuyuy agyan
saantu iaral baydi sa babun lutay
Mangêd da Balita, miwagaw êt ta
mangêd da dinyag na kangku bilang
pangganaka kana."

* **26:7 26:7** Ya alabastru, gisay klasin batu ya dilag batêk naputi buy batêk ukuy.

Nakisupakat si Judas Iscariote sa mani mamunun pari
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Si Judas Iscariote ya gisa sa mapu buy luway tagasunul Jesus, naku ya sa mani mamunun pari.
15 Sinabi na kalla, "Sabêt ta ibayad yu kangku, nu sawpan kataw mandakêp kan Jesus?"

Nakitbay sila, "Biyan yan kan tatlumpuy pilak."

Kabay binyanan la si Judas un tatlumpuy pilak.
16 Paubat baydu, nangêtêng nginan panawun na masawpan na silan mandakêp kan Jesus.

Sinabin Jesus ya pamisupakat kana
(Marcos 14:21-22; Lucas 22:7-14; 22:21-23; Juan 13:21-30)

17 Sên inlumatêng nga nunan allun Pestan Tinapay ya Ayin Pamalbag, nagdani ya mani tagasunul Jesus buy namatang kana. Sinabi la, "Antuy labay mun pamil-anan yan apunan para sa Pestan Kaligtasan?"
18 Nakitbay si Jesus, "Lakwên yu sa balayan Jerusalem ya tawuy sinabi ku kamuyu buy sabin yu kanay, 'Pan-ipasabin Manuru kamuy inlumatêng ngay uras na. Kabay baydi sa bali muy labay nan pangapunan nan Pestan Kaligtasan kaawyun nay mani tagasunul na.' "
19 Sinunul lay utus Jesus buy inil-an la bayduy apunan la para sa Pestan Kaligtasan.

20 Sên yabi yana, niknuy na si Jesus sa arapan lamesa kaawyun nay mapu buy luway tagasunul na.
21 Kaban mangan sila, sinabin Jesus kalla, "Pansabin ku kamuyuy gisa kamuyuy mamisupakat kangku."

22 Sên nalêngê lay sinabin Jesus, nalungkut sila buy tisatisa silan namatang kana, "Panginuun, siku nayi?"
23 Nakitbay ya, "Ya mapagkaagnan kun mamisawsaw tinapay sa kulu, sabay ya mamisupakat kangku.
24 Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, patin naku, ta abiin na idi sa Kasulatan. Nuwa taganan mamakapalunus ya tawuy mamisupakat kangku! Mangêd pun na a yina in-anak."
25 Namatang êt si Judas ya sabay ya mamisupakat kana, "Manuru, siku nayi?"

Nakitbay si Jesus, "Sikay nay nagsabi."

Ya tawlin apunan Jesus
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

26 Kaban mangan sila, nangwan tinapay si Jesus buy impasalamat na kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy inggawang na sa mani tagasunul na. Sinabi na, "Ati ya lawini ku. Kêwên yu buy kanên."
27 Pamakayari, kingwa nay paninêmên buy impasalamat na kan Bapan Namalyari buy inggawang na kalla. Sinabi na kalla, "Kêwên yuy ati buy inêmên yun kaganawan.
28 Tagawan ati ya daya kuy mibulug para sa pamatawad kasalanan malakêy tawu. Ati ya mamipapêtêg sa bayuy kasunduwan Bapan Namalyari sa mani tawu.
29 Pansabin ku kamuyuy a kina manguman minêm alak ka diyag sa sabên ubas anggan a kataw manguman mapagkaawyun minêm sa kaarian Bapa ku."
30 Nagkanta silan pangulimên kan Bapan Namalyari buy pamakayari, naku sila sa Bung-uy mani Ulibu.

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Sinabin Jesus sa mani tagasunul na, "Sa yabin ati, lakwanan yukun kaganawan, ta paradi ya idi sa Kasulatan, 'Patin kuy pastul buy mikyat ta mani tupa.'†

† **26:31 26:31** Zacarias 13:7.

32 Nuwa pamakayari kun mabyay
manguman, muna ku kamuyu sa
prubinsyan Galilea."
33 Sinabin Pedro kan Jesus, "Agyan
lakwanan kan kaganawan, a kata
lakwanan."
34 Nakitbay si Jesus, "Pansabin
ku kamuy bayu mangkati ya
manuk amêsên yabi, katitlu mukun
ipuglaw."
35 Sinabin Pedro, "Agyan patin
nakun kaawyun mu, a kata
ipuglaw." Para êt bayduy sinabin
kaganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani (Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Naku si Jesus sa lugal la
pambêgên Getsemani kaawyun nay
mani tagasunul na. Pamakalatêng
la baydu, sinabi na kalla, "Miknu
kaw pun baydi, ta maku waku pun
baydun manalangin."
37 Nuwa pikilakun Jesus si Pe-
dro buy ya luway anak Zebedeo.
Baydu winan nag-umpisan nalêlê
buy nabêgbêg ga bêkê.
38 Kabay sinabi na kalla, "Paran
mati yakina gawan sa sadyay lêlên
bêkê ku. Minggat kaw baydi buy
awyunan yukun magpuyat."
39 Nagpakarayu yan pêrad, nag-
palukub yan nanalangin, "Bapa ku,
nu malyari dayi, itas muy pamasakit
ta madanasan ku. Nuwa paraman
baydu, alwan kalabayan kuy ma-
sunul, nun a ya kalabayan mu."
40 Inudung Jesus ya tatluy taga-
sunul na buy nalatêng na silan
mamabêlêw. Sinabi na kan Pe-
dro, "A mu nayi mabatan magpuyat
kaawyun ku, agyan kay gisay uras?
41 Magpuyat kaw buy manalangin
amên a kaw masambut tuksu. Ta
ya ispiritu, nakal-an yan manunul,
nuwa maynay lawini."
42 Nanguman nagpakarayu si Je-
sus buy nanalangin, "Bapa ku, nu
kaylangan kun danasên na kasak-
itan na ati, madyag ga kalabayan
mu."
43 Pamakayari, inudung nan
manguman na mani tagasunul
na buy nalatêng na silayna êt
mamabêlêw gawan kabêlêwbêlêw
sila.
44 Nanguman na êt nagpakarayu si
Jesus buy sa ikatlun panalangin na,
para êt bayduy panalangin na.
45 Inudung nayna êt ta mani
tagasunul na buy sinabi, "Uysiyan
nabêlêw kaw yapun buy magpay-
nawa ta? Elêwên yu! Inlumatêng
ngay uras ya sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, insupakat takina sa
mani makasalanan.
46 Mimata kaw! Kaksaw wana!
Ta abiti yay tawuy namisupakat
kangku."

Ya pandakêp kan Jesus (Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Kaban magsabi pun si Jesus,
inlumatêng si Judas Iscariote ya gisa
sa mapu buy luway tagasunul na.
Dilag yan malakêy kaawyun na ni-
pagkêya buy nipagpamatuk. In-utus
silan mani mamunun pari buy mani
mangatway manungkulan.
48 Paradi ya patanda' ya sinabin
Judas sa mani mandakêp kan Je-
sus, "Ya dêpên kuy pingi, sabay ya
pantêkapên yu. Dakpên yuya."
49 Tambêng nagdani si Judas kan
Jesus buy sinabi na, "Mangêd da
yabi kamuy Manuru." Pamakayari,
dinêp nay pingin Jesus.
50 Sinabin Jesus kana, "Kaluguran,
daygên minay palanu mu." Nagdani
ya mani kaawyun na buy dinakêp la
si Jesus.
51 Nanganus kêyay gisa sa mani
tagasunul Jesus buy pinutus nay têk
ipus pinakapuun pari.
52 Sinabin Jesus kana, "Isakêb
muy kêya mu sa kaluban! Gawan ya
manggamit kêya, mati ya êt sa kêya.
53 A mu nayi tanday nu manyawad
dakun sawup sa Bapa kun Namal-
yari, tambêng nan iutus ya mapu
buy luway batalyun mani ang-el na?
54 Nuwa nu daygên kuy abitu,
asê matupad da idi sa Kasulatan ya
magsabin sêpat malyari ya ati."

55 Pamakayari, sinabin Jesus sa
mani tawu, “Tulisan naku nayi?
Uysiyan mantan kaw yapun mani
kêya buy pamatuk amên dakpên
naku ta? Allu-allu wakun mangaral
sa kasawangan Templu. Uysiyan a
yuku yata dinakêp baydu ta?
56 Nuwa nalyari ya kaganawan
abiin amên matupad da impa-
sulat Bapan Namalyari sa mani
propeta.” Amêsên, tambêng ni-
pamwayuy mani tagasunul na.

*Gintan si Jesus sa mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan
(Marcos 14:53-63; Lucas 22:54-55;
22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)*

57 Pamakayari, gintan la si Je-
sus sa balin pinakapuun pari ya
si Caifas. Nititipun bayduy mani
manurun Kautusan buy mani man-
gatway manungkulan.
58 Nanunul êt si Pedro kalla, nuwa
kay idi ya sa marayun pêrad. Sinu-
mun ya sa bakud pinakapuun pari
buy nakiiknu sa mani magbantay
amên matandan na nu sabêt ta mal-
yari kan Jesus.
59 Amêsên, ya mani mamunun
pari buy kaganawan mangatwan
Judioy mangatuynungan, mangkap
silan mani tawuy magsabin alwan
pêtêg laban kan Jesus amên maat-
ulan layan kamatyan.
60 Nuwa ayin silan nakitan na
maisangkan laban kana, agyan
malakêy tawuy nagsabin alwan
pêtêg laban kana. Sa kapupusan,
dilag luway lawyaki ya nagdani
61 buy nagsabi, “Sinabin tawun ati
ya agyu nan lasakên na Templun
Bapan Namalyari buy sa lalên tatluy
allu, maipaydêng nan manguman
na Templu.”
62 Nidêng nga pinakapuun pari
buy pinatang na si Jesus, “Ayin
ka nayin maipakitbay laban sa
panangkan la kamu?”
63 Nuwa asê nakitbay si Jesus.
Kabay inuman yan pinatang
pinakapuun pari, “Sa lagyun Bapan
Namalyari ya nabyay, sabin mu
amêsên kanyan nu sikay Cristuy
Anak Bapan Namalyari.”
64 Nakitbay si Jesus, “Sikay nay
nagsabi. Pansabin ku kamuyun ka-
ganawan na paubat amêsên, sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mak-
itan yu kuy nakaiknu sa wanan Ba-
pan Namalyari ya Makapangyarian.
Buy sa pag-udung ku, makitan yu
kuy idi sa ulap pa mallumatêng.”
65 Sên nalêngên pinakapuun pari
ya abitu, nanubag ya. Kabay gininit
nay yaming na buy sinabi nay, “Pal-
lamusun na si Bapan Namalyari! A
tamina kaylangan na dilag kaatag
magpapêtêg ta nalêngê taminay pal-
lamus na kan Bapan Namalyari!
66 Sabêt amêsên na iatul yu
kana?”
Nakitbay sila, “Sêpat yan patin.”
67 Tinupayan lay lupa na buy din-
ugêdugê laya. Tinakpan kaatag ga
matan Jesus buy dinalpi lay pingi na.
68 Buy sinabi la kanay, “Nu sika
si Cristu, ulên mu nu sisabêt ta
nandugê kamu!”

*Impuglaw Pedro si Jesus
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62;
Juan 18:15-18; 18:25-27)*

69 Kaban nakaiknu si Pedro sa
lawasan balin pinakapuun pari, di-
nanyan yan gisay babayi ya ipus
buy sinabin babayi kana, “Sika êt ta
pagkaawyun Jesus ya taga Galilea.”
70 Nuwa impuglaw Pedroy abiin sa
arap malakêy tawu. Sinabi na, “A ku
tanday pansabin mu.”
71 Naku si Pedro sa agid pasbul
buy nakitan yan kaatag babayi ya
ipus. Buy sinabin babayi sa mani
tawu baydu, “Ya tawun abiin, sabay
siyay pagkaawyun Jesus ya taga
Nazaret.”
72 Nuwa inuman impuglaw Pe-
dro si Jesus, “A ku kakilalay tawun
abiin!”
73 Asê naêpêng, nagdani kan Pe-
droy kaatag pun na idi baydu buy
sinabi la, “Pilmin gisa ka sa mani
kaawyun Jesus, gawan malêngê yan
sa pagsabi mu.”

74 Nakitbay si Pedro, “Taganan a
ku kilalay tawun abiin, agyan mati
yaku amêsên.” Sa uras êt abitu,
nangkati ya manuk.
75 Kabay naganakan Pedroy sin-
abin Jesus kana, “Bayu mangkati
ya manuk, katitlu mukun ipuglaw.”
Kabay nagsalwang si Pedro buy
sadyay tangis na.

27

Inlaku si Jesus kan Gobernador Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Pamakamaranun, nipupulung
nga kaganawan mamunun pari buy
mani mangatway manungkulan nu
sabêt ta daygên la amên maipapati
la si Jesus.
2 Impagapus la si Jesus buy in-arap
kan Gobernador Pilato.

Ya pangamatin Judas Iscariote
(Mani Dyag 1:18-19)

3 Sên natandan Judas ya inatulan
nan kamatyan si Jesus, nagsisi ya sa
dinyag nay pamisupakat. Kabay in-
udung na sa mani mamunun pari
buy mani mangatway manungkulan
na tatlumpuy pirasun pilak.
4 Sinabi na kalla, “Nangasalanan
naku, ta insupakat ku kamuyuy
tawuy ayin kasalanan.”
Nuwa nakitbay sila, “Ayin kay
pakyalam kamu. Idi ya kamuy
abiin.”
5 Insamwag Judas ya pilak baydu
sa Templu. Pamakayari, namita ya
buy nagpakamati.
6 Pinulut mani mamunun pari
ya pilak buy sinabi, “Labag sa
Kautusan na idin tamuy pilak sa
pamyanan bandin Templu, gawan
imbayad da abiin amên maipapati
ya gisay tawu.
7 Kabay nikakasundu silan
gamitin na pilak amên saliwin na
lutay panggitnan manyag banga
amên daygên pamilbêngan mani
dayuwan.
8 Kabay angga amêsên, pambêgên
na abitun ‘Lutan Daya.’ ”
9 Sa pakapakun baydu, natupad
da sinabin propeta Jeremias sabitun
sinabi nay, “Kingwa lay tatlumpuy
pirasun pilak, ta ati ya napikasun-
duwan mani Israelitay alagan biyay
na.
10 Buy pinanaliw lan lutay pang-
gitnan manyag banga, tagawan
abiin na in-utus kangkun Pangin-
uun.”*

Inlitis Gobernador Pilato si Jesus
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Sên in-arap la si Jesus kan Gob-
ernador Pilato, pinatang naya, “Sika
nayi ya Arin mani Judio?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay
nagsabi.”
12 Nuwa sên sinangkanan yan
mani mamunun pari buy mani man-
gatway manungkulan, asê nakitbay
si Jesus.
13 Kabay pinatang yan nanguman
Gobernador Pilato, “Malakêy pan-
isangkan la laban kamu. A mu nayi
malêngêy pansabin la?”
14 Nuwa asê êt nakitbay si Jesus.
Kabay nakaupapas ya Gobernador.

Inatulan kamatyan si Jesus
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

15 Balang Pestan Kaligtasan,
naugalyan Gobernador Pilatoy
mamibus yan gisay nakasukul ayun
sa labay mani tawu.
16 Sa panawun abitu, dilag
gisay nakasukul la maglagyun
Barabbas ya pikatandan sa panyag
kadawakan.
17 Sên nititipun na mani tawu,
pinatang silan Gobernador Pilato,
“Sisabêt ta labay yun ibus ku? Si
Barabbas o si Jesus ya pambêgên
Cristu?”
18 Nasabi nay abiin gawan tanda
nay in-arap mani Judio si Jesus kana
gawan kay kinasêman laya.
19 Kaban nakaiknu si Gobernador
Pilato sa pallitisan, impasabin

* **27:10** **27:10** Zacarias 11:12-13.

asawa nay paradi, “Agana mu
pakyalaman na tawun abiin na ayin
kasalanan, tagawan naalipusan na
lalên nakêm ku sa taynêp ku tungkul
kana.”
20 Nuwa ya mani mamunun
pari buy mani mangatway ma-
nungkulan, intustus lay mani
tawuy yawarên kan Pilatoy ibus si
Barabbas buy patin si Jesus.
21 Kabay namatang nanguman si
Gobernador Pilato sa mani tawu,
“Sisabêt sa luway labay yun ibus
ku?”
Masnêg lan sinabi, “Si Barabbas!”
22 Nanguman namatang si Gober-
nador Pilato, “Sabêt ta labay yun
daygên ku sa pambêgên Cristu?”
Nakitbay ya kaganawan, “Ipaku
ya sa kurus!”
23 Pinatang silan Gobernador Pi-
lato, “Awta, sabêt ta dinyag nay
kasalanan?”
Nuwa ingkakadus sinabin mani
tawuy, “Ipaku ya sa kurus!”
24 Sên nakitan Pilatoy ayin yan
madyag gawan dat maguluy mani
tawu, nipakwa yan lanêm buy nag-
uyas yan gamêt sa arapan mani
tawu buy sinabi na, “Ayin nakun
kasalanan sa pangamatin tawun ati.
Sikaw wa sêpat managut.”
25 Nakitbay ya mani tawu, “Awu,
sikay buy mani anak yan na man-
agut sa kamatyan na!”
26 Pamakayari, impabus Gober-
nador Pilato si Barabbas. Nuwa
si Jesus, impalatiku naya buy ing-
gawang na sa mani sundalus amên
ipaku sa kurus.

Pinasakitan mani sundalus si Jesus
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Gintan mani sundalus si Jesus
sa palasyun Gobernador Pilato buy
pinalitêngan ya baydun kaganawan
sundalus ya kaawyun la.
28 Intas lay yaming na buy
pinayamingan layan kulay muraduy
balabal.
29 Nanyag silan kuronay nagdiwi
ya impakurona la kana buy impata-
lan sa wanan gamêt nay têkên na
nanuwad têkên ari. Nanduku sila
sa arapan na buy inuyam laya, “Pag-
palên baman na Arin mani Judio!”
30 Tinupayan la si Jesus. Kingwa
lay têkên kana buy impatukpatuk sa
ulu na.
31 Pamakayari lan inlamus si
Jesus, intas lay balabal na buy
pinayamingan layan sarili nan yam-
ing. Pamakayari, in-awas laya sa
balayan amên ipaku sa kurus.

Impaku si Jesus sa kurus
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Sên idi silayna sa lawasan bal-
ayan, natbêng lay gisay liyaki ya
taga Cirene ya naglagyun Simon.
Impilit lan impabakay kanay kurus
Jesus.
33 Pallumatêng la sa lugal la
pambêgên Golgota ya labay sabin
“Lugal Bungu,”
34 pinaynêm lan alak si Jesus ya
sinabugan aplu. Nuwa sên nat-
awayan Jesus ya ati, a nayna in-
inêm.
35 Impaku la si Jesus sa kurus buy
pinibabagutan lay yaming na.
36 Pamakayari, niknu sila ta binan-
tayan la si Jesus.
37 Nikabit silan karatula sa ugtun
ulun Jesus buy nakasulat bayduy
pan-isangkan la laban kana, “Si Je-
sus ya Arin mani Judio.”
38 Dilag êt luway tulisan na im-
paku sa kurus kaagnan Jesus. Ya
gisa, idi sa wanan buy ya gisa, idi
sa udi na.
39 Ya mani tawuy manduman
baydu, kapêyêngpêyêngan lan
manguyam kan Jesus
40 buy pansabin lay, “Alwa nayin
sinabi muy lasakên muy Templu buy
ipaydêng mun manguman sa lalên
tatluy allu? Dali! Nu sikay Anak
Bapan Namalyari, magtabuy ka sa
kurus buy iligtas muy sarili mu!”

41 Para êt bayduy panguyam mani
mamunun pari, mani manurun Kau-
tusan buy mani mangatway ma-
nungkulan. Sinabi la,
42 “Inligtas nay kaatag, pakan
a na agyun iligtas ya sarili na.
Alwa nayin siyay Arin Israel? Nu
magtabuy ya sa kurus, maniwala
kay kana.
43 Magtiwala ya kan Bapan Na-
malyari buy pansabin nay sabay
siyay Anak Bapan Namalyari. Dali,
êlêwên tamina bay nu taganan ilig-
tas yan Bapan Namalyari!”
44 Agyan na mani tulisan na im-
paku êt sa kurus, inuyam laya êt.

Ya pangamatin Jesus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Sên ugtuy na, dinumiglêm ma
babun luta anggay nan alas tres
kaawat.
46 Sên pamaka alas tres kaawat,
masnêg sinabin Jesus, “Eli, Eli,
lema sabachthani?” Ya labay sabin,
“Bapa ku, Bapa kun Namalyari,
siyan pinaulayan muku yata?”†
47 Sên nalêngên mani nakaidêng
bayduy abiin, sinabi lay, “Pambêgên
na si propeta Elias.”
48 Tambêng nuwayuy gisa kalla
buy niptês paran bulak sa gisay
sanga. Imbasa na sa nangisuy alak
buy impasêpsêp kan Jesus.
49 Nuwa sinabin kaatag, “Paulayên
muya. Elêwên tamu nu lumatêng
yabay si Elias amên iligtas ya.”
50 Nanguman nagsabin masnêg
si Jesus buy nabuytuwan yan in-
awanên.
51 Sa uras êt abitu, naginit ta
panabing sa lalên Templu paubat sa
babu angga sa aypa. Nallayun buy
nangapapakay dapas.
52 Nibuklat ta mani pamilbêngan
buy nanguman nabyay ya malakêy
banal la tawu.
53 Nag-awas sila sa pamilbêngan.
Buy sên nanguman nabyay si Jesus,
naku sila sa Jerusalem. Kabay naki-
tan silan malakêy tawu.
54 Ya kapitan buy mani sundalus
na ya mamantay kan Jesus, sên
nallayun buy sên nakit lay mani
nalyari, nalimu sila. Sinabi la,
“Pêtêg awêd ya Anak yan Bapan
Namalyari!”
55 Sa narayun pêrad, dilag
malakêy babayi ya mangêlêw nu
sabêt ta malyari kan Jesus. Sabay
silay mani babayi ya nakilaku
buy naglingkud kan Jesus sabitun
namita ya sa Galilea.
56 Kaawyun kalla si Maria ya taga
Magdala, si Maria ya indu lan San-
tiago buy si Jose buy ya asawan
Zebedeo.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Sên nadêm mana, inlumatêng
si Jose ya gisay mabandi ya taga
Arimateay tagasunul êt Jesus.
58 Naku ya kan Gobernador Pi-
lato ta inyawad nay bangkay Jesus.
Buy in-utus Gobernador Pilatoy idin
kanay abiin.
59 Kabay kingwan Jose ya bangkay
buy binêdbêdan nan telay naputi.
60 Insun nay ati sa bayun
pamilbêngan na inlubtan na dapas
ya impadyag na. Pamakayari,
imbulid nay gisay maragul la batuy
panakêp nan lawasan pamilbêngan
bayu ya namita.
61 Si Maria ya taga Magdala buy
gisa pun êt ta Maria, nakaiknu sila
sa arapan pamilbêngan.

Impabantay lay pamilbêngan

62 Pamakawasak, sa Allun Pagpay-
nawa, nakuy mani mamunun pari
buy mani Pariseo kan Gobernador
Pilato.
63 Sinabi la, “Gobernador, na-
ganaka yan na sabitun nabyay
pun na mapamilitêp, sinabi nay
‘Pamakayarin tatluy allu, mabyay
yakun manguman.’
64 Kabay panyawarên yan na
ipabantay muy pinilbêngan kana
angga sa ikatluy allu. Dat limêdên

† **27:46 27:46** Mani Kanta 22:1.

mani tagasunul nay bangkay na buy ibalitan nabyay ya. Nu malyari ya abiin, luyang na pun mailitêp pa mani tawu kaysa sabitun nuna."
65 Nuwa nakitbay si Gobernador Pilato kalla, "Mangwa kaw mani sundalus buy sikaw tay mamipabantay mangêd."
66 Kabay naku sila sa pamilbêngan buy binyanan lan tanda' ya nakatakêp baydu amên matandan la nu dilag mamibuklat. Buy nibalag silan dakun umnuy magbantay.

28

Nanguman nabyay si Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Sên mawatwat tan allun Duminggu, pamakalibas Allun Pagpaynawa, naku sa pinilbêngan kan Jesus si Maria ya taga Magdala, kaawyun nay gisa êt ta Maria amên êlêwên na pinilbêngan kan Jesus.
2 Bêngat tan nallayun malakas, ta gisay Ang-el Panginuun na ubat sa langit ta nibulid batuy pinanakêp sa pinilbêngan buy iniknuwan na.
3 Ya lupa na, nanuwad kimat ta makasilêw buy naputiputi ya yaming na.
4 Sên nakit mani sundalus ya magbantay sa pinilbêngan ya ang-el, sadyay limu la. Kabay namilapil buy nitugaw silan paray nan nati.
5 Sinabin ang-el sa mani babayi, "Agana kaw malimu! Tanda kuy pantêkapên yu si Jesus ya impaku sa kurus.
6 Ayin nina baydi. Nanguman ninan nabyay kaparisun sinabi na kamuyu. Kaksaw kaw, ta êlêwên yuy pinipakalêkan bangkay na.
7 Kamutun yun lakwên na mani tagasunul na buy sabin yu kallay nabyay ya buy muna ya sa Galilea. Buy makit yuya baydu. Kay abiin tanay masabi ku kamuyu."
8 Kinamut namitan luway babayi sa pinilbêngan ya dilag limu buy tula. Nuwayu silan naku sa mani tagasunul amên ibalita lay nalyari.
9 Kaban mamita sila, bêngat ta silan timbêng Jesus. Buy sinabi na kallay, "Nagpapakun kawna?" Kabay nagdani sila, dinukpan lay bitis na buy nangulimên kana.
10 Sinabin Jesus kallay, "Agana kaw malimu. Lakwên yuy mapatêl ku buy sabin yu kallay maku sila sa Galilea. Baydu laku makitan."

Ya pamibalitan mani bantay

11 Pamakabitan mani babayi sa pamilbêngan, naku sa balayan na dakun umnuy bantay sa pamilbêngan buy imbalita la sa mani mamunun pari ya kaganawan nalyari.
12 Pamakayari, nititipun na mani mamunun pari buy mani mangatway manungkulan amên pikasunduwan lan suulan maragul la alagay mani bantay.
13 Sinabi la sa mani bantay, "Ibalita yuy kaban mamabêlêw kaw saybi, inlumatêng nga mani tagasunul Jesus buy inlimêd lan kingway bangkay na.
14 Nu matandan man Gobernador ya abiin, sikay yay baalan magsabi kana amên a kaw dakun mapakun."
15 Tinanggap mani bantay ya pera. Pamakayari, sinabi êt mani bantay ya pan-ipasabi kalla. Kabay angga amêsên, abiin pun êt ta pan-iwagaw mani Judio.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

16 Amêsên, ya mapu buy gisay tagasunul Jesus, naku sila sa gisay bung-uy ya sinabin Jesus kalla.
17 Sên nakitan la si Jesus, nangulimên sila kana, nuwa dilag êt dakun umnu kallay magluway nakêm nu sabay siya si Jesus.
18 Nagdani si Jesus buy sinabi na kalla, "Indin na kangkuy kaganawan kapangyarian sa langit buy sa luta.
19 Kabay lakwên yuy mani tawu sa kaganawan layi buy daygên yu silan

mani tagasunul ku. Bawtismuwan
yu sila sa lagyun Bapa, sa Anak buy
sa Ispiritun Bapan Namalyari.
20 Turwanan yu silan manunul
sa kaganawan mani in-utus ku ka-
muyu. Pakalêngê kaw. Pawa yukun
kaawyun angga sa katganan babun
luta.”

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MARCOS

Ya Pangaral Juan ya Mamawtismu
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1-2 Ati ya Mangêd da Balita tungkul
kan Panginuun Jesu Cristu ya Anak
Bapan Namalyari. Nag-umpisay
Mangêd da Balita sabitun natupad
da insulat Propeta Isaias ya daygên
Bapan Namalyari,
"Dilag gakun gisay iutus ya muna
kamu amên mil-an danan
mu.*
3 Sabay siyay mamibêg sa kakyan-
gan na magsabin,
'Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na.' "†
4 Amêsên, natupad da abiin sên
inlumatêng si Juan ya Mamawtismu
sa kakyangan. In-aral na sa
mani tawuy, "Pagsisyan buy itgên
yuy panyag kasalanan buy mag-
pabawtismu kaw amên patawarên
kaw Bapan Namalyari."
5 Kabay malakêy taga Judea buy taga
balayan Jerusalem ya naku kan Juan
ya Mamawtismu. Insabi lay mani
kasalanan la buy binawtismuwan
silan Juan sa Ilug Jordan.
6 Ya yaming Juan, diyag sa sabut
kamelyu buy diyag sa balat ayup pa
yakês na. Ya pangkanên na, durun
buy pulut panilan.
7 Pawa nan pansabin sa pan-
garal nay, "Dilag gisay lumatêng nga
makapangyarian pun kangku. A ku
sêpat‡ mantan sandalyas na.
8 Pambawtismuwan kataw sa
lanêm, nuwa bawtismuwan nakaw
sa Ispiritun§ Bapan Namalyari."

Ya pamawtismu kan Jesus
(Mateo 3:13-4:11; Lucas 3:21-22; 4:1-13)

9 Sa panawun abitu, inlumatêng
si Jesus ubat sa balayan Nazaret
sa prubinsyan Galilea buy nag-
pabawtismu ya kan Juan sa Ilug
Jordan.
10 Pamakasalwang Jesus sa lanêm,
nakitan nay nawang-at ta langit buy
nagtabuy kanay Ispiritun Bapan Na-
malyari ya nanuwad gisay pati-pati.
11 Buy dilag gisay tunuy ya
ubat sa langit ta nagsabin, "Sikay
kakaidwan kun Anak ya kapapaidu
kangku."

Ya panuksu kan Jesus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Pamakayarin abitu, impalaku
yan Ispiritun Bapan Namalyari sa
kakyangan.
13 Sa lalên apattapuy allu,* pan-
tuksun yan Satanas. Dilag êt baydun
mangasilêb ba ayup buy dilag êt
baydun mani ang-el la naglingkud
kana.

Ya nunan pangaral Jesus
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Sên nakasukul si Juan, naku si
Jesus sa prubinsyan Galilea buy in-
aral nay Mangêd da Balita ubat kan
Bapan Namalyari.
15 Sinabi na, "Inlumatêng nganay
intakday panawun na mag-ari ya si
Bapan Namalyari! Kabay pagsisyan
yinay mani kasalanan yu buy mani-
wala kaw sa Mangêd da Balita."

Binêg Jesus ya apat ta mandakêp kênan lanêm
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Kaban mamita si Jesus sa agid
lawan Galilea, nakitan nay mipatêl
la silan Simon buy si Andres ya
mamisamwag dala la ta ubra lay
mandakêp kênan lanêm.

---

* **1:1-2 1:1-2** Malakias 3:1. † **1:3 1:3** Isaias 40:3. ‡ **1:7 1:7** *A ku sêpat:* alwan labay sabin ya malakêy dinyag Juan ya asê manged nun a mas dakila buy matag-ay si Jesus kaysa kana. § **1:8 1:8** *bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan Namalyari* ya labay sabin, manugêl ya Ispiritun Bapan Namalyari sa mani manampalataya. * **1:13 1:13** Sa Griego, "sa allu buy yabi."

17 Sinabin Jesus kalla, “Kilaku kaw
kangku, ta daygên kataw mami-
pakaranin tawu kan Bapan Na-
malyari amên manampalataya sila
kaparisun pandakêp yun kênan
lanêm.”
18 Tambêng lan imbalag ga dala la
buy nakilaku sila kan Jesus.
19 Sa pamitan Jesus, nakitan nay
mani anak Zebedeo ya silan Santi-
ago buy si Juan ya idi sa bangka ya
mamipakapalan dala la.
20 Tambêng silan binêg Jesus.
Kabay inlakwanan lay bapa la sa
bangka ya kaawyun mani tawuy
pan-upan la, ta nakilaku sila kan
Jesus.

Ya liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu (Lucas 4:31-37)

21 Naku silan Jesus sa balayan
Capernaum. Sa Allun Pagpay-
nawa, sinumun si Jesus sa balin
pagtipunan mani Judio buy nan-
garal ya baydu.
22 Nakaupapas ya mani tawu
tagawan nakit lay dilag yan kapang-
yarian sa pangaral na, asê kaparisun
pangaral mani manurun Kautusan.
23 Kaban mangaral si Jesus
sa mani tawu baydu sa balin
pagtipunan mani Judio, dilag gisay
liyaki ya sinêdakan nadawak ka
ispiritu
24 ya masnêg magsabin, “Jesus ya
taga Nazaret, sabêt ta daygên mu
kanyan? Naku ka nayi baydi amên
upudun kay? Tanda yan ka nu
sisabêt ka! Sikay Banal la in-utus
Bapan Namalyari.”
25 Nuwa sinabyanan Jesus ya
nadawak ka ispiritu, “Mangimbêk
ka buy magtas kana!”
26 Sên anti, pinakusadkusad yan
nadawak ka ispiritu buy kapan-
angaw-angaw nag-awas kana.
27 Nakaupapas ya kaganawan
tawuy idi baydu. Kabay nipapatang
sila, “Sabêt ta ati? Bayun aral
la dilag kapangyarian! Agyan na
nadawak ka ispiritu, mapasunul na
sa utus na.”
28 Kabay tambêng niwagaw wa
balita tungkul kan Jesus sa buun
Galilea.

Ya pamaiyul sa malakêy tawu (Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Pamakasalwang lan Jesus sa
balin pagtipunan mani Judio, naku
sila sa bali lan Simon buy si Andres,
kaawyun na silan Santiago buy si
Juan.
30 Nalatêng lay bakêt ta ampun
Simon na nakakalêk gawan umutun.
Kabay tambêng lan sinabi kan Jesus.
31 Nagdani si Jesus sa babayi buy
tinalan nay gamêt na. Impaimata
naya buy inumiyul ya. Kabay
nidêng ya buy pinakan na silan
Jesus.
32 Sên nitanglêw way mamut, gin-
tan mani tawu kan Jesus ya ka-
ganawan nipagsakit buy sinêdakan
nadawak ka ispiritu.
33 Nitipun na sadyay lakên tawu sa
lawasan balin Simon.
34 Namaiyul si Jesus sa malakêy
tawuy dilag magmikakanayun na
sakit buy namitas yan nangadawak
ka ispiritu sa malakêy tawu. A
na tinulutan magsabi ya nadawak
ka ispiritu, tagawan tanda lay siyay
Anak Bapan Namalyari.

Ya pangaral Jesus sa Galilea (Lucas 4:42-44)

35 Sên bunatbunat tana, namitay
na si Jesus. Naku ya sa kakyangan
buy nanalangin.
36 Tingkap yan Simon buy mani
kaawyun na.
37 Sên nakitan laya, sinabi la,
“Manuru, pantêkapên kan malakêy
tawu!”
38 Nuwa sinabin Jesus kalla,
“Lakwên tamu pun na kasunul la
lugal amên ipatanda ku êt kallay
Mangêd da Balita tagawan abiin na
sangkan pamaku ku baydi sa babun
luta.”
39 Kabay naku yan nangaral sa
mani balin pagtipunan mani Ju-
dio sa buun prubinsyan Galilea

buy namipatas yan nangadawak ka
ispiritu sa mani tawu.

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya nagsakit ketung
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Dilag gisay liyaki ya nagsakit
ketung ya nagdani kan Jesus. Nan-
duku ya buy nakilunuslunus kan
Jesus buy sinabi na, "Nu labay mun
kayêk, paiyulun muku."
41 Nalunus si Jesus kana. Kabay
dinukpan naya buy sinabi na,
"Labay ku. Umiyul kayna!"
42 Tambêng yan inumiyul buy in-
luminis ya lawini na.
43 Pamakayarin abitu, pinabitan
Jesus ya liyaki buy masipit nan in-
tipan na,
44 "Agana mu sabin agyan kans-
abêt ta nalyari kamu, nun a maku
ka sa pari buy ipaêlêw muy lawini
mu ya inumiyul lana. Pamakayari,
mag-andug ka ayun sa insulat Moi-
ses bilang pagpapêtêg ga inumiyul
kayna."
45 Nuwa namitay liyaki buy
imbalita nay nalyari kana. Sên
niwagaw wa nalyari sa liyaki,
asina makasun si Jesus sa balayan
gawan nu makitan yan mani tawu,
pagsêksêkan laya. Kabay nanugêl
ya tana sa kakyangan, nuwa
pallakwên yapun êt mani tawuy
ubat sa mani kaatag lugal.

2

Ya pamaiyul Jesus sa lumpu
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Pamakayarin dakun umnuy allu,
nag-udung si Jesus sa balayan Caper-
naum. Nabalitan mani tawuy idi ya
sa bali.
2 Kabay nititipun na malakêy tawu
sa binyanan nay bali buy ayin nan
danan sa lawasan gawan malakê êt
ta tawu. Kaban mangaral si Jesus sa
Sabin Bapan Namalyari,
3 dilag inlumatêng nga apat ta
liyaki ya manambayuk gisay liyaki
ya lumpu. Idani laya dayi kan Jesus,
4 nuwa gawan malakêy tawu, a
sila midani. Kabay nagdakêy sila
tana sa bubungan bali buy inlubtan
lay atêp sa ugtun Jesus bayu la im-
pakanawan inyêpay liyaki ya lumpu
sa arapan Jesus. 5 Sên nakitan
Jesus ya maragul la panampalataya
la kana, sinabi na sa liyaki ya lumpu,
"Anak kuway, pinatawad day mani
kasalanan mu."
6 Dilag êt baydun nakaiknuy
manurun Kautusan na mangisip
paradi,
7 "Siyan magsabi yan parabaysên
ta? Pallamusun naya si Bapan
Namalyari ta! Ayin kaatag ma-
matawad kasalanan, nun a kay si
Bapan Namalyari."
8 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin
la. Kabay sinabi na kalla, "Awta
mangisip kaw yan parabaysên ta?
9 Mas nalêp-aw sabin sa liyaki
ya lumpuy, 'Pinatawad danay mani
kasalanan mu', gawan a yu makit
nu pinatawad o asê. Nuwa sabin
ku kanay, 'Midêng ka, gêtan muy
kalapayan mu buy mita ka'
10 amên makitan yuy sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, dilag
gakun kapangyarian baydi sa babun
lutan mamatawad mani kasalanan."
Sinabi na sa liyaki ya lumpu,
11 "Midêng ka, gêtan muy kala-
payan mu buy muli kayna!"
12 Nidêng nga liyaki, insapat
nay kalapayan na buy nakitan ka-
ganawan na pamita na. Kabay
nakaupapas sila buy nangulimên
kan Bapan Namalyari buy sinabi la,
"Babayu kay pun nakakit paradi."

Binêg Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Gisay allu, nanguman naku si
Jesus sa agid lawan Galilea. Naki-
laku kanay malakêy tawu buy tinur-
wanan na sila.
14 Kaban mamita ya, nakitan na
si Levi* ya anak Alfeo ya nakaiknu
sa pamayaran buwis. Sinabin Jesus

* **2:14 2:14** Si Levi, pambêgên êt Mateo (Mateo 9:9).

kana, “Kilaku ka kangku.” Kabay
nidêng si Levi buy nakilaku kana.
15 Buy insagyat Levin mangan si
Jesus buy mani tagasunul na sa bali
na. Malakê êt ta maningil buwis
buy mani makasalanan na kaêm lan
mangan, tagawan malakêy nakilaku
kan Jesus.
16 Dilag êt baydun Pariseoy ma-
nurun Kautusan. Sên nakitan lay
makiawyun mangan si Jesus sa
mani maningil buwis buy sa kaatag
pun mani makasalanan, pinatang
lay mani tagasunul na, “Uysiyan
makiawyun yan mangan sa mani
maningil buwis buy sa kaatag pun
mani makasalanan ta?”
17 Sên nalêngên Jesus ya abitu,
sinabi na, “Asê mangaylangan man-
uluy ayin sakit, nun a abituy tawuy
nagsakit. Naku waku baydi amên
bêgên na mani makasalanan, alwan
abitu silay mani tawuy magsabin
ayin silan kasalanan.”

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Gisay allu, nag-ayunuy mani
tagasunul Juan ya Mamawtismu
buy mani Pariseo. Dilag nagdani
kan Jesus buy namatang, “Uysiyan
mag-ayunuy tagasunul Juan ya Ma-
mawtismu buy mani Pariseo ta,
pakan mani tagasunul muy a yata?”
19 Kabay in-alimbawan Jesus ya
sarili na sa liyaki ya pan-itangên,
“Malyari nayin mag-ayunuy mani
bisita sa tangênan pakan kaawyun
la pun na liyaki ya pan-itangên?
Asê!
20 Nuwa lumatêng nga alluy
kêwên kallay liyaki ya pan-itangên.
Sa panawun abiin, baydu sila pun
mag-ayunu.”
21 Sinabin Jesus kallay mani paal-
imbawa, “Ayin mamilanib bayuy
yaming sa manan yaming. Tagawan
nu daygên nay abitu, mikuyum
ma bayuy yaming, mapaktang nga
manan yaming buy luyang dumagul
la ginit.
22 Ayin êt mamitiis bayuy alak†
sa manan pamyanan na diyag sa
balat, tagawan matlês ya pamyanan
buy mibulug ga alak. Parisu silan
masayang! Nuwa ya bayuy alak,
sêpat itiis sa bayuy pamyanan.”

Ya aral un Jesus tungkul sa Allun Pagpaynawa
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Gisay Allun Pagpaynawa, nag-
dan silan Jesus sa nagtrigu. Kaban
magdan sila baydu, nanggutus ya
mani tagasunul nan tilalagay trigu.
24 Kabay sinabin mani Pariseo
kana, “Elêwên muy pandaygên
mani tagasunul mu. Uysiyan
pallabagên la yay Kautusan tungkul
sa Allun Pagpaynawa ta?”‡
25 Sinabin Jesus, “A yu pun nayi
nabasay dinyag David sabitun in-
layang ya buy mani kaawyun na buy
nangaylangan silan kanên?
26 Sinumun ya sa Tolday Pagsim-
ban, nangwa yan tinapay ya in-
andug kan Bapan Namalyari, kin-
nan na buy pinakan na êt ta mani
kaawyun na, agyan idi sa Kautusan
ya kay mani pari ya dilag karapatan
mangan abitu.” Nalyari ya abiin
sabitun si Abiatar ya pinakapuun
pari.
27 Insundun Jesus ya pagsabi na
sa mani Pariseo. Sinabi na, “Ya
Allun Pagpaynawa, dinyag para sa
ikakangêd mani tawu. Asê dinyag
ga tawu para sa ikakangêd Allun
Pagpaynawa.
28 Kabay sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawuy makapagsabi nu sabêt
ta mangêd daygên sa Allun Pagpay-
nawa.”

3

Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

† **2:22 2:22** Ya alak amêsên mamakalasing, nuwa ya alak sabitun nuna, asê mayngan mamakalasing. ‡ **2:24 2:24** Sa panawun abiin, sa Allun Pagpaynawa, bawal mamupul nuwa malyarin manggutus pali buy mangan.

1 Gisay allu, nanguman sinumun
si Jesus sa balin pagtipunan mani
Judio. Dilag gisay liyaki bayduy nati
ya gisay gamêt.
2 Dilag êt mani tawuy mamakail-
lag kan Jesus. Ta nu paiyulun* nay
liyaki sa Allun Pagpaynawa, dilag
silan maisangkan laban kana.
3 Sinabin Jesus sa liyaki ya nati ya
gisay gamêt, "Kaksaw ka baydi sa
arapan."
4 Sinabi na kalla, "Sabêt ta pan-
tulutan Kautusan sa Allun Pagpay-
nawa? Manyag mangêd o manyag
nadawak? Miligtas o mamati?"
Nuwa a sila nakitbay.
5 Pinakaêlêw Jesus un dilag suluk
ka mani tawuy nakapalitêng kana
buy nalêlêy nakêm na gawan sa
kakdêyan bêkê la. Inuman nan
inêlêw wa liyaki buy sinabi na,
"Ipaktang muy gamêt mu." Kabay
impaktang liyaki ya gamêt na buy
inumiyul yabay.
6 Tambêng namitay mani Pariseo
buy naku sa mani tawun Gober-
nador Herodes Antipas buy pinisas-
abyan la nu parasaantu lan maipap-
ati si Jesus.

Ya malakêy tawu sa danin lawa

7 Namita si Jesus buy mani taga-
sunul na buy naku sila sa danin
lawa. Kinamat yan sadyay lakên
tawuy ubat sa Galilea buy ubat sa
Judea,
8 sa balayan Jerusalem, sa pru-
binsyan Idumea, sa mapaglipay ilug
Jordan, buy sa palitêng balayan Tiro
buy balayan Sidon gawan nabalitan
lay kaganawan dinyag Jesus.
9 Kabay nipal-an bangka si Jesus
sa mani tagasunul na ya pagsakayan
na amên a ya mapiit malakêy tawu,
10 tagawan namaiyul yan malakê.
Kabay pinagsêksêkan yan ka-
ganawan tawuy nipagsakit amên
madukpan laya.
11 Balang tawuy sinêdakan
nadawak ka ispirituy nakakit kana,
nipaglukub sa arapan na buy
masnêg lan sinabi, "Sikay Anak
Bapan Namalyari."
12 Nuwa impakasipit intipan Jesus
kallay "Agana yu ipatanda sa kaatag
nu sisabêt taku."

Ya pamilin Jesus sa mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Pamakayari, sinumukpa silan
Jesus sa bung-uy. Binêg nay balang
pinili na buy nagdani sila kana.
14 Namili yan mapu buy luwa
[ya pambêgên nan apostul] amên
makaawyun nan iutus mitan man-
garal.
15 Binyanan na silan kapang-
yarian mamipatas mani nadawak ka
ispiritu.
16 Ati ya mapu buy luway pinili
na, si Simon na pinalagyunan nan
Pedro†,
17 ya anak Zebedeo ya silan San-
tiago buy si Juan na pinalagyunan
nan Boanerges ya labay sabin mani
anak kilat,
18 silan Andres, Felipe, Bartolome,
Mateo, Tomas, Santiago ya anak
Alfeo, si Tadeo buy si Simon na
manalangsang sa gubernun Roma,
19 buy si Judas Iscariote ya sabay
ya nisupakat kan Jesus.

Si Jesus buy si Satanas
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Sên nuli ya si Jesus, nanguman
nagtipun na malakêy tawu. Kabay
asina makadambin mangan Jesus
buy mani tagasunul na.
21 Sên nabalitan mani kaawyun na
sa bali, inlaku laya amên iuli, gawan
pansabin mani tawuy tinulaw ya.
22 Dilag mani manurun Kautusan
na ubat sa Jerusalem ya nagsabin,
"Pansêdakan yan Satanas ya puun
nangadadawak ka ispiritu‡ ya

* **3:2 3:2** Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang lan ubra. Kabay agyan mani duktor, asê malyarin mamaiyul sa Allun Pagpaynawa. † **3:16 3:16** Sa Aramaic "Cefas" nuwa sa Griego "Pedro" ya labay sabin batu. ‡ **3:22 3:22** Sa Griego, "Beelzebul."

sabay ya nam-in kapangyarian
kanan mamipatas nangadadawak
ka ispiritu."

23 Kabay impadanin Jesus ya mani
tawu buy nangalimbawa ya kalla,
"Ipakun ipatas Satanas ya sarili na?
24 Nu mitutubag ga mani tawu
sa gisay kaarian, asê mapêng nga
kaarian.
25 Buy nu mitutubag êt ta gisay
pamilya, asê êt mapêng nga pami-
aawyun la.
26 Para êt baydu, nu pagkapatin
Satanas ya pansakupun na, asê êt
mapêng ya panakup na."

27 "Ayin malyarin makasun sa
balin gisay tawuy napas-êy kaynu
dilag pun mas napas-êy kana. Buy
nu naigapus sinan mas napas-êy
pun kana, masunan na bali na buy
matakaw wa pibandiyan na."

28 "Pansabin ku kamuyuy mal-
yarin mapatawad da kaganawan
kasalanan buy pallamus.
29 Nuwa nu sisabêt man na malla-
mus sa Ispiritun Bapan Namalyari,
ayina mapatawad. Asê mitas ya
kasalanan na agyan kanu pun."
30 Sinabin Jesus ya abiin gawan
pansabin kaatag, "Pansêdakan yan
nadawak ka ispiritu."

Ya mani indu buy mapatêl Jesus
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Amêsên, inlumatêng nga indu
buy mapatêl Jesus. Nuwa kay
nakaidêng sila sa lawasan. Kabay
impabêg laya.
32 Sa lalên bali malakêy tawuy
nakaiknuy nakapalitêng kan Jesus.
Dilag nagsabi kanan, "Idi sa lawasan
na indu mu buy mapatêl mu. Pan-
ipabêg laka."

33 Kabay sinabin Jesus, "Sisabêt ta
indu ku buy mapatêl ku?"

34 Nangêlêw ya sa balang
nakaiknuy nakapalitêng kana buy
sinabi na, "Ati ya mani indu ku buy
mapatêl ku.
35 Tagawan nu sisabêt man na
manunul sa kalabayan Bapan Na-
malyari, sabay silay indu ku buy
mapatêl ku."

4

Ya alimbawa tungkul sa mamibu-
laglag bini
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Nanguman nanuru si Jesus sa
agid lawan Galilea. Sa sadyay lakên
tawuy nititipun kana, nagsakay ya
sa bangka buy niknu ya baydun
nangaral. Ya mani tawuy naman, idi
sila sa agid lawa.
2 Malakêy paalimbaway in-aral na
kalla. Sinabi na,
3 "Lêng-ên yuy ati! Dilag gisay
manggitnay namibulaglag bini.
4 Sa pamibulaglag na, dilag mani
bini ya nangananabu sa dan. In-
lumatêng nga mani uybun manuk
buy tinuktuk lay mani bini.
5 Dilag êt mani bini ya nan-
gananabu sa mabatuy lugal la ayin
mayngan luta. Tambêng tinumubuy
mani bini gawan nalayab ba luta.
6 Nuwa sên naasnagan mamut ta
ati, nawangêy sila, gawan ayin silan
pukat pagyamutan. Kabay nanga-
mamati sila.
7 Dilag êt mani bini ya nan-
gananabu sa pantubwanan têmak
ka madiwi. Sên inlumabung nga
bini, inlumabung êt ta têmak ka
madiwi buy kinêlkêlan nay mani
bini ya tinumubu. Kabay asê na-
mukat nanagêy.
8 Ya kaatag, nangananabu sa
mangêd da luta. Tinumubu buy
dinumagul la mani abiin buy
nanagêy. Ya kaatag, nanagêy
titlumpu, ya kaatag, tianêmmapu
buy ya kaatag êt, tidinalan na lasi."
9 Sinabi êt Jesus, "Sikaw wa mani
mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê
yu."

Impatandan Jesus ya pananêm
mangêd da bini
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Sên namitay nay malakêy tawu,
nitagan na mapu buy luway taga-
sunul na buy kaatag pun tagasunul
na. Namatang sila kana nu sabêt ta
labay sabin abituy paalimbawa na.
11 Sinabin Jesus kalla, "Im-
paintindi kamuyuy nakaliim
tungkul sa pag-arin Bapan Na-
malyari nuwa sa kaatag, pawan
paalimbaway pan-isabi ku kalla
12 amên
'Kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit
buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makapukat.
Ta nu makapukat sila, dat magsisi sila sa kasalanan la
buy patawarên silan Bapan Namal-
yari.' "*

Impatandan Jesus ya labay sabin alimbawa (Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Buy sinabin Jesus kalla, "Nu
a yu mapukatan na ati ya paalim-
bawa, ipakun yun mapukatan na
kaatag paalimbawa?
14 Ati ya labay sabin paalimbawa.
Ya bini ya pan-ibulaglag manggitna,
sabay ya Sabin Bapan Namalyari.
15 Ya dan na kinapinabwan bini,
sabay ya mani tawuy nallêngên
Sabin Bapan Namalyari. Nuwa
tambêng inlumatêng si Satanas buy
intas nay Sabin Bapan Namalyari sa
bêkê la. Kabay inliwan layna.
16 Ya mabatuy lutay kinapinab-
wan bini, sabay ya mani tawuy
nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari
buy tambêng lan tinanggap dilag
tula.
17 Nuwa asê napêng nga ati
gawan asê nipakatêbêk sa bêkê lay
Sabin Bapan Namalyari. Kabay
sên inlumatêng nga kasakitan o pa-
masakit gawan sa Sabin Bapan Na-
malyari, tambêng lan tinalibatukan
ya panampalataya la."
18 "Ya lutay pantubwanan têmak
ka madiwi nu saantu nanabuy
kaatag bini, sabay ya mani tawuy
nallêngên Sabin Bapan Namalyari.
19 Nuwa gawan sa mani pang-
ganakên baydi sa babun luta, ya
paglabay lan bumandi buy pagnasa
sa kaatag pun bagay, nalitêpan lay
Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê
nanagêy sa biyay la.
20 Nuwa ya mangêd da lutay
kinapinabwan bini, sabay ya
mani tawuy nallêngê buy nanang-
gap sa Sabin Bapan Namalyari.
Kabay nanagêy silan titlumpu,
tianêmmapu buy tidinalan."

Ya paalimbawa tungkul sa sulu (Lucas 8:16-18)

21 Sinabi pun Jesus kalla, "Ayin
tawuy mamagkêt sulu ya itagu na
sa aypan pamisêmpanan na o sa
silung papag, nun a idin na sa pêtêg
pamyanan. 22 Ta ayin pan-itaguy asê
miwagaw buy ayin pan-iliim ma asê
matandan.
23 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy nalêngê yu."
24 Sinabi na pun, "Pakausisên
yuy nalêngê yu. Ya panukad da
panggamitin yu sa kaatag sabay êt
ta panukad da gamitin kamuyu buy
igit pun baydu.
25 Ya tawuy manunul sa malêngê
nay kapêtêgan, biyan yapun êt
pangintindi. Nuwa ya tawuy
asê manunul sa malêngê nay
kapêtêgan, agyan pêrad nan pang-
intindi, itas pun êt kana."

Imparisun Jesus ya bini sa pag-arin Bapan Namalyari

26 Sinabi pun Jesus kalla, "Ya pag-
arin Bapan Namalyari, maiparisu sa
dinyag gisay manggitnay nibulaglag
bini.
27 Pamakayari nan nibulaglag
bini, mamabêlêw ya nu yabi buy nu
alluy naman, mag-ubra ya. Kabay
ya bini ya imbulaglag na, tinumubu
buy dinumagul agyan a na tanda nu
dakun parasaantu.
28 Ya luta sabay ya mamatubun
mani bini sa panggitnan. Munan

* **4:12 4:12** Isaias 6:9-10.

magsalwang nga tubu bayu magsalwang nga bulung, pamakayari managêy yinan mani lasi.
29 Buy nu nawtuy nay lasi, tambêng palutun manggitna gawan panawun nan pamipupul."

Ya pag-arin Bapan Namalyari imparisu sa but-un mustasa
(Mateo 13:31-32; 13:34; Lucas 13:18-19)

30 Sinabi pun Jesus kalla, "Saantu tamu maiparisuy pag-arin Bapan Namalyari? Sabêt ta alimbaway gamitin amên maipakit tamuy ati?
31 Maiparisu sa gisay but-un mustasay pinakanabêlêng sa kaganawan but-u.
32 Nuwa nu itanêm mina, dumagul ya buy maragul yapun sa kaatag panggulayên buy pakadyag yan paran puun kayu. Kabay ya mani sangan ati, mapanyagan salay mani uybun manuk."
33 Malakê pun êt ta paalimbaway ginamit Jesus sa pangaral nan Sabin Bapan Namalyari sa mani tawu, nuwa ayun sa pangintindi la.
34 A ya nanuru sa mani tawun asê nanggamit paalimbawa. Nuwa sên kakapad la tana buy mani tagasunul na, sinabi nayna kalla ya kaganawan labay nan sabin.

Pinatgên Jesus ya bapan lakas bagyu sa dagat
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Sên yabi yana, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, "Maglipay kitamina sa lawa."
36 Kabay inlakwanan mani tagasunul nay mani tawu buy nagsakay sila sa gisay bangka ya pinagsakayan Jesus. Dilag êt kaatag bangka ya nanunul kalla.
37 Amêsên, bêngat tan inlumakas ya angin buy pansipwakan mangaragul la alun ya bangka la. Kabay nayi-nayin mapnuwan lanêm ma bangka la.
38 Si Jesus, mamabêlêw yan nakaulunan sa êtêb tawlin bangka. Kabay pinêw yan mani tagasunul na, "Manuru, mimata ka! Milêmlêm kitamina! A ka nayi napitik ka mati kitamina?"
39 Nimata si Jesus buy in-utus nay angin, "Tunggên ka!" Buy sinabi na sa alun, "Magpatêtbêk ka!" Kabay tinunggên na angin buy namatêtbêk ka alun.
40 Pinatang nay mani tagasunul na, "Alwa ta malimu kaw yata? Ayin kaw pun nayin panampalataya kangku?"
41 Nakatanam silan sadyay limu. Kabay nisasabi ya balang gisa kalla, "Sisabêt ta atiyê? Siyan mapatgên na yay angin buy alun ta!"

5

Pinaiyul Jesus ya gisay Geraseno ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Sên inlumatêng silan Jesus sa lipay lawa sa lugal mani tawuy pambêgên lan Geraseno,
2 nagtabuy si Jesus sa bangka. Timbêng yan gisay liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu ya ubat sa lêyang nga pamilbêngan.
3 Baydu yan manugêl sa pamilbêngan. Ayin malyarin makagapus kana, agyan tanikala pun na gamitin.
4 Katiumnu lay nan pan-itanikalay gamêt buy bitis na, nuwa mabuytu na pun êt. Ayin makabênbên kana, agyan sisabêt.
5 Allu buy yabi yan nagtapan sa pamilbêngan buy kapan-angaw-angaw na sa nangatutung-uy. Buy pansugatên nan batuy lawini na.
6 Marayu pun si Jesus, nakitan ninan liyaki. Kabay nuwayu yan nagdani kan Jesus buy nanduku sa arapan na.
7-8 Sinabin Jesus, "Nadawak ka ispiritu, magtas ka sa tawun abiin!" Kabay masnêg nan sinabi, "Jesus ya Anak Bapan Namalyari ya Katatagayan, sabêt ta daygên mu kangku? Makisabi yaku kamu sa lagyun Bapan Namalyari, agana muku pasakitan."

9 Pinatang yan Jesus, “Sabêt ta
lagyu mu?”
Kabay nakitbay ya, “Libulibu,
tagawan malakê kay.”
10 Nakilunuslunus ya nan-
gadadawak ka ispiritu kan Jesus ya
agana sila ipatas sa lugal la abitu.
11 Dilag malakêy babuy ya man-
abêl baydu sa bung-uy.
12 Kabay nakilunuslunus ya nan-
gadadawak ka ispiritu kan Jesus,
“Ipalaku mukay tana sa mani babuy
ta magsêdak kay kalla.”
13 Kabay sinabin Jesus kalla, “Dali
kawna, magsêdak kawna sa mani
babuy!” Nagtas ya nangadawak ka
ispiritu sa liyaki buy nagsêdak sila
sa luway libuy babuy. Nipamwayuy
mani babuy buy nanabu sa bêngaw.
Kabay nangalulumud sila sa lawa.
14 Nuwayuy mani manaysay
babuy papakun sa balayan buy
sa karanin baryu buy imbalita lay
nalyari. Kabay naku bayduy mani
tawu amên êlêwên la nu sabêt ta
nalyari.
15 Sên nagdani sila kan Jesus,
nakitan lay liyaki ya tinasan nan
nadawak ka ispiritu ya nakaiknuy
na, nakayaming ngina buy ma-
mangêd day isip na. Kabay nal-
imwan mani tawu sa mani nalyari.
16 Ya mani tawuy nakakit sa
dinyag Jesus, ingkuwentu la sa mani
tawuy naku baydu nu sabêt ta nal-
yari sa liyakin abitu buy sa mani
babuy.
17 Kabay pikisabyan la si Jesus ya
magtas sina sa lugal la.
18 Buy sên magsakay ya si Jesus
sa bangka, nakisabi kanay liyaki ya
tinasan nan nadawak ka ispiritu,
“Kilaku waku dayi kamu.”
19 Nuwa alwan parabayduy labay
Jesus, nun a sinabi na, “Muli ka
sa mani kamag-anak mu buy ibalita
mu kallay dinyag Panginuun kamu
buy nu para nakasaantun kinalunu-
san.”
20 Kabay namitay liyaki buy im-
balita na sa Decapolis ya dinyag
Jesus kana buy nakaupapas ya ka-
ganawan nakalêngên abitu.

Pinabyay Jesus ya anak Jairo buy pinaiyul ya gisay babayi (Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Kabay sên nag-udung si Jesus
sa lipay lawa, nanguman nagtipun
kanay malakêy tawu.
22 Inlumatêng bayduy gisay liyaki
ya naglagyun Jairo ya gisa sa mani
mamunu sa balin pagtipunan mani
Judio. Pamakakit na kan Jesus,
nanduku ya sa arapan na.
23 Nakilunuslunus ya kana,
“Marani yan mati ya anak kuy
dalagita. Nu malyari dayin kayêk,
lakwên muya buy ipaluntu muy
gamêt mu kana amên umiyul ya buy
a ya mati!”
24 Kabay nakilaku si Jesus kan
Jairo.
Malakêy tawuy nakilaku kanay
nipipiitan.
25 Dilag gisay babayi bayduy mapu
buy luway tawun nan dayên.*
26 Gawan sa matanam na, malakêy
nay kasakitan na nadanasan na.
Malakêy nay nanulu kana buy
naubus say kaganawan pibandiyan
na. Nuwa a ya inumiyul, nun a
naluyang pun na matanam na.
27-28 Sên nalêngê nay pamaiyul
Jesus sa anak Jairo, sinabi na sa
nakêm na, “Madukpan kuta dayi ya
yaming na, umiyul lakina.” Kabay
nakipiit yan nagdani sa bukut Jesus
buy dinukpan na ya yaming na.
29 Sên nadukpan nay yaming Je-
sus, tambêng tinunggên na pagdaya
na buy natanam nay inumiyul ya.
30 Tambêng natanam Jesus ya inu-
mawas ya kapangyarian na. Kabay
nangawing ya sa mani tawu buy
namatang, “Sisabêt ta nandukpan
yaming ku?”

* **5:25 5:25** Ayun sa Levitico 15:25-33, ya babayi ya pandayên, pan-ituwad yan madinat buy nu sisabêt man na mandukpa buy manalan kana, pan-ituwad ya êt madinat.

31 Nakitbay ya mani tagasunul na,
"Manuru, sadyay lakên tawuy nip-
ipiitan kamu, siyan ipatang muya
pun kanyan nu sisabêt ta nanduk-
pan yaming mu ta?"
32 Nuwa inêlêw-êlêw nay nakapal-
itêng kana nu sisabêt ta nandukpan
yaming na.
33 Gawan tandan babayi ya nal-
yari kana, nalimu ya buy pumilapil
yan nanduku sa arapan Jesus buy
sinabi nay dinyag na buy nu sabêt
ta nalyari kana.
34 Kabay sinabin Jesus kana,
"Anak kuway, inumiyul ka gawan
sa panampalataya mu kangku. Muli
kaynan napatêtbêk ka nakêm, ta
inumiyul kayna."
35 Kaban magsabi pun si Jesus,
dilag dakun umnuy inlumatêng nga
ubat sa balin Jairo ya mamunu sa
balin pagtipunan mani Judio. Sin-
abi la kan Jairo, "Nati yanay anak
mu. A mina kaylangan abalên na
Manuru."
36 Nuwa asê inlêngên Jesus ya sin-
abi la. Sinabi na kan Jairo, "Agana
ka malimu. Kay manampalataya ka
kangku."
37 Kabay namita silaynan naku sa
balin Jairo, nuwa ayin yan kaatag
pikilaku, nun a kay silan Pedro buy
ya mipatêl ya silan Santiago buy
Juan.
38 Sên inlumatêng sila sa balin
Jairo, nakit Jesus ya maguguluy
malakêy tawu. Dilag manangis buy
dilag man-alab.
39 Sên sinumun ya sa bali, sinabi
na kalla, "Siyan manangis buy man-
alab kaw yata? Asê nati ya anak, kay
mamabêlêw ya!"
40 Gawan sa sinabi na, inuyam
laya. Kabay pinasalwang nay ka-
ganawan tawu sa bali. Kay taga-
sunul na buy mangatwan anak ka
pikilaku nan sinumun sa binyanan
abituy anak.
41 Tinalan nay gamêt anak buy
sinabi, "Talita kum," ya labay sabin,
"Anak kuway, mimata ka."
42 Tambêng nimatay anak buy na-
mita. Kabay nakaupapas ya mani
tawu. Ya idad un anak, mapu buy
luway tawun.
43 Nuwa masipit intipan Jesus
kallay a la sabin agyan kansabêt ta
nalyari. Pamakayari, sinabin Jesus
kalla, "Pakan yuya."

6

Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret (Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Namita si Jesus sa lugal abitu.
Naku ya sa Nazaret sa balayan na
kinaragulan na, kaawyun nay mani
tagasunul na.
2 Sên Alluy nan Pagpaynawa,
sinumun ya sa balin pagtipunan
mani Judio buy nangaral ya baydu.
Malakêy nallêngê kana ya nakau-
papas sa balang sinabi na. Sinabi
la, "Saantu nan nakway kabiyas-
nan na? Sabêt ta kabiyasnan na
indin kana? Buy parasaantu yan
nakadyag mamakaupapas?
3 Pakan kay kalpinteru ya buy ya
indu na, si Maria buy ya mapatêl
na sabay silan Santiago, Jose, Ju-
das, buy si Simon buy ya mapatêl
nay babayi, kay kabaryu tamu êt?"
Kabay kinasêman laya.
4 Amêsên, sinabin Jesus kalla,
"Ya gisay propeta, panggalangên ya
agyan dakun saantuy lugal, liban
tana sa sarili nan balayan, kamag-
anak buy pamilya."
5 Ayin yan nadyag ga mamakau-
papas baydu liban sa dakun um-
nuy nipagsakit ta pinaluntuwan nan
gamêt buy inumiyul.
6 Nakaupapas ya gawan a sila
manampalataya kana.

In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na (Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Amêsên, nangaral si Jesus sa mani
sakup balayan Nazaret.
7 Binêg nay mapu buy luway
tagasunul na buy in-utus na silan
tilwatilwa. Binyanan na silan

kapangyarian mamipatas nangadawak ka ispiritu.
8 Intipan na kallay, “Sa pamita yu, agana kaw mantan dakun sabêt, agyan kanên, susut o pera. Magtêkên kaw tana.
9 Kay mag-isteping kaw buy agana kaw mantan yaming nga pangalili yu.”
10 Sinabi pun êt Jesus, “Nu pinasun kaw sa gisay bali, baydu kaw tana manugêl angga sa pamita yu sa lugal la abitu.
11 Nu a lakaw tanggapên buy nu a kaw lêng-ên mani tawu sa gisay lugal, sa pamita yu, ikampag yuy abu sa bitis yu bilang pamipatanda kalla ya nadawak ka dinyag la.”
12 Kabay namitay nay mapu buy luway tagasunul na. Sinabi la sa mani tawu, “Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan!”
13 Namipatas silan malakêy nadawak ka ispiritu buy pinunwan lan laruy malakêy nipagsakit buy inumiyul.

Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Natandan Gobernador Herodes Antipas ya tungkul kan Jesus, gawan pikatandan ya agyan dakun saantu. Dilag magsabin, “Siya si Juan ya Mamawtismu ya nanguman nabyay. Kabay mamakadyag yan mamakaupapas.”
15 Nuwa pansabin kaatag, “Sabay siya si propeta Elias.”*
Dilag êt magsabin, “Gisa ya sa propetay kaparisun propeta sabitun nuna.”
16 Sên nalêngên Gobernador Herodes Antipas ya pansabin la, sinabi na, “Si Juan na abiin ya impaputus kinay ulu nuwa nanguman nabyay!”
17-18 Ati ya nalyari nu parasaantun impapatin Gobernador Herodes Antipas si Juan ya Mamawtismu. Si Gobernador Herodes Antipas, pinagasawa na si Herodias ya asawan Felipe ya patêl un Herodes. Pawan pansabin Juan kanay, “Asê ustuy pinag-asawa muy asawan patêl mu.” Kabay impadakêp Gobernador Herodes Antipas si Juan, impagapus buy impasukul na.
19 Nisêêmsêêm si Herodias kan Juan. Kabay labay nayan ipapati, nuwa a na madyag,
20 gawan pan-itanggul Gobernador Herodes Antipas si Juan buy panggalangên naya, ta tanda nay matinêk si Juan buy banal. Paraman baydu, labaylabay nan lêng-ên si Juan agyan napitik-pitik ka nakêm na sa pansabin Juan.
21 Amêsên, nagkalutu si Gobernador Herodes Antipas amên ganakên na allun pamianak kana. Insagyat nay mani nipagtungkulan buy mani puun sundalus buy ya mani tawuy pikatandan baydu. Abiin na panawun na pan-êtêngên Herodias amên maipapati na si Juan.
22 Sên uras san kalutu, sinumun na anak Herodias ya babayi buy nanalêk ya. Kabay natulatula si Gobernador Herodes Antipas buy mani bisita na buy sinabin Gobernador sa dalaga, “Yawarên mu kangkuy agyan sabêt ta labay mu ta idin ku kamu.”
23 Buy sinabi na, “Manumpa kun idin ku kamuy agyan sabêt ta yawarên mu kangku, agyan kapitna pun kaarian ku.”
24 Nagsalwang yan nakun namatang sa indu na, “Sabêt ta yawarên ku?”
Kabay sinabi na, “Ulun Juan ya Mamawtismu.”
25 Tambêng nag-udung nga dalaga kan Gobernador Herodes Antipas buy sinabi na, “Labay kun idin mu amêsên kangkuy ulun Juan ya Mamawtismu ya idi sa gisay pambusku.”

* **6:15 6:15** Pan-isipin mani Judio ya mag-udung baydi sa babun luta si propeta Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

26 Sadyay lungkut Gobernador
Herodes Antipas. Nuwa gawan sa
pangakuy nalêngên mani bisita, a
ya malyarin paaku sa dalaga.
27 Kabay tambêng nan impalaku
sa sukulan na gisay mamatin tawu
amên putusun na ulun Juan. Kabay
nakuy mamatin tawu sa sukulan
buy pinutus nay ulun Juan.
28 Indin na ulun Juan sa gisay
pambusku buy inggawang sa
dalaga. Buy inggawang êt dalaga
sa indu na.
29 Sên nabalitan tagasunul Juan na
nalyari kana, kingwa lay bangkay na
buy in-ilbêng.

Pinakan Jesus ya limay libu (Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Amêsên, nag-udung nga mani
apostul Jesus ya in-utus nan man-
garal buy ingkuwentu la kanay ka-
ganawan dinyag la buy in-aral la.
31 Gawan malakêy tawuy mag-
mililiwas lumatêng, a layna
madambin mangan. Kabay sin-
abin Jesus sa mani tagasunul na,
"Lakwanan tamu pun na mani
tawu. Maku kitamu pun sa gisay
lugal kakyangan amên makapag-
paynawa."
32 Kabay nagsakay sila sa bangka
buy naku sa gisay lugal kakyangan.
33 Nuwa malakêy nakakit buy
nakatanda sa pamita la. Kabay
naunan silan malakêy tawuy ubat sa
magmikakanayun na balayan ya kay
namaras namita papakun sa lakwên
lan Jesus.
34 Sên nagtabuy si Jesus sa bangka,
nakitan nay sadyay lakên tawu.
Nalunus ya kalla tagawan para silan
tupay ayin magpastul. Buy tinur-
wanan na silan malakêy bagay.
35 Sên mitanglêw way mamut,
nagdani kan Jesus ya mani taga-
sunul na buy sinabi la, "Idi kitamu
sa kakyangan na lugal buy mitan-
glêw way mamut.
36 Kabay ipalaku minay mani
tawu sa nangarani ya panggitnan
buy baryu amên makasaliw silan
maêkan la."
37 Nuwa nakitbay si Jesus kalla,
"Sikaw wa mam-in maêkan la."
Kabay sinabi la kana, "Labay mu
nayin sikay ya makun manaliw tina-
pay ya ipakan kalla? Ya alagan
abiin, luwan dalan na dinaryu."†
38 Kabay namatang si Jesus, "Um-
nuy gintan yuy tinapay? Elêwên
yu."
Sên nakitan la, sinabi la kan Jesus,
"Lilimay tinapay buy luluway kênan
lanêm."
39 Kabay sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, "Paiknun yu sa lamun
na mani tawu un pustu-pustu."
40 Kabay niknu silan pustu-pustun
tidinalan buy tilimampu.
41 Kingwan Jesus ya limay tina-
pay buy luway kênan lanêm. Pa-
makayari, nangêlêw ya sa langit
buy nagpasalamat kan Bapan Na-
malyari. Binis-ilbis-il nay tinapay
buy pinutus-putus nay kênan lanêm
buy indin na sa mani tagasunul na.
Indin êt mani tagasunul na sa mani
tawu.
42 Nakaêkan na kaganawan tawu
buy nabsuy.
43 Sên tinipun lay mani tagan
na tinapay buy kênan lanêm, na-
pakapnu la pun êt ta mapu buy
luway salikap.
44 Ya bilang mani lawyaki ya
nakaêkan, limay libu.

Namita si Jesus sa babun lanêm (Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Kaban pan-ipaulin Jesus ya
mani tawu, impasakay na sa bangka
ya mani tagasunul na buy impauna
nan maglipay sa Bethsaida.
46-47 Sên nakabitay nay mani tawu,
sinumukpa yan kakapad na sa bung-
uy amên manalangin. Nayabinan
nayna baydu buy ya bangkan mani
tagasunul na, idi yana sa bunak
lawa.

† **6:37 6:37** Ya luwan dalan ya dinaryu katumbas yan upan gisay tawu sa waluy buwan.

48 Nakitan nay magkasakit ta
mani tagasunul na sa pagsagwan,
gawan masabangan silan angin. Sên
bunatbunat tana, nangamat si Jesus
sa mani tagasunul na un mamita ya
sa babun lanêm. Libasan na dayi
sila.
49-50 Nuwa sên nakit mani taga-
sunul nay dilag mamita sa babun
lanêm, nan-angaw sila sa sadyay
limu, gawan indap la nu anitu.
Kabay tambêng nagsabi si Jesus
kalla, "Sikuy ati, agana kaw malimu.
Pas-êyên yuy nakêm yu."
51 Sên pamakasakay na sa bangka,
tambêng tinunggên na angin. Kabay
sadyay upapas la.
52 Ta agyan nakit lay nay ma-
makaupapas ya dinyag na sa tina-
pay buy sa kênan lanêm, a la pun êt
mapukatan, gawan nakdêy ya bêkê
la.

Pinaiyul Jesus ya nipagsakit sa balayan Genesaret (Mateo 14:34-36)

53 Sên pamakalipay la sa lawa,
nilatêng sila sa lugal Genesaret.
Baydu la in-itgên buy in-is-êl la
bangka la.
54 Buy sên nagtabuy silayna sa
bangka, tambêng nakilalan mani
tawu si Jesus.
55 Pinaras mani tawun impatan-
day inlumatêng nga si Jesus sa lugal
abitu. Kabay agyan antuy kabal-
itanan la nu idi saantu si Jesus,
pan-isapat lay nipagsakit ya idi sa
kakalêkan la.
56 Buy agyan antuy sunan nay
baryu o balayan o panggitnan,
pan-igtan lay balang nipagsakit sa
palengki. Buy makilunuslunus sila
kana ya agyan kay madukpan lay
palpal yaming na. Buy inumiyul la
kaganawan nakadukpa kana.

7

Mani namanay turu (Mateo 15:1-9)

1 Dilag mani Pariseo buy mani
manurun Kautusan na inlumatêng
ubat sa Jerusalem buy nagdani kan
Jesus.
2 Nakitan lay dakun umnuy taga-
sunul Jesus ya nangan un asê na-
nunul sa naugalyan pipuunpuunan
tungkul sa pag-uyas gamêt.*
3 Gawan ya mani Judio buy mani
Pariseo, a sila makaêkan un asê nag-
uyas gamêt, bilang tandan panunul
la sa naugalyan pipuunpuunan la.
4 Buy nu naubat sila sa palengki,
mag-uyas sila pun gamêt bayu la
kanên na agyan dakun sabêt ta
nasaliw la. Malakê pun na nau-
galyan na pansunulun la, kaparisun
panguyas mani kulu, pitsil buy
kudên na tangsu.
5 Kabay pinatang mani Pariseo
buy mani manurun Kautusan si Je-
sus, "Uysiyan a ya pansunulun mani
tagasunul muy naugalyan mani
pipuunpuunan tamu tungkul sa pag-
uyas gamêt ta?"
6 Kabay nakitbay si Jesus kalla,
"Pêtêg ga impasulat Bapan Namal-
yari kan propeta Isaias tungkul ka-
muyun mapagtalingkayu. Ta idi sa
kasulatan,
'Panggalangên nakun mani tawun
ati nuwa kay sa sabi la,
tagawan marayu kangkuy bêkê
la.
7 Ayin kapukatan na pangulimên la
kangku,
gawan na pan-ituru la, kay utus
tawu.' "†
8 "Pandaygên yun ayin kapukatan
na Kautusan Bapan Namalyari ta
ya pansunulun yu, abituy naugalyan
mani pipuunpuunan yu."
9 Sinabi êt Jesus, "Kabiyasnan yi-
nan manyag ayin pukat sa Kau-
tusan Bapan Namalyari amên kay

* **7:2 7:2** Ya paniwalan mani Judio, nu nakadukpan madinat ya gisay tawu, magin madinat ya êt buy nu dukpan la êt ya kanên la, magin madinat êt ya kanên la. Buy nu kanên lay madinat ya kanên, magin madinat ya buun lawini la. Kabay bayu sila mangan, mag-uyas sila pun gamêt amên magin malinis sila. † **7:7 7:7** Isaias 29:13.

masunul yuy mani naugalyan mani
pipuunpuunan yu!
10 Impasulat Bapan Namalyari
kan Moises, ‘Galangên muy man-
gatwa mu,’‡ buy ‘Sisabêt man na
mandustak sa mangatwa na, sêpat
yan patin!’§
11 Nuwa sikaw, siyan pan-iaral yu
yay malyarin sabin anak sa man-
gatwa nay ‘Mangatwa kuway, ya
sawup pa idin ku dayi kamuyu, in-
il-an kina kan Bapan Namalyari.’
12 Sa pakapakun baydu, imbawal
yu silaynan manawup sa mangatwa
la.
13 Pandaygên yun ayin kapukatan
na utus Bapan Namalyari gawan
sa panunul yu sa naugalyan mani
pipuunpuunan yu. Buy malakê pun
na pandaygên yuy parabaysên.”

Ya mamakadinat sa tawu (Mateo 15:10-20)

14 Nanguman impadanin Jesus ya
mani tawu buy sinabi na kalla,
“Mallêngê kaw kaganawan kangku
buy pakaintindin yuy sabin ku.
15 Alwan mansumun sa bêbêy
tawuy makapadinat kana, nun a ya
nadawak ka sabi ya man-umawas sa
bêbêy na.
16 [Sikaw wa mallêngê, pakaisipin
yuy abiin!]”
17 Pamakayari, inlakwanan Jesus
ya mani tawu buy sinumun ya sa
bali kaawyun na mani tagasunul na.
Pamakasun la, impatang mani taga-
sunul nay tungkul sa labay sabin
paalimbawa na.
18 Sinabin Jesus kalla, “Sikaw êt,
a yu êt nayi mapukatan? A yu nayi
tanday agyan sabêt ta kanên tawu,
alwan abituy makapadinat kana?
19 Gawan agyan sabêt ta kanên
na, asê sumun sa bêkê na, nun a
bituka nay naman na sunan buy
iawas nay ati. Sên sinabin Jesus ya
abiin, impatanda na ya kaganawan
maêkan, malyari tamun kanên.”
20 Sinabi pun êt Jesus, “Ya mani
nadawak ka sabi ya man-umawas sa
bêbêy tawu sabay ya makapadinat
kana.
21 Gawan maubat sa bêkên tawuy
pangisip nan nadawak ya sabay ya
mitustus kanan mampêl, manakaw,
mamati,
22 makikanayun, masaklaw, buy
manyag kaganawan kadawakan ka-
parisun pamurayit, kalaswaan, pan-
gasêm, pagsabin nadawak laban sa
kaparisu, pamagmatag-ay, buy ayin
pukat ta pangisip.
23 Abiin na kaganawan kadawakan,
ubat sa bêkên tawu ya sabay ya
makapadinat kana.”

Ya panampalatayan gisay babayi (Mateo 15:21-28)

24 Namita baydu si Jesus buy naku
ya sa mani lugal la marani sa bal-
ayan Tiro. Nagdaus ya baydu sa
gisay bali. Asê labay Jesus ya matan-
dan yan mani tawuy idi ya baydu,
nuwa natandan laya pun êt.
25-26 Dilag gisay babayi bayduy
nag-anak sinêdakan nadawak ka
ispiritu. Ya babayin ati, Griego ya
buy taga Sirofenicia. Sên natandan
nay pallumatêng Jesus, tambêng
yan naku kan Jesus buy nanduku
yan nakilunuslunus sa arapan na
amên ipatas ya nadawak ka ispiri-
tuy nagsêdak sa anak na.
27 Nuwa sinabin Jesus kanay gisay
panabin, “Sêpat pun pakabsuyun na
mani anak. Asê mangêd da kêwên
na kanên mani anak buy idin sa
mani asu.”
28 Nakitbay ya babayi, “Pêtêg ga
Panginuun, nuwa agyan na mani
asuy idi sa silung lamesa, man-
gan silan saksak ya mangainêgnêg
anak.”
29 Sinabin Jesus kana, “Gawan sa
sinabi mu, malyari kaynan muli. In-
lakwanan nan nadawak ka ispirituy
anak mu.”
30 Nuli ya babayi buy nalatêng
nay anak nay babayi sa kakalêkan
na ya inlakwanan nan nadawak ka
ispiritu.

‡ **7:10 7:10** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.
§ **7:10 7:10** Exodo 21:17; Levitico 20:9.

Pinaiyul Jesus ya tawuy asê kalêngê buy asê kasabi

31 Sên namita si Jesus ubat sa
lugal Tiro, dinuman ya sa Sidon
buy inlibut nay mani lugal la sakup
Decapolis, pamakayari nagdaus ya
sa agid lawan Galilea.
32 Gintan mani tawu kanay liyaki
ya asê makalêngê buy asê mayngan
makasabi. Panyawarên la kan Jesus
ya ipaluntu na sa liyaki ya gamêt na
amên umiyul.
33 Impakarayu pun Jesus ya liyaki
sa malakê bayu na impasun na mani
galamay na sa mani têk abituy liyaki
ya asê kalêngê. Pamakayarin abitu,
tinupayan nay mani galamay na buy
intalan na sa dilan abituy liyaki.
34 Nangêlêw si Jesus sa langit bayu
ya nakaupus. Sinabi na sa liyaki,
"Effata," ya labay sabin, "Mawang-
at!"
35 Pamakayarin abitu, nakalêngê
buy nakapagsabin mangêd da liyaki.
36 Intipan Jesus sa mani tawuy
agana ibalitay nalyari. Nuwa agyan
tinipanan na sila, siyan ingkakadus
lan imbalitay abiin.
37 Sa sadyay upapas la, nasabi lay,
"Aw-indêkê! Mangêd da dinyag na.
Makalêngêy nay asê kalêngê buy
makapagsabi yay pipi."

8

Ya pamakan Jesus sa apat ta libuy tawu
(Mateo 15:32-39)

1 Inlumibas ya dakun umnuy allu,
nanguman nagtipun na malakêy
tawu sa binyanan Jesus. Gawan
ayin silaynan maêkan, binêg Jesus
ya tagasunul na buy sinabi na,
2 "Malunus saku sa mani tawun
ati, gawan tatluy allu ku silay-
nan kaawyun buy ayin silaynan
maêkan.
3 Nu paulin ku silan layangên,
dat mablay sila sa dan, gawan na
kaatag, ubat pun sa marayu."
4 Kabay nakitbay ya mani taga-
sunul na, "Antuy pangwanan tamun
kanên baydi sa kakyangan amên
ipakan kalla?"
5 Kabay pinatang na sila, "Umnuy
tinapay yu baysên?"
Nakitbay sila, "Pitu."
6 Pinaiknun Jesus ya mani tawu
sa luta. Kingwa nay pituy tinapay
buy nagpasalamat ya kan Bapan
Namalyari. Pamakayari, binis-ilbis-
il nay tinapay buy indin sa mani
tagasunul na amên idin la sa mani
tawu.
7 Dilag êt dakun umnuy
nangabêlêng nga kênan lanêm.
Impasalamat êt Jesus ya ati buy in-
utus na sa mani tagasunul nay idin
sa mani tawu.
8 Nakaêkan na kaganawan buy
nabsuy. Sên tinipun lay mani tagan
na kanên, napakapnu la pun êt ta
pituy salikap.
9 Ya bilang mani tawuy nangan,
apat ta libu. Pamakayarin abitu,
pinaulin Jesus ya mani tawu.
10 Pamakayari, nagsakay ya sa
bangka kaawyun nay mani taga-
sunul na buy naku sila sa lugal
Dalmanuta.

Nanyawad tanda' ya mani Pariseo kan Jesus
(Mateo 16:1-4)

11 Pamakalatêng la baydu, nag-
dani ya mani Pariseo buy nakisub-
akan sila kan Jesus. Labay layan
subukan. Kabay inyawad la kanay
mipakit yan mamakaupapas bilang
tanda' ya in-utus yan Bapan Namal-
yari.
12 Nakaupus si Jesus buy sinabi na
kalla, "Awta sikaw wa mani tawu
amêsên, manyawad kaw mamakau-
papas bilang tanda' ya in-utus sakun
Bapan Namalyari? Pansabin ku
kamuyuy ayin dakun sabêt man na
ipakit kamuyuy tanda'."
13 Pamakayari, inlakwanan na
sila buy nagsakay ya sa bangka
kaawyun na mani tagasunul na buy
naku sa lipay dagat.

Ya pamalbag mani Pariseo buy si Gobernador Herodes Antipas
(Mateo 16:5-12)

14 Naliwan mani tagasunul Jesus
ya mantan tinapay, nuwa dilag gisay
tinapay sa bangka.
15 Sinabin Jesus kalla, “Mangillag
kaw sa pamalbag mani Pariseo buy
si Gobernador Herodes Antipas.”
16 Nisasabi ya mani tagasunul Je-
sus, “Sinabi nay abitu gawan ayin
kitamun gintan na tinapay.”
17 Nuwa tandan Jesus ya pansabin
la. Kabay pinatang na sila, “Awta
siyan pisasabyan yu yay ayin kaw
gintan na tinapay ta? A kaw pun
nayi makapukat? Ta siyan nakdêy
pun êt ta mani ulu yu?
18 Dilag kaw mata, uysiyan a yuya
nakit ta? Dilag kaw têk, uysiyan
a yuya nalêngê ta? A yina nayi
maganaka
19 ya sabitun binis-ilbis-il kuy li-
may pirasun tinapay ya impakan sa
limay libuy tawu? Umnuy salikap
pa napakapnu yu sa tagan na tina-
pay?”
Nakitbay sila, “Mapu buy luwa.”
20 “Sên binis-ilbis-il kuy tinapay
ya impakan sa apat ta libuy tawu,
umnuy salikap pa napakapnu yu sa
mani tagan na kanên?”
Nakitbay sila, “Pitu.”
21 Kabay sinabin Jesus kalla, “A yu
pun nayi mapukatan?”

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya bulag

22 Pamakalatêng la sa Bethsaida,
dilag gisay liyaki ya bulag ga gintan
umnuy tawu kan Jesus. Pikilunus-
lunus la kan Jesus ya dukpan naya
amên makakit ya.
23 Kabay tinambay Jesus ya bu-
lag pasalwang sa Bethsaida. Pa-
makalatêng la baydu sa lawasan,
inlawayan Jesus ya matan bulag buy
indukpa nay gamêt na sa bulag
buy pinatang naya, “Makakit kayna
nayi?”
24 Nangêlêw wa liyaki buy sin-
abi na, “Makakit takun tawu, nuwa
siyan paran puun kayuy mamita.”
25 Kabay indukpan manguman Je-
sus ya gamêt na sa matan bu-
lag. Pamakayarin abitu, nanguman
nangêlêw wa liyaki. Sên nangêlêw
yabay, inumiyul ya buy malinaw
naynan makitan ya kaganawan.
26 Bayu ya pinaulin Jesus, tini-
panan naya, “Agana kayna duman
sa Bethsaida.”

Ya sinabin Pedro tungkul kan Jesus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Pamakayari, inlakun Jesus buy
mani tagasunul na ya mani baryu ya
marani sa balayan Cesarea Filipos.
Kaban mamita sila, pinatang Jesus
ya mani tagasunul na, “Sisabêt taku
kanu sabin mani tawu?”
28 Nakitbay sila, “Dilag magsabin
sika si Juan ya Mamawtismu. Dilag
êt magsabin sika si propeta Elias. Ya
kaatag êt, magsabin gisa ka sa mani
propeta.”
29 Pinatang silan Jesus, “Nuwa ka-
muyu, sisabêt taku?”
Nakitbay si Pedro, “Sabay sika ya
Cristu.”*
30 Tinipanan silan Jesus, “Agana
yu sabin agyan kansabêt man.”

Ya nunan pamisabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Paubat baydu, in-aral Jesus sa
mani tagasunul nay, “Sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, kaylan-
gan kun madanasan na malakêy
pamasakit. Isakwil lakun mani
mangatway manungkulan buy mani
mamunun pari buy mani manu-
run Kautusan. Ipapati laku nuwa
sa ikatluy allu, manguman nakun
mabyay.”
32 Intusêk na sa mani tagasunul
nay abiin. Sên nalêngên Pedro,
pikilaku na si Jesus sa gisay agid buy
pinagkasabi naya.

* **8:29 8:29** Ya labay sabin Cristu, Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari ya lumatêng.

33 Nuwa nag-arap si Jesus sa mani
tagasunul na buy sinabyanan na si
Pedro, “Magpakarayu ka kangkuy
Satanas! Ta alwan kalabayan Bapan
Namalyari ya pan-isipin mu, nun a
ya kalabayan tawu.”
34 Kabay impadanin Jesus kanay
mani tawu buy mani tagasunul
na. Sinabi na kalla, “Sisabêt
man na kalabay manunul kangku,
sêpat nan liwanên na sarili nan
kalabayan buy nakal-an yan mati
gawan sa panunul na kangku ka-
parisun pamakay kurus buy ma-
nunul ya kangku.
35 Tagawan sisabêt man na tawuy
maglabay miligtas ya biyay na,
sabay ya matasan. Nuwa ya tawuy
nakal-an mam-in biyay na para
kangku buy sa Mangêd da Balita,
sabay ya mabiyan biyay ya ayin
katganan.
36 Agyan makwan gisay tawuy
kaganawan pibandiyan baydi sa
babun luta, nuwa mipakabili ya
sa ayin katganan na kaparusan, a
nayna mapagnabang nga ati.
37 Dilag ya nayin maibayad amên
mabiyan yan biyay ya ayin kat-
ganan?
38 Nu ikadêng-êy yuku buy ya
pan-iaral ku sa arapan mani asê
tapat kan Bapan Namalyari buy
mani makasalanan sa panawun ati,
sikuy in-Anak Tawuy ubat sa lan-
git, ikadêng-êy kataw êt sa pag-
udung ku baydi ya idi kangkuy ka-
pangyarian Bapan Namalyari buy
kaawyun kuy mani banal la ang-el.”

9

1 Sinabi pun êt Jesus kallay paradi,
“Pansabin ku kamuyuy dilag dakun
umnu kamuyuy asê mati anggan a
la makitan na makapangyarian na
pag-arin Bapan Namalyari.”

Nagbayuy wangis Jesus (Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Pamakayarin anêm ma allu, pik-
ilakun Jesus silan Pedro, Santiago
buy si Juan sa gisay matag-ay ya
bung-uy. Kakapad la ta baydu. Sên
idi silayna baydu, nakit lay nag-
bayuy wangis Jesus.
3 Ya yaming na, pinupumuti buy
mamakasilêw êlêwên. Ayin mal-
yarin makapaputin yaming na baydi
sa babun luta.
4 Nagpakit baydu si Elias buy si
Moises ya makisabi kan Jesus.
5 Sinabin Pedro kan Jesus, “Ma-
nuru, mangêd da idi kitamu baydi.
Manyag kay tatluy sawung. Gisa
kamu, gisa kan Moises buy gisa kan
Elias.”
6 Asê tandan Pedro nu sabêt ta
sêpat nan sabin tagawan sadyay
limu la.
7 Pamakayari, natugpawan silan
ulap buy dilag silan nalêngêy gisay
tunuy ubat sa ulap pa magsabin,
“Ati ya kakaidwan kun Anak.
Mallêngê kaw kana!”
8 Sên nangêlêw sila sa palitêng la,
ayin silaynan kaatag nakitan nun a
kay si Jesus.
9 Kaban manlumunsan sila sa
bung-uy, intipan Jesus kallay,
“Agana yu sabin agyan kansabêt
man na nakitan yu anggan a ku
manguman mabyay ya in-Anak
Tawuy ubat sa langit.”
10 Kabay idi tana sa nakêm lay
sinabin Jesus. Nuwa sên kakapad
la tana, nipapatang sila nu sabêt ya
labay sabin manguman mabyay.
11 Kabay pinatang la si Jesus,
“Uysiyan pansabin yan mani manu-
run Kautusan na kaylangan munan
lumatêng si Elias bayu si Cristu ta?”
12-13 Nakitbay si Jesus, “Pêtêg
ga dilag munan lumatêng nga ka-
parisun Elias* amên il-an nay ka-
ganawan bagay. Nuwa pansabin
ku kamuyuy inlumatêng ngay ka-
parisun Elias buy dinyag lay labay
lan daygên kana kaparisun naka-
sulat sa kasulatan tungkul kana.
Nuwa idi êt sa kasulatan na sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,

* **9:12-13** **9:12-13** Ya labay sabin Elias baydi sabay si Juan ya Mamawtismu.

makadanas sakun kasakitan buy pustakên nakun mani tawu."

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Sên nag-udung silan Jesus sa binyanan kaatag pun êt ta tagasunul na, nakitan lay malakêy tawuy nakapalitêng kalla buy dilag êt mani manurun Kautusan na makisubakan kalla.
15 Sên nakit mani tawu si Jesus, nakaupapas sila. Kabay nuwayu silan nananggap kana.
16 Pinatang Jesus ya mani tagasunul na, "Sabêt ta pisusulakan yu?"
17 Nakitbay ya gisay liyaki baydu sa malakê, "Manuru, gintan ku baydi kamuy anak kuy liyaki ya asê makapagsabi tagawan sinêdakan yan nadawak ka ispiritu.
18 Nu sêdakan yan nadawak ka ispiritu, mipakalêk ya buy magbulabulay bêbêy na buy mingêngêt buy kumtang ya. Inyawad ku sa mani tagasunul muy ipatas lay nadawak ka ispiritu nuwa a la naipatas."
19 Sinabin Jesus kallay, "Sikaw wa mani tawu amêsên na ayin panampalataya! Anggan makanu kataw pun pibabatan? Gêtan yu baydi ya anak."
20 Kabay gintan lay anak kan Jesus. Nuwa pamakakit nadawak ka ispiritu kan Jesus, kinumtang nga anak buy nipakalêk yan nitulintulin buy magbulabulay bêbêy.
21 Pinatang Jesus ya bapan anak, "Nakanu yapun sinêdakan nadawak ka ispiritu?"
Nakitbay ya bapa na, "Paubat pun sa nabêlêng ya.
22 Pawa nayan itugaw sa apuy buy sa lanêm amên patin. Kabay nu dilag kan madyag, malunus ka kanyan buy sawpan mukay kayêk."
23 Nakitbay si Jesus, "Siyan sinabi mu yay nu dilag gakun madyag ta? Ya kaganawan bagay, madyag sa tawuy dilag panampalataya."
24 Tambêng masnêg sinabin bapa un abituy anak, "Manampalataya ku, nuwa kulang pun! Dagdagan mu pun na panampalataya ku!"
25 Sên nakit Jesus ya inlumakêy tawu, tinubag nay nadawak ka ispiritu, "Sikay nadawak ka ispirituy mamapipi buy asê mamakalêngê, pan-ipatas kata sa anak! Buy agana kayna mag-udung kana!"
26 Kabay nan-angaw wa nadawak ka ispiritu buy nangkusadkusad da anak buy nagtas ya nadawak ka ispiritu. Paran nati yay anak. Kabay sinabin mani tawuy, "Nati yina!"
27 Nuwa tinalan Jesus ya gamêt anak buy impaidêng naya.
28 Sên sinumun si Jesus sa bali, liim yan pinatang mani tagasunul na, "Uysiyan a yan ya naipatas ya nadawak ka ispiritu ta?"
29 Kabay nakitbay si Jesus, "Ya paradi ya nadawak ka ispiritu, kay maipatas ya sa kapamilatan panalangin."

Nanguman sinabin Jesus ya tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Amêsên, namita sila baydu buy dinuman sa prubinsyan Galilea. A labay Jesus ya matandan mani tawuy idi ya baydu
31 tagawan panturwanan nay mani tagasunul na. Sinabi na, "Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani nipagtungkulan buy patin laku. Nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay."
32 Nuwa a la mapukatan na sinabi na buy malimu sila êt mamatang kana.

Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Inlumatêng sila sa Capernaum. Sên idi silayna sa gisay bali, pinatang Jesus ya mani tagasunul na, "Sabêt ta pisusulakan yu sa dan?"
34 A sila nakapakitbay gawan pisusulakan la nu sisabêt kallay pinakadakila.

35 Kabay niknu si Jesus buy binêg
nay mapu buy luway tagasunul
na buy sinabi na kallay, “Sisabêt
kamuyuy kalabay magin mamunu,
sêpat yan magpaubatan buy magin
ipus kaganawan.”
36 Impadani nay gisay anak ka
nabêlêng buy impaidêng sa arapan
la. Nasên anti, inampun nay ati buy
sinabi na kalla,
37 “Sisabêt man na mananggap sa
paradi ya nabêlêng nga anak gawan
sa panunul na kangku, sikinay pan-
tanggapên na. Buy ya mananggap
kangku, alwan kay sikuy pantang-
gapên na, nun a ya namiutus êt
kangku.”

Nu sisabêt ta asê laban kantamu, kapanig tamu
(Lucas 9:49-50)

38 Sinabin Juan kan Jesus, “Ma-
nuru, dilag kay nakitan na mami-
patas nangadawak ka ispiritu sa
lagyu mu. Imbawal yan ya gawan
a tamu ya kaawyun.”
39 Nuwa sinabin Jesus, “Agana
yuya bawalên, ta ya tawuy manyag
mamakaupapas sa kapamilatan
lagyu ku, a ya magsabin nadawak
tungkul kangku.
40 Ta ya asê mallumaban kantamu,
kapanig tamu ya.
41 Pansabin ku kamuyuy nu sis-
abêt man na mam-i kamuyun gisay
basun lanêm tagawan tagasunul
kataw, pilmin makatanggap yan
gantimpalay ubat kan Bapan Namal-
yari.”

Ya sangkan pangasalanan
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 “Sisabêt man na magin sangkan
pangasalanan nangabêlêng nga
anak ya manampalataya kangku,
mangêd pun na is-êl la bêng na
sa maragul la panggilingan na batu
buy isamwag sa dagat.
43 Nu gamêt muy magin sangkan
pangasalanan mu, putusun mu!
Mangêd pun na gigisay gamêt mu
nuwa dilag kan biyay ya ayin kat-
ganan kaysa luwa yabay ya gamêt
mu, nuwa milaku kay naman sa im-
pernu nu saantu asê mangapalêng
nga apuy.
44 [Baydu sa impernu, asê êt
mangamati ya mani êwêl buy asê êt
mangapalêng nga apuy.]”
45 “Buy nu bitis muy magin
sangkan pangasalanan mu, putusun
mu! Mangêd pun na gigisay bitis
mu, nuwa dilag kan biyay ya ayin
katganan kaysa luwa yabay ya bitis
mu, nuwa isamwag kay naman sa
impernu.
46 [Baydu sa impernu, asê êt
mangamati ya mani êwêl buy asê
mangapalêng nga apuy.]”
47 “Nu mata muy magin sangkan
pangasalanan mu, lus-ukun mu!
Mangêd pun na mibilang ka sa pag-
arian Bapan Namalyari ya gigisay
mata mu kaysa luwa yabay ya mata
mu, nuwa isamwag ka sa impernu.
48 Baydu sa impernu, asê êt
mangamati ya mani êwêl buy asê
mangapalêng nga apuy.”
49 “Tagawan makadanas un
panubuk ka balang gisa kaparisun
pan-iandug kan Bapan Namalyari ya
pambiyan asin bayu ipapakatupus
sa apuy.†
50 Mangêd da asin. Nuwa nu mitas
ya lasan asin, asina miudung buy
ayin nan nabang. Magin nabang
kaw sa kaganawan tawu kaparisun
asin na dilag nabang sa kaganawan.
Sa pakapakun baydu, bumyay kaw
dilag kapatêtbêkan sa balang gisa.”

10

Inturun Jesus ya tungkul sa pamisyay un miasawa
(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

1 Amêsên, namita si Jesus baydu
buy naku ya sa sakup prubinsyan
Judea buy naglipay ya sa ilug Jordan.
Nanguman nagtipun kanay malakêy

† **9:49 9:49** *asinên sa apuy.* Malyari labay sabin “ipapakatuynung sa kapamilatan kasakitan” nuwa malyari êt “parusên.” Asê pariparisuy pangisip un mani nag-aral sa Biblia tungkul di.

tawu buy tinurwanan na sila ka-
parisun mana nan pandaygên.
2 Dilag dakun umnuy Pariseoy
nagdani kan Jesus amên subukan
ya. Kabay namatang sila, “Pantulu-
tan nayin Kautusan na isyay liyaki
ya asawa na?”
3 Kabay nakitbay si Jesus, “Sabêt
ta utus Moises kamuyu tungkul sa
pamisyay miasawa?”
4 Nakitbay ya mani Pariseo, “Im-
paintulut Moises ya isyay liyaki ya
asawa na nu dilag yan dinyag ga
kasulatan pamisyay.”*
5 Nuwa sinabin Jesus, “Gawan sa
kakdêyan ulu yu, insulat Moises ya
kautusan abiin.
6 Nuwa paubat sabitun dinyag
Bapan Namalyari ya babun luta,
dinyag nay liyaki buy babayi.†
7 ‘Kabay lakwanan liyaki ya bapa
buy indu na amên miawyun silan
miasawa,
8 buy ya luwa, pakadyag gigisa.’‡
Sa pakapakun baydu, alwa silaynan
luwa, nun a gigisa silayna.
9 Kabay ya piniawyun Bapan Na-
malyari, asê sêpat pisyayên tawu.”
10 Pallumatêng la sa bali, na-
matang manguman na mani taga-
sunul Jesus kana patungkul sa
pamisyay miasawa.
11 Sinabi na kalla, “Nu in-isyay
liyaki ya asawa na ta mag-asawa
yan kaatag, mangasalanan yan
pamikikanayun sa nuna nan asawa.
12 Para êt bayduy babayi. Nu
in-isyay nay asawa na buy mag-
asawa yan kaatag, mangasalanan ya
êt pamikikanayun.”

Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak (Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Dilag mani tawuy nilakun
nangabêlêng nga anak kan Jesus
amên yawarên lan ipaluntuy gamêt
na kalla buy pagpalên na sila. Nuwa
binênbênan silan mani tagasunul
na.
14 Sên nakitan Jesus ya abiin,
nanubag ya buy sinabi na kalla,
“Paulayan yun magdani kangkuy
mani anak. Agana yu sila bênbênan,
tagawan ya mani kaparisu la sabay
ya miawyun sa pag-arian Bapan Na-
malyari.
15 Pansabin ku kamuyuy sisabêt
man na asê magpasakup sa pag-
arin Bapan Namalyari kaparisun
pagpasakup nangabêlêng nga anak,
a ya miawyun sa mani tawuy pag-
arian na.”
16 Pamakayari, inampun nay mani
anak buy impaluntu nay gamêt na
kalla buy pinagpala na sila.

Ya gisay liyaki ya mabandi (Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Sên mamitay na si Jesus, dilag
gisay liyaki ya nuwayun nagdani
kana. Nanduku ya sa arapan na
buy namatang, “Mangêd da Ma-
nuru, sabêt ta sêpat kun daygên
amên mabiyan nakun biyay ya ayin
katganan?”
18 Sinabin Jesus kana, “Uysiyan
binêg muku yan mangêd ta? Ayin
kaatag mangêd nun a kay si Bapan
Namalyari.
19 Tungkul sa impatang mu, tanda
muy Kautusan Bapan Namalyari,
‘Agana ka mamatin tawu. Agana
ka makikanayun. Agana ka man-
akaw. Agana ka magpapêtêg sa
alwan kapêtêgan. Agana ka ma-
murayit. Galangên muy mangatwa
mu.’ ”§
20 Nakitbay ya liyaki, “Manuru,
ubat pun sa anak kaku, pan-
sunulun kinay kaganawan abiin
angga amêsên.”
21 Inêlêw yan Jesus un dilag
pangidu buy sinabi na kanay, “Di-
lag ka pun gisay sêpat daygên.
Muli kayna ta isaliw muy mani
pibandiyan mu buy ya naabli mu,
idin mu sa mani kalulu. Sa paka-
pakun baydu, dilag kan pibandiyan

* **10:4 10:4** Deuteronomio 24:1. † **10:6 10:6** Genesis 1:27. ‡ **10:8 10:8** Genesis 2:24. § **10:19 10:19** Genesis 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

sa langit. Pamakayari, mag-udung
ka buy manunul kangku."
22 Sên nalêngên liyaki ya abiin,
nalungkut ya buy namita yan
nalêlêy nakêm, gawan malakêy
pibandiyan na.
23 Pinakaêlêw Jesus ya mani naka-
palitêng kana buy sinabi na sa
mani tagasunul na, "Pêtêg bay-
nan masakit magpasakup pa mani
tawuy malakêy pibandiyan sa pag-
arian Bapan Namalyari."
24 Nakaupapas ya mani tagasunul
na sa sinabi na. Nuwa inuman sin-
abin Jesus, "Maanak kuway, pêtêg
baynan masakit magpasakup pa
mani tawuy malakêy pibandiyan sa
kaarian Bapan Namalyari!
25 Misun pun na kamelyu sa lubut
karayum, kaysa misun sa kaarian
Bapan Namalyari ya gisay tawuy
mabandi."
26 Luyang pun êt nakatêgag ga
mani tagasunul na. Kabay na-
matang sila, "Nu parabaydu, sisabêt
awêd da miligtas?"
27 Pinakaêlêw silan Jesus buy
sinabi na, "Ya asê madyag tawu,
madyag Bapan Namalyari, ta
madyag nay kaganawan."
28 Kabay sinabin Pedro, "Parasaantu
kay yaman? Inlakwanan yan na
kaganawan amên manunul kamu!"
29 Nuwa nakitbay si Jesus, "Pans-
abin ku kamuyuy nu sisabêt man
na nallakwan bali na, nallakwan
mapatêl na, nallakwan mangatwa
na, nallakwan maanak na o nallak-
wan mani luta na gawan sa panunul
na kangku buy sa pangaral nan
Mangêd da Balita,
30 sa panawun ati, mananggap yan
dinalan pun êt sa inlakwanan na.
Mananggap yan mani bali, mapatêl,
mangatwa, maanak, buy mani luta
na, agyan dilag man kaawyun pa-
masakit. Nuwa sa lumatêng nga
panawun, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan.
31 Malakêy mapagmatag-ay
amêsên ya iyêpa lanu. Buy malakêy
mapagpayêpa amêsên ya itag-ay
lanu."

Katitlun pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na buy panguman nan mabyay
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Sên idi silayna sa dan patuksaw
sa balayan Jerusalem, nuna si Jesus
kalla. Nakaupapas ya mani taga-
sunul na buy nalimuy mani tawuy
manunul kana. Inuman impapawan
Jesus ya mapu buy luway tagasunul
na buy sinabi na kalla nu sabêt ta
malyari kana,
33 "Elêwên yu! Tumuksaw kitam-
ina sa Jerusalem. Buy sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, igawang
ngaku sa mani mamunun pari buy
sa mani manurun Kautusan. Atulan
lakun kamatyan buy igawang ngaku
sa mani alwan Judio.
34 Pupustakên laku, pitupaytu-
payan laku, latikun buy patin. Nuwa
sa ikatluy allu, manguman nakun
mabyay."

Labay Santiago buy si Juan na miknu silan mikapaka sa danin Jesus
(Mateo 20:20-28)

35 Nagdani kan Jesus ya luway
anak Zebedeo ya silan Santiago buy
si Juan. Sinabi la, "Manuru, dilag
kay dayin yawarên kamu."
36 Namatang si Jesus, "Sabêt ta
yawarên yu?"
37 Nakitbay sila, "Nu mag-ari
kayna, labay yan dayin miknun
mikapaka sa dani mu, ya gisa sa
wanan mu buy ya gisa, sa udi mu."
38 Nuwa sinabin Jesus kallay, "A
yu tanda nu sabêt ta panyawarên
yu. Mapibabatan yu nayi ya pa-
masakit ta danasên ku? Buy nakal-
an kaw nayin mati kaparisu ku?"*
39 Nakitbay sila, "Awu, mapiba-
batan yan."

* **10:38 10:38** Sa Griego, "Agyu nayin inêmên ya basu ya pan-inêmên ku, buy magpabawtismu kaw nayi sa bawtismu ya ibawtismu kangku?"

Sinabin Jesus, “Ya pamasakit ta madanasan ku, madanasên yu êt buy mati kaw êt kaparisu ku.
40 Nuwa alwan sikuy mamili nu sisabêt ta miknu sa wanan ku o sa udi ku, ta ya iknuwan abitu, kay para sa mani pinil-anan Bapa ku.”

41 Sên natandan mapuy tagasunul nay inyawad lan Santiago buy si Juan, nanubag sila.
42 Kabay impadani silan Jesus buy sinabi na kallay, “Tanda yuy mani manungkulan ya alwan Judio, pan-ipilit lay labay la sa mani pansakupun la buy agyan sabêt ta labay la, pansunulun mani pansakupun la.
43 Nuwa alwan parabaysên na labay kun daygên yu, nun a nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin dakila, kaylangan yan magin lingkud yu.
44 Buy nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin mamunu, sêpat yan magin ipus kaganawan.
45 Tagawan agyan siku man na ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi amên maglingkud buy idin kuy biyay ku amên atbusun na malakêy tawu. A ku naku baydi amên paglingkuran mani tawu.”

Pinaiyul si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Inlumatêng silan Jesus sa balayan Jerico. Sên mita yina baydu sa Jerico, kaawyun nay mani tagasunul na buy kaatag pun êt. Dilag gisay bulag ga magpalimus ya nakaiknu sa agid dan. Ya lagyu na, Bartimeo ya anak Timeo.
47 Sên nalêngê nay mallumibas si Jesus ya taga Nazaret, masnêg nan sinabi, “Jesus ya layin Arin David, kalunusan muku kayêk!”

48 Binênbênan yan mani tawu, “Agana ka mantarit!”

Nuwa ingkakadus nan insabin masnêg, “Layin Arin David, kalunusan muku kayêk!”
49 Sên nalêngê yan Jesus, tinunggên ya buy sinabi na, “Bêgên yuya.”

Kabay binêg lay bulag, “Pas-êyên muy nakêm mu. Midêng ka ta panipabêg naka.”
50 Insamwag nay balabal na. Tambêng yan nidêng buy nagdani kan Jesus.
51 Namatang si Jesus kana, “Sabêt ta labay mun daygên ku kamu?”

Nakitbay ya bulag, “Manuru, kalabay yakun makakit.”
52 Kabay sinabin Jesus kana, “Malyari kaynan muli. Inumiyul ka gawan sa panampalataya mu kangku.” Tambêng yan nakakit buy nanunul ya kan Jesus.

11

Malakêy mangulimên kan Jesus sa balayan Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sên narani yana silan Jesus sa Jerusalem, tinunggên sila sa Bunguy mani Ulibu ya narani sa balayan Bethfage buy sa balayan Bethania. Impaunan Jesus ya luway tagasunul na. 2 Sinabi na kalla, “Maku kaw sa kasunul la baryu. Pamakasun yu baydu, makitan yuy gisay biserun asnuy nakas-êl ya asê pun nasakayan agyan sisabêt man. Agwatên yuya buy akayên baydi.
3 Nu dilag mamatang kamuyun paradi, ‘Uysiyan pan-agwatên yu yay asnu ta?’ sabin yu kanay, ‘Kaylangan Panginuun buy tambêng nan iudung baydi.’ ”
4 Kabay namita silayna buy nakitan laya bay ya biserun asnu sa danin dan ya nakas-êl sa lawasan gisay bali. Sên pan-agwatên layna,
5 dilag gisa sa dakun umnuy tawu bayduy namatang kalla, “Uysiyan pan-agwatên yu yay biserun asnu ta?”
6 Kabay sinabi lay pan-ipasabi kallan Jesus buy tinulutan la sila.

7 Pamakayari, in-akay layna kan
Jesus ya biserun asnu. Inlatêp lay
balabal la sa bukut biserun asnu buy
nagsakay ya.
8 Malakêy tawuy namimakmak
balabal la sa dan. Ya kaatag êt,
namimakmak silan palapay pinutus
la sa panggitnan.
9 Ya kaganawan tawuy idi sa mu-
muna buy idi sa ubatan, mansaway
silan magsabin, "Ulimênên na Ba-
pan Namalyari! Pagpalên na mal-
lumatêng sa lagyu na!*
10 Pagpalên Bapan Namalyari ya
mallumatêng nga kaarian ninunu
tamun si Arin David. Ulimênên na
Bapan Namalyari ya idi sa langit."
11 Pallumatêng Jesus sa Jerusalem,
naku ya sa kasawangan Templu.
Pinakaêlêw nan mangêd da ka-
ganawan idi baydu. Buy gawan
mamayabi-yabi yana, nag-udung ya
sa Bethania kaawyun nay mapu buy
luway tagasunul na.

Insumpan Jesus ya gisay puun kayun igus
(Mateo 21:18-19)

12 Pamakawasak, sên mita silayna
ubat sa balayan Bethania paudung
sa Jerusalem, nalayangan Jesus.
13 Naipatanês nay gisay puun
kayun igus ya malabung. Inlaku nan
inêlêw ya ati nu nagtagêy. Nuwa
ayin yan nakitan nun a kay pawan
bulung, gawan alwa pun panawun
panagêy igus.
14 Kabay sinabi na sa puun kayu,
"Agyan kanu pun, ayin nan kaatag
makaêkan tagêy mu." Nalêngên
mani tagasunul nay sinabi na.

Impatas Jesus ya mani magtinda sa Templu
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pamakalatêng la sa Jerusalem,
naku si Jesus sa kasawangan Tem-
plun Bapan Namalyari buy impatas
nay mani magtinda buy mani man-
aliw baydu. Imbabaliswag nay
lamesan mallibay peran dayuwan
sa peran mani Judio buy iknuwan
mani magtindan pati-pati ya pan-
iandug kan Bapan Namalyari.
16 Imbawal nay mani tawuy man-
tan pan-itinda sa kasawangan Tem-
plu.
17 Pamakayari, tinurwanan nay
mani tawu baydu. Sinabi na
kalla, "Nakasulat sa Sabin Bapan
Namalyari, 'Ya bali ku, pambêgên
balin panalanginan mani tawu sa
kaganawan bansa.'† Nuwa siyan
dinyag yun pagtagwan mani man-
akaw."‡
18 Sên nabalitan mani mamunun
pari buy mani manurun Kautusan
ya tungkul sa dinyag Jesus, pisas-
abyan la nu sabêt ta daygên la amên
maipapati laya. Nuwa nalimu sila
kana gawan malakêy tawuy nakau-
papas sa panuru na.
19 Sên nadiglêm mana, nag-awas
silan Jesus sa balayan Jerusalem.

Ya aral tungkul sa nayanguy puun kayun igus
(Mateo 21:20-22)

20 Pamakamaranun, sên mag-
udung silayna sa Jerusalem,
nadanan layna êt ta puun kayun
igus buy nakitan lay nayangu ya.
21 Naganakan Pedroy sinabin Je-
sus sa puun kayu. Kabay sinabi na,
"Manuru, êlêwên muy puun kayun
igus ya insumpa mu. Nayanguy na!"
22 Sinabin Jesus kalla, "Manam-
palataya kaw kan Bapan Namalyari!
23 Pansabin ku kamuyuy nu dilag
kaw panampalataya buy asê mag-
mikakunuy nakêm, malyari yun
sabin sa bung-uy ati, 'Mitas ka buy
milaku ka sa dagat!', buy taganan
madyag ga pansabin yu.
24 Kabay pansabin ku kamuyuy
sabêt man na yawarên yu kan Ba-
pan Namalyari sa panalangin, mani-
wala kaw wa natanggap yinay pa-
nyawarên yu buy matanggap yina.
25 Nu manalangin kaw, patawarên
yu pun na nangasalanan kamuyu

* **11:9 11:9** Mani Kanta 118:26. † **11:17 11:17** Isaias 56:7. ‡ **11:17 11:17** Jeremias 7:11.

amên patawarên kaw êt Bapa yuy
idi sa langit.
26 [Ta nu a kaw mamatawad, a
kaw êt patawarên Bapa yuy idi sa
langit.]”

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Naku silayna êt sa Jerusalem.
Kaban mamita si Jesus sa kasawan-
gan Templu, nagdani kanay mani
mamunun pari buy mani manurun
Kautusan buy mani mangatway ma-
nungkulan.
28 Namatang sila kana, “Sabêt ta
karapatan mun manyag abiin na
dinyag mu? Sisabêt ta nam-i kamun
parabaysên na karapatan?”
29 Kabay pikitbayan silan Jesus,
“Patangên kataw êt. Nu mapakit-
bayan yuku, sabin ku êt kamuyu nu
sisabêt ta nam-i kangkun karapatan
manyag paradi.
30 Sabin yu kangku nu kansabêt
ubat ta karapatan Juan ya ma-
mawtismu, kan Bapan Namalyari o
sa tawu? Sabêt ta pakitbay yu?”
31 Kabay nisasabi sila, “Nu sabin
tamuy ‘kan Bapan Namalyari’, sabin
nay naman êt kantamuy, ‘Uysiyan a
kaw yabay maniwala kan Juan ta?’
32 Nuwa nu sabin tamuy ‘sa tawu’,
manubag ga mani tawu kantamu.”
(Malimu sila sa mani tawu gawan
maniwalay mani tawu ya propetan
Bapan Namalyari si Juan.)
33 Kabay nakitbay sila kan Jesus,
“A yan tanda.”
Sinabi êt Jesus, “Nu parabaydu, a
ku êt sabin kamuyu nu sisabêt ta
nam-i kangkun karapatan manyag
ati.”

12

Ya paalimbawan Jesus tungkul sa mani nadawak ka kasamak
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Kabay nangalimbawa pun si Je-
sus kalla. Sinabi na, “Dilag gisay
tawuy nananêm ubas sa panggitnan
na. Pamakayari nan nananêm, im-
pabakud nay abitu buy namipadyag
yan pamêspêsan ubas. Nami-
paydêng ya êt gisay matag-ay ya
bali ya bibiyan mamantay. Pamaka-
yarin abitu, impasamak nay ubasan
na sa mani makisamak ta naku ya
sa marayuy lugal. 2 Sên panawun
nan pamupul ubas, in-utus nay gisay
ipus na sa mani kasamak na amên
kêwên na dakay na.
3 Nuwa dinagus mani kasamak ya
ipus buy dinugêdugê buy impatas
layan ayin gintan.
4 Niutus manguman na mag-
bandin ubasan un gisa pun na
ipus, nuwa impakadêng-êy laya buy
pinatuk sa ulu.
5 Nanguman nina êt namiutus gisa
pun na ipus, nuwa pinati lay abitu.
Malakê pun na in-utus magbandi,
nuwa abituy kaatag, dinugêdugê la
buy ya kaatag êt, pinati la.”
6 “Pamakayarin abitu, ayin ninan
ipus ya maiutus. Kabay in-utus nay-
nay kakaidwan nan anak, ta indap
na nu galangên lay anak na.”
7 “Nuwa sên nakitan mani
kasamak ya anak na, sinabi la, ‘Ah!
Ati yay tagapagmana! Kaksaw kaw!
Patin tamu ya amên mapagbandi
tamuy mapagmana na.’
8 Kabay dinagus lay anak, pinati
buy ginuluy lay bangkay na sa
lawasan panggitnan.”
9 Pamakayari, namatang si Je-
sus, “Sabêt amêsên na daygên mag-
bandin ubasan? Pilmin lakwên nay
mani kasamak na buy patin. Pa-
makayari, ipasamak na sa kaatag ya
ubasan na.
10 A yu nayi nabasa sa Kasulatan
na impasulat Bapan Namalyari,
‘Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.
11 Abiin na dinyag Bapan Namalyari
ya mamakaupapas kantamu.’
”*
12 Napukatan mani puun Judio
ya sabay silay pantukuyun Jesus

* **12:11 12:11** Mani Kanta 118:22-23.

sa paalimbawa na. Kabay dakpên layna dayi si Jesus, nuwa nalimu sila sa mani tawu. Kabay pinaulayan la si Jesus buy namita sila tana.

Ya pamayad buwis
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Impalakun mani puun Judio kan Jesus ya dakun umnuy Pariseo buy dakun umnuy tawun Gobernador Herodes Antipas amên lêngên laya gawan labay layan dakpên sa pagsabi na.
14 Sên inlumatêng sila kan Jesus, sinabi la, "Manuru, tanda yan na pêtêg ya pansabin mu buy ayin kan pampilinin gawan a ka mangêlêw sa kabilyan gisay tawu, nun a kay kapêtêgan tungkul sa kalabayan Bapan Namalyari ya pan-ituru mu. Amêsên, dilag kay ipatang kamu, sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa Emperador Roma o asê?"
15 Nuwa tandan Jesus ya kay magtatalingkayu sila. Kabay sinabi na, "Alwa ta labay yukun dakpên sa pagsabi ku ta? Mantan kaw baydin pera ta êlêwên ku."
16 Nantan sila yabay pera buy pinatang na sila, "Kansabêt lupa buy lagyuy makit yu di?"
Sinabi la, "Sa Emperador."
17 Kabay sinabin Jesus kalla, "Nu parabaydu, idin yu sa Emperador ya para sa Emperador. Buy idin yu kan Bapan Namalyari ya para kan Bapan Namalyari." Taganan nakaupapas sila sa sinabi na.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Amêsên, dilag dakun umnuy Saduseoy nagdani kan Jesus amên patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila maniwalan manguman mabyay ya mani nangamamati. Sinabi la kan Jesus,
19 "Manuru, ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu ya gisay liyaki nati yan ayin anak sa asawa na, sêpat pag-asawan patêl nay liyaki ya bayaw nay nabal-u amên makaanak sila para sa patêl nay nati."†
20 "Amêsên, dilag pituy mipapatêl la lawyaki. Nakapag-asaway panganay, nuwa nati yan ayin anak.
21 Kabay ya nabal-u, napag-asawa nay ikalway panganay, nuwa nati ya êt ayin anak. Para êt bayduy nalyari sa ikatluy patêl la.
22 Balang gisa sa pituy mipapatêl la nakapag-asawan abituy babayi ya nabal-u, namatyan lan kaganawan ayin anak sa babayi. Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u.
23 Amêsên, sa allun pangabyay manguman nangamamati, sisabêt ta asawan abituy babayi, gawan napag-asawa yan pituy mipapatêl?"
24 Nakitbay si Jesus, "Taganan mali kaw, tagawan a yu mapukatan na Kasulatan Bapan Namalyari buy a yu mapukatan na kapangyarian Bapan Namalyari.
25 Tagawan sa pangabyay manguman, ayin nan pag-asawa, ta magin kaparisu silaynan mani ang-el sa langit ya ayin asawa.
26 Tungkul laman sa pangabyay manguman, a yu nayi nabasay impasulat kan Moises? Sabitun idi ya baydu sa magdêkêtdêkêt ta puun kayu, sinabin Bapan Namalyari kanay, 'Sikuy Bapan Namalyari lan Abraham, Isaac, buy Jacob.'‡
27 Ya labay sabin, nabyay sila, tagawan alwa yan Bapan Namalyarin nangamamati, nun a Bapan Namalyari yan nangabyay. Kabay taganan mali kaw!"

Ya pinakamaulagay Kautusan Bapan Namalyari
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

28 Dilag baydun gisay manurun Kautusan ya mallêngê sa misusulakan. Nalêngê nay mangêd da pikitbay Jesus. Kabay nagdani ya buy namatang, "Sabêt ta pinakamaulagay utus?"

† **12:19 12:19** Deuteronomio 25:5. ‡ **12:26 12:26** Exodo 3:6.

29 Nakitbay si Jesus, “Ati ya
pinakamaulagay utus, ‘Sikaw wa
mani Israelita, mallêngê kaw! Ya
Panginuun tamun Namalyari, kay
gigisa buy ayin nan kaatag.
30 Kabay kaidwan muy Panginuun
mun Namalyari un buun bêkê, buun
kaladwa, buun isip buy buun pas-
êy.’§
31 Ati êt ta ikalway pinakamaula-
gay utus, ‘Kaidwan muy kaparisu
mun tawu kaparisun pangidu mu sa
sarili mu.’* Abiin na luway utus
ya pinakamaulaga buy ayin nan
kaatag.”
32 Sinabin manurun Kautusan kan
Jesus, “Manuru, ustu ka. Pêtêg
ga sinabi muy kay gigisa si Bapan
Namalyari, ayin nan kaatag.
33 Kabay sêpat yan kaidwan un
buun bêkê, buun isip buy buun
pas-êy. Buy sêpat tamu êt kaid-
wan na kaparisu tamun tawu ka-
parisun pangidu tamu sa sarili
tamu. Igit maulagay ati kaysa ka-
ganawan kalasin sinlêb ba andug
buy sa kaatag pun na andug.”
34 Sên nalêngên Jesus ya mangêd
da pakitbay na, sinabi na kana,
“Marani kaynan miawyun sa pag-
arin Bapan Namalyari.” Ubat ta
baydu, ayin nan nakadêgdêg na-
matang kan Jesus.

Ya patang tungkul kan Cristu
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Kaban manuru si Jesus baydu sa
kasawangan Templu, namatang ya,
“Parasaantun masabin mani manu-
run Kautusan ya si Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari, kay layi
yan Arin David?
36 Sa kapamilatan pangawyun
Ispiritun Bapan Namalyari kan Arin
David, sinabi nay,
‘Sinabin Bapan Namalyari sa Pang-
inuun ku,
Miknu ka sa wanan ku
angga sa mapasuku ku kamuy mani
kapati mu.’†
37 Amêsên, nu binêg Arin David
Panginuun ya Cristu, parasaantun
masabin mani tawuy si Cristuy kay
layi yan Arin David?” Labaylabay
lêng-ên mani tawu si Jesus.

Patanda laban sa mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

38 Sinabi pun êt Jesus sa pan-
garal na, “Mangillag kaw sa mani
manurun Kautusan. Labaylabay
lan mamitan nakayaming makarang
buy labaylabay lan galangên silan
mani tawuy malibasan la.
39 Labaylabay lan miknu sa
iknuwan na in-il-an para sa maula-
gay tawu sa balin pagtipunan mani
Judio buy sa mani kalutu.
40 Pampurayitin la êt ta mani
nabal-uy babayi amên makwa lay
mani pibandiyan la buy magma-
mangêdan sila sa arapan mani
tawu sa kapamilatan makarang nga
panalangin la. Kabay lanu, luyang
pun nabyat ta pamarusan Bapan
Namalyari kalla.”

Ya andug gisay bal-uy babayi
(Lucas 21:1-4)

41 Kaban idi pun sa Templu si
Jesus, niknu ya sa êtêb pamyanan
pera para sa Templu buy inêlêw
nay malakêy mam-in pera. Malakêy
mabandi ya nam-in mangaragul la
alaga.
42 Dilag êt baydun gisay kalu-
luy babayi ya bal-uy nagdani buy
nam-in luluway pirasun barya sa
pamyanan pera.
43 Impadanin Jesus ya mani taga-
sunul na buy sinabi na kallay, “Pans-
abin ku kamuyuy igit pun maula-
gay indin nabal-u kaysa indin ka-
ganawan.
44 Gawan ya kaatag, nam-i silan
a layna kaylangan. Nuwa ya bal-u,
agyan kay kalulu ya, inlapas na pun
indin ya panaliw nan kanên na.”

§ **12:30 12:30** Deuteronomio 6:4-5. * **12:31 12:31** Levitico 19:18. † **12:36 12:36** Mani Kanta 110:1.

13

Ya tungkul sa pangasiran Templu (Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Kaban paawas silan Jesus sa Templu, sinabin gisa sa mani tagasunul na, “Manuru, êlêwên muy mani impaidêng nga nakapalitêng sa Templu ya pawan diyag sa mangaragul la batu. Mamangêd da pangadyag!”

2 Sinabin Jesus kana, “Makitan yuy mani abiin na dyag sa mangaragul la batu. Nuwa lumatêng nga panawun, ayin batuy mitagan na nakapaluntu sa kaparisu nan batu.”

Ya sadyay kasakitan na lumatêng (Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Sên nakaiknuy na si Jesus sa gisay lugal sa Bung-uy mani Ulibu sa arapan Templu, namatang silan Pedro, Santiago, Juan buy si Andres un kay kakapad la.

4 Sinabi la, “Sabin mu kanyan nu makanu malyari ya sinabi mu buy nu sabêt ta tanda' ya marani yan malyari ya abitu?”

5 Kabay sinabin Jesus kalla, “Mangillag kaw amên a kaw mailitêp agyan sisabêt man.

6 Tagawan malakêy lumatêng nga manggamit lagyu ku. Sabin lay, ‘Sikuy Cristuy impangakun Bapan Namalyari.’ Kabay malakêy mailitêp la.

7 Nu makalêngê kaw migegeray marani kamuyu buy nu makabalita kaw êt migegeray marayu, agana kaw malimu. Ta sêpat malyari ya abiin, nuwa alwa pun abiin na katganan babun luta.

8 Tagawan makigeray bansa sa kaparisu nan bansa buy makigeray kaarian sa kaparisu nan kaarian. Lumatêng nga layun sa magmikakanayun na lugal. Lumatêng êt ta sadyay layang. Ya kaganawan kasakitan na abiin, kay umpisa pun sadyay kasakitan ya maiparisu sa kasakitan babayi ya manganak.”

9 “Kabay mangillag kaw tagawan sa panampalataya yu kangku, dakpên lakaw buy iarap sa mani manungkulan. Latikun lakaw sa balin pagtipunan mani Judio buy iarap sa mani gobernador buy sa mani ari. Sa pakapakun baydu, makapagpapêtêg kaw kalla tungkul kangku.

10 Sêpat pun maipatanday Mangêd da Balita sa kaganawan bansa bayu lumatêng nga katganan.”

11 “Nu lumatêng nga panawun na dakpên kaw buy iarap sa mallitis, agana kaw napitik nu sabêt ta sabin yu, nun a ya sabin yu, abituy panipasabin Ispiritun Bapan Namalyari kamuyu sa uras abitu, tagawan alwan sikaw wa magsabi nun a ya Ispiritun Bapan Namalyari.

12 Sa panawun abitu, dilag tawuy migawang patêl na amên ipapati. Dilag êt mangatway migawang anak la amên ipapati buy dilag êt mani anak ka manalangsang buy mipapatin mangatwa la.

13 Gawan sa panunul yu kangku, kasulapwan kaw kaganawan. Nuwa ya manugêl tapat angga sa katganan, sabay siyay miligtas.”

Ya mamakapalimuy lumatêng (Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

14 Insundun Jesus ya pagsabi na, “Sikaw wa mamasa, pakaintindin yuy ati! Nu makit yuy sadyay kadawakan ya manira baydu sa lugal la asê sêpat panyagan, ya kaganawan na idi sa Judea, kaylangan muwayu silaynan makun bung-uy.

15 Sa panawun abitu, ya idi sa lawasan bali, aganayna sumun amên mangwan dakun sabêt sa lalên bali na.

16 Ya idi sa panggitnan, aganayna muli amên mangwan yaming na.

17 Mamakapalunus ya mani nabuktut buy mani mamasusu sa allun abiin, tagawan magkasakit silan tumakas.

18 Manalangin kaw kan Bapan Namalyari ya sa allun abiin, alwan panawun nalêpêt.

19 Sa panawun abitu, makadanas
ya mani tawun sadyay kasakitan
ya a la pun nadanasan ubat pun
sabitun dinyag Bapan Namalyari ya
babun luta angga amêsên. Buy
ayin nan manguman makadanas
parabayduy kasakitan kanuman.
20 Ta nu asê inêpêk Bapan Na-
malyari ya panawun abitu, ayin
tawuy miligtas. Nuwa para sa
mani tawuy pinili na, inêpêk nay
panawun abitu."
21 "Amêsên, nu dilag magsabi ka-
muyun, 'Idi ya baydi ya Cristu!', o
'Idi ya baydu!', agana kaw makipa-
paniwala.
22 Tagawan lumtaw wa mani mag-
tatalingkayun Cristu buy mani mag-
tatalingkayun propeta. Mipakit
silan mani tanda' buy mamakaupa-
pas amên ilitêp pa mani tawu buy
nu malyari, agyan na mani pinilin
Bapan Namalyari.
23 Kabay mangillag kaw! Sinabi
kuy abiin kaban asê pun nalyari."

Ya pag-udung Jesus ya ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 "Pamakayarin abituy allun
sadyay kasakitan, dumiglêm ma
mamut buy asina sumawang nga
buwan.
25 Mangananabuy mani bêtêwên
buy maubus maêyêg ga mani bagay
ya idi sa langit buy mitas sila sa
binyanan la.
26 Pamakayari, makitan la kuy in-
Anak Tawuy ubat sa langit ya mal-
lumatêng nga idi sa ulap ya dilag
dakilay kapangyarian buy sawang.
27 Iutus kuy mani ang-el ku sa ka-
ganawan lugal sa babun luta amên
tipunun lay mani tawuy pinili ku."

Ya aral la matandan sa puun kayun igus
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 "Pakaintindin yuy aral sa
paalimbawa sa puun kayun igus.
Nu magbulung nganay sangan ati,
tanda yinay marani yay kaynitan.
29 Para êt bayduy malyari lanu. Nu
makitan yinan malyari yay mani
pansabin ku kamuyu, matandan
yuy marani yakinan lumatêng ya
paran idi yakina sa pasbul bali.
30 Pansabin ku kamuyuy bayu
mati ya kaganawan tawu sa
panawun amêsên, matupad day
kaganawan sinabi ku.
31 Ya langit buy luta, dilag kat-
ganan. Nuwa ya mani sabi ku,
manugêl kanuman."

Ayin tawuy magtanda nu makanu lumatêng si Jesus
(Mateo 24:36-44)

32 "Nuwa tungkul laman sa allu o
uras pag-udung ku, ayin magtanda,
agyan na mani ang-el sa langit buy
agyan sikuy Anak Bapan Namalyari.
Kay si Bapay magtanda.
33 Kabay mangillag kaw buy
maglêan, gawan a yu tanda nu
makanuy pallumatêng ku."
34 "Malyari tamun ialimbawa
sa dinyag gisay tawuy naku sa
marayuy lugal. Bayu ya namita,
sinabi na sa mani ipus na nu sabêt
ta daygên la buy intipan na êt sa
mamantay sa lawasan na maglêan
ya sa pallumatêng amung na."
35 "Kabay maglêan kaw, tagawan
a yu tanda nu makanu lumatêng
nga magbandin bali. Mapalyarin
yabi, bunak yabi, bunatbunat o
maranun.
36 Dat tambêng yan lumatêng buy
malatêng nakaw wa mamabêlêw.
37 Ya pansabin ku kamuyu, pans-
abin ku êt sa kaganawan, 'Maglêan
kaw!' "

14

Ya palanun pamati kan Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Amêsên, luwa tanay allu bayu
miras ya Pestan Kaligtasan buy
Pestan Tinapay ya ayin Pamalbag.
Namalanuy mani mamunun pari
buy mani manurun Kautusan nu
parasaantu lan madakêp buy maipa-
pati si Jesus un ayin makatanda.

2 Sinabi la, “Gana tamu pun
daygên sa allun pesta, ta dat mag-
uluy mani tawu.”

Binulugan lan pabangi si Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Sên idi sa balayan Bethania si
Jesus, mangan ya sa balin Simon na
natasan ketung. Dilag inlumatêng
nga gisay babayi ya mantan maka-
mal la pabangi ya pawan nardo
ya idi sa pamyanan na diyag sa
batun alabastru. Imbuklat nay ati
buy pakanawa nan imbulug sa ulun
Jesus.
4 Sên nakitan kaatag ga dinyag
babayi, nanubag sila. Sinabi lay,
“Uysiyan insayang na yay pabangi
ta?
5 Pakan maisaliw naya dayi sa
alagan upan gisay tawu sa gisay
tawun,* buy ya naabli na, maidin
sa mani kalulu.” Buy tinubag lay
babayi.
6 Nuwa sinabin Jesus, “Paulayan
yuya! Uysiyan pakyalaman yuya ta?
Mangêd da dinyag na kangku.
7 Pawa yun mapagkaawyun
na mani kalulu. Kabay agyan
sabêt man na uras, masawpan
yu sila. Nuwa siku, a yu pawan
mapagkaawyun.
8 Dinyag nay kaganawan madyag
na kangku. Binulugan nay nan
pabangi ya lawini ku bilang pamil-
an sa pamilbêng kangku.
9 Pansabin ku kamuyuy agyan
saantu iaral baydi sa babun lutay
Mangêd da Balita, miwagaw êt ta
mangêd da dinyag na kangku bilang
pangganaka kana.”

Insupakat Judas Iscariote si Jesus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Amêsên, si Judas Iscariote ya
gisa sa mapu buy luway tagasunul
Jesus, naku ya sa mani mamunun
pari amên isupakat si Jesus.
11 Sên nalêngê lay abiin, sadyay
saya la. Kabay nangaku silan
biyan layan pera. Paubat baydu,
nangêtêng nginan panawun na ma-
sawpan na silan mandakêp kan Je-
sus.

Ya tawlin pangan Jesus un apunan
(Mateo 26:17-30; Lucas 22:7-23;
Juan 13:21-30; 1 Corinto 11:23-25)

12 Inlumatêng nga nunan allun
Pestan Tinapay ya Ayin Pamalbag
ya allun pamatin mani Israelita un
biserun tupa ya kêna la sa Pestan
Kaligtasan. Kabay pinatang mani
tagasunul na si Jesus, “Antuy labay
mun pamil-anan yan apunan tamu
para sa Pestan Kaligtasan?”
13 Kabay in-utus Jesus ya luwa sa
mani tagasunul na, “Maku kawna sa
balayan Jerusalem. Pamakalatêng
yu baydu, matbêng yuy gisay liyaki
ya mantan bangay naglanêm. Paki-
lakwan yuya
14 sa bali ya sunan na. Sabin
yu sa magbali, ‘Pan-ipatang Manuru
nu saantuy kuwartuy pamil-anan
apunan para sa Pestan Kaligtasan
kaawyun nay mani tagasunul na.’
15 Ituru na kamuyuy gisay makwal
la kuwartu sa babu. Buy nakal-an
bayduy gamit ta gamitin tamu sa
apunan. Baydu yun il-an na apunan
tamu.”
16 Namitay nay luway tagasunul
nan naku sa Jerusalem buy nakitan
lay pêtêg ga kaganawan sinabin Je-
sus kalla. Kabay in-il-an la bayduy
apunan la para sa Pestan Kaligtasan.
17 Sên yabi yana, inlumatêng si Je-
sus sa makwal la kuwartu kaawyun
nay mapu buy luway tagasunul na.
18 Sên mangan silayna, sinabin
Jesus kalla, “Pansabin ku kamuyuy
gisa baydi sa kaêm kuy mamisu-
pakat kangku.”
19 Pamakalêngê la, nalungkut sila
buy namatang nga balang gisa kana,
“Siku nayi?”
20 Sinabin Jesus, “Gisa kamuyun
mapu buy luway mapagkaagnan
kun mamisawsaw tinapay sa kulu,
sabay ya mamisupakat kangku.

* **14:5 14:5** Sa Griego, 300 denaryu.

21 Sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, patin naku, ta abiin
na idi sa Kasulatan. Nuwa taganan
mamakapalunus ya tawuy mamisu-
pakat kangku. Mangêd pun na a
yina in-anak."
22 Kaban mangan sila, nangwan
tinapay si Jesus buy impasalamat na
kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-
il nay tinapay buy inggawang na sa
mani tagasunul na. Sinabi na, "Ati
ya lawini ku. Kêwên yu buy kanên."
23 Amêsên, kingwa nay pan-
inêmên buy impasalamat na kan
Bapan Namalyari. Inggawang na
kalla buy ninêm ma kaganawan.
24 Sinabi na kalla, "Ati ya daya kuy
mibulug para sa malakêy tawu. Ati
ya mamipapêtêg sa bayuy kasun-
duwan Bapan Namalyari sa mani
tawu.
25 Pansabin ku kamuyuy a kina
manguman minêm alak ka diyag sa
sabên ubas angga sa allun inêmên
kuy bayuy alak sa kaarian Bapan
Namalyari."
26 Nagkanta silan pangulimên kan
Bapan Namalyari buy pamakayari,
naku sila sa Bung-uy mani Ulibu.

Impatandan Jesus ya ipuglaw yan Simon Pedro (Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, "Lakwanan yukun kaganawan,
ta paradi ya idi sa Kasulatan, 'Patin
kuy pastul buy mikyat ta mani
tupa.'†
28 Nuwa pamakayari kun mabyay
manguman, muna ku kamuyu sa
prubinsyan Galilea."
29 Sinabi yaman Pedro kan Jesus,
"Agyan lakwanan kan kaganawan, a
kata lakwanan."
30 Nakitbay si Jesus, "Pansabin
ku kamuy bayu mangkatin katilway
manuk amêsên yabi, katitlu mukun
ipuglaw."
31 Nuwa luyang pun sinabin Pe-
droy, "Agyan patin nakun kaawyun
mu, a kata ipuglaw." Para êt bayduy
sinabin kaganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani (Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Pamakayari, naku sila sa gisay
lugal la pambêgên Getsemani.‡ Sin-
abin Jesus kalla, "Miknu kaw pun
baydi kaban manalangin naku."
33 Pamakayari, pikilakun Jesus si
Pedro, Santiago, buy si Juan. Baydu
nakatanam yan sadyay lungkut buy
nabêgbêg ga bêkê.
34 Sinabin Jesus kalla, "Para kinan
mati gawan sa sadyay lêlên bêkê ku.
Minggat kaw baydi buy magpuyat
kaw."
35 Nagpakarayu yan pêrad buy
nagpalukub yan nanalangin ya nu
malyari, a na danasên na sadyay
pamasakit ta lumatêng kana.
36 Sinabi na, "Bapa ku, madyag
muy kaganawan. Nu malyari dayi,
itas muy pamasakit ta madanasan
ku. Nuwa paraman baydu, alwan
kalabayan kuy masunul, nun a ya
kalabayan mu."
37 Pamakayari nan nanalangin, in-
udung Jesus ya tatluy tagasunul na
buy nalatêng na silan mamabêlêw.
Sinabi na kan Pedro, "Simon, mam-
abêlêw ka nayi? A ka nayi mak-
abatan magpuyat, agyan kay gisay
uras?
38 Magpuyat kaw buy manalangin
amên a kaw masambut tuksu. Ta
ya ispiritu, nakal-an yan manunul,
nuwa maynay lawini."
39 Nanguman nagpakarayu si Je-
sus buy inuman nay panalangin na.
40 Pamakayari, inudung nan
manguman na mani tagasunul
na buy nalatêng na silayna êt
mamabêlêw gawan kabêlêwbêlêw
sila. Sên nimata silayna, a la tanda
ya sabin la.
41 Sên katitlu na silan inudung,
sinabi na kalla, "Uysiyan mam-
abêlêw kaw yapun buy magpay-
nawa ta? Ustina! Inlumatêng ngay

† **14:27 14:27** Zacarias 13:7. ‡ **14:32 14:32** *Getsemani:* ya labay sabin, laruy diyag sa ulibu.

uras ya sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, insupakat takina sa
mani makasalanan!
42 Mimata kaw! Kaksaw wana!
Ta abiti yay tawuy namisupakat
kangku!”

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Kaban magsabi pun si Jesus,
inlumatêng nga si Judas Iscariote ya
gisa sa mapu buy luway tagasunul
na. Dilag yan malakêy kaawyun
na nipagkêya buy nipagpamatuk.
In-utus silan mani mamunun pari,
mani manurun Kautusan buy mani
mangatway manungkulan.
44 Paradi ya patanday sinabin Ju-
das sa mani mandakêp kan Je-
sus, “Ya dêpên kuy pingi, sabay
ya pantêkapên yu. Dakpên yuyan
gêtan buy papakabantayan.”
45 Pamakalatêng Judas, tambêng
yan nagdani kan Jesus buy sinabi
na, “Manuru!” Pamakayari, dinêp
nay pingin Jesus.
46 Dinuyung mani tawu si Jesus
buy dinakêp.
47 Nuwa nanganus kêyay gisa sa
mani tagasunul Jesus buy pinutus
nay têk ipus pinakapuun pari.
48 Amêsên, sinabin Jesus sa mani
mandakêp kana, “Tulisan naku
nayi? Uysiyan mantan kaw ya-
pun mani kêya buy pamatuk amên
dakpên naku ta?
49 Allu-allu wakun mangaral sa
kasawangan Templu buy idi kaw êt
baydu. Uysiyan a yuku yata dinakêp
ta? Nuwa sêpat malyari ya abiin
amên matupad da idi sa Kasulatan.”
50 Tambêng nipamwayuy mani
tagasunul na.
51 Amêsên, dilag gisay bayuntawuy
manunul kan Jesus ya kay naka-
punggus êwês. Dinakêp laya êt.
52 Nuwa nabul-isan laya buy kay
êwês tay natalan la. Kabay naka-
puwayu yan ayin yaming.

In-arap si Jesus sa mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)

53 Gintan la si Jesus sa balin
pinakapuun pari. Nititipun bayduy
mani mamunun pari, mani mangat-
way manungkulan, buy mani manu-
run Kautusan.
54 Nanunul êt si Pedro kalla nuwa
kay idi ya sa marayun pêrad. Sinu-
mun ya sa bakud pinakapuun pari
buy nakiiknu ya sa mani magbantay
amên mimudu.
55 Ya mani mamunun pari buy ka-
ganawan mangatwan Judioy man-
gatuynungan, mangkap silan mag-
papêtêg laban kan Jesus amên maat-
ulan layan kamatyan. Nuwa ayin
silan nakitan.
56 Malakêy tawuy magsabin alwan
pêtêg laban kana, nuwa asê pari-
parisuy pansabin la.
57 Dilag êt umnuy nidêng nga
nagsabin alwan pêtêg. Sinabi la,
58 “Nalêngê yan na sinabi nay
‘Lasakên kuy Templun ati ya diyag
tawu buy sa lalên tatluy allu, mami-
paydêng ngakun kaatag templuy al-
wan diyag tawu.’
59 Nuwa asê êt pariparisuy pans-
abin la.”
60 Amêsên, nidêng nga pinaka-
puun pari la sa arapan malakê buy
pinatang na si Jesus, “Ayin ka nayin
maipakitbay laban sa panangkan la
kamu?”
61 Nuwa asê nakitbay si Jesus.
Sinabi êt pinakapuun pari kana,
“Sika nayi ya Cristuy Anak Bapan
Namalyari ya Kapapaulimên?”
62 Nakitbay si Jesus, “Siku ya
bayna. Buy sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, makitan yu kuy
nakaiknu sa wanan Bapan Namal-
yari ya Makapangyarian. Buy sa
pag-udung ku, makitan yu kuy idi sa
ulap pa mallumatêng.”
63 Sên nalêngên pinakapuun pari
ya abitu, nanubag ya. Kabay gininit
nay yaming na buy sinabi nay, “A
tamina kaylangan na dilag kaatag
magpapêtêg,

64 ta nalêngê taminay pallamus
na kan Bapan Namalyari! Sabêt
amêsên na iatul yu kana?" Kabay
inatulan layan kamatyan.

65 Tinupayan yan dakun umnuy
idi baydu. Tinakpan lay mata
na, dinugêdugê laya buy sinabi la
kanay, "Ulên mu nu sisabêt ta nan-
dugê kamu!" Dinugêdugê ya êt
mani magbantay.

Katitlun impuglaw Pedroy a na kilala si Jesus
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18; 18:25-27)

66 Kaban nakaiknu si Pedro sa
lawasan balin pinakapuun pari
kaawyun na mani magbantay ya
mamimudu, nagdani kanay gisay
babayi ya ipus pinakapuun pari.
67 Pinakaêlêw naya buy sinabi na,
"Sika êt pagkaawyun Jesus ya taga
Nazaret."

68 Nuwa impuglaw Pedroy abiin,
"A ku tanday pansabin mu." Pa-
makayari, namita ya papakun sa
pasbul lawasan. Amêsên, nangkati
yay manuk.

69 Asê naêpêng, nakitan nina êt
baydun babayi ya ipus pinakapuun
pari. Sinabi na sa mani tawuy idi
bayduy, "Ya tawun abiin, gisa ya sa
pagkaawyun Jesus!"
70 Nuwa impuglaw wa êt Pedroy
abiin.

Asê naêpêng, sinabi ya êt mani
tawuy idi bayduy, "Pilmin gisa ka
sa mani pagkaawyun Jesus, gawan
taga Galilea ka êt."

71 Nuwa sinabin Pedroy, "Taganan
a ku kilalay tawun abiin, agyan mati
yaku amêsên!"

72 Pamakasabin Pedron abiin,
nangkatin manguman na manuk
buy naganakan Pedroy sinabin Jesus
kana, "Bayu mangkatin katilway
manuk, katitlu mukun ipuglaw."
Kabay sadyay tangis Pedro.

15

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pamakamaranun, tambêng
nipupulung nga mani mamunun
pari, mani mangatway manungku-
lan, mani manurun Kautusan buy
kaatag mangatwan Judioy man-
gatuynungan. Impagapus la si Jesus
buy in-arap kan Gobernador Pilato.
2 Pinatang Gobernador Pilato si Je-
sus, "Sika nayi ya Arin mani Judio?"
Nakitbay si Jesus, "Sikay nay
nagsabi."
3 Malakêy pan-isangkan mani ma-
munun pari laban kan Jesus.
4 Kabay pinatang ngina êt Gob-
ernador Pilato, "Nalêngê muy
malakêy pan-isangkan la laban
kamu. Ayin ka nayin maipakitbay?"
5 Nuwa asê êt nakitbay si Jesus.
Kabay nakaupapas si Gobernador
Pilato.

Pinarusan si Jesus un kamatyan sa kurus
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

6 Balang Pestan Kaligtasan,
naugalyan Gobernador Pilatoy
mamibus yan gisay nakasukul ayun
sa panyawarên mani tawu.
7 Dilag gisay nakasukul la
naglagyun Barabbas. Nisukul ya
gawan gisa ya sa mani nagribeldi
sa gubernu buy nakapati yan tawu.
8 Nagdani ya mani tawu kan
Gobernador Pilato buy inyawad la
kanay daygên nan manguman na
mamibus yan gisay nakasukul.
9 Kabay pikitbayan silan Gober-
nador Pilato, "Labay yu nayin ibus
kuy Ari yun mani Judio?"
10 Nasabi nay abiin gawan tanda
nay in-arap mani mamunun pari si
Jesus kana gawan kay kinasêman
laya.
11 Nuwa intustus mani mamunun
pari ya mani tawu amên si Barabbas
ya yawarên lan ibus.

12 Kabay nanguman namatang
si Gobernador Pilato kalla, “Sabêt
taman na labay yun daygên ku sa
pambêgên yun arin mani Judio?”
13 Masnêg lan sinabi, “Ipaku ya sa
kurus!”
14 Sinabin Gobernador Pilato
kalla, “Awta, sabêt ta dinyag nay
kasalanan?”
Nuwa ingkakadus saman sinabin
mani tawuy, “Ipaku ya sa kurus!”
15 Amêsên, impabus Gobernador
Pilato si Barabbas amên mapasaya
nay mani tawu. Impalatiku na si
Jesus buy inggawang naya sa mani
sundalus amên ipaku sa kurus.

Inuyam mani sundalus si Jesus (Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Gintan mani sundalus si Jesus sa
kasawangan palasyun Gobernador
Pilato buy tinipun la bayduy ka-
ganawan sundalus ya kaawyun la.
17 Pinayamingan la si Jesus un
kulay muraduy balabal kaparisun
yaming ari buy nanyag silan
kuronay nagdiwi ya impakurona la
kana.
18 Pamakayari, sinabi lay, “Pag-
palên baman na Arin mani Judio!”
19 Pinatukpatuk lan têkên na ulu
na buy pitupaytupayan laya. Nan-
duku sila kana buy pan-ulimênên
laya kanwadis.
20 Pamakayari lan inlamus si Je-
sus, intas lay balabal nay kulay
muradu buy pinayamingan layan
sarili nan yaming. Pamakayari, in-
awas laya sa balayan amên ipaku sa
kurus.

Impaku la si Jesus sa kurus (Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Kaban mamita sila, natbêng lay
gisay liyaki ya ubat sa panggitnan
ya sabay si Simon na taga Cirene ya
bapan Alejandro buy si Rufo. Impilit
lan impabakay kanay kurus Jesus.
22 Sa pamita la, gintan mani sun-
dalus si Jesus sa lugal la pambêgên
lan Golgota ya labay sabin “Lugal
Bungu.”
23 Paynêmên laya dayin alak ka
sinabugan mira, nuwa a na ininêm.
24 Amêsên, impaku layna sa kurus
buy pinibabagutan lay yaming na
amên matandan lay makwan balang
gisa kalla.
25 Alas nuwebin maranun*
sabitun impaku la si Jesus sa kurus.
26 Dilag karatula sa ugtun ulun Je-
sus buy paradi ya nakasulat bayduy
pan-isangkan la laban kana, “Siya
ya Arin mani Judio.”
27 Dilag êt luway tulisan na im-
paku sa kurus kaagnan Jesus. Ya
gisa, idi sa wanan buy ya gisa, idi
sa udi na. 28 [Sa dinyag la kan
Jesus, natupad ya impasulat Bapan
Namalyari sa kasulatan, “Intuwad
layan makasalanan.”]
29 Ya mani tawuy manduman
baydu, kapêyêngpêyêngan lan
manguyam kan Jesus buy pansabin
lay, “Uy antu yaba ya sinabi
muy lasakên muy Templu buy sa
lalên tatluy allu, ipaydêng mun
manguman?
30 Dali, magtabuy ka sa kurus, ta
iligtas muy sarili mu!”
31 Para êt bayduy panguyam mani
mamunun pari buy mani manurun
Kautusan. Sinabi la sa balang gisa
kalla, “Inligtas nay kaatag pakan a
nay naman agyun iligtas ya sarili na!
32 Nu makit tamuy makapagtabuy
si Cristu sa kurus ya Ari kanun
Israel, maniwala kitamu kana!” In-
uyam ya êt kaagnan nan impaku sa
kurus.

Ya pangamatin Jesus (Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Sên ugtuy na, dinumiglêm ma
babun luta anggay nan alas tres
kaawat.
34 Sên alas tres sanan kaawat,
masnêg sinabin Jesus, “Eloi, Eloi,
lema sabachthani?” Ya labay sabin,

* **15:25 15:25** Sa mani Israelita, ya alas nuwebin maranun kantamu, ikatluy uras kalla. † **15:34 15:34** Mani Kanta 22:1.

"Bapa ku, Bapa kun Namalyari,
siyan pinaulayan muku yata?"†
35 Sên nalêngên mani nakaidêng
bayduy abiin, sinabi lay, "Lêng-ên
yu. Pambêgên na si propeta Elias."
36 Nuwayuy gisa kalla buy niptês
paran bulak sa gisay sanga. Imbasa
na sa nangisuy alak buy impasêpsêp
kan Jesus. Sinabi na, "Paulayên
tamu ya. Elêwên tamu nu lumatêng
ngabay si Elias amên mitabuy kana
sa kurus."
37 Amêsên, nagsabin masnêg si Je-
sus buy nabuytuwan yan inawanên.
38 Sa uras êt abitu, naginit ta
panabing sa lalên Templu paubat sa
babu angga sa aypa.
39 Nakaidêng sa arapan kurus ya
kapitan mani sundalus buy nakit
na nu parasaantun nabuytuwan in-
awanên si Jesus. Kabay nasabi na,
"Pêtêg awêd ya Anak Bapan Namal-
yari ya tawun ati."
40 Sa narayun pêrad, dilag
dakun umnuy babayi ya mangêlêw
nu sabêt ta malyari kan Jesus.
Kaawyun la si Maria ya taga
Magdala, si Salome, buy si Maria
ya indun Santiago ya alin Jose.
41 Paubat sa Galilea, nakilaku buy
naglingkud silayna kan Jesus. Idi
êt bayduy dakun umnuy babayi
ya kaawyun Jesus un naku sa
Jerusalem.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Sên nadêm mana, uras san
pamil-an ta duspiras san Allun Pag-
paynawa.
43 Inlumatêng si Jose ya taga Ari-
matea. Si Jose, panggalangên yan
mani kaparisu nan mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan. Gisa
ya êt sa mangêtêng sa pag-arin Ba-
pan Namalyari. Pinas-êy nay nakêm
nan maku kan Gobernador Pilato ta
yawarên nay bangkay Jesus.
44 Sên nalêngên Gobernador Pi-
lato ya nati yana si Jesus, nakaupa-
pas ya. Kabay impabêg nay kapitan
mani sundalus buy pinatang na nu
pêtêg yabay nati si Jesus.
45 Sên natandan na sa kapitan
mani sundalus ya pêtêg yabay nati
si Jesus, tinulutan nay kêwên Jose ya
bangkay Jesus.
46 Kabay intabuy layna sa kurus
ya bangkay Jesus buy binêdbêdan
lan telay linu ya kapisaliw Jose.
Pamakayari, insun lay bangkay
Jesus sa pamilbêngan na inlubtan
na dapas. Buy imbulid lay maragul
la batuy panakêp lan lawasan
pamilbêngan.
47 Nakit Maria ya taga Magdala
buy si Maria ya indun Jose nu saantu
la insun si Jesus.

16

Nanguman nabyay si Jesus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Pamakayarin Allun Pagpaynawa,
nanaliw pabangi silan Maria ya taga
Magdala, si Maria ya indun Santi-
ago, buy si Salome, buy naku sila
sa pinilbêngan kan Jesus amên bu-
lugan lan pabangi ya bangkay na.
2 Pamakamaranun allun Dum-
inggu, sên pamakaputak mamut,
naku sila sa pinilbêngan kan Jesus.
3 Kaban idi sila pun sa dan, nipap-
atang nga balang gisa kalla, "Sisabêt
ta pakisabyan tamun mamibulid
batuy pinanakêp sa pinilbêngan?"
4 Nuwa sên pamakaêlêw la, nakit
lay nibulid da batuy maragul.
5 Sên sinumun sila sa pinilbêngan,
nakit lay gisay bayuntawuy
nakayaming makarang nga naputi
buy nakaiknu sa wanan. Kabay
sadyay limun babayi.
6 Sinabi na kalla, "Agana kaw mal-
imu! Tanda kuy pantêkapên yu si
Jesus ya taga Nazaret ya impaku sa
kurus. Ayin nina baydi. Nanguman
ninan nabyay! Elêwên yuy ati ya
pinipakalêkan kana.
7 Mita kawna buy sabin yu sa
mani tagasunul na buy kan Pedroy
munay na si Jesus sa Galilea. Makit

yuya baydu, kaparisun sinabi na kamuyu."
8 Kinêdêsan sila buy nakau-
papas silan nuwayun namita sa
pinilbêngan. Sa sadyay limu la, ayin
silan pinisabyanan.

Nagpakit si Jesus kan Maria ya taga Magdala
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Maranundanun allun Dum-
inggu, pamakayarin nanguman
nabyay Jesus, nuna yan nagpakit
kan Maria ya taga Magdala ya sabay
ya babayi ya tinasan nan pituy
nadawak ka ispiritu sabitun nuna.
10 Naku si Maria ya taga Magdala
sa mani tagasunul Jesus buy im-
balita nay nakitan na. Sa uras abitu,
manêmtêm buy manangis sila.
11 Nuwa a sila kalabay mani-
wala sa sinabin Maria ya nanguman
nabyay si Jesus buy nagpakit ya
kana.

Nagpakit si Jesus sa luway taga-sunul na
(Lucas 24:13-35)

12 Pamakayari, sên mamitay
luway tagasunul Jesus papakun sa
panggitnan, nagpakit kalla si Jesus,
nuwa kaatag ga wangis na.
13 Tambêng silan nag-udung
sa mani kaawyun la sa balayan
Jerusalem buy imbalita lay nagpakit
kalla si Jesus, nuwa a sila êt labay
paniwalan.

Nagpakit si Jesus sa mapu buy gisay tagasunul na
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

14 Amêsên, kaban mangan na
mapu buy gisay tagasunul na, nag-
pakit kalla si Jesus. Sinabyanan
na sila gawan ayin silan panam-
palataya buy nakdêy ya bêkê la, buy
gawan a sila kalabay maniwala sa
sinabin kaganawan nakakit kana ya
nanguman yan nabyay.
15 Sinabin Jesus kalla, "Maku kaw
sa buun babun luta buy iaral yu sa
kaganawan tawuy Mangêd da Balita
tungkul kangku.
16 Sisabêt man na manampalataya
buy pabawtismu, miligtas ya sa ka-
parusan. Nuwa sisabêt man na
asê manampalataya, parusan yan
Bapan Namalyari.
17 Sisabêt man na manampalataya
kangku, biyan yan kapangyarian
manyag mamakaupapas bilang
tanda'. Gawan sa lagyu ku, makapi-
patas silan nadawak ka ispiritu buy
magsabi silan magmikakanayun na
sabi.
18 A sila dakun mapakun agyan
manalan silan utan o makainêm
lasun. Buy mapaiyul lay nipagsakit
ta paluntuwan lan gamêt la."

Ya pamakun Jesus sa langit
(Lucas 24:50-53; Mani Dyag 1:9-11)

19 Pamakayarin nagsabin Jesus
kalla, nitag-ay yina sa langit buy
niknu ya sa wanan Bapan Namal-
yari.
20 Nipamitay nan nangaral la mani
tagasunul na sa kaganawan lugal.
Sinawpan silan Panginuun sa pan-
daygên la buy impapêtêg nay pan-
iaral sa kapamilatan pam-i nan
kapangyarian manyag mamakaupa-
pas.]

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan LUCAS

Ya pag-umpisa

1-3 Panggalangên na Teofilo,
sabitun idi pun baydi si Jesus
kantamu, malakêy nakakit sa dinyag
na. Buy impatanda lay nalyari
paubat sa nuna yan nangaral
Sabin Bapan Namalyari. Malakê
êt ta nanulat abituy impatanda
la. Buy pamakayari kun inusisa
ya kaganawan nalyari ubat pun
sabitun nangaral si Jesus, naisip kun
ipakapala ku êt isulat ta kuwentu
para kamuyu
4 amên mapilmiyan mun pêtêg ga
aral la inturu kamu.

Nagpakit ta ang-el kan Zacarias

5 Sabitun si Herodes ya ari sa
prubinsyan Judea, dilag gisay pari
ya naglagyun Zacarias. Gisa ya sa
pangkat pari ya pambêgên "Pangkat
Abias." Dilag yan asaway naglagyun
Elisabet ya ubat sa layin Aaron ya
nunan pinakapuun pari.
6 Si Zacarias buy si Elisabet, parisu
silan matinêk sa pangêlêw Bapan
Namalyari buy pêtêg silan manunul
sa mani pan-iutus Panginuun.
7 Ayin silan anak gawan layus si
Elisabet buy parisu silaynan tuwa.
8 Gisay allu, pangkat ta êt Zacarias
ya maglingkud sa Templun Bapan
Namalyari.
9 Buy kaparisun manan naugalyan
mani pari, nibabagutan sila amên
matandan la nu sisabêt ta manlêb
insensu ya pamadêp kan Bapan Na-
malyari. Si Zacarias ya nabagut.
Kabay sinumun ya sa Templu.
10 Kaban manlêb yan insensu
baydu, malakêy tawuy manalangin
sa lawasan Templu.
11 Amêsên, bêngat tan nag-
pakit kan Zacarias ya gisay ang-
el Panginuun. Nakaidêng ya sa
wanan pamiandugan pansêlbên na
insensu. 12 Sên pamakakit na sa
ang-el, nakatêgag buy nalimwan si
Zacarias.
13 Nuwa sinabin ang-el kana,
"Agana ka malimuy Zacarias! Ta
inlêngên Bapan Namalyari ya
panalangin mu. Si Elisabet ta asawa
mu, manganak yan gisay liyaki. Ya
ipalagyu mu kana, Juan.
14 Matula ka gawan kana buy
malakêy tawu êt ta matula sa pami-
anak kana,
15 gawan magin dakila ya sa
pangêlêw Panginuun. Kaylangan a
ya minêm alak o agyan sabêt man
na mamakalasing. Paubat pun sa
idi ya sa bitukan indu na, matupus
sinan Ispiritun Bapan Namalyari.
16 Malakêy mani Israelitay
ipaudung na sa Panginuun ya Bapan
Namalyari la.
17 Muna ya sa Panginuun amên il-
an nay mani tawu sa pallumatêng
Panginuun. Madyag nay ati
sa sawup kapangyarian Ispiri-
tun Bapan Namalyari kaparisun
dinyag propeta Elias* sabitun
nuna ya naiudung nay pamiiidun
mitatabapa. Buy ya nakêm mani
tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari, ibayu na amên magin
kaparisu silan mani tawuy mat-
inêk."
18 Sinabin Zacarias sa ang-el,
"Ipakun kun matandan nu pêtêg
malyari ya ati? Ta tuwa kina, para
êt bayduy asawa ku."
19 Nakitbay ya ang-el, "Siku si
Gabriel ya maglingkud sa arapan
Bapan Namalyari sa langit. Im-
palaku naku kamu amên sabin na
mangêd da balitan ati.
20 Ya kaganawan sinabi ku kamu,
pêtêg malyari sa lumatêng nga
panawun. Nuwa gawan a ka nani-
wala sa sinabi ku, mapakadyag kan

* **1:17 1:17** Ya mani Judio, maniwala silan mag-udung si Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

pipi. A ka makapagsabi angga sa
manganak ka asawa mu."
21 Kaban idi sa lawasan na mani
tawuy mangêtêng sa pag-awas
Zacarias, nakaupapas sila gawan
naêpêng ya sa lalên Templu.
22 Sên pag-awas na, siyan a yina
makapagsabi buy kay maningyal ya
tana. Kabay inisip lay dilag impakit
si Bapan Namalyari kana sa lalên
Templu. Buy ubat ta baydu, a yina
nakapagsabi.
23 Pamakayarin panawun
paglingkud na sa Templu, nuli si
Zacarias.
24 A yabay naêpêng, nangalêk si
Elisabet buy sa lalên limay buwan,
a ya nag-awas sa bali la.
25 Kabay sinabi na, "Ati ya
kangêdan Bapan Namalyari kangku,
ta intas na kangkuy dêng-êy† kun
asê manganak."

Nagpakit kan Mariay ang-el

26 Sên ikaanêm man buwan buk-
tut Elisabet, in-utus Bapan Namal-
yari si ang-el Gabriel sa balayan
Nazaret sa prubinsyan Galilea.
27 In-utus yan maku sa gisay dala-
gay naglagyun Maria ya nakal-an
itangên kan Jose ya gisay liyaki ya
layin Arin David.
28 Nagdani ya ang-el sa dalaga buy
sinabi kanay, "Matula ka, gawan
kapapaidu ka kan Bapan Namalyari!
Idi kamuy Panginuun."
29 Naguluy isip Maria sa sinabin
ang-el kana. Kabay pan-isipin na nu
sabêt ta labay sabin abitu.
30 Nuwa sinabin ang-el kana,
"Agana ka malimuy Maria, ta kapa-
paidu ka kan Bapan Namalyari.
31 Lêng-ên muy ati! Mabuktut ka
buy manganak kan gisay liyaki ya
palagyunan mun Jesus.
32 Magin dakila ya buy bêgên yan
Anak Bapan Namalyari ya Katatag-
ayan. Idin Bapan Namalyari kanay
katungkulan mag-ari kaparisun pag-
arin ninunu na ya si Arin David
sabitun nuna.
33 Mag-ari ya sa mani layin Jacob
kanuman buy ya pag-ari na, ayin
katganan."
34 Kabay namatang si Maria sa
ang-el, "Parasaantun malyari ya ati,
pakan dalaga ku pun?"
35 Nakitbay ya ang-el, "Mapaka-
muy Ispiritun Bapan Namalyari buy
mangalêk ka sa kapamilatan ka-
pangyarian Bapan Namalyari ya
Katatag-ayan. Kabay ya ianak mu,
ayin yan kasalanan buy bêgên yan
'Anak Bapan Namalyari.'
36 Si Elisabet ta kamag-anak mu,
tandan kaganawan na layus ya.
Nuwa amêsên, anêm ma buwan nay
nan nabuktut, agyan tuwa yina.
37 Ta ayin bagay ya asê madyag
Bapan Namalyari."
38 Nakitbay si Maria, "Kay ipus
sakun Bapan Namalyari. Malyari
dayi kangkuy mani sinabi mu." Pa-
makayari, namitay ang-el.

Ya Pangumustan Maria kan Elisabet

39-40 Asê naêpêng, nangamut si
Marian naku kallan Elisabet sa gisay
balayan na idi sa bung-uy prubin-
syan Judea. Pamakalatêng na sa bali
la, sinabi na, "Nagpapakun kaynay
Elisabet?" 41 Sên nalêngên Elisabet
ta pangatulan Maria, nagkimit ta
kulaw sa bitukan Elisabet. Natupus
yan Ispiritun Bapan Namalyari.
42 Masnêg sinabin Elisabet, "Igit
kan pinagpalan Bapan Namalyari
kaysa kaganawan babayi buy pinag-
pala na êt ta ianak mu!
43 Gisay maragul la karangalan na
lakwên nakun indun Panginuun ku.
44 Sên kinatula muku, nagkimit ta
kulaw sa bituka ku gawan sa tula na.
45 Pinagpala kan Bapan Namalyari
gawan naniwala kan matupad da
sinabi na kamu."

† **1:25 1:25** Tandan mani Judio ya mani anak sabay silay pagpapala ya ubat kan Bapan Namalyari (Genesis 1:28; Mani Kanta 127:3). Kabay madêng-êyan sila nu a sila manganak gawan pan-isipên lay pamparusan silan Bapan Namalyari (Lucas 1:25; Levitico 20:20-21; Jeremias 22:30).

Ya kantan Maria

46 Buy sinabin Maria,
"Buun bêkê kun ulimênên na Panginuun,
47 buy masaya ku kan Bapan Namalyari ya Mamiligtas ku,
48 gawan ginanaka naku ya kay ipus na!
Kabay ubat amêsên, ya kaganawan tawu, ituwad lakun pinagpala,
49 gawan sa kangêdan na dinyag kangkun Bapan Namalyari ya makapangyarian.
Ayin yan kaparisu!
50 Pangkalunusan nay mani tawuy dilag limu kana
ubat pun sabitun nunan panawun anggan makanuman.
51 Impakit nay kapangyarian na sa kapamilatan mani mamakaupapas ya diyag na.
In-ikyat nay mani tawuy pawan matag-ay ya pangêlêw sa sarili.
52 Intas nay tungkulan mani manungkulan
buy intag-ay nay mani nayêpay nakêm.
53 Pinakabsuy nan mangêd da mani layangên,
nuwa impabita nan ayin gintan na mabandi.
54-55 Sinawpan na kitamuy mani Israelitay maglingkud kana.
Ta a na nalitêpan na impangaku na kan Abraham angga sa mani layi na,
ya kalunusan na sila kanuman."
56 Buy nakitugêl si Maria kallan Elisabet un tatluy buwan bayu ya nuli.

Ya pamianak kan Juan ya Mamawtismu

57 Amêsên, sên niras say panawun panganak Elisabet, naianak nay gisay liyaki.
58 Nabalitan mani karani nan bali buy mani kamag-anak la nu parasaantu yan kinalunusan Panginuun. Kabay nakitula sila êt kana.
59 Sên waluy alluy nan kulaw, nagtipun na mani karani lan bali buy kamag-anak la amên tulin ya. Zacarias dayi ya ipalagyu la kana gawan lagyun bapa nay abitu.
60 Nuwa sinabin Elisabet, "Te, asê! Juan na ipalagyu kana."
61 Sinabi la, "Pakan sa mani kamag-anak yuy ayin yan parabaysên na lagyu ta."
62 Kabay pinatang la si Zacarias sa kapamilatan singyal nu sabêt ta labay nan ipalagyu sa kulaw.
63 Naningyal yan pamisulatan buy insulat nay "Juan na lagyu na." Nakaupapas ya kaganawan idi baydu.
64 Tambêng êt nakapagsabi si Zacarias buy nangulimên kan Bapan Namalyari.
65 Sa nalyarin abitu, nalimuy kaganawan karani lan bali. Kabay pisasabyan na ati sa buun bung-uy prubinsyan Judea ya nalyari.
66 Ya kaganawan nakabalita, nangisip sila buy namatang, "Mapakadyag sabêt ta anak ka ati?" Sinabi lay ati gawan makit la kanay kapangyarian Bapan Namalyari.

Ya pamipatandan Zacarias

67 Si Zacarias ya bapan Juan, natupus yan Ispiritun Bapan Namalyari buy namipatanda yan sabi ya ubat kan Bapan Namalyari. Sinabi na,
68 "Ulimênên na Panginuun ya Bapan Namalyarin mani Israelita!
Ta naku ya baydi amên iligtas nay mani tawuy pinili na.
69 In-utus na kantamuy makapangyarian ya Mamiligtas
ya sabay ya ubat sa layin David ya lingkud na.
70 Ati ya impangaku na sabitun nunan panawun
sa kapamilatan mani banal la propeta,
71 ya iligtas na kitamu sa mani kapati tamu
buy sa kaganawan manubag kantamu.

72 Impangaku na êt ta kalunusan nay mani ninunu tamu
buy tuparên nay banal la kasunduwan na kalla.
73 Abiin na impangaku na kan Abraham ma ninunu tamu.
74 Iligtas na kitamu sa kapati tamu
amên makapaglingkud kitamun ayin limu kana,
75 magin malinis buy matinêk sa pangêlêw na
kaban nabyay kitamu pun."
76 Sinabin Zacarias sa anak na, "Anak ku, bêgên lakan propetan Bapan Namalyari ya Katatag-ayan,
tagawan sikay muna sa Panginuun amên il-an na mani tawu sa pallumatêng na.
77 Ipatanda mu sa mani tawu nu parasaantu silan miligtas
sa kapamilatan pamatawad sa mani kasalanan la.
78 Gawan mapallunus ya Bapa tamun Namalyari,
iutus nay mamiligtas kantamu kaparisun mamut ta mam-in sawang sa kaganawan tawu
79 amên masawangan na mani tawuy idi sa nadiglêm buy mangalimu sa kamatyan.
Buy turwanan na kitamu nu parasaantun bumyay dilag kapatêtbêkan."
80 Amêsên, dinumagul si Juan buy nagin napas-êy ya nakêm na. Nanugêl ya sa kakyangan angga sa allun nag-umpisa yan nangaral sa mani Israelita.

2

Ya pamianak kan Jesus (Mateo 1:18-25)

1 Sa panawun abitu, si Emperador Augusto ya pinakamatag-ay ya mamunu sa Roma buy sa mani kaatag lugal la pansakupun na. Impabalita nay kautusan na sa mani tawu. Sinabi na, "Maku kaw sa lugal pipuunpuunan yu amên magpasensus."
2 Ati ya nunan sensus sabitun si Cirenio ya Gobernador sa prubinsyan Siria.
3 Kabay naku ya kaganawan tawu sa balang lugal pipuunpuunan la amên magpasensus.
4 Si Jose, taga balayan Nazaret ya sa prubinsyan Galilea. Layi yan Arin David. In-anak ya sa Bethlehem sa prubinsyan Judea. Kabay naku ya baydu amên magpasensus,
5 kaawyun na si Mariay itangên na ya marani yan manganak.
6 Kaban idi sila sa Bethlehem, inlumatêng ngay uras panganak Maria.
7 Nuwa gawan ayin nan lugal para kalla sa bali, nanugêl sila tana sa bali ya tutugêlan mani saysay. In-anak nay panganay nay gisay liyaki. Inlampinan nay kulaw buy impakalêk na sa pamakanan mani saysay.

Nagpakit ta mani ang-el sa mani magpastul

8 Sa yabin abitu, dilag mani magpastul tupay narani sa Bethlehem ya magpuyat magbantay sa mani tupa la.
9 Amêsên, tambêng nagpakit kallay gisay ang-el Bapan Namalyari buy dilag mamakapasilêw wa sawang Bapan Namalyari sa palitêng la. Kabay sadyay limu la.
10 Nuwa sinabin ang-el kalla, "Agana kaw malimu ta naku waku baydi amên sabin kamuyuy mangêd da balitay mam-in sadyay tula sa kaganawan tawu.
11 Gawan in-anak amêsên sa Bethlehem sa balayan Arin David da Mamiligtas ya sabay si Cristu ya Panginuun.
12 Ati ya patanda yu. Makitan yuy gisay kulaw wa inlampinan buy nakakalêk sa pamakanan mani saysay."
13 Pamakayarin nagsabin ang-el, tambêng nagpakit ta malakêy ang-el sa langit ta niaawyun nangulimên kan Bapan Namalyari. Sinabi la,
14 "Ulimênên si Bapan Namalyari ya idi sa langit!

Buy sa babun luta, dilag gan
kapatêtbêkan na mani tawuy
kapapaidu kana."

15 Sên nakuy na sa langit ta mani
ang-el, nisasabi ya mani magpas-
tul tupa. Sinabi la, "Kaksaw kaw
ta maku kitamu sa Bethlehem buy
êlêwên tamuy mani nalyari ya sin-
abi kantamun ang-el Bapan Namal-
yari."
16 Kabay pinaras-paras lan naku
sa Bethlehem. Pamakalatêng la
baydu, nakitan la si Maria buy
si Jose kaawyun lay kulaw wa
nakakalêk sa pamakanan mani
saysay.
17 Sên nakit lay kulaw, imbalita lay
sinabin ang-el tungkul kana.
18 Nakaupapas ya kaganawan
nakalêngê sa sinabin mani magpas-
tul.
19 Nuwa si Maria, impakatêbêk na
sa nakêm nay kaganawan buy pan-
isipin nay ati.
20 Nag-udung sa pagpastulan na
mani magpastul ya pan-ulimênên
la si Bapan Namalyari gawan sa
kaganawan nalêngê buy nakitan la,
ta pêtêg ga kaganawan sinabin ang-
el kalla.

In-andug si Jesus kan Bapan Namalyari

21 Pamakalatêng ikawaluy allu,
impatuli ya kulaw buy pinalagyu-
nan layan Jesus, ta abiin na lagyuy
sinabin ang-el bayu yapun ialêk.
22 Sên inlumatêng ngay allun
pallinis kallan Maria buy kan Jose,
naku sila sa Templu sa balayan
Jerusalem amên tuparên na Kau-
tusan na impasulat kan Moises.*
Gintan la êt si Jesus amên iandug
kan Bapan Namalyari.
23 Ta ati ya nakasulat sa Kau-
tusan Panginuun, "Ya kaganawan
panganay ya liyaki, kaylangan yan
iandug sa Panginuun."†
24 Kabay namiandug silan gisay
paris batu-batu buy pati-pati, ta
abiin na idi sa Kautusan Pangin-
uun.‡
25 Dilag baydun gisay liyaki sa
Jerusalem ma naglagyun Simeon.
Matinêk ya buy dilag yan limu
kan Bapan Namalyari buy idi
kanay Ispiritun Bapan Namalyari.
Mangêtêng ya êt sa pallumatêng
Cristuy Mamiligtas sa Israel.
26 Sinabin Ispiritun Bapan Namal-
yari kanay, "A ka mati anggan a mu
makit ta Cristuy impangakun Bapan
Namalyari."
27 Sa allun abitu, impalaku yan
Ispiritun Bapan Namalyari sa ka-
sawangan Templu. Kabay sên idi
yina sa Templu, sinumun si Jose buy
si Maria un aampun nay kulaw, ta
daygên lay idi sa Kautusan tungkul
kana.
28 Si Simeon, inampun nay kulaw
buy inulimên na si Bapan Namal-
yari. Sinabi na,
29-32 "Panginuun, kay gisa kun
maglingkud kamu.
Amêsên, naêtêng kinay Mamiligtas
ya impangaku mu
ya in-il-an mu para sa kaganawan
tawu.
Sabay ya mam-in sawang sa isip
mani alwan Judio,
buy siyay mam-in karangalan sa
mani Israelita ya pinili mu.
Panginuun, kêwên mukina amêsên
un dilag kapatêtbêkan,
ta natupad day impangaku mu
kangku."
33 Nakaupapas ya mangatwan ku-
law sa sinabin Simeon tungkul kana.
34 Sinabin Simeon kan Maria ya
indu nan Jesus, "Pagpalên kaw Ba-
pan Namalyari. Ya kulaw wa ati,
in-il-an amên itag-ay buy iyêpa ya
mani tawu sa Israel. Agyan siyay
magin tanda' ya ubat kan Bapan
Namalyari, pangkalabanên yapun êt
malakêy tawu.

* **2:22 2:22** Sa Levitico 12:1-8 pansabin na ya mani babayi ya nanganak, sa ikaapatapuy allu, kaylangan silan mag-andug sa Templu amên ituwad silan malinis. † **2:23 2:23** Exodo 13:2-12. ‡ **2:24 2:24** Levitico 12:8.

35 Sa pakapakun baydu, masakitan ka êt, nanuwad natayad da kêyay inlatug sa bêkê mu. Buy gawan sa daygên na, maipatanday idi sa isip malakêy tawu."

36 Idi êt baydu sa Templuy gisay propetay babayi ya naglagyun Ana. Anak yan Fanuel ya layin Aser. Nisadsad ya sa pangatwa na. Pipituy tawun pamiawyun lan miasawa ubat pun sabitun intangên sila
37 bayu ya nabal-u. Amêsên, walumpu buy apat ta tawun na. Allu buy yabi yan mamaku sa Templu amên mangulimên sa kapamilatan pag-ayunu buy panalangin.
38 Sa uras êt abitu, nagdani ya kan Maria buy kan Jose buy nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari. Dilag êt tawu bayduy mangêtêng sa pallumatêng Cristu. Kabay sinabin Ana kalla, "Ati ya kulaw ya Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari ya sabay ya Cristuy mangatbus kasalanan mani Israelita!"

39 Sên natupad Jose buy si Maria ya kaganawan sêpat lan daygên ya idi baydu sa Kautusan Panginuun, nuli silayna sa Nazaret ya sabay ya balayan la sa prubinsyan Galilea.

40 Dinumagul si Jesus buy nagin napas-êy, idi kanay kabiyasnan buy kapapaidu ya kan Bapan Namalyari.

Anak pun si Jesus, idi yina sa lalên Templu

41 Sa balang tawun, dilag Pestan Kaligtasan sa Jerusalem. Naugalyan Jose buy si Maria ya makipesta.

42 Sên mapu buy luway tawun nan Jesus, naku silan nanguman sa Pestan Kaligtasan, ta abiin na naugalyan la.

43 Pamakayarin pesta, sên nuli silayna, asê tandan mangatwan Jesus ya nagbalag ya sa Jerusalem.

44 Indap la nu kaawyun ninan kabaryu la sa pamita la. Sên kaawat tana, tingkap laya sa mani kamaganak la buy sa mani kaluguran la.

45 Sên a ya makitan mangatwa na, nag-udung sila sa Jerusalem amên têkapên laya baydu.

46 Sên pamakatatluy allu, nakitan la si Jesus sa kasawangan Templuy nakaiknu sa bunak mani manurun Kautusan. Mallêngê ya buy mamatang kalla.

47 Ya kaganawan tawuy idi bayduy nakalêngê, nakaupapas sila sa kabiyasnan na buy sa mani pakitbay na.

48 Sên nakitan yan mangatwa na, nakaupapas sila. Kabay sinabin indu na, "Anak kuway siyan dinyag muya kanyan na abiin ta? Nigaganaka kay sa pangkap kamu!"

49 Nakitbay si Jesus, "Indu way, uysiyan pantêkapên yuku yata? A yu nayi tanday sêpat idi yaku baydi sa balin Bapa ku?"

50 Nuwa a la napukatan na labay nan sabin.

51 Nuli si Jesus sa Nazaret kaawyun nay mangatwa na buy mapanunul ya kalla. Si Maria, impakatêbêk na sa bêkê nay kaganawan nalyari.

52 Dinumagul si Jesus buy nagin biyasa ya. Kapapaidu ya kan Bapan Namalyari buy sa mani tawu.

3

Ya pangaral Juan ya Mamawtismu

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Sên ikamapu buy limay tawun pag-arin Emperador Tiberio sa Roma, si Poncio Pilatoy gobernador sa prubinsyan Judea, si Herodes Antipas ya gobernador sa prubinsyan Galilea, si Felipe ya patêl nay gobernador sa Iturea buy sa Traconite buy si Lisanias ya gobernador sa Abilinia.

2 Ya mani pinakapuun pari yaman, silan Anas buy si Caifas. Sa panawun abitu, idi sa kakyangan si Juan ya anak Zacarias. Impatandan Bapan Namalyari ya sabi na kan Juan.

3 Kabay inlakun Juan ya mani
lugal la mitalipay sa ilug Jordan. In-
aral na sa mani tawuy, “Pagsisyan
buy itgên yuy panyag kasalanan
buy magpabawtismu kaw amên
patawarên kaw Bapan Namalyari.”
4 Sa dinyag nan abiin, natupad da
insulat Propeta Isaias,
“Dilag gisay mamibêg sa kakyangan
na pansabin na,
‘Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na!
5 Buntunan yuy mani nalawug ga
lugal,
buy patalên na mani bung-uy.
Itinêk yuy dan na nikatukawkaw,
buy ipakapalay mani nika-
likêdlikêd da dan.
6 Buy makitan kaganawan tawuy
pamiligtas ya daygên Bapan
Namalyari.’ ”*
7 Naku kan Juan na malakêy
tawu amên magpabawtismu. Sin-
abi na kalla, “Sikaw wa kaparisun
lupung, sisabêt ta nagsabi kamuyun
makatakas kaw sa lumatêng nga
parusan Bapan Namalyari?
8 Nu pêtêg kaw nagsisi sa mani
kasalanan yu, ipakit yu sa mani
diyag yu. Agana yu isipin na a kaw
maparusan gawan layi kaw Abra-
ham. Pansabin ku kamuyuy agyan
na mani batun ati, madyag Bapan
Namalyarin mani layin Abraham.
9 Amêsên, kaparisu kaw kayuy
asê managêy mangêd. Kabay nakal-
an nan mamarusa si Bapan Namal-
yari kamuyu ya paran palatsaw wa
nakal-an nan mamutus puun kayu
buy isamwag sa apuy.”
10 Pinatang mani tawu si Juan, “Nu
parabaydu awêd, sabêt ta sêpat yan
daygên?”
11 Nakitbay si Juan, “Nu dilag
kaw luway yaming, idin yuy gisa
sa tawuy ayin yaming. Buy nu
dilag kaw êt kanên, biyan yuy ayin
kanên.”
12 Dilag êt mani maningil buwis ya
inlumatêng amên magpabawtismu.
Pinatang laya, “Manuru, sabêt ta
sêpat yan daygên?”
13 Pikitbayan silan Juan, “Agana
kaw maningil makamal un igit pun
sa sêpat yun pansingilin.”
14 Dilag êt mani sundalus ya na-
matang kana, “Buy sikay êt taman
nay, sabêt ta sêpat yan daygên?”
Sinabin Juan kalla, “Agana kaw
mamilit mangwan alwan kamuyu
o manangkan alwan pêtêg. Sêpat
kaw matula sa mani upa yu!”
15 Mangêtêng nga mani tawu sa
pallumatêng Cristu ya impangakun
Bapan Namalyari. Kabay inisip la,
“Si Juan na lawês ya Cristuy pan-
êtêngên yan?”
16 Nuwa sinabin Juan kalla, “Pam-
bawtismuwan kataw sa lanêm,
nuwa dilag gisay lumatêng nga
makapangyarian pun kangku. A
ku sêpat mantan sandalyas na.
Bawtismuwan nakaw sa Ispiritun
Bapan Namalyari buy apuy.
17 Maiparisu ya sa gisay
mamibalusbus trigu. Ta ya triguy
naibalusbus sana, sabay ya pan-
isêmpan. Nuwa ya apa, sabay
ya pan-ulamên sa apuy ya asê
mangapalêng.”
18 Sa pangaral Juan sa Mangêd da
Balita, malakê pun êt ta in-aral na.
19 Kabay agyan si Herodes An-
tipas ya gobernador sa prubinsyan
Galilea, sinabyanan yan Juan gawan
sa nadawak ka pandaygên na. Sin-
abi na, “Asê ustuy pinag-asawa mu
si Herodias ya asawan patêl mu!”
20 Kabay impasukul na si Juan.
Sa pakapakun baydu, nadagdagan
na kasalanan Gobernador Herodes
Antipas.

Ya pamawtismu kan Jesus (Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Sabitun asê pun impasukul si
Juan, namawtismu ya sa mani tawu.
Amêsên, nagpabawtismu êt kana si
Jesus. Buy sên nanalangin si Jesus,
nawang-at ta langit

* **3:6 3:6** Isaias 40:3-5.

22 buy nagtabuy kanay Ispiritun
Bapan Namalyari ya nanuwad gisay
pati-pati. Buy dilag gisay tunuy ya
ubat sa langit ta nagsabin, “Sikay
kakaidwan kun Anak ya kapapaidu
kangku.”

Ya mani ninunun Jesus (Mateo 1:1-17)

23 Sên nag-umpisay nan nangaral
si Jesus, tatlumpuy tawun nayna.
Agyan naianak ya sa kapamilatan
kapangyarian Ispiritun Bapan Na-
malyari, indap mani tawu, si Jesus
anak yan Jose ya anak Eli.
24 Si si Eli, anak yan Matat, ya anak
kaman êt Levi. Si si Levi, anak yan
Melqui, ya anak kaman êt Janai. Si
si Janai, anak yan Jose,
25 ya anak kaman êt Matatias. Si
si Matatias, anak yan Amos, ya anak
kaman êt Nahum. Si si Nahum, anak
yan Esli, ya anak kaman êt Nagai.
26 Si si Nagai, anak yan Matat,
ya anak kaman êt Matatias. Si si
Matatias, anak yan Semei, ya anak
kaman êt Josec. Si si Josec, anak yan
Joda,
27 ya anak kaman êt Joanan. Si si
Joanan, anak yan Resa, ya anak ka-
man êt Zerubabel. Si si Zerubabel,
anak yan Salatiel, ya anak kaman êt
Neri.
28 Si si Neri, anak yan Melqui,
ya anak kaman êt Adi. Si si Adi,
anak yan Cosam, ya anak kaman êt
Elmadam. Si si Elmadam, anak yan
Er,
29 ya anak kaman êt Josue. Si
si Josue, anak yan Eliezer, ya anak
kaman êt Jorim. Si si Jorim, anak
yan Matat, ya anak kaman êt Levi.
30 Si si Levi, anak yan Simeon, ya
anak kaman êt Juda. Si si Juda, anak
yan Jose, ya anak kaman êt Jonam.
Si si Jonam, anak yan Eliaquim,
31 ya anak kaman êt Melea. Si
si Melea, anak yan Menna, ya anak
kaman êt Matat. Si si Matat, anak
yan Natan, ya anak kaman êt David.
32 Si si David, anak yan Jesse, ya
anak kaman êt Obed. Si si Obed,
anak yan Boaz, ya anak kaman êt
Salmon. Si si Salmon, anak yan
Naason
33 ya anak kaman êt Aminadab. Si
si Aminadab, anak yan Admin, ya
anak kaman êt Arni. Si si Arni, anak
yan Esrom, ya anak kaman êt Fares.
Si si Fares, anak yan Juda,
34 ya anak kaman êt Jacob. Si
si Jacob, anak yan Isaac, ya anak
kaman êt Abraham. Si si Abraham,
anak yan Terah, ya anak kaman êt
Nahor.
35 Si si Nahor, anak yan Serug, ya
anak kaman êt Reu. Si si Reu, anak
yan Peleg, ya anak kaman êt Eber.
Si si Eber, anak yan Sala,
36 ya anak kaman êt Cainan. Si si
Cainan, anak yan Arfaxad, ya anak
kaman êt Shem. Si si Shem, anak
yan Noe, ya anak kaman êt Lamec.
37 Si si Lamec, anak yan Me-
tusalem, ya anak kaman êt Enoc. Si
si Enoc, anak yan Jared, ya anak ka-
man êt Mahalaleel. Si si Mahalaleel,
anak yan Cainan, ya anak kaman êt
Enos.
38 Si si Enos, anak yan Set, ya anak
kaman êt Adan. Buy si si Adan, anak
yan Bapan Namalyari.

4

Ya panuksun Satanas kan Jesus (Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Amêsên, natupus Ispiritun Ba-
pan Namalyari si Jesus. Namita ya
sa ilug Jordan buy impalêt yan Ispir-
itun Bapan Namalyari sa kakyan-
gan.
2 Sa lalên apattapuy allu, pantuk-
sun yan Satanas. Sa panawun abitu,
asê mangan si Jesus agyan dakun
sabêt. Kabay nalayang-layang ya.
3 Sinabin Satanas kana, “Nu sikay
Anak Bapan Namalyari, daygên
mun kanên na batun ati.”
4 Nuwa pikitbayan yan Jesus, “Ati
ya nakasulat sa Sabin Bapan Namal-
yari,

* **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3.

‘Alwan kay sa kanên mambumyay
ya tawu.’ ”*
5 Pamakayari, inlaku yina êt Satanas sa gisay matag-ay ya lugal
amên tuksun. Kabay impakit kanay
kaganawan kaarian sa babun luta sa
gisay pakulimad.
6 Sinabin Satanas, “Idin ku ka-
muy kaganawan kapangyarian buy
kaganawan pibandiyan na abiin, ta
indin kangkuy ati buy malyari ku
êt idin agyan sisabêt ta labay kun
pamyanan.
7 Kabay nu ulimênên muku, idin
ku kamuy kaganawan abiin.”
8 Nakitbay si Jesus, “Idi sa kasula-
tan,
‘Kay Panginuun mun Namalyari ya
ulimênên mu buy pagsuywan
mu.’ ”†
9 Pamakayari, pikilaku yan Sa-
tanas sa Jerusalem sa têngêl Templu
buy sinabi na kan Jesus, “Nu sikay
Anak Bapan Namalyari, magnabu
ka di.
10 Ta idi sa kasulatan, ‘Iutus Bapan
Namalyari ya mani ang-el na amên
illagan laka.’
11 Buy ‘Sal-un laka amên asê
midumpul sa batuy bitis mu.’ ”‡
12 Nuwa pikitbayan yan Jesus, “Ati
ya nakasulat sa Sabin Bapan Namal-
yari,
‘Agana mu subukun ya Panginuun
mun Namalyari.’ ”§
13 Pamakayarin tinuksun Satanas
si Jesus sa kaganawan paralan, in-
lakwanan naya buy nangêtêng ya
tanan mangêd da uras amên tuksun
nan manguman.

Nag-umpisa si Jesus sa pandaygên na sa balayan Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Nag-udung si Jesus sa prubin-
syan Galilea un idi kanay kapang-
yarian Ispiritun Bapan Namalyari.
Niwagaw wa balita tungkul kana sa
kaganawan lugal baydu.
15 Nanuru ya sa mani balin
pagtipunan mani Judio buy in-
ulimên yan kaganawan tawu.

Asê tinanggap si Jesus sa balayan Nasaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Amêsên, nuli si Jesus sa Nazaret
sa lugal la kinaragulan na. Sên
Alluy nan Pagpaynawa, sinumun ya
sa balin pagtipunan mani Judio ya
mana nan pandaygên. Nidêng ya
amên mamasan Sabin Bapan Na-
malyari.
17 Inggawang kanay nakatilitil la
pinisulatan sabin propeta Isaias.
Kabay intiknal na buy sên nakitan
nay pantêkapên, binasa nay paradi,
18 “Ya Ispiritun Panginuun, idi ya
kangku,
gawan intalaga nakun mangaral
Mangêd da Balita sa mani
kalulu.
In-utus nakun mipatanda sa mani
nadakêp pa mibus silayna
buy sabin sa mani bulag ga
makakit silayna.
In-utus naku êt amên ibus ya mani
pan-ipusun.
19 Buy ipatanday inlumatêng
ngay panawun pamiligtas
Panginuun.”*
20 Pamakayari, intilitil Jesus ya
kasulatan buy in-udung na sa
maglingkud. Kabay niknu ya amên
mangaral. Buy pinakaêlêw yan
kaganawan idi baydu.
21 Sinabi na kalla, “Amêsên, ka-
ban mallêngê kaw, natupad ya idi
sa Kasulatan.”
22 Nakaupapas ya kaganawan
tawu buy sinabi la, “Pawan mangêd
da pagsabi na! Pakan kay anak yan
Jose ya kabaryu tamu ta!”
23 Kabay sinabin Jesus kalla,
“Pilmin ungkatên yu kangkuy ati ya
panabin, ‘Manulu, paiyulun mu pun
ya sarili mu.’ Ta labay yun ipadyag
kangkuy mamakaupapas baydi sa
sarili kun balayan ya nabalitan yuy
dinyag ku sa balayan Capernaum.”

† **4:8 4:8** Deuteronomio 6:13. ‡ **4:11 4:11** Mani Kanta 91:11-12. § **4:12 4:12** Deuteronomio 6:16.
* **4:19 4:19** Isaias 61:1-2.

24 Sinabi pun êt Jesus kalla, “Pansabin ku kamuyuy ayin propetay pantanggapên sa sarili nan balayan.
25 Ganakên yuy nalyari sabitun panawun propeta Elias. Sên asê namauran si Bapan Namalyari sa tatluy tawun buy kapaka, inlayang nga kaganawan idi baydu. Sa panawun abitu, malakêy bal-u sa Israel.
26 Nuwa asê impalakun Bapan Namalyari kalla si Elias, nun a sa gisay bal-u ya alwan Judioy idi sa balayan Sarepta ya sakup Sidon.†
27 Para êt bayduy nalyari sa panawun propeta Eliseo. Malakêy tawu sa Israel ya dilag malalay sakit sa balat. Nuwa ya pinaiyul Eliseo, kay si Naaman ya alwan Judio ya taga Siria.”
28 Sên nalêngên mani tawuy idi bayduy sinabin Jesus tungkul sa panawup Bapan Namalyari sa mani alwan Judio, nagsuluk sila.
29 Kabay nidêng silan kaganawan. Impatas la si Jesus sa balayan na palaku sa bung-uy ya pinipaydêngan lan balayan la amên inabu laya dayi sa bêngaw.
30 Nuwa dinuman si Jesus sa pibunakan la buy namita.

Ya liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu (Marcos 1:21-28)

31 Ubat ta baydu, naku si Jesus sa balayan Capernaum sa prubinsyan Galilea. Sa Allun Pagpaynawa, nangaral ya sa mani tawu sa balin pagtipunan mani Judio.
32 Nakaupapas ya mani tawu sa pangaral na, tagawan dilag kapangyarian ya pagsabi na.
33 Baydu sa balin pagtipunan mani Judio dilag gisay liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu ya masnêg magsabin,
34 “Jesus ya taga Nazaret, sabêt ta daygên mu kanyan? Naku ka nayi baydi amên upudun kay? Tanda yan ka nu sisabêt ka! Sikay Banal la inutus Bapan Namalyari.”
35 Nuwa sinabyanan Jesus ya nadawak ka ispiritu, “Mangimbêk ka buy magtas kana!” Sên anti, intugaw yan nadawak ka ispiritu sa piakit-akit kaganawan buy inlakwanan yan asê nasakitan.
36 Kabay nakaupapas ya mani tawu buy sinabi la sa balang gisa, “Sabêt ta ati? Siyan dilag yan kapangyarian mamipatas nadawak ka ispiritu buy maipatas na sila yata!”
37 Kabay niwagaw wa balita tungkul kan Jesus sa buun lugal abitu.

Pinaiyul Jesus ya malakêy tawu (Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

38 Pamakayari, namita si Jesus sa balin pagtipunan mani Judio ta naku ya sa balin Simon. Matag-ay ya umut ampun Simon ya babayi. Kabay pikisabyan la si Jesus amên paiyulun naya.
39 Kabay nagdani si Jesus sa nagsakit buy impatas nay umut na. Sa uras êt abitu, tambêng nidêng nga babayi buy pinakan na silan Jesus.
40 Sên pamakatanglêw mamut, gintan mani tawu kan Jesus ya magmikakanayun na nipagsakit. Kabay impaluntu nay gamêt na sa balang gisa, ta pinaiyul na sila.
41 Dilag êt malakêy tawuy sinêdakan nadawak ka ispirituy indani la kan Jesus. Sên pinaawas nay nadawak ka ispiritu, masnêg lan sinabi, “Sika ya Anak Bapan Namalyari!” Nuwa sinabyanan na sila buy a na sila tinulutan magsabi, tagawan tanda lay sabay siyay Cristuy impangakun Bapan Namalyari.

Naku si Jesus sa prubinsyan Judea amên mangaral (Marcos 1:35-39)

42 Sên pamakamaranun, naku si Jesus sa gisay lugal kakyangan. Tingkap yan malakêy tawu. Sên

† **4:26 4:26** Ya Sidon sabay ya lugal mani alwan Judio.

nakit laya, pikisabyan laya, “Manuru, nu malyari, agana ka pun mita sa balayan yan.”

43 Nuwa sinabi na kallay, “Asê malyari, ta kaylangan ku pun iaral sa kaatag lugal la Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, tagawan abiin na sangkan inutus saku baydi sa babun luta.”

44 Kabay insundu nay pangaral na sa mani balin pagtipunan mani Judio sa prubinsyan Judea.

5

Ya pamêg Jesus sa nunay mani tagasunul na
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Gisay allu, kaban manuru si Jesus sa agid lawan Genesaret, pinagsêksêkan yan malakêy tawu amên mallêngên Sabin Bapan Namalyari.

2 Baydu sa agid lawa, dilag yan nakit ta luway bangka ya ayin nan tawu, gawan nipagtabuy yanay mani mandakêp kênan lanêm ya manguyas pukut la.

3 Kabay nagsakay si Jesus sa bangkan Simon. Buy sinabi na kana, “Idêsêg mun pêrad ya bangka sa lanêm.” Sên naidêsêg gay bangka, niknu si Jesus, ta baydu yan mangaral sa mani tawu.

4 Pamakayarin nangaral Jesus, sinabi na kan Simon, “Ilaku yuy bangka yu sa miyalê buy ikatkat yuy mani pukut yu amên makakwa kaw kênan lanêm.”

5 Nakitbay si Simon, “Manuru, napagalan yan nana, pakan ayin kay yatan nakwa. Nuwa gawan sinabi mu, ikatkat kuy mani pukut sa lanêm.”

6 Sên dinyag lay abitu, nayi-nayi yan maginit ya mani pukut la gawan sa malakêy kênan lanêm ma nakwa la.

7 Kabay kinawêy lay mani kaawyun la sa kaatag bangka amên magdani sila buy manawup kalla. Sên nisasawup sila, napapnu lan kênan lanêm ma luway bangka angga sa marani yan milêmlêm.

8 Sên nakitan Simon Pedroy abitu, nanduku ya sa arapan Jesus. Sinabi na, “Panginuun, magpakarayu ka kangku, ta makasalanan naku.”

9 Sinabi nay abiin gawan nakaupapas ya buy mani kaawyun na tagawan malakêy nakwa lay kênan lanêm.

10 Kabay nakaupapas silan Santiago buy si Juan ya mani anak Zebedeo ya kaawyun Simon Pedro.

Sinabin Jesus kan Simon Pedro, “Agana kayna malimu, ta paubat amêsên, alwa kaynan mandakêp kênan lanêm nun a mamipakarani kaynan mani tawu ya manampalataya kangku kaparisun pandakêp yun kênan lanêm.”

11 Kabay sên naiagid lay nay bangka la, imbalag lay kaganawan buy nakilaku sila kan Jesus.

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya nagsakit ketung
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Gisay allu, kaban idi si Jesus sa gisay balayan, nagdani kanay gisay liyaki ya nagsakit ketung. Nanduku ya buy nakilunuslunus. Sinabi na, “Panginuun, nu kalabayan mun kayêk, paiyulun muku.”

13 Kabay dinukpan yan Jesus buy sinabi na, “Labay ku. Umiyul kayna.” Kabay tambêng inumiyul la nagsakit.

14 Intipan Jesus kanay, “Agana mu sabin agyan kansabêt man na nalyari kamu, nun a maku ka sa pari buy ipaêlêw muy lawini mu ya inumiyul lana. Pamakayari, mag-andug ka ayun sa insulat Moises bilang pagpapêtêg ga inumiyul kayna.”

15 Nuwa luyang pun êt niwagaw wa balita tungkul kan Jesus. Kabay inlumatêng pun êt ta malakêy tawu amên mallêngê sa mani aral na buy amên mapaiyul la sakit la.

16 Nuwa si Jesus, pawa yan mamaku sa kakyangan amên manalangin baydu.

Pinaiyul Jesus ya gisay lumpu (Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Gisay allu, kaban manuru si Jesus, idi bayduy dakun umnuy Pariseo buy manurun Kautusan ya nakaiknu sa dani na. Dilag kallay naubat sa balayan Jerusalem buy dilag êt ubat sa kaganawan lugal sa prubinsyan Galilea buy prubinsyan Judea. Idi kan Jesus ya kapangyarian Bapan Namalyari amên mamaiyul sakit.

18 Amêsên, dilag inlumatêng nga dakun umnuy lawyaki ya manambayuk gisay liyaki ya lumpu. Idani laya dayi kan Jesus,

19 nuwa gawan malakêy tawu, a sila midani. Kabay indakêy lay liyaki ya lumpu sa bubungan bali buy inlubtan lay atêp bayu la impakanawan inyêpay liyaki ya lumpu sa arapan Jesus.

20 Sên nakitan Jesus ya maragul la panampalataya la kana, sinabi na, "Patêl lay, pinatawad day mani kasalanan mu."

21 Amêsên, mangisip pa mani Pariseo buy mani manurun Kautusan un paradi, "Sisabêt ta tawun ati? Siyan pallamusun naya si Bapan Namalyari ta? Ayin kaatag mamatawad kasalanan, nun a kay si Bapan Namalyari."

22 Nuwa tandan Jesus ya panisipin la. Kabay pinatang na sila, "Awta mangisip kaw yan parabaysên ta?

23 Mas nalêp-aw sabin sa liyaki ya lumpuy, 'Pinatawad danay mani kasalanan mu,' gawan a yu makit nu pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay, 'Midêng ka buy mita ka'

24 amên makitan yuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, dilag gakun kapangyarian baydi sa babun lutan mamatawad mani kasalanan."

Buy sinabi na sa liyaki ya lumpu, "Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy muli kayna."

25 Kabay tambêng nidêng nga liyaki sa arapan kaganawan buy gintan nay kalapayan na. Buy nuli yan mangulimên kan Bapan Namalyari.

26 Nakaupapas ya kaganawan idi baydu. Kabay inulimên la si Bapan Namalyari. Sinabi la, "Sa allun ati, nakakit kitamun mani mamakaupapas ya diyag."

Ya pamêg kan Levi (Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Pamakayarin abitu, namita si Jesus buy nakitan nay gisay maningil buwis ya naglagyun Levi. Nakaiknu ya sa pamayaran buwis. Sinabin Jesus kana, "Kilaku ka kangku."

28 Kabay nidêng si Levi, inlakwanan nay kaganawan buy nakilaku ya kan Jesus.

29 Nil-an si Levin maragul la kalutu amên maparangalan si Jesus. Malakêy maningil buwis buy kaatag êt ta tawuy nakiawyun nangan kalla.

30 Sên anti, nagdeklamuy mani Pariseo buy mani manurun Kautusan sa mani tagasunul na. Sinabi la, "Uysiyan mangan kaw buy maminêm kaawyun na mani maningil buwis buy kaatag pun mani makasalanan ta?"

31 Pikitbayan silan Jesus, "Asê mangaylangan manuluy ayin sakit, nun a abituy tawuy nagsakit.

32 Naku waku baydi amên bêgên na mani tawuy makasalanan amên pagsisyan buy lakwanan lay panyag kasalanan, alwan amên bêgên ya abitu silay mani tawuy magsabin ayin silan kasalanan."

Ya patang tungkul sa pag-ayunu (Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 Sinabin mani tawu kan Jesus, "Ya mani tagasunul Juan buy mani tagasunul Pariseo, pawa silan magayunu buy manalangin. Uysiyan ya mani tagasunul muy pawa yan mangan buy maminêm ta?"

34 Kabay in-alimbawan Jesus ya sarili na sa liyaki ya pan-itangên, "Malyari nayin mag-ayunuy mani bisita sa tangênan pakan kaawyun

la pun na liyaki ya pan-itangên? Asê!
35 Nuwa lumatêng nga alluy kêwên kallay liyaki ya pan-itangên. Sa panawun abiin, baydu sila pun mag-ayunu."

36 Sinabi êt Jesus kallay paal-imbawan ati, "Ayin tawuy mang-ginit bayuy yaming amên ilanib sa manan yaming. Tagawan nu daygên nay abitu, maginit ta bayuy yaming buy ya inlanib sa bayu, asê naspat sa manan yaming."

37 Sinabi pun êt Jesus kallay gisay alimbawa, "Ayin êt mamitiis bayuy alak sa manan pamyanan na diyag sa balat. Ta nu daygên nay abitu, matlês ya pamyanan buy mibulug ga alak. Parisu silan masayang!
38 Nuwa ya bayuy alak, sêpat itiis sa bayuy pamyanan.
39 Ayin êt tawuy nakainêm manan alak ka kalabay minêm bayuy alak. Ta sabin nay, 'Manyaman na manan alak.' "

6

Ya aral Jesus tungkul sa Allun Pagpaynawa (Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan silan Jesus sa nagtrigu. Nanggutus ya mani tagasunul nan tilalagay trigu buy pinuyu-puyu lay ati sa mani gamêt la bayu la kinnan na mani lasin ati.
2 Nuwa dilag dakun umnuy Pariseo ya nagsabin, "Uysiyan pallabagên yu yay Kautusan tungkul sa Allun Pagpaynawa ta?"

3 Pikitbayan silan Jesus, "A yu pun nayi nabasay dinyag David sabitun inlayang ya buy mani kaawyun na?
4 Sinumun ya sa Tolday Pagsim-ban, kingwa nay tinapay ya in-andug kan Bapan Namalyari, kin-nan na buy pinakan na êt ta mani kaawyun na, agyan idi sa Kautusan ya kay mani pari ya dilag karapatan mangan abitu."

5 Sinabi pun êt Jesus sa mani Pariseo, "Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy makapagsabi nu sabêt ta mangêd daygên sa Allun Pagpay-nawa."

Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt (Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 Gisay na êt ta Allun Pagpaynawa, nanguman sinumun si Jesus sa balin pagtipunan mani Judio buy nan-garal ya. Dilag gisay liyaki bayduy nati ya gamêt nay wanan.
7 Ya mani manurun Kautusan buy mani Pariseo, pinakaillagan la si Jesus. Ta nu paiyulun nay liyaki sa Allun Pagpaynawa, dilag silan maisangkan laban kana.
8 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na sa liyaki, "Midêng ka buy magdani ka baydi sa arapan." Kabay nidêng nga liyaki buy nagdani kana.
9 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani Pariseo buy sa mani manurun Kautusan, "Patangên kataw, 'Sabêt ta pantulutan Kautusan sa Allun Pagpaynawa? Manyag mangêd o manyag nadawak? Miligtas o ma-mati?' "
10 Kabay pinakaêlêw Jesus ya ka-ganawan nakapalitêng kana bayu na sinabi sa liyaki, "Ipaktang muy gamêt mu." Kabay impaktang liyaki ya gamêt na buy inumiyul yabay.
11 Nuwa sên nakitan mani Pariseo buy manurun Kautusan na na-maiyul ya sa Allun Pagpaynawa, nanubag sila. Kabay pisasabyan la nu sabêt ta daygên lay nadawak kan Jesus.

Namili si Jesus un mapu buy luway tagasunul na (Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Sa panawun abitu, naku si Jesus sa bung-uy buy nawat-watan nan nanalangin kan Bapan Namalyari.
13 Pamakamaranun, binêg nay mani tagasunul na ta namili yan mapu buy luway binêg nan apostul,
14 si Simon ya pinalagyunan nan Pedro buy si Andres ya patêl na,

si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome,
15 si Mateo, si Tomas, si Santiago
ya anak Alfeo, si Simon ya man-
alangsang sa gubernun Roma,
16 buy si Judas ya anak kaatag
Santiago, buy si Judas Iscariote ya
nisupakat kan Jesus.

Nangaral buy namaiyul si Jesus (Mateo 4:23-25; 5:1-12)

17 Pamakayari nan namilin apos-
tul na, inlumunsan silan ubat sa
bung-uy bayu tinunggên sa gisay
napatal la lugal. Idi bayduy malakêy
tagasunul na buy idi êt bayduy
sadyay lakên tawuy ubat sa ka-
ganawan lugal sa prubinsyan Judea
buy sa balayan Jerusalem buy ubat
sa mani lugal sa agid dagat sa bal-
ayan Tiro buy sa balayan Sidon.
18 Naku sila baydu amên mallêngê
kan Jesus buy paiyulun sila. Kabay
pinaiyul nay nipagsakit buy mani
sinêdakan nadawak ka ispiritu.
19 Kabay pinagpilitan kaganawan
na madukpan laya, ta idi kanay
kapangyarian Bapan Namalyari ya
mamaiyul sa kaganawan nipagsakit.
20 Inêlêw nay mani tagasunul na
buy sinabi na,
"Pinagpala kaw wa mani kalulu,
tagawan mibilang kaw sa pag-
arian Bapan Namalyari.
21 Pinagpala kaw wa mani layangên
amêsên,
tagawan mabsuy kaw.
Pinagpala kaw wa mani manangis
amêsên,
tagawan mangkayli kaw.
22 Pinagpala kaw nu pagsakitan kaw
nakêm
buy nu ipapawa kaw
buy nu dustakên kaw ka-
ganawan tawu gawan sa
panunul yu kangku ya in-
Anak Tawuy ubat sa langit."
23 Ta parabaydu êt ta dinyag mani
ninunu la sa mani propeta awlagi.
Kabay nu mangadanasan yuy abiin,
matula kaw buy mag-ukdu kaw
gawan sa tula, tagawan maulagay
gantimpala yu sa langit.
24 "Sikaw wa mani mabandi, ma-
makapalunus kaw lanu,
ta natanggap yina amêsên na
katigsawan yu.
25 Sikaw wa nangabsuy amêsên,
mamakapalunus kaw lanu,
ta lumayang kaw.
Sikaw wa mani mangkayli amêsên,
mamakapalunus kaw lanu,
ta magluksa kaw buy mi-
panangis.
26 Sikaw wa mani pan-ulimênên ka-
ganawan tawu amêsên, ma-
makapalunus kaw êt lanu,
gawan para bayduy dinyag
mani ninunu la sa mani
magtatalingkayun propeta."

Kaidwan na mani kapati (Mateo 5:38-48; 7:12)

27 Amêsên, sinabin Jesus, "Nuwa
pansabin ku kamuyun mani
mallêngê kangku, kaidwan yuy
mani kapati yu buy manyag kaw
mangêd sa mani nipagsakit nakêm
kamuyu.
28 Manalangin kaw para sa mani
mandustak kamuyu ya pagpalên
silan Bapan Namalyari buy man-
alangin kaw para sa mani ma-
masakit kamuyu.
29 Nu dilag mandalpin pingi mu,
ipadalpi mu êt ta kapaka. Nu dilag
mangwan up-up mu, agana mu êt
iimut ya yaming mu.
30 Nu dilag manyawad kamu,
biyan muya. Buy nu dilag mangwan
pibandiyan mu, agana mina udun-
gun.
31 Daygên yu sa mani kaparisu yuy
labay yun daygên la kamuyu."
32 "Nu kay ya mani mangidu
kamuyuy pan-idun yu, ayin kaw
matanggap pa gantimpalay ubat kan
Bapan Namalyari. Tagawan agyan
ya mani makasalanan na tawu, pan-
idun la êt ta mangidu kalla.
33 Buy nu kay panyagên yun
mangêd da tawuy manyag mangêd
kamuyu, a kaw ulimênên Bapan
Namalyari. Tagawan agyan ya mani

makasalanan, para êt bayduy pandaygên la.
34 Nu kay pamaraman yuy
mamakabayad kamuyu, a kaw
ulimênên Bapan Namalyari.
Tagawan agyan ya mani makasalanan,
mamaandam sila êt sa kaparisu lan
makasalanan, ta natanêk ya nakêm
lan iudung lay abitu!
35 Alwan parabayduy daygên yu,
nun a kaidwan yuy mani kapati
yu, manyag kaw mangêd kalla,
buy paandamên yu silan a kaw
mangêtêng kapalit. Nu parabayduy
daygên yu, maragul la gantimpala
yu buy mapagpapêtgan ya anak
kaw Bapan Namalyari ya Katatagayan. Tagawan mangêd ya agyan sa
mani tawuy ayin utang nga nakêm
buy sa mani nadawak ka tawu.
36 Magin mapallunus kaw kaparisun Bapa yun Namalyari ya mapallunus."

Agana mangusgan kaparisu (Mateo 7:1-5)

37 "Agana kaw mangusgan kaparisu yu amên a kaw êt usgên
Bapan Namalyari. Agana kaw êt
mangatul kaparisu yu amên a kaw
êt atulan Bapan Namalyari. Mamatawad kaw amên patawarên kaw
Bapan Namalyari.
38 Mam-i kaw sa kaatag amên
biyan kaw êt Bapan Namalyari. Ta
ya idin yu, iudung na un ustuy takal,
intêtê, imbinsêk anggan masalipaw.
Gawan nu sabêt ta panukad da
panggamitin yun pam-i sa kaatag,
sabay êt ta panukad da gamitin
Bapan Namalyari kamuyu."
39 Sinabi êt Jesus ya paalimbawan
ati, "Malyari nayin mangakay ya
bulag sa kaparisu nan bulag? Asê!
Ta parisu silan manabu sa kali nu
daygên lay abitu.
40 Ayin mag-aral la igit pun sa
manuru kana. Nuwa nu napakaturwanan yan mangêd, magin kaparisu
yan manuru kana."
41 "Uysiyan makitan mu yay puling sa matan kaparisu mu, pakan a
mu makitan na maragul la puling sa
mata mu ta?
42 Parasaantu mun masabi kanay,
'Patêl lay, paulayên mun itas kuy
puling sa mata mu', pakan a mina
man makit ta maragul la puling
sa mata mu? Mapagtalingkayu!
Itas mu pun na maragul la puling sa mata mu amên makakit kan
mangêd. Sa pakapakun baydu,
maitas muy puling sa matan kaparisu mu."

Matandan na puun kayu sa tagêy na (Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 Sinabi pun êt Jesus, "Ya mangêd
da puun kayu, asê managêy asê
pangkanên buy ya puun kayuy asê
mangêd, asê managêy pangkanên.
44 Balang puun kayu, matandan
sa mani tagêy na. Tagawan na
tanaman na madiwi, asê managêy
igus o ubas.
45 Para êt baydu sa tawu. Ya
tawuy mangêd da ugali, magsabi
yan pawan kangêdan, tagawan napnun kangêdan na bêkê na. Nuwa ya
tawuy nadawak ka ugali, magsabi
yan pawan kadawakan, tagawan
napnun kadawakan na bêkê na.
Tagawan nu sabêt ta idi sa bêkên
gisay tawu, sabay ya sabin na."

Ya luway tawuy nitudêk bali (Mateo 7:24-27)

46 Sinabi pun êt Jesus, "Uysiyan
pambêgên yuku yan, 'Panginuun,
Panginuun', pakan a yu pansunulun
ya mani pansabin ku?
47 Paradi ya magdani kangkun
mallêngê buy manunul sa mani sabi
ku. Kaparisu yan
48 gisay tawuy nangalin malalê
buy impaydêng nay bali na sa pundasyun na batu. Sên inlumatêng
nga lanab, asê nalasak ka bali na, ta
napas-êy ya pinipundasyunan na.
49 Nuwa ya tawuy mallêngê sa
pansabin ku, pakan a nay naman
pansunulun, kaparisu yan tawuy
nanyag bali ya ayin pundasyun.

Sên inlumatêng nga lanab, tambêng nayêgmak buy nalasak ka bali na."

7

Pinaiyul Jesus ya ipus un gisay kapitan Romano
(Mateo 8:5-13)

1 Sên nayari yan tinurwanan Jesus ya mani tawu, naku ya sa balayan Capernaum.
2 Idi bayduy gisay kapitan mani sundalus Romano. Dilag yan ipus ya kakaidwan na ya nagsakit buy marani yan mati.
3 Sên nabalitan kapitan ya tungkul kan Jesus, in-utus nay mani mangatwan Judioy manungkulan amên pakisabyan laya si Jesus ya lakwên naya sa bali na buy paiyulun nay ipus na.
4 Sên nilatêng silayna kan Jesus, pikisabyan layan mangêd, "Nu malyari dayi, sawpan muy kapitan gawan sêpat yan sawpan.
5 Ta kaidwan na kitamuy mani layin Judio buy siyay nipadyag balin pagtipunan tamu."
6 Kabay nakilaku kalla si Jesus. Sên marani silayna sa balin kapitan mani sundalus, in-utus êt kapitan na dakun umnuy kaluguran na amên têgmên si Jesus buy ipasabi kanay, "Panginuun, agyan a kayna kanu maku sa bali na ta a ya sêpat lakwên.
7 Kabay a yina nagdani, ta a ya sêpat makiarap kamu. Nuwa nu sabin mu kanuy umiyul la ipus na, umiyul yabay.
8 Tanda nay ati, gawan siya man, dilag mani nipagtungkulan na makapangyarian pun êt kana. Buy dilag ya êt pansakupun na mani sundalus. Nu sabin na sa gisay, 'Maku ya baydu', maku yabay baydu. Nu sabin nay, 'Kaksaw ka baydi', magdani ya. Buy nu sabêt ta iutus na sa ipus na, daygên na."
9 Sên nalêngên Jesus ya impasabin kapitan sundalus, nakaupapas ya buy nag-arap ya sa mani tawuy kilalaku kana. Sinabi na, "Agyan sa mani Israelitay ayin naku pun nakitan na tawuy paradi ya karagul la panampalataya."
10 Sên nag-udung sa bali ya mani in-utus kapitan, nakitan laya bay ya inumiyul lay ipus na.

Pinabyay Jesus ya bayuntawuy nati

11 Pamakayari, naku si Jesus sa balayan ya naglagyun Nain. Nakilaku kanay mani tagasunul na buy ya malakêy tawu.
12 Sên marani silayna sa susunan balayan Nain, nakatbêng silan malakêy tawuy mamilbêng nati. Ta nati ya gigisay liyaki ya anak baluy babayi. Malakêy taga balayan ya nakilbêng nga kaawyun na.
13 Sên nakitan Panginuun Jesus ya bal-u, nalunus ya. Kabay sinabi na, "Patêl la, agana ka manangis."
14 Nagdani ya buy dinukpan nay kakalêkan nati ya gêgtan mamilbêng. Kabay tinunggên sila buy sinabin Jesus sa liyaki ya nati, "Ali kuway, mimata kayna."
15 Niknuy nati, êh nakasabi yina. Tinambay yan indin Jesus sa indu na. Sinabi na, "Ati ya anak mu."
16 Kabay sa limu la sa nalyari, kinêdêsan na kaganawan tawu buy nangulimên sila kan Bapan Namalyari. Sinabi la, "Ha, pata taganan pansawpan kitamun Bapan Namalyari! Ta inlumtaw kantamuy makapangyarian na propeta na."
17 Ya tungkul sa dinyag Jesus, niwagaw sa buun prubinsyan Judea buy sa mani lugal la nakapalitêng.

Si Jesus buy si Juan ya Mamawtismu
(Mateo 11:2-19)

18-19 Amêsên, ya mani tagasunul Juan ya Mamawtismu, inlaku laya si Juan sa sukulan buy sinabi la kanay kaganawan dinyag Jesus. Sên natandan Juan na abitu, in-utus nay luwa sa mani tagasunul na kan Jesus amên ipatang kanay paradi, "Sika nayi ya pan-êtêngên yan na

lumatêng o mangêtêng kay pun
kaatag?”
20 Sên nilatêng silay nabay kan
Jesus, sinabi la, “In-utus kay Juan
ya Mamawtismu amên ipatang yan
kamu nu sika nayi ya pan-êtêngên
yan lumatêng o mangêtêng kay pun
kaatag.”
21 Sa mani uras abitu, malakêy
pinaiyul Jesus ya nipagsakit buy
mani bulag. Malakê êt ta sinêdakan
nadawak ka ispirituy impatas na sa
mani tawu.
22 Kabay sinabin Jesus sa mani
tagasunul Juan, “Mag-udung kaw
kan Juan buy ibalita yu kanay nakit
buy nalêngê yu amêsên. Nakakit
tanay mani bulag. Nakabitay mani
lumpu. Inumiyul la mani nagke-
tung. Nakalêngêy mani asê kalêngê.
Pampabyayên na mani nati. Buy
pan-iaral sa mani kaluluy Mangêd
da Balita.
23 Pinagpalay tawuy asê magluway
nakêm kangku.”
24 Pamakabitan mani tagasunul
Juan, pinatang Jesus ya mani tawu,
“Sabitun naku kaw sa kakyangan,
sabêt ta napilmi yun makit? Gisay
timbu nayi ya pangkimpayên angin?
Asê!
25 Gisay tawu nayi ya nakayam-
ing mangêd? Asê, ta ya mani
tawuy nakayaming mangêd buy
mambumyay sa mangêd da ka-
bilyan, kay makitan sa balin ari.
26 Naku kaw êt nayi sa kakyangan
amên makit ya gisay propeta? Awu.
Pêtêg gisa yabay propeta si Juan.
Nuwa pansabin ku kamuyuy igit
yapun sa gisay propeta.
27 Ta sabay si Juan na pantukuyun
Bapan Namalyari sabitun sinabi na
sa Kasulatan,
‘Dilag gakun gisay iutus ya muna
kamu amên mil-an danan
mu.’ ”*
28 Sinabi pun êt Jesus, “Pansabin
ku kamuyuy ayin tawuy in-anak ya
igit pun kan Juan. Nuwa nu sis-
abêt man na pinakanayêpa sa mani
tawuy pag-arian Bapan Namalyari,
igit yapun kan Juan.”
29 Sên nalêngên mani tawu buy
maningil buwis ya pangaral Jesus,
sinabi la, “Ustuy pan-ipadyag Bapan
Namalyari.” Sinabi lay abiin gawan
nagpabawtismu sila kan Juan.
30 Nuwa ya mani Pariseo buy
mani manurun Kautusan, a sila nag-
pabawtismu kan Juan. Kabay a
la tinanggap ya pan-ipadyag Bapan
Namalyari sa biyay la.
31 Sinabi pun êt Jesus, “Sa
sabêt ku maiparisuy mani tawu sa
panawun amêsên? Kansabêt ku sila
maiparisu?
32 Maiparisu ku sila sa mani anak
ka nakaiknu sa pangapalan. Pans-
abin lan masnêg sa mani kakapal la,
‘Tinigtigan yan kaw bulugudyung,
nuwa a kaw nanalêk.
Nagkanta kay pagkanta sa nati,
nuwa siyan a kaw nanangis.’ ”
33 “Para kaw êt baydu tagawan
sên inlumatêng baydi si Juan ya
mag-ayunu buy asê maminêm alak,
siyan pansabin yuy, ‘Pansêdakan
nadawak ka ispirituy tawun abiin.’
34 Buy sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, sên inlumatêng ngaku
baydi, nakitan yukun mangan buy
maminêm alak, siyan pansabin yuy,
‘Elêwên yumbay ya tawun abiin!
Masing-ul buy mapaglasing ya,
kaluguran yan mani maningil buwis
buy mani mapanyag kasalanan.’
35 Nuwa paraman baydu, mapag-
papêtgan na pêtêg ga kabiyasnan
Bapan Namalyari sa mani tawuy
manunul sa pan-ituru yan.”

Binulugan pabangi si Jesus

36 Amêsên, dilag gisay Pariseoy
naglagyun Simon. Insagyat na si
Jesus un mangan sa bali na. Kabay
sinumun si Jesus un mangan.
37 Sa balayan abitu, dilag gisay
babayi ya pikatandan ya asê
mangêd da pangababayi. Sên
natandan nay mangan si Jesus
sa balin Simon, naku ya baydun

* **7:27 7:27** Malakias 3:1.

gêgtan na makamal la pabangi ya
idi sa mangêd da pamyanan ya
diyag sa batun alabastru.†
38 Amêsên, sên idi ya bayduy
babayi, nagdani ya sa kabukutan
Jesus sa danin bitis na. Nanangis
ya baydu angga sa napitakan luwa
nay bitis Jesus. Kabay pinunis nan
sabut nay ati, dinêp nay bitis buy
pakanawa nan binulugan pabangi.
39 Si Simon na nanagyat kan Je-
sus, sên nakitan nay dinyag babayi,
nasabi na sa sarili na, "Nu pêtêg
propetay tawun ati, tanda na dayi
ya asê mangêd da pangababayin
nakadukpa kana."
40 Nuwa tandan Jesus ya inisip
Simon. Kabay sinabin Jesus kana,
"Dilag gakun labay sabin kamuy
Simon."
Nakitbay si Simon, "Sabêt ta
abituy Manuru?"
41 Sinabin Jesus kana, "Dilag
luway tawuy nangutang pera sa
gisay tawuy mamautang. Liman
dalan ya inutang gisa. Ya gisa,
limampu.
42 Sên a sila makabayad, a nayna
impabayad da utang la. Amêsên,
sa êlêw mu, sisabêt sa luway
mas mangidu baydu sa namautang
kalla?"
43 Nakitbay si Simon, "Sa
pangêlêw ku, abituy mas malakêy
utang."
Kabay sinabin Jesus, "Ustuy pakit-
bay mu."
44 Pamakayari, inawing Jesus ya
babayi buy sinabi na kan Simon,
"Elêwên muy babayin ati. Sên
sinumun naku nangun sa bali mu,
a muku binyanan lanêm panguyas
kun bitis ku. Nuwa ya babayin ati,
inuyasan nan luwa nay bitis ku buy
pinunisan nan sabut nay bitis ku.
45 A muku êt dinêp bilang panang-
gap mu kangku, nuwa siya, ubat sa
sinumun ya baydi, a ya tinunggên
mandêp sa bitis ku.
46 A mu binulugan laruy ulu ku,
nuwa siya, binulugan nan makamal
la pabangi ya bitis ku.
47 Kabay pansabin ku kamuyuy
ya maragul la pangiduy impakit
na kangku, sabay ya pagpapêtêg
pinatawad day mani kasalanan na.
Nuwa ya tawuy pinatawad pêrad,
pêrad êt ta impakit nay pangidu."
48 Amêsên, sinabin Jesus sa
babayi, "Pinatawad day mani
kasalanan mu."
49 Ya mani kaêm nan mangan,
namatang sila sa sarili la, "Sisabêt
ta tawun ati, ta agyan kasalanan
mapatawad na?"
50 Sinabin Jesus sa babayi, "Nilig-
tas kayna sa parusa, gawan sa
panampalataya mu kangku. Muli
kaynan napatêtbêk ka nakêm."

8

Mani babayi ya nanawup kan Jesus

1 Pamakayari, inlakun Jesus ya
mani balayan buy mani baryu sa
Galilea, ta mangaral yan Mangêd da
Balita tungkul sa pag-arin Bapan Na-
malyari. Kaawyun nay mani mapu
buy luway tagasunul na
2 buy dakun umnuy babayi ya
pinaiyul na buy babayi ya tinasan
na êt nadawak ka ispiritu. Gisa kalla
si Mariay pambêgên lan Magdala ya
tinasan Jesus un pituy nadawak ka
ispiritu.
3 Dilag êt kaawyun si Juana ya
asawan Cusa ya pagtiwalan Gober-
nador Herodes Antipas, si Susana
buy malakê pun êt ta kaatag. Ya
mani babayin abiin, manawup sila
sa mani kaylangan lan Jesus ubat sa
mani sarili lan pibandiyan.

Ya paalimbawa tungkul sa mamibulaglag
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

4 Kaban mititipun na malakêy
tawuy ubat sa magmikakanayun na
balayan, ingkuwentun Jesus ya paal-
imbawan ati,

† **7:37 7:37** Ya alabastru, gisa yan kalasin batuy nagkulay naputi buy kulay ukuy. Makamal ati.

5 “Dilag gisay manggitnay namibulaglag bini. Sa pamibulaglag na, dilag mani bini ya nangananabu sa dan. Nangatudakan na ati buy tinuktuk mani uybun manuk.
6 Dilag êt mani bini ya nangananabu sa mabatuy lugal. Tinumubuy mani ati, nuwa tambêng nawangêy, gawan namalay luta.
7 Dilag êt mani bini ya nangananabu sa pantubwanan têmak ka madiwi. Niagnan inlumabung nga mani bini buy mani têmak, nuwa kinêlkêlan têmak ka madiwi ya mani bini.
8 Ya kaatag, nangananabu sa mangêd da luta. Kabay tinumubu buy nanagêy ya mani bini un tidinalan na lasi.” Pamakayari, masnêg sinabin Jesus, “Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu.”

Ya labay sabin mani paalimbawa (Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

9 Namatang nga mani tagasunul Jesus, “Sabêt ta labay mun sabin sa paalimbawan abiin?”
10 Kabay pikitbayan silan Jesus, “Impaintindi kamuyuy nakaliim tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, nuwa sa kaatag, pan-isabi ya ati sa kapamilatan paalimbawa amên, ‘Kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit. Buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makapukat.’ ”*

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag (Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 Impatandan Jesus nu sabêt ta labay sabin abituy paalimbawa. Sinabi na, “Ya bini, sabay ya Sabin Bapan Namalyari.
12 Ya dan na kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari. Nuwa sên inlumatêng si Satanas, intas nay Sabin Bapan Namalyari sa bêkê la amên a sila manampalataya buy a sila miligtas sa parusa.
13 Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari buy matula lan tinanggap pa ati. Nuwa asê nipakatêbêk sa bêkê lay pananggap la. Kabay asê napêng nga panampalataya la, ta sên inlumatêng nga mani panubuk, inlakwanan lay nay panampalataya la.
14 Ya lutay pantubwanan têmak ka madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini, sabay ya nallêngên Sabin Bapan Namalyari. Nuwa sên kabuyutan, gawan sa mani pangganakên sa biyay la, pibandiyan buy panunul sa kalabayan lawini la, nalitêpan lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê nanagêy sa biyay la.
15 Nuwa ya mangêd da lutay kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan Namalyari ya dilag mangêd da nakêm. Impakatêbêk lay ati sa bêkê la buy pinibabatan lan sinunul angga sa nanagêy sa biyay la.”

Ya aral ubat sa sulu (Marcos 4:21-25)

16 Sinabi pun êt Jesus, “Ayin tawuy mamagkêt sulu ya takpan nan timba o idin sa aypan papag, nun a idin nay sulu sa pêtêg pamyanan amên mam-in sawang sa kaganawan sumun sa bali.
17 Ta ayin pan-itaguy asê miwagaw buy ayin pan-iliim ma asê matandan.”
18 “Kabay mallêngê kaw mangêd sa pansabin ku. Ta ya tawuy manunul sa malêngê nay kapêtêgan, biyan yapun êt pangintindi. Nuwa ya tawuy asê manunul sa malêngê nay kapêtêgan, agyan na indap nay idi kana, itas pun êt kana.”

Ya indu buy mapatêl Jesus (Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Amêsên, naku kan Jesus ya indu na buy mapatêl na. Nuwa a sila midani, gawan malakêy tawu.

* **8:10 8:10** Isaias 6:9.

20 Kabay dilag nagsabi kan Jesus,
"Idi sa lawasan ya indu mu buy
mapatêl mu. Labay lakan makitan."
21 Nuwa pikitbayan yan Jesus, "Ya
mani mallêngê buy manunul sa
Sabin Bapan Namalyari, sabay silay
indu ku buy mapatêl ku."

Pinatgên Jesus ya sadyay lakas angin
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Gisay allu, nagsakay si Jesus
buy mani tagasunul na sa gisay
bangka. Sinabi na kallay, "Maglipay
kitamina sa lawa." Kabay naglipay
silayna.
23 Sên idi ya sa lanêm ya bangka,
nabêlêwan Jesus. Asê naêpêng,
inlumakas ya angin buy nasunan
malakêy lanêm ya bangka la. Kabay
idi sila sa nadawak ka kabilyan.
24 Kabay pinêw yan mani taga-
sunul na, "Manuru, Manuru, mi-
mata ka! Milêmlêm kitamina!"
Kabay nimata si Jesus, in-utus nay
malakas ya angin buy maragul la
alun, "Tunggên kaw!" Kabay tin-
unggên na angin buy namatêtbêk ka
alun.
25 Pinatang Jesus ya mani taga-
sunul na, "Antuy panampalataya
yu?"
Nakaupapas sila buy nalimu.
Kabay nisasabi sila, "Sisabêt ta ati!
Siyan mapatgên na yay angin buy
alun ta!"

Pinaiyul Jesus ya tawuy sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Amêsên, insundu lay pagli-
pay la angga sa nilatêng sila
sa lugal mani tawuy pambêgên
lan Geraseno ya katalipay lawan
Galilea.
27 Kabay pamakalatêng la,
nagtabuy si Jesus sa bangka.
Timbêng yan gisay liyaki ya
manugêl baydu ya sinêdakan
nadawak ka ispiritu. Nabuyut
tinan asê magyaming buy a ya
manugêl sa bali, nun a sa lêyang
nga pamilbêngan.
28-29 Agyan papakabantayan laya
buy papakasêl-an tanikalay gamêt
na buy bitis na, mabuytu na pun
êt. Pawa yan pansêdakan nadawak
ka ispiritu buy pan-ipalaku ya sa
kakyangan na lugal. Sên nakitan
liyaki si Jesus, nan-angaw ya buy
nanduku ya sa arapan na. Kabay
sinabin Jesus kana, "Nadawak ka
ispiritu, magtas ka kana!"
Kabay masnêg nan sinabi, "Je-
sus ya Anak Bapan Namalyari ya
Katatag-ayan, sabêt ta daygên mu
kangku? Makisabi yaku kamu,
agana muku pasakitan."
30 Kabay pinatang yan Jesus,
"Sabêt ta lagyu mu?"
Nakitbay ya, "Libulibu." Sinabi
nay abitu gawan malakêy nadawak
ka ispirituy nagsêdak kana.
31 Nakilunuslunus ya nadawak ka
ispiritu kan Jesus, "Agana mukay
ipalaku sa kalalêlalêan sukulan sa
aypan luta."
32 Dilag malakêy babuy ya man-
abêl baydu sa bung-uy. Nakilunus-
lunus ya nangadadawak ka ispir-
itu kan Jesus, "Tulutan mukay
magsêdak sa mani babuy."
Kabay sinabin Jesus kalla, "Dali
kawna!"
33 Kabay nagtas ya mani nadawak
ka ispiritu sa liyaki buy nagsêdak
sa mani babuy. Nipamwayuy mani
babuy buy nanabu sa bêngaw.
Kabay nangalulumud sila sa lawa.
34 Sên nakit manaysay babuy ya
abitu, nuwayu silan napapakun sa
balayan buy sa karanin baryu buy
imbalita lay nalyari.
35 Kabay naku bayduy mani tawu
amên êlêwên lay nalyari. Pa-
makalatêng la kan Jesus, nakitan
lay liyaki ya tinasan nan nadawak
ka ispiritu ya nakayaming ngina
buy nakaiknuy na sa kabitisan Jesus
buy mamangêd day isip na. Kabay
nalimwan ya mani tawu sa mani
nalyari.
36 Ya mani nakakit sa dinyag
Jesus, ingkuwentu lay nalyari sa
mani inlumatêng, "Impatas Jesus ya

nadawak ka ispiritu ya nagsêdak sa liyaki."
37 Ya mani taga baydu sa Geraseno, nakisabi sila kan Jesus, "Magtas kayna sa lugal yan, ta lilimun kay kamu!"

Kabay nagsakay ya silan Jesus sa bangka ta maglipay sila papakun sa lugal la ubatan la.
38 Nakisabi kan Jesus ya liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu, "Kilaku waku dayi kamu." Nuwa alwan parabayduy labay Jesus. Kabay sinabi na,
39 "Muli kayna amên ipatanda mu kallay dinyag Bapan Namalyari kamu." Kabay nuli ya liyaki buy imbalita na sa buun balayan na dinyag Jesus kana.

Pinaiyul Jesus ya anak Jairo buy ya babayi ya manay nan pandayên (Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Amêsên, sên nag-udung si Jesus sa lipay lawa, matula yan tinanggap mani tawu gawan mangêtpan kanay kaganawan.
41 Inlumatêng nga gisay liyaki ya naglagyun Jairo ya gisay mamunu sa balin pagtipunan mani Judio. Nanduku ya sa arapan Jesus buy nakisabi ya, "Nu malyari dayin kayêk, maku ka dayi sa bali ku,
42 gawan marani yan mati ya gigisay anak kuy babayi ya mapu buy luway nay tawun."

Kaban papakun si Jesus sa balin Jairo, nipipiitan na mani tawu kana.
43 Dilag gisay babayi bayduy mapu buy luway tawun nan dayên. [Naubus say kaganawan pibandiyan na sa pamayad sa pagpaêlêw na sa mani manulu.] Nuwa ayin makapaiyul kana, agyan sisabêt.
44 Naku yan nagdani sa bukut Jesus buy dinukpan nay palpal yaming na. Kabay tambêng tinunggên na pagdaya na.
45 Namatang si Jesus, "Sisabêt ta nandukpa kangkun ah?"

Sinabin balang gisa, "Alwan siku."

Kabay sinabin Pedro, "Manuru, tanda muy malakêy tawuy nakapalitêng nga nipipiitan amên midani kamu."

46 Nuwa sinabin Jesus, "Dilag nandukpa kangku, ta natanam kuy dilag kapangyarian na nag-awas kangku."
47 Sên natandan babayi ya a na maipuglaw wa dinyag na, pumilapil yan nagdani kan Jesus. Nanduku ya sa arapan buy sinabi na sa kaganawan nu sabêt ta sangkan uysiyan dinukpan nay yaming Jesus buy nu parasaantu yan inumiyul.

48 Kabay sinabin Jesus kana, "Anak kuway, inumiyul ka gawan sa panampalataya mu kangku. Muli kaynan napatêtbêk ka nakêm."

49 Kaban kasabi pun Jesus ya babayi, inlumatêng nga gisay liyaki ya ubat sa balin Jairo. Sinabi na kan Jairo, "Nati yanay anak mu. Agana mina abalên na Manuru."

50 Nuwa sên nalêngên Jesus ya abiin, sinabi na kan Jairo, "Agana ka malimu. Kay manampalataya ka kangku buy mabyay yan manguman."
51 Pamakalatêng la sa bali, ayin pinasun si Jesus nun a kay silan Pedro, Santiago, buy si Juan buy mangatwan anak.
52 Manangis buy man-alab ya mani tawuy idi baydu.

Nuwa sinabin Jesus kalla, "Agana yu tangisan na anak, gawan a ya nati, nun a kay mamabêlêw ya."
53 Inuyam laya, ta tanda lay pêtêg nati ya anak.
54 Nuwa tinalan Jesus ya gamêt anak buy sinabi na kana, "Anak kuway, mimata ka." 55 Nabyay ya anak buy tambêng yan niknu. Kabay sinabin Jesus kalla, "Pakan yuya."
56 Nakaupapas ya mangatwa na, nuwa masipit intipan Jesus kallay a la sabin agyan kansabêt man na nalyari.

9

In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Binêg Jesus ya mapu buy luway tagasunul na. Buy binyanan na silan kapangyarian buy karapatan makapitas kaganawan nangadawak ka ispiritu buy mamaiyul ni-pagsakit.
2 In-utus na sila amên mangaral tungkul sa pag-arin Bapan Namal-yari buy mamaiyul mani tawuy ni-pagsakit.
3 Sinabi na kalla, "Sa pamita yu, agana kaw mantan dakun sabêt, agyan têkên, susut, kanên, pera o yaming nga pangalili.
4 Makitugêl kaw agyan sa sis-abêt man na mananggap kamuyu buy manugêl kaw baydu angga sa pamita yu sa balayan abitu.
5 Buy nu a kaw tanggapên mani tawu sa gisay balayan, mita kaw baydu. Nuwa bayu kaw mita, ikam-pag yuy abuy idi sa bitis yu bilang pamipatanda kalla ya nadawak ka dinyag la."
6 Kabay ya mani tagasunul na, na-mitay nan naku sa mani baryu. Nan-garal silan Mangêd da Balitan Bapan Namalyari buy namaiyul silan ni-pagsakit agyan saantu man na lugal.

Naguluy nakêm Gobernador Herodes Antipas
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Sên nabalitan Gobernador Herodes Antipas ya kaganawan pandaygên Jesus, naguluy nakêm na, ta dilag magsabin, "Nanguman nabyay si Juan ya Mamawtismu."
8 Dilag dakun umnuy nagsabin, "Sabay siya si propeta Elias ya nanguman nagpakit."
Dilag êt taman nagsabin, "Gisa ya sa mani propeta sabitun nuna ya nanguman nabyay."
9 Nuwa sinabin Gobernador Herodes Antipas, "Alwan siya si Juan, ta impaputus kinay ulu na. Nuwa sisabêt taman na imbalita la kangku?" Kabay pinagpilitan nan makitan si Jesus.

Pinakan Jesus ya limay libuy tawu
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Amêsên, sên nag-udung nga mani apostul kan Jesus, ingkuwentu lay kaganawan dinyag la. Sên anti, pikilaku na sila un kakapad la sa gisay balayan na pambêgên Beth-saida.
11 Nuwa sên natandan malakêy tawuy pamita la, nangamat sila kan Jesus. Sên nakitan silan Jesus, di-nambi na sila. Kabay nangaral ya kalla tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari buy pinaiyul nay mani tawuy nipagsakit.
12 Sên nitanglêw way mamut, nag-dani kan Jesus ya mapu buy luway tagasunul na buy sinabi la kana, "Manuru, idi kitamu sa kakyangan na lugal. Kabay ipalaku minay mani tawu sa nangarani ya baryu buy sa panggitnan amên makatkap silan maêkan buy kabêlêwan la."
13 Nuwa sinabin Jesus kalla, "Asê, sikaw wa mam-in maêkan kalla."
Kabay nakitbay sila, "Manuru, kay dilag kitamun lilimay tinapay buy luluway kênan lanêm. Ya labay mun sabin ni maku kay pun êt nayin manaliw maêkan la?"
14 Ya bilang mani lawyaki, limay libu.
Nuwa sinabin Jesus sa mani taga-sunul na, "Paiknun yu silan tili-mampu sa gisay grupu."
15 Kabay pinaiknu lay kaganawan.
16 Sên anti, kingwan Jesus ya limay tinapay buy luway kênan lanêm. Pamakayari, nangêlêw ya sa langit buy nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy pinutus-putus nay kênan lanêm buy indin na sa mani tagasunul na. Indin êt mani tagasunul na sa mani tawu.
17 Nakaêkan na kaganawan tawu buy nabsuy. Sên tinipun lay tagan

na tinapay buy kênan lanêm, na-
pakapnu la pun êt ta mapu buy
luway salikap.

Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus
(Mateo 16:13-28; Marcos 8:27-9:1)

18 Gisay allu, kaban manalangin si
Jesus un kakapad na, nagdani kanay
mani tagasunul na. Kabay pinatang
na sila, "Sisabêt taku kanu sabin
mani tawu?"
19 Nakitbay sila, "Dilag magsabin
sika si Juan ya Mamawtismu. Dilag
êt taman magsabin sika si propeta
Elias. Buy ya kaatag, magsabin
gisa ka sa mani propeta sabitun
nunan panawun ya kay nanguman
nabyay."
20 Kabay pinatang silan Jesus,
"Nuwa kamuyu, sisabêt taku?"
Nakitbay si Pedro, "Sabay sika ya
Cristuy impangakun Bapan Namal-
yari."
21 Kabay impapakatipan Jesus sa
mani tagasunul nay, "Agana yu
sabin agyan kansabêt man."
22 Sinabi na pun êt, "Sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, kaylan-
gan kun madanasan na malakêy pa-
masakit. Isakwil lakun mangatway
manungkulan buy mani mamunun
pari buy mani manurun Kautusan.
Ipapati laku, nuwa sa ikatluy allu,
manguman nakun mabyay."
23 Pamakayari, sinabi na sa ka-
ganawan, "Sisabêt man na kal-
abay manunul kangku, sêpat nan
liwanên na sarili nan kalabayan
buy sa inallu-allu nakal-an yan mati
gawan sa panunul na kangku ka-
parisu yan mamakay kurus buy ma-
nunul ya kangku.
24 Tagawan sisabêt man na tawuy
maglabay miligtas ya biyay na,
sabay ya matasan biyay na. Nuwa
ya tawuy nakal-an mam-in biyay
na para kangku, sabay ya mabiyan
biyay ya ayin katganan.
25 Agyan makwan gisay tawuy
kaganawan pibandiyan baydi sa
babun luta, nu milakuy naman
sa ayin katganan na kaparusan, a
nayna mapagnabang.
26 Nu ikadêng-êy yuku buy ya pan-
iaral ku, sikuy in-Anak Tawuy ubat
sa langit, ikadêng-êy kataw êt sa
pag-udung ku baydi ya idi kangkuy
kapangyarian ku buy kapangyarian
Bapan Namalyari buy kaawyun kuy
mani banal la ang-el.
27 Pansabin ku kamuyuy dilag
dakun umnu kamuyuy asê mati
anggan a la makitan na pag-arin
Bapan Namalyari."

Nagbayuy lupan Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Sên nilabas say waluy allu, tinu-
muksaw si Jesus sa bung-uy amên
manalangin. Pikilaku na silan Pe-
dro, Juan buy si Santiago.
29 Kaban manalangin si Jesus,
nagbayuy lupa na buy napakadyag
yan naputiputi un mamakasilêw wa
yaming na.
30 Bêngat latan nakitan na
propetan Bapan Namalyari ya silan
Moises buy si Elias ya makisabi kan
Jesus. 31 Mamakasilêw sila êt buy
sinabi la kanay, "Marani kaynan
mati buy malyari ya ati sa balayan
Jerusalem."
32 Si Pedro buy mani kaawyun
na, mamabêlêw sila. Nuwa nakalig-
wat sila ta nakit lay kapasilêw wa
sawang Jesus buy ya luway liyaki
ya silan Moises buy si Elias ya
nakaidêng sa dani na.
33 Sên pabitay nay luway liyaki,
sinabin Pedro kan Jesus, "Ma-
nuru, mangêd da idi kitamu baydi.
Manyag kay tatluy sawung. Gisa
kamu, gisa kan Moises, buy gisa
kan Elias." Sinabin Pedro ya abitu,
gawan kay nakatêgag ya.
34 Buy kaban magsabi pun si Pe-
dro, natugpawan silan ulap. Kabay
nalimu sila.
35 Amêsên, dilag gisay tunuy ya
ubat sa ulap pa magsabin, "Ati ya
Anak kuy pinili ku. Mallêngê kaw
kana."

36 Sên tinunggên nan nagsabi ya
tunuy, nakit lay gigisa tan Jesus. A
la sinabi agyan kansabêt man ya
nakitan la.

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Pamakawasak, sên inlumunsan
sila sa bung-uy, timbêng malakêy
tawu si Jesus.
38 Dilag gisay liyaki baydu sa
malakêy tawuy masnêg magsabin,
"Manuru, pakiêlêw mun kayêk ka
kagisagisay anak kuy liyaki.
39 Nu sêdakan yan nadawak ka
ispiritu, bêngat yatan kumusadku-
sad ya man-angaw buy magbulabu-
lay bêbêy. Pawa yatan pampasaki-
tan un nadawak ka ispiritu buy a na
labay lakwanan na anak ku.
40 Pikisabi kina sa mani tagasunul
muy, 'Ipatas la dayi ya nadawak ka
ispirituy idi sa anak ku', nuwa a laya
agyun itas."
41 Nakitbay si Jesus, "Sikaw wa
layin ayin panampalataya buy
natukawkaw wa isip! Anggan
makanu kataw pun pibabatan?
Gêtan mu baydi ya anak mu."
42 Kaban magdani kan Jesus ya
anak, intugaw ya buy ingkusadku-
sad yan nadawak ka ispiritu. Kabay
impatas Jesus ya nadawak ka ispir-
itu, pinaiyul nay anak, buy in-udung
na sa bapa na.
43 Nakaupapas ya mani tawu sa
nakitan lay kapangyarian Bapan Na-
malyari.

Ya pamipatandan Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Kaban nakaupapas ya kaganawan
tawu sa mani dinyag Jesus, sinabi na
sa mani tagasunul na,
44 "Lêng-ên buy tandanên yuy ati
ya sabin ku. Sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa
mani nipagtungkulan."
45 Nuwa a la mapukatan, gawan
inliim kallay labay sabin Jesus. Buy
malimu sila êt mamatang kana.

Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Gisay allu, nisusubakan na mani
tagasunul Jesus nu sisabêt kallay
pinakadakila.
47 Nuwa tandan Jesus ya pan-
isipin la. Kabay impadani nay gisay
anak ka nabêlêng buy impaidêng na
sa dani na.
48 Pamakayari, sinabi na kalla,
"Sisabêt man na mananggap sa
anak ka ati gawan sa panunul
na kangku, sikinay pantanggapên
na buy ya mananggap kangku,
pantanggapên naynay namiutus
kangku. Ta ya pinakanayêpay
nakêm kamuyu kaparisun anak ka
ati, sabay siyay pinakadakila."

Ya asê mallumaban kamuyu, kapanig yuya
(Marcos 9:38-40)

49 Nakitbay si Juan, "Panginuun,
dilag kay nakitan na mamipatas
nangadawak ka ispiritu sa lagyu mu.
Imbawal yan ya gawan a tamu ya
kaawyun."
50 Nuwa sinabin Jesus kana,
"Agana yuya bawalên. Ta sisabêt
man na asê mallumaban kamuyu,
kapanig yuya."
51 Sên marani yan mag-udung si
Jesus sa langit, nagnakêm yan maku
sa Jerusalem.
52 Kabay in-utus nay dakun um-
nuy tawu sa gisay baryu sa Samaria*
amên mangkap silan tugêlan Jesus.
53 Nuwa a ya tinanggap mani tawu
baydu, gawan tanda lay papakun ya
sa Jerusalem.
54 Sên natandan lan Santiago buy
si Juan na ayin kalabay manang-
gap kan Jesus baydu, sinabi la kan
Jesus, "Panginuun, kalabay ka ta
manyawad kay apuy ubat sa langit
amên sêlbên sila?"

* **9:52 9:52** Ya mani tawu sa Samaria alwan purun Judio. Kabay ya mani tawu sa Jerusalem nayêpay êlêw la sa mani taga Samaria.

55 Nuwa nangawing si Jesus buy
sinabyanan na sila.
56 Kabay naku ta sila sa kaatag ga
baryu.

Ya mani kalabay mununul kan Jesus
(Mateo 8:19-22)

57 Kaban mamita silan Jesus sa
dan, dilag liyaki ya nagsabi kan
Jesus, “Kilaku waku kamu agyan
saantu man na lakwên mu.”
58 Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag
lubut ta tutugêlan na mani asun ani-
wid. Dilag êt salay ya mani uybun
manuk. Nuwa sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, ayin naku tan sarilin
tutugêlan ya mapagpaynawan.”
59 Sinabin Jesus sa gisa êt taman,
“Kilaku ka kangku.”
Nuwa nakitbay ya, “Panginuun,
muli yaku pun dayi ta ipalbêng kuy
bapa ku.”
60 Nuwa sinabin Jesus kana,
“Ipalbêng minay nati mu sa mani
nati sa pangêlêw Bapan Namalyari.
Nuwa sika, mita ka buy ibalita
muy tungkul sa pag-arin Bapan
Namalyari.”
61 Dilag êt nagsabi kan Jesus,
“Panginuun, kilaku waku kamu,
nuwa paulayan muku pun mulin
magpatanda sa pamilya ku.”
62 Nuwa sinabin Jesus kana, “Ya
gisay manarul ya pawan mangaw-
ing, ayin ulagay panarul na. Para
êt bayduy tawuy pawan mangaw-
ing sa mana nan pandaygên, ta a
ya malyarin maglingkud kan Bapan
Namalyari sa pag-arian na.”

10

In-utus Jesus ya pitumpu buy luway tagasunul na

1 Pamakayarin sinabin Jesus ya
abitu, namili yan pitumpu buy
luway tawu. In-utus nan muna kana
un tilwatilwa sa balang balayan buy
lugal la lakwên na.
2 Buy sinabin Jesus kalla, “Elêwên
yuy malakêy tawuy nakal-an mag-
pasakup kan Bapan Namalyari
ya paran pali ya pupulun, nuwa
pêpêrad da mamupul. Kabay
manalangin kaw sa Panginuun na
magbandin pampupulun ya miutus
yapun mamupul.
3 Dali kawnay mita! Nuwa ma-
makapala kaw ta para kaw tupa ya
pan-iutus ku sa mani tawuy paran
asun aniwid.
4 Agana kaw mantan susut, bag, o
sandalyas nga pangalili. Buy agana
kaw manayang panawun sa pamik-
isabi sa tawu sa dan.
5 Bayu kaw sumun sa gisay bali,
sabin yu sa magbali, ‘Mapakamuyuy
kapatêtbêkan.’
6 Nu mangêd da pananggap la
kamuyu, mapakallay kapatêtbêkan
Bapan Namalyari. Nu asê mangêd
da pananggap la kamuyu, mag-
udung êt kamuyuy kapatêtbêkan
Bapan Namalyari.
7 Manugêl kaw sa bali ya bibiyan
yu. Agana kaw kapaglipaylipay.
Kanên buy inêmên yuy iapag la
kamuyu. Tagawan na mag-ubra,
dilag yan karapatan mananggap upa
na.
8 Nu lumatêng kaw sa gisay
balayan buy tanggapên kaw mani
tawu, kanên yuy iapag la kamuyu.
9 Paiyulun yuy mani nipagsakit
baydu buy sabin yu kallay, ‘Marani
yanay pag-arin Bapan Namalyari ka-
muyu.’
10 Nuwa nu a kaw tanggapên sa
gisay balayan, maku kaw sa dan buy
sabin yuy,
11 ‘Agyan na abun balayan yuy
nipigta sa mani bitis yan, pan-
ikampag yan bilang pamipatanda
yan kamuyu sa pamitakwil yu
kanyan, ta agyan marani yanay pag-
ari na kamuyu, a yu tinanggap.’
12 Pansabin ku kamuyuy sa
Allun Pangukum, mas mabyat ta
parusay madanasan mani tawu
sa balayan abiin kaysa kaparusan
ya nadanasan mani tawuy taga
Sodoma sabitun nuna.”

Mamakapalunus ya mani tawuy

asê nagsisi
(Mateo 11:20-24)

13 Sinabi pun êt Jesus, “Mamakapalunus kaw wa mani taga balayan Corazin! Mamakapalunus kaw êt ta mani taga balayan Bethsaida! Ta nu sa balayan Tiro buy sa balayan Sidon nalyari ya mani mamakaupapas ya dinyag ku kamuyu, manayna dayi silan nagyaming saku buy niknu sa abu bilang pagpapêtêg ga nagsisi silayna.
14 Nuwa sa Allun Pangukum, mas mabyat ta parusay madanasan yu kaysa mani taga Tiro buy taga Sidon.
15 Buy sikaw wa mani taga Capernaum, indap yu kali nu dayêwên kaw angga sa langit? Asê! Isamwag kaw sa impernu!”
16 Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Sisabêt man na mallêngê kamuyu, sikinay inlêngê na. Buy sisabêt man na asê mananggap kamuyu, sikinay a na pantanggapên. Buy sisabêt man na asê mananggap kangku, a na êt pantanggapên na namiutus kangku.”

Nag-udung nga pitumpu buy luway tagasunul Jesus

17 Ya pitumpu buy luway tawuy inutus Jesus un manuru, natula silan nag-udung. Sinabi la kana, “Panginuun, agyan na mani nadawak ka ispiritu, naipatas yan nu pansabin yan na lagyu mu!”
18 Nakitbay si Jesus kalla, “Nakitan kuy tambêng nitas sa kapangyarian Satanas ya nanuwad kimat.
19 Binyanan kataw kapangyarian manambut sa kaganawan kampun Satanas ya kapati tamu. Kabay agyan turakan yuy mani utan buy kulsisipit ya mamakamati, a kaw masakitan.
20 Paraman baydu, agana yu ikatulay napasakup kamuyuy nadawak ka ispiritu nun a ya ikatula yu, nakasulat ta lagyu yu sa librun biyay sa langit.”

Pinasiglan Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Sa uras êt abitu, pinasiglan Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus buy sinabi na, “Pampasalamatan katay Bapa, ya Panginuun sa langit buy baydi sa babun luta, gawan inliim muy ati ya kapêtêgan sa mani biyasa buy sa mani matag-ay ya pinag-aralan, nun a impatanda mu sa mani tawuy kaparisun nabêlêng nga anak ya ayin pun tanda. Awuy Bapa, dinyag muy abiin ta abiin na kalabayan mu.”
22 Pamakayari, sinabi na sa mani tawu, “Indin na kangkun Bapay kaganawan. Ayin magtanda kangkuy Anak na, nun a kay Bapa ku. Buy ayin êt magtanda kan Bapa ku, nun a kay sikuy Anak na buy ya mani tawuy pinili kun pipatandan kana.”
23 Amêsên, sên kakapad la tana, pinag-arapan Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi na kalla, “Pinagpala kaw, tagawan mangakitan yuy pandaygên ku.
24 Pansabin ku kamuyuy malakêy mani propeta buy mani pinunu awlagi ya kalabay makakit sa nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu. Labay la êt malêngêy nalêngê yu, nuwa a la nalêngê.”

Ya mangêd da Samaritano

25 Amêsên, dilag gisay manurun Kautusan na nidêng amên subukun si Jesus. Sinabi na, “Manuru, sabêt ta sêpat kun daygên amên mabiyan nakun biyay ya ayin katganan?”
26 Nakitbay si Jesus kana, “Sabêt ta nakasulat sa Kautusan? Sabêt ta mangabasa mu baydu?”
27 Nakitbay ya liyaki, “Kaidwan muy Panginuun mun Namalyari un buun bêkê, buun kaladwa, buun pas-êy, buy buun isip.* Buy sêpat tamu êt kaidwan na kaparisu tamun tawu kaparisun pangidu tamu sa sarili tamu.”†

* **10:27 10:27** Deuteronomio 6:5. † **10:27 10:27** Levitico 19:18.

28 “Ustuy pikitbay mu,” sinabin
Jesus. “Daygên muy abiin amên
mabiyan kan biyay ya ayin kat-
ganan.”

29 Nuwa asê labay manurun Kau-
tusan na mipakadêng-êy ya. Kabay
pinatang na si Jesus, “Nu parabaydu,
sisabêt ta kaparisu kun tawu ya
sêpat kun kaidwan?”

30 Bilang pikitbay kana, nagkuwentu
si Jesus, “Dilag gisay tawuy papakun
sa Jerico ya ubat sa Jerusalem.
Kaban mamita ya, inapat yan mani
tulisan. Dinugêdugê laya, inlabus
buy kingwa lay gêgtan na buy
inlakwanan layan paray nan nati.
31 Amêsên, dilag pari ya nidan
baydu. Sên nakitan nay liyaki ya
dinugêdugê, inlibasan naya êt buy
insundu nay pamita na.
32 Dilag êt nidan bayduy gisay
liyaki ya Levita.‡ Nuwa sên in-
lumatêng ya baydu, nakitan nay
gisay liyaki ya dinugêdugê. In-
libasan naya êt.
33 Amêsên, dilag gisay tawuy
Samaritano§ ya nidan baydu. Sên
nakitan nay liyaki ya dinugêdugê,
kinalunusan naya.
34 Dinanyan nay abituy liyaki ta
inuyasan nan alak buy laruy mani
nuka na bayu na binêdbêdan. Pa-
makayari, insakay nay liyaki sa
saysay nay pagsakayan na buy gin-
tan na sa bali ya pan-upan, ta baydu
nayan sinaysay.
35 Pamakawasak, binyanan nan
peray magbandin bali ya pan-
ipaupa buy sinabi na kanay,
‘Saysayên muya buy nu kulang pun
na abiin na magastus mu kana,
bayaran kata sa pag-udung ku.’ ”

36 Amêsên, pinatang Jesus ya ma-
nurun Kautusan, sinabi na, “Sa êlêw
mu, sisabêt sa tatlun abiin na pêtêg
nangidu sa kaparisu nan tawuy din-
ugêdugên mani tulisan?”

37 Nakitbay ya manurun Kautu-
san, “Sa êlêw ku, ya nalunus kana.”
Sinabin Jesus kana, “Dali ka. Para
êt bayduy daygên mu.”

Nagliwa si Jesus kallan Marta buy kan Maria

38 Sên namita si Jesus buy ya mani
tagasunul na, nilatêng sila sa gisay
balayan. Baydu dilag gisay babayi
ya naglagyun Marta. Matula na
silan tinanggap sa bali na.
39 Dilag patêl si Martan gisay
babayi ya maglagyun Maria. Niknu
si Maria sa kabitisan Jesus amên
mallêngê sa pan-ituru na.
40 Nuwa si Marta, asê mipaldan
sa pamil-an kanên buy inêmên Jesus
buy mani tagasunul na. Kabay
nagdani ya kan Jesus buy sinabi
na, “Panginuun, ayin naman nayin
kwenta kamuy mana nangun kay
nakaiknu si Maria sa kabitisan mun
ayin tan dinyag? Sabin mu kanay
sawpan naku di.”
41 Nuwa sinabin Jesus kana, “Mar-
tay a kayna dayi mipaldan sa mani
pandaygên mu ta.
42 Kay gigisay kaylangan, ya
mallêngê kangku. Sabay ya pinilin
Maria. Mas mangêd da ati buy
ayin makakwa kanan ati agyan
kanuman.”

11

Ya turu tungkul sa panalangin (Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Gisay allu, naku si Jesus sa gisay
lugal amên manalangin. Amêsên,
pamakayari nan nanalangin, sin-
abin gisa sa mani tagasunul nay,
“Panginuun, turwanan mukay nu
parasaantun manalangin kaparisun
dinyag Juan sa mani tagasunul na.”
2 Sinabin Jesus kalla, “Nu man-
alangin kaw, paradi ya sabin yu,
‘Bapa yan na Namalyari, labay yan
na kay sikay ulimênên mani
tawu.

‡ **10:32 10:32** Ya mani Levita sabay ya mani layin Levi buy manawup sila sa mani pari sa Templu.

§ **10:33 10:33** Nayêpay êlêw mani Judio sa mani Samaritano. A sila kalabay makiêkan o sumun sa bali un mani Samaritano.

Labay yan na mag-ari kayna kanyan
kaganawan.
3 Biyan mukay kanên sa inallu-allu.
4 Buy patawarên mukay sa mani
kasalanan yan,
tagawan pinatawad yan na ka-
ganawan nangasalanan
kanyan.
Buy agana mukay paulayan
matuksu.' "
5 Amêsên, sinabi pun êt Jesus
sa mani tagasunul na, "Alimbawa,
dilag gisa kamuyuy naku sa balin
kaluguran na un limbanak kan yabi.
Sinabi na, 'Kaluguran nay, biyan
mukun tatluy tinapay,
6 gawan inlumatêng nga kalugu-
ran kuy ubat sa marayu buy ayin
nakun maipakan kana amêsên.'
7 Nakitbay ya kaluguran nay idi
sa lalên bali, 'Agana mukay ya gam-
balên buy mani anak ku. Nakakalêk
kay yana buy maanak ku buy nakak-
abat tay pasbul yan. A kina mal-
yarin midêng amên idin pun na
kaylangan mu.'
8 Nuwa pansabin ku kamuyuy
agyan a naka labay biyan kanên
gawan sa pamikaluguran yu,
midêng yapun êt amên idin nay
kaylangan mu gawan pinaanin-anin
muya."
9 "Kabay paradi ya sabin ku ka-
muyu. Manyawad kaw kan Ba-
pan Namalyari buy biyan nakaw.
Têkapên yu kanay pantêkapên yu
buy makitan yu. Mamêg kaw kana
buy pakitbayan nakaw.
10 Tagawan na kaganawan
manyawad kana, pambiyan na sila.
Buy ya mangkap, makakit. Buy ya
kaganawan mamêg, pakitbayan.
11 Sikaw wa mani bapa, nu
manyawad kamuyun kênan lanêm
ma anak yu, biyan yuya nayin utan?
Asê!
12 Buy nu manyawad ya nayin
ukuy, biyan yuya nayin kulsisipit?
Asê êt!
13 Sikaw wa mani nangadadawak,
nu katanda kaw mam-in man-
gangêd da bagay sa mani anak yu,
luyang ngabay ya Bapa yun Namal-
yari ya idi sa langit! Idin nay Ispiritu
na sa kaganawan manyawad kana."

Si Jesus buy si Satanas
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Gisay allu, impatas Jesus
ya gisay nadawak ka ispirituy
ingkapipin gisay liyaki. Sên nag-
awas say nadawak ka ispiritu,
nakapagsabi ya liyaki. Kabay ya
mani tawuy idi baydu, nakaupapas
sila.
15 Nuwa dilag dakun umnu bay-
duy nagsabin, "Si Satanas ya puun
nangadadawak ka ispiritu sabay ya
nam-in kapangyarian kanan mami-
patas nangadadawak ka ispiritu."
16 Buy ya kaatag êt taman, labay
lan subukun si Jesus. Kabay in-
yawad la kanay mipakit yan ma-
makaupapas bilang tanda' ya in-
utus yan Bapan Namalyari.
17 Nuwa tandan Jesus ya pan-
isipin la. Kabay sinabi na kalla, "Nu
mitutubag ga mani tawu sa gisay
kaarian, asê mapêng nga kaarian.
Buy nu mitutubag ga gisay pamilya,
mangapisisyay sila.
18 Kabay nu pagkapatin Satanas
ya pansakupun na, parasaantun
mapêng nga panakup na? Pan-
ipatang ku kamuyuy abiin tagawan
pansabin yuy mamipatas sakun
nangadawak ka ispiritu sa kapami-
latan kapangyarian Satanas.
19 Kabay nu mamipatas sakun
mani nangadadawak ka ispiritu sa
kapamilatan kapangyarian Satanas,
sisabêt awêd da nam-in kapang-
yarian sa mani tagasunul yu amên
mamipatas nangadadawak ka ispir-
itu? Ya mani tagasunul yuy mami-
papêtêg ga taganan mali kaw.
20 Amêsên, gawan namitas sakun
mani nadawak ka ispiritu sa ka-
pamilatan kapangyarian Bapan Na-
malyari, ya labay sabin, inlumatêng
nga kamuyuy pag-arin Bapan Na-
malyari."
21 In-alimbawan Jesus si Satanas
sa gisay napas-êy ya liyaki. Sinabi

na, “Nu dilag napas-êy ya liyaki ya
malakêy almas na buy magbantay
yan bali na, ayin nan makasun sa
bali na amên makakwa sa mani
pibandiyan na.
22 Nuwa nu dilag lumatêng nga
liyaki ya mas napas-êy pun kana,
sambutun yan ati. Ta ya mas
napas-êy ya liyaki, kêwên nay almas
ya pan-asaan napas-êy ya liyaki.
Kêwên êt mas napas-êy ya liyaki buy
iatag-atag ya pibandiyan liyaki.”
23 “Ya asê panig kangku, kap-
ati naku buy ya asê manawup sa
pamidanin mani tawu kangku, kay
mamipakarayu yan tawu kangku.”

Ya pag-udung nadawak ka ispiritu (Mateo 12:43-45)

24 Sinabi pun êt Jesus, “Nu mag-
awas ya nadawak ka ispiritu sa
tawu, mibitabita ya sa mani kakyan-
gan na lugal amên mangkap yan
mapagpaynawan na. Nuwa nu ayin
yan makitan, sabin na sa sarili nay,
‘Mag-udung ngaku tana sa tawuy
ubatan ku.’
25 Buy nu niudung ngina, makitan
nay ubatan na ya paran bali ya
malinis buy nakakumpuni yana.
26 Kabay magtas ya sa tawuy
ubatan na. Nuwa sa pag-udung
na, mamipikilaku yan pituy ispir-
ituy luyang pun nadawak kana
buy magsêdak sila sa tawun abitu.
Kabay luyang dumawak ya kabilyan
tawun abitu kaysa mana nan ka-
bilyan.”

Ya pêtêg ga pinagpala

27 Kaban magsabi pun si Jesus,
dilag gisay babayi ya idi sa malakêy
tawuy masnêg nagsabi kan Jesus,
“Pinagpalay babayi ya nianak buy
namasusu kamu!”
28 Nuwa nakitbay si Jesus kana,
“Pêtêg bayna, nuwa luyang pinag-
palay mani tawuy mallêngê buy ma-
nunul sa Sabin Bapan Namalyari.”

Nanyawad mamakaupapas ya mani tawu (Mateo 12:38-42)

29 Kaban mititipun ya malakêy
tawu sa danin Jesus, insundu nay
pagsabi na. Sinabi na, “Ya mani
tawu amêsên ya nadawak, mangkap
silan mamakaupapas bilang tanda'
ya in-utus sakun Bapan Namalyari.
Nuwa ayin ipakit kalla nun a ya
tanda' ya nalyari kan propeta Jonas
sabitun nuna.*
30 Ya nalyari kan Jonas sabay ya
nagin tanda' sa mani tawu sa Nin-
eve ya pêtêg in-utus yan Bapan
Namalyari. Para ku êt bayduy ubat
sa langit ta in-Anak Tawuy in-utus
Bapan Namalyarin magin tanda' sa
mani tawu amêsên.
31 Si Reynan Sheba awlagi, agyan
naubat yapun sa marayuy lugal,
naku yan mallêngê sa kabiyasnan
Arin Solomon. Amêsên, idi yaku
baydi ya igit pun kan Solomon,
nuwa a kaw kalabay mallêngê
kangku. Kabay sa Allun Pangukum,
midêng nga Reynan Sheba buy
manuwat kamuyu.
32 Pamakayarin nangaral Sabin
Bapan Namalyari si Jonas baydu
sa Nineve, nagsisi ya mani tawu.
Amêsên, idi yaku baydi ya igit pun
kan Jonas, nuwa a kaw kalabay mag-
sisi sa mani kasalanan yu. Kabay sa
Allun Pangukum, midêng nga mani
taga Nineve buy manuwat kamuyu.”

Ya pamiparisu tungkul sa sulu (Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Sinabi pun êt Jesus, “Ayin
tawuy mamagkêt sulu ya itagu
na o tugpawan sa pamisêmpanan,
nun a idin nay sulu sa pêtêg
pamyanan amên mam-in sawang sa
kaganawan sumun.”
34 “Ya mata, sabay ya sawang law-
ini. Kabay nu malinaw wa pangêlêw
mu, nasawang êt ta buun lawini mu.
Nuwa nu napukakêy pangêlêw mu,
nadêm êt ta buun lawini mu.

* **11:29 11:29** Ya nalyari kan Propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng nuwa nabyay yan nanguman.

35 Pilmin mu, ta dat ya sawang nga
idi kamuyu indap yu nu nasawang,
pakan nadiglêm awêd.
36 Nu nasawangan na buun lawini
yu buy ayin nan pêrad da nadiglêm
baysên, nasawang ngay biyay yu ya
paran sinawangan sulu."

Tinusêk Jesus ya mani Pariseo buy mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

37 Pamakayarin nangaral Jesus, di-
lag gisay Pariseoy nisagyat kanan
mangan. Kabay nakilaku si Jesus
buy nag-arap ya sa kanên.
38 Ya mani Pariseo, dilag silan nau-
galyan nu parasaantuy panguyas
gamêt bayu mangan, nuwa asê sin-
unul Jesus ya naugalyan la. Kabay
nagtakay Pariseoy nisagyat kana.
39 Kabay sinabin Jesus kana,
"Sikaw wa mani Pariseo, pallinisin
yuy lawasan tasa buy pinggan,
pakan lalên bêkê yuy napnun
kasakiman buy kadawakan.
40 Mani ayin tanda! Agyan ya
mani lawini buy lalên bêkê yu, si
Bapan Namalyari ya nanyag.
41 Kabay kalunusan yuy mani
kalulu buy sawpan yu sila sa mani
kaylangan la amên maituwad mali-
nis ya bêkê buy lawini yu sa êlêw
Bapan Namalyari."
42 "Nuwa kapapalunus kaw wa
mani Pariseo gawan parusan kaw
Bapan Namalyari! Ta agyan na
mani pamalasan pangkanên, pan-
idin yuy ikapu kan Bapan Namal-
yari, pakan pampaulayan yinaman
na katinêkan buy pangidu kan Ba-
pan Namalyari. Mangêd da mam-
i kaw ikapu yu, nuwa agana yu
paulayan na mas maulagay pan-
daygên."
43 "Kapapalunus kaw wa mani
Pariseo gawan parusan kaw Ba-
pan Namalyari! Ta labaylabay yun
miknu sa iknuwan na in-il-an para
sa maulagay tawu sa mani balin
pagtipunan. Buy labaylabay yun
galangên kaw mani tawuy mal-
ibasan yu."
44 "Kapapalunus kaw wa mani
Pariseo gawan parusan kaw Ba-
pan Namalyari! Ta indap mani
tawu, malinis kaw, pakan sa a la
tanda, madinat kaw awêd. Kabay
nanuwad kaw pamilbêngan na pitu-
rakturakan mani tawu sa a la
tanda."
45 Amêsên, sinabin gisa sa mani
manurun Kautusan, "Manuru,
agyan sikay yaman ni, ipakadêng-
êy mu yata."
46 Nakitbay si Jesus kana, "Agyan
sikaw êt ta mani manurun Kautu-
san, kapapalunus kaw, gawan paru-
san kaw Bapan Namalyari! Ta pan-
ipatupad yu sa mani tawuy kautu-
san na masakit tuparên ya paran
pan-ipabakay yu kallay mangabayat
ta kalga, pakan a yu sila taganan
sawpan sa pantan ati.
47 Kapapalunus kaw êt! Tagawan
magpadyag kaw mani tanda' sa
mani pinilbêngan mani propetay
pinatin mani ninunu yu.
48 Kabay sikaw êt ta namipapêtêg
ga inayunan yuy dinyag la. Ta pinati
lay mani propeta buy siyan sikaw
êt ta mipadyag mani tanda' sa mani
pamilbêngan la.
49 Kabay sa kabiyasnan Bapan Na-
malyari, ati ya sinabi na tungkul
kamuyu, 'Mamiutus sakun mani
propeta kalla buy mani apostul.
Patin lay kaatag buy pisakitan lay
kaatag.'
50 Kabay sikaw wa mani tawu
amêsên, parusan kaw Bapan
Namalyari gawan sa pangamatin
nunan propeta sabitun dinyag nay
babun luta angga amêsên
51 buy paubat pun sa pamatin
mani ninunu yu kan Abel angga kan
Zacarias ya pinati la êt sa pibunakan
Templu buy sa pamiandugan. Awu,
pansabin ku kamuyuy parusan kaw
Bapan Namalyari gawan sa dinyag
mani ninunu yu."
52 "Kapapalunus kaw wa mani
manurun Kautusan gawan parusan
kaw Bapan Namalyari! Gawan a yu
impatanda sa mani tawuy tungkul

kan Bapan Namalyari. Buy agyan sikaw, a kaw kalabay magpasakup kana, nun a pambênbênan yu pun êt ta mani tawuy kalabay magpasakup kana. Paran kingwa yinay susi sa mani tawuy kalabay miawyun sa pag-arian Bapan Namalyari."

53 Pamakayarin nagsabin Jesus, namita ya sa balin abitu. Ubat ta baydu, ya mani Pariseo buy mani manurun Kautusan, pawa lan pambatikusun si Jesus. Pampatangên laya tungkul sa malakêy bagay.

54 Pan-êtpanan lay pakitbay na amên nu magkamali ya sa pagsabi na, dakpên laya.

12

Pamatanda laban sa mani magtatalingkayu
(Mateo 10:26-27)

1 Sa uras abitu, libulibuy tawuy mallumatêng kan Jesus buy sa sadyay lakê la, mangapipiit sila. Sinabin Jesus sa mani tagasunul na, "Mangillag kaw sa pagtatalinkayun mani Pariseo ya nanuwad pamalbag.

2 Ta ayin pan-itaguy asê makitan buy ayin pan-iliim ma asê matandan.

3 Kabay sabêt man na sinabi yu sa nadiglêm, malêngê sa nasawang buy sabêt man na in-ayas yu sa lalên bali yu, sabay ya masnêg sabin."

Ya sêpat kalimwan
(Mateo 10:28-31)

4 "Mani kaluguran ku, pansabin ku kamuyuy agana kaw malimu sa mani tawuy kalabay mamati kamuyu, ta kayari lan patin na lawini yu, ayin silaynan kaatag madyag kamuyu.

5 Nuwa pansabin ku kamuyu ya sêpat yun kalimwan, kay si Bapan Namalyari, ta kayari na kan patin, dilag yapun êt kapangyarian mamisamwag kamuyu sa impernu. Awu, pansabin ku kamuyuy kay si Bapan Namalyari ya kalimwan yu."

6 "Ya limay laynê, kay pan-isaliw sa nayêpay alaga. Nuwa agyan gisa man kalla, asê nalitêpan Bapan Namalyari.

7 Kabay agana kaw malimu ta luyang kaw maulaga kaysa sa malakêy laynê. Ta agyan ya bilang mani sabut yu, tanda na."

Ya pangilala kan Cristu
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Sinabi pun êt Jesus kalla, "Pansabin ku kamuyuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, sisabêt man na mangilala kangku sa arapan mani tawu, kilalanên kuya êt sa arapan mani ang-el Bapan Namalyari.

9 Nuwa sisabêt man na mamikadêng-êy kangku sa arapan mani tawu, ikadêng-êy kuya êt sa arapan mani ang-el Bapan Namalyari.

10 Sisabêt man na mallamus kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mapatawad yapun. Nuwa nu sisabêt man na mallamus sa Ispiritun Bapan Namalyari, a yina mapatawad."

11 "Nu iarap lakaw sa mani balin pagtipunan mani Judio buy sa mani manungkulan sa balayan gawan sa panampalataya yu kangku, agana kaw napitik nu parasaantu kaw makitbay o nu sabêt ta sabin yu kalla bilang pamitanggul sa sarili yu,

12 tagawan sa uras abitu, ya Ispiritun Bapan Namalyari, sabay ya manuru kamuyu nu sabêt ta sabin yu."

Ya paalimbawan Jesus tungkul sa tawuy mabandi buy ayin tanda

13 Amêsên, ya gisa sa malakêy tawuy idi baydu, sinabi na kan Jesus, "Manuru, sabin mu wati sa patêl kuy idin na kangkuy dakay ku sa mana yan."

14 Nuwa sinabin Jesus kana, "Patêl, awta ipatang muya kangkuy abiin ta? A ku tagaukum o tagadakay pibandiyan yu."

15 Kabay sinabi na kalla, "Mangillag kaw sa kaganawan

kasakiman, tagawan ya biyay tawu,
asê makwa sa lakên pibandiyan.”
16 Buy ingkuwentu pun êt Jesus
ya paalimbawa, “Dilag gisay liyaki
ya mabandi ya nakapupul malakê sa
panamnan na.
17 Kabay sinabi na sa sarili na,
‘Sabêt ta daygên ku? Ayin nakinan
mapamyanan mani pupul ku.
18 Ah, tanda kina! Lasakên kinay
mani budega ku ta mipadyag gakun
mas maragul la mani budega amên
idin ku bayduy mani pupul buy
pibandiyan ku.’
19 Pamakayari, sabin ku sa sarili
ku, ‘Malakêy nay natipun ku para
sa kinakarangan panawun. Kabay
kay magpaynawa ku tanan mangan,
minêm, buy magpakasaya!’ ”
20 “Nuwa sinabin Bapan Namal-
yari kanay, ‘Ayin kan tanda! Sa
yabin ati, kêwên kinay biyay mu.
Kabay kaatag tan tawuy maka-
pagnabang tinipun mu para sa sarili
mu.’ ”
21 Sinabin Jesus, “Parabaysên
ya malyari sa tawuy manipun
pibandiyan na para sa sarili na,
pakan kalulu ya awêd sa pangêlêw
Bapan Namalyari.”

Manampalataya kan Bapan Namalyari
(Mateo 6:25-34)

22 Pamakayari, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, “Kabay pans-
abin ku kamuyuy agana kaw napitik
nu sabêt ta kanên yu amên mabyay.
Buy agana kaw êt napitik nu sabêt
ta iyaming yu.
23 Tagawan igit maulagay biyay
kaysa kanên buy igit maulagay law-
ini kaysa yaming.
24 Elêwên yu êt ta mani uwak.
A sila mananêm, mamupul, o ma-
nipun maêkan la sa budega. Nuwa
paramanbaydu, pampakan silan Ba-
pan Namalyari. Sikaw pun nayi,
igit kaw maulaga kaysa mani uybun
manuk.
25 Ayin kamuyun makapikadang
biyay na agyan sa gisay uras sa
kapamilatan kapitikan na.
26 Kabay nu a yu agyun
maikadang nga biyay yu agyan sa
gisay uras, agana kawna napitik sa
kaatag bagay.”
27 “Elêwên yu nu parasaantun
mantumubuy mani tanaman na ma-
mulaklak ya bêngat tan tumubu.
A sila mag-ubra o manyag yaming
la. Nuwa pansabin ku kamuyuy
agyan si Solomon na mabandi, a ya
nakapagyaming kasin kangêd gisa
man na bulaklak tanaman.
28 Pampakangêdên Bapan Na-
malyari ya mani lamun sa bung-
uy ya nabyay amêsên, nuwa
pamakawasak, maulam. Nu
parabaysên na pandaygên Bapan
Namalyari sa mani lamun, luyang
ngabay kamuyu, pilmin payamin-
gan nakaw. Pêtêg kawnan nabêlêng
nga panampalataya kana ta!
29 Kabay agana kaw napitik
tungkul sa kanên o inêmên yu.
30 Ta ya mani asê mangilala kan
Bapan Namalyari, pawa silan napi-
tik tungkul sa mani bagay ya abiin.
Nuwa sikaw, tanday nan Bapa yuy
idi sa langit ya kaylangan yuy ka-
ganawan abiin.
31 Kabay pagpilitan yun mag-
pasakup sa pag-arin Bapan Na-
malyari buy idin na kamuyuy ka-
ganawan kaylangan yu.”

Pibandiyan sa langit
(Mateo 6:19-21)

32 Amêsên, sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Agyan pêpêrad kaw,
agana kaw malimu, tagawan matula
si Bapan Namalyarin mibilang kaw
sa pag-ari na.
33 Isaliw yuy mani pibandiyan yu
buy idin yu sa mani kaluluy naabli
yu. Nu parabaysên na daygên yu,
makatipun kaw pibandiyan sa langit
ya asê maluma, asê maubus, asê
matakaw buy asê anagên.
34 Tagawan nu idi saantuy
pibandiyan yu, idi êt bayduy isip
yu.”

Ya mani ipus ya mapagkatiwalan

35-36 Sinabi pun êt Jesus kalla,
“Pawa kaw maglêan sa pal-
lumatêng ku kaparisun mani ipus
ya mangêtêng sa pamulin amung
lay ubat sa tangênan. Nakal-an
nakapagkêt ya mani sulu la amên sa
pallumatêng amung la buy magbêg
ya, tambêng lan mabuklat ta pasbul.
37 Pinagpalay mani ipus ya
malatngan amung lay nakaimatan
mangêtêng sa pamuli na. Pansabin
ku kamuyuy maglêan ya amung la
buy paiknun sila ta mamiapag yan
kanên amên pakan sila.
38 Pinagpalay mani ipus ya nakal-
an sa pallumatêng amung la, agyan
sa bunak yabi o mawatwatan man.”
39 “Pakaisipin yuy ati. Nu tan-
dan magbali nu sabêt ta uras pal-
lumatêng manakaw, a na pasawên
masunan na bali na.
40 Kabay sikaw man, sêpat kaw
pawan maglêan, tagawan sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-
udung ngaku sa uras ya magbabang-
uwan kaw.”

Ya mapagtiwalan buy a mapagti-walan na ipus
(Mateo 24:45-51)

41 Amêsên, namatang si Pedro,
“Panginuun, para kansabêt ta paal-
imbawan abiin, kay para nayi
kanyan, o para sa kaganawan?”
42 Kabay nakitbay si Jesus, “Ya
mapagtiwalan buy katanday ipus,
sabay siyay pagtiwalan amung na sa
mani kaatag ga ipus buy siyay mam-
in kanên kalla sa ustuy uras.
43 Pinagpalay abituy ipus nu
malatêng yan amung nay mag-ubra
sa pan-ipadyag amung na kana.
44 Pansabin ku kamuyuy sabay
siyay pagtiwalan amung na sa ka-
ganawan pibandiyan na.
45 Nuwa abiin na ipus, indap na
nu mabuyut pun bayu lumatêng nga
amung na. Ya daygên na, mag-
pakabsuy ya, maglasing buy patuk-
patukun nay kaatag ipus, liyaki man
o babayi.
46 Amêsên, sa alluy magbabang-
uwan ya, lumatêng nga amung
na. Kabay parusan yan amung
nan mabyat buy isamwag naya sa
lugal la pamisamwagan mani asê
mapagtiwalan.”
47 “Ya ipus ya nakatanda sa kal-
abayan amung na, nuwa a ya na-
nunul, parusan yan mabyat.
48 Nuwa ya ipus ya asê nakatanda
sa kalabayan amung na buy
nakadyag yan kamalyan ya ika-
parusa na, kay nalup-aw wa parusay
matanggap na. Ya binyanan malakê,
malakêy têkapên kana. Awu, ya
pinagtiwalan malakê, malakê êt ya
pakitbayan na.”

Ya pamisyay pamilya
(Mateo 10:34-36)

49 Sinabin Jesus, “Naku waku
baydi sa babun luta amên mantan
kaparusan paran apuy ya labay ku
dayin magdêkêtdêkêt tina.
50 Nuwa kaylangan ku pun
danasên na pamasakit. Buy a ku
mipatêtbêk anggan asê malyari ya
ati.”
51 “Indap yu nayi naku waku
baydi sa babun luta amên dilag
mangêd da pamiaawyun na mani
tawu? Asê! Gawan sa pamaku
ku baydi, dilag pipapatyan na mani
tawu.*
52 Paubat amêsên, mangapisisyay
ya limay tawu sa gisay pamilya, tatlu
laban sa luwa buy luwa laban sa
tatlu.
53 Pakipatyan bapay anak nay
liyaki buy ya anak nay liyaki,
pakipatyan nay bapa na. Para êt
bayduy malyari sa indu buy anak
nay babayi, sa ampu nay babayi buy
sa manuyang nay babayi.”

Mangêtpan sa mani malyari amêsên
(Mateo 16:2-3)

54 Sinabin Jesus sa mani tawu, “Nu
makitan yu sa tatanglêwan alluy

* **12:51 12:51** Dilag pipapatyan gawan dilag maniwala sa pangaral Jesus buy dilag êt asê maniwala.

nabudêg, pansabin yuy manguran,
buy manguran yabay.
55 Buy nu mantumyêp pay angin,
pansabin yuy umumut buy umumut
yabay.
56 Mani mapagtalingkayu! Tanda
yuy labay sabin mani mangakit yu
sa luta buy sa langit, nuwa siyan a
yuya tanday labay sabin pandaygên
Bapan Namalyari sa kapamilatan ku
amêsên ta?"

Makikasundu sa mani kapati (Mateo 5:25-26)

57 Sinabi pun Jesus, "Isipin yu nu
sabêt ta sêpat yun daygên.
58 Nu dilag mamidalum kamu,
pagpilitan mun makikasundu kana
kaban a naka pun naidalum. Ta dat
pilitin naka pun iarap sa mallitis buy
pamakayari, igawang kan mallitis sa
pulis amên isukul.
59 Pansabin ku kamuy a ka
makaawas sa sukulan anggan a mu
pun nabayaran na kaganawan pan-
ipabayad la kamu."

13

Kaylangan nan magsisi

1 Kaban magsabi si Jesus, dilag
dakun umnuy tawuy nagdani buy
nibalita kanan, "Dilag dakun umnuy
tawuy impapatin Gobernador Pilato
kaban mam-i silan andug kan Bapan
Namalyari sa Templu."
2 Sinabin Jesus kalla, "Indap yu
nayi ya gawan sa nalyari kalla,
mas makasalanan na mani taga
Galilea ya impapati kaysa kaatag
taga Galilea ya asê impapati?
3 Asê! Pansabin ku kamuyuy nu a
yu pagsisyan na mani kasalanan yu,
milaku kaw êt sa ayin katganan na
kaparusan.
4 Isipin yu êt ta mapu buy waluy
tawuy nati sabitun nadug-anan silan
matag-ay ya bali sa lugal Siloe. In-
dap yu nu mas makasalanan sila
kaysa kaatag manugêl sa balayan
Jerusalem ya asê nati?
5 Asê! Pansabin ku kamuyuy nu a
yu pagsisyan ya mani kasalanan yu,
milaku kaw êt sa ayin katganan na
kaparusan."

Ya paalimbawa sa puun kayuy asê managêy

6 Amêsên, ingkuwentun Jesus ya
paalimbawan ati, "Dilag gisay tawuy
manggitna. Nipatanêm yan puun
kayun igus sa panggitnan na. Inlaku
nay ati amên êlêwên nu nanagêy
yana, nuwa ayin yan nakitan.
7 Kabay sinabi na sa manaysay
gitna na, 'Tatluy tawun nakinan
miudung-udung baydi amên êlêwên
nu nanagêy yay puun kayun igus,
nuwa ayin naku yatan makitan.
Putusun mutay puun kayun abiin!
Masayang tay lutay pinitamnan
kana.'
8 Nuwa nakitbay ya manaysay
gitna na, 'Amung ngay paulayên
mina pun na puun kayu sa tawun
ati. Kalin kuta pun na palitêng na
buy biyan kun pamataba.
9 Ta dat managêy ya sa gisay
tawun. Nuwa nu asê pun, putusun
kina.' "

Pinaiyul Jesus ya babayi ya nakuba

10 Gisay Allun Pagpaynawa,
manuru si Jesus sa gisay balin
pagtipunan mani Judio.
11 Amêsên, dilag gisay babayi bay-
duy pinakuban nadawak ka ispiritu
sa mapu buy waluy tawun. A yina
makaidêng matinêk.
12 Kabay sên nakitan yan Jesus,
sinagyat nayan magdani kana buy
sinabi, "Babayi, inumiyul kayna sa
sakit mu."
13 Impaluntun Jesus ya gamêt na
sa babayi buy tambêng tinuminêk
ka pamidêng babayi. Kabay nan-
gulimên ya kan Bapan Namalyari.
14 Sa nalyarin abitu, nanubag ya
mamunu sa balin pagtipunan mani
Judio gawan namaiyul si Jesus sa
Allun Pagpaynawa. Kabay sinabin
mamunu sa mani tawuy, "Sa gisay
duminggu dilag kaw anêm ma alluy
pag-ubra. Sa mani allun abiin kaw

waman dayin mamaiyul, alwan sa
Allun Pagpaynawa."
15 Pinakitbayan yan Jesus, "Sikaw
wa mapagtalingkayun manunul sa
kalabayan Bapan Namalyari! Nu
dilag kaw baka o asnu ya napêl-
angan, alwa nayin agwatên yuya
buy paynêmên agyan sa Allun Pag-
paynawa?
16 Nu kalunusan yuy mani saysay,
parasaantu pun na babayin ati ya
ubat sa layin Abraham ya mapu
buy waluy tawun nan inggapus
Satanas? Alwa nayin sêpat yan
agwatên agyan sa Allun Pagpay-
nawa?"
17 Gawan sa sinabin Jesus, ni-
pakadêng-êy ya mani tawuy maki-
tubag kana. Nuwa ya kaatag gaman,
natula sila gawan sa mamakaupa-
pas ya dinyag Jesus.

Ya pamiparisu sa but-un mustasa (Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Amêsên, insundun Jesus ya
pangaral na. Sinabi na, "Saantu
tamu maiparisuy pag-arin Bapan
Namalyari?
19 Ya pag-arin Bapan Namalyari,
maiparisu sa gisay but-un mustasa
ya intanêm gisay tawu sa panamnan
na. Dinumagul yan napakadyag
gisay puun kayu. Kabay ya mani
sangan ati, mapanyagan salay mani
uybun manuk."*

Ya pamiparisu sa pamalbag (Mateo 13:33)

20 Sinabi pun êt Jesus, "Alwa pun
êt kay abiin. Ta ya pag-arin Bapan
Namalyari,
21 maiparisu ya sa pêpêrad da
pamalbag ga ginêmês gisay babayi
sa malakêy arina. Kabay napalbag
nay arinay ginêmês."†

Ya nalipit ta pasbul (Mateo 7:13-14; 7:21-23)

22 Insundun Jesus ya pamita na pa-
pakun sa Jerusalem. Buy sa pamita
na, nangaral ya sa mani balayan buy
sa mani baryuy mangadanan na.
23 Amêsên, dilag namatang kana,
"Panginuun, pêpêrad nayi ya milig-
tas sa parusa?"

Nakitbay si Jesus kana,
24 "Pagpilitan yun sumun sa
nalipit ta pasbul, ta malakêy mag-
pilit sumun, nuwa a sila makasun.
25 Nu insaray nan magbandi ya
pasbul bali na, midêng kaw tana
sa lawasan. Magbêg kaw, sabin
yu, 'Patêl lay, pasunun mukay ya
kayêk!' Nuwa pakitbayan nakaw, 'A
kataw kakilala!'
26 Buy sabin yu kana, 'Aw indi,
parasaantu mun masabi ya a mukay
kakilala, pakan napagkaêm yan ka
pun nangan buy ninêm. Nangaral
ka pun êt sa lugal yan.'
27 Nuwa pakitbayan nakaw
manguman, 'Magpakarayu kaw
kangku, sikaw wa kaganawan
manyag kadawakan, ta a kataw
kakilala.'
28 Manangis kaw buy mingêngêt
ta bêbêy tagawan makitan yu silan
Abraham, Isaac, Jacob buy ya ka-
ganawan mani propetay idi sa kaar-
ian Bapan Namalyari, pakan sikaw,
isamwag gaman sa lawasan.
29 Sa allun abitu, malakêy alwan
Judioy ubat sa magmikakanayun na
lugal ya mapagkaêm sa kalutu sa
kaarian Bapan Namalyari.
30 Kabay pêtêg baynan dilag
mapagmatag-ay amêsên ya miyêpa
buy dilag mapagpayêpa amêsên ya
mitag-ay."

Ya pangidun Jesus sa mani taga Jerusalem (Mateo 23:37-39)

31 Sa uras abitu, inlumatêng nga
dakun umnuy Pariseoy nagsabi kan
Jesus, "Mita kayna baydi, gawan
labay kan ipapatin Gobernador
Herodes Antipas."

* **13:19 13:19** Para êt baysên ya pag-arin Bapan Namalyari ya sa umpisa nabêlêng nuwa sa kinakarangan, pakadyag maragul. † **13:21 13:21** Ya labay sabin paalimbawan ati, ya pag-arin Bapan Namalyari, mag-umpisa sa pêpêrad, nuwa sa kinakarangan lumakê.

32 Nakitbay si Jesus kalla, “Sabin
yu sa mapagtalingkayuy isundu kuy
pamitas kun nadawak ka ispir-
itu buy pamaiyul kun nipagsakit
amêsên buy wasak. Sa ikatluy allu,
mayari kuy pandaygên ku.
33 Sêpat kun isunduy pamita
ku amêsên, wasak buy sa kalwa,
tagawan ayin kaatag pamatyan
kanyan mani propeta nun a sa
Jerusalem.”
34 Amêsên, sinabi pun êt Jesus,
“Sikaw wa mani taga Jerusalem,
pampatin yuy mani propeta buy
pambatwan yuy mani pan-iutus
Bapan Namalyari kamuyu angga
sa mati sila. Katiumnu kataw
nan labay tipunun buy saysayên
kaparisun panyumyum gayindun
manuk sa mani siwsiw na, nuwa
siyan a kaw kalabay.
35 Kabay agyan lasakên lay tu-
tugêlan yu, pakabaala kawna. Pans-
abin ku kamuyuy paubat amêsên a
yu kina makitan angga sa lumatêng
nga panawun na sabin yuy, ‘Pag-
palên na mallumatêng sa lagyun
Panginuun.’ ”‡

14

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya binaya

1 Gisay Allun Pagpaynawa, dilag
gisay Pariseoy mamunu ya nisagyat
kan Jesus mangan sa bali na. Pam-
bantayan yan mani tawuy idi baydu.
2 Nagdani kan Jesus ya gisay liyaki
ya binaya.
3 Kabay namatang si Jesus sa mani
manurun Kautusan buy sa mani
Pariseo, “Awta sabêt ta idi sa Kautu-
san? Malyari nayin mamaiyul o asê
sa Allun Pagpaynawa?”
4 Nuwa a sila nakitbay. Kabay
tinalan Jesus ya tawuy binaya,
pinaiyul naya buy impauli.
5 Amêsên, pinatang silan Jesus,
“Nu dilag gisa kamuyuy nag-anak o
kaya nagbaka ya nanabu sa nalalêy
lib-ung sa Allun Pagpaynawa, alwa
nayin tambêng yuyan isalwang?”
6 Nuwa ayin makapakitbay kana.

Katandan magpakayêpan nakêm

7 Amêsên, naêsban Jesus ya
pampilin mani bisitay iknuwan ya
nakal-an sa mani tawuy maulaga.
Kabay nagsabi yan paalimbawa,
8 “Nu dilag nisagyat kamu sa
gisay tangênan, agana ka manga-
mut miknu sa iknuwan mani tawuy
maulaga, ta dat dilag pun insagyat
ta mas maulaga pun kamu.
9 Dat danyan kan nisagyat kamu
buy sabin na, ‘Idin muy abiin na
iknuwan sa tawun ati.’ Sa paka-
pakun baydu, mipakadêng-êy kayna
man buy miknu ka ta sa iknuwan
mani tawuy asê maulaga.
10 Kabay nu insagyat ka sa
tangênan, ya mangêd minaman
daygên, miknu kayna man pun sa
iknuwan mani tawuy asê maulaga,
ta dat magdani kamuy nisagyat
buy sabin nay, ‘Kaluguran, miknu
kayna man du sa iknuwan mani
tawuy maulaga.’ Sa pakapakun
baydu, maparangalan ka sa piakit-
akit kaganawan bisita.
11 Gawan ya mapagmatag-ay
sabay ya iyêpan Bapan Namalyari.
Buy ya mapagpayêpa, sabay ya itag-
ay Bapan Namalyari.”
12 Pamakayari, sinabin Jesus sa
nisagyat kana, “Nu magkalutu ka sa
gisay pamiêêman, ya isagyat mu, al-
wan kay mani kaluguran, mapatêl,
mani kamag-anak o ya mabandi ya
karani mun bali. Tagawan dat is-
agyat laka êt amên maablasan lay
dinyag mu kalla.
13 Kabay nu magkalutu ka, ya
isagyat mina man, mani magkasakit,
mani lumpu, mani pilay, buy mani
bulag.
14 Ta nu parabaysên na daygên
mu, pagpalên kan Bapan Namal-
yari. Ta ya insagyat mu, agyan a la
maablasan ya mangêd da dinyag mu
kalla, si Bapan Namalyari yaman na
mangablas kamu sa dinyag mu kalla
sa panguman pangabyay.”

‡ **13:35 13:35** Mani Kanta 118:26.

Ya paalimbawa tungkul sa maragul la kalutu
(Mateo 22:1-10)

15 Sên nalêngên gisa sa mani kaêm nay abiin, sinabi na kan Jesus, “Pinagpalay mani makaêm sa ka-
lutu sa kaarian Bapan Namalyari!”
16 Nakitbay si Jesus sa kapamila-
tan paalimbawa, “Dilag gisay liyaki ya nil-an maragul la kalutu buy nisagyat yan malakêy tawu.
17 Sên nakal-an nay kaganawan, in-utus nay gisay ipus nan sabin sa mani insagyat nay, ‘Kaksaw kawna, ta nakal-an nay kaganawan!’
18 Nuwa ya kaganawan insagyat, nanyag silan sangkan. Sinabin nuna, ‘Sabin muta kayêk kanay a ku milaku ta nakasaliw wakun panggit-
nan. Kaylangan kun lakwên amên makitan ku.’ ”
19 “Nasên anti, inlaku nayna êt ta gisa, nuwa para êt bayduy sinabi na, ‘A kun kayêk milaku, ta nakasaliw wakun mapuy baka buy kaylangan ku silan subukun panarul.’ ”
20 “Kabay inlaku nayna êt ya gisa, nuwa para êt bayduy sinabi na, ‘A kun kayêk milaku, ta bayu wakun tangên.’ ”
21 “Kabay nag-udung ya sa amung na buy imbalitay kaganawan sin-
abin insagyat na. Sên nalêngê nay imbalitan ipus, nanubag ya. Kabay nanguman yan niutus ipus na. Sin-
abi na, ‘Dali kayna, maku ka sa mani dan buy sa nalipit ta dan balayan. Ta isagyat mu baydi ya mani kalulu, mani lumpu, mani bulag, buy mani pilay.’ ”
22 “Sên nag-udung nga ipus, sinabi na sa amung na, ‘Amung kuway, sinunul kinay kaganawan in-utus mu kangku, nuwa siyan dilag pun iknuwan ya ayin tawu.’ ”
23 “Sinabin amung sa ipus na, ‘Mita ka baydi sa balayan buy maku ka sa mani dan balayan buy sa mani dan sa lawasan balayan. Pagpilitan mun maku baydi ya mani tawu amên mapnun bisitay bali ku.
24 Pansabin ku kamuyuy gisa man sa mani nuna kun insagyat, asê makataway inlutu ku.’ ”

Ya panunul sa Panginuun
(Mateo 10:37-38)

25 Malakêy tawuy nakilaku kan Jesus. Amêsên, nag-arap ya kalla buy sinabi na,
26 “Sisabêt man na kalabay magin tagasunul ku, kaylangan idun nakun igit pun sa mangatwa na, asawa na, mani anak na, mapatêl na buy agyan sa sarili na. Nu a naku agyun idun igit pun sa kaganawan, a ya malyarin magin tagasunul ku.
27 Sisabêt man na asê nakal-an mati gawan sa panunul na kangku kaparisun pamakay kurus, a ya mal-
yarin magin tagasunul ku.”
28 “Sisabêt man na kalabay magin tagasunul ku, pakaisipin na pun, kaparisun gisay tawuy manyag gisay maragul la bali ya papakaisipin na pun nu saktuynay kaganawan kay-
langan na amên mayari nay bali na.
29 Ta nu inumpisan nan impadyag ga bali, nuwa a na maipayari, kay uyamên yan mani tawuy makakit kana.
30 Sabin lay, ‘Nipaydêng ya kan-
wadis bali, pakan anata naipayari.’ ”
31 “Para êt baydu sa gisay ari ya kalabay makipati sa kaparisu nan ari. Pakaisipin na pun nu agyun ma-
puy libuy sundalus nay luwampuy libuy sundalus kapati na.
32 Ta nu a na agyu, mamipauna yinan dakun umnuy tawu na amên makikasundu kaban marayu pun na kapati na.
33 Para kaw êt baydu. Pakaisipin yu pun nu agyu yun manunul kangku. Ta nu a yu agyun lakwanan ya kaganawan idi kamuyu, a kaw malyarin magin tagasunul ku.”

Ya paalimbawa tungkul sa asin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Sinabi pun êt Jesus, “Mangêd da asin. Nuwa nu mitas ya lasa na, ayina miudung.

35 Ayin nan ulaga sa luta buy
asê êt malyarin iawyun sa pa-
mataba. Kabay isamwag yatan mani
tawu. Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy nalêngê yu!”

15

Ya tupay nabating
(Mateo 18:12-14)

1 Amêsên, ya mani maningil
buwis buy mani kaatag makasalanan,
naku silan mallêngê kan Jesus.
2 Amêsên, dilag mani Pariseo buy
mani manurun Kautusan ya idi
baydu buy niaayas sila. Sinabi la,
“Elêwên yuy tawun abitu! Pantang-
gapên nay mani makasalanan buy
makiêm yapun êt kalla.”
3 Kabay sinabin Jesus kallay paal-
imbawan ati,
4 “Nu gisa kamuyuy dilag dinalan
na tupa, ta nalitêp pa gisa, sabêt ta
daygên na? Alwa nayin lakwanan
na pun na siyam mapu buy siyam
ma tupa baydu sa pagpastulan, ta
têkapên nay gisay nalitêp angga sa
makitan naya?
5 Buy nu makitan nay tupa, matula
nay nan bakayên pauli.
6 Pangalatêng na sa bali, sagyatên
nay mani kaluguran na buy karani
nan bali buy sabin kallay, ‘Makitula
kaw kangku, gawan nakitan kinay
tupa kuy nabating!’ ”
7 Buy sinabin Jesus, “Para êt bay-
duy idi sa langit. Matula-tula sila
baydu gawan sa gisay makasalanan
na nagsisi sa mani kasalanan na
kaysa siyammapu buy siyam ma
matinêk ka ayin nan pagsisi.”

Ya peray nabating

8 Amêsên, sinabin Jesus ya paal-
imbawa sa mani niaayas, “Nu di-
lag gisay babayi ya dilag mapuy
peray pilak ta nabating nga gisa,
sabêt ta daygên na? Alwa nayin
pagkêtan nay sulu buy pakangêdên
nan têkapên sa buun bali ya peray
nabating angga sa makitan nay ati?
9 Buy nu makitan naynay pera
na, sagyatên nay mani kaluguran na buy karani nan bali buy
sabin kallay, ‘Makitula kaw kangku,
gawan nakitan kinay pera kuy
nabating!’ ”
10 Buy sinabin Jesus, “Para êt bay-
duy idi sa langit. Matula-tulay mani
ang-el Bapan Namalyari gawan sa
gisay makasalanan na nagsisi sa
mani kasalanan na.”

Ya anak ya nabating

11 Sinabi pun êt Jesus ya paalim-
bawa, “Dilag gisay bapay nag-anak
luway liyaki.
12 Amêsên, sinabin bungsu
sa bapa na, ‘Bapay, idakay
mina kangkuy atag ku sa mani
pibandiyan mu.’ Kabay pidakay yan
bapa lay atag lan luwa.”
13 “Pamakalibas umnuy allu,
insaliw bungsuy naatag nay
pibandiyan buy naku ya sa marayuy
lugal. Baydu na ginastus ya
pera na sa ayin kapukatan na
pamibiyaybiyay.
14 Sên naubus naynay pera na,
inlumatêng nga panawun layang sa
lugal abitu. Kabay nag-umpisay
kasakitan na gawan ayin ninan
panaliw maêkan na.
15 Ya dinyag na, naku yan nakiupa
sa gisay tawuy tagabaydu. Kabay in-
utus yan tawuy tagabaydu sa pang-
gitnan na, ta dinyag nayan man-
aysay mani babuy.*
16 Sa sadyay layang na, kanên
nayna dayi ya pangkanên babuy,
gawan ayin nam-in kanên kana.”
17 “Sên naisip-isip nay kaganawan
dinyag na, sinabi na sa sarili nay,
‘Du kanyan naman ni agyan ya
ipus bapa kuy ustuy pangkanên buy
subra pun êt kalla. Nuwa sikina
man, mati yan layang.
18 Mag-udung ngaku ta sa bapa ku
buy sabin ku kanay, “Bapay nan-
gasalanan naku kan Bapan Namal-
yari buy kamu.

* **15:15 15:15** Sa mani Judio, pinakanayêpa kallay ubran ati, gawan madinat ya babuy ayun sa kautusan la. Kabay para kalla, asê mangêd saysayên na babuy.

19 A kina sêpat bêgên mun anak.
Ituwad muku tan gisa sa mani ipus
mu.” ’
20 Kabay nuli yina sa bapa na.
Idi yapun sa marayu, nakitan ninan
bapa na. Sa lunus kanan ati, ginana-
gan nayan tinakês buy dinêp.”
21 “Kabay sinabin anak sa bapa
na, ‘Bapay, nangasalanan naku kan
Bapan Namalyari buy kamu. A kina
sêpat bêgên mun anak.’ ”
22 “Nuwa sinabin bapa na sa
mani ipus na, ‘Parasên yu! Kêwên
yuy pinakamangêd da yaming bayu
yuya payamingan. Pasingsingan
yuyan singsing buy pasapatusan
yuya.
23 Buy kêwên yuy nabêlêng nga
bakay impataba. Patin yuy ati ta
mangan kitamu buy magsaya!
24 Gawan na anak kuy indap ku
nu nati, pakan nabyay awêd! Indap
ku êt nu nabating, pakan nakitan
kina!’ Kabay nag-umpisa silaynan
magsaya.”
25 “Sa uras abitu, idi pun sa pang-
gitnan ya panganay. Nuli ya ati buy
sên marani yina sa bali la, nalêngê
nay tigtigan buy talêkan.
26 Kabay binêg nay gisay ipus buy
pinatang na, ‘Awta? Sabêt ya nal-
yari baydi?’ ”
27 “Nakitbay ya ipus, ‘Inlumatêng
ya ali mu, nabyay buy ayin yan
sakit. Kabay impati yan bapa mun
impatabay baka.’ ”
28 “Amêsên, nagsuluk ya pan-
ganay buy a ya kalabay sumun sa
bali la. Kabay nag-awas ya bapa la
amên samungun yan sumun.”
29 “Nuwa nakitbay ya, ‘Bapay, sa
makarang nga panawun, para kun
ipus ya manunul sa kaganawan pan-
iutus mu. Nuwa agyan misan,
a mukuta binyanan agyan kay
gigisay nabêlêng nga kambing amên
makapagsaya ku kaawyun ya mani
kaluguran ku.
30 Nuwa sên inlumatêng ya anak
muy nangubus buy nanggastus
pibandiyan mu sa mani babayi ya
pambayaran, siyan impati muya
pun êt impatabay baka ta!’ ”
31 “Kabay nakitbay ya bapa na,
‘Pakan pawa kata yan pagkaawyun
na anak kuta buy kay kamuy ka-
ganawan pibandiyan ku.
32 Nuwa amêsên, sêpat kitamun
magsaya buy matula, gawan ya
patêl muy indap tamu nu nati yana,
pakan nabyay awêd. Indap tamu
êt nu nabating ya, pakan nakitan
tamina.’ ”

16

Ya asê tapat ta katiwala sa pibandiyan

1 Amêsên, sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Dilag gisay tawuy
mabandi ya nitiwalan pibandiyan
na sa gisay tawu. Nuwa di-
lag nipatanda kanan paradi, ‘Ya
pinitiwalan mu, pinagmumun nay
pibandiyan mu.’
2 Kabay impabêg nay pinitiwalan
na buy pinatang naya, ‘Sabêt ta ati
ya nalêngê ku tungkul kamu? Idin
mina kangkuy kaganawan listaan
nagastus mu buy ya tubu na. Ta
paubat amêsên, akatayna mapagti-
walan sa pibandiyan ku.’ ”
3 “Kabay sinabin pinitiwalan sa
sarili na, ‘Pataindukudu, itas saki-
nan amung ku sa ubra ku. Sabêt
ta daygên ku, pakan a ku agyuy
mabyat ta ubra buy madêng-êyan
naku êt magpalimus.
4 Ah, tanda kina! Ustun itas laku
sa ubra ku, manyag gakun paralan
amên tanggapên nakun mani tawu
sa bali la.’ ”
5 “Amêsên, bayu nam-in listaan ya
pinitiwalan amung na, tisatisa nan
pikisabyan ya kaganawan nakau-
tang sa amung na. Pinatang nay
nunan nakautang, ‘Umnuy utang
mu sa amung ku?’ ”
6 “Nakitbay ya nag-utang, ‘Ya
utang kuy larun ulibu, dinalan na
banga.’ ”
“Sinabin pinitiwalan, ‘Miknu ka,
kêwên muy ati ya listaan utang mu,
ta daygên mutan limampu.’ ”

7 “Amêsên, pinatang nayna êt ya
ikalway nakautang, ‘Sika, umnuy
utang mu?’ ”
“Pikitbayan yan nag-utang, ‘Ya
utang kuy trigu, dinalan na kaban.’
”
“Buy sinabi êt pinitiwalan,
‘Kêwên muy ati ya listaan utang mu,
ta daygên mutan walumpu.’ ”
8 “Sên natandan amung nga
dinyag asê mangêd da pinitiwalan,
sinabi na, ‘Kabiyasnan minan
manyag paralan!’ ”
Sinabi pun êt Jesus, “Awu, pêtêg
baynan mas katandan manyag par-
alan ya mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari kaysa mani
tawuy nasawangan nana tungkul
kan Bapan Namalyari.”
9 Buy insundu pun êt Jesus ya
pagsabi na, “Pansabin ku kamuyu
ya mani pera yu baydi sa babun luta,
isawup yu sa mani kaparisu yu. Ta
agyan maubus ya pera yu baydi sa
babun luta, baydu sa langit matula
kaw tanggapên.”
10 “Ya tawuy mapagtiwalan sa
pêrad da bagay, mapagtiwalan ya êt
sa malakêy bagay. Buy ya tawuy asê
mapagtiwalan sa pêrad da bagay,
a ya êt mapagtiwalan sa malakêy
bagay.
11 Kabay nu a kaw mapagtiwalan
sa mani pibandiyan baydi sa babun
luta, a kaw êt pagtiwalan Bapan
Namalyari sa pêtêg ga pibandiyan.
12 Nu a kaw mapagtiwalan sa
pibandiyan kaatag, ayin mam-in
pibandiyan para kamuyu.”
13 “Ayin ipus ya piagnanên nan
suyun ya luway amung na. Ta
nu parabaydu, kasulapwan buy pus-
takên nay gisa, nuwa ya gisa, idun
nan pêtêg. Para êt baydu, a yu
malyarin piagnanên pagsuywan si
Bapan Namalyari buy pibandiyan.”

Ya kaatag pun mani inturun Jesus (Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Sên nalêngên mani Pariseoy
pangaral Jesus tungkul sa pibandiyan,
dinustak laya, gawan lupa silan
pera.
15 Kabay sinabin Jesus kalla,
“Magmamangêdan kaw kanwadis
sa êlêw mani tawu pakan tandan
Bapan Namalyari ya laman bêkê
yu. Tagawan na mani pan-ituwad
mani tawun maulaga, sabay ya asê
kapapaidu kan Bapan Namalyari.”
16 “Ya Kautusan na impasulat kan
Moises buy ya mani insulat propeta
sabitun nuna, sabay ya pansunulun
mani tawu angga sa nangaral si
Juan ya Mamawtismu. Paubat
sa panawun Juan, pan-iaral lay
Mangêd da Balita tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari buy malakêy
magpilit miawyun sa mani pag-
arian Bapan Namalyari.
17 Nuwa asê labay sabin ayin ka-
pukatan na Kautusan Bapan Namal-
yari. Ta agyan mapanat man na
langit buy babun luta, asê êt madyag
ayin pukat agyan kay gisay gulis sa
Kautusan.”
18 “Alimbawa, nu in-isyay liyaki ya
asawa na ta mag-asawa yan kaatag,
mangasalanan yan pamikikanayun.
Buy sisabêt man na nakapag-asawa
sa babayi ya in-isyay liyaki, man-
gasalanan ya êt pamikikanayun.”

Ya mabandi buy si Lazaro

19 Sinabi pun êt Jesus sa mani
Pariseo, “Dilag gisay liyaki ya ma-
bandi ya pawan magyaming maka-
mal buy malakêy kanên na sa inallu-
allu.
20 Dilag êt taman gisay kalulu bay-
duy maglagyun Lazaro ya pawan
nukay lawini. Gintan ya sa lawasan
pasbul sa balin mabandi.
21 Kalabay ya dayin mangan agyan
kay saksak kanên ya ubat sa lame-
san mabandi. Alwan kay abitu, ta
magdani pun êt kanay mani asu buy
pandilên ya mani nuka na.”
22 “Amêsên, nati ya kalulu buy
gintan yan mani ang-el sa danin
Abraham. Nati êt ta mabandi buy
in-ilbêng ya.
23 Buy nakadanas yan sadyay
kasakitan sa impernu. Amêsên,

nangêlêw ya kan Abraham ya idi sa
marayu kaawyun nan Lazaru.
24 Buy masnêg nan sinabi, ‘Ba-
pan Abraham, malunus ka kangku!
Iutus mu si Lazaro ya isugnu nay
panudu na sa lanêm, ta patulwanan
nay dila ku amên na kuta lumêpêt.
Ta magkasakit taku baydi, gawan sa
sadyay umut apuy.’ ”
25 “Nuwa nakitbay si Abraham,
‘Anak, ganakên mu sabitun nabyay
ka pun sa babun luta. Nagpakapda
ka, pakan si Lazaroy naman, pawan
kasakitan na nadanasan na. Kabay
masaya ya amêsên baydi, nuwa
sika, idi ka amêsên baysên na
magkasakit.
26 Buy gisa pun êt, dilag kakwalan
na bêngaw sa pisaêtan tamu. Kabay
ayin baydi ya makalaku baysên buy
ayin baysên na makalaku baydi.’ ”
27 “Sinabi êt mabandi, ‘Nu
parabaydu awêd ya Bapan Abra-
ham, makisabi yaku ya palakwên
muta si Lazaro sa balin bapa ku.
28 Ta patandan nay limay patêl
kuy liyaki tungkul sa abiti ya lugal
kasakitan amên a sila milaku baydi.’
”
29 “Nuwa nakitbay si Abraham,
‘Idi kallay impasulat kan Moises buy
mani insulat mani propeta. Kaylan-
gan lan paniwalan na nakasulat.’ ”
30 “Kabay nakitbay ya mabandi,
‘Asê nukad da abituy Bapan Abra-
ham. Nuwa nu dilag nati ya nangu-
man nabyay ya makun mangaral
kalla, pagsisyan buy lakwanan lay
mani kasalanan la.’ ”
31 “Nuwa sinabin Abraham, ‘Nu
a la pinaniwalan na impasulat kan
Moises buy insulat mani propeta, a
la êt paniwalan na iaral gisay nati
ya nanguman nabyay.’ ”

17

Ya pangubatan kasalanan
(Mateo 18:6-7; 18:21-22; Marcos 9:42)

1 Amêsên, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, “Kanuman
asê malisyan na pallumatêng
tuksuy sangkan kasalanan. Nuwa
kapalunus ya malyari sa tawuy
pangubatan kasalanan kaparisu na.
2 Sisabêt man na magin sangkan
pangasalanan nangabêlêng nga
anak ya manampalataya kangku,
mangêd pun na is-êl la bêng na sa
panggilingan na batu buy isamwag
sa dagat.
3 Kabay mangillag kaw.
Nu nangasalanan kamuy patêl
mu, sabyanan muya. Nu magsisi ya,
patawarên muya.
4 Agyan makatapitu yapun man-
gasalanan kamu sa gisay allu, ta
makatapitu ya êt manyawad tawad
kamu, patawarên muya.”

Tungkul sa panampalataya

5 Amêsên, sinabin mani apostul
kan Jesus, “Dagdagan mu pun na
panampalataya yan!”
6 Nakitbay si Jesus, “Nu dilag kaw
panampalatayay kasin bêlêng but-
un mustasa, malyari yun sabin sa
maragul la puun kayun ati, ‘Maulut
ka buy milaku ka sa dagat!’ Buy
sumunul yabay kamuyu.”

Ya tungkulan ipus

7-8 Sinabi pun êt Jesus, “Alimbawa,
nu dilag ipus ya manarul o magpas-
tul mani tupa ya inlumatêng ubat sa
panggitnan, asê malyari ya amung
nga mamil-an kanên ipus na. Nun
a ipus saman na maglingun amung
na. Paradi ya sabin amung na,
‘Magyaming kayna bayu mu lingu-
nun ya apunan ku. Kaban mangan
naku, lingunun muku. Buy pamaka-
yari kun mangan, malyari kaynan
mangan buy minêm.’
9 Asê pampasalamatan amung ya
ipus na, ta kay pansunulun nay pan-
iutus amung na.
10 Para êt baydu kamuyu. Nu
nadyag yuy kaganawan in-utus ka-
muyu, sabin yuy, ‘Kay pandaygên
yan na pan-iutus kanyan, ta kay ipus
kay.’ ”

Pinaiyul Jesus ya mapuy liyaki ya nagsakit sa balat

11 Sa pamita lan Jesus buy mani
tagasunul na palaku sa balayan
Jerusalem, dinuman sila sa pisaêtan
prubinsyan Samaria buy sa prubin-
syan Galilea.
12 Amêsên, kaban pasun si Jesus
sa gisay baryu, timbêng yan mapuy
liyaki ya nagsakit sa balat. Ya mani
nagsakit sa balat, tinunggên sila sa
marayun pêrad.
13 Masnêg lan sinabi, "Panginuun
Jesus, kalunusan mukay!"
14 Pamakakit kallan Jesus, sinabi
na, "Maku kaw sa mani pari buy
ipaêlêw yuy lawini yuy ayin nan
sakit." Kaban mamita sila, ma-
makun ni, inumiyul buy inluminis
ya lawini la.
15 Sên nakitan gisa kallay inu-
miyul lina, nag-udung ya kan Je-
sus buy masnêg yan magsabin pan-
gulimên kan Bapan Namalyari.
16 Nanduku ya sa arapan Jesus buy
nagpasalamat kana. Ya tawun ati,
gisa yan Samaritano.
17 Sinabin Jesus, "Aw-indi, pakan
mapu kaw yay pinaiyul ku nangun
ta? Antuy siyam?
18 Uysiyan kay dayuwan yay nag-
udung amên mangulimên kan Ba-
pan Namalyari ta?"
19 Kabay sinabin Jesus kana,
"Midêng ka ta muli kayna. Inumiyul
ka gawan sa panampalataya mu
kangku."

*Ya tungkul sa pag-arin Bapan Na-
malyari
(Mateo 24:23-28; 24:37-41)*

20 Amêsên, pinatang mani Pariseo
si Jesus nu makanu mag-umpisay
pag-arin Bapan Namalyari. Nakit-
bay si Jesus kalla, "Asê makitan na
pallumatêng pag-arin Bapan Namal-
yari.
21 Kabay ayin malyarin maka-
pagsabin, 'Baydin mag-ari si Bapan
Namalyari!' o 'Baydu yan mag-ari!'
gawan si Bapan Namalyari, mag-ari
yina sa bêkên mani manampalataya
kana."
22 Amêsên, sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, "Lumatêng lanuy
panawun na labay yun makitan na
pag-udung ku ya ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, nuwa a yu makitan na
ati.
23 Dilag magsabi tungkul kangku,
'Elêwên yu, ati yina!', o 'Elêwên yu,
idi yina baydi!' Nuwa agana kaw
maniwala o kilaku amên têkapên
naku.
24 Ta sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, mag-udung ngaku sa
babun luta ya paran kimat ta man-
sumawang sa buun langit.
25 Nuwa amêsên, kaylangan naku
pun makadanas malakêy kasakitan
buy isakwil lakun mani tawu sa
panawun amêsên."
26 "Nu parasaantun nagbabang-
uwan na mani tawu sabitun
panawun Noe, para êt baydun
magbabang-uwan na mani tawu sa
allun pag-udung kuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu.
27 Sabitun panawun Noe,
magbabang-uwan na mani tawun
mangan, maglasing, buy mipag-
asawa angga sa sinumun sa barku
si Noe. Inlumatêng nga lanab buy
nangalulumud da kaganawan."
28 "Para êt baydu sa panawun Lot.
Ya mani tawu mangan, mipaglasing,
manaliw, magtinda, manggitna buy
mamipaydêng bali,
29 angga sa allun inlakwanan Lot
ya balayan Sodoma. Pamakayari,
nanguran nan apuy buy asupri ya
ubat sa langit. Kabay nati silan
kaganawan sa Sodoma."
30 "Para êt bayduy malyari sa al-
lun pag-udung kuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu.
31 Sa allun abitu, ya idi sa lawasan
bali, aganayna sumun amên mang-
wan dakun sabêt sa lalên bali na. Ya
idi sa panggitnan, aganayna muli.

* **17:32 17:32** Sabitun pinauranan apuy un Bapan Namalyari ya Sodoma, sinabi na agana sila mangawing, nuwa ya asawan Lot, nangawing ya. Sên a na sinunul ya utus Bapan Namalyari, napakadyag yan ribultun asin (Genesis 19:17-26).

32 Isipin yuy nalyari sa asawan Lot
sa balayan Sodoma.*
33 Sisabêt man na tawuy maglabay
miligtas ya biyay na, sabay ya
matasan biyay na. Nuwa ya sisabêt
man na nakal-an mam-in biyay na,
sabay ya mabiyan biyay ya ayin
katganan.
34 Pansabin ku kamuyuy sa yabin
abitu, dilag luway liyaki ya mam-
abêlêw wa midani. Ya gisa, gêtan sa
langit. Nuwa ya gisa, lakwanan.
35 Dilag luway babayi ya miawyun
manggiling. Ya gisa, gêtan sa langit.
Nuwa ya gisa, lakwanan.
36 [Dilag luway liyaki ya miawyun
mag-ubra sa panggitnan. Ya gisa,
gêtan sa langit. Nuwa ya gisa,
lakwanan.]"
37 Pinatang yan mani tagasunul
na, "Panginuun, saantu malyari ya
abiin!"
Nakitbay ya, "Nu saantuy dilag
bangkay, mititipun bayduy mani
uwak."†

18

Ya paalimbawa tungkul sa babayin bal-u buy sa mallitis

1 Amêsên, insabin Jesus sa mani
tagasunul nay gisay paalimbawa,
ta labay nan ipaintindi kallay kay-
langan lan pawan manalangin buy
agana mangaynay nakêm.
2 Sinabi na, "Sa gisay balayan, di-
lag mallitis ya ayin limu kan Bapan
Namalyari buy ayin panggalangên
na tawu.
3 Sa balayan êt abitu, dilag babayi
ya nabal-u. Pawa yan mamaku sa
mallitis buy pansabin nay, 'Itanggul
muku laban sa mani kapati ku!'
4 Sa nunan pangabalan nabal-u
kana, a naya pun dinambi, nuwa
sa makarang nga panawun, sinabi
na sa sarili na, 'Agyan ayin nakun
limu kan Bapan Namalyari buy ayin
nakun panggalangên na tawu,
5 nuwa sawpan kuyna sa kasu na,
gawan ayin tunggên na pangabala
na kangku buy pêrad tana mapasu-
luk nakina.' "
6 Amêsên, sinabin Panginuun Je-
sus kalla, "Pakaisipin yuy sinabin
abituy nadawak ka mallitis.
7 Si Bapan Namalyari pun nayi, a
na nayi itanggul ya pinili nan kay
kana ya mamêg kana allu buy yabi?
Paêtêngên na sila nayin mabuyut?
8 Pansabin ku kamuyuy tambêng
silan itanggul. Nuwa sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, sa pag-
udung ku baydi sa babun luta, dilag
gaku nayin malatêng nga manam-
palataya kangku?"

Ya paalimbawa tungkul sa Pariseo buy sa maningil buwis

9 Amêsên, dilag mani tawu bay-
duy indap lay matinêk sila. Kabay
ya êlêw layna man sa kaatag,
nayêpa. Kabay sinabin Jesus kallay
gisay paalimbawa,
10 "Dilag luway liyaki ya naku
sa Templu amên manalangin. Ya
gisa, Pariseo, buy ya gisa, maningil
buwis.
11 Nidêng nga Pariseo buy
nanalangin yan patungkul sa sarili
na. Sinabi na, 'Bapan Namalyari,
magpasalamat taku kamu tagawan
a ku kaparisun kaatag manakaw,
mallinlang buy makikanayun o
kaparisun ati ya maningil buwis.
12 Sa gisay duminggu, katilwa
kun mag-ayunu, buy mam-i yaku êt
ikapu sa kaganawan upa ku.' "
13 "Nuwa ya maningil buwis,
nakaidêng ya sa marayu buy man-
alangin. Sa dêng-êy na, a na maêlêw
ya langit. Kabay pan-apuapun
nay pagaw na buy pansabin na,
'Malunus ka kangkuy Bapa kun Na-
malyari, ta gisa kun makasalanan.'
"
14 Sinabi pun Jesus, "Pansabin ku
kamuyuy nuli ya maningil buwis

† **17:37 17:37** Luway malyarin labay sabin un ati. Si gisa, matandan kaganawan ya pallumatêng Jesus, nu parasaantu tamun matandan ya binyanan bangkay, gawan dilag uwak. Si ikalwa, abitu silay nati sa ispirituwal, pilmin parusan silan Bapan Namalyari.

un matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari. Nuwa ya Pariseo, asê. Gawan ya mapagmatag-ay, sabay ya iyêpan Bapan Namalyari. Buy ya mapagpayêpa, sabay ya itag-ay Bapan Namalyari."

Kinalunusan Jesus ya nangabêlêng nga anak
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Amêsên, dilag mani tawuy nilakun nangabêlêng nga anak kan Jesus amên yawarên lan ipaluntuy gamêt na kalla buy pagpalên na sila. Sên nakitan mani tagasunul nay abitu, binênbênan lay mani tawu.
16 Nuwa binêg Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi na kalla, "Paulayan yun magdani kangkuy mani anak. Agana yu sila bênbênan, tagawan ya mani kaparisu la sabay ya mani tawuy miawyun sa pagarian Bapan Namalyari.
17 Pansabin ku kamuyuy sisabêt man na asê magpasakup sa pagarin Bapan Namalyari kaparisun pagpasakup nangabêlêng nga anak, a ya miawyun sa mani tawuy pagarian na."

Ya liyaki ya mabandi
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Amêsên, dilag gisay liyaki ya nagtungkulan ya namatang kan Jesus, "Mangêd da Manuru, sabêt ta sêpat kun daygên amên mabiyan nakun biyay ya ayin katganan?"
19 Nakitbay si Jesus kana, "Uysiyan binêg muku yan mangêd ta? Ayin kaatag mangêd nun a kay si Bapan Namalyari.
20 Tanda muy Kautusan Bapan Namalyari, 'Agana ka makikanayun, agana ka mamatin tawu, agana ka manakaw, agana ka magpapêtêg sa alwan kapêtêgan, buy galangên muy mangatwa mu.' "*
21 "Nakitbay ya liyaki ya nagtungkulan, 'Ubat pun sa anak kaku, pansunulun kinay kaganawan abiin angga amêsên.' "
22 Sên nalêngên Jesus ya sinabin nagtungkulan, sinabi na kana, "Dilag ka pun gisay sêpat daygên. Isaliw muy kaganawan pibandiyan mu buy ya naabli mu, idin mu sa mani kalulu. Sa pakapakun baydu, dilag kan pibandiyan sa langit. Pamakayari, mag-udung ka buy manunul kangku."
23 Nuwa sên nalêngên nagtungkulan ya sinabin Jesus, inlumungkut ya, gawan malakêy pibandiyan na.
24 Sên nakitan Jesus ya nalungkut ya nagtungkulan, sinabi na, "Pêtêg baynan masakit magpasakup pa mani tawuy malakêy pibandiyan sa kaarian Bapan Namalyari.
25 Tagawan misun pun na kamelyu sa lubut karayum, kaysa misun sa kaarian Bapan Namalyari ya gisay tawuy mabandi."
26 Amêsên, namatang nga mani tawuy nakalêngê sa sinabin Jesus, "Nu parabaydu, sisabêt awêd da miligtas?"
27 Nakitbay si Jesus kalla, "Ya asê madyag tawu, madyag Bapan Namalyari."
28 Amêsên, sinabin Pedro, "Parasaantu kay yaman? Inlakwanan yan na kaganawan amên manunul kamu."
29 Nakitbay si Jesus, "Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man na nallakwan bali na, asawa na, mapatêl na, mangatwa na, o maanak na gawan sa pag-arin Bapan Namalyari,
30 mabiyan yan igit pun sa inlakwanan na sa panawun amêsên. Buy sa lumatêng nga panawun, mabiyan yan biyay ya ayin katganan."

Ya ikatluy pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Amêsên, impapawan Jesus ya mapu buy luway tagasunul na buy

* **18:20 18:20** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

sinabi na kalla, “Tumuksaw kitamina sa Jerusalem buy matupad da bayduy kaganawan insulat mani propeta tungkul kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu.
32 Igawang ngaku sa mani alwan Judio. Pidudustakan, ipakadêng-êy buy tupaytupayan laku.
33 Latikun laku buy patin, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”
34 Nuwa ayin napukatan ya mapu buy luway tagasunul na sa sinabi na. Inliim kallay labay sabin abitu buy a la tanda nu sabêt ta pantukuyun na.

Pinaiyul Jesus ya gisay bulag
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Amêsên, sên narani ya silan Jesus sa balayan Jerico, dilag gisay bulag ga liyaki ya magpalimus ya nakaiknu sa agid dan.
36 Sên nalêngê nay malakêy tawuy mallumibas, pinatang na sila, “Sabêt ta malalyari?”
37 Pinakitbayan laya, “Mallumibas si Jesus ya taga Nazaret.”
38 Kabay masnêg sinabin bulag, “Jesus ya Layin Arin David, kalunusan mukun kayêk!”
39 Binênbênan yan idi sa mumunan Jesus, “Agana ka mantarit.” Nuwa ingkakadus nan insabin masnêg, “Layin Arin David, kalunusan mukun kayêk!”
40 Sên nalêngê yan Jesus, tinunggên ya buy dilag yan in-utus mangakay sa bulag amên idani kana. Sên marani yay bulag, sinabin Jesus kana,
41 “Sabêt ta labay mun daygên ku kamu?”
Nakitbay ya bulag, “Panginuun, kalabay yakun makakit.”
42 Kabay sinabin Jesus kana, “Makakit kayna. Inumiyul ka gawan sa panampalataya mu kangku.”
43 Tambêng yan nakakit buy nanunul ya kan Jesus un mangulimên kan Bapan Namalyari. Sên nakitan mani tawuy nalyari, nangulimên sila êt kan Bapan Namalyari.

19

Gawan kan Jesus, nibayuy ugalin Zaqueo

1 Amêsên, nilatêng nga silan Jesus sa balayan Jerico ta baydu silan duman papakun sa Jerusalem.
2 Dilag gisay liyaki bayduy maglagyun Zaqueo. Mabandi ya buy gisa ya sa mani puun maningil buwis.
3 Labay nan makitan nu sisabêt si Jesus, nuwa gawan pandak ya buy malakêy tawu, a naya makitan.
4 Kabay nuwayu yan nuna sa danan lan Jesus bayu ya nagdakêy sa puun kayun sikamoru amên makitan naya. 5 Sên niras silan Jesus sa nagkayu, inêlêw na si Zaqueo buy sinabi na, “Zaqueo, parasên mun magtabuy ta kaylangan kun maku amêsên sa bali mu.”
6 Kabay tambêng nagtabuy si Zaqueo buy matula nan tinanggap silan Jesus sa bali na.
7 Sên nakitan mani tawuy sinumun si Jesus sa balin Zaqueo, niaayas sila. Sinabi la, “Nagdaus ya sa balin tawuy makasalanan.”
8 Kabay nidêng si Zaqueo buy sinabi na, “Panginuun. Idin ku sa mani kaluluy kapitnan pibandiyan ku buy nu sisabêt man na napurayit kuy iudung kun katiapat ta kingwa ku kana.”
9 Sinabin Jesus kana, “Niligtas say magbalin ati, gawan naniwala si Zaqueo kan Bapan Namalyari kaparisun ninunu yun si Abraham.
10 Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi amên têkapên buy iligtas ya balang nalitêp.”

Ya paalimbawa tungkul sa tatluy ipus
(Mateo 25:14-30)

11 Kaban mallêngêy mani tawu,
insabin Jesus kallay gisay paalim-
bawa gawan marani silayna sa bal-
ayan Jerusalem buy indap mani
tawu mag-umpisay nay pag-arin Ba-
pan Namalyari.
12 Kabay sinabi na, “Dilag gisay
tawuy panggalangên ya naku sa
marayuy lugal amên tanggapên nay
tungkulan nan mag-ari. Buy nu
matanggap naynay katungkulan na,
mag-udung ya.
13 Nuwa bayu ya namita, binêg
nay mapuy ipus na buy binyanan na
silan tisatisay peray gintu. Sinabi
na kalla, ‘Kaban ayin naku pun,
pakalak-ên yuy ati.’ ”
14 “Nuwa kasulapwan yan mani
kalugal na. Kabay sên namita ya,
dilag silan in-utus sa lugal ya lakwên
na amên sabin lay, ‘A yan labay
mag-ari kanyan ya tawun abiin.’ ”
15 “Nuwa nadyag yapun êt ari.
Sên nakauli yina sa balayan na,
impabêg nay mapuy ipus nay
binyanan nan peray gintu amên
matandan na nu umnuy natubu la.
16 Nagdani kanay nuna buy sin-
abi, ‘Amung kuway, ya peray gintuy
intiwala mu kangku, nakatubu yan
mapu.’ ”
17 “Sinabin ari, ‘Mangêd da ipus,
mangêd da dinyag mu! Ta mapagti-
walan ka sa pêpêrad da intiwala
ku kamu, sikay mamaala sa mapuy
balayan.’ ”
18 “Nagdani êt kanay ikalwa
buy nagsabi, ‘Amung kuway, ya
peray gintuy intiwala mu kangku,
nakatubu yan lima.’ ”
19 “Kabay sinabi êt ari kana, ‘Sikay
mamaala sa limay balayan.’ ”
20 “Amêsên, nagdani êt ta gisay
ipus buy sinabi, ‘Amung kuway, ati
ya peray gintu mu. Impunggus kuya
sa gisay panyu bayu ku intagu,
21 gawan malimu waku kamu. Ta
tanda kuy maigpit ka, pangkêwên
muy a mu pinagpagalan buy pam-
pupulun muy a mu intanêm.’ ”
22 “Kabay sinabin ari kana, ‘A
mangêd da ipus! Atulan kata ayun
sa sinabi mu. Tanda mu awêd da
maigpit taku, pangkêwên kuy a ku
pinagpagalan buy pampupulun kuy
a ku intanêm.’
23 Parabaydu awêd, uysiyan a
mu yata imbangkuy peray gintu ku
amên sa pag-udung ku, makwa kuy
tubu na?
24 Amêsên, sinabin ari sa mani
idi baydu, ‘Kêwên yu kanay peray
gintu, ta idin yu sa nakapagtubun
mapu.’ ”
25 “Nuwa sinabi la, ‘Amung
kuway, dilag ginan mapuy peray
gintu!’ ”
26 “Kabay sinabin ari, ‘Pansabin
ku kamuyu ya tawuy mapagtiwalan
sa pêrad, biyan yapun. Nuwa ya
tawuy asê mapagtiwalan agyan sa
pêrad da intiwala kana, itas pun êt
kana.
27 Amêsên, tungkul laman sa mani
kapati kuy asê kalabay pasakup
kangku bilang ari la, gêtan yu sila
baydi buy patin yu sila sa arapan
ku.’ ”

Ya matulay pananggap kan Jesus sa balayan Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Sên pamakayarin ingkuwentun
Jesus, insundu nay pamita na patuk-
saw sa balayan Jerusalem kaawyun
na mani tagasunul na.
29 Sên narani yana silan Jesus
sa bung-uy ya pambêgên Bung-uy
mani Ulibu ya narani sa balayan
Bethfage buy sa balayan Bethania,
impauna nay luway tagasunul na.
30 Sinabi na kalla, “Maku kaw
sa kasunul la baryu. Pamaka-
sun yu baydu, makitan yuy gisay
biserun asnuy nakas-êl ya asê pun
nasakayan agyan sisabêt man. Ag-
watên yu buy iakay yu baydi.
31 Nu dilag mamatang kamuyun
paradi, ‘Uysiyan pan-agwatên yu
yay asnu ta?’ sabin yu kanay,
‘Kaylangan yan Panginuun.’ ”

32 Kabay namitay nay luway in-
utus na buy nakitan laya bay ya
biserun asnu baydu kaparisun sin-
abin Jesus.
33 Kaban pan-agwatên lay asnu,
sinabin magbandi, “Uysiyan pan-
agwatên yu yay biserun asnu ta?”
34 Nakitbay sila, “Kaylangan yan
Panginuun.”
35 In-akay la kan Jesus ya biserun
asnu buy inlatêp lay balabal la sa
bukut biserun asnu buy impasakay
layna si Jesus.
36 Insundu lan Jesus ya pamita la
papakun sa Jerusalem. In-makmak
mani tawuy balabal la sa danan
Jesus.*
37 Sên marani silayna sa
Jerusalem, palunsan sa Bung-uy
mani Ulibu, ya mani tagasunul
na, nagkanta silan sadyay saya
buy pan-ulimênên la si Bapan
Namalyari, gawan sa nakitan lay
mamakaupapas sa dinyag Jesus.
38 Sinabi la, “Pagpalên na ari ya
in-utus Bapan Namalyari!† Dilag
kapatêtbêkan sa langit! Ulimênên si
Bapan Namalyari!”
39 Amêsên, baydu sa lakên man-
sumunul kan Jesus, dilag dakun um-
nuy Pariseoy nagsabi kanan, “Ma-
nuru, ibawal muy mani tagasunul
mun mangulimên kamu.”
40 Nuwa pikitbayan silan Je-
sus, “Pansabin ku kamuyuy nu
mangimbêk sila, ya mani batuy
man-angaw mangulimên.”

Nanangis si Jesus sa mani taga Jerusalem

41 Sên marani ya silan Jesus sa
balayan Jerusalem, nakitan nay bal-
ayan buy tinangisan nay mani tawu
baydu, gawan sa lunus na kalla.
42 Sinabi na, “Kapapalunus kaw
wa manugêl sa Jerusalem. Nu tanda
yu dayi nu sabêt ta mam-in kap-
atêtbêkan, a kaw dayi kapalunus,
nuwa a yu tanda!
43 Lumatêng lanuy alluy pagkam-
puwan kaw mani kapati yu. Pal-
itêngan buy duyungun lakaw.
44 Patin lakaw buy sirên lay mani
balayan yu. Buy ayin batuy mitagan
na nakapaluntu sa kaparisu nan
batu. Madanasan yuy abiin, gawan
a yu dinambi ya pallumatêng Bapan
Namalyari ya mamiligtas kamuyu.”

Ya Pagmalasakit Jesus sa Templu (Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Amêsên, naku si Jesus sa ka-
sawangan Templu buy impatas nay
mani magtinda.
46 Sinabi na kalla, “Nakasulat sa
Sabin Bapan Namalyari, ‘Ya bali ku,
balin panalanginan.’‡ Nuwa siyan
dinyag yun pagtagwan mani man-
akaw!”§
47 Amêsên, allu-allun manuru si
Jesus sa kasawangan Templu. Nuwa
ya mani mamunun pari, ya mani
manurun Kautusan, buy ya mani
manungkulan, labay lan ipapati si
Jesus.
48 Nuwa ayin silan makit ta par-
alan, ta labaylabay lêng-ên mani
tawuy pan-ituru na.

20

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus (Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Gisay allu, kaban manuru buy
mangaral si Jesus un Mangêd da
Balita sa mani tawuy idi sa ka-
sawangan Templu, nagdani kanay
mani mamunun pari, mani manu-
run Kautusan buy mani mangatway
manungkulan.
2 Sinabi la kanay, “Dat sabin mu
wati kanyan nu sabêt ta karap-
atan mun manyag parabaysên? Sis-
abêt ta nam-i kamun parabaysên na
karapatan?”
3 Pikitbayan silan Jesus, “Patangên
kataw êt. Sabin yu wati kangku

* **19:36 19:36** In-makmak lay balabal la gawan sa panggalang la kana. † **19:38 19:38** Mani Kanta 118:26. ‡ **19:46 19:46** Isaias 56:7. § **19:46 19:46** Jeremias 7:11.

4 nu kansabêt ubat ta karapatan
Juan ya mamawtismu, kan Bapan
Namalyari o sa tawu?”
5 Kabay nisasabi sila, “Nu sabin
tamuy ‘kan Bapan Namalyari’, sabin
nay naman êt kantamuy, ‘Uysiyan a
kaw yabay maniwala kan Juan ta?’
6 Nuwa nu sabin tamuy ‘sa tawu’,
batwan kitamun mani tawu, gawan
maniwala silan propetan Bapan Na-
malyari si Juan.”
7 Kabay nakitbay sila, “A yan
tanda.”
8 Sinabin Jesus kalla, “Nu
parabaydu, a ku êt sabin kamuyu nu
sisabêt ta nam-i kangkun karapatan
manyag ati.”

Ya paalimbawa tungkul sa mani manggitna
(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

9 Amêsên, ingkuwentuy na êt Je-
sus ya paalimbawa sa mani tawu,
“Dilag gisay tawuy nananêm ubas
sa panggitnan na. Amêsên, im-
pasamak nay ubasan na sa mani
makisamak ta naku ya sa marayuy
lugal. Buy nanugêl ya baydun
mabuyut ta panawun.
10 Sên panawun nan pamupul, in-
utus nay gisay ipus na sa mani
kasamak na amên kêwên na dakay
na. Nuwa ya ipus ya in-utus na,
dinugêdugên kasamak buy impatas
layan ayin gintan.
11 Kabay niutus yan manguman
kaatag ipus, nuwa dinugêdugê laya
êt buy impakadêng-êy bayu impatas
layan ayin gintan.
12 Niutus yan ikatluy ipus, nuwa
sinugatsugat laya êt buy impatas.
13 Kabay nangisip pa magbandin
ubasan, ‘Sabêt ta daygên ku? Tanda
kina. Iutus kuy kakaidwan kun
anak. Dat galangên laya.’ ”
14 “Nuwa sên nakitan mani
kasamak ya anak magbandi, nisas-
abi sila, ‘Ah! Ati yay tagapagmana!
Patin tamu ya amên mapagbandi
tamuy mapagmana na.’
15 Kabay dinakêp layan ginuluy sa
lawasan ubasan buy pinati.”

Amêsên, pinatang Jesus ya
mani mallêngê, “Sabêt amêsên na
daygên magbandin ubasan sa mani
kasamak na?
16 Pilmin lakwên na sila buy patin.
Pamakayari, ipasamak na tana sa
kaatag ya ubasan na.”

Sên nalêngên mani tawuy abiin,
sinabi la, “Agana ta dayi tulutan Ba-
pan Namalyarin malyari ya abiin!”
17 Nuwa pinakaêlêw Jesus ya mani
tawu buy sinabi na kalla, “Sabêt
ta labay sabin ati ya nakasulat sa
Kasulatan Bapan Namalyari?

‘Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.’
”*

18 Sinabi pun êt Jesus, “Sisabêt
man na manabu sa batun abiin,
mangatutunglu. Nuwa ya manab-
wanan abiin, mangayayapung.”

Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

19 Napukatan mani manurun Kau-
tusan buy mani mamunun pari ya
sabay silay pantukuyun Jesus sa
paalimbawa na. Kabay dakpên
layna dayi si Jesus sa uras abitu,
nuwa nalimu sila sa mani tawu.
20 Kabay nangêtêng sila tan
kaatag panawun. Namiutus silan
mani tawuy magtatalingkayun
mangêd da pandaygên la sa pamaku
la kan Jesus. Pakan labay layan
dakpên sa pagsabi na buy amên
maipadakêp sa gobernador.
21 Sinabin mani magtatalingkayu
kan Jesus, “Manuru, tanda yan na
pêtêg ga mani pansabin mu buy
pan-ituru mu. Ayin kan pampilinin,
nun a kay kapêtêgan tungkul sa
kalabayan Bapan Namalyari ya pan-
ituru mu.

* **20:17 20:17** Mani Kanta 118:22.

22 Amêsên, dilag kay ipatang
kamu. Sêpat kitamu nayin ma-
mayad buwis sa Emperador Roma o
asê?”
23 Nuwa tandan Jesus ya kay mag-
tatalingkayu sila. Kabay sinabi na
kalla,
24 “Ipakit yu kangkuy pera. Kans-
abêt lupa buy lagyuy makit yu di?”
Nakitbay sila, “Sa Emperador.”
25 Kabay sinabin Jesus, “Nu
parabaydu, idin yu sa Emperador
ya para sa Emperador buy idin yu
kan Bapan Namalyari ya para kan
Bapan Namalyari.”
26 Kabay a la nadakêp si Jesus
sa pagsabi na sa arapan malakêy
tawu buy ayin silan nasabi gawan
nakaupapas sila sa pikitbay na.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Amêsên, dilag dakun umnuy
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
patangên ya. Ya mani Saduseo, a
sila maniwalan manguman mabyay
ya mani nangamamati.
28 Amêsên, sinabi la kan Jesus,
“Manuru, ayun sa Kautusan na im-
pasulat kan Moises, nu ya gisay
liyaki, nati yan ayin anak sa asawa
na, sêpat pag-asawan patêl nay
liyaki ya bayaw nay nabal-u amên
makaanak sila para sa patêl nay
nati.†
29 Amêsên, dilag pituy mipapatêl
la lawyaki. Nakapag-asaway pan-
ganay, nuwa nati yan ayin anak.
30 Kabay ya ikalway panganay,
napag-asawa nay nabal-u, nuwa
nati ya êt ayin anak.
31 Para êt bayduy nalyari sa ikatlu
angga sa ikapituy patêl la. Na-
matyan lan kaganawan ayin anak sa
babayi.
32 Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u.
33 Amêsên, sa allun pangabyay
manguman nangamamati, sisabêt
ta asawan abituy babayi, gawan
napag-asawa yan pituy mipapatêl?”
34 Nakitbay si Jesus, “Ya mani
tawu sa panawun ati, mag-asawa
sila.
35 Nuwa ya mani pinilin Bapan
Namalyari ya pabyayên nan mangu-
man buy miawyun sa pag-arian na,
a silayna mag-asawa.
36 Buy a sila mati ta kaparisu silan
mani ang-el. Anak silaynan Bapan
Namalyari, gawan pinabyay na silan
manguman.
37 Agyan si Moises, nagpapêtêg
yan pabyayên manguman Ba-
pan Namalyari ya nangamamati.
Tagawan insulat Moises ya tungkul
sa magdêkêtdêkêt ta puun kayu
nu saantu nan binêg Panginuun,
‘Bapan Namalyarin Abraham, Isaac,
buy Jacob.’‡
38 Ya labay sabin, nabyay sila,
tagawan alwa yan Bapan Namal-
yarin nangamamati, nun a Bapan
Namalyari yan nangabyay. Ta ya ka-
ganawan tawu, nabyay sa pangêlêw
na.”
39 Amêsên, sinabin umnuy mani
manurun Kautusan, “Manuru,
mangêd da pikitbay mu!”
40 Kabay ayin nan nakadêgdêg
mamatang kana.

Ya patang tungkul kan Cristu
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Amêsên, namatang êt si Jesus
kalla, “Parasaantun masabin mani
tawuy si Cristuy impangakun Bapan
Namalyari, kay layi yan Arin David?
42 Pakan insulat yan Arin David sa
librun mani Kanta ya tungkul kan
Cristuy,
‘Sinabin Bapan Namalyari sa Pang-
inuun ku,
miknu ka sa wanan ku,
43 angga sa mapasuku ku kamuy
mani kapati mu.’ ”§
44 Sinabi pun êt Jesus, “Amêsên,
nu binêg Arin David Panginuun ya
Cristu, parasaantun masabin mani

† **20:28 20:28** Deuteronomio 25:5. ‡ **20:37 20:37** Exodo 3:6. § **20:43 20:43** Mani Kanta 110:1.

tawuy si Cristuy kay layi yan Arin David?”

Patanda laban sa mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Kaban mallêngê kan Jesus ya kaganawan tawu, sinabi na sa mani tagasunul na,
46 “Mangillag kaw sa mani manurun Kautusan. Labaylabay lan mamitan nakayaming makarang buy labaylabay lan galangên silan mani tawuy malibasan la. Labaylabay lan miknu sa iknuwan na inil-an para sa maulagay tawu sa mani balin pagtipunan mani Judio buy sa mani kalutu.
47 Pampurayitin la êt ta mani nabal-uy babayi amên makwa lay mani pibandiyan la buy magmamangêdan sila sa arapan mani tawu sa kapamilatan makarang nga panalangin la. Kabay lanu, luyang pun nabyat ta pamarusan Bapan Namalyari kalla.”

21

Ya indin bal-u
(Marcos 12:41-44)

1 Kaban idi pun si Jesus buy mani tagasunul na sa kasawangan Templu, nakit nay mani mabandi ya mam-in pera la sa pamyanan pera para sa Templu.
2 Buy nakitan na êt ta gisay kaluluy babayi ya bal-uy nam-in luluway pirasun barya sa pamyanan pera.
3 Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Pansabin ku kamuyuy igit pun maulagay indin nabal-u kaysa indin kaganawan.
4 Tagawan na indin mani mabandi, kay abituy a layna kaylangan. Nuwa ya bal-u, agyan kay kalulu ya, inlapas na pun indin ya panaliw nan kanên na.”

Ya alimbawa tungkul sa pangalasak un Templu
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Amêsên, dilag dakun umnuy tagasunul Jesus ya misasabi tungkul sa mangangêd da batu buy sa pampakangêd da pan-idin sa Templu.

Sên nalêngên Jesus ya pisasabyan la, sinabi na kalla,
6 “Ya mani mangêd da nakitan yu, lumatêng nga alluy malasak ka kaganawan abiin buy ayin batuy mitagan na nakapaluntu sa kaparisu nan batu.”

Ya mani kasakitan buy pamasakit
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

7 Amêsên, namatang nga mani tagasunul na, “Manuru, makanu malyari ya abiin buy sabêt ta tanda' ya marani yan malyari ya abitu?”
8 Kabay nakitbay si Jesus, “Mangillag kaw amên a kaw mailitêp agyan sisabêt man. Tagawan malakêy lumatêng nga manggamit lagyu ku buy sabin lay, ‘Sikuy Cristuy impangakun Bapan Namalyari.’ Sabin la êt, ‘Inlumatêng ngay katganan babun luta!’ Agana kaw makipapaniwala kalla.
9 Buy nu dilag kaw mabalitan na migegera buy milalaban, agana kaw malimu. Ta sêpat malyari ya abiin, nuwa asê pun tambêng lumatêng nga katganan babun luta.”
10 Amêsên sinabi pun êt Jesus kalla, “Migegeray mani bansa buy migegera êt ya mani kaarian la.
11 Dilag lumatêng nga masikan na layun buy lumatêng êt ta sadyay layang buy sakit ta ikamati sa magmikakanayun na lugal. Buy makakit kaw mani tanda' ya mamakapalimu buy mamakaupapas ya ubat sa langit.”
12 “Nuwa bayu malyari ya kaganawan abiin, dakpên buy pasakitan kaw mani tawu gawan sa panunul yu kangku. Buy iarap lakaw sa mani balin pagtipunan mani Judio amên litisin buy ipasukul. Iarap lakaw êt sa mani ari buy sa mani gobernador.
13 Abiin nay panawun yu amên makapagpapêtêg kaw kalla tungkul kangku.

14 Kabay itanêm yu sa isip yuy
agana kaw napitik nu sabêt ta sabin
yu bilang pamitanggul yu sa sarili
yu,
15 tagawan ipaisip ku kamuyuy
sêpat yun sabin buy biyan kataw
kabiyasnan ya asê agyun labanên o
sambutun kapati yu.
16 Ta agyan ya mani mangatwa
buy mani patêl yu, mani kamag-
anak yu buy mani kaluguran yu,
igawang lakaw buy ipapati lay
dakun umnu kamuyu.
17 Gawan sa panunul yu kangku,
kasulapwan kaw kaganawan tawu.
18 Nuwa a kaw paulayan Bapan
Namalyari, ta agyan gisay sabut sa
ulu yu, asê mitas.
19 Buy nu mibabata kaw, mabiyan
kaw biyay ya ayin katganan."

Ya pangalasak Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

20 Sinabin pun Jesus, "Nu makit
yuy nakapalitêng nga mani sun-
dalus sa Jerusalem, tanda yinay
marani yay panira kana.
21 Kabay ya kaganawan idi sa
Judea, kaylangan tumakas san
maku sa kabubung-uyan buy ya ka-
ganawan idi sa balayan Jerusalem,
kaylangan tambêng ngan mita. Buy
ya kaganawan idi sa panggitnan,
aganay na pun mag-udung sa
balayan Jerusalem.
22 Tagawan abituy panawun pa-
marusa amên matupad ya mani idi
sa Kasulatan.
23 Mamakapalunus ya mani
nabuktut buy mani mamasusu sa
allun abiin, tagawan magkasakit
silan tumakas. Nabyat ta kasakitan
na madanasan mani tawu sa lutan
ati, ta katubagan sila.
24 Ya kaatag kallay patin sa kêya
buy ya kaatag, dakpên ta ipusun
sa marayuy lugal. Buy ya balayan
Jerusalem, sakupun mani alwan Ju-
dio angga sa mayari ya panawun na
intakdan Bapan Namalyari kalla."

Ya pag-udung Jesus sa babun luta
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

25 Sinabi pun êt Jesus, "Makakit
kaw tanda' sa allu, sa buwan, buy sa
mani bêtêwên. Buy ya kaganawan
bansa baydi sa babun luta, magulu
ta malimu sila sa tarit alun sa dagat.
26 Mabtêk ya mani tawu sa sadyay
limu la gawan sa mani malyari
sa babun luta, tagawan maubus
maêyêg ga mani bagay ya idi sa
langit buy mitas sila sa binyanan la.
27 Sa panawun abiin, sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, makitan
lakun lumatêng nga idi sa ulap ya
dilag kapangyarian buy mamaka-
pasilêw wa sawang.
28 Nu mag-umpisay nan mal-
yari ya mani abiin, midêng kaw
mangêlêw sa langit ta marani yay
pamiligtas kamuyu."

In-alimbawan Jesus ya pallumatêng na sa puun kayun igus
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

29 Ingkuwentun Jesus kallay gisay
paalimbawa. Sinabi na, "Elêwên
yuy puun kayun igus buy ya kaatag
puun kayu.
30 Nu magbulung ngay mani ati,
tanda yinay marani yay kaynitan.
31 Para êt bayduy malyari lanu.
Nu makitan yinan malyari yay mani
pansabin ku, matandan yuy marani
yanay pag-arin Bapan Namalyari."
32 "Pansabin ku kamuyuy bayu
mati ya kaganawan tawu sa
panawun amêsên, matupad day
kaganawan sinabi ku.
33 Ya langit buy luta, dilag kat-
ganan. Nuwa ya mani sabi ku,
manugêl kanuman."

Mangillag kaw

34 Sinabi pun êt Jesus, "Mangillag
kaw. Agana kaw magpagtan sa
kasimbawan, paglasing, buy kapi-
gaganakan sa biyay amên a kaw
malatngan ya asê nakal-an sa allun
pallumatêng kun manguman.

35 Gawan bêngat tan lumatêng
nga allun abitu sa kaganawan tawu
sa babun luta un ayin magtanda.
36 Kabay magpakal-an kaw sa ka-
ganawan uras. Pawa kaw man-
alangin ya biyan nakaw kapas-êyan
amên malampusan yuy kaganawan
kasakitan ya malyari sa lumatêng
nga allu amên makapakiarap kaw
kangkuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu."
37 Allu-allu manuru si Jesus sa
kasawangan Templu. Pamakayabi,
mamaku ya sa Bung-uy mani Ulibu
amên mamawatwat yabi.
38 Maranun mamakuy mani
tawu sa kasawangan Templu amên
mallêngê kan Jesus.

22

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Amêsên, marani yanay Pestan
Tinapay ya ayin Pamalbag ya sabay
ya Pestan Kaligtasan.
2 Ya mani mamunun pari buy
mani manurun Kautusan, mangisip
silan paralan nu parasaantu
lan maipapati si Jesus un ayin
makatanda, gawan malimu sila sa
mani tawuy mallêngê kana.

Nakisupakat si Judas sa mani ka-patin Jesus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Si Judas ya pambêgên Iscariote,
gisa ya sa mapu buy luway taga-
sunul Jesus. Nuwa sinakup yan
Satanas.
4 Kabay amêsên, naku si Judas sa
mani mamunun pari buy sa mani
puun magbantay sa Templu. Buy
pisasabyan la nu parasaantu nan
maisupakat si Jesus kalla.
5 Ingkatula la êt ta pamikisupakat
Judas kalla laban kan Jesus. Buy
nangaku silan biyan layan pera.
6 Nalabay êt taman si Judas.
Kabay ubat ta baydu, nangêtêng
nginan panawun na masawpan na
silan mandakêp kan Jesus ya asê
matandan malakêy tawu.

Ya pamil-an apunan para sa Pesta
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Amêsên, inlumatêng ngay
nunan allun Pestan Tinapay ya ayin
Pamalbag. Sa allun abitu, ya mani
Judio, kaylangan lan mamatin anak
tupa ya kêna la sa Pestan Kaligtasan.
8 Kabay in-utus Jesus si Pedro buy
si Juan. Sinabi na, "Mita kawna,
ta il-an yuy apunan tamu para sa
Pestan Kaligtasan."
9 Kabay namatang si Pedro buy si
Juan, "Antuy labay mun pamil-anan
yan apunan tamu?"
10 Nakitbay si Jesus, "Pamakasun
yu sa balayan Jerusalem, matbêng
yuy gisay liyaki ya mantan bangay
naglanêm. Pakilakwan yuya sa bali
ya sunan na.
11 Buy sabin yu sa magbali,
'Pan-ipatang Manuru nu saantuy
kuwartuy pamil-anan apunan para
sa Pestan Kaligtasan kaawyun nay
mani tagasunul na.'
12 Pakilaku nakaw sa babu buy
ituru na kamuyuy gisay makwal
la kuwartu. Idi ya bayduy ka-
ganawan magamit. Baydu yun il-an
na apunan tamu."
13 Amêsên, namitay na si Pedro
buy si Juan buy nakitan lay pêtêg
ga kaganawan sinabin Jesus kalla.
Kabay in-il-an la bayduy apunan la
para sa Pestan Kaligtasan.

Ya tawlin apunan Jesus
(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Sên uras san apunan, niknuy na
si Jesus sa arapan lamesa kaawyun
mani apostul na.
15 Sinabin Jesus kalla, "Labay kuy
bayu ku madanasan na pamasakit,
makaêm kataw pun sa apunan sa
Pestan Kaligtasan.
16 Gawan pansabin ku kamuyuy a
kina manguman mangan ati angga
sa matupad da labay sabin ati sa
pag-arin Bapan Namalyari."

17 Amêsên, kingwa nay pang-
inêman na dilag alak ka diyag sa
sabên ubas, ta nagpasalamat ya
kan Bapan Namalyari buy sinabi
na kalla, “Kêwên yuy ati buy pii-
inêman.
18 Pansabin ku kamuyuy a kina
manguman minêm alak ka diyag
sa sabên ubas anggan asê pun
lumatêng nga pag-arin Bapan Na-
malyari.”
19 Amêsên, nangwa yan tinapay
buy impasalamat na kan Bapan Na-
malyari. Binis-ilbis-il nay ati buy
inggawang na kalla. Sinabi na,
“Ati ya lawini kuy pan-idin ku para
kamuyu. Daygên yuy ati bilang
pangganaka yu kangku.”
20 Pamakayari lan nangan, para êt
bayduy dinyag na sa pan-inêmên.
Kingwa nay ati buy sinabi na, “Ya
pan-inêmên na ati, sabay ya bayuy
kasunduwan ya pinagpapêtgan
daya ku ya mibulug para kamuyu.”
21 Sinabin Jesus, “Nuwa lêng-ên
yuy ati! Kaêm tamu amêsên na
tawuy mamisupakat kangku.
22 Ta sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, patin naku, gawan
abituy intalagan Bapan Namalyari
kangku. Nuwa taganan mamaka-
palunus ya tawuy mamisupakat
kangku.”
23 Amêsên, nipapatang nga mapu
buy luway apostul na nu sisabêt
kallay manyag parabaydu.

Ya pisusubakan nu sisabêt ta pinakadakila

24 Nisusubakan na mani apostul
Jesus nu sisabêt kallay pinakadakila.
25 Kabay sinabin Jesus kalla, “Asê
ustuy isip yu. Pan-ipilit mani alwan
Judioy labay la sa mani pansakupun
la buy labay lay sunulun buy bêgên
silan ‘Mapanawup’.
26 Nuwa alwan parabaysên ka-
muyu. Ta ya pinakamatag-ay, sêpat
yan magpakayêpa buy ya mamunu,
sêpat yan magin kaparisun gisay
ipus.
27 Tagawan sisabêt dayi ya igit
pun matag-ay, ya tawuy nakaiknun
mangan o ya tawuy magsuyu kana?
Alwa nayin sabay ya tawuy nakaik-
nun mangan? Nuwa sikuy magsuyu
kamuyu agyan sikuy mamunu yu.”
28 “Sa mani panubuk ka di-
nanasan ku, a yuku inlakwanan.
29 Kabay gawan binyanan nakun
kapangyarian Bapa kun mag-ari,
biyan kataw êt parabayduy kapang-
yarian.
30 Daygên kuy abiin amên
makaêm kataw mangan buy minêm
sa lamesa ku baydu sa pag-arian ku.
Buy miknu kaw sa mapu buy luway
turonu amên mangukum sa mapu
buy luway layin Israel.”

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Sinabin Jesus kan Simon ya
pambêgên lan Pedro, “Pakalêng-
ên muy ati ya Simon! Nakisabi
si Satanas kan Bapan Namalyari
amên subukun nakaw kaganawan
kaparisun pamibalusbus trigu.
32 Nuwa manalangin naku para
kamu amên asê mangaynay panam-
palataya mu kangku. Buy nu
magsisi ka buy mag-udung kayna
kangku, pas-êyên muy panam-
palatayan mapatêl mu.”
33 Nakitbay si Pedro, “Pangin-
uun, nakal-an nakun isukul o mati
kaawyun mu.”
34 Nuwa sinabin Jesus kana, “Pe-
dro, pansabin ku kamuy bayu
mangkati ya manuk amêsên yabi,
katitlu mukun ipuglaw.”

Sa panawun kasakitan

35 Amêsên, sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Sabitun in-utus
kataw un ayin gintan ya susut, bag,
o isteping, nagkulang kaw nayi?”
Nakitbay sila, “Asê.”
36 “Nuwa amêsên,” sinabin Jesus,
“nu dilag kaw susut o bag, gêtan yu.
Buy nu ayin kaw kêya, isaliw yuy
yaming yu buy manaliw kaw kêya.

37 Tagawan pansabin ku kamuyuy
kaylangan matupad ya idi sa Ka-
sulatan tungkul kangku, ya paradi,
‘Pan-ibilang layan gisa sa mani
makasalanan.’ Buy abiin na naka-
sulat tungkul kangku, matupad da
amêsên.”*
38 Kabay sinabin mani tagasunul
na, “Panginuun, dilag kay luway
kêya baydi!”
Nakitbay ya, “Ustuy nay abiin.”

Nanalangin si Jesus sa Bung-uy mani Ulibu
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Amêsên, naku si Jesus sa Bung-
uy mani Ulibu, kaparisun mana nan
pandaygên. Buy nakilaku kanay
mani tagasunul na.
40 Sên idi silayna baydu, sinabin
Jesus kalla, “Pawa kaw manalangin
amên a kaw masambut tuksu.”
41 Amêsên, nagpakarayun pêrad
si Jesus kalla buy nanduku yan
nanalangin. Sinabi na,
42 “Bapa ku, nu kalabayan mu,
itas muy pamasakit ta madanasan
ku. Nuwa paraman baydu, alwan
kalabayan kuy masunul, nun a ya
kalabayan mu.”
43 [Amêsên, nagpakit kanay ang-el
ya ubat sa langit buy pinapas-êy nay
nakêm Jesus.
44 Sa sadyay lungkut matanam
Jesus, nanalangin yan buun nakêm
angga sa sinayngêtan yan paran
dayay nantulu sa luta.]
45 Pamakayari nan nanalangin,
nidêng ya buy inudung nay mani
tagasunul na buy nalatêng na silan
mamabêlêw, gawan napagal sila sa
sadyay lungkut.
46 Kabay sinabi na kalla, “Alwa ta,
siyan mamabêlêw kaw yata? Mi-
mata kaw buy manalangin amên a
kaw masambut tuksu.”

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Kaban magsabi pun si Jesus,
inlumatêng nga malakêy tawu. Si
Judas ya gisa sa mapu buy luway
tagasunul nay manguna kalla. Di-
nanyan na si Jesus buy dinêp sa
pingi.
48 Nuwa sinabin Jesus kana, “Dêp
nayi ya pamisupakat mu kangkuy
in-Anak Tawuy ubat sa langit?”
49 Sên nakitan mani tagasunul
Jesus ya mani nalyari, sinabi la,
“Panginuun, tabtabên yana nayi
sila?”
50 Amêsên, tinabtab un gisa sa
mani tagasunul Jesus ya wanan têk
ipus pinakapuun pari.
51 Nuwa sinabin Jesus, “Ustuy nay
abiin!” Dinukpan nay têk ipus buy
pinaiyul na.
52 Sinabin Jesus sa mani mamu-
nun pari, sa mani kapitan mani
magbantay sa Templu buy sa mani
mangatway manungkulan, “Tulisan
naku nayi? Uysiyan mantan kaw
yan mani kêya buy pamatuk amên
dakpên naku ta?
53 Inallu-allu wakun idi baysên
kamuyu sa Templu. Uysiyan a yuku
yata dinakêp ta? Nuwa ati ya
panawun ya indin kamuyu amên
dakpên naku. Ta sa uras ati, kapang-
yarian Satanas ya mag-ari kamuyu.”

Impuglaw Pedro si Jesus un a na kilala
(Mateo 26:57-58; 26:69-75; Marcos 14:53-54; 14:66-72; Juan 18:12-18; 18:25-27)

54 Dinakêp la si Jesus buy gintan
sa balin pinakapuun pari. Nanunul
êt si Pedro, nuwa kay idi ya sa
marayun pêrad.
55 Baydu sa kasawangan bali, nag-
paybay mani tawu buy niknu sila
sa agid atug amên mimudu. Buy
nakiiknu êt si Pedro baydu kalla
amên mimudu.
56 Amêsên, dilag gisay ipus ya
babayi ya nakakit kan Pedro ya
nakaiknun mamimudu sa danin
atug. Kabay pinakaêlêw naya buy

* **22:37 22:37** Isaias 53:12.

sinabi na, “Pagkaawyun êt Jesus ya liyakin atiyê.”
57 Nuwa impuglaw yan Pedro, “Te! A kuya kakilala.”
58 A naêpêng, dilag êt nakakit kana buy sinabi, “Alwa nayin pagkaawyun laka êt?”
Nakitbay si Pedro, “Te! Asê.”
59 Pamakayari bay-in gisay uras, impilit êt gisay, “Pêtêg êt pagkaawyun yan Jesus ya tawun ati, tagawan taga Galilea ya êt.”
60 Nuwa sinabin Pedroy, “Te! A ku tanday pansabin mu!” Buy kaban magsabi ya, nangkati ya manuk.
61 Nangawing si Jesus buy pinakaêlêw na si Pedro. Kabay naisip Pedroy sinabin Jesus kana, “Bayu mangkati ya manuk amêsên yabi, katitlu mukun ipuglaw.”
62 Kabay nagsalwang si Pedro buy sadyay tangis na.

Pinustak la si Jesus buy dinugêdugê
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)
63 Pinustak buy dinugêdugê yan mani magbantay kana.
64 Tinakpan la êt ta mata na buy sinabi la kanay, “Ulên mu nu sisabêt ta nandugê kamu?”
65 Buy malakê pun êt ta nadawak ka sinabi la laban kana.

Gintan si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)
66 Pamakamaranun, nititipun na mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Dilag mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan. Amêsên, gintan si Jesus ta in-arap kalla.
67 Sinabi la kana, “Sabin mu kanyan nu sikay Cristuy impangakun Bapan Namalyari.”
Nakitbay si Jesus, “Agyan sabin ku kamuyu, a yuku paniwalan.
68 Buy nu patangên kataw, a yu êt pakitbayan.
69 Nuwa paubat amêsên, sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, miknu wakina sa wanan Bapan Namalyari ya Makapangyarian.”
70 Kabay sinabin kaganawan, “Nu parabaydu awêd, pansabin mu nayi ya sika ya Anak Bapan Namalyari?”
Nakitbay si Jesus, “Sikaw way nagsabi ya sikina.”
71 Kabay sinabi la, “A tamina kaylangan na dilag kaatag magpapêtêg, ta nalêngê taminay pagsabi na.”

23

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)
1 “Pamakayarin abitu, nidêng silan kaganawan buy in-arap la si Jesus kan Gobernador Pilato.
2 Kabay inumpisan lay panangkan la kan Jesus. Sinabi la kan Gobernador Pilato, ‘Nadakêp yan na tawun ati ya managyat mani tawun lumaban sa gubernu. Pansabin nay agana silayna mamayad buwis sa Emperador Roma. Pansabin na pun na siyay ari ya Cristuy impangakun Bapan Namalyari.’ ”
3 Kabay pinatang Gobernador Pilato si Jesus, “Sika nayi ya Arin mani Judio?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”
4 Kabay sinabin Gobernador Pilato sa mani mamunun pari buy sa mani tawu, “Ayin nakun makit ta kasalanan sa tawun ati.”
5 Nuwa impilit lan sinabi, “Ya tawun abiin, panggulun nay mani tawu sa buun prubinsyan Judea sa kapamilatan panuru na. Nagumpisa yan nanuru sa prubinsyan Galilea. Buy amêsên, idi yina êt baydi sa Jerusalem.”

In-arap si Jesus kan Gobernador Herodes Antipas
6 Sên nalêngên Pilatoy sinabi la, pinatang na nu taga Galilea si Jesus.
7 Si Herodes Antipas ya gobernador sa prubinsyan Galilea buy sa panawun abitu, idi ya êt sa

Jerusalem. Kabay sên natandan Pilatoy taga Galilea si Jesus, sinabi na, “Gêtan yuya kan Gobernador Herodes Antipas.”

8 Sên nakitan Gobernador Herodes Antipas si Jesus, sadyay tula na, ta mana naynan labay makitan si Jesus gawan malakêy mangalêngê na tungkul kana. Buy labay na êt makitan na mamakaupapas sa diyag na.
9 Kabay malakêy impatang Gobernador Herodes Antipas kan Jesus, nuwa a ya nakitbay.
10 Ya mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan, nidêng sila buy masnêg lan pansabin na panangkan la laban kan Jesus.
11 Amêsên, si Gobernador Herodes Antipas buy mani sundalus na, pinustak buy inuyam la si Jesus. Pinayamingan laya pun êt mangêd da yaming kaparisun yaming ari buy in-udung laya kan Gobernador Pilato.
12 Si Gobernador Herodes Antipas buy si Gobernador Pilato, nisuluk sila sabitun nuna, nuwa paubat sa allun abiin, mikaluguran silayna.

Inatulan kamatyan si Jesus
(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

13 Impabêg Pilatoy mani mamunun pari, ya kaatag manungkulan buy ya malakêy tawu.
14 Buy sinabi na kalla, “Gintan yu kangkuy tawun ati gawan pansabin yuy sabay siyay pangubatan kagulwan. Pinakapatang kuya sa malêngê yu, nuwa ayin nakun nakit ta kasalanan sa pan-isangkan yu kana.
15 Agyan si Gobernador Herodes Antipas, parabaydu êt ta napagpapêtgan na. Kabay impaudung na si Jesus baydi kantamu. Ya tawun ati, ayin yan nadyag ga kasalanan amên parusan yan kamatyan.
16 Kabay ipabarug kuya tana bayu kuya ipabus.”
17 [Balang Pestan Kaligtasan, kaylangan mamibus si Pilaton gisay nakasukul.]
18 Nuwa malakêy tawuy masnêg nagsabin, “Patin na tawun abiin! Si Barabbas saman na ibus mu!”
19 (Nasukul si Barabbas gawan sa pamati nan tawu buy kaawyun ya sa mani nagribeldi sa gubernu sa Jerusalem sabitun nuna.)
20 Labay dayin Pilatoy ipabus na si Jesus. Kabay nagsabi yan nanguman ya ipabus si Jesus.
21 Nuwa masnêg sinabin mani tawuy, “Ipaku ya sa kurus! Ipaku ya sa kurus!”
22 Katitlun nagsabi si Gobernador Pilato. Sinabi na, “Awta? Sabêt ta kasalanan na? Ayin nakun makit ta kasalanan kana amên ipapati ya. Kabay ipabarug kuya tana bayu kuya ipabus!”
23 Nuwa luyang lan masnêg sinabi, “Ipaku ya sa kurus!” Kabay ayin nan madyag si Gobernador Pilato
24 buy sinunul na tay kalabayan mani tawuy ipaku si Jesus sa kurus.
25 Imbus na si Barabbas ya nakasukul gawan sa pamatin tawu buy sa pamikipati sa gubernu. Nuwa inggawang Gobernador Pilato si Jesus kalla amên daygên lay labay la kana.

Impaku si Jesus sa kurus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Amêsên, gintan mani sundalus si Jesus sa lawasan balayan. Buy sên idi sila pun sa dan, natbêng lay gisay liyaki ya maglagyun Simon ya taga Cirene ya ubat sa panggitnan. Impilit lan impabakay kan Simon ya kurus Jesus buy pinasunul laya kana.
27 Malakêy mani tawuy nakilaku kan Jesus. Malakêy babayi ya manangis buy manyubêk gawan sa kalungkutan la sa nalyari kan Jesus.
28 Nangawing si Jesus buy sinabi na kalla, “Sikaw wa mani babayi sa Jerusalem, agana yuku tangisan ta ya tangisan yinaman, ya sarili yu buy maanak yu.

29 Ta lumatêng nga alluy sabin
mani tawuy, ‘Pinagpalay babayi ya
layus buy ya asê namasusu.’
30 Sa panawun abitu, sabin la sa
mani bung-uy buy sa mani tung-uy,
‘Tugpawan yukay!’
31 Tagawan nu paradi ya pan-
daygên sa kayuy nailê, sabêt kayay
malyari sa kayuy nayangu?”*
32 Amêsên, dilag pun luway
tulisan ya gintan amên patin
kaawyun Jesus.
33 Sên nilatêng sila sa lugal la
pambêgên lan “Bungu”, impaku la
si Jesus kaawyun na mani kriminal.
Ya gisa, idi sa wanan Jesus, buy ya
gisa, idi sa udi na.
34 Amêsên, sinabin Jesus, “Bapay
patawarên mu sila tagawan a la
tanday pandaygên la.”

Pinibabagutan mani sundalus ya
yaming Jesus.
35 Kaban malakêy tawuy idi bay-
duy manalbay, pan-uyamên si Jesus
un mamunu sa Templu. Sinabi
la, “Inligtas nay kaatag. Nu siyay
Cristuy impangakuy pinilin Bapan
Namalyari, iligtas nay sarili na!”
36 Inuyam ya êt mani sundalus
si Jesus buy paynêmên laya dayin
nangisuy alak.
37 Buy sinabi la pun kana, “Nu sika
yabay ya Arin mani Judio, iligtas
muy sarili mu!”
38 Dilag karatula sa ugtun ulun
Jesus buy paradi ya nakasulat, “Ati
ya Arin mani Judio.”
39 Amêsên, ya gisay tulisan ya
nakapaku sa kurus, inuyam na êt si
Jesus. Sinabi na, “Alwa nayin sikay
Cristuy impangakun Bapan Namal-
yari? Iligtas muy sarili mu, agyan
sikay êt!”
40 Nuwa imbawal yan kaawyun
nay nakapaku, “Agana ka magsabin
parabaysên kana! A ka nayi malimu
kan Bapan Namalyari? Parisu kita-
mun pinarusan kamatyan.
41 Taganan sêpat kitan parusan
kamatyan gawan sa dinyag tay
kasalanan. Nuwa ya tawun ati, ayin
yan dinyag ga kasalanan.”
42 Buy sinabi na pun kan Jesus,
“Jesus, agana mukun kayêk litêpên
nu mag-ari kayna.”
43 Nakitbay si Jesus, “Pansabin
ku kamuy, amêsên êt makaawyun
muku sa Paraiso.”†

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Sên marani yay ugtuy allu,‡ din-
umiglêm ma mamut sa lugal abitu
anggay nan alas tres kaawat.§
45 Kaban nagdêm, bêngat tan
naginit ta panabing sa lalên Templu.
46 Amêsên, masnêg sinabin Jesus,
“Bapay pan-itiwala ku kamuy ispir-
itu ku!”* Pamakayari nan sinabi ya
abitu, nabuytuwan yan inawanên.
47 Sên nakit kapitan mani sun-
dalus ya nalyari, inulimên na si
Bapan Namalyari. Sinabi na, “Pêtêg
yabay awêd ayin kasalanan na
tawun ati.”
48 Ya mani tawuy naku baydu
amên makit lay kaganawan nalyari,
nulin pan-apuapun na pagaw la
gawan sa sadyay lungkut la.
49 Ya mani babayi ya nakilaku
kan Jesus ubat sa prubinsyan Galilea
buy kaatag pun na kakilalan Jesus,
nakaidêng sila sa narayun pêrad.
Nakit la êt ta kaganawan nalyari
kana.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Dilag gisay liyaki ya
maglagyun Jose ya taga balayan
Arimatea sa prubinsyan Judea.
Agyan kaawyun yan mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan, a na

* **23:31 23:31** Ya labay sabin, nu pandaygên lay ati kan Jesus ya ayin kasalanan, parasaantu pun kaya sa mani tawuy dilag kasalanan? † **23:43 23:43** Ya labay sabin Paraiso, gisay lugal ya mamangêd. ‡ **23:44 23:44** Sa Griego, “ikaanêm ma uras,” ya labay sabin, ugtu. § **23:44 23:44** Sa Griego, “ikasiyam ma uras,” ya labay sabin, ikatlun kaawat. * **23:46 23:46** Mani Kanta 31:5.

kalabayan ya dinyag la kan Jesus. Mangêd yan tawu, matinêk buy kaawyun ya sa mani mangêtêng sa pag-arin Bapan Namalyari.
52 Amêsên, naku si Jose kan Gobernador Pilato ta inyawad nay bangkay Jesus. Nakalabay êt taman si Gobernador Pilato.
53 Kabay kingwan Jose ya bangkay Jesus sa kurus buy binêdbêdan nan telay naputi. Pamakayari, insun nay ati sa pamilbêngan na inlubtan na dapas ya asê pun pinilbêngan.
54 Bernis kaawat ya abitu buy sabay ya allun paglêan para sa Allun Pagpaynawa.
55 Ya mani babayi ya nakilaku kan Jesus ubat sa prubinsyan Galilea, nakilaku sila kan Jose. Nakit lay pinilbêngan kan Jesus buy nu parasaantun insun bayduy bangkay na.
56 Amêsên, ya mani babayi, nuli sila amên mil-an malakêy pabangi ya ipunu la sa bangkay Jesus. Buy sa Allun Pagpaynawa, nagpaynawa sila, gawan abituy idi sa Kautusan mani Judio.

24

Nanguman nabyay si Jesus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Pamakamaranun allun Dum-inggu, nakuy mani babayi sa pinilbêngan kan Jesus. Gintan lay mani pabangi ya in-il-an la.
2 Pamakalatêng la baydu, nakit lay maragul la batuy pinanakêp sa pinilbêngan kan Jesus ya nibulid dana.
3 Kabay sinumun sila, nuwa a la nakit ta bangkay Jesus.
4 Kaban pan-isipin la nu sabêt ta nalyari, bêngat tan nagpakit kallay luway liyaki ya mamakapasilêw wa yaming nga nakaidêng sa dani la.
5 Gawan sa limu la, nakadêngdêng sila sa luta. Pinatang silan luway liyaki, “Uysiyan pantêkapên yu yay nabyay sa pamilbêngan mani nati ta?
6 Ayin nina baydi. Nanguman ninan nabyay. Isipin yuy sinabi na kamuyu sabitun idi yapun sa prubinsyan Galilea. Sinabi na,
7 ‘Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, kaylangan nakun igawang sa gamêt mani makasalanan. Ipaku laku sa kurus, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.’ ”
8-10 Ya dakun umnuy babayi ya miaawyun naku sa pinilbêngan, si Maria ya taga Magdala, si Juana buy si Maria ya indun Santiago buy kaatag pun na kaawyun la. Na-ganakan mani babayin ati ya sin-abin Jesus sabitun nuna. Kabay namita sila sa pinilbêngan buy nag-udung sa mapu buy gisay apostul Jesus. Buy imbalita lay nakit la.
11 Nuwa indap mani apostul al-wan pêtêg ga pansabin mani babayi, gawan paran kay diyagdiyag la. Kabay a sila pinaniwalan.
12 Paraman baydu, si Pedro, nuwayu yan naku sa pamilbêngan. Pamakalatêng na baydu, nanilip ya sa lalê. Nuwa ayin na bayduy bangkay Jesus. Ya kay idi ta baydu, abituy telay makamal la pinamêdbêd kana. Kabay nuli yan nakaupapas sa nalyari.

Ya nalyari sa dan papakun Emaus
(Marcos 16:12-13)

13 Sa allu êt abitu, dilag luway tagasunul Jesus ya mamita papakun sa baryun Emaus ya dilag mapu buy gisay kilumetruy dayu sa balayan Jerusalem. 14 Kaban mamita sila, pisasabyan lay kaganawan nalyari kan Jesus.
15 Kaban misasabi sila, nagdani kalla si Jesus buy nakisunul sa pamita la.
16 Nakitan laya, nuwa a la maki-lala si Jesus.
17 Pinatang silan Jesus, “Sabêt ta pisasabyan yu?” Tinunggên sila. Makit sa mata lay malungkut sila.
18 Gisa kalla si Cleopas ya nagsabi, “Gigisa mu ta lawês sa malakêy tawuy mamaku sa Jerusalem ya asê

nakatanda sa nalyari baydu dakun
nakanu?”
19 Kabay pinatang silan Jesus,
“Awta, sabêt ta nalyari?”
Sinabi la êt taman, “Ya nalyari
kan Jesus ya taga Nazaret. Gisa yan
propetay makapangyarian sa ara-
pan Bapan Namalyari buy sa mani
tawu. Pinagpapêtgan nay ati sa
kapamilatan mani makapangyarian
na diyag buy mani makapangyarian
na aral na.
20 Impadakêp yan mani mamunun
pari buy mani manungkulan amên
atulan yan ipaku sa kurus.
21 Man-umasa kay dayi kana ya
siyay mamibus sa bansan Israel.
Nuwa ikatluy allu nayna amêsên
ubat sa pinati laya.
22-23 Nuwa nakatêgag kay sa im-
balita kanyan dakun umnuy babayi
ya kaawyun yan naku nangun mara-
nun sa pinilbêngan kana. A la nakit
ya bangkay Jesus, nuwa nakakit sila
kanun ang-el Bapan Namalyari ya
nagsabin nabyay nanguman si Jesus.
24 Naku êt sa pinilbêngan kanay
dakun umnu sa mani kaawyun
yan na liyaki buy nakit la bayduy
ayin nay bangkay kaparisun sinabin
mani babayi.”
25 Amêsên, sinabin Jesus kalla,
“Ayin kaw ya dayin tanda ta buy
siyan masakit kaw ya êt mani-
wala sa kaganawan pansabin mani
propeta!
26 Alwa nayin sinabi lay kaylan-
gan madanasan Cristu ya pamasakit
bayu ya parangalên Bapan Namal-
yari.”
27 Impaintindin Jesus kallay ka-
ganawan tungkul kana ya nakasulat
sa Kasulatan Bapan Namalyari, ubat
sa mani impasulat kan Moises angga
sa mani insulat mani propeta.
28 Sên narani silayna sa baryun
Emaus ya pallakwên la, isundu pun
dayin Jesus ya pamita na.
29 Nuwa binênbênan laya, “Ming-
gat kayna pun di kanyan, ta nadêm
mana.” Kabay nakilaku kalla si
Jesus.
30 Sên mangan silayna, kingwan
Jesus ya tinapay buy impasalamat
kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il
nay ati buy indin na kalla.
31 Sa dinyag nan abitu, nakilala
lay sabay siya awêd si Jesus. Nuwa
bêngat yatan napanat sa pangêlêw
la.
32 Sinabin luwa, “Kabay awêd
sadyay tula ta kaban pampak-
isabyan na kita sa dan buy pan-
ipaintindi na kantay Kasulatan
Bapan Namalyari.”
33 Sa uras êt abitu, nag-udung
sila sa balayan Jerusalem. Pa-
makalatêng la baydu, nalatêng lay
mapu buy gisay apostul Jesus ya
nititipun kaawyun na kaatag
34 ya magsabi kallan luwa, “Pêtêg
awêd da nanguman nabyay ya Pang-
inuun, ta nagpakit ya kan Simon
Pedro!”
35 Amêsên, insabi êt luway ubat
sa Emaus ya nalyari kalla sa dan
buy nu parasaantu layan nakilala si
Jesus sên binis-ilbis-il nay tinapay.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

36 Kaban pisasabyan lay abiin,
nagpakit si Jesus buy nidêng sa
pibunakan la. Sinabi na, “Mapaka-
muyuy kapatêtbêkan.”
37 Nuwa nakatêgag sila buy
sadyay limu la, gawan indap la
nakakit silan anitu.
38 Kabay sinabin Jesus kalla,
“Alwa ta siyan malimu kaw yata buy
siyan magluway nakêm yu ta?
39 Elêwên yuy mani gamêt buy
mani bitis ku. Sikuy ati! Talanên
yuku buy êlêwên, alwa kun anitu.
Ta ya anitu, ayin yan laman buy but-
u, nuwa siku dilag.”
40 [Pamakasabi nan abiin, impakit
nay mani gamêt buy bitis na kalla.]
41 A sila pun êt maniwala gawan
sa sadyay tula la buy nakaupapas
sila. Kabay pinatang silan Jesus,
“Dilag kaw nayin kanên?”

42 Sinabi la, “Dilag!” Kabay
binyanan layan gisay putus intêktêk
ka kênan lanêm.
43 Kingwa nay abiin, ta kinnan na
sa arapan la.

44 Pamakayari, sinabi na kalla,
“Sinabi kina kamuyu sabitun mi-
aawyun kitamu pun ya kaylangan
matupad da kaganawan mani in-
sulat tungkul kangku sa Kautusan
na impasulat kan Moises, ya insulat
mani propeta buy sa librun mani
Kanta.”
45 Kabay imbuklat Jesus ya isip la
amên mapukatan lay nakasulat sa
Kasulatan Bapan Namalyari.
46 Sinabi na kalla, “Ati ya nakasu-
lat, ‘Ya Cristuy impangakun Bapan
Namalyari, kaylangan yan mibabata
sa pamasakit buy mati. Nuwa
sa ikatluy allu, manguman yan
mabyay.’
47 Nakasulat êt ta kaylangan iaral
sa kaganawan bansa paubat sa bal-
ayan Jerusalem ya sa kapamila-
tan ku, patawarên Bapan Namal-
yari ya kaganawan magsisi sa mani
kasalanan la.”
48 Sinabi pun êt Jesus, “Sikaw wa
makapagpapêtêg sa mani bagay ya
ati.
49 Iutus ku kamuyuy Ispiritun
Bapan Namalyari ya impangakun
Bapa ku. Kabay manugêl kaw pun
sa Jerusalem anggan asê mapaka-
muyuy kapangyarian na ubat sa
langit.”

Ya pag-udung Jesus sa langit (Marcos 16:19-20; Mani Dyag 1:9-11)

50 Amêsên, pikilakun Jesus ya
mani tagasunul na palaku sa baryun
Bethania. Sên marani silayna sa
baryu, intag-ay nay luway gamêt na
ta pagpalên na sila.
51 Kaban pagpalên na sila, nitag-ay
yina sa langit.
52 Inulimên laya buy nag-udung
sila sa balayan Jerusalem un sadyay
tula.
53 Buy pawa silaynan idi sa Tem-
plu amên mangulimên kan Bapan
Namalyari.

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan JUAN

Si Jesus ya pambêgên Sabi ya napakadyag tawu

1 Bayu pun dinyag ga kaganawan,
dilag gay pambêgên Sabi.* Ya Sabi,
kaawyun nan Namalyari buy ya
Sabi sabay ya Namalyari.
2 Bayu dinyag ga kaganawan, ya
Sabi, kaawyun nan Namalyari.
3 Ya kaganawan bagay, dinyag
Namalyari sa kapamilatan Sabi buy
ayin dakun sabêt man na dinyag un
ayin na Sabi.
4 Ya Sabi sabay ya pinangubatan
biyay buy ya biyay na sabay ya
dêkêt† ya mam-in sawang sa mani
tawu.
5 Ya dêkêt ta ati sabay ya mam-
in sawang sa mani tawuy idi sa
kadlêman‡ buy a ya masambut un
kadlêman.
6 In-utus Namalyari ya gisay
tawuy maglagyun Juan.§
7 In-utus ya amên magpapêtêg
nu sisabêt ta dêkêt amên manam-
palatayay kaganawan tawu.
8 Alwan si Juan ya dêkêt, nun a
kay in-utus ya amên magpapêtêg nu
sisabêt ta dêkêt.
9 Ya pêtêg ga dêkêt, inlumatêng
ngana baydi sa babun luta ya sabay
ya mam-in sawang sa kaganawan
tawu.
10 Nuwa a yapun êt kinilalan mani
tawu, agyan idi yina baydi buy
agyan dinyag nay babun luta.
11 Naku ya sa sarili nan lugal,
nuwa malakêy asê nananggap kana.
12 Nuwa ya mani nananggap buy
nanampalataya kana, binyanan nan
karapatan magin anak Bapan Na-
malyari.
13 Nagin anak silan Bapan Namal-
yari alwan sa kapamilatan pami-
anak tawu o sa kalabayan miasawa,
nun a sa kalabayan Bapan Namal-
yari.
14 Napakadyag tawuy Sabi buy
nanugêl yan kaawyun yan. Naki-
tan yan ya kadakilaan na bilang
gigisay Anak Namalyari. Pawa yan
kangêdan buy kapêtêgan.
15 Nagpapêtêg si Juan tungkul
kana. Ati ya masnêg nan pansabin,
"Sabay siyay pantukuyun ku sabitun
sinabi kuy, 'Dilag gisay lumatêng
nga mas dakila pun kangku,
tagawan dilag gina bayu waku pun
ianak.' "
16 Gawan sa lubus sa kangêdan
na, pawa kitamun makatanggap
kangêdan.
17 Ya Kautusan, indin Namalyari
kantamu sa kapamilatan Moises,
nuwa ya kangêdan buy kapêtêgan,
indin naman êt kantamu sa kapami-
latan Jesu Cristu.
18 Ayin pun nakakit sa Namalyari
agyan kanuman, nuwa ya gigisay
Anak nay pawa nan kaawyun, im-
pakilala nay Namalyari kantamu.

Ya pamaptêg Juan tungkul kan Jesus

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 Impalakun mani puun Judio sa
Jerusalem ya dakun umnuy mani
pari buy Levita* amên patangên la
si Juan nu sisabêt ya.
20 A na impuglaw wa pêtêg nun
a sinabi na, "Alwan sikuy Cristu† ya
impangakun Bapan Namalyari."

* **1:1 1:1** Si ati ya pambêgên Sabi, sabay si Jesus. † **1:4 1:4** Sa Manan Tipan, ya dêkêt sabay ya pamaptêg kangêdan, pagpapala, pangawyun buy kaligtasan na ubat kan Bapan Namalyari (Job 22:28; 29:3; 33:30; Mani Kanta 4:6; Mani Kawikaan 4:18-19). ‡ **1:5 1:5** Ya kadlêman sabay ya pamisyay sa lukup Bapan Namalyari buy sa pagpapala na. § **1:6 1:6** Si nanulat sa librun Juan, sabay si Juan na tagasunul Jesus, alwan si Juan ya Mamawtismu. * **1:19 1:19** Ya mani layin Levi, manawup sila sa mani pari sa Templu. Bilang 3:17-37. † **1:20 1:20** Ya Cristu sabay ya ginamit bilang titulu o lagyu. Ya labay sabin Cristu, Mamiligtas.

21 Namatang silayna êt, “Nu
parabaydu, sisabêt ka? Sika nayi si
Propeta Elias ya pan-êtêngên yan?”
Nakitbay ya, “Alwan siku.”
Kabay pinatang layna êt mangu-
man, “Nu parabaydu, sika nayi ya
Propetay impangakun Bapan Na-
malyari ya lumatêng?”
Nakitbay si Juan, “Alwa êt.”
22 Sinabi la, “Nu parabaydu, sabin
mu kanyan nu sisabêt ka amên dilag
kay maibalita sa namiutus kanyan.
Sabêt ta masabi mu tungkul sa sarili
mu?”
23 Nakitbay si Juan, “Sabay sikuy
pantukuyun Propeta Isaias sabitun
sinabi nay,
‘Malêngêy gisay tawuy mamibêg sa
kakyangan un paradi,
“Itinêk yuy danan Panginuun.”
’ ”‡
24-25 Amêsên, dilag ga êt in-utus ya
mani Pariseo kan Juan. Namatang
sila, “Uysiyan mamawtismu ka yata,
pakan alwan sika awêd ya Cristu
buy alwan sika si propeta Elias buy
alwan sikay Propetay impangakun
Bapan Namalyari ya lumatêng?”
26 Nakitbay si Juan, “Mamawtismu
waku sa lanêm, nuwa dilag
nakaidêng ya kaawyun yu ya a yu
kilala.
27 Sabay siyay pansabin kuy
lumatêng buy a ku sêpat magin ipus
na.”
28 Nalyari ya ati sa lugal Bethania
sa lipay Ilug Jordan nu saantun na-
mawtismu si Juan.

Si Jesus ya Tupan Bapan Namal-yari

29 Pamakawasak, nakitan Juan
si Jesus ya mamadanidani kana.
Kabay sinabi na sa mani tawu,
“Elêwên yu. Abiti yay Biserun Tu-
pan Bapan Namalyari ya mamitas
kasalanan mani tawu sa babun luta!
30 Sabay siyay pantukuyun ku
sabitun sinabi kuy, ‘Dilag gisay
lumatêng nga mas dakila pun
kangku, tagawan dilag gina bayu
waku pun ianak.’
31-33 Sabitun nuna, a ku yapun
êt tanda nu sisabêt ya. Nuwa si
Bapan Namalyari ya niutus kangkun
mamawtismu sa lanêm, sinabi na
kangku, ‘Makitan mun magyêpa
ya Ispiritu ku sa gisay tawu buy
manugêl kana. Sabay siyay tawuy
mamawtismu kamuyu sa Ispiritu
ku.’ Amêsên, pan-ipapêtêg kuy
nakitan kuy Ispiritun Bapan Na-
malyari ya nanuwad pati-pati ya
nagtabuy ubat sa langit buy nanugêl
kana. Kabay naku waku baydi ya
mamawtismu sa lanêm amên ipak-
ilala kuya kamuyun mani Israelita.
34 Nakitan kuy abiin buy mag-
papêtêg gakun sabay siyay Anak
Bapan Namalyari.”

Ya nunan mani Tagasunul Jesus

35 Pamakawasak, idi ya êt baydu
si Juan kaawyun nay luwa sa mani
tagasunul na.
36 Sên nakitan na si Jesus ya man-
duman, sinabi na, “Elêwên yu! Abiti
yay Biserun Tupan Bapan Namal-
yari!”
37 Sên nalêngên luway tagasunul
Juan ya sinabi na, sinunul la si Jesus.
38 Nangawing si Jesus. Kabay
nakitan na silay kilalaku kana buy
pinatang na sila, “Sabêt ta labay
yu?”
Nakitbay sila, “Manuru,§ labay
yan matandan nu antuy bibiyan
mu.”
39 Sinabin Jesus kalla, “Kaksaw
kaw amên makitan yu.” Nakilakuy
luwa buy nakitan lay bibiyan na.
Mag-alas kuwatruy nan kaawat ta
abitu. Kabay baydu ta silan namal-
ibas yabi kaawyun na.
40 Ya gisa sa luway nakalêngê
sa sinabin Juan buy nakilaku kan
Jesus sabay si Andres ya patêl Simon
Pedro.
41 Pamakamaranun, tambêng
tingkap Andres ya patêl na ya si
Simon buy sinabi kanay, “Nakitan

‡ **1:23 1:23** Isaias 40:3. § **1:38 1:38** Sa Griego, Rabbi. Ya labay sabin Rabbi, “Manuru.”

yan nay Mesiyas." (Ya labay sabin
Mesiyas, "Cristu.")*
42 Impikilaku na si Simon kan
Jesus. Buy sên nilatêng silayna
kan Jesus, inêlêw Jesus si Simon
buy sinabi na, "Sika si Simon ya
anak Juan, nuwa paubat amêsên,
palagyunan katan Cefas."† (Ya labay
sabin lagyun Cefas, Pedro.)

Ya Pamêg Jesus kan Felipe buy kan Nathanael

43 Pamakawasak, naisip Jesus ya
maku sa prubinsyan Galilea. Naki-
tan na baydu si Felipe buy sinabi na
kana, "Kilaku ka kangku."
44 Si Felipe taga balayan Bethsaida
ya, kaparisu lan Andres buy si Pe-
dro.
45 Nakitan Felipe si Nathanael buy
sinabi na kana, "Nakitan yan nay
tawuy pantukuyun sa Kautusan na
impasulat kan Moises buy impasulat
sa mani propeta. Sabay siya si Jesus
ya taga Nazaret ya anak Jose."
46 Sinabin Nathanael kana, "Kali!
Taga Nazaret si Cristu? Dilag nayin
mangêd da maubat sa Nazaret?"
Kabay nakitbay si Felipe, "Kaksaw
ka amên makit muya."
47 Sên nakitan Jesus ya magdani
kana si Nathanael, sinabin Jesus
kana, "Abiti yay gisay pêtêg Israelita
ya asê mapamurayit."
48 Pinatang yan Nathanael,
"Parasaantu mukun nakilala?"
Nakitbay si Jesus, "Bayu ka pun
binêg Felipe, nakitan katay nay idi
sa aypan puun kayun igus."
49 Nakitbay si Nathanael, "Ma-
nuru, sika yabay ya Anak Bapan
Namalyari! Sika ya arin Israel!"
50 Sinabin Jesus kana, "Manam-
palataya ka nayi kangku gawan sin-
abi kuy nakitan kata sa aypan puun
kayun igus? Alwan kay abiin na
makit mu, ta igit pun baysên na
makitan mu."
51 Buy sinabi pun êt Jesus kana,
"Pansabin ku kamuyuy makitan yuy
mawang-at ta langit buy makitan
yu êt ya mani ang-el Bapan Namal-
yari ya magdakêy buy magtabuy sa
bibiyan kuy in-Anak Tawuy ubat sa
langit."

2

Ya tangênan sa Cana

1 Sên nilabas say luway allu, dilag
tangênan sa Cana sa prubinsyan
Galilea. Idi bayduy indu nan Jesus.
2 Buy naku êt baydu si Jesus
kaawyun nay mani tagasunul na
gawan sinagyat sila.
3 Sên naubus say alak sa ka-
lutu, sinabin indu nan Jesus kana,
"Naubus ya alak la."
4 Sinabin Jesus kana, "Tuwa
kuway, paulayan muku pun. Asê
pun inlumatêng nga uras ku."
5 Sinabin indu nan Jesus sa mani
manawup sa kalutu, "Daygên yuy
sabêt man na iutus na kamuyu."
6 Dilag baydun anêm ma tapayan
ya panggamitin mani Judio sa nau-
galyan lan pag-uyas. Ya balang
tapayan, malyarin maglaman pi-
tumpu buy limay litru anggan di-
nalan buy mapu buy limay litruy
lanêm.
7 Sinabin Jesus sa mani manawup,
"Pakapnun yun lanêm ma mani
tapayan." Buy pinakapnu la yabay.
8 Pamakayari, sinabin Jesus kalla,
"Manaksêb kaw buy gêtan yu sa
mamaala sa kalutu." Nanaksêb sila
yabay buy indin la sa mamaala.
9 Kabay tinawayan mamaalay
lanêm ya napakadyag alak. A na
tanda nu saantu naubat ya alak
nuwa ya mani manawup, tanda la
ta silay nanaksêb lanêm. Kabay
impabêg nay liyaki ya pan-itangên
10 buy sinabi na, "Babayu muyan
in-awas ya mamanyaman na alak ta.
Pakan sa balang kalutuy mumuna
lan pan-iawas ya mamanyaman na
alak. Buy nu malakêy nay nainêm

* **1:41 1:41** Sa sabin Hebreo, Mesiyas o sa sabin Griego, Cristu. Si abiin ya luwa, kay gigisay labay sabin sabay ya "Napili." † **1:42 1:42** Sa Aramaic Cefas. Sa Griego Pedro. Gigisay labay sabin batu.

mani tawu, baydu la pun iawas ya
pêrad manyaman na alak."
11 Ya nalyarin abiin sa Cana sa
prubinsyan Galilea, sabay ya nunan
mamakaupapas ya dinyag Jesus.
Buy sa kapamilatan dinyag na, im-
pakit nay kapangyarian na. Kabay
luyang nanampalataya kanay mani
tagasunul na.
12 Pamakayarin tangênan, naku
si Jesus sa balayan Capernaum,
kaawyun nay indu na, mapatêl na
buy mani tagasunul na. Nanugêl sila
baydun dakun umnuy allu.

Ya pagmalasakit Jesus sa Templu (Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Narani yay pestan mani Ju-
dioy pambêgên Pestan Kaligtasan.*
Kabay naku si Jesus sa balayan
Jerusalem.
14 Nalatêng na sa kasawangan
Templun Bapan Namalyari ya mani
magtindan baka, mani tupa buy
mani pati-pati ya pan-iandug kan
Bapan Namalyari. Nakitan na êt ta
mani tawuy nakaiknu ya mallibay
peran dayuwan sa peran mani Ju-
dio.
15 Pamakakit na kalla, nangwa yan
sêêl ya pinallatiku na buy inuday
nan impaawas ya mani baka buy
tupa sa Templu. Imbulaglag nay
mani peran mani mallibay buy im-
babaliswag nay mani lamesa la.
16 Sinabin Jesus sa mani
mamisaliw mani pati-pati, "Itas
yuy mani abiin! Agana yu daygên
palengki ya balin Bapa ku!"
17 Naganakan mani tagasunul nay
idi sa kasulatan, "Mipakadawak
kaku gawan sa pagmalasakit ku sa
bali mu."†
18 Gawan sa dinyag na, pinatang
yan puun mani Judio, "Sabêt ta
mamakaupapas ya maipakit mu
kanyan amên maipapêtêg mun di-
lag kan karapatan daygên na abiin?"
19 Pikitbayan silan Jesus, "Lasakên
yuy Templun ati buy sa lalên tatluy
allu, ipaydêng kun manguman."
20 Sinabi lay naman, "Nayin kay
tatluy allu minaman daygên ya Tem-
plun ati, pakan dinyag ga ati sa lalên
apattapu buy anêm ma tawun?"
21 Nuwa a la mapukatan ya tem-
pluy pansabin Jesus sabay ya lawini
na.
22 Kabay sên nanguman nabyay
si Jesus, naganakan mani tagasunul
nay mani sinabi na tungkul sa
Templu. Buy luyang silan nanam-
palataya sa pansabin Kasulatan Ba-
pan Namalyari buy sa mani sinabin
Jesus.

Tandan Jesus ya laman bêkên mani tawu

23 Sabitun Pestan Kaligtasan,
idi pun sa Jerusalem si Jesus.
Malakêy mamakaupapas ya dinyag
na. Kabay malakêy nanampalataya
kana.
24 Nuwa asê nagtiwala si Jesus sa
mani tawu, gawan tanda nay isip
kaganawan tawu.
25 Buy a nayna kaylangan dilag
magsabi kana tungkul sa pan-isipin
mani tawu, ta tanda nayna nu sabêt
ta idi sa bêkê la.

3

Tungkul sa panguman pamianak

1 Dilag gisay tawuy maglagyun
Nicodemo. Gisa ya sa puun mani
Judio buy kaawyun ya sa grupun
mani Pariseo.
2 Gisay yabi, naku ya kan Je-
sus buy sinabi na, "Manuru, tanda
yan ya gisa ka sa mani manuruy
in-utus Bapan Namalyari, tagawan
ayin makadyag sa mani mamakau-
papas ya pandaygên mu, kaynu idi
kana si Bapan Namalyari."
3 Nakitbay si Jesus kana, "Pans-
abin ku kamuy nu asê ianak mangu-
man ya gisay tawu, a ya miawyun

* **2:13 2:13** Ya Pestan Kaligtasan sabay ya pangganakan mani Judio sa allun pamiligtas Bapan Namalyari kalla ubat sa pangaipus la sa Egipto sa panawun Moises. † **2:17 2:17** Mani Kanta 69:9.

sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari."

4 Namatang si Nicodemo, "Parasaantun ianak manguman ya gisay tawu nu tuwa yina? A yina malyarin miudung sa bitukan indu na amên ianak yan manguman."

5 Sinabin Jesus, "Pansabin ku kamuy liban ta nu asê ianak sa kapamilatan lanêm buy sa Ispiritun Bapan Namalyari ya gisay tawu, a ya miawyun sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari.

6 Ya in-anak sa kapamilatan tawu, dilag yan lawini. Nuwa ya in-anak sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari, dilag yan bayun biyay gawan sa Ispiritun Bapan Namalyari.

7 Kabay agana ka magtaka sa sinabi ku kamuy kaylangan kaw ianak manguman.

8 Ya Ispiritun Bapan Namalyari, para yan angin ya asê makitan. Ya angin, malêngê tamuy pantumyêp na, nuwa a tamu tanda nu antuy ubatan na o antuy lakwên na. Para êt baydu sa tawuy idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari, ta abituy makitan sa biyay na."

9 Namatang si Nicodemo, "Parasaantun malyari ya abitu?"

10 Nakitbay si Jesus, "Gisa kan kilalay manurun Kautusan sa Israel, nuwa siyan a muya mapukatan na ati ta?

11 Pansabin ku kamuyuy panipatanda yan na mani natandan yan buy pan-ipapêtêg yan na mani nakitan yan. Nuwa a yu pantanggapên ya pan-ipapêtêg yan.

12 Nu a kaw maniwala sa pansabin ku tungkul sa mani bagay baydi sa babun luta, luyang kawnan asê maniwala sa sabin ku kamuyu tungkul sa mani bagay sa langit.

13 Ayin kaatag nakalaku sa langit liban kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu."

14 Sinabi pun êt Jesus, "Sabitun nuna, intag-ay êt Moises ya utan ya tangsu* sa kayu sa kakyangan amên ya balang natuktuk utan ya mangêlêw sa utan ya tangsu, miligtas sila. Para ku êt bayduy ubat sa langit ta in-Anak Tawu ya sêpat êt itag-ay†

15 amên nu sisabêt man na manampalataya kangku, mabiyan yan biyay ya ayin katganan."

16 "Gawan kakaidwan Bapan Namalyari ya kaganawan tawu sa babun luta, indin nay kagisagisay Anak na amên nu sisabêt man na manampalataya kana, a ya milaku sa ayin katganan na kaparusan, nun a mabiyan yan biyay ya ayin katganan.

17 Gawan asê in-utus Bapan Namalyari ya Anak na baydi sa babun luta amên atulan kaparusan ya mani tawu, nun a amên iligtas na sila."

18 "Ya manampalataya sa Anak na, a ya atulan kaparusan. Nuwa ya asê manampalataya kana, inatulan ninan Bapan Namalyari sa kaparusan, gawan a ya nanampalataya sa kagisagisay Anak na.

19 Inatulan silayna gawan inlumatêng nga Anak Bapan Namalyari bilang dêkêt baydi sa babun luta. Nuwa labay la pun manugêl sa nadiglêm kaysa magdani kanay mam-in sawang, gawan nadawak ka mani pandaygên la.

20 Ta ya tawuy manyag nadawak, a ya kalabay sa nasawang buy a ya magdani sa nasawang, gawan a na labay makitan ya pandaygên na.

21 Nuwa ya tawuy mambumyay sa kapêtêgan, magdani ya sa nasawang amên makit kaganawan na nadyag nay mangangêd sa kapamilatan panunul na sa kalabayan Bapan Namalyari."

Si Jesus buy si Juan ya Mamawtismu

* **3:14 3:14** Ya utan ya tangsu intag-ay Moises sa têkên na kayu. Para êt baydu si Jesus itag-ay ya êt sa kurus sa kayu. † **3:14 3:14** Mani Bilang 21:8-9.

22 Pamakayarin abiin, naku si Jesus buy mani tagasunul na sa prubinsyan Judea. Nanugêl sila baydun pêrad da panawun buy namawtismun mani tawu.
23 Namawtismu êt si Juan sa lugal la pambêgên Enon ya narani sa balayan Salim, gawan malakêy lanêm baydu. Mamaku kanay mani tawu amên magpabawtismu.
24 Sa panawun na abitu, asê pun impasukul si Juan.

25 Amêsên, dilag pamisusubakan ya gisay Judio buy mani tagasunul Juan tungkul sa naugalyan lay pallinis.
26 Kabay nakuy mani tagasunul Juan kana buy sinabi la, "Manuru, si Jesus ya impakilala mu sa mani tawu sa lipay Ilug Jordan, mamawtismu ya êt buy malakê êt ta tawuy mamaku kana."

27 Nakitbay si Juan, "Ayin madyag ga tawu nu asê tulutan Bapan Namalyari.
28 Sikaw way makapagpapêtêg sa sinabi kuy alwan sikuy Cristu, nun a kay gisa kun in-utus Bapan Namalyari ya nuna kana amên ipatanday pallumatêng na.
29 Alimbawa sa gisay tangên, nu palatêng ngay liyaki ya manangên buy nu malêngêy nan abay ya tunuy na, sadyay sayan abay gawan mapagkaawyun nan liyaki ya babayi ya pantangênên na. Para ku êt baydu. Sadyay saya ku gawan mapagkaawyun nan mani tawu si Jesus.
30 Sêpat yan mitag-ay buy sikuy naman miyêpa."

31 Sinabi pun êt Juan, "Si Cristu, ubat ya sa langit. Kabay dakila ya sa kaganawan. Sikitamina man, idi baydi sa babun luta buy magsabin kay tungkul sa mani bagay baydi sa babun luta. Nuwa si Cristu, ubat ya sa langit. Kabay dakila ya sa kaganawan.
32 Pan-ipapêtêg nay nakitan na buy nalêngê na sa langit, nuwa kay dakun umnuy naniwala sa pan-ipapêtêg na.
33 Nuwa ya naniwala sa pansabin na, magpapêtêg yan mapagtiwalan ya mani pansabin Bapan Namalyari.
34 Ta si Cristuy in-utus Bapan Namalyari ya sabay ya mamipatanda kantamun mani pansabin Bapan Namalyari, gawan lubus indin kanay Ispiritun Bapan Namalyari.
35 Kakaidwan Bapan Namalyari ya Anak na buy impaaypa nay kaganawan sa kapangyarian na.
36 Ya manampalataya sa Anak Bapan Namalyari, mabiyan yan biyay ya ayin katganan. Nuwa ya asê manunul kana, a ya mabiyan biyay ya ayin katganan, nun a manugêl kanay tubag Bapan Namalyari."

4

Si Jesus buy babayi ya taga Samaria

1 Nabalitan mani Pariseoy mas malakêy tagasunul Jesus buy binawtismuwan na kaysa kan Juan.
2 Pakan ya pêtêg, alwan si Jesus ya mamawtismu nun a mani tagasunul nay pan-iutus nan mamawtismu.
3 Namita si Jesus sa prubinsyan Judea buy nag-udung ya sa prubinsyan Galilea.
4 Kaylangan nan duman sa Samaria.
5 Sên manduman na si Jesus buy mani tagasunul na sa Samaria, niras sila sa gisay balayan ya pambêgên Sicar ya narani sa lutay manan indin Jacob sa anak nay si Jose.
6 Dilag baydun pangasuyan ya manan dinyag Jacob. Sên napagalan Jesus sa pamita na, niknu ya sa danin pangasuyan. Marani yan ugtuy mamut ya abitu.
7-8 Ya mani tagasunul na, napapakun sa balayan amên manaliw kanên. Kaban nakaiknu si Jesus, dilag inlumatêng ya gisay babayi ya Samaritana amên mangasuy. Sinabin Jesus kana, "Malyari yaku nayin makiinêm?"

9 Nuwa sinabin babayi kana,
"Uysiyan manyawad kayan lanêm
kangku ta? Pakan Judio ka buy
Samaritana ku." Sinabi nay abiin
tagawan ayin pamikiawyun na mani
Judio sa mani Samaritano.

10 Pikitbayan Jesus ya babayi, "Nu
tanda mu ta dayi ya pan-idin Bapan
Namalyari buy nu sisabêt ta maki-
inêm amêsên kamu, dat sika pun na
makiinêm lanêm kangku buy biyan
katan lanêm ya mam-in biyay."

11 Sinabin babayi, "Patêl lay,
malalêy pangasuyan buy ayin kan
panaksêb. Saantuy pangwanan
mun lanêm ya mam-in biyay?
12 Awta igit ka pun nayi sa ninunu
tamun si Jacob ya nipamana kanyan
ati ya pangasuyan nê? Sabitun
nuna, baydi sila maminêm buy mani
anak na, agyan na mani saysay na."

13 Nakitbay si Jesus, "Ya ka-
ganawan minêm sa lanêm ma pan-
asuyun yu baydi, pumêl-ang yan
manguman,
14 nuwa sisabêt man na minêm sa
lanêm ma idin ku, a yina pumêl-
ang. Ta ya lanêm ma idin ku kana,
kaparisun lanêm sa sibul ya nabyay
sa lalên bêkê na ya sabay ya mam-in
biyay ya ayin katganan kana."

15 Sinabin babayi, "Patêl lay, biyan
muku bay abiin na lanêm ya pans-
abin mu amên a kina mapêl-ang
buy a kina miudung-udung manga-
suy baydi."

16 Sinabin Jesus kanay, "Muli kay
na pun buy pakilaku muy asawa mu
baydi."

17 Pikitbayan yan babayi, "Ayin
nakun kayêk asawa."

Sinabin Jesus kana, "Pêtêg ga sin-
abi muy ayin kan asawa,
18 gawan limay nay napag-
asawa mu buy ya pagkaawyun mu
amêsên, alwa mu êt pêtêg asawa.
Kabay pêtêg ga sinabi mu."

19 Sinabin babayi, "Tanda kuy gisa
kan propeta.

20 Ya mani ninunu yan, baydi
sa bung-uy mangulimên kan Ba-
pan Namalyari. Nuwa sikaw wa-
man na mani Judio, magsabin kay
sa Jerusalem sêpat mangulimên na
mani tawu."
21 Sinabin Jesus kana, "Maniwala
ka sa sabin ku. Lumatêng nga
panawun na alway nan sa bung-
uy ya ati o sa Jerusalem kaw man-
gulimên kan Bapan Namalyari.
22 Sikaw wa mani Samaritano, a
yu kilala ya pan-ulimênên yu. Nuwa
sikay ya mani Judio, kilala yan na
pan-ulimênên yan, tagawan maubat
sa layin mani Judio ya mamiligtas sa
mani tawu.
23 Nuwa palatêng ngay panawun
buy idi yana baydi, ya mani pêtêg
mangulimên kan Bapan Namalyari,
mangulimên sila sa kapamilatan
sawup Ispiritun Bapan Namalyari
buy sa kapêtêgan, ta parabaysên na
kalabayan Bapa.
24 Si Bapan Namalyari, Ispiritu ya.
Kabay ya mangulimên kana, sêpat
yan mangulimên kana sa kapamila-
tan Ispiritun Bapan Namalyari buy
sa kapêtêgan."

25 Sinabin babayi, "Tanda kuy
lumatêng nga Mesiyas ya pambêgên
Cristu. Pamakalatêng na, siyay mi-
patanda kanyan kaganawan bagay."

26 Sinabin Jesus kana, "Siku
amêsên na kasabi mu ya sabay ya
Mesiyas ya pan-êtêngên yu."

27 Sa uras abitu, inlumatêng nga
mani tagasunul Jesus. Nakamulala
sila gawan nalatêng lay makisabi ya
sa gisay babayi. Nuwa ayin gisa man
kallay namatang nu sabêt ta kaylan-
gan babayi. Buy ayin êt namatang
kan Jesus ya siyan makisabi ya sa
babayi.

28 Inlakwanan babayi ya banga na
buy nag-udung ya sa balayan buy
sinabi na sa mani tawu bayduy,
29 "Kaksaw kaw! Elêwên yuy
tawuy siyan tanda nay kaganawan
dinyag ku! Dat sabay siyay nay
Cristuy pan-êtêngên tamu."

30 Kabay namitay mani tawu sa
balayan buy inlaku la si Jesus.
31 Kaban ayin pun na babayi,
nakisabi ya mani tagasunul kan Je-
sus, “Manuru, mangan kayna.”
32 Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag
gakun kanên na a yu tanda.”
33 Kabay nipapatang nga mani
tagasunul na, “Dilag nayin namalêt
kanên kana?”
34 Sinabin Jesus kalla, “Ya kanên
ku sabay ya panunul ku sa kal-
abayan Bapan Namalyari ya nami-
utus kangku buy yarin na pan-
ipadyag na.
35 Alwa nayin pansabin yuy ‘apat
ta buwan pun bayuy pamipupul’?
Nuwa pansabin ku kamuyuy êlêwên
yuy mani tawuy mallumatêng. Para
silan pali ya nawtuy na buy malyari
yan pupulun!
36 Amêsên, pupulun yu silayna
amên makatanggap kaw gantim-
palay ubat kan Bapan Namalyari.
Buy ya mani tawuy pampupulun yu,
mabiyan silan biyay ya ayin kat-
ganan. Kabay masayan miaawyun
na nananêm buy namupul.
37 Pêtêg ga panabin, ‘Kaatag
ga nananêm buy kaatag êt ta
namupul.’
38 In-utus kataw amên pupulun
na a yu intanêm. Kaatag ga
nagkasakit nitanêm Sabin Bapan
Namalyari kalla, nuwa sikaw wa-
man na mamupul sa intanêm la.”

Malakêy Samaritanoy nanampalataya

39 Malakêy Samaritano sa balayan
abituy nanampalataya kan Jesus
gawan sa imbalitan babayi, “Tandan
Jesus ya kaganawan dinyag ku.”
40 Kabay pamakalatêng mani
Samaritano kan Jesus, inyawad lay,
“Manuru, manugêl ka pun baydi
kanyan.” Kabay nanugêl yabay
baydu kallan luway allu.
41 Gawan sa pangaral Jesus,
malakê pun êt kallay nanam-
palataya.
42 Sinabin mani tawu sa babayi,
“Manampalataya kay amêsên kana,
alwan gawan sa sinabi mu, nun
a gawan nalêngê yan na pagsabi
na buy tanda yan na sabay siyay
nay Mamiligtas sa kaganawan tawu
baydi sa babun luta.”

Pinaiyul Jesus ya anak gisay pinunu

43 Pamakayarin luway allun
panugêl Jesus baydu, namita yan
papakun sa prubinsyan Galilea.
44 Si Jesus ya nagsabin ya gisay
propeta, asê panggalangên sa sarili
nan lugal.
45 Sên nilatêng ya sa prubinsyan
Galilea, mangêd yan tinanggap mani
tawu, gawan nakitan lay kaganawan
dinyag na sa Jerusalem sabitun Pes-
tan Kaligtasan.
46 Nanguman nag-udung si Jesus
sa Cana sa prubinsyan Galilea nu
saantu nan dinyag alak ka lanêm.
Baydu dilag gisay pinunuy nag-anak
liyaki ya nagsakit ta idi sa balayan
Capernaum.
47 Sên nabalitan nay nag-udung
si Jesus sa prubinsyan Galilea ubat
sa Judea, inlaku nay ati. Nakisabi
ya kan Jesus, “Panginuun, nagsakit
kayêk ka anak kuy liyaki buy
marani yan mati. Nu malyari dayin
kayêk, kilaku ka pun kangku sa
Capernaum amên paiyulun muya.”
48 Sinabin Jesus kana, “Anggan a
kaw makakit mamakaupapas buy
mani tanda', a kaw pun maniwala
kangku.”
49 Sinabin pinunu, “Panginuun, ki-
laku kayna pun dayin kayêk kangku
bayu pun mati ya anak ku.”
50 Sinabin Jesus kana, “Muli
kayna. Umiyul lay anak mu.”
Naniwalay pinunu sa sinabin Jesus
buy nuli yina.
51 Kaban idi yapun sa dan,
timbêng nginan mani ipus na buy
sinabi kanay, “Inumiyul lay anak
mu!”
52 Kabay pinatang naya, “Sabêt ta
uras nan inumiyul?”

Nakitbay sila, “Saybi pun ala unan
kaawat, a yina inumut.”
53 Naganakan pinunu ya sa uras
êt ta abitu, sinabin Jesus kanay
“Inumiyul lay anak mu!” Kabay
nanampalataya ya kan Jesus buy
kaganawan kaawyun na sa bali.
54 Ati ya ikalway mamakaupa-
pas ya dinyag Jesus sa prubinsyan
Galilea sabitun pamakaubat na sa
prubinsyan Judea.

5

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki sa Bethzata

1 Pamakayarin abiin, naku si Jesus
sa Jerusalem sa gisay pestan mani
Judio.
2 Sa gisay pasbul la pasun sa bal-
ayan Jerusalem nu saantu la pan-
idan na mani tupa, dilag narani
ya dinyag lan pagpaluynan ya nu
bêgên sa sabin Hebreo, Bethzata. Sa
palitêng ati, dilag limay dinyag ga
pagpagêmwan,
3 nu saantun nakakalêk ka
malakêy nagsakit, mani bulag, mani
pilay buy mani lumpu. [Pan-
êtêngên lan magkimit ta lanêm,
4 gawan nu misan, dilag gisay ang-
el Bapan Namalyari ya magtabuy
bayu mamikimit lanêm. Nu
naikimit tan ang-el la lanêm, ya
munan makalaku baydu sa lanêm,
umiyul ya agyan sabêt man na sakit
na.]
5 Dilag baydun liyaki ya tatlumpu
buy waluy tawun nan sinakit.
6 Sên nakitan yan Jesus buy natan-
dan nay nabuyut tinan sinakit,
pinatang naya, “Labay mu nayin
umiyul ka?”
7 Nakitbay ya nagsakit, “Awuy
patêl ku, nuwa ayin manawup
kangkun maku nu pan-ikimit ta
lanêm. Kaban papakun naku pun
baydu, maunan nakinan kaatag.”
8 Sinabin Jesus kana, “Midêng ka,
gêtan muy kalapayan mu buy mita
kayna!”
9 Tambêng inumiyul la liyaki buy
gintan nay amak na buy nakabita
ya. Nalyari ya abiin sa Allun Pag-
paynawa.
10 Kabay sinabin mani puun Judio
sa tawuy pinaiyul, “Allun Pagpay-
nawa amêsên! Labag sa Kautusan
na pantan mun abiin na amak mu.”
11 Nuwa nakitbay ya, “Ya tawuy
nakapaiyul kangku sabay ya
nagsabin gêtan kuy amak ku buy
mita ku.”
12 Pinatang laya, “Magkatawwan
nagsabi kamun gêtan muy amak mu
buy mita ka?”
13 Nuwa asê tandan liyaki nu
sisabêt ta namaiyul kana tagawan
nakiagêm si Jesus sa malakêy tawu.
14 Asê naêpêng, nakitan Jesus sa
Templuy tawuy pinaiyul na. Kabay
sinabi na kana, “Elêwên mu, inu-
miyul kayna. Agana kayna mangu-
man manyag kasalanan, ta dat mas
nadawak pun na malyari kamu.”
15 Sên nakilala na si Jesus, nagdani
ya sa mani puun Judio buy sinabi
na kallay, “Si Jesus ya nakapaiyul
kangku.”
16 Gawan namaiyul si Jesus sa
Allun Pagpaynawa, inumpisan yan
pinasakit mani puun Judio.*
17 Nuwa sinabin Jesus kalla,
“Pawan manyag ga Bapa kun
Namalyari. Kabay pawa ku êt
manyag.”
18 Gawan sa sinabin Jesus, in-
gkadus pun mani puun Judioy patin
ya. Tagawan alwan kay inlabag nay
batas tungkul sa Allun Pagpaynawa,
nun a binêg na pun êt sarili nan
bapa si Bapan Namalyari. Buy sa
pakapakun baydu, imparisu naynay
sarili na kan Bapan Namalyari.

*Ya kapangyarian Anak Bapan Na-
malyari*

* **5:16 5:16** Ya pamaiyul Jesus sa Allun Pagpaynawa, intuwad mani Judio un gisay pag-ubra buy a la pantulutun na mamaiyul sa Allun Pagpaynawa.

19 Kabay sinabin Jesus kalla,
“Pansabin ku kamuyuy sikuy Anak
Bapan Namalyari, ayin nakun
pandaygên na kay sa sarili ku, nun
a ya pandaygên ku, kay ya mangakit
kuy pandaygên Bapa ku. Ta nu
sabêt man na pandaygên Bapa ku,
para êt bayduy pandaygên ku bilang
Anak na.
20 Ta kakaidwan nakun Bapa
kun Namalyari buy pan-ipakit na
kangkuy kaganawan pandaygên na.
Buy ya ipakit na kangku amêsên,
igit pun sa nakitan yu amên makau-
papas kaw.
21 Nu parasaantun pampabyayên
Bapay mani nati, para ku êt bayduy
Anak na, pabyayên kuy sisabêt man
na labay kun pabyayên.
22 Alwan si Bapay mangatul sa
sisabêt man, nun a sikuy Anak na, ta
impabaala na kangkuy kaganawan
karapatan mangatul
23 amên parangalên nakun ka-
ganawan tawu kaparisun pamaran-
gal la kan Bapa. Ya asê mamarangal
kangku, a ya êt parangalên Bapa
kuy namiutus kangku.”
24 “Pansabin ku kamuyuy sisabêt
man na mallêngê sa mani sabi ku
buy manampalataya sa namiutus
kangku, mabiyan yan biyay ya ayin
katganan. A yina atulun ta inligtas
sina sa kamatyan buy mabyay yinan
ayin katganan.
25 Pansabin ku kamuyuy palatêng
ngay panawun buy inlumatêng
ngana, ya si mani tawuy nati
sa pangêlêw Bapan Namalyari,
malêngê lay nay tunuy ku ya Anak
na buy ya mallêngê buy maniwala
sa sabin ku, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan.
26 Ta dilag kapangyarian na Bapay
mam-in biyay. Para ku êt bayduy
Anak na, ta binyanan nakun ka-
pangyarian mam-in biyay.
27 Buy binyanan naku êt karap-
atan mangatul, gawan sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu.”
28 “Agana yu pagtakan na sinabi
ku, gawan lumatêng lanuy uras ya
kaganawan mani nati ya nakalbêng,
malêngê lay tunuy ku
29 buy mimata silan mipag-awas.
Ya mani nanyag mangêd, pabyayên
na silan ayin katganan. Nuwa
ya mani nanyag nadawak, parusan
silan ayin katganan.”

Ya mani mamipapêtêg kan Jesus

30 Sinabi pun êt Jesus, “Ayin
nakun madyag nun kay sarili ku.
Mangatul laku, nuwa ya pangatul
kuy kay ayun sa malêngê kun pans-
abin Bapa ku. Kabay makatuynun-
gan na pangatul ku, gawan alwan
sarili kun kalabayan na pansunulun
ku, nun a ya kalabayan namiutus
kangku.”
31 “Nu kay sikuy magpapêtêg
tungkul sa sarili ku, dat kay sabin
yuy alwan pêtêg ga mani pansabin
ku.†
32 Nuwa dilag gisay magpapêtêg
tungkul kangku ya sabay ya Bapa
ku buy tanda kuy pêtêg ga pansabin
na.”
33 “Para êt baydu si Juan ya Ma-
mawtismu. Sên niutus kaw tawu
amên patangên ya, nagpapêtêg ya
tungkul kangku.
34 Insabi kuy tungkul sa pag-
papêtêg Juan, alwan gawan kay-
langan kuy pagpapêtêg gisay tawu,
nun a amên manampalataya kaw
kangku buy miligtas.
35 Si Juan, kaparisu yan gisay
dêkêt ta mansumawang. Buy agyan
a ya naêpêng, lubus kaw natula sa
sawang pagpapêtêg na.
36 Nuwa dilag pun pagpapêtêg
tungkul kangku ya igit pun sa pag-
papêtêg Juan. Ayin kaatag nun a ya
mani pan-ipadyag kangkun Bapa ku
ya pandaygên ku amêsên ta abiin na
magpapêtêg ya si Bapay namiutus
kangku.
37 Buy si Bapay namiutus kangkuy
magpapêtêg êt tungkul kangku.

† **5:31 5:31** Ayun sa batas Moises kaylangan luwa o tatlu ya testigu amên papêtgan na gisay bagay.

Kanuman a yu pun nalêngêy tunuy
na o nakitan na wangis na.
38 Buy ayin sa bêkê yuy sabi
na, gawan a kaw nanampalataya
kangkuy in-utus na.
39 Pan-usisên yuy Kasulatan Ba-
pan Namalyari ta indap yu nu sa
kapamilatan pangusisa yu, mabiyan
kaw biyay ya ayin katganan. Ya
Kasulatan na abiin, sabay ya mag-
papêtêg tungkul kangku,
40 nuwa a kaw kalabay magdani
kangku amên mabiyan kaw biyay ya
ayin katganan."
41 "A ku pan-angadên na pan-
gulimên mani tawu.
42 Nuwa kilala kataw buy tanda ku
êt ta ayin sa bêkê yuy pangidu kan
Bapan Namalyari.
43 In-utus sakun Bapan Namalyari
baydi sa lagyu na, nuwa a yuku
labay tanggapên. Nuwa nu dilag
kaatag lumatêng kamuyu sa sarili
nan lagyu, pantanggapên yuya.
44 Parasaantu kaw manam-
palataya kangku nu kay pangulimên
kaparisu yun tawuy labay yu buy
alwan pangulimên sa gigisay Bapan
Namalyari?"
45 "Agana yu isipin na sikuy mami-
dalum kamuyu sa Bapa ku, nun a si
Moises ya pan-asaan yu ya sabay ya
mamidalum kamuyu,
46 ta tungkul kangkuy insulat Moi-
ses. Kabay nu paniwalan yuya,
paniwalan yuku êt.
47 Nuwa gawan a yu paniwalan na
mani insulat na, ipakun yu saantun
paniwalan na mani pansabin ku?"

6

Ya pamakan sa limay libuy tawu
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Pamakayarin pesta, nag-udung si
Jesus buy mani tagasunul na sa pru-
binsyan Galilea. Gisay allu, naglipay
sila sa lawan Galilea ya pambêgên
êt Tiberias.
2 Sinunul sadyay lakên tawu si
Jesus, gawan nakitan lay mani ma-
makaupapas ya dinyag na sa mani
nipagsakit.
3 Tinumuksaw sa bung-uy si Jesus
kaawyun nay mani tagasunul na
buy niknu sila baydu.
4 Narani yanay pestan mani Judioy
pambêgên Pestan Kaligtasan.
5 Sên nangêlêw si Jesus, nakitan
nay sadyay lakên tawuy magdani
kana. Kabay pinatang na si Felipe,
"Saantu kitamu makasaliw kanên
amên maipakan sa mani tawun ati?"
6 Pinatang nay ati amên subukan
si Felipe, gawan tanday nan Jesus nu
sabêt ta daygên na.
7 Nakitbay si Felipe, "Asê nukad
da luwan dalan na dinaryu* amên
panaliw tinapay sadyay lakên tawu,
agyan kay tipêrad pun êt ta balang
gisa."
8 Sinabi yaman Andres ya patêl
Pedro ya gisa sa tagasunul Jesus,
9 "Dilag gisay anak ka liyaki baydi
ya dilag lilimay tinapay buy luluway
kênan lanêm. Nuwa asê nukad da
ati sa sadyay lakên tawu."
10 Sinabin Jesus, "Paiknun yuy
mani tawu." Niknuy naman na
mani tawu baydu sa malakêy lamun.
Ya bilang mani lawyaki, limay libu.
11 Kingwan Jesus ya tinapay buy
kênan lanêm buy impasalamat na
kan Bapan Namalyari. Pamakayari,
inatag-atag nay ati sa mani tawu buy
nangan sila.
12 Sên nanabsuy yay mani tawu,
sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, "Tipunun yuy kaganawan tagan
amên ayin masayang."
13 Kabay tinipun lay tagan na tina-
pay buy napakapnu lay mapu buy
luway salikap.
14 Sên nakitan mani tawuy ma-
makaupapas ya dinyag Jesus, sinabi
lay, "Sabay siyay nay propetay pan-
êtêngên tamun lumatêng baydi sa
babun luta!"

* **6:7 6:7** Ya luwan dalan na dinaryu, katumbas yan upan gisay tawu sa waluy buwan.

15 Tandan Jesus ya labay layan pilitin daygên ari. Kabay namita ya baydu buy nanguman yan nagtuksaw sa bung-uy un kay kakapad na.

Namita si Jesus sa babun lanêm (Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Sên mamayabiyabi yana, inlumunsan na mani tagasunul Jesus sa agid lawa.
17 Nadêm mana buy ayin pun si Jesus. Kabay nagsakay silayna sa gisay bangka buy munay nan maglipay papakun sa balayan Capernaum.
18 Kaban maglipay sila, nagumpisan inlumakas ya angin buy dinumagul la alun.
19 Sên nakasagwan silaynan lima o anêm ma kilumetru, dilag silan nakitan na mamita sa babun lanêm ya mamadanidani sa bangka la. A la nakilalay si Jesus awêd da abitu. Kabay sadyay limu la.
20 Nuwa sinabin Jesus kallay, "Sikuy ati! Agana kaw malimu."
21 Kabay impasakay la si Jesus sa bangka la buy mamakun ni, nilatêng sila sa lugal la lakwên la.

Tingkap mani tawu si Jesus

22-23 Kinawasakan, ya mani tawu nu saantu sila pinakan tinapay un Panginuun, idi sila pun êt baydu. Tanda lay kay gigisay bangka ya sinakayan mani tagasunul na buy asê nakilaku si Jesus kalla. Kabay indap la, idi pun baydu si Jesus.

Amêsên, dilag inlumatêng nga mani bangka ya ubat sa Tiberias ya tinunggên sa lugal nu saantu impasalamat Panginuun na tinapay ya kinnan mani tawu.
24 Sên a layna nakit si Jesus baydu buy mani tagasunul na, nagsakay sila sa mani bangkan abitu buy naku sa Capernaum amên têkapên si Jesus.

Ya kanên na mam-in biyay

25 Pamakalatêng mani tawu sa Capernaum, nakitan la si Jesus buy pinatang laya, "Manuru way, nakanu kaw pun naku baydi?"
26 Nakitbay si Jesus kalla, "Pansabin ku kamuyuy kay pantêkapên yuku, gawan nakaêkan kaw tinapay ya nakabsuy kamuyu, alwan gawan sa mani nakitan yuy mamakaupapas.
27 Mag-ubra kaw alwan kay sa kanên na mangasira, nun a sa kanên na asê mangasira buy makab-in biyay ya ayin katganan. Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu ya mam-i kamuyun ati, ta sikuy pinilin Bapan Namalyarin binyanan nan kapangyarian mam-i kamuyun ati ya kanên na sabay ya mam-in biyay ya ayin katganan kamuyu."
28 Kabay pinatang mani tawu si Jesus, "Sabêt ta sêpat yan daygên amên madyag yan na pan-ipadyag Bapan Namalyari kanyan?"
29 Nakitbay si Jesus, "Ati ya panipadyag Bapan Namalyari kamuyu. Manampalataya kaw kangkuy inutus na."
30 Namatang nga mani tawu, "Sabêt ta mamakaupapas ya ipakit mu kanyan amên manampalataya kay kamu?
31 Sabitun idi sa kakyangan na mani pipuunpuunan yan, nangan silan kanên. Ta abituy idi sa Kasulatan, 'Binyanan silan Moises kanên ya ubat sa langit.' "†
32 Sinabin Jesus kalla, "Pansabin ku kamuyuy alwan si Moises ya nam-in kanên na ubat sa langit sa pipuunpuunan yu, nun a ya Bapa kuy nam-i. Buy siya êt amêsên na mam-i kamuyun pêtêg kanên na ubat sa langit.
33 Gawan ya kanên na pan-idin Bapan Namalyari, ayin kaatag nun a abituy ubat sa langit buy mam-in biyay sa mani tawu sa babun luta."
34 Kabay sinabin mani tawu, "Panginuun, pawa mukay biyan abiin na pansabin muy kanên."

† **6:31 6:31** Exodo 16:4; Nehemias 9:15; Mani Kanta 78:24.

35 Sinabin Jesus kallay, “Sikuy
kanên na mam-in biyay. Sis-
abêt man na magdani buy manam-
palataya kangkuy a yina lumayang
o pumêl-ang agyan kanuman.”
36 “Nuwa sabitun nuna, sinabi
kina kamuyuy agyan nakit yinay
mamakaupapas ya dinyag ku, a kaw
pun êt nanampalataya kangku.
37 Ya kaganawan tawuy pan-
itiwala kangkun Bapa, sabay silay
magdani kangku. Buy ya tawuy
magdani kangku, tanggapên kuya.
38 Gawan naku waku baydin ubat
sa langit amên daygên kuy kal-
abayan Bapa kuy namiutus kangku,
alwan ya sarili kun kalabayan.
39 Ati ya kalabayan namiutus
kangku. A ku paulayan mi-
pakadawak ka mani intiwala na
kangku, nun a pabyayên ku sila sa
allun pangukum ku.
40 Gawan ati ya kalabayan Bapa
ku, ya si kaganawan nangilala buy
nanampalataya kangku ya Anak na,
mabiyan silan biyay ya ayin kat-
ganan. Buy pabyayên ku sila sa
allun pangukum ku.”
41 Amêsên, niaayas ya mani Judio
gawan sinabin Jesus ya sabay siyay
kanên na ubat sa langit.
42 Sinabi la, “Alwa nayin kay si
Jesus ya abiin ya anak Jose? Siyan
pansabin nayay ubat ya sa langit ta,
pakan kay kilala tamuy mangatwa
na?”
43 Sinabin Jesus kallay, “Agana
kaw miaayas.
44 Ayin tawuy manampalataya
kangku liban ta nu si Bapay namiu-
tus kangkuy mipakadani kana. Buy
ya mani magdani kangku, pabyayên
ku sila sa allun pangukum ku.
45 Idi sa insulat mani propetay,
‘Turwanan silan kaganawan Bapan
Namalyari.’‡ Kabay ya kaganawan
mallêngê buy makatanda sa sabin
Bapa, sabay ya magdani kangku.
46 Asê labay sabin na dilag gan
nakakit kan Bapa, liban kangkuy
ubat kan Bapan Namalyari ya sabay
ya nakakit kana.”
47 “Pansabin ku kamuyuy ya man-
ampalataya kangku, mabiyan yan
biyay ya ayin katganan.
48 Sikuy kanên na mam-in biyay.
49 Ya mani pipuunpuunan yu, nan-
gan silan kanên na indin Bapan Na-
malyari kalla sa kakyangan, nuwa
nati sila pun êt kaganawan.
50 Nuwa idi ya baydi ya kanên na
ubat sa langit buy ya mangan ati, a
yina mati.
51 Sikuy kanên na mam-in biyay
ya ubat sa langit. Ya lawini ku sabay
ya kanên na idin kun ikabyay mani
tawu sa babun luta. Sisabêt man na
mangan kanên na ati, mabiyan yan
biyay ya ayin katganan.”
52 Nisusubakan na mani Judioy
mallêngê kan Jesus. Sinabi la,
“Parasaantun maidin tawun ati ya
lawini na amên kanên tamu?”
53 Sinabin Jesus kalla, “Pansabin
ku kamuyuy nu a kaw mangan law-
ini ku ya in-Anak Tawuy ubat sa
langit buy minêm daya ku, a kaw
mabiyan biyay ya ayin katganan.
54 Nuwa sisabêt man na man-
gan lawini ku buy minêm daya ku,
mabiyan yan biyay ya ayin katganan
buy pabyayên kuya sa allun pan-
gukum.
55 Tagawan na lawini kuy pêtêg
kanên buy ya daya kuy pêtêg pan-
inêmên.
56 Sisabêt man na mangan lawini
ku buy minêm daya ku, manugêl ya
kangku buy manugêl laku êt kana.
57 Si Bapan Namalyari ya nami-
utus kangku ya sabay ya pinan-
gubatan biyay buy bumyay yaku
gawan kana. Para êt baydu, sisabêt
man na mangan lawini ku, bumyay
ya êt gawan kangku.
58 Sikuy kanên na ubat sa langit.
Ya kanên na ati, alwan kaparisun
kanên na kinnan mani pipuunpuu-
nan yu, tagawan agyan nangan sila,
nati sila pun êt. Nuwa sisabêt man

‡ **6:45 6:45** Isaias 54:13.

na mangan lawini ku, mabiyan yan
biyay ya ayin katganan."
59 Abiin na sinabin Jesus sa pan-
garal na sa balin pagtipunan mani
Judio sa Capernaum.

Ya mani sabi ya mam-in biyay ya ayin katganan

60 Sên nallêngên mani tagasunul
Jesus ya abitu, malakê kallay
nagsabin, "Mangasakit ta pan-iaral
na. Sisabêt ta makatanggap ati?"
61 Nuwa agyan ayin magsabi kana,
tandan Jesus ya piaayasan mani
tagasunul nay in-aral na. Kabay
sinabi na kallay, "Natibsê kaw nayi
sa sinabi ku?
62 Luyang ngabay nu makitan yu
kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy
mag-udung sa ubatan ku.
63 Ya Ispiritun Bapan Namalyari
sabay ya mam-in biyay. Asê madyag
tawuy ati. Ya mani pansabin ku ka-
muyuy ubat sa Ispiritun Bapan Na-
malyari ya sabay ya mam-in biyay.
64 Nuwa dilag dakun umnu ka-
muyuy asê maniwala sa mani pans-
abin ku." Sinabin Jesus ya abiin
gawan sa umpisa pun, tanda nayna
nu sisabêt ta asê manampalataya
buy nu sisabêt ta mamisupakat
kana.
65 Sinabi pun êt Jesus, "Ati ya
sangkan na sinabi ku kamuyuy ayin
manampalataya kangku nu asê tulu-
tan Bapa ku."
66 Ubat ta baydu, malakê sa mani
tagasunul nay nallakwan kana buy
asina nanunul kana.
67 Kabay pinatang nay mapu buy
luway tagasunul na, "Sikaw way,
lakwanan yuku êt nayi?"
68 Nakitbay si Simon Pedro, "Pang-
inuun, sisabêt pun na sunulun yan?
Kay sikay dilag mani sabi ya mam-in
biyay ya ayin katganan.
69 Maniwala kay kamu buy tanda
yan na kay sikay Banal la in-utus
Bapan Namalyari."
70 Sinabin Jesus kallay, "Alwa
nayin sikuy namili kamuyun mapu
buy luwa? Nuwa ya gisa kamuyu,
pinagsuklutan Satanas!"
71 Ya pantukuyun Jesus sabay si Ju-
das ya anak Simon Iscariote, gawan
agyan kaawyun si Judas sa mapu
buy luway tagasunul na sabay siyay
mamisupakat kan Jesus.

7

Asê nanampalatayay mapatêl Jesus kana

1 Pamakayarin abiin, inlibut nay
prubinsyan Galilea. Nuwa a ya naku
sa prubinsyan Judea gawan labay
yan patin mani puun Judio baydu.
2 Sên narani yay pestan mani
Judioy pambêgên Pestan Pami-
paydêng mani Sawung,
3 sinabin mani mapatêl Jesus
kanay, "Siyan a kaya naku sa Judea
amên makitan mani tagasunul muy
mani pandaygên mu ta?
4 Gawan ayin tawuy manyag
paliim nu labay nan makilala ya.
Nu manyag kaynan mamakaupapas,
ipakit mina sa kaganawan tawu."
5 Sinabin mapatêl Jesus ya abiin
gawan agyan sila, a sila manam-
palataya kana.
6 Kabay sinabin Jesus kalla, "Alwa
pun amêsên na panawun kun maku.
Nuwa sikaw, malyari kaw maku
agyan sabêt ta panawun.
7 Ta asê nasulapu kamuyuy mani
tawuy asê manunul kan Bapan Na-
malyari, nuwa siku, pangkasulap-
wan la, gawan pagpapêtgan kuy
kadawakan na pandaygên la.
8 Sikaw tanay maku sa pesta, ta a
ku pun panawun maku baydu."
9 Pamakasabi nan abiin, nagpalak-
wan ya sa prubinsyan Galilea.

Naku si Jesus sa Pestan Pamipaydêng mani Sawung

10 Pamakabitan mapatêl Jesus pa-
pakun sa pesta, naku êt si Jesus
nuwa paliim.
11 Baydu sa pesta, pantêkapên yan
mani puun Judio. "Antuyna kanung
a?", patang la.

12 Malakêy piaayasan mani tawu
tungkul kan Jesus. Dilag magsabin,
"Mangêd yan tawu." Nuwa sinabi
yaman kaatag, "Asê, kay pan-ilitêp
nay mani tawu."
13 Nuwa ayin nagsabi tungkul
kana sa arapan malakêy tawu
gawan malimu sila sa mani puun
Judio.
14 Sên kabunakan nan allun pesta,
naku si Jesus sa Templu buy nanuru
ya sa kasawangan.
15 Nakaupapas ya mani puun
Judio sa panuru na buy sinabi
lay, "Saantu na nakway abiin na
kabiyasnan na, pakan a ya nag-
aral?"
16 Kabay sinabin Jesus kallay, "Ya
pan-ituru ku alwan ubat kangku,
nun a ubat sa namiutus kangku.
17 Sisabêt man na manunul sa kal-
abayan Bapan Namalyari, matan-
dan na nu ya pan-ituru kuy ubat
kan Bapan Namalyari o kay ubat
kangku.
18 Ya manurun ubat sa sarili na,
kay labay nay ulimênên ya. Nuwa
ya maglabay ulimênên na namiutus
kana, tapat ya buy a ya malaram.
19 Alwa nayin indin Moises ka-
muyuy Kautusan? Nuwa siyan ayin
yan gisa man kamuyuy manunul sa
Kautusan. Gawan nu pansunulun
yuy Kautusan, uysiyan labay yuku
yan patin ta?"
20 Nakitbay ya mani tawu,
"Pansêdakan kaynan nadawak ka
ispiritu! Sisabêt taman na kalabay
mamati kamu?"
21 Sinabin Jesus kalla, "Nakamu-
lala kaw gawan pinaiyul kuy gisay
tawu sabitun Allun Pagpaynawa.
22 Alwa nayin indin Moises ka-
muyuy utus tungkul sa panuli? Sa
kapêtêgan, alwan ubat kan Moises
ya abiin, nun a ubat sa mani pipu-
unpuunan yu. Kabay pantulin yuy
mani anak, agyan sa Allun Pagpay-
nawa.
23 Amêsên, nu tinuli yina bay ya
anak sa Allun Pagpaynawa amên
asê malabag ga utus ya impasulat
kan Moises, uysiyan manubag kaw
ya kangku gawan pinaiyul kuy buun
lawinin gisay tawu sa Allun Pagpay-
nawa ta?
24 Agana kaw mangusga ayun sa
mangakitan yu, nun a bayu kaw
mangusga, usisên yu pun amên
matandan yuy kapêtêgan."

Namatang nga mani tawu nu si Jesus ya Cristu

25 Sinabin dakun umnuy taga
Jerusalem, "Alwa nayin sabay ya
tawun ati ya labay patin mani pin-
unu tamu?
26 Nuwa êlêwên yu! Magsabi ya
sa arapan malakêy tawu buy ayin
pansabin na mani pinunu laban
kana. Dat pangkilalanên lay nan
siyay Cristu.
27 Nuwa tanda tamu nu antuy
ubatan tawun ati. Nu lumatêng nga
Cristu, ayin makatanda nu antuy
ubatan na."
28 Kaban manuru si Jesus sa ka-
sawangan Templu, masnêg nan sin-
abi, "Indap yu nayi nu kilala yu kina
buy indap yu nayi nu tanda yina nu
antuy ubatan ku. Naku waku baydi
alwan kay sa sarili kun kalabayan,
nun a kalabayan namiutus kangku.
Tapat ya, nuwa a yuya kilala.
29 Kilala kuya gawan ubat taku
kana buy sabay siyay namiutus
kangku."
30 Gawan sa mani sinabin Jesus,
labay yina dayin dakpên mani puun
Judio. Nuwa ayin nandakêp kana
gawan alwa na pun uras.
31 Agyan paraman baydu, malakê
pun na mani tawuy manampalataya
kana. Sinabi la, "Sabay siyay nabay
ya Cristu, gawan ayin makaigit
sa mani mamakaupapas ya dinyag
na!"

In-utus ya mani magbantay sa Templu amên dakpên si Jesus

32 Nalêngên mani Pariseoy pi-
aayasan mani tawu tungkul kan Je-
sus. Kabay ya mani mamunun pari
buy mani Pariseo, in-utus lay dakun

umnuy magbantay sa Templu amên
dakpên si Jesus.
33 Sinabin Jesus, “Pêrad tanay
panawun na mapagkaawyun yuku
buy pamakayari, mag-udung ngak-
ina sa namiutus kangku.
34 Têkapên yuku, nuwa a yuku
makitan, gawan a kaw makalaku sa
lakwên ku.”
35 Kabay nipapatang nga mani
puun Judio, “Antu kanuy lakwên na
ta a tamuy na makitan? Maku ya
nayi sa mani Judioy nikyat sa lugal
mani Griego? Dat turwanan nay
mani Griego?
36 Sabêt ta labay nan sabin sa
sinabi nay, ‘Têkapên yuku, nuwa
a yuku makitan,’ buy ‘A kaw
makalaku sa lakwên ku’?”

Ya lanêm ma mam-in biyay

37 Sên kapupusan nan allun pesta
ya sabay ya pinakamaulaga, nidêng
si Jesus buy masnêg nan sinabi, “Sis-
abêt man na napêl-ang, magdani ya
kangku buy minêm.
38 Tagawan idi sa Kasulatan nu
sisabêt man na manampalataya
kangku, ‘Mag-awas ubat sa bêkê nay
lanêm ma nanuwad sibul la mam-in
biyay.’ ”
39 Ya lanêm ma pansabin Jesus,
sabay ya Ispiritun Bapan Namal-
yari ya marani yan tanggapên mani
manampalataya kana. Sa panawun
abitu, asê pun indin na Ispiritun
Bapan Namalyari gawan asê pun
nag-udung si Jesus sa langit.

Ya paniwalan mani tawu tungkul kan Jesus

40 Malakêy tawuy nakalêngê sa
sinabin Jesus buy sinabin dakun
umnu kalla, “Sabay siyay Propetay
pan-êtêngên tamu!”*
41 Sinabi êt taman kaatag, “Sabay
siyay Cristu!”
Nuwa dilag êt magsabin, “Alwan
siyay Cristu, gawan asê malyarin
maubat ta Cristu sa Galilea.
42 Alwa nayin idi sa Kasulatan
ya si Cristuy maubat sa layin Arin
David buy ianak ya sa Bethlehem
ma balayan David?”
43 Kabay asê mipaparisuy pani-
walan mani tawu tungkul kan Jesus.
44 Labay kaatag ga dakpên ya,
nuwa ayin nandakêp kana.

Asê kalabay maniwalay mani puun Judio kan Jesus

45 Amêsên, nag-udung nga mani
magbantay sa Templu sa mani ma-
munun pari buy mani Pariseo ya
sabay ya namiutus kalla. Pinatang
silan mani ati, “Siyan a yuya gintan
baydi ta?”
46 Nakitbay sila, “Babayu kay
pun nakalêngên tawuy magsabin
parabaysên.”
47 Sinabin mani Pariseo, “Alwa ta,
agyan sikaw nayiy nailitêp êt tawun
abitu?
48 Dilag kawna nayin nakitan na
mani pinunu o mani Pariseoy man-
ampalataya kana?
49 Ayin! Kay mani tawuy ayin
tanda sa Kautusan na impasulat kan
Moises ya manampalataya kana.
Parusan silan Bapan Namalyari!”
50 Si Nicodemo ya naku kan Jesus
sabitun nuna buy gisa ya êt sa mani
Pariseoy idi baydu. Sinabi na sa
mani kaawyun na,
51 “Alwa nayin labag sa Kautusan
tamuy atulan na gisay tawu anggan
a yapun inlitis buy anggan asê pun
natandan nu sabêt ta dinyag na?”
52 Pikitbayan la si Nicodemo,
“Awta taga Galilea ka êt nayi?
Mangusisa ka sa Kautusan buy
mangabasa muy ayin propetay
lumatêng nga kay maubat sa
Galilea.”
53 [Pamakayarin abiin, nipamuli
silaynan kaganawan.]

8

Ya babayi ya nadakêp sa pamikikanayun

1 [Si Jesus saman, naku ya sa Bung-
uy mani Ulibu.

* **7:40 7:40** Deuteronomio 18:15.

2 Pamakawasak, kaban mam-
abunatbunat, nag-udung si Jesus sa
kasawangan Templu. Buy malakêy
tawuy nagdani kana. Kabay niknu
yan nangaral kalla.
3 Kaban mangaral ya, inlumatêng
nga mani manurun Kautusan buy
mani Pariseoy dilag aakay ya babayi
ya nadakêp lan makikanayun. In-
arap lay babayi sa mani tawu
4 buy sinabi la kan Jesus, "Ma-
nuru, ya babayin ati, nadakêp yan
makikanayun.
5 Idi sa Kautusan na impasulat
kan Moises, ya tawuy nangasalanan
pamikikanayun, sêpat yan batwan
angga sa mati ya. Kabay amêsên,
sabêt ta masabi mu?"*
6 Abiin na impatang la kana amên
subukan ya, gawan mangkap silan
maisangkan laban kana. Nuwa kay
nagduku si Jesus buy pinanulat nay
panudun gamêt na sa luta.
7 Nuwa sên piuman-uman layan
pinatang, nidêng si Jesus buy sinabi
kallay, "Sisabêt baydi kamuyuy ayin
kasalanan, sabay siyay munan ma-
matu kana."
8 Nanguman nagduku si Jesus buy
nanulat sa luta.
9 Pamakalêngê lan sinabi na, ti-
satisa silan namita. Nunay man-
gatwa angga sa kay si Jesus tay
nitagan buy babayi.
10 Amêsên, nidêng si Jesus buy
sinabi na sa babayi, "Antu silayna?
Ayin nayin nitagan agyan gisa man
amên mangatul kamu?"
11 Nakitbay ya babayi, "Ayin na
kayêk."
Kabay sinabin Jesus kana, "Agyan
siku, a kata êt atulun. Mita
kayna, nuwa agana kayna mangu-
man manyag kasalanan."]

Si Jesus ya dêkêt sa babun luta

12 Nanguman nagsabi si Jesus
sa mani tawu, "Sikuy dêkêt sa
babun luta. Sisabêt man na ma-
nunul kangku, a yina bumyay sa
kadlêman, nun a bumyay yina sa
dêkêt."
13 Sên nalêngên mani Pariseoy
abiin, sinabi lay, "A yan ka pani-
walan ta kay kakapad minaman na
magpapêtêg tungkul sa sarili mu."
14 Nakitbay si Jesus, "Agyan mag-
papêtêg gaku tungkul sa sarili ku,
pêtêg ga pansabin ku, tagawan
tanda ku nu antuy ubatan ku buy
nu antuy lakwên ku. Nuwa sikaw,
a yu tanda nu antuy ubatan ku o nu
antuy lakwên ku.
15 Pan-atulun yuku ayun sa
kabiyasnan mani tawu baydi sa
babun luta. Nuwa siku, a ku
mangatul sa sisabêt man.
16 Nuwa agyan mangatul laku,
makatuynungan na pangatul ku. Ta
alwan kay kakapad kuy mangatul,
nun a kaawyun ku si Bapa ya nami-
utus kangku.
17 Idi sa Kautusan yuy nu mi-
parisuy pagpapêtêg luway nakakit,
sêpat yun paniwalan ya pansabin la.
18 Kabay sêpat yun paniwalan ya
pagpapêtêg ku tungkul sa sarili ku,
ta alwan kay sikuy magpapêtêg,
nun a ya Bapa ku êt ta namiutus
kangku."
19 Kabay namatang nga mani
Pariseo, "Antu yabay ya Bapa mu?"
Nakitbay si Jesus, "A yuku pêtêg
kilala buy a yu êt kilalay Bapa ku.
Ta nu kilala yuku dayi, kilala yu êt
ta Bapa ku."
20 Abiin na sinabin Jesus kaban
mangaral ya sa danin pamyanan
pera sa Templu. Nuwa ayin nan-
dakêp kana, gawan a na pun
panawun.

Asê taga babun luta si Jesus

21 Kabay nanguman nagsabi si Je-
sus sa mani pinunun mani Judio,
"Mita ku buy têkapên yuku. Nuwa a
kaw makalaku sa lakwên ku, ta mati
kaw un asê pun napatawad da mani
kasalanan yu."

* **8:5 8:5** Nu asê ipabatun Jesus sa babayi, nallabag ya sa Kautusan impasulat kan Moises (Deuteronomio 22:22). Nu impabatu êt Jesus sa babayi, nallabag ya êt sa batas Romano.

22 Kabay nisasabi ya mani puun
Judio, “Magpakamati ya lawês?
Sabêt ta labay nan sabin ya a kitamu
makalaku sa lakwên na?”
23 Sinabin Jesus kallay, “Sikaw,
taga babun luta, nuwa siku, taga
langit.
24 Kabay sinabi ku kamuyuy ma-
matyan yun asê pun napatawad da
mani kasalanan yu. Tagawan nu
a kaw maniwala ya sikuy Cristu,
taganan mamatyan yun asê nap-
atawad da mani kasalanan yu.”
25 Kabay namatang sila kana,
“Awta, sisabêt ka?”

Nakitbay si Jesus, “Alwa nayin
sinabi kina kamuyu sabitun nuna
pun nu sisabêt taku.†
26 Malakêy maisabi ku buy ma-
iatul laban kamuyu. Nuwa paraman
baydu, ya pan-ipatanda ku sa mani
tawu sa babun luta, kay abituy mani
pan-ipasabin namiutus kangku. Buy
mapagtiwalan na mani pansabin
na.”
27 A la mapukatan ya si pan-
tukuyun na, sabay ya Bapa nay idi
sa langit.
28 Kabay sinabin Jesus, “Sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, nu
intag-ay‡ yu kinay ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, matandan yuy sikuy
Cristu. Buy matandan yu êt ta
kaganawan pandaygên ku buy pans-
abin kuy kay abituy in-aral kangkun
Bapa ku.
29 Pawa kun pagkaawyun na
namiutus kangku. A naku pallak-
wanan un kay kakapad ku, tagawan
pawa kun pandaygên na mani kapa-
paidu kana.”
30 Sên nalêngên mani tawuy sin-
abin Jesus, malakêy nanampalataya
kana.

Ya kapêtêgan na mamibus sa tawu ubat sa kasalanan

31 Sinabin Jesus sa mani Judioy
nanampalataya kana, “Nu isundu
yuy panunul yu sa pan-iaral ku,
pêtêg ga mani tagasunul kataw.
32 Matandan yuy kapêtêgan buy
ya kapêtêgan sabay ya mamibus
kamuyu.”

33 Nakitbay sila kan Jesus, “Layi
kay Abraham buy kanuman, a kay
napaipus agyan kan sisabêt man.
Uysiyan sinabi muyay mibus kay
yata?”

34 Nakitbay si Jesus kalla, “Pans-
abin ku kamuyuy nu sisabêt man na
mangasalanan, ipus yan kasalanan.
35 Ya ipus, asê kaawyun sa gisay
pamilya, nuwa ya anak, kaawyun ya
kanuman.
36 Kabay nu ya Anak Bapan Na-
malyari ya mamibus kamuyu sa
kasalanan, taganan mibus kaw.
37 Tanda kuy layi kaw Abraham,
nuwa labay yukun patin, gawan a
yu labay tanggapên na pangaral ku.
38 Pansabin ku kamuyuy mani
nakitan ku sa lukup Bapa ku, nuwa
sikaw, pandaygên yuy naman na
nalêngê yu sa bapa yu.”

39 Sinabin mani tawu, “Layi kay
Abraham!”

Nakitbay si Jesus, “Nu pêtêg kaw
mani layin Abraham, pandaygên yu
dayi ya mangangêd da dinyag na.
40 Nuwa amêsên, siyan labay yu
kinan patin, agyan pansabin kina
kamuyuy kapêtêgan na nalêngê
ku kan Bapan Namalyari. Alwan
parabaysên na dinyag Abraham.
41 Sikaw, pandaygên yuy mani
pandaygên bapa yu.”

Nakitbay sila kan Jesus, “Alwa
kay anak sa kaatag! Kay si Bapan
Namalyari ya bapa yan.”

42 Sinabin Jesus kalla, “Nu si Ba-
pan Namalyari ya Bapa yu, kakaid-
wan yuku dayi, gawan ubat taku
kana. Buy naku waku baydi alwan
sa sarili kun kalabayan, nun a in-
utus sakun Bapan Namalyari.

† **8:25 8:25** Sa Griego malyarin paradi êt ta labay sabin “Uysiyan kaylangan tamu yapun misasabi ta?” ‡ **8:28 8:28** *intag-ay* ya labay sabin intag-ay, intag-ay sa kurus.

43 A yu mapukatan na pansabin
ku, gawan a yu labay tanggapên na
pan-iaral ku.
44 Si Satanas ya bapa yu, ta nu
sabêt ta labay na, sabay ya pan-
daygên yu. Mamati yan tawu
ubat pun sa umpisa buy a na
labay ya kapêtêgan, gawan ayin
kanay kapêtêgan. Ugali naynay
malaram, gawan sabay siyay bapan
kaganawan kalaraman.
45 Nuwa agyan kapêtêgan na
pansabin ku, a yuku labay pani-
walan.
46 Sisabêt kamuyuy makapagsabin
nakadyag gakun kasalanan? Ayin!
Nu kapêtêgan na pansabin ku,
uysiyan a kaw ya kalabay manam-
palataya kangku ta?
47 Ya mani anak Bapan Namalyari,
mallêngê sila sa pansabin Bapan
Namalyari. Nuwa sikaw, a kaw
mallêngê gawan a kaw anak Bapan
Namalyari."

Si Jesus buy si Abraham

48 Sinabin puun mani Judio kan Je-
sus, "Pêtêg awêd da gisa kan Samar-
itano§ buy pansêdakan nadawak ka
ispiritu."
49 Nakitbay si Jesus, "A ku
pansêdakan nadawak ka ispiritu,
nun a pamparangalên kuy Bapa
ku. Nuwa sikaw, a yuku pampara-
ngalên.
50 A ku mangkap pamarangal. Si
Bapay mangkap mani tawuy mama-
rangal kangku buy kay siyay man-
gukum.
51 Pansabin ku kamuyuy nu sis-
abêt man na manunul sa pan-iaral
ku, a ya mati kanuman."
52 Sinabin mani Judio, "Amêsên,
pêtêg yabay ya pansêdakan kaynan
nadawak ka ispiritu. Ta nati si
Abraham buy mani propeta, pakan
pansabin muy asê mati kanuman na
manunul sa pan-iaral mu.
53 Mas igit ka pun nayi sa bapa
yan ya si Abraham? Agyan siya buy
mani propetay nati! Sisabêt ka sa
êlêw mu?"
54 Nakitbay si Jesus, "Nu kay sikuy
mamarangal sa sarili ku, ayin ka-
pukatan na ati. Nuwa si Bapay
pansabin yuy Bapan Namalyari yuy
sabay ya mamarangal kangku.
55 A yuya kilala, nuwa kilala kuya.
Nu sabin kuy a kuya kilala, kaparisu
yu kinan malaram. Nuwa taganan
kilala kuya buy pansunulun kuy
pansabin na.
56 Sên natandan bapa yun Abra-
ham ma tungkul sa panawun na
pallumatêng ku baydi, natula ya.
Pamakakit na, natulatula yabay."
57 Sinabin mani puun Judio kanay,
"Ayin ka pun limampuy tawun.
Parasaantu mun masabi ya nakitan
mina si Abraham?"*
58 Nakitbay si Jesus, "Pansabin ku
kamuyuy bayu pun ianak si Abra-
ham, Sikuwi Sikina."†
59 Gawan sa sinabi na, namulut
batuy mani tawu amên batwan ya.
Nuwa nakapagtagu si Jesus buy na-
mita ya sa Templu.

9

Pinaiyul Jesus ya gisay bulag

1 Kaban mamita si Jesus, dilag yan
nakitan na gisay liyaki ya in-anak
kinan bulag.
2 Pinatang mani tagasunul na si
Jesus, "Manuru, sisabêt ta nan-
gasalanan ta in-anak yan bulag?
Siya nayi o mangatwa na?"
3 Nakitbay si Jesus, "Alwan siya o
mangatwa nay nangasalanan, nun
a in-anak yan bulag amên makitan
kanay kapangyarian Bapan Namal-
yari.
4 Kabay kaban allu pun, sêpat
tamun daygên na pan-ipadyag Ba-
pan Namalyari ya namiutus kangku.

§ **8:48 8:48** Nayêpay êlêw mani Judio sa mani Samaritano gawan naawyunan silaynan kaatag layi.
* **8:57 8:57** Si Abraham nati ya sabitun luway libuy tawun bayu pun in-anak si Jesus. Nag-umpisan nangaral si Jesus sabitun tatlumpuy tawun nayna. † **8:58 8:58** *Siku wi Sikina* gisa sa lagyun Bapan Namalyari sa Exodo 3:15.

Gawan nu yabi yana, a tamina
madyag ga pan-ipadyag na.
5 Kaban idi yaku pun sa babun
luta, sikuy dêkêt mani tawu."
6 Pamakasabi nan ati, nanupay ya
sa luta ya dinyag nan burak buy
impunu na sa matan bulag.
7 Sinabin Jesus sa bulag, "Maku ka
sa pagpaluynan ya pambêgên Siloe
buy magpulamus ka baydu." Ya
labay sabin Siloe, "In-utus." Kabay
naku yabay bayduy bulag buy nag-
pulamus. Sên nag-udung ngina,
nakakit tina.
8 Kabay nipapatang nga mani
karani nan bali buy kaatag pun na
nakakit kana sabitun magpalimus
yapun. Sinabi la, "Alwa nayin sabay
siyay nakaiknun magpalimus allu-
allu?"
9 Sinabin kaatag, "Awya sabay siya
yabay."
Nuwa sinabi êt kaatag, "Te! Alwa,
kay kalupa nay abitu."
Sinabin bulag, "Sabay sikuy
abitu."
10 Kabay pinatang lay liyaki,
"Parasaantu kan nakakit?"
11 Nakitbay ya, "Ya liyaki ya
pambêgên lan Jesus, nanyag yan
burak buy impunu nay ati sa mata
ku buy sinabi na kangkuy, 'Maku ka
sa pagpaluynan na pambêgên Siloe
buy magpulamus ka baydu.' Kabay
naku waku baydu buy nagpulamus.
Pamakayari, nakakit takina."
12 Namatang nga mani tawu, "An-
tuyna?"
Nakitbay ya liyaki, "Tawan, a kina
tanda."

Inlitis mani Pariseo si Jesus

13 Amêsên, ya manan bulag, gin-
tan nan mani tawu sa mani Pariseo.
14 Allun Pagpaynaway abitu
sabitun nanyag burak si Jesus buy
pinaiyul la bulag.
15 Pinatang nga êt mani Pariseoy
manan bulag, "Parasaantu kan
nakakit."
Kabay sinabi na, "Pinunwan nan
burak ka mata ku. Nagpulamus
saku buy pamakayari, nakakit tak-
ina."
16 Sinabin dakun umnuy Pariseo,
"Pilmin alwan ubat kan Bapan Na-
malyari ya tawuy nanyag abiin,
gawan a na sinunul la utus tungkul
sa Allun Pagpaynawa."
Nuwa sinabi yaman kaatag, "Nu
makasalanan ya, parasaantu nan
nadyag ga parabaysên na mamakau-
papas?" Kabay asê nikakasunduy
mani Pariseo tungkul kan Jesus.
17 Kabay pinatang manguman
mani Pariseoy manan bulag, "Sabêt
ta masabi mu tungkul sa tawuy
namaiyul kamu?"
Nakitbay ya, "Ya masabi ku, gisa
yan propeta."
18 Nuwa asê pun êt naniwalay
mani puun Judio ya sabay siyay
manan bulag buy amêsên, makakit
tina. Kabay impabêg lay mangatwa
na
19 buy pinatang, "Anak yu nayi ya
ati? Pêtêg nayin in-anak kinan bu-
lag? Uysiyan makakit tina amêsên
ta?"
20 Nakitbay ya mangatwa na,
"Awu, tanda yan na anak yan yabay
buy in-anak kinan bulag.
21 Nuwa a yan naman tanda nu
parasaantu yan makakit amêsên.
Buy a yan êt tanda nu sisabêt ta na-
maiyul kana. Siya tay patangên yu,
ta idi yina sa ustuy idad. Makapikit-
bay yina para sa sarili na."
22 Abiin na sinabin mangatwan
manan bulag gawan malimu sila sa
mani puun Judio. Tagawan napika-
sunduwan mani puun Judio ya nu
sisabêt man na magsabin si Jesus
sabay siyay Cristu, isakwil lina sa
balin pagtipunan mani Judio.
23 Kabay paradi ya pikitbay man-
gatwa na, "Idi yina sa ustuy idad.
Siya tay patangên yu."
24 Kabay manguman lan impabêg
ga manan bulag buy sinabi kanay,
"Manumpa ka sa lagyun Bapan Na-
malyari ya sabin mu kanyan ya
pêtêg! Tanda yan na makasalanan
na tawun abitu!"

25 Nakitbay ya, “A ku tanda nu
makasalanan ya o asê. Ta kay
tanda kinamanbay, mana kinan bu-
lag, nuwa amêsên, makakit takina.”
26 Kabay pinatang layna êt ta
manan bulag, “Sabêt ta dinyag
na kamu? Parasaantu nakan
pinaiyul?”
27 Nakitbay ya, “Pakan sinabi kina
kamuyu ta, nuwa kay a kaw kalabay
maniwala. Awta labay yuku yan
malêngên manguman ta? Kalabay
kaw êt nayin madyag tagasunul
na?”
28 Kabay nanubag ga mani Pariseo
buy inuyam laya, “Sikay naman na
tagasunul na, nuwa sikay, tagasunul
kay yaman Moises.
29 Tanda yan na nagsabi si Bapan
Namalyari kan Moises, nuwa ya
tawun abitu, a yan tanda nu antuy
ubatan na!”
30 Nakitbay ya liyaki, “Abiin yabay
ya mamakaupapas. A yu tanda nu
antuy ubatan na, nuwa pinaiyul nay
mata ku.
31 Tanda tamuy asê pallêng-
ên Bapan Namalyari ya mani
makasalanan, nun a pallêng-ên nay
sisabêt man na mangulimên kan
Bapan Namalyari buy manyag sa
kalabayan na.
32 Paubat awlagi angga amêsên,
ayin kitamu pun nalêngêy tawuy
nakapaiyul tawuy in-anak kan bu-
lag.
33 Nu alwan ubat kan Bapan Na-
malyari ya tawun abiin, a na dayi
nadyag kangkuy ati ya mamakaupa-
pas.”
34 Nakitbay ya mani puun Judio,
“In-anak kaynan makasalanan!
Alwa ta siyan napas-êy yapun
na nakêm mun aralên ka yaman
ta!” Kabay impatas laya sa balin
pagtipunan mani Judio.

Ya Ispiritwal la Pangabulag

35 Nabalitan Jesus ya manan bu-
lag, impatas ya sa balin pagtipunan
mani Judio. Kabay tingkap nay ati.
Sên nakitan naya, pinatang naya,
“Sikayna man nay, manampalataya
ka nayi sa in-Anak Tawuy ubat sa
langit?”
36 Nakitbay ya liyaki, “Sisabêt ya?
Sabin mu wati kangku amên man-
ampalataya ku kana.”
37 Sinabin Jesus kana, “Nakitan
mu wina. Sabay ya pagkasabi mu
amêsên.”
38 Kabay sinabin liyaki, “Pangin-
uun, manampalataya kina kamu.”
Nanduku ya buy nangulimên kan
Jesus.
39 Sinabi pun êt Jesus, “Naku waku
baydi sa babun luta amên mipatan-
dan pêtêg ga kabilyan mani tawu
sa pangêlêw Bapan Namalyari. Ya
mani tawuy magsabin makakit sila
sa kapêtêgan, sabay silay bulag.
Nuwa ya magsabin a la makitan na
kapêtêgan, sabay silay makakit.”
40 Dilag dakun umnuy Pariseoy
nakalêngê sa sinabin Jesus. Kabay
pinatang laya, “Pansabin mu nayi ya
bulag kay êt?”
41 Nakitbay si Jesus, “Nu pansabin
yuy bulag kaw sa kapêtêgan, ayin
dayi kamuyuy kasalanan. Nuwa
gawan pansabin yuy makakit kaw,
manugêl pun kamuyuy kasalanan.”

10

Ya paalimbawa sa pastul

1 Nagsabi si Jesus sa kapamila-
tan paalimbawa, “Pansabin ku ka-
muyuy ya mansumun sa kural mani
tupa un asê manduman sa pasbul
nun a kay mallukbang ya sa bakud,
sabay siyay manakaw buy tulisan.
2 Nuwa ya manduman sa pasbul,
sabay siyay magpastul sa mani tupa.
3 Ya magbantay sa pasbul, pa-
sunun nay magpastul buy tandan
mani tupay tunuy magpastul kalla.
Pambêgên nay lagyun mani tupa na
buy umawas silan manunul kana.
4 Nu namipaawas yan tupa, mu-
muna ya kalla buy manunul kanay
mani tupa, tagawan tanda lay tunuy
na.
5 A sila manunul sa kaatag tawu,
nun a muwayu silan pakarayu,
gawan a la tanday tunuy kaatag.”

6 Sinabin Jesus sa mani tawuy
paalimbawan abiin, nuwa a la na-
pukatan na labay nan sabin.

Si Jesus ya mangêd da pastul

7 Kabay nanguman nagsabi si Je-
sus, “Pansabin ku kamuyuy sikuy
pasbul la dadanan mani tupa.
8 Ya kaganawan nangaral ka-
muyun alwan pêtêg ya nuna kangku
sabay silay mani manakaw tupa buy
mani tulisan. Nuwa a sila inlêngên
mani tupa ku.
9 Sikuy pasbul. Buy sisabêt man
na sumun duman kangku sabay
siyay miligtas. Manuwad yan tupay
malyarin sumun buy umawas sa
kural buy makakit yan pagpastulan.
10 Kay mallumatêng nga man-
akaw amên manakaw, mamati buy
manira. Nuwa inlumatêng ngaku
amên biyan kuy mani tawun biyay
ya sagana buy ganap.”
11 “Sikuy mangêd da pastul. Buy
ya mangêd da pastul, nakal-an yan
mati para sa mani tupa na.
12 Ya pan-upan na magpastul, nu
makakit yan asun aniwid da mal-
lumatêng, muwayu ya buy lak-
wanan nay mani tupa, gawan alwan
kana. Kabay duyungun asun aniwid
da mani tupa buy mangapisisyay
sila.
13 Ya pan-upan na magpastul,
muwayu ya buy lakwanan nay mani
tupa gawan kay pan-upan ya buy
ayin yan malasakit sa mani tupa.”
14-15 “Sikuy mangêd da pastul. Nu
parasaantu wakun kilalan Bapa ku
buy nu parasaantu kuyan kilala,
parabaysên êt ta pangilala ku sa
mani tupa ku buy ya pangilala la
kangku. Buy nakal-an nakun mati
para kalla.
16 Dilag gaku pun tupay a ku pun
naikural.* Kaylangan ku silan ipa-
sun sa kural. Pallêng-ên lay naman
na tunuy ku buy piaawyunun ku
sila amên kay gigisa ta sila ya dilag
gigisay magpastul.”
17 “Kakaidwan nakun Bapa,
gawan nakal-an nakun mati para
kalla amên manguman nakun
mabyay.
18 Ayin makakwan biyay ku, nun
a kay kusa kun idin. Dilag gakun
kapangyarian idin na ati buy di-
lag gaku êt kapangyarian mabyay
manguman, ta abiin na in-utus
kangkun Bapa ku.”
19 Gawan sa sinabin Jesus, asina êt
nikakasunduy mani Judio.
20 Malakê kallay magsabin,
“Tulawên ya buy pansêdakan
yan nadawak ka ispiritu. Siyan
mallêngê kaw ya kana ta?”
21 Nuwa sinabi yaman kaatag
mani Judio, “Alwan parabaysên
na pansabin tawuy pansêdakan
nadawak ka ispiritu. Ta nu pêtêg
yan pansêdakan nadawak ka ispir-
itu, a na dayi napaiyul la bulag.”

Insakwil mani Judio si Jesus

22 Amêsên sa balayan Jerusalem,
Pestay nan Pamitalagan Templu kan
Bapan Namalyari. Panawun nalêpêt
ta abitu.
23 Idi sa Templu si Jesus ya mamita
sa balkun Solomon.
24 Pinalitêngan yan mani Judio
buy sinabi kanay, “Makanu mu
sabin kanyan nu sisabêt ka? Nu
sikay Cristu, sabin minan tapatan
kanyan.”
25 Nakitbay si Jesus kalla, “Sinabi
kina kamuyu nu sisabêt taku, nuwa
a kaw kalabay maniwala kangku.
Ya mamakaupapas ya dinyag ku
sa lagyun Bapa ku, sabay ya mag-
papêtêg nu sisabêt taku.
26 Nuwa a kaw maniwala kangku,
gawan alwan sikaw wa mani tupa
ku.
27 Mallêngê kangkuy mani tupa
ku. Kilala ku sila buy manunul sila
kangku.
28 Pambiyan ku silan biyay ya ayin
katganan buy kanuman a sila mi-
laku sa ayin katganan na kaparusan.

* **10:16 10:16** Ya pantukuyun Jesus abitu silay alwan mani Judio.

Idi silayna kangku buy ayin nan
makasakmut kalla.
29 Indin sila kangkun Bapa kun
Namalyari ya makapangyarian sa
kaganawan buy ayin makasakmut
kalla sa Bapa ku.
30 Siku buy si Bapa, gigisa."

31 Sên nalêngên mani Judioy abiin,
nanguman silan namulut batuy pa-
matu la kan Jesus.
32 Nuwa sinabin Jesus kallay, "Im-
pakit kina kamuyuy malakêy man-
gangêd da dinyag ku ya impadyag
kangkun Bapa ku. Sabêt sa mani
abiin na sangkan ta siyan batwan
yuku yata?"

33 Nakitbay sila, "A yan ka batwan
gawan sa mangangêd da dinyag
mu, nun a sa pallamus mu kan
Bapan Namalyari, tagawan pan-
iparisu muy sarili mu kan Bapan
Namalyari, pakan kay tawu ka."

34 Nakitbay si Jesus, "Alwa nayin
idi sa kasulatan na sinabin Bapan
Namalyari ya mani namalyari kaw?
†
35 Tanda tamuy a tamu malyarin
daygên ayin pukat ta Kasulatan Ba-
pan Namalyari. Kabay nu binêg nan
namalyari ya mani ninunu tamu ya
pinipatandan nan sabi na,
36 siyan pansabin yu yay pal-
lamusun ku si Bapan Namalyari
gawan sinabi kuy, 'Anak kakun Ba-
pan Namalyari ta.' Sikuy pinili na
buy in-utus baydi sa babun luta!
37 Nu a ku pandaygên na mani
pan-ipadyag kangkun Bapa ku,
agana kaw maniwala kangku.
38 Nuwa pandaygên kuy mani pan-
ipadyag na kangku. Kabay agyan a
yuku paniwalan, paniwalan yu dayi
ya mani dinyag kuy mamakaupapas
amên matandan yu buy mapukatan
na idi kangku si Bapa buy idi yaku
kana."

39 Gawan sa sinabin Jesus, dakpên
nina dayin mani Judio, nuwa a laya
nadakêp.

40 Kabay nanguman naku si Jesus
sa lipay Ilug Jordan, sa lugal la pina-
mawtismuwan Juan sabitun nuna.
Nanugêl ya baydu
41 buy malakêy tawuy naku kana.
Sinabi la, "Ayin yabay dinyag si Juan
na mamakaupapas, nuwa pêtêg ga
kaganawan sinabi na tungkul sa
tawun ati."
42 Buy malakêy tawu bayduy
nanampalataya kan Jesus.

11

Ya pangamatin Lazaro

1 Dilag gisay liyaki ya naglagyun
Lazaro sa baryun Bethania,
kaawyun nay mapatêl na ya silan
Maria buy si Marta.
2 Si Maria, sabay ya namibulug
pabangi sa bitis Panginuun buy pa-
makayari, pinunisan nan sabut na.
Amêsên, dilag sakit si Lazaro.
3 Kabay impasabin Marta buy
si Maria kan Jesus, "Panginuun,
nagsakit ta kakaidwan mun kalugu-
ran."
4 Sên natandan Jesus ya abiin,
sinabi nay, "A na ikamati ya sakit
ta ati. Nalyari ya abiin amên ma-
parangalan si Bapan Namalyari buy
maparangalan naku êt ta Anak na."
5 Kakaidwan Jesus ya mipapatêl
ya silan Marta, Maria buy si Lazaro.
6 Paraman baydu, sên nabalitan
nay nagsakit si Lazaro, nanugêl yan
luway allu sa binyanan na.
7 Pamakayari, sinabi na sa mani
tagasunul nay, "Mag-udung kitam-
ina sa prubinsyan Judea."
8 Nakitbay sila kana, "Manuru,
uysiyan labay muyan mag-udung ka
sa Judea ta pakan dakun nakanu
pun, labay kan batwan mani Judio
baydu?"
9 Nakitbay kalla si Jesus, "Alwa
nayin dilag mapu buy luway uras
ya nasawang sa gisay allu? Kabay
ya mamita sa nasawang, a ya
midumpul, gawan nasawang nga
babun luta.

† **10:34 10:34** Mani Kanta 82:6.

10 Nuwa ya mamita sa yabi,
midumpul ya gawan ayin nan
sawang."
11 Pamakayari, sinabi pun êt Je-
sus, "Ya kaluguran tamun si Lazaro,
mamabêlêw ya. Nuwa lakwên
kuyan pêwên."
12 Kabay sinabin mani tagasunul
na, "Panginuun, nu kay mamabêlêw
ya, umiyul yapun."
13 Indap la nu kay mamabêlêw si
Lazaro, pakan ya labay sabin Jesus,
nati yina.
14 Kabay intusêk sinabin Jesus
kallay, "Nati yana si Lazaro.
15 Nuwa matula ku ya ayin naku
baydu ta abiin na makakangêd ka-
muyu. Ta sa kapamilatan daygên
ku, luyang kaw pun manampalataya
kangku. Kaksaw kawna, ta lakwên
tamu ya."
16 Si Tomas ya pambêgên lan Kam-
bal, sinabi na sa mani kaparisu
nan tagasunul, "Kilaku kitamu kana
agyan mati kitamun kaawyun na."

Si Jesus ya Biyay buy ya Pangu-man Pangabyay

17 Sên inlumatêng si Jesus sa bal-
ayan Bethania, natandan nay apat
tay allun nakalbêng si Lazaro.
18 Kay tatluy kilumetruy dayun
Bethania sa balayan Jerusalem.
19 Kabay malakêy Judioy ubat
sa Jerusalem ya nakun nakidamay
kallan Marta buy kan Maria sa
pangamatin patêl la.
20 Sên nalêngên Martay in-
lumatêng ngana si Jesus, timbêng
naya. Nuwa si Maria, nanugêl ya sa
bali la.
21 Sinabin Marta kan Jesus, "Pang-
inuun, nu idi kata dayi baydi, asê
dayi nati si Lazaro ya patêl ku.
22 Nuwa paraman baydu, agyan
amêsên, tanda kuy agyan sabêt man
na yawarên mu kan Bapan Namal-
yari, idin na kamu."
23 Sinabin Jesus kanay, "Mangu-
man mabyay ya patêl mu."
24 Nakitbay si Marta, "Tanda
kuy mabyay ya sa tawlin allu nu
pabyayên manguman na nangama-
mati."
25 Sinabin Jesus kanay, "Sikuy
mam-in biyay buy sikuy mamabyay
manguman sa mani nati. Ya man-
ampalataya kangku, agyan mati ya,
manguman yan mabyay.
26 Buy sisabêt man na nangabyay
buy manampalataya kangkuy agyan
mati ya, mabyay yan ayin katganan.
Maniwala ka nayi sa sinabi ku?"
27 Nakitbay si Marta, "Awuy Pang-
inuun. Manampalataya kun sikay
Cristuy Anak Bapan Namalyari ya
pan-êtêngên yan lumatêng baydi sa
babun luta."

Nanangis si Jesus

28 Pamakasabi nan abiin, nag-
udung si Marta sa bali la buy di-
nanyan na si Maria buy in-ayas
kanay, "Inlumatêng ngay Manuru.
Pan-ipabêg naka."
29 Sên nalêngên Mariay abiin,
tambêng yan nidêng buy naku kan
Jesus.
30 Asê pun nilatêng si Jesus sa
Bethania, ta idi yapun sa lugal nu
saantu yan timbêng Marta.
31 Sên nakitan mani Judioy maki-
damay kallay tambêng nidêng si
Maria buy nag-awas, pikilakwan
laya, ta indap la nu maku ya sa
pinilbêngan kan Lazaro amên man-
angis.
32 Pamakalatêng Maria sa
binyanan Jesus, nanduku ya sa ara-
pan na buy sinabi na, "Panginuun,
nu idi kata dayi baydi, asê dayi nati
ya patêl ku."
33 Sên nakitan Jesus ya man-
angis si Maria buy ya mani Judioy
kaawyun na, nalunus ya buy nalug-
may nakêm na.
34 Pinatang na sila, "Antuy
pinilbêngan yu kana?"
Nakitbay sila, "Panginuun, kak-
saw ka, ta êlêwên muya."
35 Nakatangis si Jesus.
36 Kabay sinabin mani Judio,
"Elêwên yu nu parasaantu nan
kakaidwan si Lazaro."

37 Nuwa sinabi yaman kaatag,
"Pinaiyul nay liyaki ya bulag.
Uysiyan pinaulayan nayan nati si
Lazaro ta?"

Pinabyay si Lazaro

38 Kaban papakun silan Jesus sa
pinilbêngan kan Lazaro, nangu-
man nalugmay nakêm na. Ya
pinilbêngan kan Lazaro, gisay
lêyang nga tinakpan gisay maragul
la batu.
39 Pamakalatêng la baydu, sinabin
Jesus, "Itas yuy batu."
Nuwa nakitbay si Marta ya mag-
patêl sa nati, "Panginuun, nabatay
na amêsên na bangkay na, ta apat
tay allu nan nakalbêng."
40 Sinabin Jesus kanay, "Alwa
nayin sinabi kina kamuy nu man-
ampalataya ka, makitan muy ka-
pangyarian Bapan Namalyari?"
41 Kabay intas lay batu. Nangêlêw
si Jesus sa langit buy sinabi na,
"Bapa, magpasalamat taku kamu,
gawan inlêngê muku.
42 Tanda kuy pawa mukun
pallêng-ên, nuwa pansabin kuy
ati para sa ikakangêd mani idi sa
palitêng ku amên maniwala silan
sikay namiutus kangku."
43 Pamakasabi nan abiin, masnêg
nan sinabi, "Lazaro, magsalwang
ka!"
44 Kabay nagsalwang yabay si
Lazaro ya nakabêlêbêl pun telay
paglêbêng ya mani gamêt buy bitis
na buy nakatakêp pun telay lupa na.
Sinabin Jesus kallay, "Itas yuy telay
nakabêlêbêl kana amên makabita
ya."

*Ya palanun mani puun Judio la-
ban kan Jesus*
*(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lu-
cas 22:1-2)*

45 Ya mani Judioy nakidamay
kallan Maria, sên nakitan lay dinyag
Jesus, malakê kallay nanampalataya
kana.
46 Nuwa ya kaatag kalla, naku sa
mani Pariseo buy sinabi lay dinyag
Jesus.
47 Kabay impabêg mani mamu-
nun pari buy mani Pariseoy ka-
ganawan mangatwan Judioy man-
gatuynungan. Buy sên nititipun
silayna, sinabi lay, "Sabêt ta daygên
tamu? Malakêy nay mamakaupapas
ya pandaygên tawun abiin.
48 Nu paulayan tamu ya, mani-
walay kaganawan tawuy sabay
siyay Cristu buy daygên layan ari
tamu. Nu malyari ya abiin, lakwên
kitamun mani sundalus Romano
buy sirên lay Templu buy bansa
tamu."
49 Nuwa gisa kalla si Caifas ya
pinakapuun pari sa panawun abitu
ya nagsabin, "Pêtêg yabay ayin kaw
tanda.
50 A yu nayi naisip pa mas mangêd
da kay gigisay tawuy mati kaysa
mipakadawak ka buun bansa?"
51 Alwan ubat sa sarilin Caifas ya
sinabi na nun a bilang pinakapuun
pari sa panawun abitu, impatanda
nay pan-ipasabin Bapan Namalyari
kana ya mati si Jesus para sa
ikakangêd buun bansa.
52 Alwan kay para sa ikakangêd
buun bansa, nun a para sa ka-
ganawan anak Bapan Namalyari ya
nikyat sa buun babun luta amên
tipunun buy pibêtêkên sila.
53 Kabay paubat ta baydu,
nangisip silayna nu parasaantu lan
ipapati si Jesus.
54 Kabay paubat ta baydu, a yina
mamaku si Jesus sa piakit-akit mani
Judio, nun a kay naku yata sa bal-
ayan Efraim ya narani sa kakyangan
buy nanugêl ya baydu kaawyun ya
mani tagasunul na.
55 Sên narani yay pestan mani
Judioy pambêgên Pestan Kaligtasan,
malakêy tawuy ubat sa kaatag lugal
Israel ya naku sa Jerusalem amên
daygên na naugalyan lay pallinis
bayu magpesta.
56 Pantêkapên mani tawu si Jesus
buy nipapatang sila sa kasawangan
Templu, "Sabêt ta êlêw yu? Maku ya
nayi baydi sa pesta?"

57 Sa panawun abitu, nam-in utus
ya mani mamunun pari buy mani
Pariseo un paradi, “Nu tanda yuy
binyanan Jesus, sabin yu kanyan.”
In-utus lay abiin amên maipadakêp
laya.

12

Binulugan pabangi si Jesus
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Anêm ma allu bayu miras ya
Pestan Kaligtasan, naku si Jesus
sa Bethania nu saantu manugêl si
Lazaro ya pinabyay na.
2 Kabay namil-an apunan na mani
kaluguran Jesus ya silan Maria,
Marta buy si Lazaro. Si Martay
mangapag kalla buy gisa si Lazaro
sa kaêm Jesus.
3 Si Maria, dilag yan kapitnan
litruy makamal la pabangi ya pawan
nardo.* Pakanawa nan imbulug
ga ati sa bitis Jesus buy pinunisan
nan sabut na. Kabay sadyay bawun
pabangi sa lalên bali.
4 Si Judas Iscariote ya gisa sa
mani tagasunul Jesus ya sabay ya
mamisupakat kana, idi ya êt baydu.
Sinabi na,
5 “Ya pabangin abiin, alagan upan
gisay tawu sa gisay tawun. Uysiyan
a na yata insaliw buy ya naabli na,
maidin sa mani kalulu?”
6 Sinabin Judas ya abiin, alwan
gawan magmalasakit ya sa mani
kalulu nun a gawan mapanakaw ya.
Tagawan sabay siyay manalan pera
la, nuwa pallimêdên nay ati.
7 Sinabin Jesus, “Paulayên muya.
Imbulug nay ati bilang pamil-an sa
pamilbêng kangku.
8 Pawa yun mapagkaawyun na
mani kalulu. Nuwa siku, a yu pawan
mapagkaawyun.”

Ya palanun pamati kan Lazaro

9 Malakêy Judioy nakabalitan idi
sa Bethania si Jesus. Kabay nipam-
maku sila baydu, alwan kay gawan
kan Jesus nun a labay la êt makitan
si Lazaro ya pinabyay na.
10 Kabay pinalanun mani mamu-
nun pari ya ipapati la êt si Lazaro.
11 Tagawan sa pangabiyay
nan manguman, malakêy Judioy
nakisyay kalla buy nanampalataya
kan Jesus.

Ya pansumun Jesus sa Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11;
Lucas 19:28-40)

12 Pamakawasak, nabalitan
malakêy tawuy nakipesta, ya maku
si Jesus sa Jerusalem.
13 Kabay nangwa silan mani pala-
pan palma buy timbêng si Je-
sus. Mansaway silan magsabin,
“Ulimênên na Bapan Namalyari!
Pagpalên Bapan Namalyari ya mal-
lumatêng sa lagyu na! Pagpalên na
Arin Israel!”†
14 Nakasakay ya sa biserun asnu
kaparisun nakasulat sa Sabin Bapan
Namalyari,
15 “Sikaw wa mani tawuy idi sa bal-
ayan Zion,‡ agana kaw mal-
imu!
Elêwên yu! Palatêng ngay ari
yu
ya nakasakay sa gisay biserun
asnu!”§
16 Asê pun mapukatan mani taga-
sunul na ya abiin na pandaygên
mani tawu kana. Nuwa sên nag-
udung nga si Jesus sa langit, baydu
la pun napukatan ya si pangulimên
mani tawu kana, sabay ya pan-
tukuyun un kasulatan.
17 Sabitun binêg Jesus si Lazaro sa
pinilbêngan kana buy pinabyay ya,
malakêy nakakit. Kabay imbalita lay
nalyari.
18 Sên nabalitan malakêy tawuy
mamakaupapas ya dinyag Jesus,
timbêng laya.
19 Kabay nisasabi ya mani Pariseo,
“Elêwên yu ba! Ayin kitaminan
madyag, ta manunul la kanay ka-
ganawan tawu!”

* **12:3 12:3** *nardo* sabay ya tanaman na ubat sa kaatag ga bansa. † **12:13 12:13** Mani Kanta 118:26.
‡ **12:15 12:15** Ya Zion sabay ya balayan Jerusalem. § **12:15 12:15** Zacarias 9:9.

Dilag mani Griegoy mangkap kan Jesus

20 Dilag dakun umnuy mani Griegoy naku sa pesta sa Jerusalem amên mangulimên kan Bapan Namalyari.
21 Nagdani sila kan Felipe ya taga Bethsaida sa prubinsyan Galilea. Sinabi la kana, “Patêl lay, labay yan dayin makit si Jesus.”
22 Inlakun Felipe si Andres buy sinabi kanay panyawarên mani Griego. Pamakayari, inlaku la si Jesus buy sinabi lay panyawarên la.
23 Sinabin Jesus kallay, “Inlumatêng ngay uras ya sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, parangalên nakun Bapa ku.
24 Pansabin ku kamuyuy nu asê ilbêng nga lasi sa luta, manugêl yan kay gigisa. Nuwa nu ilbêng nga lasi sa luta buy mati, tumubu ya buy managêy yan malakê.
25 Ya tawuy mamakamal biyay na, sabay ya matasan ati. Nuwa ya asê mamakamal biyay na baydi sa babun luta, sabay ya mabiyan biyay ya ayin katganan.
26 Sisabêt man na kalabay maglingkud kangkuy sêpat yan manunul kangku. Buy nu antuy binyanan ku, idi ya êt baydu. Sisabêt man na maglingkud kangkuy parangalên yan Bapa ku.”

Sinabin Jesus ya tungkul sa pangamati na

27 Sinabi pun êt Jesus, “Naalipusan naku amêsên. Sabin ku nayi sa Bapay iligtas naku sa marani ya pamasakit? Asê, tagawan naku waku baydi amên madanasan na pamasakit ta abiin.”
28 Pamakayari, sinabin Jesus, “Bapay, parangalên muy lagyu mu.”

Nasên anti, bêngat natan nalêngêy tunuy Bapan Namalyari ya ubat sa langit ya magsabin, “Pinarangalan kina buy parangalên kun manguman.”
29 Sên nalêngên mani tawuy idi bayduy tunuy, sinabi lay, “Nangilat!”

Nuwa sinabi yaman kaatag, “Pakisabyan yan gisay ang-el.”
30 Sinabin Jesus kallay, “Ya tunuy ya nalêngê yu, impalêngê alwan para kangku nun a para kamuyu.
31 Inlumatêng ngay panawun pangatul Bapan Namalyari sa mani tawu sa babun luta. Buy si Satanas ya manakup kalla, masambut tana.
32 Buy nu itag-ay yakina, idani kuy kaganawan tawu kangku.”
33 Sinabin Jesus ya abiin amên ipatanda nu parasaantu yan mati.
34 Nakitbay kana ya mani tawu, “Idi sa Kasulatan Bapan Namalyari ya si Cristu, mabyay yan ayin katganan. Uysiyan sinabi muyay kaylangan itag-ay ya in-Anak Tawu ta? Sisabêt ta in-Anak Tawuy pansabin mu?”
35 Nakitbay si Jesus, “Pêrad tay panawun na mapagkaawyun yuy dêkêt. Kabay kaban kaawyun yuy dêkêt, bumyay kaw sa sawang amên a kaw malatêng nadiglêm. Tagawan na mamita sa nadiglêm, a na tanda nu antuy lakwên na.
36 Kaban kaawyun yuku pun bilang dêkêt yu, manampalataya kaw kangku amên masawangan na isip yu.” Pamakasabi nan abiin, namitay na si Jesus buy asina nagpakit kalla.

Asê kalabay manampalatayay mani Judio kan Jesus

37 Agyan nakitan mani tawuy malakêy mamakaupapas ya dinyag Jesus, a sila pun êt nanampalataya kana.
38 Sa pakapakun baydu, natupad da sinabin Propeta Isaias,

“Panginuun, paran ayin naniwala sa in-aral yan.
Agyan impakit mina kallay kapangyarian mu, a sila pun êt naniwala kamu.”*

* **12:38 12:38** Isaias 53:1.

39 Kabay a sila maniwala tagawan
sinabi pun êt Isaias ya sangkan
sabitun sinabi nay,
40 "Binulag Bapan Namalyari ya
mata la amên a sila makakit
buy pinakdêy nay ulu la amên a sila
makapukat,
gawan dat mag-udung sila pun kana
buy paiyulun na sila."†
41 Sinabin Propeta Isaias ya abiin
gawan nakitan nay kadakilaan Jesus
buy nagsabi ya tungkul kana.
42 Paraman baydu, malakêy puun
mani Judioy nanampalataya kan Jesus. Nuwa a la impatanday panampalataya la gawan malimu sila sa
mani Pariseo, ta dat isakwil sila sa
balin pagtipunan mani Judio.
43 Tagawan inlabay la pun na
parangalên silan mani tawu kaysa
parangalên silan Bapan Namalyari.

Ya sabin Jesus sabay ya mangatul sa mani tawu

44 Amêsên, nagsabin masnêg si Jesus, "Ya manampalataya kangku, alwan kay kangku ya manampalataya,
nun a kan Bapan Namalyari ya
sabay ya namiutus kangku.
45 Buy ya nakakit kangku, nakakit
êt sa namiutus kangku.
46 Naku waku baydi bilang dêkêt
sa babun luta amên nu sisabêt man
na manampalataya kangku, a yina
manugêl sa kadlêman.
47 Sisabêt man na nakalêngên
pan-iaral ku nuwa a na pansunulun
na abiin, maatulan ya. Nuwa alwan
sikuy mangatul kana, tagawan naku
waku baydi amên iligtas ya mani
tawu, alwan amên atulun sila.
48 Sisabêt man na asê mananggap
kangku buy sa pan-iaral ku, dilag
kaatag mangatul kalla sa allun pangukum sabay ya mani sabi ya in-aral
ku kalla.
49 Tagawan na pan-iaral kuy alwan ubat sa sarili ku nun a ubat
sa Bapay namiutus kangku. Siyay
namisabi nu sabêt ta sabin ku.
50 Buy tanda kinay ya mani utus
nay mam-in biyay ya ayin katganan.
Kabay nu sabêt ta pan-ipasabin
Bapa, sabay ya pansabin ku."

13

Inuyasan Jesus ya bitis mani tagasunul na

1 Kinawasakan Pestay nan Kaligtasan. Tandan Jesus ya inlumatêng
ngay panawun pamita na baydi sa
babun luta amên mag-udung ya sa
Bapa nay idi sa langit. Kakaidwan
nay mani tagasunul na baydi sa
babun luta buy impakit na kallay
pangidu na angga sa katganan biyay
na.
2 Sa yabin abitu, kaban mangan
si Jesus kaawyun na mani tagasunul
na, pinaisipan nan Satanas si Judas
ya anak Simon Iscariote ya isupakat
nayna si Jesus.
3 Tandan Jesus ya kaganawan kapangyarian, indin nan Bapan Namalyari kana. Buy tanda na êt
ta ubat ya kan Bapan Namalyari
buy mag-udung ya êt kan Bapan
Namalyari.
4 Kaban mangan sila, nidêng si
Jesus. Intas nay latêp yaming na buy
niyakês yan tuwalya sa awak na.
5 Pamakayari, namibulug yan
lanêm sa gisay palanggana. Inumpisan nan inuyasan na bitis mani
tagasunul na buy pinunisan nan
tuwalyay nakayakês sa awak na.
6 Pamakadani na kan Simon Pedro, sinabin Simon kan Jesus, "Panginuun, siyan sika yay manguyas bitis
ku ta?"
7 Nakitbay si Jesus, "A mu mapukatan na pandaygên ku amêsên,
nuwa lanu mapukatan mu."
8 Sinabin Pedro kanay, "Asê malyarin sika ya manguyas mani bitis
ku kanuman."
Nakitbay si Jesus, "Nu a ku uyasan
na bitis mu, ayin kan pamikibêtêk
kangku."
9 Kabay sinabin Simon Pedroy,
"Nu parabayduy Panginuun, alwan
kay bitis kuy uyasan mu, nun a
agyan gamêt buy ulu ku!"

† **12:40 12:40** Isaias 6:10.

10 Nuwa sinabin Jesus kanay, “Ya
nagpaluyuy na, malinis say buun
lawini na. Kabay a yina kaylangan
uyasan pun, liban tay bitis na. Mali-
nis kawna, nuwa alwan kaganawan
kamuyu.”
11 Kabay sinabin Jesus ya alwan
kaganawan kallay malinis, gawan
tanda na nu sisabêt ta mamisupakat
kana.
12 Sên nauyasan nan Jesus ya bitis
la, inuman nan inyaming nga latêp
na buy nanguman yan niknu sa pan-
ganan la. Pamakayari, pinatang na
sila, “Napukatan yu nayi ya dinyag
ku kamuyu?
13 Pambêgên yukun ‘Manuru’ buy
‘Panginuun’. Ustu kaw, ta sikinay
abitu.
14 Nu sikuy manuru yu buy Pang-
inuun yu ya nanguyas bitis yu bi-
lang paglingkud ku kamuyu, sêpat
yu êt daygên na parabaysên sa
balang gisa.
15 Dinyag kuy abiin kamuyu amên
dilag kaw alimbaway pakitbusan yu.
Kabay daygên yu êt ta dinyag ku
kamuyu.
16 Pansabin ku kamuyuy ayin ipus
ya igit pun sa amung na buy ayin
êt in-utus ya igit pun sa namiutus
kana.
17 Amêsên, tanda yinay mani
bagay ya abiin. Kabay nu daygên
yuy abiin, pinagpala kaw.”

18 “A ku pansabin na pinagpala
kaw kaganawan, ta kilala kuy mani
pinili ku. Nuwa kaylangan matupad
da idi sa Kasulatan ya paradi, ‘Isu-
pakat takun gisa sa kaêm ku.’ ”*

19 “Pansabin ku kamuyuy ati bayu
pun malyari amên nu nalyari yana,
maniwala kaw wa sabay sikuy
Cristu.
20 Pansabin ku kamuyuy sisabêt
man na mananggap sa mani tawuy
in-utus ku, sikinay tinanggap na.
Buy sisabêt man na mananggap
kangku, tinanggap naynay namiutus
kangku.”

*

Sinabin Jesus nu sisabêt ta mamisupakat kana

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Pamakasabin Jesus, nalugmay
nakêm na. Sinabi nay, “Pansabin
ku kamuyuy isupakat takun gisa
kamuyu.”
22 Niêêlêw wa mani tagasunul na,
ta a la tanda nu sisabêt ta pan-
tukuyun na.
23 Nakaunsalig sa danin Jesus ya
kakaidwan nay tagasunul.
24 Kabay siningyalan yan Simon
Pedro amên patangên si Jesus nu
sisabêt ta pantukuyun na.
25 Kaban nakaunsalig ya sa danin
Jesus, nangawing yan namatang,
“Panginuun, sisabêt ta pantukuyun
mu?”
26 Nakitbay si Jesus, “Nu sisabêt
ta biyan kun tinapay ya insawsaw,
sabay siyay abitu.” Kabay nangwan
tinapay si Jesus buy pamakayari nan
insawsaw, indin na kan Judas ya
anak Simon Iscariote.
27 Pamakakwan Judas sa tinapay,
nagsêdak ka kana si Satanas.

Kabay sinabin Jesus kanay, “Ya
pandaygên mu, parasên minan
daygên.”
28 Asê napukatan mani kaêm na sa
apunan ya siyan sinabi yan Jesus ya
abitu ta.
29 Nuwa gawan si Judas sa man-
alan pera la, indap kaatag nu kay
pan-iutus yan Jesus manaliw kaylan-
gan la sa pesta o mam-in limus sa
mani kalulu.
30 Pamakaêkan Judas un tinapay,
tambêng yan namita. Yabi yay
abitu.

Ya bayuy utus

31 Sên nakabitay na si Judas, sin-
abin Jesus, “Sikuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, maparangalan
nana. Buy sa kapamilatan ku, ma-
parangalan êt si Bapan Namalyari.
32 Buy nu sa kapamilatan kuy
parangalên si Bapan Namalyari,

* **13:18 13:18** Mani Kanta 41:9.

parangalên naku êt buy tambêng
nan daygên na ati."
33 Sinabi pun êt Jesus, "Mani anak
kuway, naêpêk tay panawun na ma-
pagkaawyun yuku. Têkapên yuku,
nuwa a yuku makitan kaparisun
sinabi ku sa mani Judio, 'A kaw
makalaku sa lakwên ku.'
34 Amêsên, ati ya bayuy utus sa
idin ku kamuyu. Miiidu kaw. Nu
para kataw saantun inidu, para kaw
êt baydun miiidu sa balang gisa.
35 Nu miiidu kaw, matandan ka-
ganawan tawuy tagasunul kataw."

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Pinatang Simon Pedro si Jesus,
"Panginuun, antuy lakwên mu?"
Nakitbay si Jesus, "A ka pun
makapikilaku sa lakwên ku amêsên,
nuwa lanu, makalaku ka êt sa
lakwên ku."
37 Pinatang pun êt Pedro si Jesus,
"Panginuun, uysiyan a kuya mal-
yarin makapikilaku kamu amêsên
ta? Pakan nakal-an nakun mati para
kamu."
38 Nakitbay si Jesus, "Pêtêg ka
nayin nakal-an mati para kangku?
Pansabin ku kamuy bayu mangkati
ya manuk, katitlu mukun ipuglaw."

14

Si Jesus ya dan papakun kan Bapan Namalyari

1 Sinabin Jesus kalla, "Agana kaw
naalipusan. Magtiwala kaw kan Ba-
pan Namalyari buy magtiwala kaw
êt kangku.
2 Sa balin Bapa ku, malakêy
kuwartu. Maku waku baydu amên
il-an kataw mabiyan. A ku sabin na
abiin nu alwan pêtêg.
3 Pamakayari kun maku baydu
buy nu nail-an kinay mabiyan yu,
mag-udung ngaku buy pakilaku
kataw na amên nu idi yaku saantu,
idi kaw êt baydu.
4 Buy tanda yinay dan papakun sa
lakwên ku."
5 Sinabin Tomas kana, "Pangin-
uun, parasaantu yan matandan ya
dan, pakan a yan tanda nu antuy
lakwên mu?"
6 Nakitbay si Jesus, "Sikuy dan,
sikuy kapêtêgan buy sikuy biyay.
Ayin makalaku kan Bapa nu a ya
duman kangku.
7 Nu kilala yuku, kilala yu êt ta
Bapa ku. Buy paubat amêsên, kilala
yuwina buy nakitan yinay Bapa."
8 Sinabin Felipe kana, "Pangin-
uun, ipakit mu kanyan na Bapa buy
nukad dana kanyan na abiin."
9 Nakitbay si Jesus kana, "Fe-
lipe, mana yu kinan kaawyun. A
muku pun êt nayi kilala? Ya
nakakit kangku, nakakit ta kan
Bapa. Uysiyan panyawarên mu yay
ipakit ku kamuyuy Bapa ta?
10 A ka nayi maniwalan idi yaku
kan Bapa buy idi êt kangkuy Bapa?
Ya mani sabi ya pansabin ku ka-
muyuy alwan ubat kangku, nun a
ubat kan Bapa ya idi kangku ya
sabay ya manyag un mani pan-
daygên ku.
11 Maniwala kaw ya idi yakina
kan Bapa buy idi êt kangkuy Bapa.
Nu a kaw kalabay maniwala sa
pansabin ku, maniwala kaw tana
kangku gawan sa mani dinyag kuy
mamakaupapas.
12 Pansabin ku kamuyuy ya man-
ampalataya kangku, madyag na êt
ta mani pandaygên ku buy igit pun
di ya madyag na, tagawan papakun
nakina kan Bapa.
13 Buy agyan dakun sabêt man
na yawarên yu sa lagyu ku, daygên
ku amên maparangalan si Bapa sa
kapamilatan ku ya Anak na.
14 Awu, agyan sabêt man na
yawarên yu sa lagyu ku, daygên ku."

Impangakun Jesus ya Ispiritun Bapan Namalyari

15 Sinabin Jesus, "Nu kaidwan
yuku, sunulun yuy mani utus ku.
16 Buy yawarên ku kan Bapay
biyan nakaw pun gisay Manawup ya
manugêl kamuyu kanuman.

17 Sabay siyay Ispiritun Bapan Namalyari ya manurun kapêtêgan. A ya matanggap mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari, gawan a laya makitan buy a laya makilala. Nuwa sikaw, kilala yuya, tagawan kaawyun yuya buy manugêl ya kamuyu kanuman."
18 "A kataw lakwanan ayin kaawyun. Mag-udung ngaku kamuyu.
19 Asê mabuyut, a kina makitan mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari, nuwa sikaw, makitan yuku. Buy gawan mabyay yakun manguman, mabyay kaw êt.
20 Sa allun abitu, matandan yuy idi yaku kan Bapa buy idi kaw êt kangku buy idi yaku êt kamuyu.
21 Sisabêt man na mananggap buy manunul sa mani utus ku, sabay siyay mangidu kangku. Buy ya mangidu kangku, idun ya êt Bapa ku. Idun kuya êt buy ipakilala kuy sarili ku kana."
22 Pinatang yan gisay Judas ya alwan si Judas Iscariote, "Panginuun, uysiyan kay kanyan kaya magpakilala ta? Uysiyan alwa yan sa kaganawan tawu ta?"
23 Nakitbay si Jesus, "Ya mangidu kangku, pansunulun nay sabi ku. Kaidwan yan Bapa ku buy manugêl kay kana.
24 Nuwa ya asê mangidu kangku, a ya manunul sa mani sabi ku. Buy ya mani sabi ya nalêngê yu, alwan ubat kangku, nun a ubat sa Bapa kuy namiutus kangku."
25 "Pansabin ku kamuyuy mani abiin kaban kaawyun yuku pun.
26 Nuwa iutus Bapa kuy Ispiritu na kamuyu ya Manawup kamuyu bilang kasagili ku. Sabay siyay manuru kamuyun kaganawan buy siyay mipaganaka kamuyun kaganawan sinabi ku.
27 Agana kaw naalipusan buy agana kaw malimu, gawan bayu waku mita, idin ku sa bêkê yuy kapatêtbêkan. Ya kapatêtbêkan na idin ku kamuyu, alwan kaparisun kapatêtbêkan mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari."
28 "Nalêngê yuy sinabi ku, 'Mita ku nuwa mag-udung ngaku êt kamuyu.' Nu kaidwan yuku, ikatula yuy pamaku ku kan Bapa, gawan mas dakilay Bapa kaysa kangku.
29 Pansabin ku kamuyuy ati bayu pun malyari amên nu nalyari yana, maniwala kaw kangku.
30 A kina pakakarangên ya pagsabi ku tagawan palatêng nga si Satanas ya mag-ari sa mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari. Ayin yan kapangyarian kangku.
31 Nuwa kaylangan daygên kuy pan-iutus kangkun Bapa ku amên matandan kaganawan tawuy kakaidwan kuy Bapa ku. Kaksaw kawna, mita kitamina."

15

Ya pêtêg puun ubas

1 Sinabi pun êt Jesus, "Sikuy pêtêg puun ubas buy Bapa kuy manaysay.
2 Pamputusun nay balang sanga kuy asê managêy buy pallinisin nay balang sangay managêy amên luyang pun managêy.
3 Malinis kawna gawan sa mani sabi ya sinabi ku kamuyu.
4 Manugêl kaw kangku buy manugêl laku êt kamuyu. Asê malyarin managêy ya gisay sanga nu a ya manugêl nakatumpang sa puun. Para êt taman baydu, a kaw malyarin managêy nu a kaw manugêl kangku."
5 "Sikuy puun ubas buy sikaw wa mani sanga. Ya tawuy manugêl kangku buy manugêl laku êt kana, managêy yan malakê. Ta ayin kaw madyag nu nakasyay kaw kangku.
6 Ya asê manugêl kangku, kaparisu yan sangay asê managêy ya panisamwag buy nayanguy na. Kabay ibuntun buy isamwag ya sa apuy amên maulam.
7 Nu manugêl kaw kangku buy manugêl kamuyuy mani sabi ku,

yawarên yuy agyan sabêt ta labay
yu buy idin kamuyu.
8 Nu managêy kaw sadyay lakê,
maparangalan na Bapa ku. Buy sa
paradi ya paralan, mapagpapêtgan
yuy mani tagasunul kataw."
9 "Kaidwan kataw kaparisun
pangidu kangkun Bapa ku. Kabay
manugêl kaw sa pangidu ku.
10 Nu pansunulun yuy mani utus
ku, manugêl kaw sa pangidu ku
kaparisun panunul ku sa mani utus
Bapa ku buy manugêl laku sa
pangidu na."
11 "Sinabi ku kamuyuy ka-
ganawan abiin amên mapaka-
muyuy tula ku buy lubus pun êt ta
tula yu.
12 Ati ya utus ku kamuyu. Miiidu
kaw kaparisun pangidu ku kamuyu.
13 Ayin nan pangiduy makaigit
pun sa pangidun gisay tawuy nam-
in biyay na para sa mani kaluguran
na.
14 Nu pansunulun yuy mani utus
ku, kaluguran kataw.
15 A kataw na pan-ituwad ipus,
tagawan asê tandan ipus nu sabêt
ta pandaygên amung na. Nun
a intuwad kataw nan kaluguran,
tagawan na kaganawan nalêngê ku
sa Bapa ku, impatanda kina ka-
muyu.
16 Alwan sikaw wa namili kangku,
nun a sikuy namili kamuyu buy
in-il-an kun mitan mangaral amên
managêy kaw mani tagêy ya
manugêl kanuman. Sa pakapakun
baydu, sabêt man na yawarên yu
kan Bapa sa lagyu ku, idin na
kamuyu.
17 Buy ati ya pan-iutus ku kamuyu,
miiidu kaw sa balang gisa."

Ya sulapun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari sa mani manampalataya kan Jesus

18 Sinabi pun êt Jesus, "Nu na-
sulapu kamuyuy mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari,
ganakên yuy bayu lakaw kinasulap-
wan, sikina pun na kinasulapwan la.
19 Nu kabilang kaw sa mani asê
manunul kan Bapan Namalyari,
kaidwan la kaw. Nuwa a kaw ka-
bilang sa mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, nun a pinili
kataw ubat sa mani tawuy asê ma-
nunul kan Bapan Namalyari. Kabay
nasulapu sila kamuyu.
20 Tandanên yuy sinabi ku ka-
muyu ya ayin ipus sa igit pun sa
amung na. Nu pinasakit laku, pisak-
itin lakaw êt. Buy nu sinunul lay
sabi ku, sunulun la êt ta sabi yu.
21 Daygên la kamuyuy kaganawan
abiin gawan sa panunul yu kangku,
ta a la kilalay namiutus kangku.
22 Nu a ku dayi naku baydi sa
babun luta buy nangaral kalla, mal-
yari lan sabin na a la tanday dilag
silan kasalanan. Nuwa amêsên,
ayin silaynan mapagsasangkanan sa
mani kasalanan la.
23 Ya nasulapu kangku, nasulapu
êt sa Bapa ku.
24 Nu a ku nanyag sa arap lan
mani mamakaupapas ya kanuman
asê nadyag agyan sisabêt man,
malyari lan sabin na ayin silan
kasalanan. Nuwa agyan nakitan lay
nay mani mamakaupapas sa dinyag
ku, kinasulapwan laku pun êt buy
Bapa ku.
25 Nuwa sa dinyag lan abiin, natu-
pad day idi sa Kautusan la, 'Kinasu-
lapwan lakun ayin sangkan.' "*
26 Pamakayari, sinabin Jesus, "Iu-
tus ku kamuyuy Ispiritu ya ubat kan
Bapa ya sabay ya Manawup kamuyu
buy mamipatandan kapêtêgan. Nu
lumatêng ngina, magpapêtêg ya
tungkul kangku.
27 Buy sikaw êt ta magpapêtêg
tungkul kangku, tagawan ubat pun
sabitun nuna, kaawyun kataw na."

16

1 "Sinabi kuy abiin kamuyu amên
nu lumatêng nga pamisakit, a yu

* **15:25 15:25** Mani Kanta 35:19; 69:4.

talibatukan na panampalataya yu
kangku.
2 Isakwil kaw kaparisu yun mani
Judio sa balin pagtipunan la. Buy
lumatêng nga panawun na sisabêt
man na mamati kamuyu, indap na
nu sabay ya abiin na pagsuyu na kan
Bapan Namalyari.
3 Daygên lay mani abiin gawan a
laku kilala buy a la kilalay Bapa ku.
4 Sinabi kina kamuyuy abiin amên
nu malyari yanay pamisakit, maga-
naka yuy sinabi ku kamuyu."

Ya pandaygên Ispiritun Bapan Na-malyari

"A ku sinabi kamuyu sabitun
nunay tungkul sa pamisakit,
tagawan kaawyun yuku pun.
5 Nuwa amêsên, pansabin ku ka-
muyuy abiin tagawan mag-udung
ngakina sa namiutus kangku. Buy
ayin tan gisa man kamuyuy na-
matang kangku nu antuy lakwên ku.
6 Nuwa sên sinabi ku kamuyuy
lakwên ku, ingkalungkut yu.
7 Paraman baydu, sêpat yun
matandan na kapêtêgan. Ya pamita
ku para sa ikakangêd yu, tagawan
nu a ku mita, asê maku baydi ya
Ispiritun Bapan Namalyari ya Man-
awup kamuyu.* Nuwa nu nakabita
kina, iutus kuya kamuyu.
8 Pamakalatêng Ispiritun Bapan
Namalyari, ipapêtêg na sa mani
tawuy asê manunul kan Bapan Na-
malyari ya asê ustuy pangintindi la
tungkul sa kasalanan, tungkul sa
pangamatinêk buy tungkul sa pan-
gatul Bapan Namalyari.
9 Ipapêtêg na sa mani tawuy
makasalanan sila, ta a sila nanam-
palataya kangku.
10 Ipapêtêg na sa mani tawuy
matinêk kaku, ta papakun nakina sa
Bapa buy a yu kina makitan.
11 Ipapêtêg na êt kallay atulun
Bapan Namalyari ya mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari, ta
inatulan nayna si Satanas ya man-
akup sa mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari."
12 "Malakê pun dayi ya sabin ku
kamuyu, nuwa a yu pun agyun
mapukatan amêsên.
13 Nuwa pamakalatêng Ispiritun
mamipatandan kapêtêgan, sabay
siyay manawup kamuyu amên ma-
pukatan yuy kaganawan kapêtêgan.
Ta a ya magsabin kay ubat sa sarili
na, nun a abituy nalêngê na kan Ba-
pan Namalyari ya sabay ya sabin na
buy ipatanda na kamuyuy tungkul
sa malyari lanu.
14 Parangalên nakun Ispiritun
Bapan Namalyari gawan ya ka-
ganawan kapêtêgan na ipatanda na
kamuyu, ubat kangku.
15 Ya kaganawan idi sa Bapa,
idi êt kangku. Kabay sinabi kuy
maubat kangkuy kaganawan ipatan-
dan Ispiritun Bapan Namalyari ka-
muyu."

Sagilyan tula ya paglungkut

16 Sinabin Jesus, "Naêpêk tay
panawun, a yu kina makitan, nuwa
pamakayarin naêpêk ka panawun,
makitan yu kinan manguman."
17 Nipapatang nga dakun umnuy
mani tagasunul na, "Sabêt ta labay
nan sabin? Siyan sinabi nayay
naêpêk tay panawun, a tamuy
na makitan ta, nuwa pamakayarin
naêpêk ka panawun, makitan tamu
yan manguman? Sabêt êt ta labay
nan sabin ya, 'tagawan maku waku
kan Bapa'?
18 Sabêt êt ta labay nan sabin na,
'Naêpêk tay panawun'? A tamu
mapukatan na labay nan sabin."
19 Tandan Jesus ya mamatang dayi
ya mani tagasunul na. Kabay sinabi
na kallay, "Pipapatangan yu nayi nu
sabêt ta labay kun sabin sa sinabi
kun, 'Naêpêk tay panawun, a yu
kina makitan, nuwa pamakayarin
naêpêk ka panawun, makitan yu
kinan manguman'?

* **16:7 16:7** Buy ati pun êt ta gisay labay sabin ya siyay mamitanggul kantamu.

20 Pansabin ku kamuyuy manangis kaw manyubêk sa malyari kangku, nuwa matulay mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari. Maglungkut kaw, nuwa ya paglungkut yu, masagilyan tula.
21 Kaparisun gisay babayi ya makatanam ilab, gawan inlumatêng ngay uras panganak na. Nuwa pamakayari nan nanganak, a nayna maganakay ilab na gawan sa tula na sa gisay kulaw wa naianak na.
22 Para kaw êt baydu. Maglungkut kaw amêsên, nuwa sa allun pamikakit tamun manguman, matula kaw buy ayin sisabêt man na makapitas tula yu."
23 "Sa allun abitu, ayina kaylangan mamatang kangku.† Pansabin ku kamuyuy idin Bapa ya agyan sabêt man na yawarên yu kana sa lagyu ku.
24 Angga amêsên, ayin kaw pun inyawad kana sa kapamilatan lagyu ku. Manyawad kaw buy makatanggap kaw amên magin lubus ya tula yu."

Nasambut Jesus ya kapangyarian babun luta

25 Sinabi pun Jesus, "Pansabin kuy mani abiin kamuyu sa kapamilatan paalimbawa. Nuwa lumatêng nga panawun ya a kina magsabi kamuyun paradi, nun a ipapakatulyag kina kamuyuy tungkul kan Bapa.
26 Sa allu êt abitu, sikaw way manyawad kan Bapa sa kapamilatan lagyu ku. Alway nan sikuy manyawad kan Bapa para kamuyu.
27 Ta kakaidwan kaw Bapa, tagawan inidu yuku buy maniwala kaw ya ubat taku kan Bapan Namalyari.
28 Ubat taku kan Bapa buy naku waku baydi sa babun luta. Nuwa amêsên, mita kinan mag-udung kan Bapa."
29 Kabay sinabin mani tagasunul nay, "Amêsên magsabi kaynan tulyag kanyan buy alway nan paalimbawa.
30 Amêsên, tanda yan na tanda muy kaganawan bagay. Agyan a yan kaw pampatangên, tanda mu nu sabêt ta ipatang yan. Kabay maniwala kay ya ubat ka kan Bapan Namalyari."
31 Sinabin Jesus kalla, "Pêtêg kalin manampalataya kawna amêsên kangku?
32 Nadanidani yay uras ya mangapisisyay kawna buy mangapipapaway balang gisa. Lakwanan yuku nuwa paraman baydu, a ku magpagisa gawan kaawyun kuy Bapa ku.
33 Sinabi ku kamuyuy abiin amên mabiyan kaw kapatêtbêkan sa pamikibêtêk yu kangku. Baydi sa babun luta, makadanas kaw kasakitan.‡ Nuwa pas-êyên yuy nakêm yu, gawan nasambut kinay nadawak ka kapangyarian babun luta."

17

Nanalangin si Jesus para sa mani tagasunul na

1 Pamakasabin Jesus sa mani abiin, nangêlêw ya sa langit buy nanalangin yan paradi, "Bapa, inlumatêng ngay uras. Parangalên mu kinay Anak mu amên maparangalan kata.
2 Tagawan binyanan mukun kapangyarian sa kaganawan tawu amên mabiyan biyay ya ayin katganan ya kaganawan tawuy indin mu kangku.
3 Ya mani tawuy mangilala kamun sikay pêtêg buy gigisay Bapan Namalyari buy mangilala kangkun sikuy in-utus mu, sabay silay mabiyan biyay ya ayin katganan.
4 Pinarangalan kata baydi sa babun luta, ta inyari kinay impadyag mu kangku.
5 Kabay amêsên ya Bapa, parangalên mukina sa arapan mu

† **16:23 16:23** Malyari êt paradi ya labay sabin, "Ayina kaylangan manyawad kangku." ‡ **16:33 16:33** Malyari êt paradi ya labay sabin, pasakitan kaw mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari.

kaparisun karangalan ku sabitun idi
yaku sa lukup mu bayu pun daygên
ya babun luta."

6 "Impakilala katay na sa mani
tawuy indin mu kangku ubat sa
mani tawu baydi sa babun luta.
Kamu sila buy indin mu sila kangku
buy sinunul lay sabi mu.
7 Tanda layna amêsên ya si ka-
ganawan indin mu kangkuy ubat
kamu.
8 Tagawan impatanda ku kallay
aral la impatanda mu kangku buy
tinanggap la. Tanda la êt ta ubat
taku kamu buy naniwala silan in-
utus muku."

9 "Manalangin naku para kalla. A
ku manalangin para sa mani tawuy
asê manunul kan Bapan Namalyari
nun a para sa mani tawuy indin mu
kangku, tagawan kamu sila.
10 Ya kaganawan kangku, kamu êt.
Buy ya kaganawan kamu, kangku êt
buy maparangalan naku sa kapami-
latan la.
11 Buy amêsên, mag-udung ngak-
ina kamu buy a kina manugêl baydi
sa babun luta, nuwa manugêl sila
pun sa babun luta. Banal la Bapa,
illagan mu sila sa kapamilatan ka-
pangyarian lagyuy indin mu kangku
amên mapibêtêk sila kaparisu ta.
12 Kaban kaawyun laku pun, illa-
gan ku sila sa kapamilatan kapang-
yarian lagyu muy indin mu kangku.
Buy ayin kallay milaku sa ayin kat-
ganan na kaparusan liban ta sa
tawuy intakday na sa ayin katganan
na kaparusan amên matupad da idi
sa Kasulatan."

13 "Amêsên, mag-udung ngakina
kamu. Buy pansabin ku kallay abiin
kaban idi yaku pun baydi sa babun
luta amên lubus ya tula la kaparisun
tula ku.
14 Impatanda kina kallay sabi
mu buy kinasulapwan silan mani
tawuy asê manunul kamu, tagawan
a silayna kabilang sa mani tawuy
asê manunul kamu, kaparisu kun
asê kabilang kalla.
15 A ku manalangin ya kêwên mu
silayna sa babun lutan ati, nun a
manalangin nakun illagan mu sila
laban kan Satanas.
16 A sila kabilang sa mani tawuy
asê manunul kamu, kaparisu kun
asê kabilang sa mani tawuy asê
manunul kamu.
17 Ipakal-an mu sila ya magin kay
kamu sa kapamilatan kapêtêgan.
Ya sabi mu sabay ya kapêtêgan.
18 Nu parasaantu mukun in-utus
sa babun luta, para ku sila êt baydun
pan-iutus.
19 Alang-alang kalla, impakal-an
kuy sarili ku para kamu amên
ipakal-an sila êt para kamu sa ka-
pamilatan kapêtêgan."

20 "Ya panalangin ku, alwan kay
para sa mani tagasunul ku, nun
a para êt sa mani manampalataya
kangku sa kapamilatan pangaral la.
21 Manalangin naku kamuy Bapa
ya silan kaganawan, pakadyag
gigisa kaparisun pamikibêtêk mu
kangku buy pamikibêtêk ku kamu.
Kibêtêk ta dayi sila kanta amên
maniwalay mani tawu ya in-utus
muku.
22 Indin kina kallay karangalan na
indin mu kangku amên pakadyag
silan gigisa kaparisu ta ya gigisa.
23 Nakibêtêk kaku kalla buy
nakibêtêk ka êt kangku amên lubus
silan mapibêtêk. Sa pakapakun
baydu, matandan mani tawu sa
babun luta ya in-utus muku buy
matandan la êt ta kakaidwan
muy mani manampalataya kangku
kaparisun pangidu mu kangku."

24 "Bapay, indin mu sila kangku.
Buy labay kun makaawyun ku sila
sa lakwên ku amên makit lay
karangalan ku ya indin mu kangku
gawan inidu mukina bayu pun
dinyag ga babun luta.
25 Bapa kun Namalyari ya
makatuynungan, a ka kilalan mani
tawuy asê manunul kamu, nuwa ki-
lala kata buy tandan mani tagasunul
kuy sikay namiutus kangku.

26 Impakilala katay na kalla buy
pan-isundu katan pan-ipakilala
amên na pangidu mu kangku,
manugêl kalla buy manugêl laku êt
kalla.”

18

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Pamakayarin nanalangin Jesus,
namita ya kaawyun na mani taga-
sunul na buy naglipay sa sapan
Kidron buy naku sa lugal la panggit-
nan ulibu.
2 Si Judas Iscariote ya mamisu-
pakat kan Jesus, tanda nay lugal
abitu, gawan pawan mamaku si Je-
sus baydu kaawyun na mani taga-
sunul na amên mipupulung.
3 Kabay naku baydu si Judas
kaawyun nay gisay grupun mani Ro-
manoy sundalus buy dakun umnuy
Judioy magbantay sa Templu ya in-
utus mani mamunun pari buy mani
Pariseo. Dilag silan gêgtan na sulu,
atang buy mani almas.
4 Tandan Jesus ya kaganawan
malyari kana. Kabay timbêng
na sila buy pinatang, “Sisabêt ta
pantêkapên yu?”
5 Nakitbay sila, “Si Jesus ya taga
Nazaret.”
Sinabin Jesus kallay, “Sikuy Sik-
ina.”* Idi êt bayduy mamisupakat
ya si Judas ya nakaidêng kaawyun
na mani tawuy mangkap kan Jesus.
6 Sên sinabin Jesus ya “Sikuy Sik-
ina,” nakadêtna sila buy nitugaw.
7 Kabay nanguman namatang si
Jesus, “Sisabêt ta pantêkapên yu?”
Nakitbay sila, “Si Jesus ya taga
Nazaret.”
8 Sinabin Jesus kallay, “Sinabi kina
kamuyuy Sikuy Sikina. Kabay nu
sikuy pantêkapên yu, paulayan yun
makabitay mani kaawyun ku.”
9 Sinabi nay abiin amên matupad
da sinabi na sa Bapa, “Ayin gisa man
na mipakadawak sa mani indin mu
kangku.”
10 Amêsên, nanganus kêya si Si-
mon Pedro buy pinutus nay têk
ipus pinakapuun pari sa wanan. Ya
lagyun abituy ipus, Malco.
11 Nuwa sinabin Jesus kan Pedro,
“Isakêb muy kêya mu sa kaluban!
Sêpat kun tanggapên na kasakitan
na indin kangkun Bapa ku.”

Gintan si Jesus kan Anas

12 Amêsên, ya mani Romanoy sun-
dalus, ya kapitan la buy mani Judioy
magbantay sa Templu, dinakêp la si
Jesus buy inggapus.
13 Gintan yapun kan Anas ya
sabay ya ampun Caifas. Sa panawun
na abitu, si Caifas ya pinakapuun
pari
14 buy sabay siyay nagsabi sabitun
nuna sa mani puun Judio un paradi,
“Mangêd da kay gigisay tawuy mati
amên asê mipakadawak ya buun
bansa.”

Impuglaw Pedroy kilala na si Jesus
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Nanunul si Simon Pedro kan
Jesus kaawyun nay gisa pun na taga-
sunul. Ya tagasunul la ati, kilala yan
pinakapuun pari. Kabay nakasun
yan kaawyun Jesus sa sural pinaka-
puun pari.
16 Nagpalakwan si Pedro sa
lawasan pasbul. Kabay nagsal-
wang nga tagasunul la kakilalan
pinakapuun pari buy nakisabi ya
sa babayi ya mamantay sa pasbul.
Sinabi na, “Malyari nayin pasunun
muy kaawyun ku?” Kabay pinasun
nayna si Pedro.
17 Pinatang babayi si Pedro, “Alwa
nayin gisa ka sa mani tagasunul
tawun abiin?”
Nakitbay si Pedro, “Asê!”
18 Nalêpêt ta uras abitu. Kabay
nag-atug ga mani ipus buy mani
magbantay buy nititipun sila sa pal-
itêng apuy amên mimudu. Naki-
awyun êt si Pedro kalla buy nimudu.

* **18:5 18:5** Ati ya lagyun Bapan Namalyari sa Manan Tipan.

Pinatang si Jesus un pinakapuun pari
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Sa uras êt abitu, pinatang
pinakapuun pari si Jesus tungkul sa
mani tagasunul na buy sa pan-iaral
na.
20 Nakitbay si Jesus, "Pawa kun
mangaral sa arapan mani tawu sa
kasawangan Templu buy sa mani
balin pagtipunan mani Judio. Ayin
nakun pan-iliim sa pagsabi ku.
21 Siyan siku yay pampatangên mu
ta? Ya patangên minaman, abituy
mani nakalêngê kangku, ta tanda la
nu sabêt ta sinabi ku."
22 Pamakasabin Jesus abiin, di-
nalpi yan gisa sa mani magbantay
buy sinabi nay, "Alwa ta para kaya
baydun makitbay sa pinakapuun
pari ta?"
23 Pikitbayan yan Jesus, "Nu dilag
gakun sinabi ya asê ustu, papêtgan
mu. Nuwa nu ustuy sinabi ku, siyan
dinalpi muku yata?"
24 Kaban nakagapus pun si Jesus,
impalaku yan Anas kan Caifas ya
sabay ya pinakapuun pari.

Inuman impuglaw Pedro si Jesus
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Kaban mamimudu pun si Si-
mon Pedro, sinabi kanan mani idi
bayduy, "Pakan gisa kaya sa mani
tagasunul na ta?"
Nakitbay si Pedro, "Asê!"
26 Pinatang ya êt gisa sa mani
ipus pinakapuun pari ya kamag-
anak pinutusan nan têk, "Alwa
nayin sikay nakitan ku ya kaawyun
Jesus sa panggitnan ulibu?"
27 Nanguman nagpuglaw si Pedro
buy sa uras êt abitu, nangkati ya
manuk.

Gintan si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Sên mawatwat tana, kingwan
mani puun Judio si Jesus sa balin
Caifas buy gintan la sa palasyun
Gobernador Pilato. Nuwa asê sinu-
mun na mani Judio sa palasyu
gawan ayun sa kautusan la, nu
sumun sila sa balin gisay alwan
Judio, maituwad silan madinat buy
a silayna sêpat mangan apunan sa
Pestan Kaligtasan.
29 Kabay nagsalwang si Gober-
nador Pilato buy pinatang na sila,
"Sabêt ta isangkan yu laban sa
tawun ati?"
30 Nakitbay sila, "Gobernador, nu
asê nanyag nadawak ka tawun ati, a
yan ya gêtan baydi."
31 Sinabin Gobernador Pilato
kalla, "Kêwên yuya buy sikaw tay
mangatul ayun sa kautusan yu."
Nakitbay ya mani puun mani Ju-
dio, "Nuwa ayin kay karapatan man-
gatul kamatyan."
32 Nalyari ya abiin amên matupad
da sinabin Jesus nu parasaantuy
kamatyan na danasên na.
33 Nanguman sinumun si Gober-
nador Pilato sa palasyu buy im-
pabêg si Jesus buy pinatang naya,
"Sika nayi ya Arin mani Judio?"
34 Nakitbay si Jesus, "Ubat nayi
kamuy abiin na patang o kay dilag
nagsabi kamu tungkul kangku?"
35 Nakitbay si Gobernador Pilato,
"Alwa kun Judio. Ya mani kaparisu
mun Judio buy mani mamunun
pari sabay silay nilaku kamu baydi
kangku. Sabêt ta dinyag mu?"
36 Sinabin Jesus kanay, "Ya kaar-
ian ku, ayin baydi sa babun luta.
Ta nu baydi dayi ya kaarian ku,
inlumaban nay mani tagasunul ku
amên a ku madakêp mani Judio.
Nuwa alwan baydi ya kaarian ku."
37 Sinabin Gobernador Pilato, "Nu
parabaydu, gisa kan ari!"
Nakitbay si Jesus, "Ustuy sinabi
mun gisa kun ari.† In-anak kaku
baydi sa babun luta amên mag-
papêtêg tungkul sa kapêtêgan. Sis-
abêt man na kalabay makatandan
kapêtêgan, mallêngê ya kangku."

† **18:37 18:37** Malyarin paradi êt, "Sikay nay nagsabin ari yaku."

38 Pinatang yan Gobernador Pilato, “Sabêt ta kapêtêgan?”

Labay mani tawuy ipaku sa kurus si Jesus
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Pamakasabin Pilaton abiin, nagsalwang ya buy sinabi na sa mani Judio, “Ayin nakun nakitan na kasalanan sa tawun ati.
39 Nuwa ayun sa naugalyan yu, balang Pestan Kaligtasan, panyawarên yu kangkuy mamibus sakun gisay nakasukul. Amêsên, labay yu nayin ibus kuy Ari yun mani Judio?”
40 Masnêg sinabin mani tawuy, “Alwan siya! Si Barabbas saman!” Si Barabbas, gisa yan manalangsang sa gubernu.

19

1 Kabay impakwan Gobernador Pilato si Jesus buy impalatiku.
2 Nanyag ga mani sundalus un kuronay nagdiwi buy impakurona la kan Jesus. Buy pinayamingan layan kulay muraduy balabal.
3 Pamakayari, tisatisa silan nagdani kana buy nagsabin panguyam, “Pagpalên baman na Arin mani Judio!” Buy pagkadinalpi laya.
4 Nanguman nag-awas si Gobernador Pilato buy sinabi na sa mani tawuy, “Mallêngê kaw! Iarap kuyan manguman kamuyu amên matandan yuy ayin nakun nakitan na kasalanan kana!”
5 Buy in-awas la si Jesus ya nakakuronay nan diwi buy nakayaming ngan batêk muraduy balabal. Sinabin Gobernador Pilato kalla, “Elêwên yuya!”
6 Sên nakitan yan mani mamunun pari buy mani magbantay sa Templu, masnêg lan sinabi, “Ipaku ya sa kurus! Ipaku ya sa kurus!”

Nuwa nakitbay si Gobernador Pilato, “Kêwên yuya. Pakabaala kaw nay mipaku kana sa kurus, gawan para kangku, ayin nakun makit ta kasalanan kana.”
7 Nakitbay ya mani Judio, “Ayun sa kautusan yan, sêpat yan mati, gawan pansabin nay Anak yan Bapan Namalyari.”
8 Sên nalêngên Pilatoy sinabi la, luyang nginan nalimu.
9 Kabay impikilakun Gobernador Pilato si Jesus sa lalên palasyu buy pinatang, “Taga saantu ka?” Nuwa asê nakitbay si Jesus.
10 Kabay sinabin Pilatoy, “Siyan a muku ya pakitbayan ta? A mu nayi tanday dilag gakun kapangyarian ipabus ka o ipapaku ka sa kurus?”
11 Nakitbay si Jesus, “Ayin kan madyag kangku nu a ka binyanan Bapan Namalyarin kapangyarian. Kabay mas maragul la kasalanan tawuy nilaku kangku baydi kamu.”
12 Sên nalêngên Pilatoy abiin, nangisip yan paralan amên ibus si Jesus. Nuwa masnêg sinabin mani Judioy, “Nu ibus muy tawun abiin, a ka kaluguran Emperador! Tagawan nu sisabêt man na magsabin ari ya, kapati yan Emperador.”
13 Sên nalêngên Gobernador Pilatoy abiin, in-awas na si Jesus sa palasyu. Pamakayari, niknu ya sa pallitisan sa lugal la pambêgên “Tinapil la Batu” ya sa sabin Hebreo, “Gabatha.”
14 Sên ugtuy nan mamut duspiras Pestan Kaligtasan, sinabin Gobernador Pilato sa mani Judioy “Abiti yay ari yu!”
15 Nuwa masnêg sinabin mani Judioy, “Patin ya! Patin ya! Ipaku ya sa kurus!”

Kabay sinabin Gobernador Pilato kallay, “Ipaku ku nayi sa kurus ya ari yu?”

Nakitbay ya mani mamunun pari, “Ayin kay kaatag ga ari, nun a kay ya Emperador.”
16 Kabay inggawang Gobernador Pilato si Jesus kalla amên ipaku ya sa kurus.

Impaku sa kurus si Jesus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Gintan mani sundalus si Jesus

17 pasalwang sa balayan. Buy
impabakay la kanay kurus papakun
sa lugal la pambêgên lan "Lugal
Bungu" ya sa sabin Hebreo, Golgota.
18 Pamakalatêng la baydu, impaku
laya kaawyun na luwa. Ya gisa, idi
sa wanan na buy ya gisa, idi sa udi
na buy idi sa bunak la si Jesus.
19 Impab-in Gobernador Pilaton
karatula ya kurus Jesus buy paradi
ya impasulat na, "Si Jesus ya taga
Nazaret ya Arin mani Judio."
20 Nakasulat ta abiin sa sabin He-
breo, Latin, buy Griego. Malakêy
Judioy nakabasan ati, gawan kay
narani sa balayan ya pinipakwan
kan Jesus.
21 Kabay sinabin mani mamunun
pari kan Gobernador Pilato, "Agana
mu isulat ya 'Arin mani Judio' nun
a ya isulat mu, 'Sinabin tawun ati
siyay Arin mani Judio.' "
22 Nuwa pikitbayan silan Gober-
nador Pilato, "Nu sabêt ta impasulat
ku, sabay yana."
23 Sên naipakuy nan mani sun-
dalus si Jesus sa kurus, kingwa
lay mani yaming na buy piaata-
gan lan apat, tisatisay balang sun-
dalus. Kingwa la êt ya yaming nay
makarang nga panglalê. Ayin tayi ya
ati ubat sa babu angga sa aypa.
24 Kabay nisasabi ya mani sun-
dalus, "Agana tamina ginitin ya ati
nun a mibabagutan kitamu tana nu
kansabêt milakuy ati." Nalyari ya
ati amên matupad da idi sa Kasula-
tan,
"Piaatagan lay mani yaming ku
buy pibabagutan la."*
Buy dinyag yabay mani sundalus ya
abiin.
25 Baydu sa danin kurus Jesus
nakaidêng nga indu na, ya patêl
indu nay babayi, si Maria ya asawan
Cleopas buy si Mariay taga Magdala.
26 Sên nakitan Jesus ya indu na
buy ya kakaidwan nay tagasunul
ya idi sa danin indu na, sinabi na,
"Tuwa kuway, ibilang muyan anak
mu."
27 Buy sinabi na sa tagasunul na,
"Ati ya indu mu." Kabay paubat
ta baydu, in-uli yan tagasunul ya
kakaidwan Jesus sa bali na ya indu
na.

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Tandan Jesus ya naganap pay
impadyag kanan Bapa na. Kabay
sinabi nay, "Napêl-ang ngaku." Sin-
abi nay abitu amên matupad da idi
sa Kasulatan.†
29 Dilag baydun gisay banga ya
napnun nangisuy alak. Kabay in-
sawsaw mani sundalus sa nangisuy
alak ya paran bulak ya nakaptês sa
sangan isopu buy impasêpsêp kan
Jesus.
30 Sên nasêpsêp pan Jesus, sinabi
nay, "Naganap pana." Indêngdêng
nay ulu na buy nabuytuwan yan
inawanên.

Inlatug ga tagyang Jesus

31 Allun Bernis sa abitu buy asê
labay mani Judion idi pun sa kurus
ya mani bangkay angga sa Allun
Pagpaynawa. Luyang maulagay Al-
lun Pagpaynawan ati gawan allu êt
Pestan Kaligtasan. Kabay inyawad
la kan Pilatoy, "Gobernador ray,
ipatukis minay asêl mani impaku sa
kurus buy itabuy ya mani bangkay
la."
32 Kabay abiin ya dinyag mani
sundalus. Tinukis lay asêl luway
impakun kaawyun Jesus.
33 Nuwa pamakalatêng la kan Je-
sus, nakitan lay nati yina. Kabay a
layna tinukis ya asêl na,
34 nun a inlatug gisa sa mani sun-
dalus ya tagyang Jesus buy tambêng
nanukusuk ka daya buy lanêm.
35 Siku si Juan ya nakakit abiin.
Pêtêg ya nakitan ku buy pan-
ipapêtêg kuy ati kamuyu amên
manampalataya kaw êt.

* **19:24 19:24** Mani Kanta 22:18. † **19:28 19:28** Mani Kanta 69:21; 22:15. ‡ **19:36 19:36** Exodo 12:46; Mani Bilang 9:12; Mani Kanta 34:20.

36 Nalyari ya kaganawan abiin
amên matupad da idi sa Kasulatan,
“Ayin matukis gisa man sa mani but-
u na.”‡
37 Buy idi pun êt sa kaatag ga baa-
gin Kasulatan, “Papakaêlêwên lay
tawuy inlatug la.”§

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Amêsên, si Jose ya taga Ari-
matea, gisa yan tagasunul Jesus
nuwa kay liim gawan malimu ya sa
mani puun Judio. Inyawad na kan
Pilatoy kêwên ya bangkay Jesus buy
tinulutan naya. Kabay inlaku nay
bangkay Jesus buy kingwa nay ati.
39 Kaawyun na si Nicodemo ya
sabay ya nagpaksa kan Jesus sabitun
gisay yabi. Dilag bay-in maigit
tatlumpuy kilun pabangi ya gêgtan
na ya diyag sa mira buy aloe.
40 Kaban pambêdbêdan lan maka-
mal la telay bangkay na, pagkabu-
lugan layan pabangi, ta abituy nau-
galyan mani Judio sa pamilbêng.
41 Sa lugal nu saantu impaku si
Jesus, dilag panamnan. Buy dilag
êt baydun gisay bayuy pamilbêngan
na inlubtan sa agid tung-uy ya asê
pun pinilbêngan kanuman.
42 Allun paglêan na abiin para
sa Allun Pagpaynawa. Buy narani
sa inlubtan na dapas ya dinyag lay
pamilbêngan. Kabay baydu layna
in-ilbêng si Jesus.

20

Pinabyay si Jesus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Pamakagalingaldaw allun Dum-
inggu, kaban nadiglêm pun, naku si
Mariay taga Magdala sa pinilbêngan
kan Jesus. Nakitan nay intas say
batuy pinanakêp sa lawasan ati.
2 Kabay nuwayu yan naku kan
Simon Pedro buy sa tagasunul ya
kakaidwan Jesus buy sinabi na
kallay, “Dilag nangwa sa Pangin-
uun baydu sa pinilbêngan kana buy
a yan tanda nu antuy pinilakwan
kana.”
3 Kabay naku si Pedro sa
pamilbêngan kaawyun nay taga-
sunul ya kakaidwan Jesus.
4 Parisu silan nuwayu, nuwa ma-
bilis pun ya tagasunul la kakaidwan
Jesus kaysa kan Pedro. Kabay niuna
yan nilatêng sa pamilbêngan.
5 A ya sinumun sa pamilbêngan
ta kay nagduku ya buy nanilip.
Nakit na bayduy telay makamal la
pinamêdbêd kan Jesus.
6 Sên nilatêng si Simon Pedro, nag-
daus yan sinumun sa pamilbêngan
buy nakitan nay telay makamal ya
idi sa pinikalêkan kan Jesus.
7 Buy ya telay pinamêdbêd sa ulun
Jesus, siyan napakapalay na buy
nakapapaway ati sa telay makamal.
8 Sinumun êt ta tagasunul ya
nunan inlumatêng. Sên nakitan
nay telay nalakwan, naniwala yan
nabyay si Jesus.
9 Agyan idi sa Kasulatan na kay-
langan mati si Jesus buy mabyay
manguman, a la pun mapukatan na
abiin.
10 Pamakayari, nuli ya luway taga-
sunul na.

Nagpakit si Jesus kan Maria ya taga Magdala
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Nuwa nakaidêng sa lawasan
pamilbêngan si Maria ya manangis.
Kaban manangis ya, nagduku ya
buy nanilip sa lalên pamilbêngan.
12 Buy nakitan nay luway ang-el
la nakayaming naputi ya nakaiknu
sa pinipakalêkan sa bangkay Jesus.
Ya gisa, idi sa ubatan ulu na buy ya
gisa, idi sa ubatan kabitisan na.
13 Pinatang la si Maria, “Siyan
manangis kaya ta?”

Nakitbay ya, “Gawan dilag nang-
wan bangkay Panginuun ku buy
a ku tanda nu antuy pinilakwan
kana.”

§ **19:37 19:37** Zacarias 12:10.

14 Pamakasabi nan abitu, nangaw-
ing ya buy nakakit yan gisay tawuy
nakaidêng baydu. Nuwa a na naki-
lala ya si Jesus sa abitu.
15 Pinatang yan Jesus, “Tuwa
kuway, siyan manangis kaya ta?
Sisabêt ta pantêkapên mu?”

Indap Maria manaysay tanaman
bayduy namatang kana. Kabay
sinabin Maria, “Patêl lay, nu sikay
nangwa kana, sabin mu kangku
nu antuy pinilakwan mu kana, ta
kêwên kuya.”
16 Sinabin Jesus kana, “Mariay!”

Nag-arap si Maria kan Jesus buy
sinabi na sa sabin Hebreo, “Rab-
boni!” Ya labay sabin, “Manuru”.
17 Sinabin Jesus kana, “Agana
muku talanên, ta a ku pun nakapag-
udung sa Bapa ku. Maku ka sa
mapatêl ku buy sabin mu kallay
mag-udung ngaku sa langit sa Bapa
ku ya Bapa yu êt buy sa Namalyari
ku ya Namalyari yu êt.”
18 Kabay naku si Maria ya taga
Magdala sa mani tagasunul Jesus
buy sinabi na kallay, “Nakitan kinay
Panginuun!” Buy sinabi na êt kallay
mani pan-ipasabin Jesus.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Pamakayabin allun Duminggu,
nititipun na mani tagasunul Jesus.
Impapakasara lay mani pasbul bali
gawan sa limu la sa mani puun
Judio. Bêngat tan nagpakit si Je-
sus buy nidêng sa pibunakan la
buy sinabi na, “Mapakamuyuy kap-
atêtbêkan.”
20 Pamakasabi nan abiin, impakit
na sa mani tagasunul nay mani
gamêt na buy mani tagyang na. Sên
nakit lay Panginuun, natulatula sila.
21 Inuman na êt sinabin Je-
sus kallay, “Mapakamuyuy kap-
atêtbêkan. Nu parasaantu wakun
in-utus Bapa ku, para kataw êt bay-
dun pan-iutus.”
22 Pamakasabi nan abiin, kinayu-
pan na sila buy sinabi na, “Tang-
gapên yuy Ispiritun Bapan Namal-
yari.
23 Nu patawarên yuy gisay tawu
sa kasalanan na, patawarên ya êt
Bapan Namalyari. Nuwa nu a yuya
patawarên sa kasalanan na, a ya êt
patawarên Bapan Namalyari.”

Si Jesus buy si Tomas

24 Nuwa sabitun nagpakit si Jesus,
ayin baydu si Tomas ya pambêgên
Kambal ya gisa sa mapu buy luway
apostul na.
25 Kabay sinabi la kanay, “Nakitan
yan na Panginuun.”

Nuwa sinabin Tomas kallay, “A
ku maniwala anggan a ku makitan
ya nukay ubatan paku sa gamêt na
buy matalan ya ati buy anggan a ku
maisun ya galamay ku sa nukay idi
sa tagyang na.”
26 Nilabas sa waluy allu, nangu-
man nititipun na mani tagasunul
Jesus sa lalên bali, kaawyun layna
si Tomas. Impapakasara lay mani
pasbul, nuwa nisun pun si Jesus buy
nidêng sa pibunakan la. Buy sinabi
na, “Mapakamuyuy kapatêtbêkan.”
27 Sinabin Jesus kan Tomas,
“Elêwên mu buy dukpan na nuka sa
gamêt ku buy dukpan muy nukay
idi sa tagyang ku. Agana kayna
magluway nakêm, nun a maniwala
kayna.”
28 Nakitbay si Tomas, “Panginuun
ku buy Namalyari ku!”
29 Sinabin Jesus kana, “Naniwala
kayna nayi gawan nakitan muk-
ina? Pinagpalay mani manam-
palataya kangku agyan a laku naki-
tan.”

Ya sangkan na insulat ta librun ati

30 Malakê pun na mamakaupapas
ya dinyag Jesus ya nakitan mani
tagasunul nay asê pun naisulat sa
librun ati.
31 Nuwa ya mani nakasulat sa
librun ati, insulat amên manam-
palataya kaw ya si Jesus sabay siyay
Cristu ya Anak Bapan Namalyari.

Buy nu manampalataya kaw kana, mabiyan kaw biyay ya ayin katganan.

21

Nagpakit si Jesus sa pituy tagasunul na

1 Nilabas sa dakun umnuy allu, nanguman nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na sa agid lawan Tiberias. Paradi ya nalyari.

2 Sa panawun na abitu, niaawyun silan Simon Pedro, si Tomas ya pambêgên Kambal, si Nathanael ya taga balayan Cana sa prubinsyan Galilea, ya luway anak Zebedeo, buy luwa pun êt ta tagasunul Jesus.

3 Sinabin Simon Pedro kalla, "Mandakêp pakun kênan lanêm."

Sinabi la, "Kilaku kay kamu." Kabay nagsakay sila sa bangka amên mandakêp silan kênan lanêm sa lawa. Nuwa namawatwat silan ayin nakwa.

4 Sên nasawang ngana, nakaidêng si Jesus sa agid lawa, nuwa a laya nakilala.

5 Binêg silan Jesus, "Mapatêl kuway, dilag kaw nayin nakwa?"

Nakitbay sila, "Ayin na kayêk."

6 Sinabin Jesus kalla, "Inabu yu sa lanêm ya pukut yu sa wanan bangka amên makakwa kaw." Kabay dinyag lay nabay ya abitu buy sên guluyun lay nay dala la, a layna maguluy gawan sa lakên nakwa lay kêna.

7 Ya tagasunul ya kakaidwan Jesus, sinabi na kan Pedroy, "Sabay ya Panginuun na abitu!" Sên nalêngên Pedroy abiin, kingwa nay yaming nga inlukas na ta in-is-êl na sa awak na. Nag-ukdu ya sa lanêm buy nangaway ya papakun sa agid lawa.

8 Ya kaatag mani tagasunul ya idi sa bangka, nag-udung sila sa agid ya miguguluy dalay napnun kênan lanêm, gawan kay manga siyam mapuy metruy dayu la sa agid.

9 Pamakalatêng la sa agid, nakitan la bayduy dilag kênan lanêm ma nakasagpa sa bayan apuy buy dilag êt tinapay.

10 Sinabin Jesus kallay, "Mantan kaw baydin dakun umnuy kênan lanêm ya nakwa yu."

11 Kabay nagsakay si Simon Pedro sa bangka buy ginuluy nay dala papakun sa agid ya napnun mangaragul ya kênan lanêm. Dinalan buy limampu buy tatluy kaganawan. Nuwa agyan parabaydun kalakêy kêna, asê nasiray dala.

12 Sinabin Jesus kalla, "Kaksaw kaw ta mangalmusal kitamu." Ayin gisa man kallay nakadêgdêg namatang nu sisabêt ya tagawan tanda lay sabay siyay Panginuun.

13 Nangwan tinapay si Jesus buy indin kalla. Pamakayari, nangwa ya êt kênan lanêm buy indin na kalla.

14 Abiin ya ikatluy pagpakit Jesus sa mani tagasunul na pamakayari nan nabyay nanguman ubat sa nangamamati.

Si Jesus buy si Pedro

15 Pamakayari lan nangan, sinabin Jesus kan Simon Pedro, "Simon ya anak Juan, kaidwan muku nayin igit pun sa pangidu la kangku?"

Nakitbay si Pedro, "Awuy Panginuun, tanda muy kakaidwan kata."

Kabay sinabin Jesus kana, "Nu parabaydu, pakanên muy mani tupa ku."

16 Pinatang yan manguman Jesus, "Simon na anak Juan, kaidwan muku nayi?"

Nakitbay si Pedro, "Awuy Panginuun, tanda muy kakaidwan kata."

Kabay sinabin Jesus kana, "Nu parabaydu, saysayên muy mani tupa ku."

17 Katitlu yan pinatang Jesus, "Simon ya anak Juan, kaidwan muku nayi?"

Nalêlêy nakêm Pedro gawan katitlu yan pinatang Jesus nu kaidwan naya. Kabay nakitbay ya, "Panginuun, tanda muy kaganawan bagay buy tanda mu êt ta kaidwan kata."

Kabay sinabin Jesus kana,
“Pakanên muy mani tupa ku.
18 Pansabin ku kamuy sabitun
anak ka pun, sikay mamayaming
sarili mu buy pallakwên muy labay
mun lakwên. Nuwa nu tuwa kayna,
ipaktang muy gamêt mu ta kaatag
gay mamayaming kamu buy gêtan
laka sa lugal la a mu labay.”
19 Sinabin Jesus ya abiin amên
ipatanda na nu parasaantuy panga-
mati ya danasên Pedro amên ma-
parangalan si Bapan Namalyari. Pa-
makayari, sinabin Jesus kan Pedro,
“Kilaku ka kangku.”

Ya tagasunul ya kakaidwan Jesus

20 Sên nangawing si Pedro, naki-
tan nay manunul kallay kakaid-
wan na tagasunul Jesus. Sabay
siyay tagasunul Jesus ya nakaun-
salig sa dani na sabitun mangapun
sila buy namatang kana nu sisabêt
ta mamisupakat kana.
21 Sên nakitan Pedro si Jesus,
pinatang naya, “Panginuun, sabêt
taman na malyari sa tawun abiin?”
22 Nakitbay si Jesus, “Nu labay
kuyan mabyay angga sa pag-udung
ku, makapakun naman kamu? Kay
sumunul ka kangku.”
23 Kabay niwagaw wa balita sa
mani manampalataya ya asê mati
ya tagasunul ya kakaidwan Jesus.
Nuwa asê sinabin Jesus ya a ya
mati. Ya kay sinabi na, “Nu labay
kuyan mabyay angga sa pag-udung
ku, makapakun naman kamu?”
24 Siku si Juan na tagasunul Jesus
ya magpapêtêg sa mani bagay ya
ati buy siku êt ta nanulat. Buy
tandan mani kaawyun ku ya pêtêg
ga pansabin ku.
25 Malakê pun êt ta mani dinyag
Jesus. Nu isulat kuy kaganawan
ati, sa êlêw kuy asê minukad sa
buun babun lutay kaganawan libruy
maisulat ku.

YA MANI DYAG
un Mani Tagasunul

1 Kakaidwan kun Teofilo, sa
nunan sulat ku kamu, insulat kuy
dinyag Jesus buy in-aral na paubat
sa umpisa yan nangaral
2-3 angga sa allun intag-ay ya sa
langit. Nati si Jesus sa kurus, nuwa
nanguman yan nabyay buy malakêy
dinyag na amên pagpapêtgan na
abiin. Buy sa apattapuy allu,
katiumnu yan nagpakit sa mani
pinili nay apostul buy pansabin na
kallay tungkul sa pag-arin Bapan
Namalyari. Intipan na êt kallay
mani utus sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari.
4 Gisay allu, kaban mipupulung
sila kaawyun si Jesus, intipan na
kallay, "Agana kaw pun mita sa
Jerusalem. Etêngên yu pun na
impangakun Bapan Namalyari ka-
muyuy Ispiritu na. Sinabi kinay
abiin kamuyu sabitun nuna.
5 Ta si Juan ya Mamawtismu,
namawtismu ya sa lanêm, nuwa
pamakayarin dakun umnuy allu,
bawtismuwan kaw sa Ispiritun Ba-
pan Namalyari."

Ya pag-udung Jesus sa langit

6 Sên nititipun na mani apostul
buy si Jesus, pinatang laya, "Pang-
inuun, ati nayi ya panawun iudung
muy pag-ari sa Israel sa mani Is-
raelita?"
7 Nakitbay si Jesus, "A yina kay-
langan matandan nu makanu mal-
yari ya mani intakdan Bapa ku sa
kapamilatan kapangyarian na.
8 Nuwa sa pallumatêng Ispiritun
Bapan Namalyari kamuyu, biyan
nakaw kapangyarian. Buy sikaw
wa magpapêtêg tungkul kangku
sa mani tawu baydi sa balayan
Jerusalem, sa prubinsyan Judea,
sa prubinsyan Samaria buy sa ka-
ganawan lugal baydi sa babun luta."
9 Pamakayarin sinabin Jesus
ya abiin, nitag-ay yina sa langit.
Buy kaban pakaêlêwên layan
pamatatag-ay, nasanipan ninan ulap
angga sa a layna nakitan.
10 Kaban mamakaêlêw sila sa lan-
git, bêngat tan nidêng sa dani lay
luway ang-el ya nakayaming naputi.
11 Buy sinabin luway ang-el, "Sikaw
wa mani taga prubinsyan Galilea,
siyan nakaidêng kaw yapun baydin
nakaêlêw sa langit ta? Si Jesus
ya nakitan yun nitag-ay papakun
sa langit, mag-udung ya baydi sa
babun luta. Buy nu parasaantu
yuyan nakitan na nitag-ay papakun
sa langit, para êt bayduy pag-udung
na baydi sa babun luta."

Ya pamilin mani apostul sa kasag-ilin Judas

12 Kabay nag-udung ya mani apos-
tul sa balayan Jerusalem ubat sa
Bung-uy mani Ulibu. Ya bung-uy
ya ati, kulang tan pêrad sa gisay
kilumetru ya dayu na sa Jerusalem.
13 Sên nilatêng silayna sa
Jerusalem, nagdaus silan nagdakêy
sa bibiyan lay kuwartu ya idi sa
têngêl. Ya mani ati sabay silan
Pedro, Juan, Santiago, Andres,
Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo,
Santiago ya anak Alfeo, si Simon
ya manalangsang sa gubernun
Roma, buy si Judas ya anak kaatag
Santiago.
14 Pawa silan miaawyun man-
alangin kaawyun ya dakun umnuy
babayi buy si Maria ya indun Jesus
buy ya mapatêl Jesus ya lawyaki.
15 Sên nilabas say dakun umnuy
allu, nititipun na mani manam-
palatayay dilag bilang dinalan buy
luwampu. Nidêng si Pedro buy
sinabi na,
16 "Mapatêl kuway, kaylangan
matupad da kasulatan na impatan-
dan Ispiritun Bapan Namalyari kan
Arin David sabitun nuna ya tungkul
kan Judas Iscariote, ya sabay ya
nanawup nandakêp kan Jesus.

17 Sabitun nuna, kaawyun yan si
Judas bilang apostul ya pinilin Jesus
amên maglingkud kana.”
18 (Nuwa si peray pinamayad kan
Judas sa nadawak ka dinyag na,
pinanaliw nan luta. Sa lutay nasaliw
na, nagnabu yan nipalukub buy
inlumtus ya bituka nan niawas sa
laman.
19 Natandan kaganawan tawu sa
Jerusalem ya nalyari kan Judas.
Kabay ya lutan abitu, binêg lan
Akeldama ya labay sabin sa sabi la,
“Panggitnan ya Dilag Daya.”)
20 Sinabi pun êt Pedro,
“Nakasulat sa mani librun Kanta ya
tungkul kan Judas,
‘Pasawan tanay bibiyan na
buy ayin nan malyarin manugêl
baydu.’ ”*
Buy nakasulat êt,
“Idin ta sa kaatag ya katungkulan
na.”†
21-22 Sinabi pun êt Pedro, “Kabay
sêpat kitaminan mamilin tawuy
panagili kan Judas ya makaawyun
yan mamipapêtêg sa pangabyay
manguman Panginuun Jesus. Kay-
langan ya pilin tamu, gisa sa mani
pagkaawyun yan sabitun kaawyun
tamu pun si Jesus, paubat sabitun
nagpabawtismu ya kan Juan ya Ma-
mawtismu angga sa gintan ya pa-
pakun sa langit.”
23 Kabay lagyun luway liyaki ya
sinabi la. Ya gisa, si Jose ya
pambêgên Barsabas buy pambêgên
êt Justo. Ya gisa êt, si Matias.
24 Pamakayari, nanalangin sila,
sinabi la, “Panginuun, tanda muy idi
sa bêkên kaganawan tawu. Kabay
ipatanda mu kanyan nu sisabêt sa
luway pilin mun
25 daygên apostul bilang kasagilin
Judas. Ta binukutan Judas ya pan-
daygên na bilang gisay apostul buy
naku ya sa gisay lugal la nanaspat
kana.”
26 Pamakayari lan nanalangin, ni-
bagutan sila. Ya nabagut la, si
Matias. Kabay si Matias ya indagdag
sa mapu buy gisay apostul.

2

Ya pallumatêng Ispiritun Bapan Namalyari

1 Sên inlumatêng ya allun pestan
mani Judioy pambêgên Pentecostes,
nagtipun sa gisay bali ya kaganawan
manampalataya kan Jesus.
2 Kaban mititipun sila, mamakun
ni, nakalêngê silan sênêg sa buun
bali. Ya sênêg ga ati, ubat sa langit
ya nanuwad malakas ya angin.
3 Buy dilag silan nakit ya paran
apuy ya nanuwad dila ya nag-ugpa
sa balang gisa kalla.
4 Natupus Ispiritun Bapan Na-
malyari ya kaganawan idi baydu
buy nakapagsabi silan mag-
mikakanayun na sabi ya a la pun
natandan.
5 Amêsên sa panawun abitu, dilag
êt mani Judioy idi sa Jerusalem ya
manunul sa Kautusan Bapan Namal-
yari. Ubat sila sa magmikakanayun
na bansa buy asê pariparisuy sabi
la.
6 Sên nalêngê lay sênêg, pinaras
lan naku sa pagtipunan mani
manampalataya. Nakaupapas sila
gawan nalêngê lay magsabi ya mani
manampalataya sa mani sabin mani
mallêngê.
7 Kabay sinabi la, “Aw indi, alwa
nayin taga prubinsyan Galilea ya
mani tawun ati sila?
8 Uysiyan makapagsabi sila yan
sabi tamu ta?
9 Dilag baydi kantamun taga Par-
tia, taga Media, taga Elam, taga
Mesopotamia, taga Judea, taga Ca-
padocia, taga Ponto buy taga Asia.
10 Ya kaatag kantamu taga Frigia,
taga Pamfilia, buy taga Egipto. Buy
dilag êt ubat sa mani lugal ya sakup
Libya ya narani sa Cirene. Dilag êt
taga balayan Roma,

* **1:20 1:20** Mani Kanta 69:25. † **1:20 1:20** Mani Kanta 109:8.

11 ya mani Judio buy alwan Judio ya napasunul êt sa mani paniwalan mani Judio. Buy ya kaatag, taga Creta buy taga Arabia. Nuwa ya abiin sila, mani taga Galilea. Uysiyan mangalêngê tamu sila yan magsabi sa sabi tamu ta tungkul sa mamakaupapas ya dinyag Bapan Namalyari?”
12 Nakaupapas sila buy a la makwan maisip pa nalyari. Kabay nipapatang sila, “Sabêt ta labay sabin ati?”
13 Nuwa ya kaatag, inuyam lay mani manampalataya. Sinabi la, “Kay malasing ya mani tawun abiin!”

Ya pangaral Pedro

14 Kabay nidêng si Pedro kaawyun na mapu buy gisay apostul buy masnêg nan sinabi, “Sikaw wa mapatêl kun mani Judio buy sikaw wa kaatag manugêl sa Jerusalem, pakalêngê kaw, ta itutu ku nu sabêt ta labay sabin ati ya mangapalyari amêsên.
15 Indap yu nu kay malasing kay. A kay malasing, ta tanda tamuy ayin maglasing un alas nuwebin maranun.
16 Ya mangapalyari amêsên kanyan, sabay ya katuparan sinabin propeta Joel sabitun nuna,
17 ‘Ati ya pansabin Bapan Namalyari, “Ya daygên ku sa tawlin allu bayu sa katganan babun luta,
iutus kuy Ispiritu ku sa kaganawan layin tawu.
Ya mani anak yuy lawyaki buy babayi,
mamipatandan mani sabi ku.
Ya mani bayuntawu yuy
makakit sulêplêp pa ipasulêplêp ku kalla.
Ya mani mangatwa yuy lawyaki,
makataynêp silan taynêp pa ipataynêp ku kalla.
18 Sa allun abitu, iutus kuy Ispiritu ku sa mani lawyaki buy sa mani babayi ya lingkud ku,
buy ipatanda lay mani sabi ku.
19 Mamipakit takun mani mamakaupapas sa langit buy mani tanda' sa luta
sa kapamilatan daya, apuy, buy makudpay asuk.
20 Dumiglêm ma allu,
buy umudit ta buwan kaparisun daya.
Malyari ya abiin bayu lumatêng nga alluy ayin kaparisu buy mamakaupapas ya sabay ya allun pallumatêng Panginuun.
21 Buy nu sisabêt man na mamêg sa Panginuun,
miligtas ya.” ’ ”*
22 Insundun Pedroy pagsabi na, “Kabay sikaw wa kaparisu kun Israelita, pakalêng-ên yuy ati! Si Jesus ya taga Nazaret, in-utus yan Bapan Namalyari kantamu. Buy pinagpapêtgan Bapan Namalyari ya abiin sa kapamilatan mani imala, mamakaupapas, buy tanda' ya dinyag Jesus. Tanda yuy kaganawan abiin tagawan nalyari baydi kamuyu.
23 Sabitun nuna pun, tanday nan Bapan Namalyari ya igawang kamuyu si Jesus ta taganan parabaysên na palanu na. Impapati yuya sa mani makasalanan na tawu ya nipaku kana sa kurus.
24 Nuwa pinabyay yan Bapan Namalyari buy inligtas sa kapangyarian kamatyan, gawan asê malyarin manugêl nati si Jesus.
25 Ati ya impasabin Bapan Namalyari kan Arin David tungkul kan Jesus,
‘Nakit kuy Bapan Namalyari ya pawan idi sa arapan ku.
Gawan pawa kuyan kaawyun,
asê magmikakunuy nakêm ku.
26 Kabay masayay bêkê ku buy a ku mabênbênan na bêbêy kun mangulimên kan Bapan Namalyari.
Agyan mati yaku, dilag gaku pun kapilmiyan na mabyay yakun manguman.

* **2:21 2:21** Joel 2:28-32.

27 Gawan a mu paulayan na kaladwa
ku baydu sa lugal la nangama-
mati.
Buy a mu êt paulayan bumatay
bangkay Banal la Lingkud mu.
28 Impatanda mu kangkuy mabyay
yaku.
Buy gawan pawa katan
pagkaawyun, sadyay tula ku.'
"†

29 Sinabi pun êt Pedro, "Sikaw wa mani kaparisu kun Judio, sabitun sinabin Arin David da abiin, malinaw wa alwan sarili nay pantukuyun na. Tanda tamuy nati si Arin David buy angga amêsên, tanda tamu nu saantu yan nakalbêng.

30 Si David, gisa ya sa mani propeta. Buy tanda nay impangakun Bapan Namalyari kana ya gisa sa mani layi nay mamisundu sa pag-ari na.

31 Sabitun nuna, tanday nan Arin David da pabyayên Bapan Namalyari si Cristu ya impangaku na. Kabay insabin David da tungkul kana, 'A naya pinaulayan sa lugal la nangamamati. Buy a na pinaulayan binumatay bangkay na.'

32 Si pantukuyun na sabay si Jesus ya pinabyay Bapan Namalyari. Buy magpapêtêg kay kaganawan sa pangabyay nan manguman.

33 Sabay siyay intag-ay Bapan Namalyari sa langit buy impaiknu sa wanan na.‡ Buy natanggap nay impangakuy Ispiritu ya sabay êt ta indin na kanyan buy abiin na mangakitan yu buy mangalêngê yu amêsên.

34 Ta alwan si Arin David da gintan sa langit, nun a si Jesus ya Panginuun na. Kabay sinabin David,

'Sinabin Bapan Namalyari sa Pang-
inuun ku,
"Miknu ka sa wanan ku,
35 angga sa mapasuku ku kamuy
mani kapati mu." ' "

36 Insundun Pedroy pagsabi na, "Kabay sikaw wa kaganawan kaparisu kun mani Israelita, sêpat yun matandan ya si Jesus ya impapaku yu sa kurus, sabay siyay dinyag Bapan Namalyarin Panginuun buy sabay siyay Cristuy impangaku na!"

37 Sên nalêngên mani tawuy abitu, nabêgbêg ga nakêm la. Kabay namatang sila kan Pedro buy sa kaawyun nan mani apostul, sinabi la, "Mapatêl kuway, sabêt kayêk ka sêpat yan daygên?"

38 Nakitbay si Pedro kalla, "Ya balang gisa kamuyu, magsisi buy itgên yuy panyag yun kasalanan. Buy magpabawtismu kaw sa lagyun Jesu Cristu amên mapatawad da mani kasalanan yu buy matanggap yuy pan-idin Bapan Namalyari ya ayin kaatag nun a ya Ispiritu na.

39 Tagawan na Ispiritun Bapan Namalyari, sabay ya impangaku na kamuyu buy sa mani anak yu buy sa kaganawan tawuy idi sa mangarayuy lugal. Impangakun Bapan Namalyari ya Panginuun tamuy ati sa sisabêt man na tawuy bêgên nan magdani kana."

40 Malakê pun êt ta pagpapêtêg ga sinabin Pedro kalla. Buy inyawad na êt kallay paradi, "Agana kaw makiawyun sa mani layi amêsên na mapanyag kadawakan amên miligtas kaw sa parusay lumatêng."

41 Malakêy naniwala sa sinabin Pedro. Kabay nagpabawtismu sila. Sa allu êt abitu, tatluy libuy tawuy nidagdag sa mani manampalataya kan Jesus.

42 Ya mani bayun nanampalataya kan Jesus, pawa silan mamaku sa mani apostul amên mallêngê sa mani pan-ituru la, pawa silan mibêbêtêk bilang mipapatêl sa panampalataya, pawa sila êt miaawyun mangan tinapay§ buy pawa silan manalangin.

† **2:28 2:28** Mani Kanta 16:8-11. ‡ **2:33 2:33** Ya tungkulan sa wanan Bapan Namalyari sabay ya tungkulan un karangalan buy kapangyarian. § **2:42 2:42** Mangan silan tinapay bilang pangganaka la sa nalyari kan Jesus.

Ya pamibiyaybiyay mani manampalataya

43 Gawan sa kapangyarian Bapan
Namalyari, nakadyag ya mani apos-
tul un malakêy mamakaupapas buy
tanda'. Kabay ya mani tawuy idi
baydu, nalimu sila kan Bapan Na-
malyari.
44 Ya mani manampalataya kan
Jesus, dilag silan gigisay nakêm buy
ya pibandiyan la, piniaagêm la.
45 Pan-isaliw lay luta buy
pibandiyan la, ta ya peray naabli
la, pan-idin la sa balang gisa ayun
sa kaylangan la.
46 Allu-allu silan mititipun sa Tem-
plu. Miaawyun silan mangan sa
balin balang gisa un dilag mangêd
da nakêm buy tula.
47 Buy pawa lan pan-ulimênên si
Bapan Namalyari. Panggalangên
sila êt mani tawuy idi baydu. Allu-
allu pan-idagdag Panginuun kallay
mani tawuy inligtas na sa parusay
lumatêng.

3

Ya pamaiyul sa tawuy lumpu

1 Gisay allu sên alas tres san
kaawat, naku si Pedro buy si Juan sa
Templu. Uras panalangin na abitu.
2 Baydu sa Templu, dilag
pambêgên Mangêd da Pasbul. Dilag
gisay liyaki bayduy lumpu ubat ta
sa in-anak ya. Allu-allu panggêtan
laya baydu amên magpalimus ya sa
mani mansumun sa Templu.
3 Sên nakit na silan Pedro buy
si Juan na pasun sa kasawangan
Templu, nanyawad yan limus kalla.
4 Pinakaêlêw yan Pedro buy si
Juan. Sinabin Pedro, "Elêwên
mukay." 5 Kabay nangêlêw wa
liyaki kalla, gawan piêêtêng nay
biyan layan pera.
6 Nuwa sinabin Pedro kana, "Ayin
nakun pera o gintu, nuwa dilag
gakun idin kamu. Sa lagyun Jesu
Cristu ya taga Nazaret, midêng ka
buy mita ka."
7 Tinalan Pedroy wanan gamêt
na buy impaidêng naya. Tambêng
pinumas-êy ya bitis buy tulatud na.
8 Kabay tambêng yan nidêng buy
nakabita. Pamakayari, nakilaku ya
kallan Pedro sa kasawangan Tem-
plu. Nibitabita yan nag-ukdu-ukdun
mangulimên kan Bapan Namalyari.
9 Nakitan kaganawan na nakabita
ya buy mangulimên nina kan Bapan
Namalyari.
10 Nalupan lay sabay siya awêd
da abituy liyaki ya lumpu ya mag-
palimus sa mani mansumun sa
pambêgên lan "Mangêd da Pasbul"
sa Templu. Kabay sadyay upapas la
sa nalyari kana.

Ya pagsabin Pedro sa mani tawuy idi sa Balkun Solomon

11 Pamakayarin abitu, asina
imbul-is liyaki si Pedro buy si Juan.
Kaban mamita sila sa pambêgên lan
"Balkun Solomon," kapagtalantalan
na kalla. Nipamwayun nagdani
kallay kaganawan tawu, gawan
nakaupapas sila sa nalyari.
12 Pamakakit Pedro sa mani tawu,
sinabi na kallay, "Mapatêl kun Is-
raelita, uysiyan nakaupapas kaw ya
sa nalyari ta? Buy papakaêlêwên
yukay yata? Indap yu nayi nu
napabita yan na tawun ati gawan
sa sarili yan kapangyarian o sa
panunul yan sa kalabayan Bapan
Namalyari? Asê!
13 Alwan sikay ya namaiyul
kana, nun a ya Bapan Namalyarin
mani ninunu tamu ya silan Abra-
ham, Isaac, buy Jacob amên ma-
parangalan na si Jesus ya Lingkud
na. Si Jesus sabay ya indin yu sa
mani manungkulan buy insakwil
yuya sa arapan Gobernador Pilato,
agyan ibus nayna dayi.
14 Agyan sabay siyay Banal buy
Matinêk ka Lingkud Bapan Namal-
yari, insakwil yuya buy inyawad yu
kan Pilatoy ibus ya gisay mamatin
tawu.
15 Impapati yuy pangubatan biyay
ya ayin katganan, nuwa pinabyay
yan Bapan Namalyari. Sikay ya

magpapêtêg ga nabyay yan manguman, ta nakitan yan ya.
16 Ya panampalataya sa kapangyarian lagyun Jesus sabay ya nakapabita sa liyakin ati ya makit buy malupan yu. Nalyari ya ati gawan sa panampalataya kan Jesus. Buy agyan sikaw, napagpapêtgan yuy inumiyul ya."

17 "Buy amêsên na mapatêl, tanda kuy nadyag yun impapati si Jesus buy mani mamunu yu gawan a yu tanda nu sisabêt yan tagana.
18 Nuwa sên dinyag yu kanay abiin, natupad day impatandan Bapan Namalyari awlagi sa kapamilatan mani propeta ya si Cristu, kaylangan nan madanasan na pamasakit.
19 Kabay sêpat kawnan magsisi buy magdani kan Bapan Namalyari amên patawarên nay mani kasalanan yu.
20 Nu daygên yuy abiin, matanggap yuy bayuy katigsawan na ubat sa Panginuun buy iutus na si Jesus ya Cristuy intalaga na para kamuyu sabitun nuna pun.
21 Nuwa kaylangan pun manugêl si Jesus sa langit angga sa lumatêng nga panawun ibayun Bapan Namalyari ya kaganawan bagay ayun sa impangaku na sabitun nuna sa kapamilatan mani banal la propeta na.
22 Ta paradi ya sinabin Moises sabitun nuna tungkul kan Cristu, 'Ya Bapa yun Namalyari ya mamilin gisay propetay nanuwad kangku ya kalayi yu. Sêpat yun sunulun na kaganawan sabin na kamuyu.
23 Nu sisabêt man na asê manunul sa pansabin propetan abitu, ipapawa yan Bapan Namalyari sa mani tawu na amên upudun ya.' "*

24 Insundun Pedroy pagsabi na, "Ya kaganawan propetan Bapan Namalyari paubat kan Samuel, impatanda lay tungkul sa mani mangapalyari amêsên.
25 Sikitamuy makapagmanan mani impangakun Bapan Namalyari sa kapamilatan mani propeta na. Buy kaawyun kitamu êt sa kasunduwan Bapan Namalyari sa mani ninunu tamu sabitun sinabi na kan Abraham, 'Pagpalên kuy kaganawan tawu sa kapamilatan layi mu.'
26 Kabay pinilin Bapan Namalyari ya Lingkud na buy nuna nan inutus kantamun mani Judio amên pagpalên na kitamu sa kapamilatan panawup na kantamun lakwanan ya panyag nadawak."

4

Si Pedro buy si Juan sa arapan mangatwan Judioy mangatuynungan

1 Kaban magsabi pun si Pedro buy si Juan sa malakêy idi baydu sa Balkun Solomon sa Templu, dilag inlumatêng nga dakun umnuy pari kaawyun lay kapitan mani magbantay sa Templu buy mani Saduseo.
2 Sadyay suluk la kan Pedro buy kan Juan gawan pan-iaral la sa mani tawuy mabyay manguman ya nangamamati gawan nabyay si Jesus.
3 Kabay dinakêp la si Pedro buy si Juan. Litisin la sila dayi nuwa gawan yabi yana, insukul la tana sila anggan maranun.
4 Paraman baydu, malakê sa mani nallêngê sa pangaral lay nanampalataya kan Jesus. Kabay nidagdag ya bilang la angga sa niras limay libuy lawyaki.

5 Pamakawasak, nipupulung sa Jerusalem ma mani mamunu, ya mani mangatway manungkulan buy mani manurun Kautusan.
6 Idi êt baydu si Anas ya pinakapuun pari, si Caifas, si Juan, si Alejandro buy ya kaatag kamag-anak Anas.

* **3:23 3:23** Deuteronomio 18:15; 18:18; 18:19.

7 In-arap kalla si Pedro buy si Juan
buy pinatang, “Sabêt ta kapang-
yarian yu buy kansabêt lagyuy gi-
namit yu amên mamaiyul sa liyakin
ati?”

8 Natupus Ispiritun Bapan Namal-
yari si Pedro. Kabay sinabi na,
“Sikaw wa panggalangên na ma-
munu buy sikaw wa mangatway
manungkulan,
9 nu pallitisin yukay amêsên
tungkul sa kangêdan na dinyag yan
sa liyakin ati buy nu parasaantu yan
nakabita,
10 sêpat yun matandan buy ka-
ganawan kaparisu tamun Israelitay
ati. Ya liyaki ya nakaidêng amêsên
sa arapan yuy ayin nan sakit, in-
umiyul ya gawan sa kapangyarian
Jesu Cristuy taga Nazaret. Sabay
siyay impapaku yu sa kurus, nuwa
pinabyay yan manguman Bapan Na-
malyari.
11 Buy si Jesus ya pantukuyun sa
talatan ati, ‘Ya batuy insakwil yun
mani mamipaydêng bali, sabay ya
batuy nagin pundasyun.’*
12 Ayin sisabêt man na makapilig-
tas kantamu sa ayin katganan na
parusa, nun a kay si Jesu Cristu ya
in-utus Bapan Namalyari baydi sa
babun luta.”

13 Sên natandan lay kay nayêpay
pangatawu lan Pedro buy si Juan
buy a sila nag-aral, nakaupapas sila
sa kapas-êyan nakêm la. Naisip lay
sabay silay pagkaawyun Jesus.
14 Nuwa ayin silaynan nasabi la-
ban kalla, ta nakitan lay liyaki
ya makabitay na ya nakaidêng
kaawyun lan Pedro buy si Juan.
15 Kabay impaawas la pun silan
Pedro buy si Juan un mangatwan Ju-
dioy mangatuynungan buy nisasabi
silan,
16 “Sabêt ta daygên tamu kalla?
A tamina maipuglaw wa dinyag lay
mamakaupapas, ta tanday nan buun
Jerusalem.
17 Patandan tamu ta sila ya agana
layna iaral la tungkul kan Jesus
amên asina miwagaw wa nalyari.”
18 Kabay impabêg silan mangu-
man buy pinatandan, “Agana
kawna magsabi o mangaral tungkul
kan Jesus.”
19 Nuwa nakitbay si Pedro buy
si Juan, “Pakaisipin yu nu sabêt ta
ustu sa pangêlêw Bapan Namalyari,
manunul kay kamuyu o kan Bapan
Namalyari?
20 Gawan para kanyan, a yan
malyarin asê sabin na nakitan buy
nalêngê yan kan Jesus.”
21-22 Labay la dayin parusan ya
luwa, nuwa a la madyag tagawan
malimu sila sa mani tawuy man-
gulimên kan Bapan Namalyari sa
mamakaupapas sa nadyag, gawan si
abituy liyaki ya nakabitay na, apat-
tapuy tawun nayna. Kabay imbus
la tanay luwa buy pinakasipit lan
sinabyanan ya aganayna mangaral
tungkul kan Jesus.

Ya panalangin mani manampalataya

23 Sên imbus sa silan Pedro buy si
Juan, nagtalus sila sa mani kaawyun
lan manampalataya kan Jesus buy
imbalita lay sinabi kallan mani ma-
munun pari buy mani mangatway
manungkulan.
24 Sên nalêngên mani manam-
palatayay abitu, niaawyun silan
nanalangin kan Bapan Namalyari.
Sinabi la, “Panginuun yan na Maka-
pangyarian sa kaganawan, sika ya
nanyag langit, luta, dagat buy sika
ya nanyag kaganawan idi baydi!
25 Sa kapamilatan Ispiritu mu, im-
pasabi mu kan David da lingkud
muy ninunu yan ya paradi,
‘Uysiyan natubag-tubag yay mani
alwan Judio ta?
Buy siyan mangisip yan ayin
pukat ta mani Judio ta?
26 Naglêan ya mani ari baydi sa
babun luta buy nititipun ya
mani mamunu

* **4:11 4:11** Mani Kanta 118:22. † **4:26 4:26** Mani Kanta 2:1-2.

amên makipati kan Bapan Namalyari
buy kan Cristuy intalaga na.'†
27 Panginuun, natupad day impasabi
mu kan Arin David tagawan silan
Gobernador Herodes Antipas, si
Gobernador Poncio Pilato, ya mani
alwan Judio buy ya mani kaparisu
yan Judio, nibêbêtêk sila amên patin
si Jesus ya Banal la Lingkud ya
intalaga mun Mamiligtas.
28 Gawan sa kapangyarian buy kal-
abayan mu, nadyag lay mana mun
in-il-an na palanu.
29 Buy amêsên na Panginuun,
êlêwên mu! Pampalimun lakay.
Kabay sawpan mukay ya mani
lingkud mu amên maipangaral yan
na sabi mu un dilag napas-êy ya
nakêm.
30 Sa kapamilatan kapangyarian
mu, labayên muy mapaiyul yan
na nipagsakit buy makadyag kay
mani mamakaupapas sa kapamila-
tan kapangyarian Jesus ya Banal la
Lingkud mu."

31 Pamakayari lan nanalangin,
naêyêg ya bali ya pagtipunan la.
Kabay ya kaganawan idi baydu,
natupus Ispiritun Bapan Namalyari
buy napas-êy ya nakêm lan niaral
Sabin Bapan Namalyari.

Ya pamisasawup mani manampalataya

32 Ya mani manampalataya kan
Jesus, nibêbêtêk ka isip buy nakêm
la buy a la pan-isipin ya kay kallay
pibandiyan la nun a para sa ka-
ganawan.
33 Kaban pan-ipapêtêg mani apos-
tul ya nabyay nanguman na Pang-
inuun Jesus, sadyay kapangyarian
na idi kalla. Buy sadyay kangêdan
Bapan Namalyari sa balang manam-
palataya.
34 Ayin nagkulang agyan gisa
kalla, gawan na dilag luta o bali,
pan-isaliw lay ati buy ya peray
naabli la,
35 indin la sa mani apostul. Buy
indin êt taman mani apostul ya ati
sa balang gisa ayun sa kaylangan la.
36 Para êt bayduy dinyag Jose ya
taga Cyprus ya ubat sa layin Levi.
Pambêgên yan mani apostul un
Bernabe ya labay sabin, "Mamapas-
êy nakêm."
37 Insaliw nay luta na buy ya peray
naabli na, indin na sa mani apostul.

5

Silan Ananias buy si Safira

1 Dilag êt miasaway nisaliw luta
la. Ya lagyun liyaki, Ananias buy ya
lagyun babayi, Safira.
2 Nuwa nibêtêk ka miasaway baw-
asên lay peray naabli la buy ya
nitagan sabay ya gintan Ananias sa
mani apostul. Sinabi na kalla, "Kay
aati ya naabli yan sa luta yan."
3 Nuwa sinabin Pedro kana, "Ana-
nias, uysiyan nagpasakup kaya kan
Satanas ta? Naglaram ka sa Ispiri-
tun Bapan Namalyari gawan binaw-
asan muy naabli mu sa luta yu.
4 Sabitun a mu pun insaliw ya luta,
kamuy abiin buy sên naisaliw mina,
idi êt kamu nu sabêt ta daygên mu
sa peray naabli mu! Uysiyan dinyag
mu yay parabaysên ta? Naglaram ka
alwan kay sa tawu, nun a kan Bapan
Namalyari."
5-6 Pamakalêngên Ananias sa sin-
abin Pedro, nati yan nitugaw. Kabay
dinanyan yan mani bayuntawu buy
impunggus lay bangkay na. Pa-
makayari, gintan layan paawas buy
in-ilbêng. Buy ya kaganawan
nakalêngê sa nalyari, sadyay limu
la.
7 Pamakalibas tatluy uras, in-
lumatêng si Safira ya asawan Ana-
nias. Ayin yan katatanda sa nalyari
sa asawa na.
8 Pinatang yan Pedro, "Sabin mu
kangku nu kay ati ya naabli yu sa
luta yu."
Sinabi na, "Awu, kay abiin."
9 Kabay sinabin Pedro kana,
"Uysiyan nibêtêk kaw yan subukan
ya Ispiritun Panginuun ta? Elêwên

mu! Inlumatêng ngay nilbêng asawa mu buy sikay na êt amêsên ya ilbêng la."
10 Mamakun ni, nati yan nitugaw sa arapan Pedro. Pamakasun mani bayuntawu, nakitan lay nati ya êt si Safira. Kabay insapat layan insalwang buy in-ilbêng sa danin asawa na.
11 Sadyay limun mani manampalatayay miaawyun buy sadyay limun balang nakalêngê sa nalyari.

Mani tanda' buy mani mamakaupapas sa dyag

12 Gawan sa kapangyarian Bapan Namalyari, malakêy tanda' buy mamakaupapas ya dinyag mani apostul sa arapan mani tawu. Pawan mititipun na kaganawan manampalataya sa Balkun Solomon sa Templu.
13 Ya mani asê manampalataya kan Jesus, agyan panggalangên lay mani manampalataya, malimu silan makiawyun kalla.
14 Buy luyang pun êt inlumakêy lawyaki buy babayi ya manampalataya sa Panginuun.
15 Gawan sa mani mamakaupapas ya dinyag mani apostul, gintan mani tawuy nipagsakit sa agid dan buy indin sa amak la amên sa panduman Pedro, agyan kay maêtêban silan alinaw na buy umiyul sila.
16 Dilag êt malakêy inlumatêng nga ubat sa kaatag baryuy nakapalitêng sa Jerusalem. Panggêtan lay mani nipagsakit buy mani sinêdakan nadawak ka ispiritu. Buy inumiyul silan kaganawan.

Ya pamasakit sa mani apostul

17 Kinasêman pinakapuun pari buy ya mani kaawyun nan Saduseoy mani apostul.
18 Kabay impadakêp lay mani apostul buy impasukul.
19 Nuwa sa yabin abitu, dilag gisay ang-el Panginuun ya naku sa sukulan, ta imbuklat nay pasbul pamisukulan buy impaawas na sila. Sinabin ang-el kalla, 20 "Maku kaw sa Templu buy iaral yu sa mani tawuy tungkul sa bayun biyay ya pan-idin Bapan Namalyari."
21 Kabay dinyag lay sinabin ang-el, ta sên niputak ka mamut, naku sila sa kasawangan Templu buy nangaral sa mani tawu.

Sên inlumatêng nga pinakapuun pari buy mani kaawyun na, impabêg lay mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Buy namiutus silan mani magbantay amên kêwên na mani apostul sa sukulan.
22 Nuwa sên inlumatêng nga mani in-utus la sa pamisukulan, ayin na bayduy mani apostul. Kabay nagudung sila sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Sinabi la,
23 "Sên inlumatêng kay sa sukulan, nakit yan na mamangêd da pangakandadun pasbul buy ya mani bantay, idi baydu sa pasbul. Nuwa sên imbuklat yan nay pasbul, ayin kayan nakitan na tawu baydu sa lalê!"
24 Sên nalêngên kapitan mani magbantay sa Templu buy ya mani mamunun pari ya abiin, nakatêgag sila buy a la makwan maisip nu sabêt ta nalyari.
25 Amêsên, dilag tawuy inlumatêng buy nibalita, "Lêng-ên yuy ati! Ya mani tawuy impasukul yu, idi sila amêsên sa Templuy mangaral sa mani tawu."
26 Kabay tambêng naku sa Templuy kapitan kaawyun nay mani magbantay na amên dakpên manguman ya mani apostul. Nuwa a la sila pinasakitan, gawan malimu sila ta dat batwan silan mani tawu.
27 In-arap kapitan buy mani magbantay nay mani apostul sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Sinabin pinakapuun pari sa mani apostul,
28 "Masipit yan kawnan imbawal mangaral tungkul kan Jesus. Elêwên yuy dinyag yu! Niwagaw sa buun Jerusalem ya pan-iaral yu. Buy sikay pun êt ya pansangkanan yun namati sa tawun abiin!"

29 Kabay nakitbay si Pedro buy ya
mani kaawyun nan apostul, “Kay
si Bapan Namalyari ya sêpat yan
sunulun, alwan tawu.
30 Si Bapan Namalyari ya pan-
ulimênên mani ninunu tamu, pin-
abyay nan manguman si Jesus ya
impaku yun pinati sa kurus.
31 Intag-ay yan Bapan Namalyari
buy pinaiknu naya sa wanan na bi-
lang Mamunu buy Mamiligtas amên
sikitamun mani Judio, mabiyan kita-
mun panawun magsisi buy sa paka-
pakun baydu, mapatawad da mani
kasalanan tamu.
32 Sikay ya magpapêtêg sa ka-
ganawan nalyari kan Jesus. Buy
alwan kay sikay nun a ya Ispiritun
Bapan Namalyari êt ta indin na sa
kaganawan manunul kana.”
33 Sên nalêngên mani mangatwan
Judioy mangatuynungan ya abitu,
natubag-tubag sila buy labay lan
patin na mani apostul.
34 Nuwa nidêng nga gisa kalla
ya naglagyun Gamaliel. Gisa yan
Pariseo buy manurun Kautusan buy
panggalangên kaganawan tawu. In-
utus nay pasalwangên pun na mani
apostul.
35 Pamakasalwang mani apostul,
sinabin Gamaliel, “Mani kaparisu
kun Israelita, isipin yun mangêd
nu sabêt ta mangêd yun daygên sa
mani tawun abiin.
36 Gawan dakun umnuy tawun
nay inlumibas dilag êt parabaysên
na nalyari. Dilag gisay liyaki
ya naglagyun Teudas ya nama-
dayêw nagsabin siyay dakilay pin-
unu. Nakasagyat yan apat ta ralan
na lawyaki ya nakiawyun kana.
Nuwa sên pinati ya, nangapisisyay
ya mani kaawyun na buy a silayna
niaawyun.
37 Pamakayarin abitu, sabitun
panawun pagsensus mani tawu, di-
lag êt parabaysên na nalyari. Di-
lag êt gisay liyaki ya naglagyun
Judas ya taga prubinsyan Galilea.
Nakasagyat ya êt malakêy lawyaki.
Nuwa sên pinati ya, nangapisisyay
êt ta mani kaawyun na.
38 Kabay ati ya masabi ku ka-
muyu. Agana yu pakyalaman na
mani tawun abiin buy pasawên yu
silayna, gawan nu ya palanu o pan-
daygên la, kay ubat sa tawu, man-
gapisisyay êt ta abiin.
39 Nuwa nu ubat kan Bapan Na-
malyari, a yu sila mapatgên. Ta
dat kay lumtaw kaw tan manalungat
kan Bapan Namalyari!” Kabay sin-
unul mani mangatwan Judioy man-
gatuynungan na sinabin Gamaliel.
40 Impabêg lan manguman na
mani apostul buy impalatiku. Buy
imbawal silan mangaral tungkul
kan Jesus bayu sila imbus.
41 Namitay mani apostul sa
mani mangatwan Judioy man-
gatuynungan un matula-tula, ta
tinulutan silan Bapan Namalyarin
mipakadêng-êy gawan sa panunul
la kan Jesus.
42 Allu-allu silan mamaku sa
Templu buy mamaku sa balang
bali amên manuru buy mangaral
Mangêd da Balita ya si Jesus sabay
ya Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.

6

Ya pamili sa pituy liyaki ya maglingkud

1 Sa panawun abitu, kaban
mallumakêy tagasunul Jesus, dilag
mani Judioy magsabin Griego ya
nagdeklamu laban sa mani Judioy
magsabin Hebreo. Tagawan ya
mani nabal-uy babayi ya magsabin
Griego, a silayna pambiyan pan-
ikabyay la sa inallu-allu.
2 Kabay impabêg mapu buy luway
apostul ya kaganawan tagasunul Je-
sus. Sinabi la, “Asê mangêd da
paulayan yan na pangaral Sabin
Bapan Namalyari amên kay dambin
na pam-in kanên.
3 Kabay mani mapatêl, mamili
kaw sa mani kaawyun yun pituy
lawyaki ya tanda yuy panggalangên
mani tawu, katanda buy natupus

Ispiritun Bapan Namalyari, ta sabay silay pagtiwalan yan amên mandambin mam-in kanên.
4 Buy sikay, mail-an yan na sarili yan sa panalangin buy pangaral Sabin Bapan Namalyari.”
5 Nalabayan kaganawan mani manampalataya ya sinabin mani apostul. Kabay pinili la si Esteban ya dilag napas-êy ya panampalataya buy natupus Ispiritun Bapan Namalyari. Pinili la êt silan Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas, buy si Nicolas ya taga Antioquia. Si Nicolas, alwa yan Judio nuwa napasunul ya sa paniwalan mani Judio.
6 In-arap lay abituy pituy napili la sa mani apostul. Impaluntun mani apostul ya gamêt la buy nanalangin.
7 Kabay niwagaw wa Sabin Bapan Namalyari buy kapanlulumakên mani tagasunul Jesus sa Jerusalem. Kapanlulumakê êt pari ya nanampalataya kana.

Ya pandakêp kan Esteban

8 Si Esteban, binyanan yan Bapan Namalyarin kangêdan buy kapangyarian. Kabay malakêy mamakaupapas buy tanda' ya dinyag nay nakitan mani tawu.
9 Nuwa dilag mani tawuy nakisubakan kan Esteban. Naibilang sila sa pambêgên Pagtipunan mani Tawuy Naibus. Ya mani kaatag kalla, taga Cirene, taga Alejandria, taga Cilicia buy taga Asia.
10 Nuwa a la agyun masambut si Esteban, gawan binyanan yan kabiyasnan Ispiritun Bapan Namalyari.
11 Kabay liim lan insagyat ta dakun umnuy liyakin magsabin kalaraman. Paradi ya impasabi kalla, “Nalêngê yan si Esteban ya nagsabin nadawak laban kan Moises buy kan Bapan Namalyari!”
12 Gawan sa sinabi la, naitustus lan manubag ga mani tawu, mani mangatway manungkulan buy mani manurun Kautusan. Kabay dinakêp la si Esteban buy gintan sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan.
13 Namiarap sila êt mani tawu amên magpapêtêg sa alwan pêtêg laban kan Esteban. Sinabin tawuy in-arap la, “Ya tawun abiin manunggun magsabin nadawak laban sa Templun Bapan Namalyari buy sa Kautusan na impasulat kan Moises.
14 Ta nalêngê yan na sinabi nay si Jesus ya abiin, lasakên nay Templu tamu buy sagilyan nay manan naugalyan na inlakwanan kantamun Moises.”
15 Ya kaganawan kaawyun lay mani mangatwan Judioy mangatuynungan, pinakaêlêw la si Esteban buy nakitan lay lupa nay manginangkinang nanuwad lupan ang-el.

7

Ya Pangaral Esteban

1 Pinatang pinakapuun pari si Esteban, “Pêtêg nayi ya pansabin mani tawu tungkul kamu?”
2 Kabay nakitbay si Esteban, “Mapatêl buy mangatwa ku, pakalêngên yuy sabin ku! Si Bapan Namalyari ya makapangyarian, nagpakit ya sa ninunu tamun si Abraham sabitun idi yapun sa Mesopotamia bayu yapun nanugêl sa balayan Haran.
3 Sinabin Bapan Namalyari kanay, ‘Lakwanan muy lugal mu buy mani kamag-anak mu buy maku ka sa lugal la ituru ku kamu.’ ”*
4 “Kabay inlakwanan Abraham ma lugal mani Caldeo ta naku yan nanugêl sa balayan Haran. Sên nati yay bapa na, impalaku yan Bapan Namalyari baydi sa lutay bibiyan tamu amêsên.
5 Sa panawun na abitu, asê pun binyanan Bapan Namalyari si Abraham un agyan kay pêrad da luta. Nuwa nangaku si Bapan Namalyari

* **7:3 7:3** Genesis 12:1.

ya si lugal la ati, idin na kan Abraham buy sa mani layi na agyan ayin pun anak si Abraham.

6 Paradi ya sinabin Bapan Namalyari kana, 'Ya mani layi muy manugêl sa kaatag lugal. Ipusun sila baydu buy pasakitan sila sa apat ta ralan na tawun.

7 Nuwa parusan kuy mani tawuy mangipus kalla. Pamakayari, mita sila sa lugal la abitu buy mag-udung sila sa lugal la ati buy ulimênên laku baydi.'

8 Buy bilang tanda' sa kasunduwan Bapan Namalyari kalla, inutus na kan Abraham ma sêpat tulin ya kaganawan lawyaki. Kabay sên in-anak si Isaac, tinuli yan Abraham sa ikawaluy allu. Para êt bayduy dinyag Isaac kan Jacob ya anak na. Buy dinyag êt Jacob ya ati sa mapu buy luway anak na ya ninunu tamu."

9-10 "Nuwa ya mani ninunu tamun abiin, kinasêman la si Jose ya ali kallan mipapatêl. Kabay insaliw laya amên magin ipus sa bansan Egipto. Nuwa kaawyun na si Bapan Namalyari buy sinawpan naya sa kaganawan kasakitan na pandanasên na. Binyanan yan Bapan Namalyarin kabiyasnan buy nalabayan yan Faraon ya Arin Egipto. Kabay dinyag nayan mamaala sa buun Egipto buy sa kaganawan pibandiyan na."

11 "Amêsên, inlumatêng ya panawun layang sa buun Egipto buy sa Canaan. Magkasakit ta mani tawu. Buy ya mani ninunu tamu, ayin silaynan mapangwanan maêkan.

12 Sên natandan Jacob ya dilag awêd masaliw wa trigu sa bansan Egipto, in-utus nay maanak na ya sabay ya mani ninunu tamu amên manaliw sila. Sa nuna lan pamaku baydu, a la nakilala si Jose ya patêl la.

13 Nuwa sa ikalwan pamaku la baydu, nagpakilalay na si Jose kalla. Kabay natandan Faraon ya tungkul sa pamilyan Jose.

14 Pamakayari, in-utus Jose ya ipalakuy bapa na ya si Jacob sa Egipto kaawyun ya buun pamilya na. Pitumpu buy lima silan mipapamilya.

15 Kabay naku si Jacob sa Egipto buy maanak na ya ninunu tamu. Nanugêl sila baydu buy baydu silayna nati.

16 In-uli baydi sa luta tamuy mani bangkay la buy in-ilbêng sa Shekem sa pamilbêngan na sinaliw Abraham sa mani anak Hamor sabitun nuna."

17 "Sên marani yan matupad da pangakun Bapan Namalyari kan Abraham, ya mani ninunu tamu baydu sa Egipto, kapanlulumakê la.

18 Sa pamisasagilin mani ari, inlumatêng nga panawun na dilag bayuy ari ya a na tanday tungkul kan Jose.

19 Ya arin ati, pinurayit nay mani ninunu tamu buy pinasakitan na sila sa kapamilatan pamilit na kallan lakwanan lay mani kulaw la sa lawasan amên mati."

20 "Abitu êt ta panawun ya inanak si Moises ya gisay anak ya kinaidwan Bapan Namalyari. Sinaysay yan mangatwa na sa bali la un tatluy buwan.

21 Nuwa sên napilitan layan lakwanan, kingwa yan babayi ya anak Faraon buy sinaysay nayan intuwad nan pêtêg nan anak.

22 Tinurwanan si Moises sa kaganawan kabiyasnan mani tawu sa Egipto buy nagin dakila ya sa sabi buy sa mani diyag na."

23 "Sên apattapuy tawun nan Moises, naisipan nan maglimbun sa mani kaparisu nan Israelita amên êlêwên na nu sabêt tay nalyari kalla.

24 Sên idi yina baydu, nakitan nay kaparisu nan Israelita ya pampasakitin gisay taga Egipto. Sinawpan nay kaparisu na buy sa pangablas na, pinati nay abituy taga Egipto.

25 Indap na nu mapukatan mani kaparisu nay sabay siyay gamitin

Bapan Namalyarin mamiligtas kalla,
nuwa a la napukatan.
26 Pamakawasak, nalatêng nay
luway kaparisu nan Israelitay mi-
papati. Labay na dayin mikasundu
sila. Kabay sinabi na, ‘Uysiyan mi-
papati kaw yata, alwa nayin parisu
kaw Israelita?’
27 Nuwa ya namasakit sa kaparisu
na, intulak na si Moises buy sin-
abi na, ‘Sisabêt ta nam-i kamun
karapatan mamunu buy mangukum
kanyan?
28 Labay muku êt nayin patin ka-
parisun pamati mu sa taga Egipto
saybi?’
29 Sên nalêngên Moises ya abiin,
tinumakas ya buy naku sa lugal
la pambêgên Midian. Nanugêl ya
baydu bilang dayuwan buy baydu
winan nag-asawa buy nakaanak yan
luway liyaki.”
30 “Nilabas say apattapuy tawun,
idi sa kakyangan si Moises ya
marani sa Bung-uy Sinai. Nagpakit
baydu kanay gisay ang-el Bapan
Namalyari sa nayêpay puun kayuy
magdêkêtdêkêt.
31 Sên nakitan Moises ya abitu,
nakaupapas ya. Kabay pinag-
danyan nay ati amên êlêwên na.
Sên mamadanidani yina, nalêngê
nay tunuy Bapan Namalyari ya
nagsabin,
32 ‘Siku ya Namalyarin mani ni-
nunu mu ya silan Abraham, Isaac,
buy Jacob.’ Sên nalêngên Moises
ya ati, nanginagin ya gawan sa limu
buy a yina makaêlêw.
33 Sinabin Bapan Namalyari kana,
‘Itas muy isteping mu, gawan idi ka
sa banal la lugal.
34 Mangakit kuy kasakitan mani
tawu ku sa Egipto buy mangalêngê
kuy pamikilunuslunus la. Kabay
nagtabuy yaku baydi amên iligtas
sila. Maglêan kay Moises, ta sikay
iutus kun mag-udung sa Egipto.’ ”
35 “Si ati si Moises, insakwil
yan mani kaparisu nan Israelita
sabitun sinabi la kanay, ‘Awta sis-
abêt ta nam-i kamun karapatan
mamunu buy mangukum kanyan?’
Nuwa agyan parabaydu, sa ka-
pamilatan sawup ang-el la nagpakit
kana sa nayêpay puun kayu ya
magdêkêtdêkêt, si Moises pun êt ta
in-utus Bapan Namalyarin mamunu
buy mamiligtas kalla.
36 Si Moises êt ta namiawas ka-
parisu nan Israelita sa kasakitan la
baydu sa Egipto. Nanyag yan mani
mamakaupapas buy mani tanda'
sa Egipto, sa Dagat ta Naudit buy
sa kakyangan sa lalên apattapuy
tawun.
37 Si Moises êt ta nagsabi sa
mani kaparisu nan, ‘Lumatêng nga
panawun na si Bapan Namalyari,
mamili yan gisay propetay nanuwad
kangku ya kalayi yu.’
38 Sên nititipun na mani ninunu
tamu sa kakyangan, si Moises ya
namilatan sa mani tawu buy sa ang-
el ya nakisabi kana sa Bung-uy Sinai.
Sabay siya êt ta nananggap Sabin
Bapan Namalyari ya mam-in biyay
amên idin êt kantamu.”
39 “Nuwa a ya sinunul mani ni-
nunu tamu, nun a insakwil laya
bilang pinunu la. Buy labay la pun
na mag-udung sila sa Egipto.
40 Sinabi la kan Aaron, ‘Idyag
mukay diyusdiyusan na manguna
kanyan, gawan a yan tanda nu sabêt
tay nalyari sa Moises ya abiin ya
namipaawas kanyan sa Egipto.’
41 Kabay nanyag silan ribultuy ka-
parisun biserun baka. Pamakayari,
namati silan saysay la ya in-andug
la baydu sa ribultu. Nagkalutu silan
nagsaya sa pangulimên baydu sa
arapan ribultuy dinyag la.
42 Gawan baydu, tinalibatukan
silan Bapan Namalyari buy pin-
aulayan na silan mangulimên sa
allu, buwan, buy bêtêwên sa langit.
Ya dinyag la, kaparisun insulat mani
propeta sabitun nuna,

‘Sikaw wa mani Israelita,
sa lalên apattapuy tawun sa
kakyangan,
namiandug kaw mani pinati ya
saysay,

nuwa alwan sikuy piniandugan
yu.
43 Pigêgtan yu pun êt ta toldan
diyusdiyusan yu ya si Molec
buy ya diyusdiyusan yuy si Ren-
fan na nagwangis bêtêwên.
Dinyag yuy mani abiin amên
ulimênên yu sila.
Kabay ipatas kataw mas marayu
pun sa Babilonia.' "†
44 "Sinabi pun êt Esteban, 'Sabitun
idi pun sa kakyangan na mani nin-
unu tamu, gintan lay tolday tanda'
un pangawyun kallan Bapan Namal-
yari. Dinyag lay toldan ati ayun sa
utus Bapan Namalyari kan Moises
buy sa palanuy impakit kana.
45 Sên nati ya si Moises, si Josue
ya kasagili nan namunu sa mani
ninunu tamu. Buy pigêgtan lay
toldan abiin sabitun sinakup lay
lutay impangakun Bapan Namalyari
buy impatas Bapan Namalyari ya
mani manan manugêl baydi. Buy
nanugêl êt baydi ya tolda angga sa
panawun pag-arin David.
46 Kinaidwan Bapan Namalyari si
Arin David. Kabay nanyawad yan
paintulut kan Bapan Namalyari ya
mipaydêng yan Templun Bapan Na-
malyari amên baydu mangulimên
na mani layin Jacob.
47 Nuwa a ya tinulutan Bapan
Namalyari, nun a si Solomon na
anak na ya sabay ya namipaydêng
Templun Bapan Namalyari.' "
48 "Nuwa agyan parabaydu, si Ba-
pan Namalyari ya Katatag-ayan, a
ya manugêl sa bali ya dinyag tawu.
Gawan ati ya sinabi na sa kapamila-
tan propeta Isaias,
49 'Miknu wakun mag-ari sa langit,
buy babun lutay tuturakan bitis ku.
Kabay agyan sabêt man na kalasin
bali ya daygên yu para
kangku, asê minukad kangku.
Ayin dakun sabêt man na lugal la
malyari kun pagpaynawan.
50 Alwa nayin sikuy nanyag ka-
ganawan bagay ya abiin?' "
51 Insundu pun êt Esteban na
pagsabi na, "Taganan nakdêy ya ulu
yu! Para kaw mani alwan Judioy
asê kalabay maniwala kan Bapan
Namalyari buy a yu labay lêng-ên
na mani sabi na. Natubus-tubus yuy
ugalin mani ninunu yu, ta pawa yun
pangkalabanên na Ispiritun Bapan
Namalyari.
52 Ayin propeta sa panawun ni-
nunu yuy a la pinasakit. Agyan
na mani mamipatanda tungkul sa
pallumatêng Matinêk ka Lingkud,
pinati la êt. Buy sabitun inlumatêng
ya, sikaw êt ta namisupakat buy
namati kana.
53 Sikaw wa nananggap sa Kau-
tusan na indin Bapan Namalyari sa
kapamilatan mani ang-el, nuwa a yu
sinunul la abiin."

Ya pamatu kan Esteban

54 Sên nalêngên mani mangatwan
Judioy mangatuynungan na abiin,
sadyay tubag la kan Esteban. Kabay
mingêngêt ta bêbêy la.
55 Nuwa ya Ispiritun Bapan Na-
malyari idi kan Esteban. Kabay
nangêlêw ya sa langit buy nakitan
nay sawang Bapan Namalyari buy
nakitan na êt si Jesus ya nakaidêng
sa wanan Bapan Namalyari.
56 Kabay sinabin Esteban, "Elêwên
yu. Makitan kuy langit ta nakabuk-
lat buy makitan ku êt si Jesus ya
in-Anak Tawuy nakaidêng sa wanan
Bapan Namalyari!"
57 Kabay nan-angaw wa mani
mangatwan Judioy mangatuynun-
gan buy tinêmpanan lay têk la
amên a la malêngêy pansabin Este-
ban. Buy niaagnan silan nanduyung
kana.
58 Ginuluy la si Esteban paawas sa
balayan buy pinisasawpan layan bi-
natwan. Ya mani magpapêtêg laban
kan Esteban, intas lay mani balabal
la buy imbalag sa gisay bayuntawuy
naglagyun Saulo.
59 Kaban pambatwan la si Este-
ban, manalangin ya. Sinabi na,

† **7:43 7:43** Amos 5:25-27.

"Panginuun Jesus, tanggapên muy
kaladwa ku."
60 Pamakayari, nanduku ya buy
masnêg nan sinabi, "Panginuun,
patawarên mu sila sa kasalanan na
pandaygên la kangku." Buy pa-
makasabi nan abiin, nati ya.

8

*Pinasakit Saulo ya mani manam-
palataya*

1-2 In-ilbêng si Esteban un mani
tawuy dilag limu kan Bapan Namal-
yari buy sadyay panangis la kana.
Ubat ta baydu, nag-umpisay nay
sadyay pamasakit sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Jerusalem. Kabay nikyat sila sa
buun prubinsyan Judea buy sa pru-
binsyan Samaria. Kay ya mani
apostul tay nabalag sa Jerusalem. Si
Saulo ya nakiayun sa pamati kan
Esteban,
3 ya sabay êt ta magpilit amên
sirên nay pamibêbêtêk mani man-
ampalatayay miaawyun. Kabay si-
nunan nay balang balin mani man-
ampalataya, ta dakpên na silan gu-
luyun buy ipasukul, lawyaki man o
babayi.

*In-aral la Mangêd da Balita sa
Samaria*

4 Ya mani manampalataya kan
Jesus, nangapisisyay sa mag-
mikakanayun na lugal. Nuwa agyan
antuman na kapilakwan la, pan-
iaral lay Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus.
5 Si Felipe, gisa ya kalla. In-
lumunsan ya sa gisay balayan sa
prubinsyan Samaria buy nangaral
ya tungkul kan Jesus ya sabay ya
Cristuy impangakun Bapan Namal-
yari.
6 Sên nalêngên mani tawuy pans-
abin Felipe buy sên nakitan lay
mani mamakaupapas ya dinyag na,
pinakalêngê laya.
7 Impatas nay mani nan-
gadadawak ka ispirituy nagsêdak sa
malakêy tawu. Kaban mag-awas ya
nangadadawak ka ispiritu sa mani
tawu, man-angaw silan masnêg.
Malakê êt ta lumpu buy pilay ya
inumiyul.
8 Kabay natulatulay mani tawu sa
balayan abitu.
9 Dilag liyaki ya maglagyun Simon
na manugêl êt baydu sa Samaria.
Manay nan manyag mamakaupapas
sa mani taga Samaria sa kabiyas-
nan nan manalamangka. Buy pan-
ipadayêw nay dilag yan kapang-
yarian.
10 Mallêngê kanay kaganawan
tawu sa balayan abitu, matag-ay
man o nayêpay pangatawu la. Pans-
abin la, "Si Simon, dilag yan ka-
pangyarian Bapan Namalyari ya
pambêgên Dakilan Kapangyarian."
11 Labaylabay yan lêng-ên mani
tawu, gawan mana nayna silan na-
paupapas sa kabiyasnan nan man-
alamangka.
12 Nuwa sên in-aral Felipe ya
Mangêd da Balita tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari buy tungkul
kan Jesu Cristu, nanampalataya sila
buy nagpabawtismu, lawyaki buy
babayi.
13 Si Simon, nanampalataya ya êt.
Nagpabawtismu ya buy nakilaku ya
kan Felipe. Nakaupapas ya sa mani
imala buy mamakaupapas ya dinyag
Felipe.
14 Pamakalêngên mani apostul sa
Jerusalem ya nanampalatayay mani
taga Samaria sa Sabin Bapan Namal-
yari, in-utus la baydu si Pedro buy si
Juan.
15 Pamakalatêng la sa Samaria,
nanalangin sila para sa mani man-
ampalataya baydu amên matanggap
lay Ispiritun Bapan Namalyari.
16 Tagawan agyan nabawtismuwan
silayna sa lagyun Panginuun Jesus, a
la pun natanggap pa Ispiritun Bapan
Namalyari.
17 Impaluntun Pedro buy si Juan
na gamêt la sa mani manam-
palataya kan Jesus buy natanggap
lay Ispiritun Bapan Namalyari.

18-19 Nakitan Simon ya sa kapamilatan pamipaluntun gamêt mani apostul sa mani manampalataya, natanggap lay Ispiritun Bapan Namalyari. Kabay sinabin Simon kan Pedro buy kan Juan, "Biyan kataw pera nu biyan yukun parabaysên na kapangyarian amên nu sisabêt man na paluntuwan kun gamêt ku, matanggap la êt ta Ispiritun Bapan Namalyari."
20 Nuwa nakitbay si Pedro kana, "Sika, milaku ka dayi sa ayin katganan na kaparusan kaawyun na pera mu. Gawan indap mu nu mabiyan kan kapangyarian Bapan Namalyari sa kapamilatan pera mu.
21 A ka kaawyun sa pandaygên yan, gawan madinat ta bêkê mu sa pangêlêw Bapan Namalyari.
22 Kabay pagsisyan muy nadawak ka diyag mu buy manalangin ka sa Panginuun ya dayi patawarên naka sa madinat ya pan-isipin mu.
23 Ta makitan kuy sadyay pangasêm mu buy ipus kan kasalanan."
24 Nuwa sinabin Simon kalla, "Nu malyari, manalangin kaw sa Panginuun para kangku amên asê malyari kangkuy parusay pansabin yu."
25 Nagpapêtêg si Pedro buy si Juan sa nakit lay dinyag Jesus buy nangaral silan sabi na. Pamakayarin abitu, nag-udung sila sa balayan Jerusalem. Buy sa pamuli la, in-aral lay Mangêd da Balita tungkul kan Jesus sa mani baryuy madanan la sa prubinsyan Samaria.

Si Felipe buy ya nagtungkulan na taga Etiopia

26 Amêsên, dilag gisay ang-el Panginuun ya nagsabi kan Felipe, "Tambêng kan maku sa timug buy tutun muy dan ubat sa Jerusalem papakun sa Gaza." Ya dan abitu, ayin nan mayngan manduman.
27-28 Kabay tambêng namita si Felipe buy kaban mamita ya, nakitan nay liyaki ya taga Etiopia. Matagay ya tungkulan na gawan siyay pinitiwalan sa pibandiyan Candace. Ya labay sabin Candace, reynan Etiopia. Ya nagtungkulan, pauli yinan ubat sa Jerusalem nu saantu yan nangulimên kan Bapan Namalyari buy pauli yinan nakasakay sa kalesa. Kaban mamitay kalesa na, mamasa yan libruy insulat propeta Isaias.
29 Sinabin Ispiritun Bapan Namalyari kan Felipe, "Danyan muya buy pakiagnanan muy kalesa na."
30 Kabay nuwayu si Felipe buy natagal nay kalesa. Nalêngê nay mamasay nagtungkulan sa librun propeta Isaias. Kabay pinatang yan Felipe, "Mapukatan mu nayi ya pambasên mu?"
31 Nakitbay ya nagtungkulan, "A ya bay! Parasaantu kun mapukatan nu ayin mamipapukat kangku?" Kabay sinagyat na si Felipe un magsakay sa kalesa na buy pinaiknu na sa dani na.
32 Ati ya baagin Kasulatan na pambasên na,

"A ya nagdeklamu. Kaparisu yan tupay gêgtan sa pamatyan,
o sa gisay biserun tupay nabêlêng nga ayin tarit
kaban pan-urugun.
33 Dinustak ya buy asê ustuy pangatul kana.
Ayin makapagsabi tungkul sa mani layi na,
gawan tambêng layan pinati."*

34 Sinabin nagtungkulan kan Felipe, "Sabin mu kangku nu sabêt ta pantukuyun propeta, sarili na nayi o kaatag tawu?"
35 Kabay ubat sa abituy baagin Kasulatan na binasa na, in-aral Felipe kanay Mangêd da Balita tungkul kan Jesus.
36 Sa pamita la, niras sila sa lugal la naglanêm. Sinabin nagtungkulan kan Felipe, "Elêwên mu. Dilag lanêm di. Dilag pun nayin sangkan amên a ku mabawtismuwan?"

* **8:33 8:33** Isaias 53:7-8.

37 [Nakitbay kana si Felipe, “Malyari kaynan bawtismuwan nu manampalataya kan buun bêkê.”

Nakitbay ya nagtungkulan, “Awu, manampalataya ku ya si Jesu Cristu ya sabay ya Anak Bapan Namalyari.”]

38 Impapatgên nagtungkulan na kalesa buy inlumunsan silan luwa sa lanêm buy binawtismuwan yan Felipe.

39 Sên nagsalwang silayna sa lanêm, tambêng kingwan Ispiritun Panginuun si Felipe. Kabay a yina nakitan nagtungkulan, nuwa matula yan namisundun pamita na.

40 Bêngat tan idi sa balayan Azoto si Felipe. Paubat ta baydu, nangaral yan Mangêd da Balita sa mani tawu sa kaganawan balayan na mangadanan na angga sa nilatêng ya sa balayan Cesarea.

9

Nangilala si Saulo sa Panginuun

1 Pan-isundu pun êt Sauloy pagbanta na ya patin nay mani tagasunul Panginuun Jesus. Naku ya sa pinakapuun pari

2 buy nanyawad yan sulat ya ipakit na sa mani pinunu sa balin pagtipunan mani Judio sa Damasco bilang pagpapêtêg ga binyanan yan karapatan mandakêp buy mantan sa Jerusalem un sisabêt man na manampalataya sa pangaral Jesus, liyaki man o babayi.

3 Sên marani ya si Saulo sa balayan Damasco, bêngat yatan napalitêngan mamakasilêw wa sawang nga ubat sa langit.

4 Nitugaw ya buy dilag yan nalêngêy tunuy ya nagsabin, “Saulo, Saulo, uysiyan pan-usigin muku yata?”

5 Sinabin Saulo, “Panginuun, sisabêt ka?”

Pikitbayan yan tunuy, “Siku si Jesus ya pan-usigin mu. [Kay pamparusan mutay sarili mu. Para katan mandansêk sa natayad da kayu.”

6 Nanginagin ya buy nakaupapas buy sinabi nay, “Panginuun, sabêt ta labay mun daygên ku?”

Sinabin Panginuun kana,] “Midêng ka buy maku ka sa balayan, ta dilag magsabi baydu kamu nu sabêt ta sêpat mun daygên.”

7 Ya mani kaawyun Saulo, kay nakadêtna tana silan asê nakasabi. Nakalêngê silan tunuy, nuwa ayin silan nakitan.

8 Nidêng si Saulo, nuwa sên nimukat yan mata na, a yina makakit. Kabay tinambay yatan mani kaawyun na angga sa balayan Damasco.

9 Tatluy allu nan asê nakakit, asê nangan buy asê maminêm.

10 Baydu sa Damasco, dilag gisay tagasunul Jesus ya maglagyun Ananias. Pinagkasabi yan Panginuun Jesus sa gisay sulêplêp. Sinabi na, “Ananias!”

Nakitbay si Ananias, “Sabêt ta abituy Panginuun?”

11 Sinabin Panginuun kan Ananias, “Maku ka sa balin Judas, baydu sa dan na pambêgên ‘Matinêk’, buy têkapên mu bayduy liyaki ya taga Tarso ya maglagyun Saulo. Manalangin ya amêsên.

12 Impakit ku kana sa kapamilatan gisay sulêplêp pa sumun sa binyanan nay gisay liyaki ya maglagyun Ananias ya mipaluntun gamêt kana amên makakit yan manguman.”

13 Nuwa nakitbay si Ananias, “Panginuun, malakêy mangabalitan ku tungkul sa tawun abiin buy nu parasaantu nan pampasakitin na mani manampalataya kamu sa Jerusalem.

14 Buy naku ya baydi sa Damasco ya dilag karapatan ubat sa mani mamunun pari amên dakpên na kaganawan manampalataya kamu.”

15 Nuwa sinabin Panginuun kan Ananias, “Mita kayna, ta sabay siyay pinili kun maglingkud kangku amên

ipakilala naku sa mani alwan Judio
buy sa mani ari la buy kamuyun
mani Israelita.
16 Buy ipakit ku êt kanay malakêy
pamasakit ta sêpat nan pibabatan
gawan kangku."
17 Kabay inlakun Ananias si Saulo
sa bali ya bibiyan na. Pamakasun na
baydu, impaluntu nay gamêt na kan
Saulo buy sinabi na, "Saulo, patêl
ku sa Panginuun, impalaku waku
baydin Panginuun Jesus ya sabay ya
nagpakit kamu sa dan sabitun pa-
pakun ka baydi. In-utus naku baydi
amên makakit kan manguman buy
matupus kan Ispiritun Bapan Na-
malyari."
18 Sa uras êt abitu, bêngat tan
nanabu sa matan Saulo ya paran
mani kaliskis kênan lanêm buy
nakakit yan manguman. Pamaka-
yari, nidêng ya buy nagpabawtismu.
19 Nangan ya buy pinumas-êy yan
manguman.

Nangaral si Saulo sa Damasco

Nanugêl si Saulo un dakun umnuy
allu sa Damasco kaawyun nay mani
tagasunul Jesus.
20 Naku ya sa mani balin
pagtipunan mani Judio buy in-aral
nay sabay si Jesus ya Anak Bapan
Namalyari.
21 Nakaupapas ya kaganawan
nakalêngê kana. Kabay sinabi la,
"Alwa nayin sabay ya tawun ati
ya mamasakit sa mani mamêg sa
lagyun Jesus baydu sa Jerusalem?
Alwa nayin naku ya baydi amên
dakpên na mani manampalataya
kan Jesus buy gêtan makagapus sa
mani mamunun pari?"
22 Nuwa pinupumas-êy ya nakêm
Saulo sa pangaral na. Pinag-
papêtgan nay si Jesus sabay ya
Cristuy impangakun Bapan Namal-
yari. Kabay nagluway nakêm mani
Judioy manugêl baydu buy a sila
nakapakitbay kana.
23 Sên nilabas ya dakun umnuy
allu, nipupulung nga mani Judio
amên ipalanu la nu parasaantu lan
patin si Saulo.
24 Allu buy yabi lan pan-apatên
si Saulo sa mani lawasan balayan
amên patin. Nuwa dilag nagsabi kan
Saulo ya labay layan patin.
25 Kabay gisay yabi, ingkulsug yan
mani tagasunul na sa maragul la
tiklis buy intabuy laya sa lawasan
pader balayan.

Si Saulo sa Jerusalem

26 Pamakalatêng Saulo sa
Jerusalem, sinubukan nan maki-
awyun sa mani tagasunul Jesus,
nuwa malimu sila kana. A sila
maniwalan tagasunul linan Jesus.
27 Nuwa pikilaku yan Bernabe buy
gintan sa mani apostul. Ingkuwen-
tun Bernabe kalla nu parasaantun
nakit Saulo ya Panginuun Jesus sa
dan buy dilag sinabi si Jesus kana.
Buy sinabi na êt nu parasaantun
kapas-êy ya nakêm Saulo sa pan-
garal na tungkul kan Jesus baydu sa
Damasco.
28 Kabay ubat ta baydu, kaawyun
layna si Saulo buy napas-êy ya
nakêm nan niaral tungkul kan Jesus
agyan saantu man sa Jerusalem.
29 Makisabi ya buy makitutul sa
mani Judioy magsabin Griego, nuwa
nanubag sila buy labay layan patin.
30 Sên natandan mani manam-
palatayay labay lan daygên kan
Saulo, in-atêl laya sa Cesarea buy
impauli sa Tarso.
31 Pamakayarin abitu, nipatêtbêk
kay mani manampalatayay mi-
aawyun sa buun Judea, sa Galilea,
buy sa Samaria. Pinupumas-êy ya
panampalataya la buy mambumyay
silan dilag limu sa Panginuun.
Pampas-êyên Ispiritun Bapan Na-
malyari ya nakêm la. Kabay
inlulumakêy mani manampalataya.

Si Pedro sa Lida buy sa Jope

32 Malakêy lugal la inlakun Pe-
dro amên lakwên na mani manam-
palataya kan Jesus buy sabin kallay
"Nagpapakun kawna." Naku ya êt
sa balayan Lida.

33 Nakilala na bayduy gisay liyaki
ya maglagyun Eneas. Sa lalên waluy
tawun, kay nakakalêk ya gawan
lumpu ya.
34 Sinabin Pedro kana, “Eneas,
pinaiyul kaynan Jesu Cristu. Kabay
midêng kayna buy ilulun muy amak
mu.” Tambêng nidêng si Eneas.
35 Nakitan kaganawan manugêl
sa balayan Lida buy sa Saron na
inumiyul la si Eneas. Kabay nanam-
palataya sila êt sa Panginuun.

36 Sa balayan Jope, dilag gisay
babayi ya tagasunul Jesus ya
maglagyun Tabita. Ya lagyu na
sa Griego, Dorcas. Pan-iubus nay
panawun na sa panyag kangêdan
buy pawa yan manawup sa mani
kalulu.
37 Nitagun nakatanam ma babayin
ati buy nati ya. Inlinis lay bangkay
na bayu imburul sa gisay kuwartu
sa têngêl.
38 Ya Jope, narani sa Lida. Kabay
sên natandan mani tagasunul Jesus
ya idi sa Lida si Pedro, in-utus lay
luway tawu amên pakisabyan si Pe-
dro ya tambêng yan maku sa Jope.
39 Kabay tambêng nakilaku si Pe-
dro kalla. Pamakalatêng la sa Jope,
gintan laya sa kuwartuy piniburu-
lan sa nati. Dilag mani bal-u bayduy
manangis. Impakit la kan Pedroy
mani yaming nga tinayin Dorcas
para kalla sabitun nabyay yapun.

40 Impaawas Pedroy kaganawan
idi sa kuwartu. Nanduku ya
buy nanalangin. Pamakayari, nag-
arap ya sa bangkay buy sinabi na,
“Tabita, midêng ka.” Pamakamukat
Tabita, nakitan na si Pedro. Kabay
niknu ya.
41 Tinalan Pedroy gamêt na buy
sinawpan nayan nidêng. Pamaka-
yari, binêg Pedroy mani nabal-u buy
kaatag manampalataya baydu buy
impakit na kalla si Tabita ya nabyay
yana.
42 Ya nalyarin abiin, niwagaw sa
buun Jope. Kabay malakêy nanam-
palataya sa Panginuun Jesus.
43 Nanugêl pun si Pedro sa Jope un
dakun umnuy allu sa balin Simon na
mamipakyang balat ayup.

10

Ya pamêg Cornelio kan Pedro

1 Sa balayan Cesarea, dilag gisay
liyaki ya maglagyun Cornelio. Kap-
itan yan mani sundalus Romano ya
pambêgên “Batalyun Italianu.”
2 Si Cornelio buy ya mani
kaawyun na sa bali, matinêk ka
pamibiyaybiyay la buy dilag silan
limu kan Bapan Namalyari. Agyan
alwa yan Judio, malakêy naidin nay
sawup sa mani kaluluy Judio buy
pawa yan manalangin kan Bapan
Namalyari.
3 Gisay allu, sên mag-alas tres san
kaawat, nasulêplêp nay gisay ang-
el Bapan Namalyari ya sinumun sa
bali na buy namêg kana, “Cornelio!”
4 Kabay pinakaêlêw nay ang-el un
dilag sadyay limu. Sinabi na, “Sabêt
ta abitu?”
Nakitbay ya ang-el kana, “A ka
panlitêpên Bapan Namalyari gawan
inlêngê nay mani panalangin mu
buy masaya ya sa panawup mu sa
mani kalulu.
5 Amêsên, mamiutus kan dakun
umnuy tawu sa balayan Jope
buy ipasalunsun mu si Simon na
pambêgên Pedro.
6 Makitugêl ya baydu sa balin
katukayu na ya mamipakyang balat
ayup. Ya bali na, idi sa agid dagat.”
7 Sên nakabitay nay ang-el, binêg
Cornelio ya luway ipus na buy
ya gisay sundalus na ya pawan
maglingkud kana ya kaparisu nan
matinêk.
8 Ingkuwentun Cornelio kallay ka-
ganawan nalyari. Pamakayari, in-
utus na silan maku sa balayan Jope.
9 Kinawasakan, sên ugtuy nay
allu, narani yay mani in-utus Cor-
nelio sa balayan Jope. Si Pedro,
nagdakêy ya sa bubung bali amên
manalangin. 10 Nalayangan Pedro
buy kalabay yinan mangan. Nuwa

kaban pan-il-an na kanên, dilag impasulêplêp kana si Bapan Namalyari.
11 Nakitan nan niwang-at ta
langit buy dilag kapanyêyêmêpay
nanuwad makwal la êwês ya
nagsêêl sa apat ta duyu.
12 Nakitan na baydu sa êwês ya
kaganawan kalasin ayup. Dilag
mamita, mandumakap, buy mal-
lumpad. 13 Pamakayari, dilag yan
nalêngêy tunuy ya nagsabin, "Pe-
dro, midêng ka! Mamati kan kêna
mu."
14 Nuwa nakitbay si Pedro, "Pang-
inuun, asê malyari ya abiin! Kanu-
man a ku nadyag ga abiin gawan
a ku mangnan mani ayup pa pan-
ituwad madinat buy pan-ibawal
kêna."
15 Nanguman nagsabi kanay
tunuy, "Agana mu ituwad madinat
ta sabêt man na intuwad Bapan
Namalyarin malinis."
16 Katitlun nalyari ya ati buy
pamakayari, tambêng nitag-ay ya
êwês sa langit.
17 Kaban asê makwan maisip Pe-
dro nu sabêt ta labay sabin na-
sulêplêp na, inlumatêng sa lugal
abituy mani tawuy in-utus Cornelio.
Sên natandan lay balin Simon, naku
sila sa pasbul bakud.
18 Namêg sila, "Dilag nayin
manugêl baydi ya maglagyun Simon
Pedro?"
19 Kaban pan-isipin pun Pedroy
labay sabin nakit na, sinabi kanan
Ispiritun Bapan Namalyari, "Dilag
tatluy tawuy mangkap kamu.
20 Kabay midêng kayna buy
magtabuy. Agana ka magmikaku-
nun kilaku kalla, ta sikuy namiutus
kalla."
21 Kabay nagtabuy si Pedro buy
sinabi na sa mangkap kana, "Sikuy
pantêkapên yu. Sabêt ta maisawup
ku kamuyu?"
22 Nakitbay sila, "In-utus kay bay-
din kapitan Cornelio. Mangêd yan
tawu buy dilag yan limu kan Bapan
Namalyari buy panggalangên yan
kaganawan Judio. Sinabin banal la
ang-el kanay sagyatên naka sa bali
na amên malêngê na nu sabêt ta
sabin mu."
23 Kabay pinasun silan Pedro
amên baydu silayna mabêlêw sa
yabin abitu.

Pamakamaranun, nakilaku si Pe-
dro kalla. Nakilaku êt kanay dakun
umnuy mapatêl kan Jesus ya taga
Jope.
24 Sên nilabas ya gisay allu, in-
lumatêng silan Pedro sa balayan Ce-
sarea. Mangêtêng kalla si Cornelio
buy mani kamag-anak na buy mani
kaluguran nay sinagyat na.
25 Sên pasun na si Pedro, timbêng
yan Cornelio. Buy nanduku ya sa
arapan Pedro amên ulimênên naya.
26 Nuwa pinaidêng yan Pedro.
Sinabi na, "Midêng ka. Agana muku
ulimênên, ta kay kaparisu muku êt
tawu."

27 Buy kaban pan-isundu lay
pamisasabi la, pasun sila sa bali,
siyan nakitan Pedroy malakêy
tawuy mititipun baydu.
28 Kabay sinabin Pedro kalla,
"Tanda yuy bawal sa kautusan yan
Judio ya makiawyun o magliwa sa
mani alwan Judio. Nuwa impatanda
kangkun Bapan Namalyari ya a ku
ituwad madinat ta agyan sisabêt
man.
29 Kabay sên impasalunsun yuku,
a ku nagmikakunun nakilaku sa
mani in-utus Cornelio. Amêsên,
labay kun matandan uysiyan im-
pasalunsun yuku yata."

30 Kabay sinabin Cornelio, "Tatluy
nay alluy nilabas sabitun nanalan-
gin naku sa bali un paradi êt ta uras
ya mag-alas tres san kaawat. Kaban
manalangin naku, bêngat tan nag-
pakit sa arapan kuy gisay liyaki ya
nakaidêng nga mamakapasilêw wa
yaming.
31 Sinabi na kangku, 'Cornelio,
inlêngên Bapan Namalyari ya
panalangin mu buy a na nalitêpan
na panawup mu sa mani kalulu.

32 Amêsên, mamiutus kan mani
tawuy maku sa Jope buy ipasalun-
sun mu si Simon na pambêgên Pe-
dro. Makitugêl ya baydu sa balin
katukayu na ya mamipakyang balat
ayup. Ya balin abituy katukayu na,
idi sa agid dagat.'
33 Kabay tambêng katan im-
pasalunsun. Salamat ta naku ka
baydi. Amêsên, idi kay baydi sa
arapan Bapan Namalyari amên
lêng-ên na pan-ipasabi na kamu."

*Nangaral si Pedro sa balin Corne-
lio*

34 Kabay nagsabi si Pedro,
"Amêsên, tanda kinay asê mamili
si Bapan Namalyari sa mani tawu.
35 Buy pantanggapên nay sisabêt
man na tawu, agyan sabêt pun na
layi na, nu dilag yan limu kana buy
matinêk ka pandaygên na.
36 Tanda yuy Mangêd da Bali-
tay impatandan Bapan Namalyari
kanyan mani Israelita ya malyarin
makibêtêk ka mani tawu kan Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan Jesu
Cristu ya sabay ya Panginuun ka-
ganawan.
37 Tanda yu êt ta mani nalyari
sa buun Judea tungkul kan Jesus
ya taga Nazaret. Nag-umpisay
ati sa prubinsyan Galilea pamaka-
yarin nangaral Juan tungkul sa pa-
mawtismu.
38 Si Jesus ya taga Nasaret, tinu-
pus yan Ispiritun Bapan Namalyari
buy kapangyarian na. Kabay naku
ya sa magmikakanayun na lugal
la pawan manyag kangêdan buy
pinaiyul nay kaganawan sinêdakan
buy pampasakitan Satanas."
39 Sinabi pun Pedro, "Sikay yanay
magpapêtêg sa kaganawan dinyag
na, gawan nakit yan na ati sa
Jerusalem buy sa kaatag pun bal-
ayan mani Judio. Pinati yan mani
Judio sa kapamilatan pamipaku la
sa kurus.
40 Nuwa sa ikatluy allu, pinabyay
yan Bapan Namalyari buy nagpakit
ya kanyan.
41 A ya nagpakit sa kaganawan,
nun a kay kanyan mani pinilin
Bapan Namalyari ya magpapêtêg
ya nabyay yan nanguman. Ta
sabitun nabyay yan nanguman, na-
pagkaawyun yan yapun êt nangan
buy ninêm.
42 In-utus na kanyan na mangaral
kay Mangêd da Balita sa mani tawu
buy magpapêtêg ga si Jesus sabay ya
pêtêg pinilin Bapan Namalyari un
mangukum sa mani nabyay buy sa
nangamamati.
43 Sabay siyay pantukuyun mani
propeta ya nu sisabêt man na man-
ampalataya kana, patawarên yan
Bapan Namalyari sa kaganawan
kasalanan na sa kapamilatan lagyun
Jesus."

*Inlumatêng nga Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani alwan Judio*

44 Kaban magsabi pun si Pedro,
inlumatêng ngay Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani mallêngê kana.
45 Nakaupapas ya mani manam-
palatayay Judio ya nakilaku kan Pe-
dro ubat sa Jope, gawan indin êt sa
mani alwan Judio ya Ispiritun Bapan
Namalyari.
46 Natandan lay abitu gawan
nalêngê lay magsabi silan Cornelio
un magmikakanayun na sabi ya a la
pun natandan buy mangulimên sila
kan Bapan Namalyari.
Kabay sinabin Pedro,
47 "Natanggap lay nay Ispiritun
Bapan Namalyari kaparisu tamu
agyan alwa silan Judio. Kabay
ayin nan makabênbên kalla amên
bawtismuwan sila."
48 Kabay in-utus Pedroy bawtismuwan
sila sa lagyun Jesu Cristu. Pamaka-
yarin abitu, pikisabi la kan Pedroy
manugêl yapun baydu kalla un
dakun umnuy allu.

11

Impaintindin Pedro ya dinyag na

1 Nabalitan mani apostul buy
mani mapatêl kan Cristu sa prubin-
syan Judea ya si mani alwan Judio,

nananggap sila êt Sabin Bapan Namalyari.
2 Sên nag-udung nga si Pedro
sa balayan Jerusalem, inuyam
yan mani manampalatayay Judioy
magsabin kaylangan magpatuli
ya mani alwan Judio bayu sila
makiawyun kalla.
3 Sinabi la kan Pedro, “Pakan
Judio ka yata, uysiyan sinumun
ka sa balin mani alwan Judio buy
nakiêkan kalla ta?”
4 Kabay impaintindin Pedro kallay
kaganawan nalyari kana.
5 Sinabi na kalla, “Kaban idi yaku
sa balayan Jope ya manalangin, di-
lag impakit ta sulêplêp kangku si
Bapan Namalyari. Nakitan kuy
nanuwad makwal la êwês ya ka-
panyêyêmêpan ubat sa langit ta
nagsêêl sa apat ta duyu buy inyêpa
sa dani ku.
6 Pinapakapupus kun inêlêw wa
abitu buy nakitan ku bayduy umnuy
kalasin ayup. Dilag mangasilêb buy
asê mangasilêb, mandumakap, buy
mani mallumpad.
7 Buy nalêngê kuy tunuy ya
nagsabi kangkun, ‘Pedro, midêng
ka. Mamati kan kêna mu.’
8 Nuwa nakitbay yaku, ‘Pangin-
uun, asê malyari ya abiin! Kanu-
man, a ku mangnan mani ayup pa
pan-ituwad madinat buy pan-ibawal
kêna.’
9 Pamakayari, nanguman nagsabi
ya tunuy ya ubat sa langit, ‘Agana
mu ituwad madinat ta sabêt man
na intuwad Bapan Namalyarin ma-
linis.’
10 Katitlun nalyari ya ati buy pa-
makayari, nabunay ya êwês patag-
ay sa langit.”
11 “Sa uras êt abitu, baydu sa
bali ya bibiyan ku, inlumatêng nga
tatluy lawyaki ya ubat sa balayan
Cesarea ya in-utus Cornelio ya man-
alunsun kangku.
12 Sinabin Ispiritun Bapan Na-
malyari kangkuy agana ku mag-
mikakunun kilaku kalla agyan alwa
silan mani Judio. Kabay nakilaku
waku buy sinumun sa balin Cornelio
sa balayan Cesarea, kaawyun kuy
anêm ma mapatêl tamuy manam-
palatayay taga Jope.
13 Ingkuwentun Cornelio kanyan
na dilag yan nakitan na gisay ang-
el sa lalên bali na ya nagsabi kanan,
‘Mamiutus ka sa Jope amên salunsu-
nun si Simon na pambêgên Pedro.
14 Ta sabin kanun Pedro nu
parasaantu kan miligtas buy buun
pamilya mu.’ ”
15 “Buy sên nag-umpisa kun
nagsabi, inlumatêng ngay Ispiritun
Bapan Namalyari kalla, kaparisun
nalyari kantamu sabitun nuna.
16 Buy naganaka kuy sinabin
Panginuun Jesus, ‘Namawtismu si
Juan sa lanêm, nuwa bawtismuwan
kaw Bapan Namalyari sa Ispiritu
na.’
17 Ya mani alwan Judio, binyanan
silan Bapan Namalyarin Ispiritu na
kaparisun dinyag na kantamun Ju-
dio ya nanampalataya kan Pangin-
uun Jesu Cristu. Kabay nu parabay-
duy kalabayan Bapan Namalyari,
sisabêt taku amên mamênbên kan
Bapan Namalyari?”
18 Sên nalêngên mapatêl la Judioy
abiin, a layna inuyam si Pedro, nun
a inulimên lay Bapan Namalyari buy
sinabi la, “Nu parabaydu, ulimênên
si Bapan Namalyari, ta binyanan
nan panawun na mani alwan Judio
amên magsisi buy mabiyan silan
biyay ya ayin katganan.”

Ya miaawyun na manampalataya sa Antioquia

19 Ubat ta sa pinati si Este-
ban, nikyat ta mani manampalataya
gawan sa pamasakit kalla. Dilag ni-
laku sa prubinsyan Fenicia, sa islan
Cyprus, buy sa balayan Antioquia.
Agyan dakun antuy lakwên la, pan-
iaral lay Mangêd da Balita, nuwa
kay sa mani Judio.
20 Nuwa ya kaatag gaman man-
ampalatayay taga Cyprus buy taga
Cirene, naku sila sa Antioquia buy
namiaral Mangêd da Balita tungkul
sa Panginuun Jesus, agyan sa mani
Griego.

21 Kaban mangaral sila, idi kallay
kapangyarian Panginuun. Kabay
malakêy tawuy nanampalataya buy
nanunul sa Panginuun.

22 Ya nalyarin abiin, nabalitan
mani manampalatayay miaawyun
sa Jerusalem. Kabay in-utus la si
Bernabe sa balayan Antioquia.
23 Pamakalatêng na baydu, sinu-
maya ya, gawan nakit nay mani
kangêdan na dinyag Bapan Namal-
yari sa mani tawu baydu. Buy
inaralan na silan manugêl tapat buy
napas-êy ya panampalataya sa Pang-
inuun.
24 Mangêd da tawu si Bernabe.
Buy natupus yan Ispiritun Bapan
Namalyari buy napas-êy ya panam-
palataya na. Kabay malakêy tawu
sa Antioquia ya nanampalataya sa
Panginuun.

25 Pamakayari, naku si Bernabe sa
Tarso amên têkapên si Saulo.
26 Sên nakitan nayna si Saulo,
pikilaku nayan nag-udung sa Antio-
quia. Buy sa lalên gisay tawun,
nakiawyun sila sa mani manam-
palatayay miaawyun baydu buy
malakêy tawuy tinurwanan la. Sa
balayan Antioquia, baydu nunan
binêg "Cristiyanu" ya mani taga-
sunul Jesus.

27 Sa panawun na abitu, in-
lumatêng sa Antioquia ya mani
propetay ubat sa balayan Jerusalem.
28 Ya lagyun gisa kalla, si Agabo.
Nidêng ya buy nipatanda sa kapami-
latan Ispiritun Bapan Namalyari ya
dilag lumatêng nga sadyay layang sa
buun babun luta. Nalyari ya ati sa
panawun Emperador Claudio.
29 Kabay napikasunduwan mani
tagasunul Jesus sa Antioquia ya si
balang gisa kalla mipagtan sawup sa
mani mapatêl sa prubinsyan Judea
ayun sa agyu lan idin.
30 Impagtan lay mani sawup la
kallan Bernabe buy kan Saulo amên
idin la sa mani mamunu sa manam-
palatayay miaawyun sa Jerusalem.

12

Ya pamasakit Arin Herodes sa mani Manampalataya

1 Sa panawun abitu, nag-umpisay
pamasakit Arin Herodes sa dakun
umnuy manampalataya.
2 Impaputus nay bêng Santiago ya
patêl Juan.
3 Gawan sa dinyag na, napasaya
nay mani Judio. Kabay impadakêp
na êt si Pedro. Nalyari ya ati sabitun
panawun Pestan Tinapay ya Ayin
Pamalbag.
4 Impasukul na si Pedro buy im-
pabantay na sa apat ta grupun
mani sundalus ya dilag tiapat ta
sundalus ya misasagilin magban-
tay pamakayarin tatluy uras. Pan-
isipin Herodes ya pamakayarin Pes-
tan Kaligtasan, litisin na si Pedro sa
arapan mani tawun balayan.
5 Kaban idi sa sukulan si Pe-
dro, buun nakêm manalangin na
mani manampalatayay miaawyun
para kana.

Ya kapapaupapas ya pag-awas Pedro sa sukulan

6 Sa yabin abitu, bayu iarap sa
pallitisan si Pedro, mamabêlêw yan
nakagapus sa luway tanikala sa
pisaêtan luway sundalus. Buy dilag
pun êt mani bantay sa pasbul suku-
lan.
7 Bêngat tan sinumawang sa lalên
sukulan buy nagpakit ta gisay ang-
el Panginuun. Dinalpi na sa tagyang
si Pedro buy sinabi na, "Mimata ka.
Parasên mu!" Buy nitas ya mani
tanikala sa gamêt Pedro.

8 Sinabin ang-el, "Magyakês ka
buy mag-isteping ka." Buy dinyag
Pedroy abitu.

Sinabi pun êt ang-el kana, "Upun-
gan muy lawini mu buy manunul ka
kangku."

9 Buy nanunul ya sa ang-el paawas
sa sukulan. Asê tandan Pedro nu
pêtêg ga nalyari, tagawan indap na,
kay sulêplêp nay abitu.

10 Kay inlibasan lay mumuna buy
ikalway mani magbantay. Pa-
makalatêng la sa bakal la pasbul pa-
pakun sa balayan, bêngat tan nibuk-
lat ta ati. Sên nakaawas silayna,
nalibasan lay gisay dan. Bêngat tan
naplak ka ang-el.
11 Baydu pun natandan Pedroy
alwa awêd sulêplêp pa ati. Kabay
sinabi na, “Pêtêg awêd da in-utus
Panginuun na ang-el na buy inlig-
tas naku sa kapangyarian Herodes
buy sa labay daygên mani Judio
kangku.”
12 Sên napukatan nay nalyari,
naku ya sa balin Maria ya in-
dun Juan ya pambêgên êt Marcos.
Malakêy tawuy nititipun baydun
manalangin.
13 Nagbêg si Pedro sa pasbul un
bakud buy inlaku yan gisay ipus ya
naglagyun Roda amên matandan nu
sisabêt ta magbêg.
14 Natunuyan nay si Pedroy
abitu. Kabay sa sadyay saya na,
a nayna pun imbuklat ta pasbul,
nun a nuwayu yan sinumun amên
ipatanda sa mani kaawyun nay idi
sa lawasan si Pedro.
15 Sinabi la kan Roda, “Tinulaw
kay na lawês!”
Nuwa pan-ipilit nay naman,
“Pêtêg idi sa lawasan si Pedro.”
Kabay sinabi la, “Dat ang-el Pe-
droy abitu.”
16 Nuwa paraman baydu, magbêg
pun êt si Pedro. Kabay imbuklat
lay pasbul buy sên nakitan laya,
nakaupapas sila.
17 Kabay siningyalan silan Pedron
agana mantarit. Buy ingkuwentu
na kalla nu parasaantu yan in-awas
Panginuun sa sukulan buy sinabi na
kalla, “Sabin yuy ati ya nalyari kan
Santiago buy sa kaatag pun mapatêl
kan Jesus.” Pamakayari, namita ya
buy naku ya sa kaatag lugal.
18 Sên pamakamaranun, naguluy
mani magbantay sa sukulan, gawan
ayin na si Pedro buy a la tanda nu
sabêt ta nalyari kana.
19 Namiutus si Herodes amên
têkapên ya. Sên a laya makitan,
inlitis nay mani magbantay buy
impapati. Pamakayari, namita si
Herodes sa prubinsyan Judea. Naku
ya sa balayan Cesarea buy nanugêl
ya baydu.

Ya pangamatin Arin Herodes

20 Nasuluksuluk si Arin Herodes
sa mani taga Tiro buy sa mani
taga Sidon. Kabay gawan maubat
sa pansakupun Arin Herodes ya
pangkanên mani taga Tiro buy mani
taga Sidon, nakikaluguran sila pun
kan Blasto ya pagtiwalan ari sa
palasyu. Ta labay lan pasawup kan
Blasto amên makikasundu kan Arin
Herodes.
21 Sên inlumatêng ngay allun
pamikiarap Arin Herodes sa mani
taga Tiro buy sa mani taga Sidon,
nagyaming yan yaming ari buy
niknu ya sa turonu na buy nagsabi
ya sa mani tawu.
22 Masnêg sinabin mani tawuy,
“Ya nalêngê tamu, tunuy gisay na-
malyari, alwan tawu!”
23 Sa uras êt abitu, pinarusan
ang-el Panginuun si Arin Herodes,
gawan tinanggap nay pamarangal
ya kay sêpat kan Bapan Namalyari.
Kabay inêwêl ya angga sa ingkamati
na.
24 Nuwa kapamiwagaw-wagaw
Sabin Bapan Namalyari buy kapan-
lulumakên manampalataya.
25 Sên naiatêl lan Bernabe buy
si Saulo ya mani sawup sa mani
mapatêl sa balayan Jerusalem, nag-
udung sila sa balayan Antioquia.
Pikilaku la êt si Juan na pambêgên
Marcos.

13

In-utus Ispiritun Bapan Namal-yari silan Bernabe buy si Saulo

1 Baydu sa mani manampalatayay
miaawyun na idi sa balayan Antio-
quia, dilag mani propeta buy mani
manuru ya sabay silan Bernabe,
Simeon na pambêgên Negru, Lucio

ya taga Cirene, si Manaen ya kaagnan nan dinumagul sa pamilyan
Gobernador Herodes Antipas, buy si
Saulo.
2 Gisay allu, kaban mag-ayunu
sila buy mangulimên sa Panginuun,
sinabin Ispiritun Bapan Namalyari
kallay paradi, “Italaga yu kangku
silan Bernabe buy si Saulo, ta dilag
gakun ipadyag kalla.”
3 Pamakayari lan nag-ayunu buy
nanalangin, impaluntu lay gamêt la
kan Bernabe buy kan Saulo bayu
silayna pinabita.

Ya nunan pamitan Pedro bilang mangaral

4 Kabay gawan sa utus Ispiritun
Bapan Namalyari, naku silan Bernabe buy si Saulo sa balayan Seleucia.
Paubat baydu nagsakay silan barku
papakun sa Cyprus.
5 Pamakalatêng la baydu sa balayan Salamis, nangaral silan Sabin
Bapan Namalyari sa mani balin
pagtipunan mani Judio. Kaawyun la
êt si Juan na pambêgên Marcos buy
manawup ya sa mani pandaygên la.
6 Dinurutan lay buun islan Cyprus
angga sa niras sila sa balayan Pafos.
Dilag silan nakitan bayduy gisay
Judioy manalamangka ya kay magtatalingkayun propetan Bapan Namalyari. Ya lagyu na, Bar-Jesus.
7 Kaawyun yan Gobernador sa
islan Cyprus ya si Sergio Paulo ya
katanda. Impabêg Gobernador silan
Bernabe buy si Saulo gawan kalabay
yan mallêngên Sabin Bapan Namalyari.
8 Nuwa binênbênan silan Elimas ya manalamangka. Elimas ya
lagyun Bar-Jesus sa sabin Griego.
Dinyag nay abitu gawan a na labay
manampalatayay Gobernador kan
Jesus.
9 Nuwa si Saulo ya pambêgên êt
Pablo, natupus yan Ispiritun Bapan
Namalyari. Pinakaêlêw na si Elimas
buy sinabi na kana,
10 “Elimas, anak kan Satanas buy
kapati kan kaganawan mangêd!
Pawan kalaraman buy kadawakan
na pandaygên mu. Pawa mu tanan
pan-itukawkaw wa kapêtêgan ya
ubat kan Bapan Namalyari.
11 Amêsên, parusan kan Bapan
Namalyari. Mabulag ka buy a mu
makitan na sawang sa dakun umnuy allu.”

Tambêng dinumiglêm ma
pangêlêw Elimas buy nabulag
ya. Kabay nagdalikapkapan yatan
mangkap tawuy mangakay kana.
12 Sên nakitan Gobernador ya nalyari kan Elimas, nanampalataya ya
gawan nakaupapas ya sa mani paniaral tungkul sa Panginuun.

Nangaral si Pablo sa Antioquia Pisidia

13 Namita silan Pablo sa balayan
Pafos buy nagsakay silan barku papakun sa balayan Perga sa prubinsyan Pamfilia. Pamakalatêng la
baydu, inlakwanan silan Juan na
pambêgên Marcos, ta nag-udung ya
sa balayan Jerusalem.
14 Namita si Pablo buy si Bernabe sa balayan Perga buy naku
sa balayan Antioquia sa prubinsyan Pisidia. Pallumatêng Allun
Pagpaynawa, sinumun sila sa balin
pagtipunan mani Judio buy niknu
sila.
15 Dilag namasan ubat sa Kautusan na impasulat kan Moises buy
sa insulat mani propeta. Pamakayari, namiutus ya mamunu sa balin
pagtipunan mani Judio ya sabin nay
ati kallan Pablo, “Mani mapatêl, nu
dilag kaw sabin na mamakapas-êy
nakêm sa mani tawu, sabin yina.”

16 Kabay nidêng si Pablo buy siningyalan nay mani tawun mallêngê
kana. Sinabi na, “Sikaw wa mani kaparisu kun Israelita buy sikaw wa alwan Israelitay dilag limu kan Bapan
Namalyari, mallêngê kaw kangku!
17 Ya Bapan Namalyarin mani Israelita sabay ya namilin mani ninunu tamu. Sabitun idi sila pun sa

Egipto, pinalakê na sila. Buy sa kapamilatan kapangyarian Bapan Namalyari, intas na sila sa Egipto.
18 Sa lalên apattapuy tawun, pinibabatan na sila baydu sa kakyangan.
19 Sên sinambut Bapan Namalyari ya pituy layi* ya idi sa Canaan, indin nay abiin na luta sa mani ninunu tamu.
20 Nalyari ya kaganawan abiin sa lalên apat ta ralan buy limampuy tawun."
"Pamakayari, binyanan na silan mani tawuy mamunu kalla angga sa panawun Propeta Samuel.
21 Nanyawad silan ari buy pinilin Bapan Namalyari ya gisay liyaki. Ya lagyu na, Saul ya anak Kis ya naubat sa layin Benjamin ya sabay ya magin ari la. Nag-ari si Saul sa lalên apattapuy tawun.
22 Sên intas Bapan Namalyari si Saul, pinili na si David da magin ari. Ati ya sinabin Bapan Namalyari tungkul kan David, 'Kapapaidu kangku si David ya anak Jesse. Nakal-an yan manunul sa kaganawan iutus ku kana.' "
23 Sinabi pun êt Pablo sa mani tawu, "Ubat sa layin David si Jesus ya Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari kantamun mani Israelita.
24 Bayu pun mag-umpisa si Jesus sa pandaygên na, nangaral la si Juan sa kaganawan Israelita ya sêpat lan pagsisyan na mani kasalanan la buy magpabawtismu sila.
25 Buy sên marani yan mayarin Juan na pan-ipadyag Bapan Namalyari kana, sinabi na sa mani tawu, 'Indap yu nayi nu sikuy Cristuy impangakun Bapan Namalyari ya panêtêngên yu? Alwan siku, nun a dilag lumatêng nga makapangyarian pun kangku. A ku sêpat magin ipus na.' "
26 "Mani mapatêl la ubat sa layin Abraham buy mani alwan Judioy dilag limu kan Bapan Namalyari, sikitamuy pinipatandan Bapan Namalyari un Mangêd da Balita nu parasaantu kitamun miligtas sa kaparusan na ayin katganan.
27 Ya mani Judioy manugêl sa balayan Jerusalem buy ya mani pinunu la, a la kinilala si Jesus bilang Mamiligtas. Buy a la napukatan na insulat mani propeta, agyan malêngê lay nay pambasên sa balang Allun Pagpaynawa. Kabay sên inatulan lan kamatyan si Jesus, sabay silaynay nanupad abituy insulat mani propeta ya pan-ibasa kalla.
28 Agyan ayin silan sêpat ta sangkan amên patin ya, inyawad la pun êt kan Pilatoy ipapati si Jesus.
29 Sên nadyag lay nay kaganawan nakasulat ta malyari kan Jesus, intabuy laya sa kurus buy in-ilbêng.
30 Nuwa pinabyay yan Bapan Namalyari ubat sa nangamamati.
31 Buy sa dakun umnuy allu, katiumnu yan nagpakit sa mani tawuy nakilaku kana sên namita ya sa prubinsyan Galilea papakun sa balayan Jerusalem. Angga amêsên, ya mani tawun abitu, sabay silay magpapêtêg sa mani Israelita tungkul kan Jesus."
32 "Kabay idi kay êt baydi amên ipatanda kamuyuy Mangêd da Balitay impangakun Bapan Namalyari sa mani ninunu tamu.
33 Tinupad na kantamun kaapuapuan lay abitu, ta pinabyay na si Jesus. Ati ya nakasulat sa ikalwan Kanta,

'Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa mu.' "†

34 "Impangakun Bapan Namalyari ya pabyayên na si Jesus buy asê bumatay lawini na. Sinabi na,

'Tuparên ku kamuy banal la kangêdan na impangaku ku kan Arin David.' "‡

35 "Buy nakasulat pun êt sa kaatag Kanta,

* **13:19 13:19** Deuteronomio 7:1. † **13:33 13:33** Mani Kanta 2:7. ‡ **13:34 13:34** Isaias 55:3.
§ **13:35 13:35** Mani Kanta 16:10.

‘A mu paulayan bumatay bangkay
Banal la Lingkud mu.’ ”§
36 “Alwan si David da pantukuyun
di, gawan sên nayarin David
da pan-ipadyag Bapan Namalyari
kanay maglingkud sa mani tawu sa
panawun na, nati ya buy in-ilbêng
ya sa danin mani ninunu na buy
binumatay lawini na.
37 Nuwa si Jesus, pinabyay yan Ba-
pan Namalyari buy asê binumatay
lawini na.
38-39 Kabay sikaw wa mapatêl, sêpat
yun matandan na sa kapamilatan
dinyag Jesus, pan-ipatanda yan na
mapatawad Bapan Namalyari ya
mani kasalanan tamu. Ta sisabêt
man na manampalataya kan Jesus,
pan-ituwad yan Bapan Namalyarin
matinêk. Nuwa ayin tawuy pan-
ituwad Bapan Namalyarin matinêk
sa kapamilatan panunul na sa Kau-
tusan na impasulat kan Moises.
40 Kabay mangillag kaw amên asê
malyari kamuyuy pansabin mani
propeta ya paradi,

41 ‘Sikaw wa mani manguyam, lêng-
ên yuy ati.
Makaupapas kaw sa daygên ku,
nuwa mati kaw pun êt!

Gawan dilag gakun daygên sa
panawun yuy
a yu paniwalan
agyan dilag pun mamipatanda
kamuyu.’ ”*

42 Sên pasalwang nga silan Pablo
buy si Bernabe sa balin pagtipunan
mani Judio, nakisabi ya mani tawu
kallan manguman sila pun magsabi
tungkul sa mani pan-iaral la sa
sumunul la Allun Pagpaynawa.
43 Sên nipagsalwang silayna,
malakêy mani Judio buy alwan
Judioy napasunul sa paniwalan
mani Judio ya nanunul kallan Pablo
buy kan Bernabe. In-aral Pablo
buy si Bernabe kallay isundu lay
panampalataya la sa kangêdan
Bapan Namalyari.

Inarapan Pablo ya mani alwan Judio

44 Sên sumunul la Allun Pag-
paynawa, ya mani tawu sa bal-
ayan, nayin maubus san sumun sa
balin pagtipunan mani Judio amên
mallêngên Sabin Bapan Namalyari.
45 Sên nakitan mani Judioy
malakêy tawuy nititipun, nakasêm
sila. Sinalangsang la si Pablo buy
dinustak laya.
46 Nuwa ayin limun nakitbay silan
Pablo buy si Bernabe un paradi,
“Sêpat dayi kamuyun mani Judio
munan iaral la Sabin Bapan Namal-
yari. Nuwa gawan a yu tinanggap
pa ati, ya labay sabin, inatulan yinay
sarili yu ya a kaw sêpat biyan biyay
ya ayin katganan. Kabay paubat
amêsên, sa alwan Judio kay yana
mangaral Mangêd da Balita.
47 Tagawan ati ya utus Panginuun
kanyan,

‘Dinyag katan dêkêt sa mani alwan
Judio
amên sa kapamilatan mu, mibali-
tay kaligtasan sa buun babun
luta.’ ”
48 Sên nalêngên mani alwan Ju-
dioy abitu, natula sila buy inulimên
lay Sabin Bapan Namalyari. Buy
ya kaganawan pinilin Bapan Namal-
yari ya biyan nan biyay ya ayin kat-
ganan, sabay silay nanampalataya
kana.
49 Kabay niwagaw wa Sabin Pang-
inuun sa buun lugal abitu.
50 Nuwa intustus mani Judioy
mani lawyaki ya mamunu sa bal-
ayan buy ya mani babayi ya pikatan-
dan buy mangulimên kan Bapan Na-
malyari ya kalabanên la silan Pablo.
Kabay pinasakit laya bay silan Pablo
buy si Bernabe buy impatas sa lugal
abitu.
51 Kabay ingkampag Pablo buy si
Bernabe ya abuy idi sa bitis la bilang
pamipatanda kalla ya nadawak ka
dinyag la. Buy nagdaus sila sa
balayan Iconio.

* **13:41 13:41** Habakuk 1:5.

52 Ya mani tagasunul Jesus baydu
sa Antioquia, sadyay tula la buy
natupus silan Ispiritun Bapan Na-
malyari.

14

Silan Pablo buy si Bernabe sa Iconio

1 Nu sabêt ta nalyari sa Antio-
quia, para êt bayduy nalyari sa
Iconio. Naku silan Pablo buy si
Bernabe sa balin pagtipunan mani
Judio. Buy gawan sa pangaral la
baydu, malakêy Judio buy Griegoy
nanampalataya kan Jesus.
2 Nuwa dilag êt mani Judioy
asê manampalataya kan Jesus ya
namitustus sa mani alwan Judio
amên manubag sila sa mani man-
ampalataya.
3 Nabuyutan lan Pablo buy si
Bernabe sa Iconio. Ayin silan limun
magsabi tungkul sa Panginuun. Buy
pinagpapêtgan Panginuun na pêtêg
ga pan-iaral la tungkul sa kangêdan
na, gawan binyanan na silan ka-
pangyarian manyag imala buy ma-
makaupapas.
4 Kabay nisyay ya mani tawu sa
balayan abitu. Ya kaatag, naki-
awyun sa mani Judio buy ya kaatag,
nakiawyun kan Pablo buy kan Bern-
abe.
5 Dilag dakun umnuy mani Judio
buy mani alwan Judioy kaawyun na
mani mamunu kalla ya namalanun
mamasakit buy mamatu kan Pablo
buy kan Bernabe.
6 Sên natandan Pablo buy si Bern-
abe ya palanu la, tambêng silan
namita papakun sa balayan Listra
buy sa balayan Derbe ya sakup sa
prubinsyan Licaonia buy sa kaatag
pun lugal la nakapalitêng.
7 Baydu la in-aral la Mangêd da
Balita tungkul kan Jesus.

Silan Pablo buy si Bernabe sa balayan Listra

8 Sa balayan Listra, dilag gisay
nakaiknuy liyaki ya a makabita ta
lumpu ya ubat sa in-anak ya.
9 Nallêngê ya sa mani pangaral
Pablo. Pinakaêlêw Pabloy lumpu
buy natandan nay dilag yan panam-
palatayay umiyul ya.
10 Kabay masnêg sinabin Pablo,
“Midêng ka!” Tambêng nidêng nga
liyaki buy nibitabita.

11 Sên nakitan mani tawuy dinyag
Pablo, masnêg lan sinabi sa sabin
Licaoniay, “Ya mani diyus, nagtabuy
baydi kantamu ya nagwangis tawu!”
12 Si Bernabe, binêg layan Zeus,*
ya gisay diyus la. Buy si Pablo
êt taman, binêg layan Hermes† ya
gisa pun êt ta diyus la, gawan siyay
tagapagsabi kaparisun Hermes.
13 Idi sa lawasan balayan Listra ya
narani sa pasbul balayan ya pagsim-
ban la kan Zeus. Kabay ya dinyag
pari la, nantan bakay nag-unun bu-
laklak baydu sa pasbul balayan. Ta
labay na buy mani tawuy iandug
lay ati kan Bernabe buy kan Pablo,
ta pan-isipin lay sabay silay pêtêg
diyus la.

14 Nuwa sên natandan lan Bern-
abe buy si Pabloy abitu, gininit lay
yaming la bilang patanday taganan
a la labay ya abitu. Buy nuwayu
sila sa bunak mani tawuy masnêg
magsabin,
15 “Mani kaluguran, uysiyan mag-
andug kaw ya kanyan ta? Pakan kay
kaparisu yukay yan tawu. Pan-iaral
yan kamuyuy Mangêd da Balita
amên itgên yinay pangulimên yu
sa mani diyusdiyusan ya ayin ka-
pukatan buy magdani kaw kan Ba-
pan Namalyari ya nabyay. Sabay
siyay nanyag langit, luta, dagat, buy
siyay nanyag kaganawan idi baydi.
16 Sabitun nuna, pinaulayan tan
Bapan Namalyari ya kaganawan
layi ya manunul sa sarili lan kal-
abayan.

* **14:12 14:12** Sa paniwalan mani Griego, si Zeus ya arin mani diyus la. † **14:12 14:12** Sa paniwalan mani Griego, si Hermes ya tagasabin mani diyus la.

17 Paraman baydu, pawan pan-
ipakit Bapan Namalyari ya pan-
gaNamalyari na sa mani tawu sa
kapamilatan mangangêd da diyag
na. Pambiyan nakaw uran buy
malakêy pupul sa ustuy panawun
amên mabsuy kaw buy sumiglay
bêkê yu."
18 Nuwa agyan parabayduy
pansabin Pablo buy si Bernabe,
nagkasakit sila pun êt sa pamênbên
sa mani tawuy agana sila biyan
mani andug.

19 Nuwa siyan dilag gaman mani
Judioy inlumatêng ubat sa balayan
Antioquia buy Iconio. Sinagyat lay
mani tawu un makiawyun kalla.
Kabay binatwan la si Pablo buy
ginuluy layan pasalwang sa balayan,
ta indap la nu nati yina.
20 Nuwa sên napalitêngan yan
mani tagasunul Jesus, nidêng ya
buy nag-udung sa balayan. Ki-
nawasakan, naku ya sa balayan
Derbe kaawyun si Bernabe.

Nag-udung silan Pablo buy si Bernabe sa Antioquia ya sakup un Syria

21 Sên nilatêng nga silan Pablo
buy si Bernabe sa balayan Derbe, in-
aral la bayduy Mangêd da Balita buy
malakêy naisagyat lan nagin taga-
sunul Jesu Cristu. Pamakayari, nag-
udung silayna êt sa Listra, Iconio,
buy sa Antioquia.
22 Pinapas-êy lay nakêm mani
tagasunul Jesus buy insabi ya
isundu lay panampalataya la. Sinabi
la pun, "Malakêy kasakitan na
sêpat tamun danasên bayu kitamu
miawyun sa pag-arin Bapan Namal-
yari."
23 Namili si Pablo buy si Bernabe
un mani mamunu sa balang pustun
mani manampalatayay miaawyun.
Nag-ayunu sila buy nanalangin para
sa mani napili buy intiwala lay
mani ati sa Panginuun na panam-
palatayanan la.
24 Pamakayarin abitu, dinuman
silan Pablo buy si Bernabe sa pru-
binsyan Pisidia buy nilatêng sila sa
prubinsyan Pamfilia.
25 Nangaral sila baydu sa balayan
Perga. Pamakayari, inlumunsan sila
sa balayan Atalia.
26 Ubat ta baydu, nagsakay silan
barku paudung sa Antioquia sa pru-
binsyan Syria. Sabitun nuna sa
lugal la abiin, nanalangin na mani
manampalataya para kalla ya pag-
palên Bapan Namalyari ya mani
pandaygên la buy amêsên, nayari
lay nay abiin.
27 Sên inlumatêng sila sa An-
tioquia, tinipun lay mani man-
ampalatayay miaawyun buy in-
gkuwentu la kallay kaganawan
dinyag Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan la buy nu parasaan-
tun binyanan Bapan Namalyarin
panawun na mani alwan Judio ya
malyari sila êt manampalataya kan
Jesus.
28 Buy nabuyutan la sa Antioquia
kaawyun na mani tagasunul Jesus
baydu.

15

Ya pamititipun sa Jerusalem

1 Dilag dakun umnuy tawuy in-
lumatêng ubat sa prubinsyan Judea
ya naku sa Antioquia buy nan-
garal sa mapatêl la manampalataya
baydu un paradi, "Nu a kaw mag-
patuli ayun sa naugalyan na inturun
Moises, a kaw miligtas sa parusay
ayin katganan."
2 Gawan sa sinabi la, naumut
ta pamikisubakan lan Pablo buy si
Bernabe kalla. Kabay nibêbêtêk
ka mani manampalataya baydu ya
ipalaku sa Jerusalem silan Pablo buy
si Bernabe buy ya kaatag pun na
mani manampalataya sa Antioquia.
Ta baydu sila misasabi sa mani apos-
tul buy sa mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun.
3 Kabay impalakun mani mapatêl
la manampalatayay miaawyun silan

Pablo sa Jerusalem. Buy kaban manduman sila sa prubinsyan Fenicia buy sa prubinsyan Samaria, panibalita la sa mani mapatêl la manampalatayay malakêy nay alwan Judioy manampalataya kan Jesus. Sên nalêngê lay ati, sadyay tula la.

4 Pamakalatêng lan Pablo sa Jerusalem, tinanggap silan mapatêl la manampalataya, mani apostul, buy mani mamunu sa manampalatayay miaawyun. Imbalitan Pablo buy si Bernabe ya kaganawan dinyag Bapan Namalyari sa kapamilatan la.

5 Nuwa nidêng nga dakun umnuy manampalatayay membrun grupun mani Pariseo buy nagsabi, "Kaylangan tulin na alwan mani Judio buy iutus kallay sunulun lay Kautusan na impasulat kan Moises."

6 Kabay nipupulung nga mani apostul buy mani mamunu sa manampalataya amên pisasabyan lay abiin.

7 Pamakayarin makarang nga pamisusubakan, nidêng si Pedro buy nagsabi, "Mapatêl lay, tanda yuy pinili yakun Bapan Namalyari ubat kamuyu sabitun nuna amên ipatanda kuy Mangêd da Balita sa mani alwan Judio amên makalêngê sila buy manampalataya.

8 Si Bapan Namalyari ya magtandan laman bêkên balang tawu, impapêtêg na kantamuy pantanggapên nay mani alwan Judio ya manampalataya kan Jesus, gawan indin na êt kallay Ispiritu na kaparisun dinyag na kantamu sabitun nuna.

9 Sa pangêlêw Bapan Namalyari, Judio man o alwan Judio, kay pariparisu, gawan inlinis na êt ta bêkê la sabitun nanampalataya sila kan Jesus.

10 Amêsên, uysiyan pansubukun yuya si Bapan Namalyari ta? Buy siyan pilitin yu yay mani alwan Judioy tagasunul Jesus ya manunul sa mani kautusan ta? Agyan sikitamu buy mani ninunu tamu, a tamu êt masunul la Kautusan!

11 Maniwala kitamun miligtas kitamu sa kapamilatan kangêdan Panginuun Jesu Cristu buy para êt baydu sa mani alwan Judio."

12 Nangimbêk ka kaganawan buy nallêngê sila sa pansabin Bernabe buy si Pablo ya tungkul sa mani imala buy mamakaupapas ya dinyag Bapan Namalyari sa mani alwan Judio sa kapamilatan la.

13 Pamakayari lan nagsabi, sinabin Santiago, "Sikaw wa mapatêl ku, lêng-ên yuku.

14 Ingkuwentun Simon Pedro ya nunan pamêg Bapan Namalyari sa mani alwan Judio. Buy namili si Bapan Namalyari kalla ya magin kana.

15 Nakaayun êt ta abiin sa impasulat Bapan Namalyari sa mani propeta sabitun nuna, gawan sinabi sa Kasulatan,

16 'Mag-udung ngaku lanu,
ta ipaydêng kun manguman na kaarian Arin David.
Iuman kuyan ipaydêng ubat sa pangalasak na
17 amên têkapên nakun kaatag tawu buy mani alwan Judio ya pinili kun kay kangku.
Sikuy Panginuun na magsabin abiin.
18 Buy mana kinan impatanday abiin.' "*

19 Sinabi pun êt Santiago, "Kabay nu kay kangku, agana tamina daygên masakit sa mani alwan Judioy magdani kan Bapan Namalyari,

20 nun a sulatan tamu silan aganayna mangan kanên na inandug sa diyusdiyusan, gawan panituwad tamun madinat ta ati. Buy agana sila makikanayun. Buy agana mangan daya o karnin mani ayup pa asê pinadaya.

21 Gawan ubat pun sabitun nuna, tanday nan mani Judioy abiin ya impasulat kan Moises ya pagkaibasa la sa balin pagtipunan la sa balang

* **15:18 15:18** Amos 9:11-12.

Allun Pagpaynawa buy pan-iaral la sa balang balayan.”

Ya sulat para sa mani alwan Judio

22 Kabay ya mani apostul buy ya mani mamunu sa manampalatayay miaawyun buy ya kaganawan manampalataya, nikasundu silan mamilin lawyaki ya maubat sa grupu lay iutus sa Antioquia. Sabay silay mapagkaawyun lan Pablo buy si Bernabe. Ya napili la, silan Judas ya pambêgên Barsabas buy si Silas gawan panggalangên silan mani manampalataya.

23 Buy paradi ya nakasulat sa impagtan kalla,

> “Mani kakaidwan yan, sikay ya mani apostul buy mani mamunu sa manampalatayay miaawyun na magsulat ati. Nagpapakun kaw nay mapatêl la alwan Judio baysên sa Antioquia, sa Siria buy sa Cilicia.
>
> 24 Natandan yan na dilag mani tawuy ubat di kanyan na naku baysên ya namilitêp sa isip yu sa mani pan-iaral la. Nuwa a yan sila in-utus maku baysên amên manurun parabaydu.

25 Kabay sên nalêngê yan na abiin, napikasunduwan yan na mamili kay mani tawuy iutus yan kamuyun mamisabin mani bagay ya napikasunduwan yan. Kaawyun silan Bernabe buy si Pablo ya pangkaidwan tamun mapatêl.

26 In-il-an Pablo buy si Bernabe ya biyay la sa paglingkud la sa Panginuun tamun Jesu Cristu.

27 In-utus yan silan Judas buy si Silas baysên kamuyu amên ipapukat lay laman sulat.

> 28 Impaisip Ispiritun Bapan Namalyari kanyan na a yan ipatupad kamuyuy mangabayat ta utus, nun a kay ya idi sa sulat ta ati ya kaylangan yun sunulun.

29 Agana kaw mangan mani kanên na in-andug sa diyusdiyusan. Agana kaw mangan daya buy karnin mani ayup pa asê pinadaya. Buy agana kaw makikanayun. Mangêd da magpakarayu kaw sa mani bagay ya abiin. Kay angga ta baydi.”

30 Kabay amêsên, ya mani tawuy in-utus la papakun sa Antioquia, namitay nabay. Pamakalatêng la baydu, tinipun lay kaganawan manampalataya buy indin kallay sulat.

31 Sên nabasa lay sulat, sadyay sayan nakêm la.

32 Si Judas buy si Silas, mani propeta sila êt. Malakêy in-aral la sa mani mapatêl amên papas-êyên na nakêm buy panampalataya la.

33 Nanugêl silan dakun umnuy allu baydu. Bayu sila nuli, nanalangin na mani mapatêl sa Panginuun para kalla amên illagan na pamita la angga sa milatêng sila sa mani namiutus kalla.

34 [Nuwa nagpalakwan baydu si Silas.]

35 Buy nanugêl pun si Pablo buy si Bernabe sa Antioquia. Malakêy kaawyun lan manuru buy mangaral Sabin Panginuun.

Napisyay silan Pablo buy si Bernabe

36 Sên inlumibas ya dakun umnuy allu, sinabin Pablo kan Bernabe, “Mag-udung kita sa kaganawan balayan na inaralan tan Sabin Panginuun buy magliwa sa mapatêl amên matandan tamuy kabilyan la.”

37 Labay Bernabe ya pakilaku na si Juan na pambêgên Marcos.

38 Nuwa asê labay Pablon pakilaku si Marcos, gawan sabitun idi sila sa prubinsyan Pamfilia, inlakwanan silan Marcos sa pandaygên la.

39 Gawan sa sadyay pamisusubakan la, nisyay sila. Pikilakun Bernabe si Marcos buy nagsakay silan barku papakun sa Cyprus.

40 Pikilakuy naman Pablo si Silas. Bayu sila namita, nanalangin na mani mapatêl para kalla ya sawpan silan Panginuun sa pamita la.

41 Naku silan Pablo sa prubinsyan Siria buy sa prubinsyan Cilicia buy pinapas-êy lay mani manampalatayay miaawyun baydu.

16

Ya ikalway pamitan Pablo bilang manuru

1 Insundu lan Pabloy pamita la papakun sa balayan Derbe angga sa balayan Listra. Baydu sa Listra, dilag gisay liyaki ya tagasunul Jesus ya maglagyun Timoteo. Judioy indu na buy manampalataya ya kan Jesus nuwa ya bapa na, Griego.
2 Ya mani mapatêl tamu baydu sa balayan Listra buy sa balayan Iconio, pagpapêtgan lan mangêd da tawu si Timoteo.
3 Labay Pablo, pakilaku na si Timoteo. Kabay impatuli nay ati amên ayin masabi ya mani Judio laban kana, gawan si kaganawan Judioy manugêl baydu sa lugal abitu, tanda lay Griego ya bapa na.
4 Pamakayari, naku sila sa mani balayan buy pinatandan lay mani manampalatayay sumunul sila sa kautusan na napikasunduwan mani apostul buy mani mamunu sa manampalatayay miaawyun sa Jerusalem.
5 Kabay pinupumas-êy ya panampalatayan mani manampalatayay miaawyun. Buy sa inallu-allu, kapanlulumakên mani manampalataya.

Ya sulêplêp Pablo tungkul sa liyaki ya taga Macedonia

6 Asê tinulutan Ispiritun Bapan Namalyari silan Pablo ya mangaral silan Sabin Bapan Namalyari baydu sa prubinsyan Asia. Kabay naku sila sa mani lugal sa prubinsyan Frigia buy sa prubinsyan Galacia.
7 Pamakalatêng la sa katganan prubinsyan Misia, labay la dayin maku sila sa prubinsyan Bitinia, nuwa a sila tinulutan Ispiritun Jesus.
8 Kabay dinuman sila tana sa prubinsyan Misia buy naku sa balayan Troas.
9 Sa yabin abitu, impasulêplêp Bapan Namalyari kan Pablo ya gisay liyaki ya taga Macedonia ya nakaidêng buy magmakalunus kana. Sinabi na, “Maglipay ka baydi sa Macedonia ta sawpan mukay.”
10 Pamakayarin nasulêplêp Pabloy abiin, tambêng kay* nagsakay barku papakun sa prubinsyan Macedonia, gawan napilmi kay ya pan-ipalaku kay baydun Bapan Namalyari amên mangaral Mangêd da Balita sa mani tawu baydu.

Nanampalataya si Lydia kan Jesus

11 Baydu sa Troas, nagsakay kay papakun sa islan Samotracia buy kinawasakan, naglipay kay naku sa balayan Neapolis.
12 Ubat sa Neapolis, namita kay papakun sa balayan Filipos ya sabay ya pinakamaragul la balayan sa prubinsyan Macedonia. Ya mani manugêl baydu, malakê kallay taga Roma. Nanugêl kay baydun dakun umnuy allu.
13 Pamakalatêng Allun Pagpaynawa, nag-awas kay sa balayan buy naku sa danin ilug. Indap yan dilag baydun lugal la pagtipunan mani Judio amên manalangin. Nitagun dilag baydun mani babayi ya nangapititipun. Kabay nakiiknu kay buy nakisabi kalla.
14 Gisa sa mani mallêngê kanyan, si Lydia ya taga balayan Tiatira. Gisa yan mangalakal mani makamal la telay kulay muradu buy mangulimên ya kan Bapan Namalyari. Kaban mallêngê ya sa paniaral Pablo, imbuklat Panginuun na bêkê na amên tanggapên nay mani pansabin Pablo.
15 Nagpabawtismu ya buy ya mani kaawyun na sa bali la. Pamakayari, sinabi na, “Nu maniwala kaw nan gisa kinan pêtêg ga manampalataya

* **16:10 16:10** Paubat baydi si Lucas ya kaawyun Pablo. Kabay panggamitin nay “kay,” “yan,” buy “kanyan.”

kan Jesus, baydu kawna magdaus sa bali ku." Gawan sa pamilit na kanyan, naisagyat nakay nagdaus sa bali na.

Silan Pablo buy si Silas sa sukulan

16 Gisay allu, kaban papakun kay sa lugal la pagtipunan amên manalangin, natbêng kay gisay dalagay ipus. Ya dalagan abitu, manuga ya gawan sinêdakan yan nadawak ka ispiritu. Maragul la panakitan mani amung na sa panuga na.

17 Pakilalakwan nakay buy masnêg nan pansabin, "Ya mani tawun ati, lingkud silan Bapan Namalyari ya Katatag-ayan! Pan-iaral la kamuyu nu parasaantu kaw miligtas!"

18 Allu-allu nan pandaygên na abitu angga sa napasuluk ka si Pablo. Kabay pinag-arapan nay babayi buy sinabi na sa nadawak ka ispirituy idi kana, "Sa lagyun Jesu Cristu, pan-iutus katan mag-awas kana!" Buy tambêng nag-awas ya nadawak ka ispiritu.

19 Sên nakitan amung nay ayin silaynan panakitan, dinakêp la si Pablo buy si Silas buy ginuluy sa palengki amên iarap sa mani manungkulan sa balayan.

20 Sinabi la sa mani manungkulan, "Ya mani Judion ati, manggulu sila sa balayan tamu.

21 Pan-iaral lay naugalyan ya labag sa kautusan tamun mani Romano. A tamu malyarin sunulun na mani pan-iaral la."

22 Nibêbêtêk ka mani tawu sa panduyung kan Pablo buy kan Silas. Impalabus mani manungkulan na yaming la buy impabadug.

23 Sên napakangêd silaynan binadug, impasukul sila buy in-utus la sa magbantay, "Papakabantayan mu sila."

24 Kabay impasun magbantay ya luwa sa nalalêlalêy sukulan buy impasun na mani bitis la sa pisaêtan luway mangabayat ta kayuy inlubtan.

25 Sên limbanak kan yabi, manalangin silan Pablo buy si Silas buy magkanta silan pangulimên kan Bapan Namalyari. Buy pallêng-ên silan kaatag mani nakasukul baydu.

26 Bêngat tan nallayun malakas. Kabay naêyêg êt ta sukulan. Nibuklat ta kaganawan pasbul sukulan buy nangabubuytuy tanikalan kaganawan nakasukul.

27 Nipaimatay magbantay buy nakitan nay nakabuklat ta kaganawan pasbul. Indap na nu tinumakas say mani nakasukul. Kabay inanus nay kêya na, ta magpakamati yina dayi.

28 Nuwa masnêg sinabin Pabloy, "Agana ka magpakamati! Abiti kay kaganawan!"

29 Nipakwan suluy magbantay buy namaras yan sinumun. Nanduku ya sa arapan lan Pablo buy si Silas un manginagin limu.

30 Pamakayari, sên in-awas sa silan Pablo sa sukulan, pinatang na sila, "Kakay sabêt ta sêpat kun daygên amên miligtas?"

31 Nakitbay sila, "Manampalataya ka sa Panginuun Jesus buy miligtas ka buy mani kaawyun mu sa bali."

32-34 Amêsên, pikilaku na silan Pablo sa bali na, inuyasan nay nuka la buy pinakan. Buy in-aral lan Pabloy Sabin Bapan Namalyari kana buy sa kaganawan kaawyun na sa bali buy nagpabawtismu sila. Masaya-sayay magbantay buy buun pamilya na, ta nanampalataya silayna kan Bapan Namalyari.

35 Pamakamaranun, ya mani manungkulan sa balayan, namiutus silan mani pulis ya ibus sa silan Pablo.

36 Kabay sinabin magbantay sa sukulan kan Pablo, "Namiutus ya mani manungkulan ya ipabus kawna. Kabay malyari kawnan umawas buy mitan napatêtbêk."

37 Nuwa sinabin Pablo sa mani pulis, "Inlabag mani manungkulan na kautusan Romano, gawan impabarug lakay sa arapan mani tawu

buy impasukul kay ayin pallitis,
agyan mani Romano kay. Sên
amêsên ni, labay lakay ipabus un
ayin magtanda. Asê malyari! Silay
naman na manungkulan na maku
din mamibus kanyan."
38 Kabay nag-udung nga mani
pulis sa mani manungkulan buy
imbalita kallay sinabin Pablo. Sên
natandan mani manungkulan ya Ro-
mano awêd silan Pablo, nalimu sila.
39 Kabay naku sa sukulan ya mani
manungkulan buy nanyawad silan
tawad kallan Pablo. Pamakayari,
impaawas sila buy pikisabi lay, "Nu
malyari dayi, mita kawna sa bal-
ayan yan."
40 Sên nakaawas sa silan Pablo
buy si Silas sa sukulan, naku sila
sa balin Lydia. Nalatêng la bayduy
mapatêl buy pinas-êy lan Pabloy
panampalataya la. Pamakayari, na-
mitay na silan Pablo.

17

Nangaral si Pablo sa Tesalonica

1 Dinuman silan Pablo sa balayan
Amfipolis bayu sa balayan Apolonia
angga sa inlumatêng sila sa bal-
ayan Tesalonica. Dilag baydun balin
pagtipunan mani Judio.
2 Buy ayun sa manan pan-
daygên Pablo, sinumun ya sa balin
pagtipunan mani Judio. Buy sa
tatluy Allun Pagpaynawa, nakitutul
ya sa mani tawu baydu. Ginamit nay
Kasulatan Bapan Namalyari amên
3 ipaintindi na kallay nakasulat
buy ipapêtêg na ya si Cristu kaylan-
gan yan mibabata sa pamasakit buy
manguman yan mabyay. Sinabin
Pablo, "Si Jesus ya pan-ipatanda ku
kamuyu, sabay ya Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari."
4 Ya kaatag Judio, nanampalataya
buy nakilaku kan Pablo buy kan
Silas. Malakê êt ta mani Griego
ya mangulimên kan Bapan Namal-
yari buy malakê êt ta pikatandan
na babayi ya nanampalataya buy
nakilaku kalla.
5 Nuwa dilag kaatag Judioy
nakasêm kan Pablo buy kan Silas.
Kabay tinipun lay mani tawuy
mapanyag kadawakan ya kay nag-
tukawan sa palengki. Sên malakêy
nay natipun la, nag-umpisa silaynan
manggulu sa balayan. Pinilit lan
sinumun sa balin Jason gawan sa
pangkap la kan Pablo buy kan Silas
amên iarap sila sa mani tawu.
6 Nuwa sên a la makit silan Pablo
buy si Silas, dinakêp la si Jason
buy ya kaatag pun êt mani man-
ampalataya. Ginuluy lay mani ati
papakun sa mani manungkulan sa
balayan buy masnêg lan sinabi, "Ya
mani tawun ati, mapanyag silan
kagulwan agyan antuy lakwên la.
Buy amêsên, idi silayna baydi sa
balayan tamu.
7 Impasun Jason sa bali na silan
Pablo buy si Silas. Kaganawan
lay mangalaban sa kautusan Emper-
ador, gawan pansabin lay dilag pun
êt kaatag ari ya maglagyun Jesus."
8 Sên nalêngên mani tawuy abitu
buy mani manungkulan, naguluy
isip la.
9 Bayu la imbus si Jason buy ya
mapatêl tamu kan Jesus ya kaawyun
na, pinabayad sila pun.

Naku silan Pablo buy si Silas sa Berea

10 Pamakayabi, impalakun mani
manampalataya silan Pablo buy
si Silas sa balayan Berea. Pa-
makalatêng la baydu, sinumun sila
sa balin pagtipunan mani Judio.
11 Luyang pun nakabuklat ya isip
mani Judio sa Berea kaysa sa mani
taga Tesalonica, tagawan labaylabay
lan lêng-ên ya pan-iaral lan Pablo
buy allu-allu lan pag-aralan ya
Kasulatan Bapan Namalyari amên
matandan la nu pêtêg ya pansabin
lan Pablo.
12 Kabay malakê kallay nanam-
palataya kan Jesus. Malakê êt ta
mani Griegoy babayi ya pikatan-
dan sa balayan buy mani Griegoy
lawyaki ya nanampalataya kan Je-
sus.

13 Nuwa sên nalêngên mani Judio
sa Tesalonicay mangaral si Pablo un
Sabin Bapan Namalyari sa Berea,
naku sila êt baydu buy sinagyat lay
mani tawu un manggulu.
14 Kabay tambêng in-atêl mani
manampalataya si Pablo sa agid da-
gat. Nuwa si Silas buy si Timoteo,
nagpalakwan baydu sa Berea.
15 Dilag mani tawuy namiatêl kan
Pablo angga sa Atenas. Sên mag-
udung silayna sa Berea, intipan
Pablo kallay tambêng pakamatên
kana silan Silas buy si Timoteo.

Nangaral si Pablo sa Atenas

16 Kaban mangêtêng si Pablo kan
Silas buy kan Timoteo sa Atenas,
nakitan nay malakêy diyusdiyusan
baydu. Nabêgbêg ga nakêm na.
17 Kabay sinumun ya sa balin
pagtipunan mani Judio buy nakitu-
tul ya sa mani Judio buy sa mani
alwan Judioy mangulimên kan Ba-
pan Namalyari. Allu-allu ya êt ma-
maku sa pangapalan amên makitu-
tul agyan sisabêt man na malatêng
na baydu.
18 Dilag êt luway grupun mani ma-
nuruy nakitutul kan Pablo. Ya gisa,
pambêgên lan mani Epicureo. Ya
gisa, pambêgên lan Estoico. Sinabin
dakun umnu kalla, "Sabêt ta pans-
abin tawun abiin ya magbibiyasa?"
Ya sinabin kaatag, "Ya pan-iaral nan
abiin, abituy pan-ulimênên mani
dayuwan." Pansabin lay abitu
gawan mangaral si Pablo un tungkul
kan Jesus buy sa panguman nan
pangabyay.
19 Kabay pikilaku la si Pablo sa
mani manungkulan ya pambêgên
grupun Areopago. Sinabi la kana,
"Malyari yan nayin matandan nu
sabêt ta bayun aral ya pan-iaral mu?
20 Babayu yan nalêngêy mani
pansabin mu. Kabay labay yan
matandan nu sabêt ta labay sabin
abiin."
21 Sinabi lay abiin gawan ya mani
taga Atenas buy mani dayuwan na
makitugêl baydu, ayin silan kaatag
pandaygên nun a kay misasabi buy
mallêngê tungkul sa bayuy aral.
22 Kabay nidêng si Pablo sa ara-
pan mani tawuy pambêgên grupun
Areopago buy sinabi na, "Mani taga
Atenas! Makit kuy masipêg kaw
mangulimên.
23 Tagawan sa paglimbun ku sa
balayan yu, nakit kuy mani pan-
ulimênên yu. Buy nakit ku êt
ta pamiandugan yuy nakasulat ya
paradi, 'Sa namalyari ya a yan ki-
lala,' Ya pan-ulimênên yuy a yu
kilala, sabay ya Bapan Namalyari ya
pan-iaral ku kamuyu."
24 "Ya Bapan Namalyari ya pan-
iaral ku kamuyu, sabay ya nanyag
babun luta buy kaganawan idi baydi
ya sabay ya Panginuun langit buy
luta. A ya manugêl sa mani templu
ya dinyag mani tawu.
25 A ya mangaylangan sawup ubat
sa tawu, gawan sabay siyay nam-
i kantamun biyay, inawanên buy
kaganawan pangaylanganan tamu.
26 Dinyag nay kaganawan layi ya
ubat sa gisay tawu* buy in-ikyat na
sa buun babun luta. Intalaga nay
katganan bibiyan balang layi baydi
sa babun luta buy intalaga na êt ta
panawun ya mabyay sila.
27 Dinyag Bapan Namalyari ya ka-
ganawan abiin amên dat sa pangkap
tamu kana, makitan tamu ya. Nuwa
sa kapêtêgan, asê marayu si Bapan
Namalyari sa balang gisa kantamu.
28 'Gawan sa kapamilatan ka-
pangyarian na, nabyay kitamu buy
makakimit buy idi kitamu baydi.'†
Para êt bayduy sinabin dakun um-
nuy manyag tula, 'Anak kitamun
Bapan Namalyari.' "
29 "Kabay gawan anak kitaminan
Bapan Namalyari, agana tamu isipin
ya si Bapan Namalyari, kay kaparisu
yan ribultuy gintu, pilak, o batu ya

* **17:26 17:26** Sabay si Adan na pantukuyun di.

† **17:28 17:28** Sabitun nuna, dilag gisay Griegoy magtula ya nisulat un ati kan Zeus ya pinakamatag-ay ya namalyarin mani Griego.

pawan kay diyag isip buy kabiyas-
nan tawu.
30 Sabitun nuna, sên asê pun
kilalan mani tawu si Bapan Na-
malyari, pinaulayan nay mani pan-
daygên la. Nuwa amêsên, pan-iutus
Bapan Namalyari sa kaganawan
tawu sa balang lugal ya magsisi sila
buy lakwanan lay mani nadawak ka
pandaygên la.
31 Gawan intakdan Bapan Namal-
yari ya allu nu makanu na ipatupad
ya makatuynungan na pangukum
na sa kaganawan tawu baydi sa
babun luta sa kapamilatan tawuy
pinili nan mangukum. Pinag-
papêtgan nay abiin sa kaganawan
sabitun pinabyay nan manguman ya
tawun abitu."
32 Sên nalêngê lay sinabin Pablo
tungkul sa panguman pangabyay,
kinalyan yan dakun umnu. Nuwa
sinabin kaatag, "Mag-udung kan
manguman baydi, gawan kalabay
kay pun mallêngê tungkul baysên."
33 Pamakayari, inlakwanan silan
Pablo sa pagtipunan la.
34 Dilag dakun umnuy lawyaki
ya nanampalataya kan Jesus buy
nakilaku kan Pablo. Ya gisa kalla,
si Dionisio ya membrun grupun
Areopago buy dilag êt babayi ya
naglagyun Damaris buy dilag pun êt
kaatag ga nakilaku.

18

Ya pamakun Pablo sa Corinto

1 Pamakayarin abitu, namita si
Pablo sa balayan Atenas buy naku
ya sa balayan Corinto.
2 Nakilala na bayduy gisay ka-
parisu nan Judio ya in-anak sa pru-
binsyan Ponto. Ya lagyu na, Aquila.
Kay kapilatêng Aquila sa Corinto
ubat sa balayan Roma sa bansan
Italia, kaawyun na si Priscila ya
asawa na. Nakitugêl sila baydu
gawan impatas Arin Claudio ya ka-
ganawan Judio sa balayan Roma.
Inlakun Pabloy miasawa sa bali la.
3 Gawan manyag silan tolda ka-
parisun Pablo, nakitugêl ya kalla
buy awyun lay nan mag-ubra.
4 Balang Allun Pagpaynawa, ma-
maku si Pablo sa balin pagtipunan
mani Judio amên makitutul kalla
buy pansagyatên nan manam-
palataya kan Cristuy mani Judio buy
mani Griego.
5 Sên inlumatêng silan Silas buy
si Timoteo ubat sa prubinsyan
Macedonia, impamisan Pablo ya
panawun na sa pangaral nan Sabin
Bapan Namalyari. Pinagpapêtgan
na sa mani Judioy si Jesus sabay ya
Cristuy impangakun Bapan Namal-
yari.
6 Nuwa sinalangsang la si Pablo
buy dinustak laya. Kabay ingkam-
pag Pabloy abuy idi sa yaming na
bilang patanda laban kalla. Sinabi
na, "Nu parusan kaw Bapan Namal-
yari, kasalanan yina. Ayin naki-
nan panagutan kamuyu. Paubat
amêsên, mangaral lakina sa mani
alwan Judio."
7 Kabay namita ya baydu buy
nakitugêl ya sa balin Ticio Justo ya
idi sa danin balin pagtipunan mani
Judio. Ya tawun ati, a ya Judio
nuwa mangulimên ya kan Bapan
Namalyari.
8 Si Crispo ya mamunu sa balin
pagtipunan mani Judio, nanam-
palataya ya sa Panginuun Jesus buy
mani kaawyun na sa bali. Malakê
pun na taga Corinto ya nallêngê
kan Pablo ya nanampalataya buy
nagpabawtismu.
9 Gisay yabi, nagpakit ya Pang-
inuun kan Pablo buy nagsabi sa
kapamilatan sulêplêp. Sinabi na,
"Agana ka malimuy Pablo. Isundu
muy pangaral mu buy agana ka
tunggên,
10 ta kaawyun muku. Buy
ayin makapasakit kamu tagawan
malakêy tagasunul ku sa balayan
ati."
11 Kabay nanugêl si Pablo sa Cor-
into un gisay tawun buy kapaka.

Buy pan-iaral na sa mani tawuy
Sabin Bapan Namalyari.
12 Nuwa sên si Galio ya gober-
nador sa Acaya, nibêbêtêk ya mani
Judio laban kan Pablo. Dinakêp laya
buy gintan kan Galio amên litisin.
13 Sinabi la, “Ya tawun abiin, pan-
isagyat nan mangulimên kan Bapan
Namalyari ya mani tawu sa paralan
ya labag sa kautusan.”
14 Sên magsabi ya dayi si Pablo,
nunan nagsabi si Galio sa mani
Judio. Sinabi na, “Nu tungkul
sa pallabag kautusan o mabayat
ta kasalanan ya kasuy gintan yu
kangku, lêng-ên kataw.
15 Nuwa gawan kay tungkul sa
mani sabi, sa mani lagyu, buy sa
kautusan yu, sikaw nay pakabaala
baysên. A ku kalabay mangatuy-
nungan sa parabaysên na kasu.”
16 Kabay impaawas na sila sa pal-
litisan.
17 Si Sostenes, gisa yan mamunu
sa balin pagtipunan mani Judio. Di-
nakêp yan mani Griego buy din-
ugêdugê laya sa lawasan pallitisan.
Nuwa asê dinambin Gobernador
Galio ya nalyari.

Ya pag-udung Pablo sa Antioquia ya sakup Siria

18 Nanugêl si Pablo sa Corinto
un malakêy allu. Pamakayari,
nagpatanda ya sa mani mapatêl
buy naku ya sa Cencrea kaawyun
nay miasaway silan Aquila buy
si Priscila. Nagpaurug ya baydu
gawan tinupad nay gisay impan-
gaku na kan Bapan Namalyari. Ubat
sa Cencrea, nagsakay silan barku
papakun sa prubinsyan Siria.
19 Pamakalatêng la sa Efeso, inlak-
wanan Pablo ya miasawa ta sinu-
mun ya sa balin pagtipunan mani
Judio buy nakitutul ya sa mani Judio
baydu.
20 Pikisabi la kan Pablo ya
manugêl yapun baydu kalla un
dakun umnuy allu, nuwa asê
kalabay si Pablo.
21 Nuwa bayu ya namita, sinabi
na kalla, “Nu kalabayan Bapan Na-
malyari, mag-udung ngaku baydi.”
Pamakayari, namita ya sa Efeso un
nagsakay sa barku.
22 Sên nilatêng ngina sa bal-
ayan Cesarea, naku ya sa balayan
Jerusalem ta nangumusta ya sa
mani manampalatayay miaawyun.
Pamakayari, nagdaus ya sa balayan
Antioquia.
23 A ya naêpêng baydu. Namita ya
buy inlaku nay mani lugal la sakup
Galacia buy Frigia, ta pinas-êy nay
panampalatayan mani tagasunul Je-
sus baydu.

Ya pangaral Apolos sa Efeso

24 Inlumatêng sa Efesoy gisay Ju-
dioy taga Alejandria. Ya lagyu na,
Apolos. Mangêd yan magsabi buy
malakêy tanda na sa Kasulatan Ba-
pan Namalyari.
25 Naturwanan ninan aral tungkul
sa Panginuun. Buun nakêm yan
mangaral buy ustuy pan-ituru na
tungkul kan Jesus. Nuwa ya kay
tanda na, kay abituy bawtismu ya
in-aral Juan.
26 Nagsabi yan ayin limu sa
balin pagtipunan mani Judio. Sên
nalêngê lan Priscila buy si Aquilay
pan-iaral na, insagyat laya sa bali
la buy impatanda la kanan mangêd
nu parasaantun iligtas Bapan Na-
malyari ya mani manampalataya sa
Panginuun Jesus.
27 Buy sên nalabayan Apolos ya
maku sa prubinsyan Acaya, pinas-
êy ya nakêm nan mani manam-
palatayay idi sa Efeso buy nanulat
sila sa mani tagasunul Jesus ya idi
sa Acaya ya tanggapên la si Apolos.
Pamakalatêng na baydu, maragul
la naisawup na sa mani nanam-
palataya sa kapamilatan kangêdan
Bapan Namalyari.
28 Sa pamikitutul na sa mani Judio,
sinambut na sila sa kapamilatan
Kasulatan Bapan Namalyari. Im-
papêtêg na kallay sabay si Jesus ya

Cristuy impangakun Bapan Namalyari.

19

Natanggap mani manampalatayay Ispiritun Bapan Namalyari

1 Kaban idi sa balayan Corinto si Apolos, nagdan naman si Pablo sa lugal la nangatutung-uy angga sa inlumunsan ya sa balayan Efeso. Dilag yan nakitan bayduy mani tagasunul Jesus.

2 Namatang si Pablo kalla, "Sabitun nanampalataya kaw kan Jesus, natanggap yina nayi ya Ispiritun Bapan Namalyari?"

Nakitbay sila, "Asê. Ayin kay pun tanda ya dilag awêd pambêgên Ispiritun Bapan Namalyari."

3 Namatang si Pablo kalla, "Sa sabêt kaw binawtismuwan?"

Nakitbay sila, "Binawtismuwan kay ayun sa inturun Juan."

4 Sinabin Pablo kallay, "Ya pamawtismun Juan, para sa mani tawuy nagsisi sa mani kasalanan la. Sinabi na sa mani tawuy sêpat silan manampalataya sa lumatêng nga kasunul na ya ayin kaatag nun a si Jesus."

5 Sên nalêngê lay abiin, nagpabawtismu sila sa lagyun Panginuun Jesus.

6 Sên impaluntun Pabloy gamêt na kalla, natupus Ispiritun Bapan Namalyari ya balang gisa kalla. Kabay nakapagsabi silan magmikakanayun na sabi ya a la natandan buy dilag silan impatanday mani sabi ya ubat kan Bapan Namalyari.

7 Ya bilang kaganawan lawyaki ya nagpabawtismu, mapu buy luwa.

8 Sa tatluy buwan, magkamaku si Pablo sa balin pagtipunan mani Judio. Ayin yan limun makitutul sa mani tawu buy pan-isagyat na silan magpasakup sa pag-arin Bapan Namalyari.

9 Nuwa dilag dakun umnu kallay nakdêy ya ulu. Asê kalabay manampalataya buy nagsabi silan nadawak sa arapan malakêy tawu tungkul kan Jesus. Kabay namita si Pablo sa balin pagtipunan mani Judio, kaawyun na mani tagasunul Jesus. Buy allu-allu yan mamaku sa pagaralan Tirano amên isunduy pamikitutul.

10 Sa lalên luway tawun, parabayduy pandaygên na. Kabay ya kaganawan manugêl sa prubinsyan Asia, Judio buy Griego, nalêngê lay tungkul kan Jesus.

11 Malakêy mamakaupapas ya dinyag Bapan Namalyari sa kapamilatan Pablo.

12 Kabay agyan panyu o sabêt man ya paglatup ya ginamit Pablo, panggêtan mani tawu sa mani nipagsakit. Sa pakapakun baydu, nitas ya sakit buy nangadadawak ka ispiritu.

13 Dilag dakun umnuy Judio bayduy mibitabita buy mamipatas nadawak ka ispiritu sa mani tawuy sinêdakan. Sinubukan lan gamitin ya lagyun Panginuun Jesus amên ipatas ya nadawak ka ispiritu. Sinabi la sa nangadadawak ka ispiritu, "Sa lagyun Jesus ya paniaral Pablo, pan-iutus yan ya magtas kaw."

14 Parabayduy pandaygên pituy lawyaki ya anak Esceva ya gisa sa mani mamunun parin mani Judio.

15 Sên sinubukan lan impatas ya nadawak ka ispiritu sa lagyun Jesus, nakitbay ya nadawak ka ispiritu, "Kilala ku si Jesus buy kilala ku êt si Pablo, nuwa sisabêt kaw naman?"

16 Buy inukduwan silan tawuy sinêdakan nadawak ka ispiritu, sinambut buy pinasakitan silan kaganawan. Ayin silan nadyag. Kabay nuwayu silan pasalwang sa bali un nikalalabus buy nikasusugat.

17 Ya nalyari sa pituy anak Esceva, nabalitan kaganawan mani Judio buy Griego ya manugêl baydu sa

Efeso. Nalimu sila buy inulimên ya lagyun Panginuun Jesus.
18 Malakê sa mani manampalatayay nagdani buy napaawu sa nadawak ka dinyag la.
19 Malakê êt ta mani magkukulam ya nanipun libru la ya panggamitin la sa pangulam bayu la sinlêb sa makitan kaganawan. Ya alagan mani libruy sinlêb la, niras limampuy libun pilak.
20 Sa pakapakun baydu, nakit mani tawuy dilag kapangyarian na Sabin Bapan Namalyari. Kabay kapamiwagaw-wagaw Sabi na buy inlumakêy manampalataya kan Jesus.

Ya kagulwan sa Efeso

21 Pamakayarin abituy mani nalyari, naisip Pablon duman pun sa prubinsyan Macedonia buy Acaya bayu maku sa Jerusalem. Sinabi na pun êt, "Pamakaubat ku sa Jerusalem, kaylangan kun lakwên ya Roma."
22 Impauna na sa Macedonia silan Timoteo buy si Erasto ya luway manawup kana. Buy nagpalakwan pun si Pablo sa prubinsyan Asia.
23 Sa panawun na abitu, dilag maragul la gulu sa Efeso, gawan ya kaatag mani tawu baydu, a la labay ya pan-iaral tungkul kan Jesus.
24 Nag-umpisay abiin ya gulu sa gisay tawuy naglagyun Demetrio ya mamanday. Manyag yan nangabêlêng nga templuy diyag sa pilak ya imparisu sa templun Artemis ya diyusa la. Panakitan nan maragul la abiin kaawyun na mani mag-ubra na.
25 Kabay impabêg nay kaganawan mag-ubra na buy ya kaatag pun na mani tawuy para êt bayduy kabyayan. Sinabi na, "Mani kaluguran, tanda yuy gawan sa ubra tamun abiin, mangêd da kabyayan tamu.
26 Nakitan yu buy nalêngêy dinyag Pablo. Pansabin nay ya ribultuy dinyag tawu, alwan pêtêg namalyari. Malakêy naniwala kana, alwan kay baydi sa Efeso nun a sa buun prubinsyan Asia.
27 Kabay mipakadawak ya kabyayan tamu, gawan dat dawakên mani tawu. Buy alwan kay abiin, mipakadawak êt ta templun diyusa tamun si Artemis. Dat matasan ninan pukat buy asina kilalanên mani tawuy diyusay pansambên tamu, alwan kay baydi sa prubinsyan Asia nun a sa buun babun luta."
28 Sên nalêngên mani tawuy abiin, sadyay tubag la buy masnêg lan sinabi, "Makapangyarian si Artemis ya diyusan mani taga Efeso!"
29 Kabay niwagaw wa kagulwan sa buun balayan. Dinakêp lay mani kaawyun Pablo ya silan Gaius buy si Aristarco ya mani taga Macedonia. Pamakayari, kaban pangguluyun lay luwa, niaawyun silan nuwayu sa lugal la pagtipunan mani tawu.
30 Labay dayin Pablon makiarap sa mani tawu, nuwa binênbênan yan mani tagasunul Jesus.
31 Agyan ya kaatag sa mani kaluguran Pabloy manungkulan sa prubinsyan Asia, namiutus silan magsabi kanan agana ya maku sa pagtipunan mani tawu.
32 Luyang pun naguluy mani tawu, ta asê pariparisuy pansabin la gawan asê tandan malakê kalla nu sabêt ta sangkan pititipunan la.
33 Indap kaatag si Alejandro ya nanyag nadawak ta sabay siyay intulak mani Judio sa arapan. Siningyalan nay mani tawuy mangimbêk.
34 Nuwa sên natandan mani tawuy Judio awêd si Alejandro, niaagnan silan masnêg magsabin, "Makapangyarian si Artemis ya diyusan mani taga Efeso!" Luway uras lan pansabin ya parabaydu.
35 Nuwa pamakayarin napatgên gisay mamunu ya mani tawuy idi sa balayan, sinabi na kalla, "Mani kabalayan kun taga Efeso, tandan kaganawan tawuy sikitamuy mani taga Efeso ya sabay ya mamantay

sa templun marangal la Artemis ya
makapangyarian buy sa sagraduy
batuy kalupa na ya nanabun ubat sa
langit.
36 Asê mailimêd da abiin agyan
kan dakun sisabêt man. Kabay
magpatêtbêk kaw! Agana kaw patu-
tulsub.
37 Gintan yu baydi ya mani tawun
ati, agyan ayin silay naman tinakaw
sa templu tamu o pinustak ya diyusa
tamu.
38 Nu dilag deklamu si Demetrio
buy mani kaawyun nan mamanday
laban kan dakun sisabêt man, di-
lag kitamun mani mangatuynungan
buy mani manungkulan. Sêpat silan
magdeklamu baydu.
39 Nuwa nu dilag kaw pun kaatag
deklamu, kaylangan pakapalanên
na abiin sa pamititipun manungku-
lan sa balayan.
40 Nadawak ka malyari kantamu
nu dilag magdeklamu sa gubernun
Roma tungkul sa gulun ati. Ayin ki-
tamun mangêd da sangkan ya ipak-
itbay nu siyan pandaygên tamuy
ati."
41 Pamakayari nan nagsabi, pin-
auli nay mani tawuy nititipun.

20

Ya pamakun Pablo sa Macedonia buy sa Grecia

1 Sên nayari yay gulu sa balayan
Efeso, impabêg Pabloy mani taga-
sunul Jesus, ta pinas-êy nay nakêm
la. Pamakayari, nagpatanda ya kalla
ta naku ya sa prubinsyan Macedo-
nia.
2 Malakêy lugal ya inlaku na sa
Macedonia. Pinas-êy nay nakêm
mani manampalataya sa kapamila-
tan pangaral na kalla. Pamakayari,
naku ya sa Grecia
3 buy nanugêl ya baydun tatluy
buwan. Sên magsakay yina dayi sa
barku papakun sa Siria, natandan
nay palanun mani Judioy patin ya.
Kabay sa pag-udung na, inisip nay
duman ya tana sa prubinsyan Mace-
donia.
4 Nakilaku kan Pablo si Sopater
ya taga Berea ya anak Pirro, silan
Aristarco buy si Segundo ya mani
taga Tesalonica, si Gaius ya taga
Derbe, si Timoteo, buy silan Tiquico
buy si Trofimo ya taga prubinsyan
Asia.
5 Pamakalatêng yan sa Filipos,
nuna sila kanyan sa Troas buy
inêtêng lakay baydu.
6 Pamakayarin Pestan Tinapay ya
ayin Pamalbag, nagsakay kay barku
ubat sa Filipos papakun Troas. Pa-
makayarin limay allu, napikakit kay
manguman sa Troas. Nanugêl kay
baydun pituy allu.

Ya tawlin pagliwan Pablo sa Troas

7 Sa nunan allu sa gisay dum-
inggu, niaawyun kay amên man-
gan tinapay bilang pangganaka sa
pangamatin Jesus. Buy gawan mita
si Pablo kinawasakan, nangaral ya
anggan limbanak yabi.
8 Malakêy sulu baydu sa kuwartuy
pagtipunan yan ya idi sa têngêl.
9 Dilag baydun gisay bayuntawuy
naglagyun Eutico ya nakaiknu sa
awang. Buy gawan sa karang
pagsabin Pablo, nabêlêwan na.
Kabay nanabu ya ubat sa ikatluy
palapag bali. Sên insapat laya, nati
yina.
10 Nuwa nagtabuy si Pablo buy
nagpalukub ya sa babun Eutico buy
tinakês naya. Sinabi na sa mani
tawu, "Agana kaw napitik, ta nabyay
ya."
11 Nag-udung si Pablo sa têngêl
buy binis-ilbis-il nay tinapay buy
kinnan la. Pamakayari, nangaral
yapun angga sa bunatbunat bayu ya
namita.
12 In-uli la si Eutico ya nabyay buy
sadyay saya la.

Ubat sa Troas naku si Pablo sa Mitilene

13 Amêsên, nagsakay kay sa barku
papakun sa Ason. Baydu yan pakik-
itan si Pablo amên isakay, gawan
sinabi nay kay mita yan papakun
baydu.

14 Sên napikakit kay sa
Ason, nagsakay ya sa barkuy
pinagsakayan yan buy niaawyun
kay naku sa Mitilene.
15 Ubat sa Mitilene, insundu yan
na pamita yan buy kinawasakan
nilatêng kay sa êtêb islan Quio. Sên
sumunul la allu, dinuman kay sa
Samos. Nilabas pun na gisay allu,
inlumatêng kay sa Mileto.
16 A kay dinuman sa Efeso,
gawan asê labay Pablon maabalay
panawun na sa prubinsyan Asia.
Labay nay idi yina sa Jerusalem
bayu miras sa Allun Pentecostes.

Ya pagpatandan Pablo sa mani mamunu sa mani manampalataya sa Efeso

17 Kaban idi sa Mileto si Pablo,
dilag yan impalaku sa Efeso amên
sabin sa mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun na
makikit kan Pablo sa balayan Mileto.
18 Pamakalatêng la, sinabin Pablo
kallay, "Tanda yu nu parasaan-
tuy pamibiyaybiyay ku sabitun
kaawyun yuku pun, ubat ta sa
inlumatêng ngaku baydi sa prubin-
syan Asia. 19 Naglingkud daku sa
Panginuun un dilag nayêpay nakêm
buy mantuluy luwa ku. Malakêy
panubuk ka dinanasan ku gawan
labay mani Judion patin laku.
20 Tanda yu êt ta a ku nagmikaku-
nun nangaral agyan sabêt man na
makasawup kamuyu. Ta nanuru
waku kamuyu sa arapan malakêy
tawu buy sa binalibali.
21 In-aral ku êt sa mani Judio buy
sa mani Griego ya kaylangan lan
magsisi sa mani kasalanan la, mag-
udung kan Bapan Namalyari buy
manampalataya sila sa Panginuun
tamun Jesus."
22 Amêsên, maku waku sa
Jerusalem gawan ati ya in-utus
kangkun Ispiritun Bapan Namal-
yari. A ku tanda nu sabêt ta malyari
kangku baydu.
23 Kay tanda kinaman, agyan
saantu pun na balayan na lakwên
ku, pan-ipatanda kangkun Ispiritun
Bapan Namalyari ya masukul laku
buy magkasakit.
24 Nuwa asê maulaga kangkuy
biyay ku. Ya maulaga kangku,
mayari kuy pan-ipadyag kangkun
Panginuun Jesus ya sabay ya pami-
patandan Mangêd da Balita tungkul
sa kangêdan Bapan Namalyari.
25 "Sabitun nuna, sên impatanda
ku kamuyuy tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari, nakiawyun naku
kamuyu. Nuwa amêsên, tanda kuy
a kitamina mapikakit manguman.
26 Kabay pansabin ku kamuyu
amêsên ya nu dilag kamuyuy asê
miligtas sa ayin katganan na ka-
parusan, ayin nakinan panagutan
kana."
27 Tagawan a ku nagluway nakêm
ma nangaral kamuyun buun kal-
abayan Bapan Namalyari.
28 Illagan yuy sarili yu buy ya ka-
ganawan manampalataya, ta sikaw
wa pinilin Ispiritun Bapan Namal-
yari ya mamunu kalla. Mamunu
kaw sa mani manampalatayay mi-
aawyun ya inatbus Bapan Namal-
yari sa kapamilatan dayan Anak na.
29 Tanda kuy sa pagtas ku baydi,
dilag mani lumatêng baysên na
mangaral alwan pêtêg. Nanuwad
silan asun aniwid ta labay lan sirên
na pamiaawyun yu.
30 Dilag êt maubat kamuyuy
tawuy mangaral kalaraman amên
maisagyat lan manunul kallay mani
tagasunul Jesus.
31 Kabay mangillag kaw. Ganakên
yuy sa lalên tatluy tawun, allu buy
yabi kun pan-ipaganaka kamuyu un
dilag panangis.
32 "Buy amêsên, pan-itiwala
kataw kan Bapan Namalyari buy
sa Sabi na tungkul sa kangêdan
na ya sabay ya makapapas-êy sa
panampalataya yu buy abiin na
makab-i kamuyun pamana ya in-
il-an Bapan Namalyari para sa
kaganawan tawuy pinili nan kay
kana.

33 A ku inangad da mani
pibandiyan yu o mani yaming
dakun sisabêt man.
34 Tanda yuy nag-ubra ku amên
dilag gakun pangwanan kaylangan
ku buy mani kaawyun ku.
35 Sa pag-ubra ku, impakit ku
kamuyuy alimbawan pagsipêg. Ta
nu tubsun yuy ati, makasawup ki-
tamu sa mani kalulu. Pawa tamun
ganakên na sinabin Panginuun Je-
sus, ‘Pinagpalay mam-i kaysa sa
mananggap.’ ”
36 Pamakayarin nagsabin Pablo,
niaawyun silan nanduku buy
nanalangin.
37 Nanangis silan kaganawan buy
tinakês la si Pablo buy dinêp.*
38 Ingkalungkut lay sinabin Pabloy
a silayna mapikakit manguman. Pa-
makayari, in-atêl la si Pablo sa
barku.

21

Ya pamakun Pablo sa Jerusalem

1 Nagpatanda kay sa mani ma-
munu sa manampalataya sa Efeso
buy nagsakay kay angga sa islan Cos.
Kinawasakan, nilatêng kay sa islan
Rodas. Buy ubat ta baydu, insundu
yan na pamita yan angga sa balayan
Patara.
2 Pamakalatêng yan sa Patara, di-
lag kay nakit ta barkuy papakun
sa Fenicia. Kabay tambêng kay
nagsakay.
3 Dinuman kay sa êtêb Cyprus ya
madungawan sa êtêb udi. Insundu
yan na pamita yan papakun sa Siria,
nuwa tinunggên pun na barku sa
Tiro, gawan intabuy bayduy kargan
barku.
4 Tingkap yan bayduy mani taga-
sunul Jesus buy nakitugêl kay kalla
sa lalên pituy allu. Sa kapamilatan
Ispiritun Bapan Namalyari, pinatan-
dan la si Pablo ya aganayna maku sa
Jerusalem.
5 Nuwa pamakayarin pituy allu,
insundu yan na pamita yan. Ya ka-
ganawan manampalataya buy mani
asawa buy anak la ya sabay ya
namiatêl kanyan sa lawasan bal-
ayan. Nanduku kay sa agid lanêm
buy nanalangin.
6 Sên nakapagpatanda kay kalla,
nagsakay kay sa barku buy nuli
silayna.
7 Ubat sa Tiro, insundu yan na
paglayag yan papakun sa Tole-
maida. Pamakalatêng yan baydu,
napikakit kay sa mani mapatêl sa
Panginuun buy nanugêl kay kalla un
gisay allu.
8 Kinawasakan, insundu yan na
paglayag yan papakun sa balayan
Cesarea. Pamakalatêng yan baydu,
naku kay sa balin Felipe ya mami-
aral Mangêd da Balita buy baydu
kay nakitugêl. Si Felipe, gisa ya sa
pituy lawyaki ya pinili sabitun nuna
sa Jerusalem ya manawup sa mani
apostul Jesus.
9 Si Felipe, dilag yan apat ta anak
ka dalaga ya pawan mani propeta.
10 Pamakayarin dakun umnuy
allu, inlumatêng nga gisay propeta
ya naglagyun Agabo ya ubat sa pru-
binsyan Judea.
11 Inlaku nakay buy kingway
yakês Pablo, ta in-is-êl sa mani bitis
na buy mani gamêt na. Buy sin-
abi na, “Ati ya pan-ipasabin Ispir-
itun Bapan Namalyari. ‘Paradi ya
daygên mani Judio sa Jerusalem sa
magyakês ati buy idin laya sa mani
alwan Judio.’ ”
12 Sên nalêngê yan na abiin, sikay
buy mani mapatêl baydu, nakisabi
kay kan Pablo ya aganayna maku sa
Jerusalem.
13 Nuwa nakitbay si Pablo,
“Uysiyan manangis kaw yata?
Kay pampakaynên yuy nakêm ku.
Nakal-an nakun migapus buy agyan
mati yaku sa Jerusalem para sa
lagyun Panginuun Jesus.”

* **20:37** **20:37** Ya ugalin mani tawu awlagi, nu magpatanda ya gisay tawu, mitatakês sila buy midêdêp sa pingi.

14 Sên a yan mabênbênan si Pablo
sa pamita na, tinunggên kay yana.
Kabay sinabi yan tanay, “Matupad
day kalabayan Panginuun.”
15 Pamakayarin dakun umnuy
allu, naglêan kay buy namita pa-
pakun sa Jerusalem.
16 Inawyunan kay dakun umnuy
tagasunul Jesus ya taga Cesarea. Im-
palêt lakay sa balin Mnason buy
baydu kay nakitugêl. Si Mnason,
taga Cyprus ya buy gisa ya sa mani
nunan tagasunul Jesus.

Nagliwa si Pablo kallan Santiago

17 Sên nilatêng kay sa Jerusalem,
matula kay tinanggap mani mapatêl
sa Panginuun baydu.
18 Kinawasakan, naku si Pablo kan
Santiago kaawyun nakay buy idi êt
bayduy kaganawan mani mamunu
sa manampalataya sa Jerusalem.
19 Sinabin Pablo kallay, “Nagpa-
pakun kawna” buy ingkuwentu nay
kaganawan dinyag Bapan Namal-
yari sa mani alwan Judio sa kapami-
latan pangaral na.
20 Sên nalêngê lay abiin, inulimên
la si Bapan Namalyari. Amêsên, sin-
abi la kan Pablo, “Tanda muy patêl,
libulibuy nay mani Judioy manam-
palataya kan Jesus buy masipêg
silan kaganawan na manunul sa
Kautusan na impasulat kan Moises.
21 Nabalitan layna kanuy pan-iaral
mu sa mani Judioy manugêl sa lugal
alwan Judio ya a layna kaylangan
manunul sa Kautusan na impasulat
kan Moises. Sinabi mu kanuy agana
layna ipatuli ya anak la o sunulun na
kaatag pun êt ta naugalyan taminan
mani Judio.
22 Amêsên, sabêt ta daygên tamu
amên matandan lay alwan pêtêg
ga nabalitan la? Tagawan pilmin
matandan lay inlumatêng kayna
baydi.
23 Mangêd da daygên muy sabin
yan kamu. Dilag apat ta lawyaki
baydi ya dilag impangaku kan Ba-
pan Namalyari.
24 Pakilaku mu sila sa Templu buy
daygên yuy pan-ipadyag Kautusan
tungkul sa pallinis. Bayarên mu êt
sa pari ya gastus la amên makapag-
paurug silan sabut la. Sa paradi ya
paralan, matandan kaganawan na
alwan pêtêg ga balitay nalêngê la
tungkul kamu, gawan makitan lay
agyan sika, manunul sa Kautusan na
impasulat kan Moises.
25 Ya mani alwan Judioy manam-
palataya sa Panginuun Jesus, sinula-
tan yan na sila tungkul sa napika-
sunduwan yan ya aganayna mangan
dakun sabêt man na in-andug sa
diyusdiyusan buy aganayna man-
gan daya buy aganayna mangan
ayup pa asê pinadaya buy aganayna
makikanayun.”
26 Kinawasakan, pikilakun Pabloy
apat ta lawyaki buy dinyag lay abiin
na naugalyan lay pallinis. Pamaka-
yari, naku si Pablo sa Templu buy
impatanda na nu makanu mayari
ya pallinis amên maiandug ga mani
saysay para sa balang gisa kalla.
27 Sên marani yan mayari ya ika-
pituy allun pallinis la, dilag dakun
umnuy mani Judioy ubat sa pru-
binsyan Asia ya nakakit kan Pablo
sa kasawangan Templu. Insagyat
lay kaganawan tawuy idi baydu sa
kasawangan Templu amên dakpên
si Pablo.
28 Masnêg lan sinabi, “Mani ma-
patêl yan na Israelita, sawpan yukay!
Ya tawun abiin, agyan dakun saan-
tuy lakwên na, manuru ya laban
kantamun mani Judio, sa Kautusan
na impasulat kan Moises buy sa
Templun ati. Alwa pun êt kay abiin,
gintan na pun baydi sa Templuy
mani alwan Judio. Kabay kina-
didiyan nay banal la lugal.”
29 Sinabi lay abiin gawan naki-
tan la si Trofimo ya taga Efeso ya
kaawyun Pablo baydu sa Jerusalem
buy indap la nu pikilaku yan Pablo
sa Templu.
30 Kabay naguluy mani tawu sa
buun Jerusalem buy nanduyung sila
sa Templu amên dakpên si Pablo.

Pamakadakêp la kana, ginuluy laya pasalwang sa Templu buy tambêng lan insaray pasbul Templu.

31 Nuwa sên patin layna dayi si Pablo, dilag nakapagsabi sa pinakamatag-ay ya pinunu un mani sundalus Romanoy maguguluy mani tawu sa buun Jerusalem.

32 Kabay tambêng yan namisagyat mani kapitan buy mani sundalus la buy inlaku lay mani tawuy magugulu. Pamakakit mani tawu sa pinakamatag-ay ya pinunu buy sa mani sundalus, tinunggên silan mandugê kan Pablo.

33 Kabay inlakun pinakamatag-ay ya pinunun sundalus si Pablo buy impadakêp. In-utus na êt ta gapusun yan luway tanikala. Pamakayari, pinatang pinakamatag-ay ya pinunun sundalus ya mani tawu, "Sisabêt ta tawun ati buy sabêt ta dinyag na?"

34 Nuwa asê pariparisuy mani pakitbay ya nalêngê na. Buy gawan sa maragul la gulun mani tawu, asê tandan pinakamatag-ay ya pinunun sundalus nu sabêt ta pêtêg nalyari. Kabay in-utus nay mani sundalus ya gêtan si Pablo sa kampu.

35 Pamakalatêng la sa eran kampu, insapat la ta si Pablo gawan maguluy mani tawu.

36 Pikilalakwan laya buy masnêg lan pansabin, "Patin ya!"

Intanggul Pabloy sarili na

37 Sên gêtan na si Pablo sa lalên kampun mani sundalus, sinabi na sa pinakamatag-ay ya pinunun mani sundalus sa sabin Griego, "Dilag gaku dayin sabin kamu."

Nakitbay ya, "Katanda ka awêd magsabin Griego?

38 Nu parabaydu awêd, alwan sikay abituy liyaki ya taga Egipto ya dakun nakanu namunu sa pagribeldi sa gubernu. Gintan na sa kakyangan na apat ta libuy lawyaki ya mangatubag buy mamatin tawu."*

39 Nakitbay si Pablo, "Gisa kun Judio ya in-anak sa Tarso ya sabay ya pikatandan na balayan sa prubinsyan Cilicia. Nu malyari, tulutan mukun magsabi sa mani tawu."

40 Tinulutan yan pinakamatag-ay ya pinunun mani sundalus. Kabay nidêng si Pablo sa eran buy naningyal ya sa mani tawun dilag yan sabin. Sên nangimbêk silayna, nagsabi ya sa sabin Hebreo ya sarilin sabin mani Judio.

22

1 "Mapatêl buy mangatwa kuway, lêng-ên yu pun na sabin ku bilang pamitanggul ku sa sarili ku!"

2 Sên nalêngên mani tawuy magsabi si Pablo sa sabin Hebreo, suspu silan nangimbêk. Kabay insundun Pablo ya pagsabi na,

3 "Judio waku ya in-anak sa balayan Tarso sa prubinsyan Cilicia, nuwa dinumagul laku baydi sa Jerusalem. Nag-aral laku baydi buy ya nanuru kangku, si Gamaliel. Masipit nan inturu kangkuy Kautusan na pansunulun mani ninunu tamu. Buun nakêm ku êt pagsuywan si Bapan Namalyari kaparisu yu amêsên ya idi baydi.

4 Pinasakit kuy mani manunul sa panurun Jesus buy impapati kuy kaatag. Impadakêp ku sila buy impasukul, lawyaki man o babayi.

5 Ya pinakapuun pari buy kaganawan mangatwan Judioy mangatuynungan, silay magpapêtêg sa kaganawan sinabi ku. Silay nam-in sulat kangku para sa mani mapatêl tamun mani Judioy idi sa Damasco. Sa kapamilatan sulat ta abitu, indin la kangkuy karapatan maku sa Damasco amên dakpên na mani manampalataya kan Jesus buy gêtan magudung baydi sa Jerusalem amên parusan."

* **21:38 21:38** Si ati silay mani Judio, pampatin lan liim ya mani tawuy manawup sa gubernun Roma.

Ingkuwentun Pablo nu parasaantu nan nakilala si Jesus

6 “Sên ugtuy na buy narani yakina
sa Damasco, bêngat tan nangulimad
sa palitêng kuy mamakasilêw wa
sawang nga ubat sa langit.
7 Nipalukub baku sa luta buy dilag
gakun nalêngêy tunuy ya magsabi
kangkun, ‘Saulo, Saulo, uysiyan pan-
usigin muku yata?’
8 Namatang ngaku, ‘Panginuun,
sisabêt ka?’ Nakitbay ya tunuy,
‘Siku si Jesus ya taga Nazaret ya pan-
usigin mu.’
9 Nakitan mani kaawyun kuy
sawang nuwa a la nalêngêy tunuy
ya nagsabi kangku.
10 Buy namatang ngaku pun êt,
‘Panginuun, sabêt ta daygên ku?’
Sinabin Panginuun, ‘Midêng ka
buy maku ka sa balayan Damasco.
Ta dilag baydun magsabi kamun
kaganawan in-il-an kun ipadyag
kamu.’
11 Nabulag gaku sa sadyay
sawang. Kabay tinambay yakun
mani kaawyun ku papakun sa
Damasco.”
12 “Baydu sa Damasco, dilag gisay
tawuy naglagyun Ananias. Dilag
yan limu kan Bapan Namalyari buy
manunul ya sa Kautusan. Pang-
galangên yan mani Judioy manugêl
baydu.
13 Inlaku naku buy sinabi na,
‘Patêl la Saulo, makakit kaynan
manguman!’ Pamakasabi na
kangku, nakakit takun manguman
buy nakit kuya.
14 Sinabi na kangku, ‘Ya Bapan Na-
malyarin mani ninunu tamu sabay
ya namili kamu amên matandan
muy kalabayan na buy amên mak-
itan mu buy mallêngêy tunuy un
Matinêk ka Lingkud na.*
15 Ta sikay magpapêtêg sa ka-
ganawan tawu nu sabêt ta abituy
nakit buy nalêngê mu.
16 Amêsên, sabêt pun na pan-
êtêngên mu? Midêng kayna buy
pabawtismu buy mamêg sa Pang-
inuun amên luminis ka sa mani
kasalanan mu.’ ”

In-utus si Pablon mangaral sa mani alwan Judio

17 “Pamakayari, nag-udung ngaku
sa Jerusalem. Buy kaban manalan-
gin naku sa Templu, dilag gakun
nasulêplêp.
18 Nakit ku si Jesus ya magsabi
kangkun, ‘Parasên mu! Tambêng
kan mita sa Jerusalem, gawan asê
tanggapên mani manugêl baydi ya
pagpapêtêg mu tungkul kangku.’
19 Sinabi ku, ‘Panginuun, tanda lay
sabitun nuna, dinurutan kuy mani
balin pagtipunan mani Judio amên
ta dakpên buy dugên na mani tawuy
manampalataya kamu.
20 Buy sên patin si Esteban na
magpapêtêg tungkul kamu, idi yaku
baydu buy nakiayun naku kalla, ta
sikuy namantay mani balabal mani
namati kana.’
21 Nuwa sinabin Panginuun
kangkuy, ‘Mita ka, gawan iutus
kata sa marayuy lugal amên iaral
muy tungkul kangku sa mani alwan
Judio.’ ”
22 Sên pamakasabin Pablon
tungkul sa mani alwan Judio, a
yina labay lêng-ên mani Judio buy
masnêg lan sinabi, “Patin na tawun
abiin! A ya sêpat bumyay baydi sa
babun luta!”
23 Insundu lay pan-angaw la, pan-
iwêswês lay mani balabal la buy
pan-isamwag lay abu patag-ay.
24 Kabay in-utus pinakamatag-ay
ya pinunu sa mani sundalus nay
gêtan si Pablo sa lalên kampu un
latikun angga sa sabin na nu sabêt
ta nadyag nay kasalanan. Labay nan
matandan ya siyan paray nabayduy
pansabin mani tawu laban kana.
25 Sên naigapus layna si Pablo
amên latikun, sinabi na sa kapitan
mani sundalus ya nakaidêng bay-
duy, “Ustu nayi sa batas ya latikun

* **22:14 22:14** Si labay sabin, si Jesus.

na gisay Romano, agyan asê pun inlitis ya kasu na?”

26 Sên nalêngên kapitan mani sundalus ya abiin, naku ya sa pinakamatag-ay ya pinunun sundalus buy sinabi na, “Sabêt ta ati ya pan-ipadyag mu? Romano awêd da tawun abitu.”

27 Kabay nakuy pinakamatag-ay ya pinunun sundalus kan Pablo buy namatang, “Romano ka nayi?”

Nakitbay si Pablo, “Awu.”

28 Sinabin pinakamatag-ay ya pinunun sundalus, “Siku man êt, napakadyag Romano nuwa kay sa kapamilatan pamayad maragul la alaga.”

Nakitbay si Pablo, “Nuwa siku, inanak kakinan Romano.”

29 Tambêng nakadêtnay mani sundalus ya mallitis dayi kana. Nalimu êt ta pinakamatag-ay ya pinunun sundalus gawan impagapus na si Pablo pakan gisa ya awêd Romano.

Gintan si Pablo sa mangatwan Judioy mangatuynungan

30 Taganan labay matandan pinakamatag-ay ya pinunun sundalus nu sabêt ta panangkan mani Judio kan Pablo. Kabay pamakawasak, impabêg nay mani mamunun pari buy kaganawan mangatwan Judioy mangatuynungan. Pamakayari, impakalag nay tanikalan Pablo buy in-arap laya kalla.

23

1 Pinapakaêlêw Pabloy mani mangatwan Judioy mangatuynungan buy sinabi na, “Mani mapatêl ku, nu tungkul sa pamibiyaybiyay ku, malinis ya nakêm ku kan Bapan Namalyari angga amêsên.”

2 Pamakasabin Pablon abiin, si Ananias ya pinakapuun pari, impadadpik na si Pablo sa mani tawuy narani kana.

3 Sinabin Pablo kana, “Dadpikin ka êt Bapan Namalyari, sikay magtatalingkayu! Nakaiknu ka baysên amên atulan naku ayun sa Kautusan, pakan mismun sika, pallabagên muy Kautusan. Ta agyan asê pun napagpapêtgan na nangasalanan naku, impadadpik mukina!”

4 Sinabin mani tawuy nakaidêng sa danin Pabloy, “Pallamusun mu yay pinakapuun parin Bapan Namalyari ta!”

5 Nakitbay si Pablo, “Mani mapatêl, a ku tandan siya awêd da pinakapuun pari. Ta nu tanda ku dayi, a kina sinabi ya parabaydu, tagawan idi sa kasulatan, ‘Agana ka mallamus sa mamunu yu.’ ”*

6 Amêsên, sên nakitan Pabloy dilag mani Saduseo buy dilag êt mani Pariseo sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan, masnêg nan sinabi kalla, “Mani mapatêl, Pariseo waku. Ya bapa ku, Pariseo êt. Indalum laku gawan napilmi yakun manguman mabyay ya mani nati.”

7 Sên nasabi nay abiin, nisusubakan na mani Pariseo buy Saduseo buy nangapisisyay ya mani mangatwan Judioy mangatuynungan.

8 Nalyari ya abitu, gawan ayun sa mani Saduseo, ayin panguman pangabyay. A sila êt maniwalan dilag mani ang-el o mani ispiritu. Nuwa ya kaganawan abiin, paniwalan mani Pariseo.

9 Kabay naipakasnêg lay sinabi la. Nidêng nga dakun umnuy Pariseoy manurun Kautusan buy impakatutu lan sinabi, “Ayin kay nakitan na kasalanan sa tawun ati. Dat dilag ispiritu o ang-el la nakisabi kana!”

10 Luyang inumumut ta pamisubakan la angga sa nalimuy pinakamatag-ay ya pinunun sundalus ya dat pipapaktangên mani tawu si Pablo. Kabay namiutus yan mani sundalus nan magtabuy buy kêwên si Pablo sa mani tawu ta gêtan ya sa kampu.

* **23:5 23:5** Exodo 22:28.

11 Pamakayabi, nagpakit ta Pang-
inuun kan Pablo buy sinabi kanay,
“Pas-êyên muy nakêm mu gawan nu
parasaantu kan nagpapêtêg tungkul
kangku baydi sa Jerusalem, para êt
bayduy daygên mu sa Roma.”

Impalanu lan patin si Pablo

12-13 Pamakamaranun, dilag
maigit apattapuy Judioy nititipun
amên ipalanu la nu parasaantu lan
patin si Pablo. Nangaku silan a
sila mangan o minêm anggan a la
mapati si Pablo.
14 Kabay naku sila sa mani ma-
munun pari buy sa mangatway ma-
nungkulan buy sinabi kallay, “Im-
pangaku yan ya a kay mangan
agyan dakun sabêt man anggan a
yan mapati si Pablo.
15 Kabay sikaw buy mani man-
gatwan Judioy mangatuynungan,
yawarên yu sa pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus Romanoy labay
yu pun ipalakun manguman baydi
si Pablo. Sabin yuy labay yuya pun
papakalitisin. Pakan bayu yapun
milatêng baydi, apatan yan nina.”
16 Nuwa ya palanu la, nalêngên
liyaki ya angkên Pablo ya anak
patêl nay babayi. Kabay sinumun
ya sa kampun mani sundalus buy
impatanda kan Pabloy abiin.
17 Binêg Pabloy gisa sa mani kapi-
tan sundalus baydu buy sinabi nay,
“Ilaku mu kayêk ya bayuntawun
ati sa pinakamatag-ay ya pinunun
sundalus, gawan dilag yan sabin
kana.”
18 Kabay inlaku yabay kapitan sa
pinakamatag-ay ya pinunun sun-
dalus. Pamakalatêng la baydu, sin-
abin kapitan, “Binêg gakun Pabloy
nakasukul buy nakisabi ya kangkun
ilaku ku baydi kamuy bayuntawun
ati, gawan dilag yan sabin kamu.”
19 Tinambay pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus ya bayuntawu
buy inlaku naya sa lugal la ayin
kaatag makalêngê buy pinatang
naya, “Sabêt ta sabin mu kangku?”
20 Sinabin bayuntawu, “Nikasun-
duy mani Judion yawarên kamuy
ilaku wasak si Pablo sa mangatwan
Judioy mangatuynungan, gawan
pakangêdên laya kanwadis litisin.
21 Nuwa agana ka maniwala
kalla, gawan dilag maigit apattapuy
tawuy magbantay ya mangapat
kana. Nangaku silan a sila mangan
o minêm anggan a la mapati si
Pablo. Amêsên, nakal-an silayna.
Kay mangêtêng sila tanan paintulut
mu.”
22 Sinabin pinakamatag-ay ya pi-
nunun sundalus kanay, “Agana mu
sabin agyan kansabêt ta imbalita
muy ati kangku.” Buy impauli nay
bayuntawu.

Impalaku si Pablo sa Cesarea

23 Tambêng impabêg pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus sa luway
kapitan mani sundalus buy sinabi
kallay, “Mamil-an kaw luwan dalan
na sundalus ta ipalaku kataw
sa Cesarea. Mipikilaku kaw êt
pitumpuy sundalus ya nakakabayu
buy luwan dalan na sundalus ya
nipagbayi. Mita kaw paênggan alas
nuwebin yabi.
24 Mamil-an kaw êt mani kabayuy
pagsakayan Pablo. Papakabantayan
yuya amên ayin malyari kana angga
sa milatêng ya kan Gobernador Fe-
lix.”
25 Buy nanulat ta pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus kan Gober-
nador Felix. Paradi ya insulat na,

26 “Panggalangên na Gobernador
Felix, siku si Claudio Lisias ya nan-
ulat kamu. Nagpapakun kayna.
27 Ya tawuy pan-igawang ku
kamuy dinakêp mani Judio buy
patin. Nuwa natandan kuy gisa ya
awêd Romano. Kabay namipikilaku
wakun mani sundalus buy inligtas
ya.
28 In-arap kuya sa mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan amên
matandan ku nu sabêt ta pan-
isangkan la kana.

29 Natandan kuy pan-isangkan
kanay kay tungkul awêd sa kautu-
san reliiyun la. Nuwa ayin sêpat ya
sangkan amên ipasukul o ipapati ya.
30 Kabay sên natandan kuy pala-
nun mani Judioy patin ya, tambêng
kuyan impalaku kamu. Sinabi ku
êt sa mani mamidalum kanay mag-
dalum sila kamu."

31 Sinunul mani sundalus ya utus
kalla. Buy sa yabin abitu, kingwa la
si Pablo buy gintan laya sa balayan
Antipatris.
32 Pamakawasak, ya mani sun-
dalus ya asê nakakabayu, nag-
udung sila sa kampu. Nuwa ya mani
sundalus ya nakakabayu, inawyu-
nan la si Pablo papakun sa balayan
Cesarea.
33 Sên inlumatêng sila sa Cesarea,
in-arap la si Pablo sa gobernador
buy indin ya sulat.
34 Binasa nay ati buy pinatang na
si Pablo, "Taga saantu ka?"
Nakitbay si Pablo, "Taga Cilicia
ku." Sên natandan nay taga Cilicia
si Pablo,
35 sinabi na, "Nu lumatêng nga
mani mamidalum kamu, lêng-ên
kuy kasu mu." Buy impabantay
Gobernador si Pablo sa palasyuy
impadyag Arin Herodes.

24

Ya panangkan mani Judio kan Pablo

1 Pamakalibas limay allu, naku sa
Cesarea si Ananias ya pinakapuun
pari. Kaawyun nay dakun umnuy
mangatway manungkulan buy ya
abugaduy si Tertulo. Nag-arap sila
kan Gobernador Felix buy sinabi lay
panangkan la kan Pablo.
2 Sên in-arap layna kalla si Pablo,
inumpisan nan Tertulo ya pami-
dalum kana. Sinabi na, "Pang-
galangên na Gobernador, gawan sa
mangêd da pamunu mu, dilag kap-
atêtbêkan baydi sa bansa yan buy
malakêy imbayu muy ingkakangêd
bansa yan.
3 Kabay agyan saantu man buy
agyan kanuman, dilag kay utang nga
nakêm kamu buy ayin katganan na
pagpasalamat yan kamu.
4 Amêsên, a yan labay ya maabala
ka. Kabay makisabi yaku kamu ya
nu malyari, lêng-ên muy naêpêk ka
sabin yan.
5 Nakitan yan na manggulu sa
mani Judioy tawun ati agyan antu
man na lugal ya lakwên na buy
sabay siyay mamunu sa reliiyun ya
pambêgên Nazarenu.
6 Agyan na Templu yan, labay
nan dinatan. Kabay dinakêp yan
ya. [Atulan yan nina dayi ayun sa
Kautusan yan,
7 nuwa inlumatêng nga pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus ya si Lisias
buy pinilit nan kingwa kanyan si
Pablo.
8 Buy sinabi na êt ta nu sis-
abêt man na dilag pan-isangkan kan
Pablo, kaylangan yan maku kamu.]
Nu litisin muy tawun ati, matan-
dan muy pêtêg ga kaganawan pan-
isangkan yan kana."
9 Buy napaawu êt ta mani Judio sa
kaganawan sinabin Tertulo.

Pinakitbayan Pabloy mani pan-isangkan kana

10 Sên siningyalan nan Gober-
nador si Pablon siyay nay magsabi,
sinabi na, "Panggalangên na Gob-
ernador, tanda kuy mana kaw nan
mangukum sa bansan ati. Kabay
matula kun itanggul la sarili ku sa
arapan mu.
11 Nu mamatang ka sa kaatag
tawu, matandan muy ayin pun
mapu buy luway alluy pallumatêng
ku sa Jerusalem amên mangulimên.
12 Ya mani Judion abiin, agyan
misan a laku nakitan na nakisub-
akan agyan kansabêt man sa
Templu o nanyag gulu sa balin
pagtipunan mani Judio o agyan
dakun saantu man sa Jerusalem.
13 Ayin silan maipapêtêg sa pan-
isangkan la kangku.

14 Nuwa pan-aminin ku kamuy
pan-ulimênên kuy Bapan Namal-
yarin mani ninunu yan ayun sa
panurun Jesus. Nuwa sa êlêw lay
naman awêd, asê ustuy panam-
palataya ku. Nuwa maniwala ku
êt sa kaganawan idi sa Kautusan
na impasulat kan Moises buy sa
kaganawan insulat mani propeta.
15 Nanuwad êt sa mani kaparisu
kun Judio, napilmi yaku êt ta
pabyayên Bapan Namalyari ya ka-
ganawan tawu, matinêk man o asê.
16 Kabay pagpilitan kun pawan
manyag mangêd amên magin ma-
linis ya nakêm ku sa arap Bapan
Namalyari buy sa mani tawu."

17 "Pamakayarin dakun umnuy
tawun na ayin naku sa Jerusalem,
nag-udung ngaku baydu amên man-
tan sawup sa mani kaluluy kaparisu
kun Judio buy amên mamiandug
gaku kan Bapan Namalyari sa Tem-
plu.
18 Pamakayari kun dinyag sa Tem-
pluy pan-ipadyag Kautusan tungkul
sa pallinis, nalatêng laku bayduy
mamiandug. Kay pêpêrad da mani
tawu sa Templu sa uras abitu buy
ayin gulu.
19 Nuwa dilag baydun mani Judioy
ubat sa prubinsyan Asia ya nakakit
kangku. Sêpat taman dayin silay
idi baydin mamidalum kamu, nu
taganan dilag silan isangkan laban
kangku.
20 Gawan ayin sila baydi, ya mani
tawu tay idi baydi ya magsabi nu
sabêt ta kasalanan na nakitan la
kangku sabitun inlitis laku sa mani
mangatwan Judioy mangatuynun-
gan.
21 Tagawan ayin nakun kaatag sin-
abi sa arapan la, nun a kay ati ya
masnêg kun sinabi, 'Pansangkanan
yuku amêsên, gawan maniwala kun
manguman mabyay ya mani nati.' "

22 Malakêy nay natandan Gob-
ernador Felix tungkul sa panurun
Jesus. Kabay impatgên nay palli-
tis. Sinabi na, "Nu lumatêng nga
pinakamatag-ay ya pinunun sun-
dalus ya si Lisias, litisin kuy kasun
ati."
23 Pamakayari, in-utus Gober-
nador Felix ya kapitan mani sun-
dalus, "Papakabantayan yu si Pablo,
nuwa agana igpitan. Paulayan yuy
mani kaluguran nay mandungaw
buy manawup sa mani kaylangan
na."

Nag-arap si Pablo kan Felix buy kan Drusila

24 Pamakayari, dilag inlaku si Gob-
ernador Felix. Buy sên nilibas say
dakun umnuy allu, nag-udung ya
kaawyun nay asawa nay si Drusila
ya gisay Judio. Impabêg na si Pablo
amên lêng-ên nay mani pagsabi
na tungkul sa panampalataya kan
Cristu Jesus.
25 Nuwa sên impaintindin Pabloy
tungkul sa matinêk ka pamibiyay-
biyay, sa pamênbên sa sarili, buy
tungkul sa lumatêng nga Allun Pan-
gukum, nalimu si Gobernador Felix.
Kabay sinabi na kan Pablo, "Ustuy
na pun na abiin! Ipabêg kata
tanan manguman nu dilag gakun
panawun."
26 Pawa nan pan-ipabêg si Pablo
amên pakisabyan, gawan pan-
êtêngên nan bayaran yan Pablo.
27 Buy gawan labay Felix ya mal-
abayan yan mani Judio, pinaulayan
na si Pablo sa sukulan. Sên nilabas
ya luway tawun, insagili kan Felix si
Porcio Festo bilang Gobernador.

25

Ya pamitanggul Pablo sa sarili na kan Festo

1 Si Festo ya bayun gobernador,
inlumatêng ya sa prubinsyan Judea
sa balayan Cesarea. Pamakalibas
tatluy allu, naku ya sa Jerusalem.
2-3 Naku kanay mani mamunun
pari buy mangatwan Judio ta sin-
abi lay panangkan la kan Pablo.
Nanyawad sila kan Festo ya biyan
silan paintulut ya ipagtan si Pablo sa
Jerusalem. Sinabi lay abiin gawan

dilag silan palanuy apatan si Pablo
sa dan amên patin.

4 Nakitbay si Festo, “Pambantayan si Pablo sa sukulan Cesarea
buy tambêng ngaku êt mag-udung
baydu.
5 Kabay pakilaku yu kangkuy
mani manungkulan yu. Nu dilag
yan nadyag ga kasalanan, baydu
silaynan magdalum.”

6 Namalibas pun walu o ma-
puy allu si Gobernador Festo sa
Jerusalem. Pamakayari, nag-udung
ya sa Cesarea. Kinawasakan, niknu
ya sa pallitisan buy namiutus yan
iarap kana si Pablo.
7 Pamakalatêng Pablo, tambêng
yan pinalitêngan mani Judioy
ubat sa Jerusalem. Buy malakêy
mangabayat ta insangkan la kana,
pakan a lay naman taganan napag-
papêtgan.

8 Intanggul Pabloy sarili na, “Ayin
nakun nadyag ga kasalanan laban sa
Kautusan mani Judio, sa Templu o sa
Emperador.”

9 Nuwa gawan sa labay Gober-
nador Festo ya malabayan yan mani
Judio, pinatang na si Pablo, “Labay
mu nayin maku sa Jerusalem buy
baydu ku litisin na kasu mu?”

10 Nuwa nakitbay si Pablo, “Baydi
yakun nakaidêng sa gisay pallitisan un Emperador. Baydi yakun
sêpat litisin. Ayin nakun dinyag ga
kasalanan sa mani Judio buy tanda
muy abiin.
11 Nu pêtêg ga nallabag gaku sa
Kautusan buy sêpat takun atulan
kamatyan, pantanggapên kuy atul
kangku. Nuwa nu ayin kapêtêgan
na pan-isangkan la kangku, a ku
sêpat itiwala kalla. Kabay pilitin
kun idani sa Emperador Roma ya
kasu ku!”*

12 Nakisabi si Festo sa mani
kaawyun nan manungkulan. Pa-
makayari, sinabi na kan Pablo,
“Gawan pan-ipilit mun idani sa Em-
perador ya kasu mu, ipagtan kata
kana.”

In-arap si Pablo kan Arin Agripa

13 Pamakalibas dakun umnuy
allu, inlumatêng sa Cesarea si
Arin Agripa buy patêl na ya si
Bernice gawan labay lan makitan
si Gobernador Festo.
14 Kaban manugêl sila baydun
dakun umnuy allu, sinabin Festo
kan Arin Agripay tungkul sa kasun
Pablo, “Dilag liyaki baydi ya naka-
sukul la manan inlakwanan Gober-
nador Felix.
15 Sabitun idi yaku sa Jerusalem,
indalum mani mamunun pari buy
mangatway manungkulan mani Ju-
dio ya tawun ati. Inyawad la
kangkuy atulun kuya.”

16 “Sinabi ku kallay alwan kau-
galiyan mani Romanoy parusan ya
agyan sisabêt ta tawu ya asê pun
napiarap ya mani manangkan buy
pansangkanan buy asê pun nabiyan
panawun na maitanggul nay sarili
na.
17 Kabay sa pag-udung ku sa Ce-
sarea, nakilaku sila kangku. Ki-
nawasakan tambêng ngakun niknu
sa pallitisan buy impakwa kuy
tawun abitu.
18 Indap ku nu dilag silan mabayat
ta panangkan kana, nuwa sên ni-
aarap silayna, ayin naman awêd.
19 Ya mani pitutubagan la, kay
tungkul sa reliiyun la buy sa gisay
tawuy maglagyun Jesus. Nati yay
tawun abitu, nuwa pan-ipilit Pabloy
nabyay ya.
20 A ku tanda nu sabêt ta daygên
ku sa kasun ati. Kabay pinatang ku
si Pablo nu kalabay yan maku sa
Jerusalem ta baydu kuya litisin.
21 Nuwa impilit Pablo ya idani
sa Emperador ya kasu na. Kabay
namiutus sakun bantayan ya angga
sa maipaatêl kuya sa Emperador.”

* **25:11 25:11** Nu Romanoy gisay tawu ayin makabawal kana nu ipilit nay Emperador ya mallitis kasu na.

22 Sinabin Arin Agripa kan Gobernador Festo, “Labay kun malêngêy tawun abitu.”
Nakitbay si Gobernador Festo, “Awu, wasak malêngê muya.”
23 Kinawasakan, inlumatêng sa pallitisan silan Arin Agripa buy si Bernice ya nakayaming un mamangêd. Malakêy pinunun mani sundalus buy mani pikatandan na tawu sa balayan na nakilaku kalla. Pamakayari, impakwan Gobernador Festo si Pablo buy in-arap kalla.
24 Sinabin Gobernador Festo, “Panggalangên na Arin Agripa buy sikaw wa kaganawan idi baydi amêsên, abiin nay tawuy indalum kangkun mani Judio baydi sa Cesarea buy sa Jerusalem. Masnêg lan sinabi ya a yina sêpat bumyay.
25 Nuwa sa pallitis ku, ayin nakun nakitan na sangkan amên atulun yan kamatyan. Buy gawan impilit nan idani sa Emperador ya kasu na, nagdisisyun nakun ipagtan ya sa Emperador.
26 Nuwa ayin nakun maisulat ta sangkan sa Emperador tungkul sa tawun abiin ya ipagtan ku baydu kana. Kabay pan-iarap kuya kamuyu buy luyang ngabay kamuy Arin Agripa amên pamakayarin pallitis tamu kana, dilag gakinan isulat.
27 Tagawan asê ustuy ipagtan sa Emperador ya gisay nakasukul nu ayin malinaw wa pan-isangkan laban kana.”

26

Intanggul Pabloy sarili na sa arapan Arin Agripa

1 Pamakayari, sinabin Arin Agripa kan Pablo, “Malyari minan sabin na pamitanggul mu sa sarili mu!” Kabay naningyal si Pablon magsabi yina.
2 Sinabin Pablo, “Panggalangên kun Arin Agripa, pan-ituwad kun mapalad daku gawan binyanan mukun panawun midêng sa arapan mu amên itanggul kuy sarili ku sa kaganawan pan-isangkan mani Judio laban kangku.
3 Luyang ta tanda muy kaganawan naugalyan buy mani pamisusubakan mani Judio. Kabay panyawarên ku, nu malyari, lêng-ên muy sabin ku.”
4 “Tandan mani Judio nu parasaantuy pamibiyaybiyay ku ubat sa anak kaku pun sa sarili kun balayan angga sa idi yaku sa Jerusalem.
5 Mana lay nan tanday abiin buy nu labayên la ta dayin magpapêtêg, kabilang ngaku sa mani Pariseo ya sabay ya pinakamaigpit sa reliiyun yan mani Judio.
6 Kabay abiti yaku amêsên na pallitisin sa ukuman gawan sa kapilmiyan kun tuparên Bapan Namalyari ya impangaku na sa mani ninunu yan.
7 Ya pangakun abiin, sabay êt ta kapilmiyan mapu buy luway layi yan. Kabay allu buy yabi yan panulimênên si Bapan Namalyari. Arin Agripa, gawan sa paniwala ku sa mani abiin, pansangkanan nakun mani Judio.
8 Buy sikaw wa mani Judio, uysiyan a kaw ya maniwalan agyun pabyayên Bapan Namalyari ya mani nati ta?”
9 “Sabitun nuna, naisip ku êt ta sêpat kun kalabanên si Jesus ya taga Nazaret.
10 Parabayduy dinyag ku sabitun nuna sa Jerusalem. Sa kapamilatan karapatan na indin kangkun mani mamunun pari, malakêy manampalataya kan Jesus* ya impasukul ku. Buy sên atulan silan kamatyan, nakiayun naku êt kallan nangatul.
11 Nakatiumnu wakinan mamaku sa balin pagtipunan mani Judio amên parusan sila buy pampilitin ku silan magsabin laban kan Jesus. Sa sadyay tubag ku kalla, pampasakitin ku sila angga sa mangarayuy

* **26:10 26:10** Sa Griego, pinilin Bapan Namalyari ya kay kana.

lugal.”
12 “Abiin na sangkan ya naku
waku sa Damasco ya dilag gintan
na sulat ubat sa mani mamunun
pari. Ya sulat abitu, sabay ya nam-i
kangkun karapatan buy paintulut ya
mandakêp sa mani manampalataya
kan Jesus.
13 Arin Agripa, kaban mamita ku
papakun sa Damasco, sên ugtuy
nan allu, bêngat tan nangulimad sa
palitêng yan ya mamakasilêw wa
sawang nga ubat sa langit.
14 Nipalukub kay kaganawan sa
luta buy dilag gakun nalêngêy tunuy
ya magsabi kangku sa sabin He-
breo, ‘Saulo, Saulo, uysiyan pan-
usigin muku yata? Kay pampasak-
itan mutay sarili mu. Para katan
mandansêk sa natayad da kayu.’
15 Namatang ngaku, ‘Panginuun,
sisabêt ka?’ Nakitbay ya Panginuun,
‘Siku si Jesus ya pan-usigin mu.
16 Midêng kayna. Nagpakit taku
kamu gawan pinili katan magin
lingkud ku buy magpapêtêg un
nakitan mu kangku amêsên buy
mani ipakit ku pun êt kamu.
17 Iligtas kata sa mani kaparisu
mun Judio buy sa mani alwan Judio
nu saantu kata iutus.
18 Iutus kata kalla amên ibuk-
lat muy mata la amên iudung
silayna sa nasawang nga kapang-
yarian Bapan Namalyari ubat sa
nadiglêm ma kapangyarian Satanas.
Sa kapamilatan panampalataya la
kangku, patawarên sila sa mani
kasalanan la buy miawyun sila sa
mani tawuy pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana.’ ”

Insabin Pabloy mani pandaygên na

19 “Kabay Arin Agripa, sinunul
kuy sinabi sa sulêplêp pa impakit
kangkun ubat sa langit.
20 Ya nuna kun dinyag, nangaral
laku sa Damasco buy pamakayari,
sa Jerusalem. Ubat sa Jerusalem
inlaku kuy buun Judea buy inlaku
ku êt ta mani alwan Judio. In-aral
ku kalla ya sêpat silan magsisi sa
mani kasalanan la buy mag-udung
kan Bapan Namalyari buy ipakit la
sa kapamilatan mani diyag lay pêtêg
ga nagsisi sila.
21 Gawan sa pangaral ku, dinakêp
pakun mani Judio baydu sa ka-
sawangan Templu buy labay laku
dayin patin.
22 Nuwa pansawpan nakun Ba-
pan Namalyari angga sa allun ati.
Kabay idi yaku baydi amêsên amên
magpapêtêg tungkul kana sa ka-
ganawan tawu, sa mani tawuy
pikatandan o asê. Ayin nakun
kaatag sabin, nun a abituy impasu-
lat sa mani propeta buy impasulat
kan Moises.
23 Sinabi la ya Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari, kaylangan
nan makadanas kasakitan buy mati
buy muna yan mabyay ubat sa ka-
matyan amên maipangaral sa mani
Judio buy sa mani alwan Judio ya
balitay paran sawang nga mama-
sawang kalla ya malyari silaynan
miligtas sa mani kasalanan la.”
24 Kaban magsabi pun si Pablo,
masnêg sinabin Festo, “Tinulaw
kaynay Pablo! Nasiray nay utêk mu
gawan sa subray pag-aral!”
25 Nakitbay si Pablo, “Pang-
galangên na Festo, a ku tinulaw.
Pêtêg ga mani pansabin ku buy
ustuy isip ku.
26 A ku malimun magsabi kana.
Napilmi yakun tanda nay mani
bagay ya abiin, gawan alwan kay sa
liim ya nalyari.
27 Arin Agripa, maniwala ka nayi
sa mani pansabin mani propeta?
Tanda kuy maniwala ka.”
28 Nakitbay si Arin Agripa, “Indap
mu bay nu bêngat mukun masagyat
magin Cristiyanu.”
29 Nakitbay si Pablo, “Ya pa-
nyawarên ku kan Bapan Namalyari,
mabuyutan man o asê, alwan
kay sika nun a sikaw kaganawan
na mallêngê kangku amêsên,
pakadyag Cristiyanu kaparisu ku.
Nuwa a ku labay ya misukul kaw.”

30 Pamakayari, nidêng si Arin
Agripa buy si Gobernador buy
si Bernice, buy ya kaganawan
kaawyun lay nakaiknu baydu.
31 Sên inumawas sila, sinabi la sa
balang gisa, “Pakan ayin yan dakun
sabêt ta dinyag ga tawun abitu amên
atulan yan kamatyan o isukul ta.”
32 Sinabin Arin Agripa kan Gober-
nador Festo, “Nu a na ta dayi indani
sa Emperador ya kasu na, malyari
ya dayin mibus.”

27

Ya pamakun Pablo sa Roma

1 Sên napikasunduwan lay
maglayag kay papakun sa Italia,
intiwala la kan Julio si Pablo buy ya
kaatag nakasukul. Si Julio, gisa yan
kapitan mani sundalus Romano ya
pambêgên “Batalyun Emperador.”
2 Baydu sa Cesarea, dilag gisay
barkuy ubat sa balayan Adramicio
ya papakun sa mani paglatngan pru-
binsyan Asia. Baydu kay nagsakay.
Nakilaku kanyan si Aristarco ya taga
balayan Tesalonica sa prubinsyan
Macedonia.
3 Kinawasakan, inlumatêng kay sa
balayan Sidon. Mangêd da nakêm
Julio kan Pablo. Kabay tinulu-
tan nan magliwa si Pablo sa mani
kaluguran baydu amên masawpan
ya sa mani kaylangan na.
4 Ubat sa Sidon, nanguman kay ya
êt naglayag. Nuwa nakasabang kay
sa angin. Kabay nagdan kay tana sa
kapakan islan Cyprus ya nakasanip
sa angin.
5 Dinuman kay sa dagat ta idi
sa êtêb agid prubinsyan Cilicia buy
prubinsyan Pamfilia buy nilatêng
kay sa balayan Mira sa prubinsyan
Licia.
6 Si Julio ya kapitan mani sun-
dalus, nakakit yan barku ya ubat sa
balayan Alejandria ya papakun sa
Italia. Kabay impasakay nakay sa
barkun abiin.
7 Sa dakun umnuy allu, pakan-
away barkuy sinakayan yan
gawan masabangan kay angin buy
nagkasakit kay angga sa nilatêng
kay marani sa Cinido. Kabay gawan
a kay nilaku sa Cinido, naku kay
tana sa kapakan Creta ya nakasanip
sa angin buy dinuman kay tana
marani sa Salmon.
8 Nangagid kay, nuwa nagkasakit
kay pun êt bayu kay nilatêng sa
lugal la pambêgên, “Mangangêd da
Paglatngan.” Narani ya ati sa bal-
ayan Lasea.
9 Nabuyutan yan baydu angga sa
nalatngan kay panawun kapalimun
maglayag, gawan nilabas say Allun
Pag-ayunu.* Kabay pinagpayuwan
Pabloy mani kaawyun yan,
10 “Mani mapatêl kuway, sa êlêw
ku, kapalimu nu maglayag kitamu
pun buy alwan kay mani karga
buy barkuy mabating, dat agyan na
biyay tamu.”
11 Nuwa asê pinaniwalan Kapi-
tan Julio ya sinabin Pablo, nun
a pinaniwalan nay abituy sinabin
magbandin barku buy ya kapitan
barku.
12 Buy gawan nu panawun nalêpêt
asê ligtas sa malakas ya angin ya
paglatngan baydu, sinabin mani
kaawyun yan, “Isundu tamuy
paglayag, dat milatêng kitamu sa
gisay paglatngan barku sa Fenix
sa prubinsyan Creta. Nu milatêng
kitamu baydu, manugêl kitamu pun
angga sa mayari ya panawun lêpêt,
tagawan natin-êp sa angin.”

Ya malakas ya angin buy alun sa dagat

13 Sên nikimpay ya maynay an-
gin ubat sa timug, sinabin mani
kaawyun yan, “Malyari kitaminan
maglayag.” Kabay intag-ay lay pa-
matgên barku buy nangagid kay sa
islan Creta.
14 Nuwa asê naêpêng, suspun in-
lumakas ya angin ubat sa Creta.

* **27:9 27:9** Nu nilabas say Allun Pag-ayunu kapalimuy nan magsakay sa barku ta dumawak kay panawun.

15 Pamakalatêng malakas ya angin
kanyan, asina midêsêg ga barku
yan. Kabay pinaulayan yan tanay
barku nu saantu yan ikimpay angin.
16 Sên idi kaya sa nabêlêng
nga isla ya pambêgên Cauda,
nakapagsanip kay pêrad. Agyan
magkasakit kay, naisakay yan pun
na nabêlêng nga bangka ya gêgtan
barku amên asê masiray ati.
17 Sên naisakay yay nabêlêng nga
bangka, kinêlkêlan lay barku un
maragul la sêêl amên asê maaswag.
Gawan malimu silan dat misayad da
barku sa kabalasan ya marani sa
Libya, intabuy lay layag† buy pin-
aulayan latanan ingkimpay angin na
barku.
18 Sadyay lakas pun êt bagyu.
Kabay kinawasakan, inumpisan lan
mamisamwag mani karga sa dagat.
19 Sên sumunul la alluy na êt,
insamwag layna êt ta mani gamit
barku.
20 Sa lalên dakun umnuy allu, a
yan nakitan na allu buy bêtêwên
buy sadyay lakas pun êt bagyu.
Kabay a yan inisip pa miligtas kay
pun.
21 Dakun umnuy nan allun asê
mangan na mani tawu. Kabay
nidêng si Pablo buy sinabi na kallay,
“Mani kaluguran, nu nallêngê kaw
kangku ya a kitamina dayi namita sa
Creta, ayin dayin kargay insamwag
sa dagat buy ayin dayin nasira.
22 Nuwa amêsên, panyawarên ku
kamuyuy pas-êyên yuy nakêm yu
gawan ayin mati kantamu nun a kay
barku bay ya masira.
23 Tagawan saybi, nagpakit
kangkuy ang-el Bapan Namalyari
ya Namalyari ya pan-ulimênên buy
pagsuywan ku.
24 Sinabi na kangku, ‘Agana ka
malimuy Pablo! Sêpat kan mag-
arap sa Emperador Roma. Gawan
sa lunus Bapan Namalyari kamu,
iligtas na êt ta kaganawan kaawyun
mu sa barku.’
25 Kabay mani mapatêl, pas-êyên
yuy nakêm yu! Ta maniwala ku
kan Bapan Namalyari ya matupad
da impasabi na kangku.
26 Nuwa misadsad kitamu sa gisay
isla.”
27 Sên ikamapu buy apat tan yabi,
intangay kay pun bagyu sa Dagat
Mediteraneo. Buy sên limbanak kan
yabi, natandan mani mandaragat ta
narani kay ya sa agid dagat.
28 Kabay sinukad lay lalê un da-
gat buy natandan lay tatlumpu buy
pituy metruy lalê. Pamakadêsêg lan
pêrad, sinukad layna êt manguman
buy natandan lay luwampu buy
pituy metru tanay lalên lanêm.
29 Buy gawan sa limu yan
midumpul sa mani batu, nam-
inabu silan apat ta pamatgên sa
tawlin barku buy nanalangin silan
tambêng nga dayin mawatwat.
30 Labay dayin mani mandaragat
ta lakwanan lay nay barku. Kabay
intabuy la sa dagat ya nabêlêng
nga bangka ta inabu la kanwadis sa
mani pamatgên sa mumunan barku.
31 Nuwa sinabin Pablo kan Kapi-
tan Julio buy sa mani sundalus, “Nu
mitay mani mandaragat sa barku, a
kaw miligtas.”
32 Kabay pinutus mani sundalus
ya mani sêêl nangabêlêng nga
bangka buy pinaulayan lay nan mi-
anul la ati.
33 Sên bunatbunat tana, pinilit
silan Pablon mangan kaganawan.
Sinabi na, “Luway nay duminggu
yun asê nangan sa pangêtêng yun
tunggên na bagyu.
34 Kabay mangan kawna amên
pumas-êy kaw. Ayin mati kamuyu
agyan gisa.”
35 Pamakayarin nagsabin Pablo,
nangwa yan tinapay buy nagpasala-
mat kan Bapan Namalyari sa arapan
kaganawan. Binis-ilbis-il nay tina-
pay buy nangan ya.

† **27:17 27:17** Ya layag, para yan bandera ya nakaidêng sa barku amên sabay ya kimpayên angin amên mailaku muya nu antuy labay mun pilakwan kana.

36 Gawan sa sinabin Pablo,
pinumas-êy ya nakêm la buy nangan
silan kaganawan.
37 Ya bilang yan kaganawan idi
sa barku, luwan dalan buy pitumpu
buy anêm.
38 Sên nangabsuy silayna, in-
samwag la sa dagat ta mani triguy
gintan la amên lumup-aw wa barku.

Ya pangasiran barku

39 Sên mawatwat tana, dilag silan
naipatanês ya laylay lanêm ya ka-
balasan, nuwa a la tanda nu sabêt ta
lugal abitu. Kabay napikasunduwan
lay nu malyari, ipatgên la bayduy
barku.
40 Kabay pinutus lay mani sêêl
la nakas-êl sa pamatgên barku buy
inlakwanan lay ati sa dagat. In-
agwat la êt ta mani sêêl manubela
buy intag-ay lay layag sa arap barku
amên itangay angin na barku pa-
pakun sa agid.
41 Nuwa nisayad da barku sa
nayêpay lanêm. Nidadlêk ka mu-
munan ati buy ayina mibita. Ya
tawlin barkuy naman, nasira gawan
sa sipwak malakas ya alun.
42 Patin na dayin mani sundalus
ya kaganawan nakasukul amên ayin
makakaway papakun sa agid buy
mitakas.
43 Nuwa binênbênan silan Kapitan
Julio gawan labay nan miligtas si
Pablo. In-utus nay munan mag-
ukdu ya katandan mangaway buy
munay na sa agid.
44 Buy in-utus na sa kaatag
ga mangwa silan mani tabla o
kayuy naubat sa barku amên dilag
silan pagpaluntuwan. Parabayduy
dinyag yan. Kabay niligtas kay buy
nilatêng kay kaganawan sa agid.

28

Sa Malta

1 Sên niligtas kay yana, natandan
yan ya islan abitu, pambêgên Malta.
2 Ya mani tawu baydu, ma-
mangêd da pananggap la kanyan
kaganawan. Gawan manguran
buy nalêpêt, nagpayba sila amên
mimudu kay. 3 Nangwa si Pablon
gisay bêtêk kayuy pag-atug. Nuwa
sên impayba nayna sa apuy ya mani
kayu, bêngat tan inumawas ya gisay
utan gawan naumut. Tinuktuk nay
gamêt Pablo buy nagkêskês kana.
4 Sên nakitan mani taga bayduy
utan na nakakêskês sa gamêt Pablo,
sinabi la sa balang gisa, “Pilmin
mamatin tawuy abiin. Ta agyan
niligtas ya sa dagat, ya diyus sa
pambêgên Katuynungan, a na labay
ya bumyay yapun.”
5 Nuwa kay ingkampag Pabloy
utan sa apuy buy a ya dakun na-
pakun.
6 Pan-êtpanan mani tawuy lum-
bag ga gamêt Pablo o kayay mitu-
gaw ya buy mati. Nuwa pamakayari
lan nangêtêng nabuyut, ayin nalyari
kan Pablo. Kabay nagbayuy isip la.
Sinabi la, “Gisa yan diyus!”
7 Ya lagyun mamunu sa lugal la
sabay si Publio. Ya luta na, narani sa
lugal nu saantu kay niras. Mangêd
da pananggap na kanyan buy sa
lalên tatluy allu nanugêl kay baydu
kalla.
8 Nitagun naman sa panawun
abitu ya nagsakit ta bapan Pub-
lio. Inumut ya buy tinulis. Kabay
sinumun si Pablo sa silid na. Im-
paluntu nay gamêt na sa nagsakit
buy nanalangin. Kabay inumiyul la
ati.
9 Gawan sa nalyarin abitu, ya
kaganawan nagsakit sa islan abitu,
naku kanyan buy pinaiyul sila êt.
10 Binyanan lakay malakêy degalu.
Buy sên mita kay yana, binyanan
lakay pun êt mani kaylangan yan sa
paglayag.

Ubat sa Malta papakun sa Roma

11 Tatluy buwan bayu kay nibita
sa Malta. Nagsakay kay sa
gisay barkuy namalibas êt baydun
panawun nalêpêt. Ya barkun ati,
ubat sa balayan Alejandria buy
nakaletaratu sa mumunan ati ya
kambal la diyus ya pansambên mani
taga Alejandria.

12 Ubat sa Malta, nagsakay kay
barku papakun sa balayan Siracusa
buy nanugêl kay tatluy allu baydu.
13 Ubat ta baydu, insundu yan na
pamita yan angga sa nilatêng kay
sa balayan Regio. Kinawasakan,
kayup-kayup pa angin ubat sa timug
buy sa ikalway allu, nilatêng kay sa
balayan Puteoli.
14 Baydu dilag kay nakit ta mapatêl sa Panginuun. Buy pikisabi la
kanyan na manugêl kay pun kallan
gisay duminggu. Pamakayari, nagtalus kay sa Roma.
15 Sên nabalitan mani mapatêl kan
Jesus sa Roma ya idi kay sa dan
papakun baydu, sinalunsun lakay sa
Palengkin Apio buy sa Tatluy Balin
Pan-upan.* Sên nakitan Pablo ya
mani mapatêl, nagpasalamat ya kan
Bapan Namalyari buy pinumas-êy
ya nakêm na.

Sa Roma

16 Pamakalatêng yan sa Roma,
tinulutan si Pablo un magpapawan
tugêlan, nuwa kaawyun nay gisay
sundalus ya magbantay kana.
17 Pamakalibas tatluy allu, impabêg Pabloy mamunun mani Judio
sa Roma. Sên nitipun na sila, sinabi
na, "Mani mapatêl kuway, agyan
ayin nakun dinyag ga kasalanan
laban sa mani kaparisu tamun Judio
o sa mani naugalyan na ubat sa
mani ninunu tamu, dinakêp laku sa
Jerusalem buy inggawang sa mani
manungkulan Romano.
18 Sên inlitis sakun mani Romanoy
manungkulan, labay lakina dayin
ibus, gawan ayin nakun nadyag ga
nadawak amên atulan kamatyan.
19 Nuwa asê taganan labay mani
kaparisu tamun Judio ya ibus saku.
Kabay napilitan kun idani sa Emperador ya kasu ku, agyan ayin nakun
isangkan sa mani kaparisu tamun
Judio.
20 Kabay impabêg kataw amên
mapagkasabi. Intanikala laku
gawan sa panampalataya ku sa
Mamiligtas ya pan-asaan mani
Israelita."
21 Pikitbayan la si Pablo, "Ayin
kay natanggap ya sulat ubat sa prubinsyan Judea tungkul kamu. Ya
mani mapatêl tamuy mani Judioy
inlumatêng di ya ubat sa Jerusalem,
ayin sila êt imbalita o insabi laban
kamu.
22 Paraman baydu, labay yan
êt malêngê nu sabêt ta masabi
mu, gawan tanda yan na agyan
dakun saantuy lugal, dilag magsabin
nadawak laban kamuyun mani
manampalataya kan Jesus."
23 Kabay nil-an silan allu nu
makanu silan mititipun manguman.
Pamakalatêng allun abitu, malakêy
naku sa bali ya bibiyan Pablo.
Paubat maranun anggan yabi, impapêtêg nay tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari buy impaintindi nay
tungkul kan Jesus sa kapamilatan
mani Kautusan na impasulat kan
Moises buy sa mani insulat mani
propeta. Dinyag nay abiin amên
manampalataya sila kan Jesus.
24 Ya kaatag, naniwala sa sinabin
Pablo nuwa ya kaatag, asê.
25 Kabay a sila nikakasundu sa sinabin Pablo. Sên mag-alig-ig silaynan
mita, sinabin Pablo kallay, "Pêtêg ga
sinabin Ispiritun Bapan Namalyari
sa mani ninunu tamu sa kapamilatan Propeta Isaias!
26 Ta paradi ya sinabi na,
'Lakwên muy mani tawun ati buy
sabin mu kallay
agyan kapallêngê-lêngê laman, a
sila makapukat,
buy kapangêlêw-êlêw laman, a
sila makakit.
27 Tagawan nakdêy ya bêkê la.
Tinêmpanan lay têk la
buy impêdêng lay mata la.
Gawan dat makakit ta mata la,
makalêngêy têk la buy makapukat sila.
Nu parabaydu, magdani sila kangku
buy paiyulun ku sila.' "†

* **28:15 28:15** Sa Griego, Tres Tabernas. † **28:27 28:27** Isaias 6:9-10.

28 Sinabi pun êt Pablo, “Labay kun
ipatanda kamuyu ya sinabi yana
sa mani alwan Judio ya Sabin Ba-
pan Namalyari tungkul sa kalig-
tasan buy taganan mallêngê sila.
29 [Pamakasabin Pablon abiin, ni-
pammuli ya mani Judion naumut ta
pamisusubakan.”]
30 Nanugêl si Pablo sa bali ya pan-
upan na un luway tawun buy pan-
tanggapên nay kaganawan mamaku
kana.
31 In-aral na kallay tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari buy tungkul
sa Panginuun Jesu Cristu. Ayin yan
limun mangaral buy ayin namênbên
kana.

Ya Sulat Pablo sa mani taga ROMA

1 Siku si Pabloy alipên Cristu Jesus. Pinili buy binêg gakun Bapan Namalyari ya magin apostul amên iaral la Mangêd da Balita.
2 Ya Mangêd da Balitan abiin, impangakun Bapan Namalyari sabitun nuna pun sa kapamilatan mani propeta na buy nakasulat ta abiin sa Banal la Kasulatan.
3-4 Ya balitan abiin tungkul sa Anak na ya sabay ya Panginuun tamun Jesu Cristu. In-anak yan tawu ya ubat sa layin Arin David. Sabitun nanguman yan nabyay ubat sa nangamamati, napaptêgan na sabay siyay makapangyarian na Anak Bapan Namalyari sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari ya banal.
5 Gawan sa kangêdan Bapan Namalyari, dinyag nakay mani apostul sa kapamilatan Jesus amên ya mani alwan Judio, maisagyat yan silan manampalataya buy manunul kan Jesus. Pandaygên yan na ati amên parangalên ya.
6 Buy agyan sikaw wa mani manampalataya ya idi baysên sa balayan Roma, kaawyun kaw êt sa mani binêg Bapan Namalyari ya magin tagasunul Jesu Cristu.
7 Nanulat taku kamuyun kaganawan baysên sa Roma ya kakaidwan Bapan Namalyari buy pinili nan kay kana.

Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa Bapa tamun Namalyari buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya sangkan pamakun Pablo sa Roma

8 Muna sa kaganawan, magpasalamat taku kan Bapan Namalyari gawan kamuyun kaganawan sa kapamilatan Jesu Cristu gawan nibalitay panampalataya yu sa buun babun luta.
9 Ya Bapan Namalyari ya paglingkuran kun buun bêkê sa kapamilatan pangaral kun Mangêd da Balita tungkul sa Anak na, tanda nay pawa kun manalangin para kamuyu.
10 Pawa kun manalangin kan Bapan Namalyari ya labayên nay makalaku waku baysên kamuyu.
11 Nasabêksabêk kakinan makitan kataw amên sabin kamuyuy kangêdan ya ubat sa Ispiritun Bapan Namalyari amên pumas-êy ya panampalataya yu.
12 Ya labay kun sabin, misasawup kitamun mipapamas-êy sa panampalatayan balang gisa.
13 Mani mapatêl, labay kun matandan yuy katiumnu kinan inisip maku baysên, nuwa pawan dilag mamênbên. Labay kun makalaku baysên amên dilag gaku pun maisagyat sa panampalataya kan Cristu,* kaparisun dinyag ku sa mani alwan Judio sa mani inlaku kuy lugal.
14 Gawan kaylangan kun ipatanday Mangêd da Balita sa mani nagaral buy sa asê nag-aral, sa mani biyasa buy sa ayin tanda.
15 Kabay abiin na sangkan na labay kun iaral la Mangêd da Balita baysên kamuyu sa Roma.

Ya kapangyarian Mangêd da Balita

16 A ku ikadêng-êy iaral la Mangêd da Balita tungkul kan Cristu, gawan abiin na kapangyarian Bapan Namalyari amên miligtas sa kaparusan ya agyan sisabêt man na manampalataya kan Jesus, mumuna ya mani Judio pamakayari, ya mani alwan Judio.
17 Tagawan sa kapamilatan Mangêd da Balita, matandan tamu nu parasaantu kitamun pan-ituwad

* **1:13 1:13** Sa Griego, dilag gakun mapupul kamuyu.

Bapan Namalyarin matinêk. Buy kay maituwad kitamun matinêk sa kapamilatan panampalataya tamu kana ayun sa Kasulatan, “Ya tawuy pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk gawan sa panampalataya na, mabiyan yan biyay ya ayin katganan.”†

Ya tubag Bapan Namalyari sa kaganawan nangadawak ka diyag

18 Si Bapan Namalyari ya idi sa langit, pan-ipakit nay tubag na sa mani tawuy asê mangilala kana buy sa mapanyag kadawakan. Gawan sa kadawakan la, pambênbênan lay katandan sa kapêtêgan tungkul kan Bapan Namalyari.

19 Kabay parusan silan Bapan Namalyari, gawan malinaw kallay kapêtêgan tungkul kan Bapan Namalyari, ta impatanda nayna kalla.

20 Asê mangakitan si Bapan Namalyari nuwa paubat sabitun dinyag nay kaganawan bagay baydi sa babun luta, ya pangaNamalyari na buy ayin katganan na kapangyarian na, mangakitan sa kapamilatan dinyag na. Kabay ayin silaynan sangkan ya a la tanda si Bapan Namalyari.

21 Tagawan agyan tanda layna ya si Bapan Namalyari ya nanyag kaganawan, a laya pan-ulimênên buy pampasalamatan bilang Bapan Namalyari, nun a ya pan-isipin la, pawan ayin kapukatan, buy ya isip la, ayin pangintindi buy pawan kadlêman.

22 Magbibiyasa sila, pakan ayin silayna man tanda.

23 Ya pangulimên la sa kadakilaan Bapan Namalyari ya ayin kamatyan, inlibayan lan pangulimên sa ribultun mani diyusdiyusan kaparisun tawuy mangamati, mani uybun manuk, mani ayup pa dilag apat ta bitis buy mani ayup pa mandumakap.

24 Kabay pinaulayan silaynan Bapan Namalyari sa nadawak ka kalabayan bêkê la angga sa nanyag silan mamakapadidi buy mamakapadêng-êy sa balang gisa.

25 Ya kapêtêgan tungkul kan Bapan Namalyari, pinagbukutan la buy inlibayan lan kalaraman. Inulimên la buy pinagsuywan ya mani bagay baydi sa babun luta ya dinyag Bapan Namalyari pakan kay si Bapan Namalyari yaman na sêpat ulimênên kanuman. Awuy Panginuun!

26 Gawan sa mani abiin, pinaulayan na silayna sa kalabayan lawini lay mamakapadêng-êy. Asina kalabay makitakês ya mani babayi sa lawyaki. Ya labay layna man, makitakês sila sa kaparisu lan babayi.

27 Para êt bayduy mani lawyaki. A silayna kalabay makitakês sa babayi. Ya labay lay naman, makitakês sila sa kaparisu lan lawyaki. Pandaygên lay mani mamakapadidi sa kaparisu lan lawyaki. Kabay pinarusan na sila ayun sa nangadadawak ka diyag la.

28 Buy gawan a la labay kilalanên si Bapan Namalyari, pinaulayan na silayna sa ayin pukat ta pangisip la amên daygên lay mani bagay ya a la dayi sêpat daygên.

29 Nagin ipus silaynan kaganawan kadawakan, kasaklawan, nangadadawak ka palanu, pamikakasêm, pamatin tawu, pamikisubakan buy pamurayit. Pawa silan mangisip nadawak sa kaparisu la buy magkuwentun ayin kapukatan tungkul sa kaparisu la.

30 Pansirên lay kaparisu la, natubag-tubag sila kan Bapan Namalyari, mani ayin silan panggalang, mapagmatag-ay buy mayabang sila. Mapanyag silan nadawak buy mapallumaban sa mangatwa la.

31 Asê makapukat, mani mamisupakat, ayin pangidu buy ayin lunus sa kaparisu.

† **1:17 1:17** Habakuk 2:4.

32 Tanda lay utus Bapan Namalyari ya nu daygên lay parabaysên na kasalanan, naspat silan parusan kamatyan. Nuwa pan-isundu la pun êt ta panyag lan parabaydu buy matula sila pun êt makakit kaatag ga manyag parabaydu.

2

Ya pangatul Bapan Namalyari

1 Amêsên, dat sabin muy kay sêpat atulun na mani tawun abiin gawan sa kadawakan la. Nuwa nu pan-atulun muy kaparisu mu, inatulan minay sarili mu, gawan pandaygên mu êt ta nadawak ka pandaygên la. Kabay parusan kaw Bapan Namalyari gawan sa mani kasalanan yu.

2 Tanda tamuy makatuynungan na pangatul Bapan Namalyari sa mani tawuy manyag nadawak.

3-4 Nuwa sisabêt ka amên mangatul kaatag nu pandaygên mu êt ta pandaygên lay nadawak? Indap mu nayi nu miligtas ka sa pangatul Bapan Namalyari gawan tanda muy mangêd ya buy mapamibabata buy asê tambêng mamarusan kasalanan tamu? A yu nayi tanda ya sabay ya kangêdan Bapan Namalyari ya managyat kamuyun magsisi?

5 Nuwa gawan sa kakdêyan ulu mu buy sa a mu pagsisi, luyang mun pampabayatên na tubag Bapan Namalyari kamu sa allun pangatul nay makatuynungan.

6 Tagawan idin na sa balang gisa ya sêpat sa mani dinyag na.*

7 Nu sisabêt man na tawuy mamisundu sa panyag nan mangêd gawan labay nay parangalên buy dayêwên yan Bapan Namalyari buy mabyay yan ayin katganan, biyan yabay biyay ya ayin katganan.

8 Nuwa sa mani tawuy kay sarili lay pan-isipin la buy asê kalabay manunul sa kapêtêgan nun a sa kadawakan, sadyay tubag Bapan Namalyari ya miras kalla.

9 Kabay ya kaganawan tawuy manyag kadawakan, sadyay kasakitan na madanasan la buy ayin kapatêtbêkan, luyang ngay mani Judio.

10 Nuwa ya kaganawan tawuy manyag mangêd, pan-ipadayêw buy pamparangalan silan Bapan Namalyari buy biyan na silan kapatêtbêkan, luyang ngay mani Judio.

11 Tagawan asê mamili si Bapan Namalyari sa kaganawan tawu.

12 Ya kaganawan nangasalanan na ayin tanda sa Kautusan na impasulat kan Moises, parusan sila sa ayin katganan nuwa alwan Kautusan na gamitin Bapan Namalyari sa pangatul na kalla, ta a la tanday Kautusan. Buy ya kaganawan nangasalanan ya magtanda sa Kautusan, Kautusan na gamitin Bapan Namalyari sa pangatul kalla.

13 Tagawan ya pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk sa pangêlêw na, alwan abituy mallêngê sa Kautusan nun a abituy mani manunul.

14 Dilag mani alwan Judio ya agyan ayin silan tanda sa Kautusan na impasulat kan Moises, pandaygên lay nay mani idi sa Kautusan ayun sa manan kaugalyan la.

15 Sa pakapakun baydu, mangakit sa mani diyag lay paran idi sa bêkê lay Kautusan. Ta nu misan, labag sa nakêm lay mani nadyag lay kasalanan buy nu misan, mangêd da nakêm la sa mani dinyag lay ustu.

16 Parabayduy malyari sa lumatêng nga allun atulun Bapan Namalyari ya mani nakapuglaw wa idi sa bêkên mani tawu, ipaatul kitamun Bapan Namalyari kan Cristu Jesus. Buy abiin na idi sa Mangêd da Balitay pan-iaral ku kamuyu.

Ya mani Judio buy ya Kautusan

17 Sikaw wa kaparisu kun Judio, pagtiwalan yuy Kautusan buy pan-ipadayêw yuy pamikibêtêk yu kan Bapan Namalyari.

* **2:6 2:6** Mani Kanta 62:12; Mani Kawikaan 24:12.

18 Pansabin yuy tanda yu nu sabêt
ta kalabayan Bapan Namalyari buy
tanda yu êt nu sabêt ta mangêd
da daygên, tagawan naturwanan
kawna sa Kautusan.
19 Pansabin yuy sikaw wa man-
gakay sa mani alwan Judioy bu-
lag sa kapêtêgan. Pansabin yuy
sikaw wa sawang mani tawuy idi sa
kadlêman.
20 Buy pansabin yuy sikaw wa ma-
nuru sa mani alwan Judioy kulang
nga pangintindi buy paran mani
anak pun sa mani bagay tungkul
kan Bapan Namalyari. Gawan pans-
abin yuy idi ya kamuyuy Kautusan
ya mam-i kamuyun kabiyasnan buy
kapêtêgan.
21 Panturwanan yuy kaatag,
pakan a yu pandaygên na pan-ituru
yu. Mapangaral kaw wa agana kaw
manakaw, pakan mapanakaw kaw
naman.
22 Pansabin yuy agana makikanayun
pakan makikanayun kaw naman.
Kakasulapwan yuy mani diyusdiyu-
san na pan-ulimênên mani alwan
Judio, pakan mapanakaw kaw sa
mani templu la.
23 Pan-ipalangka yuy idi kamuyuy
Kautusan, pakan sa kapamilatan
a yu panunul sa Kautusan, palla-
musun yu si Bapan Namalyari.
24 Kaparisun nakasulat, "Gawan
sa nadawak ka pandaygên yun mani
Judio, pandustakên mani alwan Ju-
dio ya lagyun Bapan Namalyari."†
25 Sikaw wa kaparisu kun Judio,
maniwala kaw wa gawan tuli kaw,
tawu kaw Bapan Namalyari. Nu
pansunulun yuy Kautusan, pêtêg ga
dilag ulagay pangatuli yu. Nuwa nu
a yu pansunulun na Kautusan, para
kaw êt asê tuli.
26 Agyan alwan tuli ya mani al-
wan Judio, nu mapanunul sila sa
pan-ipadyag Kautusan, alwa nayin
masabi tamun para silaynan tuli?
27 Sikaw wa mani Judioy tuli
buy tanda yinay Kautusan pakan a
yu pansunulun, atulun kaw mani
tawuy asê tuli, gawan agyan a la tan-
day Kautusan, pandaygên lay mani
pan-ipadyag Kautusan.
28 Ya pangaJudion gisay tawu, al-
wan kay sa layi na buy sa pangatuli
na sa lawini.
29 Nun a, ya pêtêg Judio sabay ya
tawuy nibayuy bêkê sa kapamilatan
Ispiritun Bapan Namalyari, alwan
sa kapamilatan panunul sa Kautu-
san. Ya pandayêw sa parabayduy
tawu, alwan ubat sa kaparisu nan
tawu, nun a ubat kan Bapan Namal-
yari.

3

1 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Sabêt ta nabang mani in-anak Ju-
dio? Buy sabêt ta ulagan pangatuli
la?"
2 Ati yaman na ipakitbay ku ka-
muyu. Malakêy nabang la! Mu-
muna sa kaganawan, ya mani Judio,
sabay silay pinitiwalan Bapan Na-
malyari un sabi na.
3 Nuwa gawan dilag dakun umnu
kallay asê tapat, dat pan-isipin yu êt
ta talibatukan Bapan Namalyari ya
mani pangaku na.
4 Alwan pêtêg ga abiin! Gawan
agyan malaram ma kaganawan
tawu, pilmin tapat si Bapan Namal-
yari kaparisun sinabin David kan
Bapan Namalyari sa kasulatan,

"Mapagpapêtgan na tapat ka sa ka-
pamilatan mani sabi mu,
buy agyan sabêt ta isangkan la
kamu, pawan makitan na
ustu ka."*

5 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Gawan sa kadawakan na pan-
daygên tamu, makitan na katinêkan
Bapan Namalyari. Kabay nu paru-
san na kitamu, a ya makatuynun-
gan."
6 Asê pêtêg ga abiin! Ta nu asê
atulan Bapan Namalyari sikitamun
mani Judio, ipakun na saantun atu-
lan na mani tawu sa babun luta?

† **2:24 2:24** Isaias 52:5. * **3:4 3:4** Mani Kanta 51:4.

7 Dat dilag gaman magsabin
paradi, “Nu sa kapamilatan kalara-
man ku luyang maparangalan si
Bapan Namalyari, tagawan luyang
makitan na tapat ya, siyan parusan
naku yapun bay bilang gisay
makasalanan ta?”
8 Nu parabaysên na pansabin yu,
paran pansabin yinay, “Manyag ki-
taminan manyag nadawak ta un-
uwa luyang maparangalan si Bapan
Namalyari.” Pinasabtan parabaysên
ya pan-ituru yan ayun sa mani
tawuy mandustak kanyan. Si abiin
silay mani tawu, sêpat silan parusan
Bapan Namalyari.

Makasalanan ya kaganawan tawu

9 Sabêt amêsên na masabi tamu?
Mas mangêd kitamu nayin mani
Judio sa mani alwan Judio? Asê!
Ta impatanda kina kamuyu ya si
kaganawan tawuy idi sa lalên ka-
pangyarian kasalanan, Judio yaman
o alwan Judio.
10 Kaparisu yabay abituy idi sa
Kasulatan,
“Ayin matinêk sa pangêlêw Bapan
Namalyari, ayin, agyan kay
gisa.
11 Ayin makaintindi tungkul kan Ba-
pan Namalyari,
ayin mangkap kana.
12 Ya kaganawan tawu, nagpabukut
kan Bapan Namalyari
buy napakadyag ayin pukat.
Ayin manyag mangêd, ayin,
agyan kay gisa.†
13 Ya bêbêy la, paran nabatay
pamilbêngan na nakabuklat.
Ya pagsabi la, pawan kapamu-
rayitan.‡
Buy paran ditan utan ya man-
umawas sa bêbêy la.§
14 Napnun pamitubêy buy pamustak
ka bêbêy la.*
15 Sa pêpêrad da sangkan, tambêng
silan mamatin tawu.
16 Agyan antuy lakwên la, mapanira
buy mapamasakit sila.
17 Buy a la tanday mangêd da
pamikiawyun sa kaparisu lan
tawu.†
18 Ayin silan limu kan Bapan Namal-
yari.”‡
19 Amêsên, tanda tamina nu sabêt
man na idi sa Kautusan, pansabin
na abitu sa mani Judioy idi sa aypan
Kautusan amên ayin maisangkan
na sisabêt man. Tagawan na ka-
ganawan tawu, managut sila kan
Bapan Namalyari, Judio yaman o
asê.
20 Tagawan ayin sisabêt man na
pan-ituwad Bapan Namalyarin mat-
inêk sa kapamilatan panunul sa
Kautusan, nun a pan-ipakit Kautu-
san na makasalanan na tawu.
21 Nuwa amêsên, impatanday nan
Bapan Namalyari nu parasaantu
nan pan-ituwad matinêk ka tawu.
Alwan sa kapamilatan panunul sa
Kautusan. Ya Kautusan buy mani in-
sulat propetay magpapêtêg tungkul
di.
22 Pan-ituwad Bapan Namalyarin
matinêk ya tawu sa kapamila-
tan panampalataya kan Jesu Cristu.
Kabay ituwad nan matinêk ya ka-
ganawan manampalataya kan Jesus,
Judio yaman o asê. Napiparisu
silayna.
23 Tagawan ya kaganawan
tawu, nangasalanan buy ayin
nakaduwang sa matinêk ka
pamibiyaybiyay ya labay Bapan
Namalyari para kalla.
24 Nuwa gawan sa kangêdan
nakêm Bapan Namalyari, intuwad
na kitamun matinêk sa kapamilatan
Cristu Jesus ya sabay ya nangatbus
kantamu.
25 In-utus Bapan Namalyari si Je-
sus baydi sa babun luta amên ian-
dug nay sarili na. Buy sa ka-
pamilatan daya na sên nati ya sa
kurus, mapatawad day kasalanan
kaganawan tawuy manampalataya

† **3:12 3:12** Mani Kanta 14:1-3; 53:1-2. ‡ **3:13 3:13** Mani Kanta 5:9. § **3:13 3:13** Mani Kanta 140:3. * **3:14 3:14** Mani Kanta 10:7. † **3:17 3:17** Isaias 59:7-9. ‡ **3:18 3:18** Mani Kanta 36:1.

kana. Dinyag Bapan Namalyari ya abiin amên pagpapêtgan na matinêk ya. Tagawan sabitun nuna, binênbênan nay tubag na buy pinaulayan nay kasalanan na dinyag mani tawu ya sêpat dayi parusan na sila.
26 Nuwa amêsên, sa kapamilatan pamayad Jesus sa mani kasalanan tamu, pinagpapêtgan Bapan Namalyari ya matinêk ya, ta intuwad nan matinêk ya mani tawuy nanampalataya kan Jesus.
27 Kabay ayin kitamun maipagmaragul, gawan intuwad kitamun Bapan Namalyarin matinêk alwan gawan sa panunul tamu sa Kautusan, nun a sa kapamilatan panampalataya tamu kan Jesus.
28 Tagawan malinaw wa kay sa kapamilatan panampalataya panituwad Bapan Namalyarin matinêk ka tawu buy alwan sa kapamilatan panunul sa Kautusan.
29 Si Bapan Namalyari, alwan kay Bapan Namalyari yan mani Judio, nun a Bapan Namalyari ya êt mani alwan Judio, gawan Bapan Namalyari yan kaganawan.
30 Tagawan kay gigisay Bapan Namalyarin mani Judio buy alwan Judio buy parisu na silan ituwad matinêk sa kapamilatan panampalataya la kan Jesus.
31 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Gawan sa panampalataya tamu kan Jesus, ayin pukat ta Kautusan." Asê pêtêg ga abiin, nun a luyang tamu pun êt bay madyag ga mani pan-ipadyag Kautusan.

4

Dinyag alimbawa si Abraham

1 Amêsên, isipin tamuy ninunu tamun si Abraham nu parasaantu yan naituwad matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari.
2 Nu pan-ituwad yan Bapan Namalyarin matinêk sa kapamilatan mangangêd da diyag na, dilag gina dayin maipagmaragul. Nuwa sa kapêtêgan, ayin yan maipagmaragul kan Bapan Namalyari.
3 Tagawan idi sa Kasulatan, "Nanampalataya si Abraham kan Bapan Namalyari. Kabay intuwad nayan matinêk."*
4 Alimbawa, ya pan-idin sa gisay tawuy mag-ubra, alwan degalu, nun a upa.
5 Nuwa tanda tamu ya tawuy asê mag-ubra, alwan upay matanggap na, nun a degalu. Para êt bayduy tawuy mangasalanan. Panituwad yan Bapan Namalyarin matinêk gawan sa panampalataya na, alwan gawan sa mangangêd da diyag na, ta degalu kanay abiin.
6 Para êt baysên na labay sabin Arin David sabitun sinabi nay pinagpalay tawuy intuwad matinêk Bapan Namalyari alwan gawan sa mangangêd da diyag na.
7 Ya sinabi na,

"Pinagpalay tawuy pinatawad dan
Bapan Namalyari ya pallabag
na buy inlitêp Bapan Namal-
yari ya kasalanan na.
8 Pinagpalay tawuy intuwad dan
Bapan Namalyarin ayin
kasalanan."†

9 Ya pagpapalay abiin, alwan kay para sa mani Judioy tinuli, nun a para êt sa mani alwan Judioy asê tinuli. Tanda taminay ati ta sinabi ya kamuyuy, "Nanampalataya si Abraham kan Bapan Namalyari. Kabay intuwad nayan matinêk."‡
10 Buy sabitun intuwad matinêk si Abraham, a yapun tinuli.
11 Nanampalatayay na pun si Abraham bayu ya tinuli. Buy abituy panuli kana, kay pamipakit ta matinêk kina gawan sa panampalataya na. Kabay pinagbapa yan kaganawan manampalataya kan Jesus ya asê tinuli, tagawan sabitun nanampalataya sila, intuwad silan Bapan Namalyarin matinêk.

* **4:3 4:3** Genesis 15:6. † **4:8 4:8** Mani Kanta 31:1-2. ‡ **4:9 4:9** Genesis 15:6.

12 Buy siya êt ta pinagbapan
mani Judioy alwan kay tinuli nun
a nanampalataya êt kaparisun nin-
unu tamun si Abraham ya nanam-
palataya kan Bapan Namalyari bayu
yapun tulin.

Ya Pangakun Bapan Namalyari kan Abraham

13 Impangakun Bapan Namalyari
kan Abraham buy sa layi nay ma-
pagmana lay babun luta. Im-
pangakun Bapan Namalyari kallay
abiin, alwan gawan sa panunul na
sa Kautusan nun a intuwad yan
Bapan Namalyarin matinêk gawan
sa panampalataya na.
14 Nu kay ya mani manunul sa
Kautusan ya makapagmana sa im-
pangakun Bapan Namalyari, ayin
ulagay panampalatayan tawu buy
ayin pukat ta pangaku na.
15 Ta ya Kautusan sabay ya
sangkan ikatubag Bapan Namalyari
sa mani tawuy asê manunul sa
Kautusan. Nu ayin Kautusan, ayin
êt pallabag.
16 Kabay nakabatay ya pangakun
Bapan Namalyari sa panampalataya
amên magin degalu nay abiin. Buy
pilmin matanggap kaganawan layin
Abraham ya impangaku na, alwan
kay mani Judioy idi sa aypan Kau-
tusan, nun a agyan na mani alwan
Judioy manampalataya êt kaparisun
Abraham ya pinagbapa tamun ka-
ganawan.
17 Kaparisun pansabin Bapan Na-
malyari sa Kasulatan, "Dinyag katan
bapan malakêy bansa."§ Kabay sa
pangêlêw Bapan Namalyari, si Abra-
ham ma bapa tamu. Buy ya Bapan
Namalyari ya panampalatayanan
Abraham, sabay êt ta Bapan Namal-
yari ya mamabyay sa nangamamati
buy manyag mani bagay ya ayin
pun.
18 Buy agyan ayin nan pag-asan
makaanak si Abraham, naniwala ya-
pun êt ta magin bapa yan malakêy
bansa, tagawan paradi ya sin-
abin Bapan Namalyari kana, "Kasin
lakên mani bêtêwên na magin layi
mu."*
19 Dinalan nay tawun Abraham
awlagi. Kabay a yina kababa buy
layus êt si Sara ya asawa na. Nuwa
agyan paraman baydu, asê nangay-
nay panampalataya na.
20 A ya nagluway nakêm sa im-
pangakun Bapan Namalyari kana,
nun a luyang pun pinumas-êy ya
panampalataya na. Buy nangulimên
yapun êt kan Bapan Namalyari,
21 gawan napilmi yan tuparên Ba-
pan Namalyari ya impangaku kana.
22 Kabay gawan sa panam-
palatayan Abraham, intuwad yan
Bapan Namalyarin matinêk.
23 Ya sabi ya "intuwad Bapan Na-
malyarin matinêk," alwan kay para
kana,
24 nun a para êt kantamu. Pan-
ituwad kitamun Bapan Namalyarin
matinêk gawan nanampalataya ki-
tamu kan Bapan Namalyari ya
nanguman namabyay kan Jesus ya
Panginuun tamu.
25 Impapati si Jesus gawan sa
mani kasalanan tamu buy pinabyay
yan manguman Bapan Namalyari
amên maituwad kitamun matinêk
sa pangêlêw na.

5

Dilag kitaminan mangêd da pamikibêtêk kan Bapan Namalyari

1 Kabay amêsên, gawan intuwad
kitaminan matinêk sa kapamilatan
panampalataya tamu, dilag kitam-
inan mangêd da pamikibêtêk kan
Bapan Namalyari sa kapamilatan
Panginuun Jesu Cristu.
2 Sa kapamilatan Jesus buy
panampalataya kana, pandanasên
tamu amêsên na kangêdan Ba-
pan Namalyari. Buy matula
kitamu gawan napilmi kitamun
mapagkaawyun tamu si Bapan
Namalyari sa kadakilaan na.

§ **4:17 4:17** Genesis 17:5. * **4:18 4:18** Genesis 15:5.

3 Alwan kay abiin. Pan-ikatula
tamu êt ta mani kasakitan na
pandanasên tamu, gawan sa ka-
pamilatan abiin, managêy kitamun
pamibabata.
4 Buy ya pamibabata, managêy
yan mangêd da ugali. Buy ya
mangêd da ugali, managêy yan
kapilmiyan na tuparên Bapan Na-
malyari ya impangaku na.
5 Buy nu dilag kitamun paradi ya
kapilmiyan, asina masiray nakêm
tamu ta impakapnu nayna sa bêkê
tamuy pangidu na sa kapamilatan
Ispiritu nay indin na kantamu.

6 Tagawan ayin kitamun
kaagyuwan miligtas sarili tamu
sa kaparusan. Buy sa takday
panawun, nati si Cristu para sa mani
makasalanan.
7 Kay malagad da tawuy mamidin
biyay na alang-alang sa gisay
tawuy matinêk, agyan dilag lawês
mamidin biyay na alang-alang sa
gisay mangêd da tawu.
8 Nuwa si Bapan Namalyari ya-
man, impakit na kantamuy pangidu
na sa kapamilatan pamidin Jesus
un biyay na para kantamu sabitun
makasalanan kitamu pun.
9 Kabay amêsên, gawan intuwad
kitaminan Bapan Namalyarin mat-
inêk sa kapamilatan dayan Jesus
sa pangamati na, luyang kitaminan
napilmi ya miligtas kitamu sa tubag
Bapan Namalyari sa kapamilatan
Jesus.
10 Awlagi, kapati kitamun Bapan
Namalyari, nuwa amêsên, in-udung
nay mangêd da pamikibêtêk tamu
kana sa kapamilatan pangamatin
Anak na. Buy gawan nanguman
nabyay si Cristu, luyang kitamun
napilmi ya miligtas kitamu.
11 Buy alwan kay abiin. Matula ki-
tamu kan Bapan Namalyari tagawan
sa kapamilatan Panginuun tamun
Jesu Cristu, niuman kitamun nibtêk
kan Bapan Namalyari.

Si Adan buy si Cristu

12 Inlumatêng nga kasalanan sa
babun luta sabitun inlabag Adan
na utus Bapan Namalyari. Buy
gawan sa kasalanan na, dilag gan
kamatyan na mani tawu. Kabay
mati ya kaganawan tawu, gawan
nangasalanan na kaganawan.
13 Sabitun nuna, bayu pun indin
Bapan Namalyari ya Kautusan kan
Moises, dilag ganan kasalanan na
mani tawu sa babun luta. Nuwa a
na pun intuwad kasalanan na abitu
gawan ayin pun na Kautusan.
14 Paraman baydu, ya kaganawan
tawu paubat kan Adan angga kan
Moises, nati sila agyan êt ta mani
tawuy asê nangasalanan kaparisun
pallabag Adan sa utus Bapan Namal-
yari.

Ya dinyag Adan, malakêy naidin
sa biyay kaganawan tawu. Ya
dinyag Jesus, malakê êt ta naidin sa
kaganawan tawu.
15 Nuwa asê miparisuy dinyag
Adan buy dinyag Jesus. Tagawan
sa pallabag Adan sa utus Bapan Na-
malyari, dilag kamatyan ya malakêy
tawu. Nuwa sa kapamilatan Jesu
Cristu, luyang yan nam-i un malakêy
kangêdan buy degalun Bapan Na-
malyari sa malakêy tawu.
16 Asê pariparisuy indin de-
galun Bapan Namalyari sa indin
kasalanan Adan. Ta ya kasalanan
Adan sabay ya nam-in kaparusan.
Nuwa ya degaluy indin Bapan Na-
malyari, nam-i yaman pamatawad
buy nituwad matinêk sa mani tawu
agyan malakêy kasalanan la.
17 Sa kapamilatan pallabag Adan,
dilag gan kamatyan na kaganawan
tawu. Nuwa sa kapamilatan na-
man dinyag Jesu Cristu, si ka-
ganawan tawuy nananggap saganay
kangêdan Bapan Namalyari buy
degaluy pamituwad nan matinêk
kalla, mabyay silan manambut sa
kasalanan buy kamatyan.
18 Buy nu parasaantun nam-in pa-
marusa sa kaganawan tawu ya pal-
labag Adan, ya matinêk ka dinyag
Jesus, nam-i yaman êt pamituwad

matinêk buy biyay ya ayin katganan
sa kaganawan tawu.
19 Tagawan nu parasaan-
tun intuwad Bapan Namalyarin
makasalanan ya malakê sa ka-
pamilatan pallabag Adan, malakê
êt ta intuwad nan matinêk sa
kapamilatan panunul Jesus sa
kalabayan Bapan Namalyari.
20 Indin Bapan Namalyari ya Kau-
tusan sa mani tawu amên ipatanda
na kallay malakêy kasalanan la.
Nuwa agyan malakêy kasalanan
la, luyang êt taman inlumakêy
kangêdan Bapan Namalyari.
21 Ya kasalanan na idi sa ka-
ganawan tawu, nam-in kamatyan.
Nuwa sa kapamilatan kangêdan Ba-
pan Namalyari, intuwad nan mat-
inêk ka mani nakibêtêk sa Pang-
inuun tamun Jesu Cristu amên
mabiyan na silan biyay ya ayin kat-
ganan.

6

Ya bayuy biyay kan Cristu

1 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Isundu tamu nayi ya panyag
kasalanan amên luyang madagda-
gan na kangêdan Bapan Namalyari
kantamu?"
2 Alwan parabaydu! Ta ayin nana
kantamuy kapangyarian kasalanan.
Parasaantu kitamu pun bumyay sa
pangasalanan?
3 Pilmin tanda yina ya sabitun
nabawtismuwan kitamina gawan
sa panampalataya tamu kan Jesu
Cristu, kaawyun kitamina sa ka-
matyan na.
4 Kabay sên nabawtismuwan ki-
tamu, bilang nati kitamina buy in-
ilbêng kaawyun na. Sa pakapakun
baydu, nu parasaantun pinabyay si
Cristu sa kapamilatan dakilay ka-
pangyarian Bapa, mambumyay ki-
tamu êt un dilag bayun biyay.
5 Tagawan nu nakaawyun kita-
mun Cristu sa pangamati na, pilmin
mabyay kitamun manguman ka-
parisun panguman nan pangabyay.
6 Tanda tamuy ya mana tamun
pangatawu, impakuy na sa kurus
kaawyun Cristu amên mati ya kal-
abayan lawini tamu. Buy a kitamina
maipus kasalanan.
7 Tagawan na tawuy nati yana, a
yina mangasalanan.
8 Amêsên, nu nati kitaminan
kaawyun Cristu, maniwala kitamun
mabyay kitamu êt kaawyun na.
9 Tagawan tanda tamuy si Cristu,
nanguman yan nabyay buy a yina
manguman mati. Ayin nan kapang-
yarian na kamatyan kana.
10 Ya pangamati na, kay
kakamisan para sa kasalanan mani
tawu. Nuwa amêsên, mambumyay
ya para kan Bapan Namalyari.
11 Kabay ibilang yinan nati ya
sarili yu sa panyag kasalanan, nuwa
mambumyay para kan Bapan Na-
malyari, tagawan nakibêtêk kawna
kan Jesu Cristu.
12 Agana yina ipaipus sa
kasalanan ya lawini yuy dilag
kamatyan amên a yina masunul la
nadawak ka kalabayan lawini yu.
13 Agana yu gamitin na sabêt
man na baagin lawini yu sa panyag
kasalanan bilang kasangkapan sa
panyag kadawakan. Nun a bilang
mani tawuy nati yana buy nangu-
man pinabyay, iandug yuy lawini
yu kan Bapan Namalyari bilang
kasangkapan sa panyag matinêk.
14 Tagawan a kawna ipus
kasalanan, gawan ayin kawna sa
aypan Kautusan, nun a idi kawna
sa kangêdan Bapan Namalyari.

Mani ipus katinêkan

15 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Isundu tamu pun nayi ya panyag
kasalanan gawan idi kitamina sa
kangêdan Bapan Namalyari buy
ayin kitamina sa aypan Kautusan?"
Alwan parabaydu!
16 A yu nayi tanda ya nu mag-
pasakup kaw sa sabêt man, ipus
kawnan pinagpasakupan yu? Para
êt baydu, nu magpasakup kaw sa
kasalanan, ipus kawnan kasalanan

ya si kapisadsaran, ayin katganan
na kamatyan. Nuwa nu mag-
pasakup kaw kan Bapan Namalyari,
ipus kaw êt Bapan Namalyari ya
si kapisadsaran naman, matinêk ka
pamibiyaybiyay.
17 Nuwa salamat kan Bapan
Namalyari, ta agyan ipus kaw
kasalanan sabitun nuna, amêsên
buun bêkê kawnan manunul sa aral
la inturu kamuyu.
18 Imbus kawna sa kasalanan buy
amêsên ipus kawnan katinêkan.
19 Sa pagsabi ku kamuyu,
panggamitin kun alimbaway
tungkul sa ipus amên tambêng
kaw makapukat. Sabitun nuna,
gawan ipus kaw kasalanan, in-
andug yuy lawini yu sa kadinatan
buy kadawakan buy ingkakadus
yu pun na panyag parabaysên.
Nuwa amêsên, iandug yuy lawini
yu sa panyag kangêdan bilang
ipus katinêkan ya si kapisadsaran,
malinis sa pamibiyaybiyay.
20 Sabitun ipus kaw pun
kasalanan, ayin kaw pakyalam sa
matinêk ka pamibiyaybiyay.
21 Sabêt ta nabang yu sa manan
pamibiyaybiyay yu ya pan-ikadêng-
êy yu amêsên? Ya kapisadsaran
abitu, ayin katganan na kamatyan.
22 Nuwa amêsên, imbus kawna sa
kasalanan buy nagin ipus kawnan
Bapan Namalyari. Ya kapisadsaran
ati, malinis sa pamibiyaybiyay. Buy
ya kapisadsaran abiin, biyay ya ayin
katganan.
23 Tagawan ya kabayaran mani
kasalanan sabay ya ayin katganan
na kamatyan. Nuwa ya degaluy
pan-idin Bapan Namalyari sabay ya
biyay ya ayin katganan sa mani
nakibêtêk kan Jesu Cristu ya Pang-
inuun tamu.

7

Imbus kitamina sa Kautusan

1 Mani mapatêl, tanda yuy Kautu-
san na impasulat kan Moises. Kabay
mapukatan yuy idi sa aypan Kau-
tusan na gisay tawu, kaban nabyay
yapun.
2 Alimbawa, ayun sa Kautusan
tungkul sa miasawa, ya gisay babayi
ya dilag asawa, makas-êl ya sa
asawa na kaban nabyay ya asawa
na. Nuwa nu nati yay asawa na,
malyari yinan mag-asawan mangu-
man ta ayin nina sa aypan Kautusan
tungkul sa miasawa.
3 Kabay nu makiawyun ya sa
kaatag liyaki kaban nabyay pun
na asawa na, mangasalanan ninan
pamikikanayun. Nuwa nu nati yay
asawa na, ayin nina sa aypan Kau-
tusan tungkul sa miasawa. Buy nu
mag-asawa yan manguman, a ya
mangasalanan pamikikanayun.
4 Para êt bayduy nalyari kamuyuy
mapatêl. Sên niawyun kaw sa
pangamatin Cristu, imbus kawna sa
kapangyarian Kautusan. Amêsên,
kay kan Jesu Cristu kaw ya nabyay
manguman amên manyag kitamun
mangêd para sa ikaulimên Bapan
Namalyari.
5 Sabitun mambumyay kitamu
pun sa kalabayan lawini tamu,
suspu pun pinêw Kautusan ya kal-
abayan lawini tamu ya nangipus
kantamu. Kabay nanyag kitamun
mani bagay ya si kapisadsaran, ayin
katganan na kamatyan.
6 Nuwa amêsên, ayin kitamina
sa aypan Kautusan ya manan pan-
sunulun tamu, tagawan nati kita-
mina sa Kautusan. Kabay amêsên
sa bayun biyay tamu, maglingkud
kitamina kan Bapan Namalyari sa
kapamilatan Ispiritu na, alwan sa
kapamilatan panunul sa Kautusan.

Ya kautusan buy kasalanan

7 Dat paradi ya pan-isipin yu,
“Nadawak ya Kautusan, gawan ati
ya pangubatan kasalanan.” A ku
pansabin na nadawak ya Kautu-
san! Ta nu ayin Kautusan, a ku
dayi tanda nu sabêt ta kasalanan.

* **7:7 7:7** Exodo 20:17; Deuteronomio 5:21.

Alimbawa, nu asê sinabin Kautusan na "Agana mu pagnasên na alwan kamu,"* a ku dayi tanda ya kasalanan awêd da pagnasa kun alwan kangku.
8 Nuwa gawan sa Kautusan, natandan kuy idi kangkuy kaganawan pagnasa. Ta nu ayin Kautusan, ayin kitamu êt pagkasalanan.
9 Sabitun nuna, mambumyay yakun ayin tanda sa kasalanan. Nuwa sên natandan kuy Kautusan, natandan kuy makasalanan naku awêd buy naatulan nakina dayin ayin katganan na kamatyan.
10 Kabay ya Kautusan na mami dayi kangkun biyay, siyan sabay pun êt ta nam-i kangkun ayin katganan na kamatyan.
11 Kabay napurayit taku tagawan a ku agyun sunulun na kaganawan utus buy naatulan nakinan ayin katganan na kamatyan.
12 Agyan parabaydu, banal ya Kautusan buy balang utus ya idi baydu, banal, matinêk, buy mangêd.
13 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Ya labay sabin awêd, mangêd da Kautusan Bapan Namalyari ya sabay ya nam-in kamatyan kangku." Asê pêtêg ga abiin! Ta ya nam-in kamatyan kangku sabay ya kasalanan ku. Tagawan sa kapamilatan mangêd da Kautusan Bapan Namalyari, naatulan nakinan ayin katganan na kamatyan. Kabay gawan sa Kautusan, natandan ku nu sabêt ta kasalanan buy nu parasaantun kadawak ka ati.

Ya luway kabilyan mani tawu

14 Tanda tamuy ya Kautusan, ubat sa Ispiritun Bapan Namalyari. Nuwa siku, kay tawu buy ipus kasalanan.
15 A ku mapukatan na sarili ku. Gawan ya mangangêd da bagay ya labay kun daygên, a ku madyag. Nuwa ya mani bagay ya a ku labay daygên, sabay ya pandaygên ku.
16 Buy nu a ku labay ya mani pandaygên kuy nadawak, makiayun nakun mangêd yabay ya pansabin Kautusan.
17 Kabay alwan sikuy manyag nadawak, nun a ya kalabayan lawini ku ya sabay ya manyag kasalanan.
18 Tanda kuy ayin mangêd da manugêl sa lawini ku, gawan agyan labay kun manyag mangêd, siyan a ku madyag.
19 Gawan baysên, ya mangêd da labay kun daygên, siyan a ku madyag. Nuwa ya mani nadawak ya a ku labay daygên, siyan sabay yaman na pandaygên ku.
20 Nu pandaygên ku man na a ku labay daygên, alway nan sikuy taganan manyag abiin, nun a ya kalabayan lawini kuy manyag kasalanan.
21 Kabay ati ya natandan ku sa sarili ku. Nu labay kun manyag mangêd, pampilitin nakun kadawakan na idi kangku.
22 Sa lalên bêkê ku, kapapaidu kangkuy Kautusan Bapan Namalyari.
23 Nuwa dilag gakun makitan na kaatag kapangyarian ya idi kangku ya manalungat sa isip ku. Sabay ya kapangyarian kasalanan na idi sa lawini ku ya mangipus kangku.
24 Makalunus sakun kayêk! Ta ya kapisadsaran kalabayan lawini ku sabay ya ayin katganan na kamatyan. Kabay sisabêt ya mamiligtas kangku?
25 Salamat kan Bapan Namalyari gawan siyay namiligtas kangku sa kapamilatan Jesu Cristu ya Panginuun tamu!

Ati ya kabilyan ku. Ya isip ku, ipus Kautusan Bapan Namalyari. Nuwa ya kalabayan lawini ku, ipus kapangyarian kasalanan.

8

Pamibiyaybiyay ayun sa Ispiritun Bapan Namalyari

1 Kabay amêsên, asina atulan parusay nakibêtêk kan Cristu Jesus.

2 Tagawan sa kapamilatan ka-
pangyarian Ispiritun Bapan Namal-
yari ya nam-in biyay kantamu,
gawan sa pamikibêtêk tamu kan
Cristu Jesus, imbus kitamina sa
kapangyarian kasalanan buy ka-
matyan.
3 Ya Kautusan, asê makapitas
kapangyarian kasalanan sa biyay
tamu, gawan maynay lawini tamu
sa kalabayan na. Nuwa si Bapan
Namalyari, intas nay abiin sabitun
in-utus nay sarili nan Anak ya nag-
wangis tawu amên magin andug
para sa mani kasalanan tamu. Sa
pakapakun baydu, intas Bapan Na-
malyari ya kapangyarian kasalanan
kantamu.
4 Dinyag Bapan Namalyari ya
abiin amên ya pan-ipadyag Kau-
tusan, madyag tamun mani mam-
bumyay ayun sa pangawyun Ispir-
itun Bapan Namalyari buy alwan
ayun sa kalabayan lawini tamu.

5 Tagawan ya mani tawuy mam-
bumyay ayun sa kalabayan lawini
la, ayin silan kaatag pan-isipin, nun
a ya kalabayan lawini la. Nuwa
ya tawuy mambumyay ayun sa pan-
gawyun Ispiritun Bapan Namalyari,
ayin silan kaatag pan-isipin, nun a
ya kalabayan Ispiritun Bapan Na-
malyari.
6 Ya kapisadsaran panunul sa kal-
abayan lawini, sabay ya ayin kat-
ganan na kamatyan. Nuwa ya
kapisadsaran panunul sa kalabayan
Ispiritun Bapan Namalyari, sabay
ya kapatêtbêkan buy biyay ya ayin
katganan.
7 Gawan nu sisabêt man na
manunul sa kalabayan lawini na,
pangkalabanên na si Bapan Namal-
yari, tagawan a ya kalabay manunul
sa Kautusan Bapan Namalyari, buy
taganan a na madyag.
8 Kabay ya tawuy mambumyay
ayun sa kalabayan lawini, a ya ka-
papaidu kan Bapan Namalyari.

9 Nuwa sikaw, a kawna mam-
bumyay ayun sa kalabayan law-
ini yu, nun a ayun sa pangawyun
Ispiritun Bapan Namalyari, tagawan
pêtêg manugêl kamuyuy Ispiritu na.
Nu ayin sa gisay tawuy Ispiritun
Cristu, alwa yan kan Cristu.
10 Nuwa gawan idi ya kamuyu
si Cristu, agyan mati ya lawini yu
gawan sa kasalanan, nabyay ya
ispiritu yu, gawan intuwad kaw Ba-
pan Namalyarin matinêk.
11 Buy gawan manugêl kamuyuy
Ispiritun Bapan Namalyari ya
nanguman namabyay kan Jesu
Cristu, siya êt ta mam-in biyay sa
lawini yuy dilag kamatyan. Daygên
nay ati sa kapamilatan Ispiritu nay
manugêl kamuyu.
12 Kabay mani mapatêl, kaylan-
gan aganayna bumyay ayun sa kal-
abayan lawini tamu.
13 Tagawan nu mambumyay kaw
ayun sa kalabayan lawini yu, mati
kaw. Nuwa nu a yina daygên na
kalabayan lawini yu sa kapamilatan
Ispiritun Bapan Namalyari, mabyay
kaw.
14 Tagawan na mani tawuy pan-
awyunan Ispiritun Bapan Namal-
yari, sabay silay mani anak Bapan
Namalyari.
15 Tagawan na Ispirituy tinanggap
yu, Ispiritu yan Bapan Namalyari
ya nanyag kamuyun mani anak na,
alwa yan gisay ispiritu ya manyag
kamuyun malimu. Kabay sa ka-
pamilatan Ispiritun Bapan Namal-
yari, mabêg taminan “Bapa” ya Na-
malyari.
16 Ya Ispiritun Bapan Namalyari
buy ya ispiritu tamu, parisun mami-
papêtêg ga mani anak kitaminan
Bapan Namalyari.
17 Buy gawan mani anak ki-
taminan Bapan Namalyari, ma-
pagkaawyun tamina si Cristu sa
pamanay in-il-an Bapan Namal-
yari. Tagawan mibabata kitamu
kaparisun Cristu sabitun nuna amên
parangalên kitamu êt kaawyun na
sa lumatêng nga allu.

Ya mamangêd da kabilyan sa lumatêng nga allu

18 Para kangku, ya mani kasakitan
na mangadanasan tamu sa biyay
ya ati, asê maiparisu sa karangalan
na ipadanas lanu kantamun Bapan
Namalyari.
19 Ta si kaganawan pinalyarin
Bapan Namalyari, nasabêksabêk
silayna sa pamipakilalan Bapan Na-
malyari nu sisabêt ya mani anak na.
20 Tagawan ya kaganawan pinal-
yarin Bapan Namalyari, a sila
nidaus sa kabilyan na labay Bapan
Namalyari para kalla. Nalyari ya
ati gawan abiin ya kalabayan Bapan
Namalyari, alwan gawan sa labay la.
Nuwa agyan paraman baydu, dilag
pun kapilmiyan
21 ya ibus na êt ta kaganawan
pinalyari ubat sa kapangyarian ka-
matyan, buy makaawyun sila êt sa
mani anak Bapan Namalyari ya di-
lag mamangêd da kabilyan.
22 Tanda tamuy angga amêsên
ya kaganawan pinalyari, nag-arayan
sa sakit kaparisun gisay babayi ya
manganak.
23 Buy alwan kay kaganawan
pinalyari ya magkasakit. Nun
a agyan sikitamuy nananggap sa
nunan degalun Bapan Namalyari ya
sabay ya Ispiritu na, magkasakit ki-
tamu êt kaban mangêtêng kitamun
ibayuy lawini tamu buy ipakilalan
Bapan Namalyari ya sikitamuy mani
anak na.
24 Ta paubat sabitun inligtas ki-
tamu, dilag kitaminan pan-asaan.
Nuwa nu natanggap taminay pan-
asaan tamu, ayin kitaminan pan-
asaan, ta idi ya kantamu.
25 Nuwa nu ayin pun na pan-
asaan tamu, mangêtêng kitamun
dilag pamibabata.

26 Para êt baydu, nu mayna ki-
tamu, pansawpan kitamun Ispiritun
Bapan Namalyari. A tamu tanda nu
sabêt ta ipanalangin tamu, nuwa ya
Ispiritu na sabay ya makilunuslunus
kan Bapan Namalyari para kantamu
sa kapamilatan ayêng-êt ta a tamu
agyun sabin.
27 Buy si Bapan Namalyari ya
mangusisa sa bêkê tamu, tanda na
êt ta pan-isipin Ispiritu na tagawan
sabay ya makisabi kan Bapan Na-
malyari ayun sa kalabayan na para
sa mani tawuy pinili nan kay kana.
28 Tanda tamuy sa kaganawan
mangapalyari, manyag si Bapan Na-
malyari para sa ikakangêd mani
mangidu kana ya binêg na ayun sa
labay nan malyari.
29 Tagawan sabitun nuna pun, tan-
day nan Bapan Namalyari nu sis-
abêt ya magin anak na. Buy ya
mani ati, intalaga nan miparisu sa
Anak nay si Jesus amên siyay magin
panganay sa malakêy mipapatêl.
30 Kabay ya mani tawuy intalaga
na sabitun nuna pun, binêg na
amên magin anak na. Buy ya
mani binêg na, intuwad nan mat-
inêk. Buy ya intuwad nan matinêk,
binyanan nan karangalan.

Ya pangidun Bapan Namalyari

31 Kabay nu isipin tamuy dinyag
Bapan Namalyari kantamu, masabi
tamuy gawan kakampi tamu si Ba-
pan Namalyari, taganan ayin man-
ambut laban kantamu.
32 Nu ya sarili nan Anak, a na
in-imut, nun a indin na amên mati
para kantamu, pilmin idin na êt
kantamuy kaganawan.
33 Sikitamuy mani pinilin Ba-
pan Namalyari, sisabêt ya malyarin
magsabin dilag kitamun kasalanan?
Ayin, tagawan si Bapan Namalyari
ya nituwad kantamun matinêk.
34 Sisabêt ta makaatul parusa kan-
tamu? Ayin, tagawan mismun si
Cristu Jesus ya nati para kantamu.
Buy alwan kay abiin, inuman yan
pinabyay buy idi ya amêsên sa
wanan Bapan Namalyari ya mak-
isabi para kantamu.
35 Sisabêt ta makapisyay kan-
tamu sa pangidun Cristu? Ayin,
agyan makadanas kitamun kagul-
wan, kasakitan, pamasakit, layang,
ayin maiyaming, nadawak ka ka-
bilyan, o agyan kamatyan.

36 Kaparisun idi sa Kasulatan,
"Gawan kamuy Panginuun, pawa kay idi sa nadawak ka kabilyan.
Para kay mani tupay katatên."*
37 Nuwa agyan paradi ya kabilyan tamu, pilmin manambut kitamu sa kapamilatan Cristu ya mangidu kantamu.
38-39 Tagawan napilmi yakun ayin makapisyay kantamu sa pangidun Bapan Namalyari, agyan kamatyan o biyay, mani ang-el o nangadadawak ka ispiritu, ya mangapalyari amêsên o lanu, ya mani dilag kapangyarian, ya mani idi sa katag-ayan o sa kalalêan, o sabêt pun na mani pinalyari sa buun babun luta. Ayin taganan makapisyay kantamu sa pangidun Bapan Namalyari ya pan-ipakit na kantamu sa kapamilatan Cristu Jesus ya Panginuun tamu.

9

Si Bapan Namalyari buy mani Israelita

1 Amêsên, sikuy nakibêtêk kan Cristu, dilag gakun sabin kamuyuy pêtêg buy alwan kalaraman ta pagpapêtgan Ispiritun Bapan Namalyari sa nakêm kuy pêtêg ga ati ya sabin ku.
2 Sadyay lungkut ku buy mitalisay nakêm ku
3 para sa mani kalayi kuy kaparisu kun Judioy asê pun manampalataya. Nu malyari ta dayi, siku tana ya isumpan Bapan Namalyari buy misyay kan Cristu amên miligtas ta dayi sila.
4 Ya mani Israelita, intuwad silan Bapan Namalyarin anak na buy impakit na kallay sawang na. Nanyag si Bapan Namalyarin mani kasunduwan buy indin na kallay Kautusan. Tinurwanan na silan pêtêg ga pangulimên buy malakêy impangakun Bapan Namalyari kalla.
5 Ya pipuunpuunan la ya pinilin Bapan Namalyari. Buy sên napakadyag tawu si Cristu, naubat ya sa layi la. Si Cristuy Namalyarin kaganawan, sêpat yan ulimênên kanuman. Awuy Panginuun.
6 Agyan malakê kallay asê nanampalataya kan Jesus, asê labay sabin na asina natupad da pangakun Bapan Namalyari tagawan alwan kaganawan layin Israelita, maituwad pinilin Bapan Namalyari.
7 Buy alwa êt kaganawan ubat kan Abraham ya maituwad mani anak Abraham. Gawan sinabin Bapan Namalyari kan Abraham, "Kay mani anak ya ubat kan Isaac ya maituwad layi mu."*
8 Labay sabin alwan kaganawan anak Abraham maituwad anak Bapan Namalyari, nun a kay abitu silay in-anak ayun sa pangakun Bapan Namalyari kana.
9 Gawan paradi ya impangakun Bapan Namalyari kan Abraham, "Mag-udung ngaku sa paradi ya panawun sa sumunul la tawun buy dilag ganan anak ka liyaki si Sara."†
10 Alwan kay abiin, nun a nalyari êt ta abiin sabitun nabuktut si Rebecca sa kambal la anak na kan Isaac ya ninunu yan.
11-12 Bayu pun in-anak ka kambal, sinabi yan Bapan Namalyari kan Rebecca, "Maglingkud da anak muy panganay sa ali na."‡ Sinabi yan Bapan Namalyari ya abiin sabitun ayin pun nadyag ga mangêd o nadawak ka mani anak Rebecca amên maipapêtêg nay ya pamili na, asê nakaayun sa mangêd da diyag tawu, nun a sa sarili nan kalabayan.
13 Para êt bayduy sinabin Bapan Namalyari sa Kasulatan, "Kinaidwan kuy ali na ya sabay si Jacob. Nuwa si Esau ya kaka na, kinasulapwan kuya."§
14 Gawan di, dat sabin kaatag ya asê matinêk si Bapan Namalyari.

* **8:36 8:36** Mani Kanta 44:22. * **9:7 9:7** Genesis 21:12. † **9:9 9:9** Genesis 18:10; 18:14. ‡ **9:11-12 9:11-12** Genesis 25:23. § **9:13 9:13** Malakias 1:2-3.

Alwan parabaydu!
15 Tagawan sinabi na kan Moises sabitun nuna,
"Kalunusan kuy labay kun lunusan."*
16 Kabay ya pamilin Bapan Namalyari, alwan ayun sa kalabayan tawu o sa panyag mangêd, nun a sa lunus Bapan Namalyari.
17 Tagawan ayun sa Kasulatan, sinabin Bapan Namalyari sa arin Egipto, "Dinyag katan ari amên sa kapamilatan daygên ku laban kamu, maipakit kuy kapangyarian ku buy makilalay lagyu ku sa kaganawan tawu sa babun luta."†
18 Kabay kalunusan Bapan Namalyari ya labay nan kalunusan buy pakdêyên nay ulun labay nan pakdêyên.

Ya tubag buy lunus Bapan Namalyari

19 Dat paradi ya pan-isipin kaatag, "Nu parabaydu, uysiyan pan-atulun yapun Bapan Namalyari ya mani tawu sa mani kasalanan la ta? Sisabêt ta makasalungat sa kalabayan na?"
20 Nuwa sisabêt ka amên magdeklamun parabaysên kan Bapan Namalyari? Kay pinalyari kitamun Bapan Namalyari. Asê malyarin sabin gisay pinalyari sa namalyari kanay, "Uysiyan pinalyari muku yan paradi ta?"‡
21 Maialimbawa tamuy abiin sa gisay tawuy manyag banga. Ya gisay tawuy manyag banga, dilag yan karapatan agyan sabêt ta labay nan daygên sa pila. Malyari yan manyag luway kalasin pamyanan na ubat sa gigisay buntun pila: ya gisa, panggamitin sa kalutu buy ya gisay naman, panggamitin sa inallu-allu.
22 Para êt baydu si Bapan Namalyari. Dilag yan karapatan manyag nu sabêt ta labay na. Buy dilag yan karapatan mamipakit kapangyarian na buy mamipadanas tubag na sa mani tawuy makasalanan ya sêpat na dayin upudun. Nuwa agyan sêpat nayna dayi silan upudun, pinibabatan na sila pun êt.
23 Dinyag nay abiin amên ipakit nay sadyay kangêdan na sa mani tawuy pangkalunusan na ya sabay ya mani tawuy in-il-an nayna sabitun nuna pun amên parangalên na.
24 Buy kabilang kitamu sa mani tawuy binêg na, alwan kay ubat sa mani Judio, nun a ubat êt sa alwan Judio.
25 Paradi ya sinabin Bapan Namalyari sa librun Oseas,
"Ya manan alwa kun mani tawu,
bêgên kinan 'mani tawu ku.'
Buy ya manan a ku kinaidwan,
bêgên kinan 'kakaidwan ku.'§
26 Baydu sa lugal la pinisabyanan kun 'Alwa kataw tawu,'
bêgên silan mani 'anak Bapan Namalyari ya nabyay.' "*
27 Buy tungkul laman sa mani Israelita, sinabin Propeta Isaias,
"Agyan kasin lakê pun balas sa agid dagat ya layin Israel,
kay pêpêrad da miligtas kalla.
28 Tagawan tambêng buy napilmi ya pamarusa ya daygên Panginuun
sa mani tawu sa babun luta."†
29 Sinabi êt Isaias,
"Ya Panginuun na Makapangyarian,
namitagan yan dakun umnuy layi tamu.
Nu a na dayi dinyag ga abiin,
kaparisu kitamina dayin balayan Sodoma buy balayan Gomorra ya naupud dana."‡

Ya Israel buy Mangêd da Balita

30 Ati ya labay kun sabin. Ya mani alwan Judioy asê nagpilit magin matinêk, intuwad silan Bapan Namalyarin matinêk gawan sa panampalataya la kan Jesus.

* **9:15 9:15** Exodo 33:19. † **9:17 9:17** Exodo 9:16. ‡ **9:20 9:20** Isaias 29:16; 45:9. § **9:25 9:25** Hosea 2:23. * **9:26 9:26** Hosea 1:10. † **9:28 9:28** Isaias 10:22-23. ‡ **9:29 9:29** Isaias 1:9.

31 Nuwa ya mani Judioy nagpilit
magin matinêk sa kapamilatan pa-
nunul la sa Kautusan, a sila nagin
matinêk.
32 Uysiyan a sila ya nagin matinêk
ta? Tagawan nagtiwala sila sa diyag
la buy a sila nanampalataya kan
Jesu Cristu. Nidumpul sila sa "batuy
mamakadumpul."
33 Kaparisun abituy sinabin Bapan
Namalyari sa Kasulatan tungkul kan
Cristu,
"Elêwên yu! Nikabit takun gisay
batu sa Zion ya kapidumpu-
lan mani tawu
angga sa mipalukub sila.
Nuwa ya manampalataya kana, a ya
mipakadêng-êy."§

10

1 Mani mapatêl kuway, ya labay
ku buy pan-ipanalangin ku kan Ba-
pan Namalyari, abituy miligtas ta
dayi ya mani kalayi kun Judio.
2 Magpapêtêg gakun labaylabay
lan pagsuywan si Bapan Namalyari.
Nuwa a la tanda nu parasaantuy
pêtêg ga kapapaidu kan Bapan Na-
malyari.
3 Ta a la tanda nu parasaantun
ituwad Bapan Namalyarin matinêk
ka gisay tawu buy nanyag silayna
man sarili lan paralan. Kabay a la
sinunul la paralan Bapan Namalyari
amên ituwad silan matinêk.
4 Ta a la tanday sabay si Cristuy
katuparan Kautusan amên ya
kaganawan manampalataya kana,
ituwad dan Bapan Namalyarin
matinêk.

Ya kaligtasan para sa kaganawan

5 Paradi ya impasulat kan Moi-
ses tungkul sa tawuy pan-ituwad
Bapan Namalyarin matinêk batay
sa Kautusan, "Ya tawuy manunul
sa kaganawan utus Bapan Namal-
yari, mabiyan yan biyay ya ayin
katganan."*
6 Paradi yaman ya idi sa Kasula-
tan tungkul sa pangamatinêk sa ka-
pamilatan panampalataya, "Agana
mina sabin sa sarili muy 'Sis-
abêt ta magdakêy sa langit'† amên
lakwên si Cristun ipayêpa baydi buy
magsabi ya nu parasaantu kitamun
magin matinêk?
7 Buy agana mu êt sabin na kay-
langan dilag pun maku sa lugal
nangamamati"‡ amên ipaimata si
Cristu.
8 Nun a pansabin Kasulatan,
"Ya Sabin Bapan Namalyari, idi
yana kamuyu.
Idi baysên sa bêkê yu buy pansabin
bêbêy yu."§
Ya Sabin Bapan Namalyari, ayin
kaatag nun a ya panampalatayay
pan-ipangaral yan.
9 Nu ipapêtêg mu sa arapan mani
tawuy "Si Jesus ya Panginuun" buy
manampalataya kan buun bêkê ya
inuman yan pinabyay Bapan Namal-
yari, miligtas ka.
10 Tagawan pan-ituwad Bapan Na-
malyarin matinêk ya tawuy manam-
palataya kana un buun bêkê buy
pan-iligtas nay tawuy magpapêtêg
sa arapan mani tawuy, "Si Jesus ya
Panginuun."
11 Gawan idi sa Kasulatan, "Asê
mipakadêng-êy ya sisabêt man na
manampalataya kana."*
12 Ayin pamikaatag ga Judio sa
alwan Judio. Gawan gigisay Pangin-
uun kaganawan buy pagpalên nan
sadyay lakê ya kaganawan mamêg
kana.
13 Tagawan idi sa Kasulatan, "Nu
sisabêt man na mamêg sa Pangin-
uun, miligtas ya."†
14 Nuwa parasaantu silan mamêg
nu a sila pun manampalataya
kana? Buy parasaantu silan man-
ampalataya nu a la pun nalêngêy
tungkul kana? Buy parasaantu silan
makalêngê nu ayin mangaral kalla?

§ **9:33 9:33** Isaias 8:14; 28:16. * **10:5 10:5** Levitico 18:5. † **10:6 10:6** Deuteronomio 30:13.
‡ **10:7 10:7** Deuteronomio 30:13. § **10:8 10:8** Deuteronomio 30:12-14. * **10:11 10:11** Isaias 28:16. † **10:13 10:13** Joel 2:32.

15 Buy parasaantun mangaral ya
tawu tungkul kana nu asê in-utus?
Ati ya idi sa Kasulatan tungkul
sa mani in-utus na, “Mamangêd
êlêwên na pallumatêng mamipatan-
dan Mangêd da Balita.”‡
16 Nuwa alwan kaganawan
nakalêngên Mangêd da Balitay
nanampalataya. Ta sabitun nuna
pun, sinabin propeta Isaias, “Pang-
inuun, paran ayin naniwala sa in-
aral yan.”§
17 Kabay kay manampalatayay
tawu nu malêngê nay mangaral
Mangêd da Balita tungkul kan
Cristu. Buy malêngê na nu dilag
mangaral kana.
18 Dat paradi ya pan-isipin kaatag,
“Pêtêg nayin asê pun nakalêngên
Mangêd da Balitay mani Israelita?”
Alwan pêtêg ga abiin! Nakalêngê
silayna, tagawan idi sa Kasulatan,

“Nalêngê sa kaganawan lugal la
tunuy la,
buy ya pansabin la, nilatêng
ngana angga sa katganan
babun luta.”*

19 Dat paradi ya pan-isipin kaatag,
“Ya mani Israelita, a la pun nayi
yaman mapukatan na Mangêd da
Balita tungkul kan Cristu?” Alwan
pêtêg ga abiin! Tagawan ayun sa
insulat Moises, sinabin Bapan Na-
malyari kallay

“Paimunun kataw sa mani alwan
Israelita.
Patubagên kataw sa mani tawuy
ayin tanda.”†

20 Buy buun pas-êy sinabin Isaias
ya pan-ipasabin Bapan Namalyari
tungkul sa mani alwan Judio,

“Nakitan nakun mani tawuy asê
mangkap kangku.
Impakilala kuy sarili ku sa
mani asê mamatang tungkul
kangku.”‡

21 Nuwa tungkul laman sa Israel, ati
ya sinabin Bapan Namalyari,

“Nabuyut takinan mamêg buy
mangêtêng sa gisay bansay
nakdêy ya ulu
buy asê manunul kangku.”§

11

Ya lunus Bapan Namalyari sa Israel

1 Dat paradi ya pan-isipin yu, “In-
sakwil la nayin Bapan Namalyari ya
layin Israel ya pinili na?” Asê pêtêg
ga abiin! Tanda ku, ta siku man
ni gisa kun Israelita. Ubat taku sa
layin Benjamin ya ubat êt sa layin
Abraham.
2 Asê insakwil Bapan Namalyari
ya layin Israel ya pinili nayna
sabitun umpisa pun. A yu nayi tan-
day idi sa Kasulatan ya pamikisabin
mangêd Propeta Elias kan Bapan
Namalyari laban sa mani Israelita?
3 Ati ya sinabi na, “Panginuun,
pinati lay mani propeta mu buy in-
lasak lay mani pamiandugan kamu.
Kay siku tay nitagan buy labay laku
pun êt patin.”*
4 Nuwa ati ya pikitbay Bapan Na-
malyari kana, “Namipapawa kun
pituy libuy mani Israelitay para
kangku ya asê nangulimên sa diyus-
diyusan ya si Baal.†”
5 Para êt baydu amêsên. Di-
lag pun mani nitagan na Israelitay
pinilin Bapan Namalyari gawan sa
kangêdan na.
6 Amêsên, ya pamili na kalla, al-
wan gawan sa mangêd da diyag la,
nun a gawan sa kangêdan Bapan
Namalyari. Tagawan nu sa mangêd
da diyag la ya pamili na kalla,
asina malyarin sabin na gawan sa
kangêdan Bapan Namalyari.
7 Ya labay sabin abiin, agyan nag-
pilit ta mani Israelitan ituwad silan
Bapan Namalyarin matinêk, a la
pun êt naduwang nga abiin. Kay
mani pinilin Bapan Namalyari ya

‡ **10:15 10:15** Isaias 52:7. § **10:16 10:16** Isaias 53:1. * **10:18 10:18** Mani Kanta 19:4. † **10:19 10:19** Deuteronomio 32:21. ‡ **10:20 10:20** Isaias 65:1. § **10:21 10:21** Isaias 65:2. * **11:3 11:3** 1 Ari 19:10; 19:14. † **11:4 11:4** *Baal:* sabay ya diyusdiyusan mani Cananeo. 1 Ari 19:18

nakaduwang. Nuwa ya kaatag Israelita, pinakdêy nay ulu la.

8 Kaparisun abituy idi sa Kasulatan,
"Dinyag silan Bapan Namalyarin ayin nakêm.
Buy angga amêsên, para silan bulag o asê kalêngê sa kapêtêgan."‡
9 Sinabi êt David da tungkul kalla,
"Ya pagpesta la sabay ya pakadyag paratay kalla.
Midumpul buy maparusan sila.
10 Mabulag sila ta dayi
buy mangakukuba sa sadyay kasakitan kaban nabyay sila."§

11 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Nidumpul la mani Judio gawan a sila nanampalataya kan Jesus. Labay sabin, mipakadawak sila kanuman." Asê pêtêg ga abiin! Nuwa gawan sa pallabag la, nabiyan panawun na mani alwan Judio ya miligtas. Buy sa pakapakun baydu, mainggit ta mani Judio.

12 Ya pallabag la, nam-in maragul la nabang sa mani alwan Judio, tagawan nabiyan silan panawun na manampalataya kan Jesus. Nuwa nu manampalatayay na kan Jesus ya mani Judio, igit pun bayduy nabang nga maidin kalla.

Ya kaligtasan alwan Judio

13 Amêsên, ati ya sabin ku kamuyuy mani alwan Judio. Dinyag gakun apostul Bapan Namalyari para kamuyu, buy pan-ipagmaragul kuy tungkulan ku.

14 Dat sa kapamilatan ati, madyag kun magpadayag sa mani kaparisu kun Judio amên manampalatayay dakun umnu kalla buy miligtas.

15 Ya pamisakwil Bapan Namalyari sa mani Judio sabay ya paralan amên ikasundu kan Bapan Namalyari ya mani tawu sa babun luta. Kabay nu manampalatayay mani Judio buy manguman silan tanggapên Bapan Namalyari, para silaynan pinabyay manguman.

16 Maiparisu tamuy mani Judio sa ginêmês sa arina. Nu banal la ginêmês sa arina ya in-andug kan Bapan Namalyari, para êt bayduy buun arinay ginêmês. Buy nu banal la gisay yamut kayuy in-andug kan Bapan Namalyari, para êt bayduy sanga na.

17 Ya mani Judio, maiparisu sila sa gisay kayun ulibuy pinutus sa dakun umnuy sanga, gawan a sila nanampalataya. Buy sikaw wa mani alwan Judio, maiparisu kaw sa sangan ulibuy bêngat tan tinumubu ya intumpang bilang kasagilin pinutus sa sanga. Kabay niawyun kaw sa mani kangêdan Bapan Namalyari sa mani Judio.

18 Nuwa sikaw wa mani alwan Judio, agana kaw magpadayêw wa mas mangêd kaw sa mani Judioy imparisu sa sangay pinutus. Tagawan alwan sangay mamabyay sa yamut, nun a ya yamut ta mamabyay sa sanga.

19 Paradi ya pan-isipin yu, "Pinutus sila amên maitumpang kay."

20 Pêtêg ga abiin. Pinutus sila gawan a sila nanampalataya kan Cristu buy sikaw waman na intumpang gawan nanampalataya kaw. Kabay agana kaw magmatagay, nun a malimu kaw.

21 Tagawan nu pinutus Bapan Namalyari ya namtêg sanga ya sabay ya mani Judio, sikaw pun nayi, pilmin putusun nakaw.

22 Disati makitan tamuy kangêdan buy kaigpitan Bapan Namalyari. Maigpit ya sa mani tawuy nanyag kasalanan, nuwa mangêd ya kamuyu nu manugêl kaw sa kangêdan na. Nuwa nu asê, sikaw man, putusun êt.

23 Buy nu manampalatayay nay mani Judio, itumpang silan manguman sa puun kayu, gawan agyun daygên Bapan Namalyari ya abiin.

‡ **11:8 11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10.
§ **11:10 11:10** Mani Kanta 69:22-23.

24 Tagawan nu sikaw wa sangan puun kayun ulibuy bêngat tan tinumubu, naitumpang nakaw sa intanêm ma puun kayun ulibu agyan asê taganan pandaygên na abiin, kapamitumpang manguman Bapan Namalyari un mani sangay manan pinutus sa intanêm ma puun kayun ulibu.

Si Bapan Namalyari ya mapallunus sa kaganawan

25 Mani mapatêl la alwan Judio, labay kun matandan yuy gisay nakaliim ma kapêtêgan ya kay babayu kun ipatanda kamuyu. Dat pan-isipin yuy mamangêd kaw kaysa sa mani Judio. Nuwa agyan malakê sa mani Judioy nakdêy ya ulu amêsên, dilag katganan na panawun na abiin, gawan kay panêngganan miustuy bilang mani alwan Judioy manampalataya kan Cristu.

26 Pamakayarin abiin, miligtas ya kaganawan Israelita kaparisun idi sa Kasulatan,
"Maubat sa Zion ya Mamiligtas.
Itas nay kadawakan sa layin Jacob.
27 Daygên kuy kasunduwan na ati kalla,
itas kuy mani kasalanan la."*

28 Gawan asê tinanggap mani Judioy Mangêd da Balita tungkul kan Jesus, napagkatubag silan Bapan Namalyari amên sikaw wa mani alwan Judio, mabiyan kaw panawun miligtas. Nuwa gawan ya mani Judioy pinilin Bapan Namalyari, kaidwan na sila pun êt gawan sa pangaku na sa mani ninunu la.

29 Gawan na pamêg Bapan Namalyari buy degalu na, asê magbayu.

30 Sikaw wa mani alwan Judio, mana kaw asê manunul kan Bapan Namalyari, nuwa kinalunusan nakaw gawan asê nanunul la mani Judio.

31 Para êt bayduy mani Judio ya sa kapakan a la panunul kan Bapan Namalyari, kinalunusan na sila kaparisun lunus na kamuyu.

32 Tagawan pinasawan Bapan Namalyari ya magin ipus kasalanan na kaganawan tawu amên maipakit na kallay lunus na.

Pangulimên kan Bapan Namalyari

33 Sadyay kangêdan Bapan Namalyari! Nalalêlalêy kabiyasnan buy tanda na!
A tamu agyun intindin na balang labay na buy dyag na!
34 Sisabêt ta mamakatandan idi sa isip Panginuun?
Sisabêt êt ta makapagpayu kana?†
35 Sisabêt ta makapam-i kanan dakun sabêt
amên ablasên nan utang nga nakêm?‡
36 Tagawan ya kaganawan bagay, ubat kana buy sa kapamilatan na buy para kana.
Ulimênên ya Bapan Namalyari kanuman! Awuy Panginuun.

12

Pamibiyaybiyay bilang manampalataya

1 Kabay mani mapatêl, makisabi yaku kamuyu alang-alang sa sadyay lunus Bapan Namalyari kantamu, idin yu kanay mani lawini yu bilang andug ga nabyay, banal buy kapapaidu kana, ta abiin ya pêtêg pangulimên kana.

2 Gana yu tubsun na mani pandaygên mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari, nun a pasawan yun pawan ibayun Bapan Namalyari ya isip yu amên matandan yuy kalabayan na, nu sabêt ta mangêd, ganap buy kapapaidu sa pangêlêw na.

3 Gawan sa kangêdan Bapan Namalyari kangku, pansabin ku kamuyuy agana yu paulagan na sarili yu un igit pun sa ustu.

* **11:27 11:27** Isaias 59:20-21; Isaias 27:9; Jeremias 31:33-34. † **11:34 11:34** Isaias 40:13. ‡ **11:35 11:35** Job 41:11.

Nun a, papakaisipin yuy pêtêg
yun kaagyuwan ayun sa panam-
palatayay indin Bapan Namalyari
kamuyu.
4 Malakêy partin lawini tamu,
nuwa balang parti, dilag sarisarilin
pandaygên.
5 Para kitamu êt bayduy mani
manampalataya. Agyan malakê
kitamu, gigisay lawini tamu kan
Cristu, buy balang gisa kantamu
mibêbêtêk.
6 Magmikakanayun na kaagyuwan
na ubat kan Bapan Namalyari buy
pan-idigalu na kantamuy abiin
ayun sa kangêdan na. Kabay
gamitin tamuy abiin na kaagyuwan.
Nu ya kaagyuwan gisay tawu,
mamipatandan sabi ya ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari, kaylan-
gan nan ipatanday abiin ayun sa
panampalataya na.
7 Nu ya kaagyuwan gisay tawu,
paglingkud sa kaparisu, maglingkud
ya. Nu manuruy na man êt, manuru
ya.
8 Nu sabi ya pamapas-êy, magsabi
yan pamapas-êy. Nu pam-i, mam-
i yan buun nakêm. Nu mamunu,
mamunu yan buun sipêg, buy nu
panawup sa mangaylangan, man-
awup yan dilag tula.
9 Miiidu kaw tapat. Kasulapwan
yuy nadawak ka diyag buy pawa
yun daygên na mangêd.
10 Miiidu kaw bilang mipapatêl
kan Cristu. Galangên yuy balang
gisa un igit pun sa panggalang la
kamuyu.
11 Agana kaw magtamad, nun a
magpakasipêg kaw buy buun bêkê
kaw maglingkud sa Panginuun.
12 Buy gawan dilag kaw
kapilmiyan kan Bapan Namalyari,
matula kaw. Mibabata kaw sa
mani kasakitan buy pawa kaw
manalangin.
13 Sawpan yuy mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana ya mangay-
langan. Buy pasunun yu sa bali yuy
mani dayuwan.
14 Manalangin kaw kan Bapan
Namalyari ya pagpalên nay mani
tawuy mamasakit kamuyu. Pag-
palên yu sila buy agana yu sila
isumpa.
15 Makitula kaw sa mani mat-
ula buy makidamay kaw sa mani
malungkut.
16 Bumyay kaw un dilag
pamikibêtêk sa balang gisa.
Agana kaw magmatag-ay, nun a
makipagkaluguran kaw sa mani
tawuy nayêpay kabilyan. Agana
kaw magbibiyasa.
17 Nu dilag manyag nadawak
kamuyu, agana yu sila ablasên
nadawak. Daygên yuy mangêd sa
pangêlêw kaganawan tawu.
18 Daygên yuy kaganawan agyu yu
amên bumyay kaw dilag mangêd da
pamikiawyun sa kaganawan tawu.
19 Mani kakaidwan, agana kaw
mangablas, nun a ipabaala yu kan
Bapan Namalyari, tagawan sinabin
Panginuun sa Kasulatan, “Sikuy
mangablas, sikuy mamarusa.”*
20 Kabay
“Nu layangên na kapati mu, pakan
muya.
Nu napêl-ang ya, paynêmên
muya.
Gawan nu daygên muy mani abiin,
mipakadêng-êy ya sa sarili
na.”†
21 Agana kaw magpasambut sa
nadawak, nun a sambutun yuy
nadawak sa kapamilatan panyag
mangêd.

13

*Pagpasakup sa mani manungku-
lan*

1 Magpasakup kaw kaganawan
sa mani manungkulan sa gubernu.
Ta ubat kan Bapan Namalyari ya
tungkulan la buy siya ya nami-
paiknu kalla.
2 Kabay ya mallumaban sa mani
manungkulan, mallumaban ya êt

* **12:19 12:19** Deuteronomio 32:35. † **12:20 12:20** Mani Kawikaan 25:21-22.

kan Bapan Namalyari ya nami-
paiknu kalla. Buy gawan di, paru-
san na sila.
3 Ya mani manungkulan, a
sila sêpat kalimwan mani tawuy
manyag mangêd. Ya sêpat taman
malimu kalla, abituy mani tawuy
manyag nadawak. Kabay nu labay
yun ayin kaw kalimwan sa mani
manungkulan, daygên yuy mangêd
buy dayêwên lakaw pun êt.
4 Tagawan ya mani manungkulan,
maglingkud sila kan Bapan Namal-
yari para sa ikakangêd yu. Nuwa nu
manyag kaw nadawak, sêpat kaw
malimu gawan nagkapangyarian
silan parusan kaw. Maglingkud sila
kan Bapan Namalyari ya mamarusa
sa mani manyag nadawak.
5 Kabay magpasakup kaw sa mani
manungkulan, alwan kay amên a
kaw maparusan, nun a gawan tanda
yinay abiin na ustu yun daygên.

6 Abiin êt ta sangkan ya siyan
mam-i kitamun buwis sa gubernu.
Tagawan ya mani manungkulan,
lingkud silan Bapan Namalyari buy
kay pandaygên lay tungkulan la.
7 Kabay idin yuy sêpat yun idin.
Bayaran yu sa gubernuy buwis yu,
galangên yuy sêpat yun galangên
buy parangalên yuy sêpat yun
parangalên.

Tungkulan sa balang gisa

8 Agana yu pasawan mabuyutan
na utang yu sa sisabêt man, liban
ta sa utang nga nakêm ma dilag
pangidu sa balang gisa. Tagawan
ya mangidu sa kaparisu na sabay
ya manupad sa Kautusan Bapan Na-
malyari.
9 Ya mani kautusan, ati sila ya
"Agana ka makikanayun, agana ka
mamatin tawu, agana ka manakaw,
buy agana mu angadên ya alwan
kamu."* Si abiin sila buy ya kaatag
pun na mani kautusan, idi sa lalên
gigisay utus, "Kaidwan muy ka-
parisu mun tawu kaparisun pangidu
mu sa sarili mu."†
10 Ya tawuy mangidu, a ya manyag
nadawak sa kaparisu na. Kabay nu
miiidu kitamu, pantuparên tamuy
buun Kautusan.
11 Daygên yuy abiin gawan tanda
yuy marani yanay pallumatêng Je-
sus. Kabay mimata kawna ta marani
yay uras pamiligtas kaysa sabitun
nuna kitamun nanampalataya.
12 Ta sabitun nuna, para kitamun
idi sa kadlêman, nuwa amêsên
marani yan maranun. Kabay
lakwanan taminay panyag tamun
nadawak kaparisun pandaygên
mani tawuy idi sa kadlêman. Buy
il-an tamuy sarili tamu sa panyag
mangêd ya paran pan-isulud tamuy
panagka ya gamitin sa nasawang.
13 Bumyay kitaminan mangêd
kaparisun pambumyay mani tawuy
idi sa nasawang. Agana ki-
tamu maglasing, agana kitamu
makiawyun sa maguluy pagsaya,
agana kitamu makikanayun, agana
kitamu manyag kalaswaan, agana
kitamu makipati buy agana kitamu
mikakasêm.
14 Muna, pakitbusan tamuy biyay
Panginuun Jesu Cristu. Buy agana
tamu sunulun na kalabayan lawini
tamu.

14

Agana mangatul patêl

1 Tanggapên yuy patêl la mayna
sa panampalataya buy agana yu
pisubakan na tungkul sa sarili nan
paniwala.
2 Alimbawa, dilag patêl la mani-
walan ya kaganawan pangkanên,
malyarin kanên. Nuwa dilag êt
patêl la maynay panampalatayay
maniwalan kay gulay ya sêpat nan
kanên.
3 Ya tawuy maniwalan malyarin
kanên na kaganawan, agana ya
dayi mandustak tawuy kay gulay ya
pangkanên. Ya tawuy maniwalan

* **13:9 13:9** Exodo 20:13-15; 20:17; Deuteronomio 5:17-19; 5:21. † **13:9 13:9** Levitico 19:18.

kay gulay ya sêpat nan kanên,
agana ya êt dayi mangusgan tawuy
maniwalan malyarin kanên na ka-
ganawan, tagawan parisu silan pan-
tanggapên Bapan Namalyari.
4 Sisabêt ka amên mangusgan ipus
kaatag? Kay ya amung nay malyarin
mangusga kana nu ustu o mali ya
dinyag ipus na. Para êt baydu kan-
tamun mani manampalataya. Kay
ya Panginuun Jesus ya malyarin
mangusga kantamu nu ustu o asêy
mani pandaygên tamu. Buy madyag
tamuy ustu gawan pansawpan na
kitamu.
5 Dilag mani tawuy maniwalan
mas maulagay gisay allu kaysa sa
kaatag. Dilag êt taman tawuy kay
pariparisu kanay kaganawan allu.
Ya balang gisa, sêpat asê mag-
mikakunu sa paniwala na tungkul
sa mani bagay ya abiin.
6 Ya tawuy dilag pampaulagan na
allu, manyag ya para sa Pangin-
uun. Buy ya tawuy mangan agyan
sabêt ta kanên, manyag ya êt para
sa Panginuun, tagawan pampasala-
matan nay Bapan Namalyari para
sa pangkanên na. Ya asê mangan
umnuy kalasin pangkanên, manyag
ya êt para sa Panginuun buy mag-
pasalamat ya êt kan Bapan Namal-
yari.
7 Ayin gisa man kantamuy mam-
bumyay kay para sa sarili na buy
ayin êt gisa man kantamuy manga-
mati kay para sa sarili na.
8 Nu mambumyay kitamu, mam-
bumyay kitamu para sa Panginuun.
Buy nu mati kitamu, mati kitamu
para sa Panginuun. Kabay mabyay
kitamu man o mati, sa Panginuun
kitamu.
9 Tagawan nati si Cristu buy
nanguman yan nabyay amên magin
Panginuun yan mani nabyay buy
nangamamati.
10 Kabay agana yu usgên o
dustakên na patêl yu kan Cristu.
Tagawan sikitamun kaganawan,
mag-arap kitamu sa pangukum
Bapan Namalyari.
11 Tagawan pansabin Panginuun
sa Kasulatan, “Nu parasaantun
napilmi ya nabyay yaku, para
êt baydun napilmi ya manduku
kangkuy balang gisa buy kilalanên
laku bilang Namalyari.”*
12 Kabay sikitamun kaganawan,
managut kan Bapan Namalyari sa
mani dinyag tamu.
13 Kabay agana tamu usgên na
balang gisa, nun a sêpat kitamun
magdisisyun ya a tamina daygên
na mani bagay ya magin sangkan
pangasalanan mapatêl tamu.
14 Gawan nakibêtêk kaku sa Pang-
inuun Jesus, taganan maniwala kun
ayin pan-ibawal la kanên. Nuwa
nu pan-isipin gisay tawuy dilag
pangkanên na madinat buy bawal
kanên, agana nayna kanên.
15 Nu matibsêy patêl mu gawan sa
pangkanên mu, alwaynan pangiduy
pan-ipakit mu kana. Agana mu
ipakadawak ka patêl mu kan Cristu
gawan sa kanên, ta nati êt si Cristu
para kana.
16 Agana mu daygên na dakun
sabêt ta bagay, agyan mangêd para
kamu, nu mamipakadawak sa patêl
mu sa panampalataya.
17 Tagawan na pag-arin Bapan
Namalyari, alwan tungkul sa
pangkanên o pan-inêmên, nun a
tungkul sa matinêk ka pamibiyay-
biyay, kapatêtbêkan buy kasiglan
na ubat sa Ispiritun Bapan Namal-
yari.
18 Ya maglingkud kan Cristu sa
parabaysên na paralan, kapapaidu
ya kan Bapan Namalyari buy pang-
galangên yan kaparisu nan tawu.
19 Kabay pagpilitan tamun daygên
na mangêd da pamikiawyun sa
balang gisa un dilag pamapas-êy.
20 Agana mu sirên na panam-
palatayan gisay tawuy nailigtas san
Bapan Namalyari, gawan kay sa
pangan mu. Kaganawan pangkanên
malyarin kanên, nuwa nu magin

* **14:11 14:11** Isaias 45:23.

sangkan na abiin un pangasalanan
kaatag, asê mangêd nu kanên muy
abiin.
21 Mas mangêd tay ganay na man-
gan karni o minêm alak o daygên
na gisay bagay nu abituy magin
sangkan pangasalanan patêl mu.
22 Kabay sabêt man na paniwalan
mu sa mani bagay ya abiin, kay
sika tana buy si Bapan Namalyari
ya magtanda. Pinagpalay tawuy
asê pan-usigin nakêm na gawan sa
panyag nan mani bagay ya ustu sa
paniwala na.
23 Nuwa nu sisabêt man na man-
gan un magluway nakêm tungkul
sa pangkanên na, mangasalanan
ya gawan asê makaayun na abiin
sa paniwala na. Tagawan sabêt
man na mani pandaygên tamu, nu
asê makaayun sa paniwala tamu,
kasalanan na abiin.

15

Bumyay kitamu para sa ikakangêd kaatag

1 Sikitamuy nangapapas-êy sa
panampalataya, pibabatan tamun
sawpan na mapatêl tamuy man-
gayna sa panampalataya. Alwan kay
ikasaya tamuy isipin tamu,
2 nun a ya ikasaya êt kaatag amên
pumas-êy êt ta panampalataya la.
3 Agyan si Cristu, alwan ikasaya
nay inisip na, nun a ayun sa Kasu-
latan,
"Sa pamustak la kamu, sikuy pinus-
tak la."*
4 Ta ya kaganawan Kasulatan
Bapan Namalyari sabitun nunan
panawun, insulat amên turwanan
kitamu. Buy sa kapamilatan Ka-
sulatan Bapan Namalyari, mabiyasa
kitamun mibabata buy pumas-êy
ya nakêm tamu. Buy sa paka-
pakun baydu, mabiyan kitamun
kapilmiyan sa mani pangakun Ba-
pan Namalyari.
5 Si Bapan Namalyari ya
mamapas-êy buy mam-in kapiba-
batan kantamu ya sabay ya man-
awup dayi kamuyun bumyay dilag
pamibêbêtêk bilang mani tagasunul
Cristu Jesus.
6 Sa pakapakun baydu, miaawyun
kaw mangulimên kan Bapan Namal-
yari ya Namalyari buy Panginuun
tamun Jesu Cristu.

Ya Mangêd da Balita para sa mani alwan Judio

7 Kabay tanggapên yuy balang
gisa kaparisun pananggap Cristu ka-
muyu amên maulimên si Bapan Na-
malyari.
8 Ganakên yuy naglingkud si
Cristu sa mani Judio amên ipapêtêg
nay tapat si Bapan Namalyari sa
mani pangaku na sa mani ninunu
la.†
9 Buy alwan kay abiin ta impakit
êt Cristuy lunus Bapan Namalyari
sa mani alwan Judio amên sa paka-
pakun baydu, maulimên la êt si
Bapan Namalyari. Paradi ya idi sa
Kasulatan,
"Kabay ulimênên katay Bapan Na-
malyari sa lukup mani alwan
Judio,
buy magkanta kun pangulimên
kamu."‡
10 Buy sinabi pun êt sa Kasulatan,
"Sikaw wa mani alwan Judio, mak-
itula kaw sa mani Israelitay
pinilin Bapan Namalyari."§
11 Buy sinabi pun,
"Sikaw wa mani alwan Judio,
ulimênên yu si Bapan Namal-
yari
buy sikaw wa idi sa kaganawan
bansa, mangulimên kaw
kana."*
12 Sinabi yaman propeta Isaias,
"Maubat sa layin Jesse
ya gisay mamunu sa mani al-
wan Judio,
Buy sabay siyay pan-asaan la."†

* **15:3 15:3** Mani Kanta 69:9. † **15:8 15:8** Impangakun Bapan Namalyari sa mani ninunu la ya lumatêng ya Mamiligtas. ‡ **15:9 15:9** 2 Samuel 22:50; Mani Kanta 18:49. § **15:10 15:10** Deuteronomio 32:43. * **15:11 15:11** Mani Kanta 117:1. † **15:12 15:12** Isaias 11:10.

13 Si Bapan Namalyari ya mam-
in kapilmiyan kantamu, siya êt
dayi ya mam-i kamuyun buun tula
buy kapatêtbêkan sa kapamilatan
panampalataya yu kana. Sa paka-
pakun baydu, madagdagan pun na
kapilmiyan yu sa kapamilatan ka-
pangyarian Ispiritu na.

Ya sangkan panulat Pablo

14 Mani mapatêl, tanda kuy natu-
pus kaw kangêdan, dilag kaw us-
tuy katandan sa panampalataya kan
Jesus buy katanda kaw mamipa-
ganaka sa balang gisa.
15 Paraman baydu, napas-êy ya
nakêm kun nanulat kamuyu tungkul
sa mani bagay ya sêpat kun ipa-
ganaka kamuyu. Tagawan sa
kangêdan Bapan Namalyari,
16 dinyag nakun lingkud Cristu
Jesus bilang pari sa mani alwan
Judio. Buy pan-iaral kuy Mangêd
da Balitan Bapan Namalyari kalla
amên magin kaparisu silan andug
ga kapapaidu kan Bapan Namalyari
buy in-il-an sila para kana sa ka-
pamilatan Ispiritu na.
17 Buy gawan nakibêtêk kaku kan
Cristu Jesus, maipagmaragul kuy
paglingkud ku kan Bapan Namal-
yari.
18 Buy ayin nakun kaatag maipag-
maragul nun a ya mani dinyag
Cristu sa kapamilatan ku. Ta sa
kapamilatan mani pagsabi ku buy
diyag ku, naisagyat kuy mani alwan
Judio ya manunul kan Bapan Na-
malyari.
19 Nadyag kuy abiin sa sawup
mani imala, mani mamakaupapas
sa diyag buy sa kapamilatan ka-
pangyarian Ispiritun Bapan Na-
malyari. Kabay ubat sa balayan
Jerusalem angga sa prubinsyan
Ilirico, naipatanda kinay Mangêd da
Balita tungkul kan Cristu.
20 Ayin nakun kaatag labay daygên
nun a maiaral kuy Mangêd da Balita
sa mani tawuy asê pun nakakilala
kan Cristu, alwan sa mani tawuy
naturwanan nan kaatag.
21 Idi sa Kasulatan,

"Makilala yan mani tawuy asê pun
nakatanda tungkul kana.
Makapukat ta asê pun
nakalêngê tungkul kana."‡

Ya sangkan pamakun Pablo sa Roma

22 Ya pangaral ku sa mani lugal
baydi ya sabay ya sangkan ya siyan
angga amêsên, a ku milakulaku ka-
muyu baysên.
23 Nuwa amêsên, nayari kinay
mani pandaygên ku baydi buy
gawan nabuyut takinan kalabay
maku baysên,
24 pan-asaan kuy mapikakit ki-
tamina amêsên. Sa pamaku ku
sa Espanya, magdan naku baysên.
Buy tanda kuy agyan a ku mabuyut
baysên, matula ku sa pamikakit
tamu. Labaylabay ku êt ta masaw-
pan yuku sa pamaku ku sa Espanya
ubat baysên.
25 Nuwa amêsên, maku waku pun
sa Jerusalem amên iatêl la sawup sa
mani pinilin Bapan Namalyarin kay
kana.
26 Tagawan na mapatêl sa prubin-
syan Macedonia buy sa prubinsyan
Acaya, matula silan nam-in sawup
para sa mani kaluluy mani pinilin
Bapan Namalyarin kay kana baydu
sa Jerusalem.
27 Matula lan dinyag ga abiin buy
abiin na ustu, gawan dilag silan
utang nga nakêm sa mani mapatêl la
Judio sa Jerusalem. Gawan abiin na
alwan Judio, nadakayan silan pag-
papalan ispiritwal un mani Judio.
Kabay sêpat la êt sawpan na mani
Judio sa mani kaylangan la.
28 Pamakayari kun maipalêt ta
natipun na sawup sa mani mapatêl
sa Jerusalem, magdan naku baysên
kamuyu bayu waku maku sa Es-
panya.

‡ **15:21 15:21** Isaias 52:15.

29 Tanda kuy sa pamaku ku
baysên, lubus kitamun pagpalên
Cristu.
30 Kabay makisabi yaku kamuyuy
mapatêl, alang-alang sa Panginuun
Jesu Cristu buy sa pangiduy indin
kantamun Ispiritun Bapan Namal-
yari, sawpan yuku sa kapamilatan
buun nakêm yun panalangin kan
Bapan Namalyari para kangku.
31 Manalangin kaw para kangku
amên miligtas saku sa mani asê
manampalataya kan Jesus sa pru-
binsyan Judea. Buy manalangin
kaw êt ta ya sawup pa gêtan ku sa
mani pinilin Bapan Namalyarin kay
kana ya idi sa Jerusalem, matula lan
tanggapên.
32 Sa pakapakun baydu, nu kal-
abayan Bapan Namalyari, matula
kun lumatêng baysên kamuyu buy
makapagpaynawa sa lukup yu.
33 Mapakamuyu ta dayi si Ba-
pan Namalyari ya pangubatan kap-
atêtbêkan. Awuy Panginuun.

16

Mani Pangumusta

1 Amêsên, labay kun ipakilala
kamuyuy patêl tamu ya si Febe.
Maglingkud ya sa mani manam-
palatayay miaawyun na idi sa bal-
ayan Cencrea.
2 Makisabi yaku kamuyun tang-
gapên yuya bilang patêl sa Pang-
inuun, gawan abiin ya ustuy pan-
daygên sa mani pinilin Bapan Na-
malyarin kay kana. Sawpan yuya sa
sabêt man na kaylangan na, gawan
malakêy nasawpan na buy gisa kina
baydu.
3 Sabin yu kallan Priscila buy kan
Aquilay nagpapakun silayna.
Kaparisu ku silan maglingkud
kan Cristu Jesus.
4 In-il-an lay biyay la para kangku.
Maragul la utang nga nakêm ku
kalla buy alwan kay siku, nun
a agyan ya kaganawan manam-
palatayay miaawyun na alwan Ju-
dio.
5 Sabin yu êt sa mani manam-
palatayay miaawyun na miti-
tipun sa bali lan Aquila buy
Priscila ya nagpapakun silayna.
Sabin yu êt sa kakaidwan kun
kaluguran ya si Epeneto ya
nagpapakun nina. Sabay siyay
nunan nanampalataya kan
Cristu sa prubinsyan Asia.
6 Sabin yu kan Mariay nagsipêg
naglingkud kamuyu, ya nagpa-
pakun nina.
7 Sabin yu kallan Andronico buy
Junia ya mani kaparisu kun
Judio ya nagpapakun silayna.
Nakaawyun ku sila sa sukulan
buy nuna sila kangkun nanam-
palataya kan Cristu buy kilala
silan mani apostul.
8 Sabin yu êt kan Ampliato
ya kakaidwan kun kaluguran
sa Panginuun ya nagpapakun
nina.
9 Sabin yu êt kan Urbano ya
kaparisu kun maglingkud kan
Cristu buy sa kakaidwan kun
kaluguran ya si Estaquis ya nag-
papakun silayna.
10 Sabin yu êt kan Apeles ya gisay
napaptêgan tapat ta lingkud
Cristu ya nagpapakun nina.
Sabin yu êt sa pamilyan Aristob-
ulo
11 buy sa kaparisu kun Judioy si
Herodion
buy sa mapatêl sa Panginuun
sa pamilyan Narciso ya nagpa-
pakun silayna.
12 Sabin yu êt kallan Trifena
buy si Trifosa ya mani masipêg
maglingkud sa Panginuun ya
nagpapakun silayna.
Sabin yu êt sa kakaidwan kun
kaluguran na si Persida ya
masipêg naglingkud sa Pangin-
uun ya nagpapakun nina.
13 Sabin yu êt kan Rufo ya
gisay mangêd da maglingkud
sa Panginuun ya nagpapakun
nina. Sabin yu êt sa indu nay
para kinan indu ya nagpapakun
nina.

14 Sabin yu kallan Asincrito,
Flegonte, Hermes, Patrobas,
Hermas buy sa mani mapatêl
la kaawyun lay nagpapakun
silayna.
15 Sabin yu êt kallan Filologo,
Julia, Nereo buy sa patêl nay
babayi, si Olimpas, buy sa ka-
ganawan kaawyun lan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana ya
nagpapakun silayna.
16 Miaapêt kaw bilang mipapatêl
kan Cristu.
Pan-ipasabin kaganawan pustun
manampalatayay miaawyun
baydi ya nagpapakun kawna.

17 Mani mapatêl, mangillag kaw sa
mani tawuy manyag pamisisyay buy
magin sangkan amên magpabukut
kaw sa panampalataya yu. Man-
garal sila laban sa mani aral la
tinanggap yu. Kabay magpakarayu
kaw kalla.
18 Ya mani tawuy parabaysên, al-
wan Panginuun tamun Jesu Cristuy
paglingkuran la, nun a kay sarili
lan kalabayan na paglingkuran la.
Buy pan-ilitêp lay mani tawuy ayin
mayngan tanda tungkul kan Cristu
sa kapamilatan mangangêd buy ma-
makapaiduy pagsabi la.
19 Nibalita sa kaganawan ya
panunul yu sa Panginuun. Kabay
matula ku. Nuwa labay kun
magpakabiyasa kaw sa panyag
kangêdan buy ayin tanda sa panyag
kadawakan.
20 Si Bapan Namalyari ya pangu-
batan kapatêtbêkan, marani nay-
nan ipasambut kamuyu si Satanas.

Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Panginuun tamun Jesu
Cristu.
21 Nagpapakun kaw, sabin Timo-
teo ya kaparisun kun maglingkud
sa Panginuun buy silan Lucio, Jason
buy Sosipatro ya mani kaparisu kun
Judio.
22 Siku si Tercio ya nakibêtêk sa
Panginuun ya pinasulat Pablo sa
sulat nan ati ya magsabi kamuyun
nagpapakun kawna.
23 Pan-ipasabi êt Gaius ya nagpa-
pakun kawna. Siku si Pablo ya mak-
ibêlêw baydi sa bali na buy baydi êt
mititipun na mani manampalatayay
miaawyun.

Pan-ipasabi êt patêl tamun si
Quartus buy si Erasto ya pініti-
walan peran balayan ya nagpa-
pakun kawna.
24 [Pagpalên kaw kaganawan
Panginuun tamun Jesu Cristu. Awuy
Panginuun.]
25 Ulimênên tamu si Bapan Na-
malyari ya sabay ya mamapas-êy
panampalataya yu sa kapamilatan
Mangêd da Balitay pan-ipatanda ku
kamuyu. Ya Mangêd da Balitay
tungkul kan Jesu Cristu, manaynan
inliim sa makarang nga panawun,
26 nuwa pan-ipatanday na amêsên
sa kaganawan bansa sa kapamila-
tan mani insulat mani propeta. Si
Bapan Namalyari ya ayin kamatyan,
in-utus nay ipatanda tamuy Mangêd
da Balita sa kaganawan tawu amên
manampalataya sila buy manunul
kana.
27 Gigisan Bapan Namalyari ya
taganan magtandan kaganawan.
Ulimênên tamu ya kanuman sa
kapamilatan Jesu Cristu! Awuy
Panginuun.

Ya Nunan Sulat Pablo sa mani taga CORINTO

1 Siku si Pabloy binêg Bapan Namalyari ayun sa kalabayan na amên magin apostul Jesu Cristu, kaawyun ku si Sostenes ya patêl tamu sa panampalataya. Ubat kanyan na sulat ta ati.

2 Nagpapakun kawnay mani mapatêl yan na manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun ya idi baysên sa balayan Corinto, sikaw wa pinilin Bapan Namalyarin kay kana sa kapamilatan pamikibêtêk yu kan Jesu Cristu. Binêg nakaw amên magin banal, kaawyun na kaganawan mamêg sa Panginuun tamun Jesu Cristu saantu man na lugal. Siyay Panginuun tamun kaganawan.

3 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari ya Bapa tamu buy sa Panginuun Jesu Cristu.

Mani kaagyuwan na ubat kan Cristu

4 Pawa kun magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan sa mani kangêdan na indin na kamuyu sa kapamilatan pamikibêtêk yu kan Jesu Cristu.

5 Gawan sa pamikibêtêk yu kana, pinatigsaw kaw Bapan Namalyari sa kaganawan kaagyuwan, sa kaganawan pagsabi buy sa kaganawan kabiyasnan.

6 Gawan sa parabaysên, napaptêgan yun pêtêg ga mani inturu yan kamuyu tungkul kan Cristu.

7 Kabay kaban nasabêk kaw mangêtêng sa pag-udung Panginuun tamun Jesu Cristu, idi kamuyuy kaganawan kaagyuwan na indin Ispiritun Bapan Namalyari.

8 Pakapas-êyên Bapan Namalyari ya panampalataya yu angga sa katganan amên ayin makitan na nadawak sa biyay yu sa allun pagudung Jesu Cristu.

9 Tapat si Bapan Namalyari ya namêg kamuyu amên makibêtêk sa Anak na ya si Jesu Cristu ya Panginuun tamu.

Ya pamisisyay mani manampalataya

10 Mani mapatêl ku, bilang gisay apostul Panginuun tamun Jesu Cristu, makisabi yakun itgên yinay pamitutubagan yu, nun a mibêbêtêk kaw kaganawan sa pagsabi buy agana kaw misisyay. Mibêtêk kaw sa pangisip buy sa kalabayan.

11 Pansabin ku kamuyuy abiin ya mapatêl, gawan dilag ubat sa balin Cloe ya nipatanda kangkun pasabtan mipapati kaw.

12 Ati ya labay kun sabin, nangapiaatag kaw nan pansunulun na manuru. Pasabtan kaatag kamuyun, “Kan Pablo waku.” Si kaatag gaman, “Kan Apolos saku.” Pasabtan dilag êt kaatag magsabin, “Kan Pedro waku” buy si kaatag gaman, “Kan Cristu waku.”

13 Awta, nangapiaatag nayi si Cristu? Si Pablo nayi ya impaku sa kurus para kamuyu? Binawtismuwan kaw nayi sa lagyun Pablo?

14 Salamat kan Bapan Namalyari gawan ayin nakun binawtismuwan kamuyu liban kallan Crispo buy Gaius.

15 Kabay ayin makapagsabin binawtismuwan kataw sa lagyu ku.

16 Binawtismuwan ku êt awêd si Estefanas buy pamilya na. Ayin nakinan matandanan na binawtismuwan ku liban kalla.

17 Tagawan a ku in-utus Cristu amên mamawtismu nun a amên mangaral Mangêd da Balita. In-aral ku yabay ya ati, nuwa alwan sa kapamilatan mangangêd da pagsabi buy sa kabiyasnan tawu amên sa pakapakun baydu, asê matasan kapangyarian na pangamatin Cristu sa kurus.

Si Cristuy kapangyarian buy kabiyasnan Bapan Namalyari

18 Tagawan ya aral tungkul sa pangamatin Jesu Cristu sa kurus, ayin kapukatan para sa mani tawuy mipakabili sa ayin katganan na kaparusan. Nuwa para kantamun miligtas, ya kamatyan Cristu sa kurus sabay ya kapangyarian na ginamit Bapan Namalyari amên iligtas sa mani tawu.
19 Asê kaylangan na kabiyasnan tawu gawan paradi ya nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari,

"Sirên kuy kabiyasnan mani biyasa
buy daygên kun ayin pukat ta
tandan mani katanda."*

20 Nu abiin ya idi sa Kasulatan, sabêt amêsên na ulagan mani katanda, mani manurun Kautusan ubat kan Moises, buy mani biyasa sa pamikisubakan sa panawun ati? Alwa nayin pan-ipakit Bapan Namalyari ya si indap tawun kabiyasnan kay ayin kapukatan awêd?

21 Tagawan sa kabiyasnan Bapan Namalyari, a na pinaulayan na makilala yan mani tawu sa kapamilatan sarili lan kabiyasnan. Nun a kalabayan Bapan Namalyari ya iligtas ya mani tawuy manampalataya kana sa kapamilatan pangaral Mangêd da Balita, ya sa pangêlêw mani tawu, kay ayin kapukatan.
22 Ya mani Judio, asê kalabay maniwala anggan ayin makit ta mamakaupapas amên mapagpapêtgan pêtêg ga pangaral yan. Buy si mani Griegoy mangkap êt pansabin lay kabiyasnan.
23 Nuwa sikay, pan-iaral yan si Cristu ya impaku sa kurus. Kabay asê makapaniwalay mani Judio.† Buy paray naman sa mani alwan Judio, kay ayin kapukatan.
24 Nuwa para sa mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana, Judio man o Griego, tanda lay si Cristu ya sabay ya kabiyasnan buy kapangyarian Bapan Namalyari amên iligtas sa mani tawu.
25 Tagawan ya indap mani tawun kay ayin kapukatan kaparisun pamiturun Mangêd da Balita, igit pun sa kabiyasnan mani tawu. Buy ya indap lan kakaynan Bapan Namalyari, kaparisun pangamatin Cristu sa kurus, igit pun sa kapas-êyan mani tawu.
26 Mani mapatêl, isipin yu nu sabêt ta kabilyan yu sabitun binêg kaw Bapan Namalyarin magin kana. Kay dakun umnu kamuyuy masabin biyasa sa êlêw mani tawu, buy kay dakun umnu kamuyuy dilag kapangyarian o kay umnu kamuyuy naubat sa pikatandan na layi.
27 Nuwa ya mani tawuy panituwad malakên ayin kabiyasnan, sabay silay pinilin Bapan Namalyari amên ipakadêng-êy ya mani tawuy magsabin nipagkabiyasnan sila. Buy ya mani tawuy panituwad malakê un asê napas-êy, sabay silay pinilin Bapan Namalyari amên ipakadêng-êy ya mani tawuy napas-êy.
28 Buy pinilin Bapan Namalyari ya mani tawuy nayêpa sa êlêw mani tawu, mani pandustakên buy panituwad ayin ulaga. Dinyag Bapan Namalyari ya ati amên itas nay ulagan mani bagay ya pan-ituwad maulagan mani tawu.
29 Kabay ayin makapagmatag-ay sa arap Bapan Namalyari.
30 Gawan na pamikibêtêk tamu kan Jesu Cristu, ubat kan Bapan Namalyari. Buy si Cristuy nagin kabiyasnan tamu ya ubat kan Bapan Namalyari. Sa kapamilatan pamiandug Jesus un biyay na, intuwad kitamun Bapan Namalyarin matinêk, pinili na kitamun kay kana, buy inatbus sa parusan kasalanan tamu.
31 Kabay ya sêpat yun daygên kaparisun nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari,

* **1:19 1:19** Isaias 29:14. † **1:23 1:23** Asê maniwalay mani Judioy mati ya Cristuy magin ari la, luyang ngay ipaku ya sa kurus.

"Nu dilag kalabay magmaragul,
ipagmaragul nata nu sabêt ta
dinyag Panginuun."‡

2

Ya tungkul sa pangamatin Cristu sa kurus

1 Mani mapatêl, sabitun naku
waku baysên amên ipatanda ka-
muyuy liim ma palanun Bapan Na-
malyari, a ku nanggamit mamakau-
papas sa pagsabi o kabiyasnan.
2 Tagawan inisip kuy ayin nakun
kaatag iaral nun a kay si Jesu Cristu
buy ya pangapaku na sa kurus.
3 Maynay nakêm ku buy mangina-
gin naku sa sadyay limu ku.
4 Buy sa pagsabi ku buy sa pan-
garal ku kamuyu, a ku nanggamit
mangatatam-is sa sabi ayun sa
kabiyasnan tawu amên sagyatên
kaw. Nun a, pinagpapêtgan Ispir-
itun Bapan Namalyari ya pangaral
ku kamuyu sa kapamilatan mani
mamakaupapas sa dinyag na sa ka-
pangyarian na.
5 Sa pakapakun baydu, asê
nakaayun sa kabiyasnan tawuy
panampalataya yu, nun a sa kapang-
yarian Bapan Namalyari.
6 Nuwa agyan paramanbaydu,
nangaral kay kabiyasnan na ubat
kan Bapan Namalyari sa mani
mangapas-êy ya panampalataya.
Nuwa si kabiyasnan na ati, alwan
ubat sa mani tawu, o sa mani
pinunu baydi sa babun lutay nakal-
an nan mitas.
7 Ya kabiyasnan na pan-iaral yan
sabay ya inliim ma palanun Bapan
Namalyari sabitun nuna. Nuwa
intalaga nay palanun ati para sa
ikakangêd tamu bayu na pun dinyag
ga babun luta.
8 Si ati ya kabiyasnan, asê na-
pukatan mani pinunu baydi sa
babun luta. Gawan nu napukatan
lay ati, a layna dayi impaku sa kurus
ya dakilay Panginuun.
9 Paradi ya idi sa Kasulatan Bapan
Namalyari,

"Ayin pun tawuy nakakit,
nakalêngê,
o nakaisip sa mani bagay
ya in-il-an Bapan Namalyari sa mani
mangidu kana."*

10 Nuwa ya mani bagay ya in-il-an
Bapan Namalyari sa mani mangidu
kana, impatanda na kantamu sa
kapamilatan Ispiritu na. Tagawan
tandan Ispiritun Bapan Namalyari
ya kaganawan, agyan na mani man-
galalêy pan-isipin Bapan Namalyari.
11 Alwa nayin ayin magtanda sa pan-
isipin gisay tawu nun a sarili nan
Ispiritu? Para êt baydu, ayin mag-
tanda sa pan-isipin Bapan Namal-
yari nun a ya Ispiritu nay naman.
12 Kabay amêsên, para kantamun
mani manampalataya, ya Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya tinanggap
tamu, alwan ispiritun babun luta.
Kabay ya pangintindi tamu, alwan
kaparisun pangintindin mani tawuy
asê manunul kan Bapan Namalyari,
nun a kaparisun pangintindin Ba-
pan Namalyari. Gawan sa Ispiritun
Bapan Namalyari ya indin na kan-
tamu, matandan tamuy kangêdan
na pan-idin kantamun Bapan Na-
malyarin kusan nakêm.
13 Kabay sa pangaral yan, a
kay nanggamit sabi ya naubat
sa kabiyasnan tawu nun a ya
panggamitin yan, mani sabi ya
pan-ituru kanyan Ispiritun Bapan
Namalyari. Pan-ipaintindi yan na
mani kapêtêgan Bapan Namalyari
sa kapamilatan mani sabi ya indin
Ispiritun Bapan Namalyari.†
14 Nuwa si tawuy ayin kanay Ispir-
itun Bapan Namalyari, a na pan-
tanggapên na mani aral la ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari, gawan
para kana kay ayin ulagay abiin.
Gawan ya mani aral Bapan Namal-
yari, kay agyun usisên gisay tawuy

‡ **1:31 1:31** Jeremias 9:24. * **2:9 2:9** Isaias 64:4. † **2:13 2:13** Malyarin para êt di ya labay sabin. Pan-iaral yan na ispiritwal la mani bagay sa mani tawuy idi kallay Ispiritun Bapan Namalyari.

idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari.
15 Si tawuy idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari, agyu nan usisên na kaganawan bagay, nuwa ya mani tawuy ayin kallay Ispiritun Bapan Namalyari, a la agyun usisên na tawuy idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari.‡
16 Gawan idi sa Kasulatan,
"Sisabêt ta mamakatandan isip Panginuun?
Sisabêt ta makapagpayu kana?"§
Nuwa sikitamuy dilag Ispiritun Bapan Namalyari, kaparisun pangisip Cristuy pangisip tamu.

3

Mani lingkud Bapan Namalyari

1 Nuwa mani mapatêl ku, a kataw maturwanan bilang mani tawuy pan-awyunan Ispiritun Bapan Namalyari, nun a bilang mani tawuy paran asê manunul kan Bapan Namalyari buy kulaw pun sa panampalataya kan Cristu.
2 Kaparisu kaw mani kulaw gawan a yu pun agyun mapukatan na mangalalêy pangaral. Si mani pan-iaral yan kamuyu awlagi, kay mani aral la tambêng mapukatan. Buy agyan amêsên, a yu pun êt mapukatan na mangalalêy aral,
3 gawan mambumyay kaw pun sa kalabayan lawini yu. Mikakasêm buy mitutubag kaw. Alwa nayin pagpapêtêg ga ati ya mambumyay kaw pun sa kalabayan lawini yu buy mambumyay kaw kaparisun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari?
4 Nu pansabin yuy "Kan Pablo waku," o "Kan Apolos saku," alwa nayin para kaw mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari?
5 Awta, sisabêt si Apolos? Buy sisabêt si Pablo? Kay mani lingkud kay Bapan Namalyari ya panggamitin na amên manampalataya kaw. Buy si balang gisa kanyan, kay manyag sa pan-ipadyag Panginuun kanyan.
6 Sikuy nunan nipatanda kamuyun Mangêd da Balita buy si dinyag ku, kaparisun pananêm bini. Pamakayari ku, inlumatêng si Apolos kamuyu amên manawup mangaral buy si dinyag na, kaparisun panugtug tanaman. Nuwa si Bapan Namalyari ya namatubun sabi na kamuyu.
7 Kabay asê maulaga nu sisabêt ya nananêm buy nu sisabêt ya nanugtug, nun a ya maulaga si Bapan Namalyari ya namatubu.
8 Si nananêm buy nanugtug, kay parisun maglingkud. Si balang gisa kallay mananggap gantimpala ayun sa pagpagal la.
9 Siku buy si Apolos ya misasawup bilang mani lingkud Bapan Namalyari buy maiparisu kaw sa panggitnan na impagitna kanyan Bapan Namalyari. Maiparisu kaw êt sa gisay karagulan bali ya panipaydêng na.

10 Sikuy nunan nangaral kamuyu tungkul kan Jesus ayun sa kaagyuwan na indin kangkun Bapan Namalyari. Ya dinyag ku, maiparisu sa gisay katandan mamipaydêng bali ya namipaydêng pundasyun. Pamakayari kun inaral kamuyu si Jesus amên magin pundasyun yu, kaatag gaman na mangaral ya nanuru kamuyu. Maiparisuy kaatag mangaral sa kaatag mag-ubra ya sabay yaman na mamisundu sa pamipaydêng maragul la bali sa babun pundasyun. Nuwa kaylangan mamakapalay balang mamipaydêng.
11 Gawan ayin nan kaatag malyarin pundasyun sa biyay tamu, nun a ya pundasyun na naipaydêng ngana, ya sabay si Jesu Cristu.

12 Malakêy namipaydêng sa pundasyun. Dilag nanggamit gintu, pilak buy mani mangakamal la batu.

‡ **2:15 2:15** Malyarin, si labay sabin usisên, manyag ustuy pangusga. § **2:16 2:16** Isaias 40:13.

Ya kaatag gaman, manggamit kayu,
nayanguy têmak buy aray.
13 Nuwa sa Allun Pangukum Ba-
pan Namalyari, makitan na nu sabêt
ta kalasin kasangkapan na ginamit
balang gisa gawan subukan nay ati
kaparisun pamilutun gintu sa apuy.
14 Nu asê maulam ma kasangka-
pan na ginamit tamu sa pami-
paydêng, mananggap kitamun
gantimpala.
15 Nuwa nu nalapuk ka ginamit
tamu sa pamipaydêng bali, maulam
ma ati. Labay sabin asê mangêd
da dinyag tamu, buy ayin kitamun
tanggapên na gantimpala. Para man
baydu, miligtas kitamu, nuwa kay
kaparisun gisay tawuy niligtas sa
ulam ya ayin nailigtas sa gamit.

16 Tanda yuy templu kaw Ba-
pan Namalyari buy si Ispiritu nay
manugêl kamuyu.
17 Nu sisabêt man na mallasak sa
Templun Bapan Namalyari, parusan
nay tawun abiin gawan kanay abiin
na Templu. Buy ya Templun abiin,
sabay sikaw wa manampalatayay
miaawyun.

18 Gana yu purayitin na sarili yu.
Nu dilag man kamuyun mangisip
pa katanda ya ayun sa kabiyasnan
mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari, kaylangan ayin yan
tanda sa pangêlêw la amên magin
katanda ya sa pangêlêw Bapan Na-
malyari.
19 Tagawan na kabiyasnan sa
babun luta, kay ayin kapukatan sa
pangêlêw Bapan Namalyari. Ayun
sa Kasulatan Bapan Namalyari,

"Pamparatayin Bapan Namalyari ya
mani katanda sa kapamuray-
itnan la,"*

20 buy

"Tandan Bapan Namalyari ya mani
pan-isipin mani katanda, ayin
kapukatan."†

21 Kabay agana yu ipalangka ya
sisabêt man. Gawan ya kaganawan
indin Bapan Namalyari, para sa
ikakangêd yu.
22 Si Apolos, si Pedro buy siku,
sikay kaganawan para kamuyu.
Agyan na babun luta, ya biyay o
kamatyan, ya kasalukuyan buy ya
pan-arapên, kaganawan abiin para
kamuyu.
23 Buy sikaw naman, kan Cristu
kaw buy si Cristuy naman, kan Ba-
pan Namalyari ya.

4

Mani apostul Cristu

1 Kabay sêpat yukay kilalanên
lan Apolos ya parisun mani lingkud
Cristu buy pinitiwalan Bapan Na-
malyari amên mangaral kapêtêgan
na inliim na sabitun nuna.
2 Buy bilang mani pinitiwalan,
sêpat kay magin tapat sa amung
yan.
3 Kabay ayin ulaga kangku nu
sabêt ta pan-isipin yu o pan-isipin
sisabêt man tungkul kangku. Agyan
siku, a ku pan-usgên na sarili ku.
4 Ta para kangku, ayin nakun
tanday dinyag ga kasalanan, nuwa
alwan labay sabin na ayin nakun
kasalanan. Kay ya Panginuun na
makapagsabi nu ustu o asêy pan-
daygên ku.
5 Kabay agana kaw mangusga
ta alwa pun panawun. Etêngên
yuy takdan panawun pag-udung
Panginuun. Sa pallumatêng na,
ipatanda nay kaganawan mani
nangadadawak ka nakaliim buy
pambalakên balang gisa. Buy
sa panawun na abitu, matanggap
balang gisay pamarangal Bapan
Namalyari ayun sa dinyag na.
6 Mani mapatêl, ginamit kun alim-
baway sarili ku buy si Apolos amên
matandan yuy labay sabin nakasu-
lat sa Kasulatan Bapan Namalyari,
"Agana yu igitan na nakasulat."
Kabay agana yu ipagmaragul la gisa
buy agana yu sabin na mamangêd
yapun sa kaatag.

* **3:19 3:19** Job 5:13. † **3:20 3:20** Mani Kanta 94:11.

7 Tagawan ayin nanyag kamuyuy
igit pun sa kaatag. Ya kaganawan
idi kamuyu, ubat kan Bapan Na-
malyari. Nu ya kaganawan idi ka-
muyuy naubat kan Bapan Namal-
yari, uysiyan pan-ipalangka yu yay
paran ubat kamuyuy mani abiin ta?
8 Ganap pa awêd da panam-
palataya yu! Idi ya awêd kamuyuy
kaagyuwan na pan-idin Ispiritun
Bapan Namalyari sa mani manam-
palataya kana! Mani ari kawna
awêd buy a yukay ya lawês kaylan-
gan? Awya bay dayi mag-ari kawna
amên mag-ari kay êt kaawyun yu.
9 Gawan para kangku, sikay ya
mani apostul para kay dinyag Ba-
pan Namalyarin pinakanayêpa sa
kaganawan tawu. Nanuwad kay
mani tawuy inatulan kamatyan ya
pan-ibita sa arapan kaganawan, sa
mani tawu buy sa mani ang-el.
10 Ya pangêlêw mani tawu kanyan,
mayna buy ayin pukat, nuwa sikaw,
napas-êy buy biyasa gawan sa
pamikibêtêk yu kan Cristu. Pan-
dayêwên kaw mani tawu, pakan
sikay, pandustakên.
11 Agyan sa uras sa ati, layangên
kay buy napêl-ang, ayin nan
maiyaming, pampasakitin kay buy
ayin matugêlan.
12 Magpakapagal kay mag-ubra
amên dilag kay ikabyay. Nu pan-
dustakên kay mani tawu, pagpalên
yan sila. Buy nu pampasakitin kay,
mibabata kay.
13 Nu pansirên kay, naayup-up
kay makitbay. Angga amêsên, pan-
ituwad kay basura buy dinat sa ka-
ganawan tawu baydi sa babun luta.
14 A ku insulat ta mani abiin amên
ipakadêng-êy kaw, nun a amên pa-
ganakên kaw bilang mani anak ka
kakaidwan ku.
15 Ta agyan dilag kaw mapuy libu
un manuru sa panampalataya yu
kan Cristu, kay gigisay bapa yu
sa panampalataya buy sabay sikuy
abitu gawan sikuy nunan nangaral
kamuyun Mangêd da Balita tungkul
kan Cristu baysên sa Corinto.
16 Kabay makisabi yakun pakitbu-
san yuy pamibiyaybiyay ku.
17 Buy gawan di, pan-ipalaku
ku baysên kamuyu si Timoteo,
ya kakaidwan ku buy tapat kun
anak sa Panginuun amên ipaganaka
na kamuyuy pamibiyaybiyay ku sa
pamikibêtêk ku kan Jesu Cristu
ya sabay êt ta pan-iaral ku sa
kaganawan manampalatayay mi-
aawyun saantu man na lugal.
18 Ya dakun umnu kamuyu mag-
padayêw wana gawan indap la nu a
kina mag-udung baysên.
19 Nuwa nu kalabayan Panginuun,
makakamut takun milaku baysên
kamuyu. Elêwên ku nu pêtêg silan
dilag kapangyarian o kay aangga
sila sa sabi.
20 Ta nu sakup kitamina sa pag-
arian Bapan Namalyari, makitan na
kapangyarian na sa biyay tamu, al-
wan kay sa sabi.
21 Sabêt ta labay yu? Lumatêng
ngakun dilag tubag o lumatêng
ngakun naayup-up buy dilag
pangidu?

5

Ya manampalatayay makikanayun sa ikalwan asawan bapa na

1 Dilag nibalita kangkuy dilag
kaw kaawyun baysên na manyag
pamikikanayun, buy nakikanayun
yapun sa ikalwan asawan bapa na.
Nadawak yapun sa mani tawuy asê
makakilala kan Bapan Namalyari,
gawan agyan sila, a la pandaygên na
abiin.
2 Nuwa sa pangapalyarin ati,
siyan madyag yu pun ipagpadayêw
wa pamikikanayun kaawyun yu ta!
Sêpat dayiy maglungkut kaw buy
itas yu sa grupu yuy manyag abiin.
3-4 Agyan ayin naku baysên, para
yu kinan kaarap.* Buy sa kapang-
yarian na indin kangkun Panginuun
Jesu Cristu, inatulan kinay tawun

* **5:3-4** **5:3-4** Ya sinabi ya “para yu kinan kaarap” sa Griego, “idi baysên na ispiritu ku.”

abitu ya paran idi yakina baysên. Kabay nu mititipun kaw, isipin yuy makibêtêk ka isip ku kamuyu† buy ya kapangyarian na indin kantamun Panginuun Jesu Cristu.

5 Sa uras sa ati, paulayan yinay tawun abiin kan Satanas amên sirên Satanas ya lawini na. Sa parabaysên na paralan, magsisi ya buy miligtas ya ispiritu na sa allun pag-udung Panginuun Jesus amên mangukum sa mani tawu.

6 Asê mangêd da mapamadayêw kaw, nuwa pampaulayan yu êt mapagkaawyun sa grupu yuy gisay tawuy makikanayun. Mas mangêd da itas yuwina sa grupu yu amên a kaw midamay.

7 Kabay kaylangan itas yuya sa grupu yu kaparisun dinyag mani Judio ya intas lay pamalbag sa lalên bali la bayu Pestan Kaligtasan amên mapakadyag kaw pawan malinis kaparisun bayuy masa ya ayin pamalbag. Ya kapêtêgan, nalinis kawna gawan in-andug si Cristu para kantamu. Kaparisu yan biserun tupay pan-iandug balang Pestan Kaligtasan sa Egipto amên libasan kitamun pamarusan Bapan Namalyari gawan sa mani kasalanan tamu.

8 Kabay ikalutu tamuy pestan ati sa kapamilatan pamitas kasalanan buy kadawakan sa biyay tamu ya kaparisun manan pamalbag. Bumyay kitamun malinis buy tapat, kaparisun tinapay ya ayin pamalbag.‡

9 Nanulat taku kamuyu sabitun nuna ya agana kaw makiawyun sa mani makikanayun.

10 A ku labay sabin na a yina pakiawyunan na mani asê manampalatayay makikanayun, mani masaklaw, mani manakaw buy mani magsimba sa mani diyusdiyusan. Gawan kaban idi kitamu baydi sa babun luta, a tamu malisyan na kaganawan tawu.

11 Si pantukuyun kuy agana yu pakiawyunan, abitu silay magsabin mapatêl tamu sila sa Panginuun, pakan makikanayun sila, mani masaklaw, magsimba sa diyusdiyusan, mapandungul, mapaglasing, buy mapanakaw. Bitasa man agana kaw makiêm kalla sa kanên.

12-13 Karapatan yun atulun na mani mapatêl yu sa panampalataya nu ustu o asêy pandaygên la, gawan idi sa Kasulatan, "Itas yu sa grupu yuy tawuy manyag nadawak."§ Nuwa ayin nakun karapatan mangatul sa mani alwan manampalataya. Kay si Bapan Namalyari ya nagkarapatan mangatul kalla.

6

Ya pamidalum laban sa patêl sa Panginuun

1 Nu dilag deklamuy gisa kamuyu laban sa patêl na sa panampalataya, agana yina idalum sa ukum mani asê manampalataya kan Bapan Namalyari, nun a gêtan yuy deklamu yu sa mani mapatêl yuy manampalataya kan Bapan Namalyari.

2 A yu nayi tanday sa Allun Pangukum, sikaw wa mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana ya sabay ya mangukum sa mani tawuy asê manampalataya? Buy nu sikaw wa mangukum sa mani asê manampalataya, ayin kaw nayin kaagyuwan mangukum sa mani nabêlêng nga pamitutubagan yu?

3 A yu nayi tanday lumatêng nga panawun ya sikitamuy mangukum sa mani ang-el? Buy nu indin Bapan Namalyari kantamuy kaagyuwan mangukum sa mani ang-el, luyang kitamun dilag kaagyuwan mangukum sa mani pamitutubagan sa inallu-alluy biyay.

4 Kabay nu dilag kaw pamitutubagan, uysiyan panggêtan yuya pun

† **5:3-4** **5:3-4** Ya sinabi ya "isipin yuy makibêtêk ka isip ku" sa Griego, "nu mititipun kaw buy ispiritu ku." ‡ **5:8** **5:8** Pan-itas mani Judio sa mani bali lay pamalbag sa mani tinapay balang Pestan Kaligtasan sa Egipto. § **5:12-13** **5:12-13** Deuteronomio 17:7.

na ati sa mani tawuy asê manampalataya ta?
5 Pansabin ku kamuyuy ati amên madêng-êyan kaw! Ayin nayin agyan kay gisa kamuyuy katandan mamakapalan pamitutubagan mani manampalataya?
6 Si mangapalyari, nidadalum ma mani mipapatêl sa Panginuun buy sa arapan pun êt mani asê manampalataya!
7 Sikaw mismuy nasambut sa pamidalum yu laban sa balang gisa. Uysiyan a yu ta pibabatan na manyag mani nadawak buy mamurayit kamuyu ta?
8 Nuwa sa nalyari, sikaw pun êt mismuy manyag nadawak buy mamurayit buy pandaygên yuy ati sa mismun patêl yu sa Panginuun.
9-10 A yu nayi tanday asê miawyun sa pag-arian Bapan Namalyari ya mani nangadawak? Gana yu purayitin na sarili yu tagawan kanuman asê miawyun sa pag-arian Bapan Namalyari ya mani mamikikanayun, magsimba sa diyusdiyusan, mamikiasawa sa kaparisu nan babayi o liyaki, manakaw, masaklaw, mapaglasing, mapandungul, buy tulisan.
11 Buy parabaysên yabay ya kaatag kamuyu sabitun nuna. Nuwa inlinis kawna sa mani kasalanan yu buy pinili kaw nan Bapan Namalyarin kay kana, intuwad nakaw matinêk sa kapamilatan Panginuun Jesu Cristu buy sa Ispiritun Bapa tamun Namalyari.

Si lawini yu Templun Ispiritun Bapan Namalyari

12 Dilag magsabi kamuyun paradi, “Malyari kun daygên agyan dakun sabêt.” Pêtêg ga abiin, nuwa si pakitbay kinaman, “Alwan kaganawan bagay makakangêd.” Kabay agyan malyari kun daygên na agyan dakun sabêt, a kinaman magpaipus sa agyan sabêt man na bagay.
13 Sabin êt kaatag, “Ya kanên, dinyag para sa bituka buy ya bituka, dinyag para sa kanên.” Pêtêg ga abiin, nuwa lumatêng nga allu parisun sirên Bapan Namalyari ya abiin. Ya lawini, asê dinyag para sa pamikikanayun, nun a dinyag ga ati amên maglingkud kan Bapan Namalyari. Buy si Bapan Namalyari ya manaysay lawini tamu.
14 Buy ya lawini tamu, umanên pabyayên Bapan Namalyari sa tawlin allu sa kapamilatan kapangyarian na, kaparisun dinyag na sa Panginuun tamu.
15 A yu nayi tanday si lawini tamun mani manampalataya, baagi un lawinin Cristu? Abiin ya sangkan kabay a tamu malyarin gamitin na lawini tamu sa pamikitakês sa babayi ya pambayaran.
16 A yu nayi tanda ya lawinin liyaki buy lawinin babayi ya pambayaran, pakadyag gigisa sa pamitakês la? Tagawan idi sa Kasulatan, “Ya luwa, pakadyag gigisa.”*
17 Nuwa ya makibêtêk sa Panginuun Jesus, makibêtêk ya sa Ispiritu na.
18 Agana kaw makikanayun. Magpakarayu kaw sa parabaysên na kasalanan. Ta ya makikanayun, mangasalanan ya sa sarili nan lawini. Nuwa ya kaatag ga kasalanan, alwan parabaysên.
19 A yu nayi tanda ya lawini yu sabay ya templun Ispiritun Bapan Namalyari ya tinanggap yu ubat kan Bapan Namalyari? Kabay ya lawini yu, alwan kamuyu, nun a kan Bapan Namalyari
20 gawan inatbus kaw Bapan Namalyari sa maragul la alaga. Kabay gamitin yuy lawini yu sa ikaulimên Bapan Namalyari.

7

Tungkul sa pag-asawa

* **6:16 6:16** Genesis 2:24.

1 Amêsên, paradi ya masabi ku
tungkul sa insulat yu kangku. Pam-
patangên yu nu mas mangêd sa
gisay liyaki ya a ya makitakês sa
babayi.*
2 Nuwa gawan malakêy nay man-
gatuksu sa alwa lan asawa, mas
mangêd da dilag gan sarilin asaway
mani liyaki buy mani babayi.
3 Dapat tuparên liyaki ya tungku-
lan nan makitakês sa asawa na, buy
para êt bayduy babayi.
4 Tagawan alway nan babayi ya
dilag karapatan sa sarili nan lawini,
nun a ya asawa na. Para êt taman
baydu, alway nan liyaki ya dilag
karapatan sa sarili nan lawini, nun
a ya asawa na.
5 Kabay a yu imutan na asawa yu,
kay nu napisabyan yun pasawên na
pun na ati sa pêrad da panawun
amên mail-an yina pun na sarili
yu sa panalangin. Nuwa pamaka-
yarin napikasunduwan yu, mitakês
kawna ta dat ayina mabênbênan na
sarili yu buy matuksu kaw Satanas
un makitakês sa kaatag.

6 Si pansabin ku kamuyu, alwan
utus, nun a kay payu ku.
7 Nu malyari, labay ku ta dayin
sikaw kaganawan pakadyag ka-
parisu ku ya ayin asawa. Nuwa
ya balang gisa kantamu, mag-
mikakaatag ga kaagyuwan na in-
din Bapan Namalyari buy asê mi-
paparisu. Ya kaatag, agyu lan
bênbênan na sarili lan agana maki-
takês. Nuwa ya kaatag, a la agyun
bênbênan na sarili lan makitakês,
kabay kaylangan lan mag-asawa.

8 Amêsên, ati ya masabi ku sa
mani ayin asawa buy sa mani nabal-
u. Mas mangêd pun na manugêl
silan ayin asawa kaparisu ku.
9 Nuwa nu a yu mabênbênan na
sarili yu, mag-asawa kaw. Mas
mangêd da mag-asawa kaw kaysa
mangasalanan kaw gawan a yu
mabênbênan na matanam lawini
yu.
10 Amêsên, sikaw wa mani nipag-
asawa, dilag gakun iutus kamuyu
ya ubat sa Panginuun, alwan ubat
kangku. Asê sêpat isyay babayi ya
asawa na.†
11 Nuwa nu isyay babayi ya asawa
na, ayina sêpat mag-asawan kaatag
nun a mag-udung ya tana sa asawa
na. Parisu êt ta utus Panginuun sa
liyaki, a na sêpat isyay ya asawa na.
12 Sa kaatag gaman, ati ya masabi
ku. Ubat kangkuy utus sa ati, ayin
sinabi ya Panginuun tungkul di. Nu
ya gisay liyaki ya dilag gan manan
asawa, a na sêpat isyay ya babayi
agyan a ya manampalataya anggan
labay babayi ya miawyun sila.
13 Para êt baydu sa gisay babayi ya
bayu ya nanampalataya, dilag ginan
manan asaway asê manampalataya.
A na sêpat isyay ya asawa nay liyaki
ya asê manampalataya nu kalabay
yapun êt miawyun sila.
14 Gawan pantanggapên Bapan
Namalyari ya pamiawyun lan
miasawa alang-alang sa panam-
palatayan asawa nay babayi. Buy
si babayi ya asê manampalataya,
pantanggapên êt Bapan Namalyari
ya pamiawyun la un asawa nay
manampalataya gawan sa panam-
palatayan asawa nay liyaki. Gawan
nu asê, agyan na mani anak yu, asê
tanggapên Bapan Namalyari. Nuwa
ya pêtêg, pantanggapên êt Bapan
Namalyari ya mani anak yu.
15 Nuwa nu kalabay makisyay
ya asaway asê manampalataya, pa-
sawên yan makisyay. Sa paradi ya
pangapalyari, malaya yan makisyay,
tagawan binêg kitamun Bapan Na-
malyari un bumyay napatêtbêk.
16 Sikaw wa mani babayi ya man-
ampalataya, dat sikaw wa magin
dan amên manampalatayay asawa
yu buy miligtas. Para kaw êt bayduy
mani liyaki ya manampalataya, dat

* **7:1 7:1** Sa Griego, malyarin ya labay sabin "Mangêd sa gisay liyaki ya agana makitakês sa asawa na." † **7:10 7:10** Ya turun Jesus tungkul sa miasawa mabasa sa Mateo 5:31-32; 19:3-9; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18.

sikaw êt ta magin dan amên manampalatayay asawa yu buy miligtas.

Bumyay sa kabilyan na indin Bapan Namalyari

17 Nuwa agyan parabaydu, ati ya masabi ku. Ya balang gisa kamuyu, sêpat yan bumyay sa kabilyan na indin Panginuun sabitun binêg yan Bapan Namalyari. Abiin na paniutus ku sa kaganawan manampalatayay miaawyun.

18 Alimbawa, nu si gisay liyaki ya natuli yana sên binêg yan Bapan Namalyari, a nayna sêpat ibayuy kabilyan na. Buy nu a yapun tuli sabitun binêg ya, a yina kaylangan magpatuli pun.

19 Gawan asê maulaga nu tuli ya gisay tawu o asê. Ya maulaga, ya panunul sa mani utus Bapan Namalyari.

20 Kabay manugêl ya balang gisa sa kabilyan na sabitun binêg yan Bapan Namalyari.

21 Gisa ka nayin ipus sabitun binêg kan Bapan Namalyari? Agana mu intindin na abitu. Nuwa nu dilag kan madyag amên mibus ka, daygên mu.

22 Ta ya ipus sabitun binêg yan Panginuun, nilayay na. Si tawuy naman na malaya sabitun binêg yan Cristu, ipus sinan Cristu amêsên.

23 Inatbus kaw nan Bapan Namalyari sa maragul la alaga sa kapamilatan pangamatin Cristu sa kurus. Kabay agana kitamu magpaipus sa mani tawu.

24 Kabay mani mapatêl ku, manugêl kaw bumyay sa kabilyan yu sabitun binêg kaw Bapan Namalyari.

Tungkul sa mani ayin asawa buy sa mani bal-u

25 Amêsên, tungkul laman êt sa mani ayin pun asawa, ayin nakun utus sa ubat sa Panginuun. Nuwa bilang gisay pagtiwalan na gawan sa lunus Bapan Namalyari, ati ya masabi ku.

26 Gawan sa mani kasakitan amêsên, mas mangêd nu isundu yu tanay kabilyan yu ya ayin pun asawa.

27 Nuwa nu sikay liyaki ya nag-asaway na, agana mu isyay ya asawa mu. Buy nu ayin kan asawa, mas mangêd nu agana kay na mag-asawa.

28 Nuwa nu mag-asawa ka man, a ka mangasalanan. Buy nu mag-asaway gisay dalaga, a ya êt mangasalanan. Kabay pansabin ku sa mani ayin pun asaway manugêl sila tan parabaydu, gawan labay kun malisyan lay mani kasakitan biyay un dilag asawa.

29 Mani mapatêl, ati ya labay kun sabin. Naêpêk tanay panawun tamu baydi sa babun luta. Kabay si mani dilag asawa, sêpat lan suyun na Panginuun un paran ayin asawa.

30 Ya mani manangis, bumyay silan paran asê manangis buy ya mani masaya, bumyay silan paran asê masaya. Buy si mani dilag panaliw, a la sêpat sarilinin na sinaliw la gawan naêpêk tay panawun.

31 Ya manggamit mani bagay baydi sa babun luta, a la sêpat idin bayduy nakêm la, gawan makpas ya abiin.

32 A kina dayi labay ya migaganaka kaw sa biyay yu. Si gisay liyaki ya ayin asawa, nakapamisan ya sa pagsuyu sa Panginuun buy nu parasaantu nan mapasayay Panginuun.

33 Nuwa ya liyaki ya nag-asawa, nakapamisan ya sa mani bagay baydi sa babun luta, nu parasaantu nan mapasayay asawa na.

34 Gawan di, mapiatag ga isip na. Para êt baydu sa babayi. Ya gisay nabal-u o gisay dalaga, kay pagkaabalaan la, kay abituy paglingkud la sa Panginuun, tagawan labay lan ilan na buun biyay la sa paglingkud kana. Nuwa ya babayi ya dilag asawa, abala ya sa mani bagay baydi sa babun luta, nu parasaantu nan mapasayay asawa na.

35 Kay pansabin kuy abiin para sa ikakangêd yu. A kataw pan-

ibawal la mag-asawa. Labay ku magin mangêd da pamibiyaybiyay yu amên lubus kaw makapaglingkud sa Panginuun.

36 Amêsên, tungkul laman sa mikabaan, nu sa nakêm liyaki, labay nan migêt sila buy kabaan na, buy sa nakêm na, sêpat silaynan mitangên, mangêd pun na mitangên silayna. Alwan kasalanan na ati.

37 Nuwa nu buuy nay disisyun liyaki ya a na tangênên na kabaan na, buy ayin mamilit kanan mag-asawa, buy agyu nan bênbênan na kalabayan lawini na, mangêd êt ta dinyag nay a ya nag-asawa.

38 Kabay mangêd nu tangênan naya, nuwa mas mangêd êt nu asê.

39 Si babayi, kaban nabyay pun na asawa na, nakas-êl ya sa asawa na. Nuwa nu mati yay asawa na, malyari yinan mag-asawan manguman sa sisabêt man na malabayan na, nuwa sêpat sa gisay manampalataya êt ta ayin asawa.

40 Para kangku, mas masaya yapun nu a yina mag-asawan manguman. Para kangku, ati ya ustu buy sa êlêw ku, ati êt ta pan-itutun Ispiritun Bapan Namalyari ya idi kangku.

8

Tungkul sa mani kanên na paniandug sa mani diyusdiyusan

1 Amêsên, tungkul laman sa patang yu nu malyari tamun kanên o asê ya mani kanên na inandug sa diyusdiyusan, ya pansabin yu, "Kaganawan kantamuy dilag kabiyasnan." Nuwa sêpat tamun tandanên ya kabiyasnan sabay ya makapadayêw sa tawu. Mas maulagay pangidu, gawan nu dilag kitamun pangidu, pan-isipin tamu nu parasaantu tamun mapapas-êy ya mapatêl tamu sa Panginuun.

2 Ya tawuy indap nan biyasa ya, kulang pun êt ta kabiyasnan na.

3 Nuwa ya tawuy mangidu kan Bapan Namalyari sabay ya pangkilalanên na.

4 Kabay nu tungkul sa mani kanên na in-andug sa mani diyusdiyusan, tanda tamuy "ya mani diyusdiyusan na ati, alwan pêtêg Namalyari," gawan tanda tamu êt ta "kay gigisay Namalyari."

5 Pansabin kaatag tawuy asê pun makakilala kan Bapan Namalyari ya dilag mani namalyari sa langit buy sa luta, buy malakê ya mani pambêgên "mani namalyari" buy "mani panginuun."

6 Nuwa para kantamu, kay gigisay Namalyari ya Bapa tamuy nanyag kaganawan bagay buy mambumyay kitamu para kana. Buy kay gigisay Panginuun tamu ya sabay si Jesu Cristu. Sa kapamilatan na, dinyag ga kaganawan bagay buy sa kapamilatan na êt, mambumyay kitamu amêsên.

7 Nuwa dilag manampalatayay a la pun tanday kapêtêgan tungkul sa diyusdiyusan. Ya kaatag kalla, sabitun nuna mangulimên sa diyusdiyusan. Kabay angga amêsên, nu mangan silan kanên na in-andug sa mani diyusdiyusan, para kalla, mangulimên silayna sa mani diyusdiyusan. Buy gawan parabaysên na pangisip la, indap la, nangasalanan silayna.

8 Nuwa ya kanên, ayin katandan sa pamikiawyun tamu kan Bapan Namalyari. Mangan kitamu man o asê, alwan abiin na makapibayu kantamu sa pangêlêw na.

9 Nuwa agyan dilag kaw kalayaan, mangillag kaw, ta dat abiin ya sangkan pangasalanan mani tawuy manampalataya ya idi pun sa isip lay tungkul sa mani diyusdiyusan.

10 Alimbawa, tanda muy si mani diyusdiyusan, alwan pêtêg namalyari buy nu maku kan mangan sa templun diyusdiyusan buy makitan kan patêl ya idi pun sa isip nay tungkul sa diyusdiyusan, alwa nayin sikay makapiayat kanan mangan sa

mani kanên na in-andug sa mani
diyusdiyusan ya agyan para kana,
gisay kasalanan na abiin?
11 Gawan sa "kabiyasnan" mu,
sikay mipakadawak sa patêl muy
manampalataya ya inatbus êt sa
pangamatin Cristu.
12 Buy sa paradi ya paralan,
nangasalanan kayna kan Cristu,
gawan nangasalanan ka sa patêl
muy manampalataya sa pamiayat
mun manyag bagay ya para kana,
kasalanan.
13 Kabay nu ya pangkanên ku
sabay ya pangubatan kasalanan
patêl ku, a kina manguman mangan
paradi ya kanên amên asê man-
gasalanan na patêl ku.

9

Ya mani karapatan buy tungkulan gisay apostul

1 Elêwên yuku bilang alimbawa.
Alwa nayin malaya ku? Alwa nayin
gisa kun apostul? Alwa nayin nag-
pakit mismu kangkuy Panginuun
tamun Jesus? Alwa nayin gawan
sa paglingkud ku kan Bapan Namal-
yari, nagin mani manampalataya
kaw?
2 Agyan a ku kilalanên kaatag
bilang apostul, nuwa sikaw wa mani
taga Corinto, sêpat yukun kilalanên
bilang apostul gawan sa kapami-
latan pangaral ku, manampalataya
kawna amêsên sa Panginuun. Ya
panampalataya yu sabay ya mag-
papêtêg ya apostul lakun Pangin-
uun.
3 Ati ya pan-ipakitbay ku sa mani
tawuy asê mangilala kangku bilang
apostul.
4 Bilang apostul, ayin kay nayin
karapatan pambiyan mani natur-
wanan yan un mani pangaylan-
ganan yan?
5 Ayin kay nayin karapatan pak-
ilaku yan ya asawa yan sa pamita
yan, kaparisun pandaygên mani
kaatag apostul kaparisun Pedro buy
mani mapatêl Panginuun?
6 Kay sikay nayi buy si Bernabe
ya kaylangan mag-ubra para sa ik-
abyay yan?
7 Dilag nayin sundalus ya siya
pun na manggastus kaylangan na sa
paglingkud na? Dilag nayin man-
anêm ya asê makinabang sa mani
tagêy intanêm na? Buy dilag nayin
manaysay kambing ya asê makina-
bang sa gatas saysay na?
8 Ya pansabin ku, alwan kay pans-
abin tawu, nun a idi sa Kautusan.
9 Tagawan nakasulat sa Kautusan
na impasulat kan Moises, "Kaban
manara ya baka, gana mu sêl-an
na bêbêy na."* Kay mani baka
nayi ya pangganakên Bapan Namal-
yari sabitun impasulat nay abiin ya
batas?
10 Alwa, nun a insulat ta ati sa Ka-
sulatan Bapan Namalyari para kan-
tamu. Gawan ya mani manggitna
buy ya mani mandara, napilmi silan
makinabang sa pampupulun la.
11 Sên in-aral yan kamuyuy
Mangêd da Balita, nananêm kay
kamuyun mani ispiritwal la pagpa-
pala. Nabyat nayi nu pakinabangan
yan na materyal la pagpapala ya
maubat kamuyu?
12 Nu ya kaatag mani mangaral
dilag silan karapatan mananggap
ubat kamuyu, alwa nayin luyang
kay yabay? Nuwa a kay nanyawad
kamuyu, nun a pibabatan yan na
kaganawan amên sa pakapakun
baydu, ayin makabênbên sa pan-
garal Mangêd da Balita tungkul kan
Cristu.
13 A yu nayi tanda ya mani
maglingkud sa Templu, ubat sa Tem-
pluy pangkanên la sa inallu-allu buy
ya mani maglingkud sa pamian-
dugan, makatanggap sila sa mani
pan-iandug?
14 Sa paradi ya paralan, pan-
iutus Panginuun ya ikabyay man-
garal Mangêd da Balita, maubat sa

* **9:9 9:9** Deuteronomio 25:4. † **9:14 9:14** Mateo 10:10; Lucas 10:7.

mani tawuy nananggap un pangaral
ubat sa Mangêd da Balita.†
15 Nuwa a ku ginamit ta sabêt
man sa mani karapatan kun abiin.
Buy a ku nanulat kamuyu amêsên
amên panyawarên kaw sawup. Mas
labayên ku pun na mati kaysa mitas
sa karapatan kun ipagmaragul la
pangaral kun Mangêd da Balita un
ayin bayad.
16 Nuwa a ku malyarin ipag-
maragul la pangaral kun Mangêd
da Balita, gawan kay pansunulun
kuy utus kangkun Panginuun Jesus.
Kabay kapalunus saku nu a ku iaral
la Mangêd da Balita!
17 Nu pandaygên kun kusan
nakêm ma pangaral, dilag gakun
maêtêng nga nabang. Nuwa sa
kapêtêgan, pandaygên kuy pan-
iutus kangku ya mangaral Mangêd
da Balita ya intiwala kangku.
18 Sabêt amêsên na nabang ku? Ya
maituwad kun nabang, abituy ipan-
garal kuy Mangêd da Balita un asê
mamayad da mani mallêngê, agyan
dilag gakun karapatan mananggap
bayad da ubat kalla.
19 Malaya ku buy a ku ipus sis-
abêt man, nuwa magpaipus saku
sa kaganawan amên makasagyat
takun malakê ya manampalataya
kan Cristu.
20 Alimbawa, nu kaawyun kuy
mani kaparisu kun Judio, mam-
bumyay yaku ayun sa naugalyan
buy sa kautusan mani Judio amên
masagyat ku silan manampalataya
kan Cristu. Agyan a ku sakup sa
kautusan mani Judio, pansunulun
kuy ati amên maisagyat ku silan
manampalataya.
21 Nu kaawyun kinaman êt ta
mani alwan Judio ya asê mam-
bumyay ayun sa kautusan mani Ju-
dio, mambumyay yaku êt un paran
ayin sa aypan kautusan mani Judio
amên maisagyat kuy mani alwan Ju-
dion manampalataya. Nuwa alwan
labay sabin na a kina pansunulun
na mani utus Bapan Namalyari,
gawan sa kapêtêgan, pansunulun
kuy mani utus Cristu.
22 Nu kaawyun kinaman na mani
mayna pun sa manampalataya,
makibagay yaku amên mapapas-
êy ku sila sa ustuy panampalataya
kan Cristu.‡ Makibagay yaku sa
kaganawan tawu sa kaganawan
bagay amên agyan sa dakun sabêt
ta paralan, mailigtas kuy dakun
umnu kalla ubat sa ayin katganan
na parusa.
23 Pandaygên kuy kaganawan
pamikibagay sa kaganawan tawu
para sa pamiwagaw Mangêd da
Balita amên makapikidakay yaku sa
mani pagpapalan Mangêd da Balita.

24 Ya panunul tamu kan Bapan
Namalyari, para kitamun manga-
pal la mamwayu. Buy tanda yuy
sa gisay mamwayu, malakêy maki-
awyun nuwa kay gigisay manambut.
Kabay pakapalanên yuy paglingkud
yu kan Bapan Namalyari kaparisun
gisay mangapal ya mamakapalan
pamwayu na amên makwa nay
gantimpala na.
25 Ya balang mangapal, magsanay
yan mangêd buy pandisiplinan nay
sarili na sa kaganawan bagay amên
makwa nay gantimpala na. Pan-
daygên nay ati amên makakwan
gantimpala ya asê mangabuyutan.
Parabaydu êt ta pandaygên tamu,
nuwa ya pan-angadên tamu, abituy
gantimpala ya mabuyutan.
26 Kabay kaparisu wakun gisay
mamwayu ya pilmin muwayu pa-
pakun sa katganan. Kaparisu waku
êt gisay mangapal la makitumbukan
ya balang tumbuk ku, masugat ta
kalaban, alwan angin.
27 Pandisiplinên kuy lawini ku
buy pambênbênan kuy nadawak ka
kalabayan ku, gawan dat pangayari
kun iaral la Mangêd da Balita sa
kaatag, dat siku pun na asê makak-
wan gantimpala ya ubat kan Bapan
Namalyari.

‡ **9:22 9:22** 1 Corinto 8:7.

10

Patanda sa mani magsimba sa diyusdiyusan

1 Mani mapatêl kuway, labay kun ganakên yuy nalyari sa mani ninunu tamun mani Judio sabitun pikilaku silan Moises pasalwang sa Egipto. Idi sila sa aypan ulap ya patanda un pangawyun kallan Bapan Namalyari buy kaganawan lay naglipay sa dagat.*

2 Sa kapamilatan ulap buy dagat, nabawtismuwan sila bilang tagasunul Moises.

3 Nangan silan kaganawan sa kakyangan un gigisay kanên† na ubat kan Bapan Namalyari.

4 Buy ninêm silan kaganawan gigisay lanêm‡ ma pan-idin na, gawan ninêm silan lanêm ma impaawas Bapan Namalyari ya ubat sa batu. Ya batun abitu ya nangawyun kalla, ayin kaatag nun a si Cristu.

5 Nuwa paraman baydu, asê pun êt natula si Bapan Namalyari sa malakê kalla. Kabay nikalat ta mani bangkay la sa kakyangan.

6 Abituy mani nalyari kalla sabay ya mam-in aral kantamu amêsên amên a kitamu mag-angad nadawak kaparisun dinyag la.

7 Agana kaw magsimba sa mani diyusdiyusan kaparisun dinyag kaatag kalla, tagawan idi sa Kasulatan Bapan Namalyari, "Nagpestay mani tawu, miiinêman buy mitatalêkan sa pagsimba la sa mani diyusdiyusan la."§

8 Agana kitamu makikanayun kaparisun dinyag kaatag kalla sabitun nuna.* Tagawan sa pamikikanayun la, luwampu buy tatluy libu ya nati kalla sa gisay allu.

9 Sabitun nuna, gawan sa panubuk dakun umnu kalla kan Bapan Namalyari, tinuktuk silan utan buy nati sila.† Kabay agana tamu êt subukun si Cristu kaparisun dinyag la.

10 Agana kaw êt pawan magdeklamu kaparisun dakun umnu kalla. Kabay pinati silan angel un kamatyan.‡

11 Nalyari ya kaganawan abiin bilang aral kantamu buy insulat amên magin pamatanda kantamun mani mangabyay sa panawun narani yay katganan kaganawan.

12 Kabay nu pan-isipin yuy napasêy kawna sa panampalataya yu, mangillag kaw, ta dat manabu kaw sa kasalanan.

13 Ayin tuksuy mallumatêng kamuyu ya asê mangadanasan kaatag tawu. Nuwa mapagkatiwalan si Bapan Namalyari sa impangaku na ya a na kitamu paulayên matuksu un igit pun sa agyu tamu. Kabay nu mamakadanas kaw panuksu, manyag yan paralan amên masambut yuy abiin.

14 Kabay mani kakaidwan ku, agana kaw magsimba sa mani diyusdiyusan.

15 Pansabin ku kamuyuy ati bilang mani tawuy makapukat. Kabay pakaisipin yuy pansabin ku.

16 Balang pamititipun tamu bilang pangganaka sa pangamatin Cristu, dilag kitamun pan-inêmên ya panipasalamat tamu kan Bapan Namalyari. Sa balang paminêm tamu, makibêtêk kitamu sa dayan Cristu. Buy sa balang pangan tamun tinapay ya pibibis-ilan tamu, makibêtêk kitamu sa lawinin Cristu.

17 Kabay agyan malakê kitamu, gigisay lawini tamu gawan kay gigisay tinapay ya pibibis-ilan tamun kinan.

18 Elêwên yuy alimbawan mani Israelita. Ya mani mangan sa mani in-andug sa pamiandugan, bilang makibêtêk sila êt kan Bapan Namalyari.

* **10:1 10:1** Exodo 13:21-22. † **10:3 10:3** Exodo 16:31-35. ‡ **10:4 10:4** Exodo 17:3-6. § **10:7 10:7** Exodo 32:6. * **10:8 10:8** Mani Bilang 25:1-9. † **10:9 10:9** Mani Bilang 21:5-6. ‡ **10:10 10:10** Mani Bilang 16:41-49.

19 Sabêt ta labay kun sabin? Pansabin ku nayi ya dilag pukat ya mani diyusdiyusan o dilag pukat ta kanên na in-andug kalla?
20 Asê! Ya labay kun sabin, a ku labay ya makibêtêk kaw sa nangadadawak ka ispiritu, gawan na kanên na in-andug sa mani diyusdiyusan, pan-iandug sa mani nangadadawak ka ispiritu buy alwan kan Bapan Namalyari.
21 A kitamu malyarin makiênêm sa basun Panginuun buy pamakayari, makiênêm kitamina êt sa basun nangadadawak ka ispiritu. Buy a kitamu êt malyarin makiêm sa panganan Panginuun buy pamakayari, makiêm kitamina êt sa panganan mani nangadadawak ka ispiritu.
22 Labay tamu nayin mangimun na Panginuun? Mas makapangyarian kitamu nayi kana?

23 Dilag magsabin, "Malaya kun daygên na agyan sabêt." Pêtêg ga malaya kitamu, nuwa asê kaganawan makakangêd kantamu buy asê kaganawan ati makasawup.
24 Alwan kay sarili yun ikakangêd da unên yu, nun a ya ikakangêd êt kaatag.

25 Mangan kaw dakun sabêt man na pansaliwin sa pagtindan karni buy agana yina patangên nu in-andug sa diyusdiyusan na abiin o asê amên asê maguluy nakêm yu.
26 Gawan idi sa Kasulatan, "Ya babun luta buy kaganawan idi baydi, pibandiyan Panginuun."§

27 Nu sagyatên kaw gisay asê manampalataya sa gisay pamiêêman buy kalabay kaw maku, kanên yuy sabêt man na iapag kamuyu buy aganayna mamatang nu in-andug ga abiin sa diyusdiyusan o asê, amên asê maguluy nakêm yu.
28 Nuwa nu dilag magsabi kamuyun, "Ya kanên na abiin, in-andug sa diyusdiyusan," agana yina kanên alang-alang sa nagsabi kamuyun ati amên asê maguluy nakêm na.
29 Alwan nakêm yuy labay kun tukuyun, nun a ya nakêm nagsabi kamuyu.

Malyarin sabin kaatag kamuyuy, "Uysiyan bênbênan ku yay labay kun daygên gawan kay kalabayan nakêm kaatag ta?
30 Nu impasalamat ku kan Bapan Namalyari ya kanên ku, uysiyan dustakên laku yapun ta?"
31 Ati ya masabi ku baysên. Nu mangan kaw man o minêm, o sabêt man na pandaygên yu, daygên yuy kaganawan amên ulimênên mani tawu si Bapan Namalyari.
32 Agana kaw manyag agyan sabêt man na magin sangkan pangasalanan sisabêt man, Judio yaman o asê o ya mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun.
33 Pakitbusan yuy pandaygên ku ya pagpilitan kun makasawup sa kaganawan tawu. Alwan sarili kuy pan-isipin ku, nun a ya ikakangêd kaganawan amên miligtas sila.

11

1 Pakitbusan yuku kaparisun pamikitbus ku kan Cristu.

Ya pag-up-up nu magsimba

2 Pandayêwên kataw, gawan pawa yukun pangganakên buy pansunulun yuy in-aral ku kamuyu.
3 Amêsên, labay kun matandan yu ya si Cristuy ulun lawyaki, buy ya lawyaki yaman ya ulun mani babayi, buy si Bapan Namalyari yaman ya ulun Cristu.
4 Nu mititipun kaw sa pagsimba yu buy nu ya gisay liyaki ya manalangin o mamipatandan mensayin Bapan Namalyari nuwa dilag yan up-up sa ulu na, pan-ipakadêng-êy na si Cristu ya sabay ya pinakaulu na.
5 Buy ya babayi ya manalangin o mamipatandan mensayin Bapan Namalyari ya ayin up-up sa

§ **10:26 10:26** Mani Kanta 24:1.

ulu na, mantan yan kapapadêng-êy sa liyaki ya ulu na. Gawan nu ayin up-up pa ulu na, nanuwad dinan tinung-aw wa babayi ya kapapadêng-êy.
6 Nu asê kalabay mag-up-up pa gisay babayi, magpatung-aw ya tana! Nuwa kapadêng-êy sa gisay babayi ya magpatung-aw o magpaurug sabut kaparisun urug mani lawyaki. Kabay sêpat yan mag-up-up ulu gawan nu ayin up-up pa ulu na, nanuwad ya êt natung-aw.

7 Asê sêpat mag-up-up uluy liyaki nu magsimba, gawan siyay kakitan wangis buy karangalan Bapan Namalyari. Nuwa ya babayi sabay ya karangalan liyaki.
8 Gawan asê dinyag ga liyaki ubat sa babayi, nun a ya babayi ya dinyag ubat sa liyaki.
9 Gawan asê dinyag Bapan Namalyari ya liyaki para sa babayi, nun a dinyag Bapan Namalyari ya babayi para sa liyaki.
10 Gawan disati buy gawan sa mani ang-el, sêpat mag-up-up uluy babayi amên makitan na magpasakup ya sa asawa na.

11 Nuwa sêpat yun tandanên ya sa pamikibêtêk tamu sa Panginuun Jesus, kaylangan babayi ya liyaki buy kaylangan êt liyaki ya babayi.
12 Gawan nu parasaantun naubat ta nunay babayi sa liyaki, ya liyaki, pan-ianak babayi. Nuwa ya kaganawan, naubat kan Bapan Namalyari.

13 Sikaw tay magsabi nu ustu sa gisay babayi ya manalangin kan Bapan Namalyari un ayin up-up sa ulu.
14 Para êt taman sa liyaki. Taganay na sa gisay liyaki ya naêpêk ka sabut na, gawan mamakapadêng-êy sa gisay liyaki nu makarang nga sabut na.
15 Nuwa karangalan babayi ya dilag makarang nga sabut, gawan indin Bapan Namalyari kanay sabut amên panakêp sa ulu na.
16 Nu dilag pun kalabay makisubakan tungkul baydi, ayin nakinan masabi gawan ati ya naugalyan yan. Buy ati ya pansunulun kaganawan manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun saantu man na lugal.

Ya Banal la Pangapun
(Mateo 26:1-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

17 Tungkul sa itipan ku amêsên kamuyu, a kataw madayêw, gawan ya pamititipun yu, mamakadawak buy asê makakangêd.
18 Tagawan muna sa kaganawan, nabalitan kuy balang mititipun kaw bilang manampalataya, mipapangkat kaw. Pêtêg lawês ya abiin.
19 Kaylangan malyari ya abiin amên matandan nu sisabêt kamuyuy pêtêg manampalataya.
20 Nu mititipun kaw amên mangan sa Banal la Pangapun, alway nan pêtêg ga Banal la Pangapun na pandaygên yu,
21 gawan a kaw miêêtêng, nun a tambêng yinan pangkanên na sarili yun bakal. Kabay ya kaatag, nanabsuy buy nalasing ngana, pakan layangên pun na kaatag.
22 Ayin kaw nayin sarilin bali amên baydu kaw mangan buy minêm? Sa pandaygên yun abiin, pandustakên yuy manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun buy pan-ipakadêng-êy yuy mapatêl la kalulu. Sabêt amêsên na labay yun daygên ku? Dayêwên kataw? Asê!
23 Ati ya aral la indin Panginuun kangku buy in-aral ku êt kamuyu. Sabitun yabin insupakat ta Panginuun Jesus, nangwa yan tinapay.
24 Buy pamakayari nan nagpasalamat kan Bapan Namalyari, binisilbis-il nay ati buy sinabi, “Ati ya lawini kuy pan-idin ku para kamuyu. Daygên yuy ati bilang pangganaka yu kangku.”
25 Pamakayari lan nangan, kingwa nay basuy nag-alak, buy sinabi na kalla, “Ya pan-inêmên na ati, sabay

ya bayuy kasunduwan ya pinag-
papêtgan daya ku. Balang inêmên
yuy ati, daygên yu bilang pang-
ganaka kangku."
26 Gawan sa balang pangan yun
ati ya tinapay buy paminêm yun
ati ya pan-inêmên, pan-ipatanda
yuy pangamatin Panginuun angga
sa pag-udung na.
27 Kabay nu sisabêt man na man-
gan tinapay buy maminêm pan-
inêmên Panginuun un asê ustuy
pan-isipin, mangasalanan ya laban
sa lawini buy sa dayan Panginuun.
28 Kaylangan usisên balang gisay
sarili na nu sêpat yan mangan tina-
pay buy minêm pan-inêmên.
29 Tagawan sisabêt man na man-
gan ati ya tinapay buy minêm ati ya
pan-inêmên ya a na pampaulagên
na lawinin Cristu, nangan nina buy
ninêm minan ikaparusa na.
30 Buy ati ya sangkan kabay
malakê kamuyuy mangayna buy ni-
pagsakit. Buy dilag êt dakun umnuy
nati.
31 Nuwa nu sikitaminay mangu-
sisa sa sarili tamu nu ustu o asê
ustuy pandaygên tamu, a kitamina
parusan Bapan Namalyari.
32 Nu pamparusan kitamu man
Panginuun Jesus, pamitinêk na kan-
tamuy ati amên a kitamu mapar-
usan kaawyun na mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari.
33 Kabay mani mapatêl ku, nu
mititipun kaw para sa Banal la Pan-
gapun, miêêtêng kaw.
34 Buy nu dilag layangên kamuyu,
mangan nina pun sa bali na amên
a kaw maparusan Panginuun gawan
sa pandaygên yu sa pamititipun yu.
Buy tungkul laman sa kaatag bagay,
pakapalanên ku tana pamakalatêng
ku baysên.

12

Mani kaagyuwan na pan-idin Ispiritun Bapan Namalyari

1 Amêsên, mani mapatêl, tungkul
sa kaagyuwan na pan-idin Ispiritun
Bapan Namalyari, labay kun matan-
dan yuy ustu.
2 Tanda yuy sabitun a yu pun
kilala si Bapan Namalyari, pawa
kaw mailitêp sa pagsimba sa mani
diyusdiyusan ya asê makapagsabi.
3 Kabay labay kun matandan yuy
asê masabin gisay tawuy, "Isumpa si
Jesus!", nu pan-awyunan yan Ispir-
itun Bapan Namalyari. Buy asê êt
masabin gisay tawuy, "Si Jesus ya
Panginuun," nu a ya pan-awyunan
Ispiritun Bapan Namalyari.

4 Dilag magmikakanayun na
kaagyuwan na pan-idin Ispiritun
Bapan Namalyari, nuwa kay gigisay
Ispiritun Bapan Namalyari ya mam-
in ati.
5 Dilag magmikakanayun na
paralan sa paglingkud, nuwa kay
gigisay Panginuun na paglingkuran
tamu.
6 Magmikakanayun na pan-
ipadyag Bapan Namalyari kantamu,
nuwa kay gigisay Bapan Namalyari
ya mam-i kantamun kaagyuwan
daygên na mani ati.

7 Ya balang gisa kantamu, pam-
biyan kaagyuwan mipakit un idi
kanay Ispiritun Bapan Namalyari
amên makasawup yan mamapas-êy
panampalatayan kaatag.
8 Ya dakun umnu kantamu,
pambiyan Ispiritu un kaagyuwan
mamisabin mensayin kabiyasnan.
Ya kaatag êt taman, pambiyan
mensayin katandan ya ubat êt sa
gigisay Ispiritu.
9 Ya kaatag gaman, pambiyan
Ispiritun maragul la panampalataya
kan Bapan Namalyari buy ya kaatag,
pambiyan kapangyarian mamaiyul
nipagsakit.
10 Ya kaatag, pambiyan Ispiritun
kapangyarian manyag mamakau-
papas, buy ya kaatag, pambiyan
kaagyuwan mipatandan sabi ya
ubat kan Bapan Namalyari. Di-
lag êt taman pambiyan kabiyas-
nan makakilala nu ubat sa Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya pansabin

gisay tawu o asê. Ya kaatag, pambiyan kabiyasnan magsabin magmikakanayun na sabi ya a la natandan. Ya kaatag gaman êt, dilag kabiyasnan mamipaintindin abiin na mani sabi.
11 Nuwa kay gigisay Ispiritun Bapan Namalyari ya manyag kaganawan abiin buy pan-idin na sa balang gisa ayun sa kalabayan na.

Kaawyun kitamu sa gigisay lawini

12 Gigisay lawinin tawu, nuwa malakêy mamibuu buy magmikakaatag ga parti. Para êt baydu si Cristu. Kay gigisay lawini na, nuwa malakêy mamibuu buy magmikakaatag ga parti. Sikitamun mani manampalataya, para kitamun magmikakaatag ga partin lawinin Cristu.
13 Sikitamun kaganawan, Judio man o asê, ipus man o malaya, binawtismuwan kitamu sa gigisay Ispiritu amên madyag gisay lawini. Buy gigisay Ispiritu êt ta tinanggap tamun kaganawan.
14 Ya lawini, pan-ibuun malakêy parti buy alwan kay gigisay parti.
15 Kabay nu makapagsabi ya bitis buy sabin nay, "Gawan alwa kun gamêt, alwa kun partin lawini," alwan labay sabin ati ya a yina partin lawini.
16 Buy nu makapagsabi yaman na têk buy sabin nay, "Gawan alwa kun mata, alwa ku êt partin lawini," alwan labay sabin ati ya a yina partin lawini.
17 Gawan nu ya buun lawini, pawan mata, ipakun makalêngên ati? Buy nu ya lawini, kay pawan têk, ipakun makadêp pa ati?
18 Nuwa ingkabit Bapan Namalyari ya magmikakanayun na partin lawini sa bibiyan la ayun sa kalabayan na.
19 Nu ya lawini, kay pan-ibuun gisay parti, a tamu masabin lawini ya ati.
20 Ya pêtêg, pan-ibuun malakêy parti ya lawini, nuwa kay gigisay lawini.
21 Kabay nu makapagsabi ya mata, a na malyarin sabin sa gamêt, "A kata kaylangan." Buy nu makapagsabi êt ta ulu, a na malyarin sabin sa bitis, "A kata kaylangan."
22 Ta ya pêtêg, ya mani partin lawini tamu ya para dayin mayna, sabay pun êt ta kaylangan.
23 Ya mani partin lawini ya sa êlêw tamuy asê kapapadayêw, sabay ya pansaysayên tamun mangêd. Buy ya mani partin lawini ya a tamu pan-ipakit, sabay ya pampakangêdên tamu.
24 Asina kaylangan ipakapalay partin lawini ya asê makapadêng-êy ipakit. Para êt baydu, sên pinakapalan Bapan Namalyari ya lawini tamu, binyanan nan karangalan na mani partin lawini tamu ya sa êlêw tamu asê kapapadayêw
25 amên asê mangapisisyay, nun a mipagmalasakit ta balang gisa.
26 Nu masakitan na gisay partin lawini, masakitan êt ta kaganawan parti. Buy nu pamparangalên na gisay parti, matula êt ta kaganawan parti.
27 Sikaw kaganawan ya mamibuu sa lawinin Cristu buy ya balang gisa, partin lawini na.
28 Buy sa lawinin ati ya ayin kaatag nun a ya manampalatayay miaawyun, ati ya mani parti ya intalagan Bapan Namalyari. Ya mumuna, mani apostul. Ya ikalwa, mani propeta. Ya ikatlu, mani manuru. Pinili na êt ta mani manyag mani mamakaupapas, mani mamaiyul sa nipagsakit, mani manawup, mani mamaala, buy mani magsabi sa magmikakanayun na sabi ya a la natandan.
29 Tanda tamuy alwan kaganawan apostul, alwan kaganawan propeta o manuru. Alwan kaganawan binyanan kaagyuwan manyag mani mamakaupapas,
30 mamaiyul sa mani nipagsakit, makapagsabi sa magmikakanayun na sabi ya a la pun natandan o mamipaintindi sa mani sabin abiin.

31 Nuwa pagpilitan yun matang-
gap ya mas maulagay mani
kaagyuwan. Buy amêsên, ituru
ku kamuyuy pinakamaulaga sa
kaganawan.

13

Ya Pangidu

1 Nu makapagsabi yaku man sa
magmikakanayun na sabin mani
tawu buy mani ang-el, nuwa ayin
nakun pangidu, kay para kutan
kumpanay magbatengteng o pom-
piyang nga matarit.
2 Nu dilag gaku man kaagyuwan
mamipatandan mensayi ubat kan
Bapan Namalyari buy nu dilag gaku
man pangintindi sa kaganawan
mani kapêtêgan ya inliim na
sabitun nuna buy nu dilag gaku
man kaganawan kabiyasnan, nuwa
nu ayin nakun pangidu, ayin nakun
pukat. Buy nu mailipay ku man na
mani bung-uy gawan sa maragul
la panampalataya ku, nuwa ayin
nakun pangidu, ayin nakun pukat.
3 Buy agyan idin ku man na ka-
ganawan pibandiyan ku buy nu ian-
dug ku man na lawini ku amên
sêlbên, nuwa ayin nakun pangidu,
ayin naku pun êt nabang.
4 Ya tawuy dilag pangidu, ma-
pamibabata ya, maganaka ya, a ya
katandan mainggit, a ya mapagpa-
dayêw o mapagmatag-ay,
5 mapanggalang ya, a ya makasar-
ili, a ya mapanubag buy a ya
mapamitanêm sakit nakêm sa ka-
parisu,
6 a ya matula sa kadawakan, nun
a matula ya sa kapêtêgan.
7 Ya tawuy dilag pangidu, miba-
bata ya, pawan magtiwala, pawan
dilag pag-asa, buy mapamibabata
angga sa katganan.
8 Dilag katganan na pamipatan-
dan mensayi ubat kan Bapan Na-
malyari buy ya pagsabin kaatag sabi
ya asê natandan. Para êt baydu ya
pamipatandan kabiyasnan. Nuwa
ya pangidu, ayin katganan.
9 Asê pun lubus ya kabiyasnan
tamu. Para êt bayduy kaagyuwan
mamipatandan mensayi ubat kan
Bapan Namalyari.
10 Nuwa sa pallumatêng allu ya
mapakadyag ganap pa kaganawan,
mitas say kakulangan.
11 Sabitun anak kaku pun, ya
pagsabi ku, ya isip ku buy ya pan-
gatuynungan ku, kaparisun anak.
Nuwa sên maragul lakina, inlak-
wanan kinay isip anak.
12 Amêsên, asê pun malinaw wa
pangilala tamu kan Bapan Namal-
yari. Kay para kitamun nakaêlêw
sa napukakêy sulamin. Nuwa
lumatêng nga alluy makitan tamun
arapan si Bapan Namalyari buy
lubus tamu yan makilala kaparisun
pangilala na kantamu.
13 Kabay tatluy bagay ya manugêl:
ya panampalataya, ya kapilmiyan
buy pangidu. Nuwa ya pinakadak-
ila, sabay ya pangidu.

14

Ya pagsabin magmikakanayun na sabi ya asê pun natandan

1 Pagpilitan yun idun na ka-
parisu yu buy pagpilitan yun ma-
pakamuyuy kaagyuwan na pan-idin
Ispiritun Bapan Namalyari, luyang
ngay pamipatandan mensayin Ba-
pan Namalyari.
2 Ya tawuy magsabi sa kaatag sabi
ya a na natandan, a ya makisabi
sa tawu, nun a kan Bapan Namal-
yari, gawan ayin makaintindi kana.
Magsabi yan inliim ma kapêtêgan sa
kapamilatan sawup Ispiritun Bapan
Namalyari.
3 Nuwa ya tawuy mamipatandan
mensayi ubat kan Bapan Namal-
yari, magsabi ya sa mani tawu
amên masawpan silan mapapas-êy
ya panampalataya la, mapapas-êy
ya nakêm la, buy mabiyan silan
kasiglan.
4 Ya magsabi sa kaatag sabi ya
a na natandan, pampapas-êyên nay
sarili nan panampalataya. Nuwa

ya mamipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari, pampapas-
êyên nay mani manampalatayay mi-
aawyun.
5 Labay ku dayin maka-
pagsabi kaw kaganawan un mag-
mikakanayun na sabi ya a yu pun
natandan, nuwa mas labay ku pun
na mamipatanda kaw mensayi ubat
kan Bapan Namalyari. Tagawan
ya tawuy mamipatandan mensayi
ubat kan Bapan Namalyari, mas
maulaga kaysa sa magsabin mag-
mikakanayun na sabi ya a na pun
natandan, liban ta nu ipaintindi nay
sabin abiin amên mapapas-êy nay
mani manampalatayay miaawyun.
6 Mani mapatêl kuway, sabêt ta
makwa yuy nabang, nu maku waku
baysên kamuyu buy magsabi yaku
sa magmikakanayun na sabi ya a
yu mapukatan? Ayin! Liban tana
nu sabin ku kamuyu sa sabi ya
mapukatan yu ya impakit Bapan
Namalyari kangku, ya natandan ku
tungkul kana, ya sabi ya pan-ipasabi
na kamuyu, o pangaral.
7 Agyan na mani gamit ta ayin
biyay kaparisun bulugudyung buy
alpa, nu asê malinaw wa panêna
buy panigtig, parasaantun matan-
dan makalêngê nu sabêt ta kantay
pan-itigtig alpa buy bulugudyung?
8 Buy nu bêgên na mani sundalus
gamit ta patutut, nuwa a la ma-
pukatan na labay sabin tunuy patu-
tut, parasaantu silan makapaglêan
para sa pamikilaban?
9 Para kaw êt baydu. Parasaantun
matandan gisay manampalataya ya
labay sabin pansabin yu sa kaatag
sabi nu a nay naman mapukatan ya
sabi ya panggamitin yu? Para kaw
êt makisabi sa angin.
10 Malakêy sabi sa babun luta buy
balang gisay sabi, dilag labay sabin.
11 Nuwa nu a ku tanday sabi
ya panggamitin kasabi ku, a kay
mikaintindi ta para kay dayuwan.
12 Sa paglabay yun mani
kaagyuwan na pan-idin Ispiritun
Bapan Namalyari, pagpilitan yun
mapakamuyuy mani kaagyuwan
na mamapas-êy sa mani manam-
palatayay miaawyun.
13 Kabay ya tawuy magsabi sa
kaatag sabi ya a na natandan, sêpat
ya êt manalangin na biyan yan
kaagyuwan mamipaintindi.
14 Nu manalangin naku sa mag-
mikakanayun na sabi ya a ku natan-
dan, ya ispiritu kuy manalangin,
nuwa asê mapukatan isip ku.
15 Nu parabaydu, sabêt ta sêpat
kun daygên? Manalangin naku sa
magmikakanayun na sabi sa ispiritu
ku buy manalangin naku êt sa sabi
ya mapukatan isip ku. Magkanta
ku sa kaatag sabi sa ispiritu ku buy
magkanta ku sa sabi ya mapukatan
isip ku.
16 Nu magpasalamat ka kan Bapan
Namalyari sa kapamilatan ispiritu
mu buy asê mapukatan tawuy idi
baydu, parasaantu yan makapak-
itbay “Awuy Panginuun” sa pag-
pasalamat mu, nu a nay naman
mapukatan na pansabin mu?
17 Agyan mangêd da pagpasalamat
mu kan Bapan Namalyari, nu asê
mapukatan kaatag, a ka nakasawup
sa pamapas-êy panampalataya na.
18 Magpasalamat taku kan Bapan
Namalyari, ta igit taku kamuyun
makapagsabin magmikakaatag ga
sabi.
19 Nuwa sa pamititipun mani man-
ampalataya, mas labay ku pun na
magsabi yakun limay sabi ya ma-
pukatan la amên maturwanan ku
sila, kaysa magsabi yakun libulibuy
sabi sa kaatag sabi ya ayin maka-
pukat.
20 Mani mapatêl ku, agana kaw
napakaisip anak tungkul sa mani
kaagyuwan na indin Ispiritun Ba-
pan Namalyari. Pakitbusan yuy
mani anak ka ayin tanda sa nan-
gadadawak, nuwa sa pangintindi,
pakadyag kaw isip tuwa.
21 Paradi ya idi sa kasulatan Bapan
Namalyari,

"Magsabi yaku sa mani tawun ati sa
kapamilatan mani tawuy di-
lag kaatag sabi buy sa kapami-
latan mani tawuy dayuwan,
nuwa a sila pun êt mallêngê
kangku."*

22 Kabay ya kaagyuwan na magsabin kaatag sabi ya a yu natandan, sabay ya tanda' para sa mani alwan manampalataya, alwan para sa mani manampalataya. Nuwa ya kaagyuwan na mamipatandan mensayi ubat kan Bapan Namalyari, tanda' para sa mani manampalataya, alwan para sa asê manampalataya.

23 Nu magtipun kaw wa mani manampalataya buy sikaw wa kaganawan magsabi sa kaatag sabi ya a yu pun natandan, buy dilag lumatêng nga asê manampalataya ya asê tanday pandaygên yu, a la nayi isipin na tinutulaw kawna?

24 Nuwa nu sikaw kaganawan na mamipatandan mensayi ubat kan Bapan Namalyari buy lumatêng nga asê manampalataya ya asê tanday pandaygên yu, matandan nay makasalanan ya. Mabêgbêg ga nakêm na gawan sa pansabin yun kaganawan buy matandan nay maparusan ya.

25 Agyan na mani nakaliim sa bêkê na, maiawas. Kabay manduku ya sa pagsisi na buy mangulimên ya kan Bapan Namalyari buy sabin nay, "Taganan idi kamuyu si Bapan Namalyari."

Ya masalaysay ya pamititipun

26 Kabay mani mapatêl ku, ati ya sêpat yun daygên sa pamititipun yu. Ya kaatag, magkanta buy ya kaatag, manuru, buy ya kaatag, mamipatandan mensayi ubat kan Bapan Namalyari. Ya kaatag, magsabi sa kaatag sabi ya a la pun natandan. Buy ya kaatag, mamipapukat nu sabêt ta labay sabin mani sabin abitu. Ipilmi yuy kaganawan daygên yu sa pamititipun yu para sa ikapas-êy panampalataya yu.

27 Nu dilag magsabi sa kaatag sabi ya a la pun natandan, kaylangan kay luluwa o tatlu, buy asê miaagnan, buy sêpat dilag mamipapukat sa pansabin la.

28 Nuwa nu ayin mamipapukat, mangimbêk tana sila sa pamititipun mani manampalatayay miaawyun buy makisabi sila tana kan Bapan Namalyari un magpagisa.

29 Nu dilag kamuyun binyanan mensayi ubat kan Bapan Namalyari, tulutan magsabi ya luwa o tatlu kalla. Buy ya kaatag, sêpat mallêngê buy usisên la nu ubat kan Bapan Namalyari o asê.

30 Amêsên, nu dilag nakaiknu ya binyanan mensayi ubat kan Bapan Namalyari, sêpat pun tunggên na magsabi amên makapagsabi êt ta kaatag.

31 Gawan sikaw kaganawan, malyarin mipatandan mensayi ubat kan Bapan Namalyari un tisatisa amên mabiyasay kaganawan buy pumasêy ya panampalataya yu.

32 Buy ya mani manampalatayay nakatanggap un kaagyuwan na mamipatandan mensayi ubat kan Bapan Namalyari, malyari silan miêêbas magsabi gawan dilag silan pamênbên sa sarili.

33 Gawan si Bapan Namalyari, a ya Namalyarin kagulwan, nun a Namalyari yan kasalaysayan buy kapatêtbêkan.

Kaparisun naugalyan kaganawan manampalatayay miaawyun na mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana,

34 ya mani babayi, sêpat mangimbêk sa pamititipun yu gawan a sila pantulutan magsabi.† Sêpat silan pasakup sa mani lawyaki gawan parabayduy idi sa Kautusan.

35 Nu dilag silan patang, patangên la tay asawa la pangalatêng la sa

* **14:21 14:21** Isaias 28:11-12. † **14:34 14:34** Sa panawun Pablo ya mani babayi, a sila nag-aral buy kay idi sa bali ya babayi.

bali la, gawan mamakapadêng-êy magsabi ya babayi sa pamititipun mani manampalatayay miaawyun.

36 Indap yu nayi nu ubat kamuyuy Sabin Bapan Namalyari, o kay sikaw wa nakatanggap ati?

37 Nu dilag kamuyun mangisip dilag yan kaagyuwan mamipatandan mensayi ubat kan Bapan Namalyari o dilag kaagyuwan na ubat sa Ispiritun Bapan Namalyari, sêpat nan kilalanên ya si mani insulat ku kamuyu, utus Panginuun.

38 Buy nu a na labay tanggapên na mani pansabin ku, agana yuya êt tanggapên.

39 Kabay mani mapatêl ku, pagpilitan yun mamipatandan mensayi ubat kan Bapan Namalyari, nuwa agana yu bênbênan na magsabi sa kaatag sabi ya a la pun natandan.

40 Daygên yuy kaganawan sa ustu buy sa masalaysay ya paralan.

15

Ya panguman pangabyay Cristu

1 Amêsên na mapatêl, labay kun ipaganaka kamuyuy Mangêd da Balita ya in-aral ku kamuyu. Ati ya aral la tinanggap yu buy angga amêsên panampalatayanan yu.

2 Sa kapamilatan ati ya Mangêd da Balita, niligtas kawna nu papakatalanên yun mangêd da in-aral ku, liban ta nu alwan pêtêg ga panampalataya yu.

3 Tagawan impatanda kina kamuyuy pinakamaulagay aral la indin kangku. Paradi ya impatanda ku sabitun nuna. Nati si Cristu amên iligtas kitamu sa mani kasalanan tamu, ayun sa pansabin Kasulatan.

4 In-ilbêng ya buy nanguman nabyay sa ikatluy allu, ayun êt sa pansabin Kasulatan.

5 Nagpakit ya kan Pedro. Pamakayari, nagpakit ya êt sa mapu buy luway apostul na.

6 Pamakayari, nagpakit yan katamisan sa maigit liman dalan na mapatêl la mititipun. Malakê kallay nabyay pun angga amêsên, nuwa ya kaatag kalla, nati yana.

7 Nagpakit ya êt kan Santiago buy pamakayari, nagpakit ya sa kaganawan mani apostul.

8 Buy sikuy katatawliyan nan pinagpakitan, ya kaparisu kuy gisay kulaw ya in-anak un asê ustu sa buwan.*

9 Tagawan sa kaganawan mani apostul, sikuy pinakanayêpa buy a ku sêpat bêgên gisay apostul, gawan pinasakit kuy mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun.†

10 Nuwa gawan sa kangêdan nakêm Bapan Namalyari kangku, dinyag nakun apostul. Buy asê nasayang nga kangêdan nakêm Bapan Namalyari kangku, gawan nagpakapagal laku un igit kaysa sa kaganawan kaatag apostul. Nuwa alwan sa sarili kun kaagyuwan, nun a sa kangêdan nakêm Bapan Namalyari.

11 Kabay ayin pamikaatag nu sila o siku ya mangaral kamuyu. Ya maulaga, gigisay pan-iaral yan buy abitu êt ta panampalatayanan yu.

Ya panguman pangabyay mani nati

12 Amêsên, pan-iaral yan kamuyu ya si Cristu, nanguman yan nabyay. Uysiyan pansabin dakun umnu kamuyuy a ya pabyayên manguman Bapan Namalyari ya mani nati ta?

13 Nu pêtêg ayin panguman pangabyay, labay sabin, agyan si Cristu, asê êt nanguman nabyay.

14 Buy nu pêtêg asê nanguman nabyay si Cristu, ayin kapukatan na pangaral yan buy ayin êt pukat ta panampalataya yu.

15 Buy alwan kay abiin. Lumtaw kay êt malaram ma mamipapêtêg tungkul kan Bapan Namalyari,

* **15:8 15:8** Mani Dyag 9:1-19; 22:6-16; 26:12-18.

† **15:9 15:9** Mani Dyag 8:1; 8:3; 9:1-2; 22:4-5; 26:9-11; Galacia 1:13.

gawan impapêtêg yan na pinabyay
manguman Bapan Namalyari si
Cristu. Nu pêtêg asê mabyay
ya nangamamati, mapalyarin asê
pêtêg ga impapêtêg yan ya pin-
abyay nan manguman si Cristu.
16 Gawan nu ya mani nati, asê
umanên pabyayên, asê êt nangu-
man pinabyay si Cristu.
17 Buy nu asê nanguman nabyay si
Cristu, ayin pukat ta panampalataya
yu buy a kaw pun napatawad sa
mani kasalanan yu.
18 Buy labay sabin êt, ya mani
nati yana ya nanampalataya kan
Cristu, nilaku sila sa ayin katganan
na parusa.
19 Nu ya kapilmiyan tamu kan
Cristu, kay para sa biyay tamu baydi
sa babun luta, kapapalunus kitamu
sa kaganawan tawu.

20 Nuwa ya kapêtêgan, si Cristuy
nunan pinabyay bilang pagpapêtêg
ya pabyayên manguman na nanga-
mamati.
21 Gawan sa gisay tawu, ya si
Adan, inlumatêng nga kamatyan sa
kaganawan tawu. Kabay gawan êt
sa gisay tawu, ya si Cristu, mangu-
man mabyay ya nangamamati.
22 Gawan nu parasaantu ya
kaganawan tawuy mangamati
gawan sa pamikibêtêk la kan Adan,
para êt taman baydu, sikitamun
kaganawan, pabyayên manguman
gawan sa pamikibêtêk tamu kan
Cristu.
23 Nuwa dilag sarisarilin takdan
panawun na panguman pangabyay.
Nunan pinabyay si Cristu. Pa-
makayari, pag-udung Cristu baydi sa
babun luta, pabyayên na êt ta mani
manampalataya kana.
24 Buy pamakayarin ati, lumatêng
nga katganan. Idin Jesus ya pag-
ari sa Namalyari buy Bapa pamaka-
yari nan sirên na kaganawan mag-
ari, manungkulan buy dilag kapang-
yarian laban kan Bapan Namalyari.
25 Tagawan kaylangan mag-ari si
Cristu angga sa lubus nan masam-
but ya kaganawan kapati na.
26 Buy ya tawlin kapati ya sambu-
tun Jesus, sabay ya kamatyan mani
tawu.‡
27 Pansabin sa Kasulatan, "Ya ka-
ganawan bagay, impasakup Bapan
Namalyari kan Cristu."§ Nuwa sa
sabi ya "kaganawan bagay," asê
labay sabin baydi ya kaawyun si Ba-
pan Namalyari tagawan sabay siyay
nipasakup kaganawan bagay sa ay-
pan kapangyarian Cristu.
28 Nu nipasakup pa kaganawan
kan Cristu, magpasakup êt si Cristu
kan Bapa ya sabay ya namipasakup
kanan kaganawan amên manakup
pana si Bapan Namalyari sa ka-
ganawan.
29 Dilag mani tawuy nag-
pabawtismu para sa mani nati
la. Amêsên, nu ayin panguman
pangabyay mani nati, ayin ulagay
pagpabawtismu la para sa mani
nati.
30 A kay migaganaka agyan idi kay
sa nadawak ka kabilyan sa inuras-
uras, gawan tanda yan na pabyayên
manguman na mani nati.
31 Mani mapatêl, nu parasaantun
pêtêg ga pan-ipagmaragul kataw
gawan sa pamikibêtêk yu kan
Cristu Jesus ya Panginuun tamu,
parabaydu êt ta pêtêg ga allu-allu
wakun idi sa bunak kamatyan.
32 Nu kay para sa kabilyan mani
tawu baydi sa babun lutay pamiba-
bata ku sabitun inarap kuy mani
manalungat kangku baydi sa Efeso
ya paran mangatubag ga ayup, ayin
awêd ulagay ati nu asê pabyayên
manguman na mani nati. Mangêd
pun na sunulun tamu tanay panabin
na, "Kinabitan taminan mangan buy
kinabitan taminan minêm unuwa
kay mati kitamu."*
33 Agana kaw pailitêp sa panabin
na abiin, nun a ati ya paniwalan yu,
"Ya nangadawak ka pagkaawyun

‡ **15:26 15:26** Sa Griego ati ya labay nan sabin "Si tawlin kapati ya sirên na kamatyan." § **15:27 15:27** Mani Kanta 8:6. * **15:32 15:32** Isaias 22:13.

sabay ya makasiran mangêd da
ugali.”
34 Magpakasalaysay kaw buy itgên
yuy panyag kasalanan gawan na
dakun umnu kamuyu, a la pun ki-
lala si Bapan Namalyari. Pansabin
ku kamuyuy abiin amên madêng-
êyan kaw sa sarili yu.

Ya lawini sa panguman pangabyay

35 Nuwa dilag mamatang,
“Parasaantun pabyayên manguman
na nangamamati? Sabêt ta kalasin
lawini la?”
36 Ayin kan tanda. Alwa nayin
bayu bumyay ya bini, ilbêng muya
pun sa luta buy nu nailbêng mina,
baydu yapun bumyay.
37 Buy agyan sabêt ta bini ya
itanêm mu, kaparisun trigu o sabêt
pun na bini, kaatag gay lawini na nu
tumubuy na.
38 Nuwa idi kan Bapan Namalyari
nu sabêt ta magin lawinin mag-
mikakaatag ga bini.
39 Para êt bayduy lawinin mani
bagay ya dilag biyay. Alwan ka-
ganawan lawini pariparisu. Mag-
mikakaatag ga lawinin tawu, law-
inin ayup, lawinin uybun manuk
buy kênan lanêm.
40 Dilag mani lawini ya pallangit
buy dilag lawini ya palluta. Kaatag
ya kangêdan lawinin palluta buy
kaatag êt ya kangêdan lawinin pal-
langit.
41 Kaatag ga sawang allu sa
sawang buwan buy kaatag êt
ta sawang mani bêtêwên. Buy
agyan na mani bêtêwên, dilag
magmikakanayun na sawang.
42 Para êt bayduy panguman
pangabyay nangamamati. Ya lawini
ya pan-ilbêng, mambumata ya.
Nuwa nu manguman kitamun
pabyayên, mibayuy nay lawini
tamu, ayina bumata kanuman.
43 Ya lawini ya pan-ilbêng,
nadawak buy mayna, nuwa sa
panguman pangabyay, pakadyag
yan mangêd buy napas-êy.
44 Ya lawini ya pan-ilbêng sabay
ya palluta. Nuwa nu inuman
pinabyay ya ati, pallangit tay ati.
Gawan nu dilag lawini ya palluta,
dilag êt taman lawini ya pallangit.
45 Pansabin sa Kasulatan Bapan
Namalyari, “Ya nunan tawu ya si
Adan, binyanan yan biyay.”† Nuwa
ya tawlin Adan ya si Cristu, mam-i
yan biyay ya ayin katganan.
46 Nuwa alwan lawini ya pallangit
ya nuna, nun a ya lawini ya pal-
luta. Buy pamakayari, baydu pun
manunul la lawini ya pallangit.
47 Ya nunan tawu ya si Adan, ubat
ya sa luta. Nuwa ya ikalway tawu ya
si Cristu, ubat ya sa langit.
48 Ya lawinin mani tawu baydi
sa babun luta, kaparisun lawinin
Adan na diyag sa luta. Ya lawinin
mani tawuy umanên pabyayên, ka-
parisun lawinin Cristu ya ubat sa
langit.
49 Kabay nu parasaantuy lawini
tamu amêsên kaparisun Adan ya
naubat sa luta, lumatêng nga alluy
mapagkaparisun lawini tamuy law-
inin Cristu ya ubat sa langit.

50 Mani mapatêl ku, ati ya labay
kun sabin. Ya lawini tamuy dilag
laman buy daya, a ya malyarin mi-
awyun sa kaarian Bapan Namalyari.
Ta ya lawinin ati ya mambumata, a
ya malyarin makapagmanan biyay
ya ayin katganan.

51 Nuwa mallêngê kaw gawan
dilag gakun sabin kamuyuy gisay
nakaliim. Asê kaganawan kantamu
mati, nuwa kaganawan tamu, biyan
bayun lawini
52 sa gisay pakulimad, sa gisay
kêdêm mata, kaagnan sênêg tawlin
patutut. Tagawan sa pamasnêg
patutut, umanên pabyayên na mani
nati buy biyan lawini ya asê mam-
bumata. Buy sikitamun nangabyay
pun, biyan kitamu êt bayuy lawini.

† **15:45 15:45** Genesis 2:7.

53 Gawan ya lawini tamuy mambumata buy mangamati, sagilyan
lawini ya asê mambumata buy asê
mangamati.
54 Buy nu ya lawini ya mambumata buy mangamati, nasagilyan
nan lawini ya asê mambumata
buy asê mangamati, matupad day
panabin sa Kasulatan Bapan Namalyari,
"Nasambut tay kamatyan. Ganap
pay panambut!‡
55 Ayin nan kapangyarian na ka-
matyan.
Nasambut tay kamatyan."§
56 Kay dilag kapangyarian na
kamatyan kantamu gawan sa
kasalanan. Buy dilag kapangyarian
na kasalanan kantamu gawan sa
Kautusan.
57 Nuwa salamat kan Bapan Namalyari, gawan binyanan na kitamun
panambut laban sa kasalanan buy
kamatyan sa kapamilatan Panginuun tamun Jesu Cristu.
58 Kabay mani kakaidwan kun
mapatêl, magpakapas-êy kaw buy
agana kaw mangayna sa panampalataya. Magpakasipêg kaw sa
pandaygên na indin kamuyun
Panginuun, gawan tanda yuy asê
masayang nga pagpagal yu.

16

Sawup para sa mani taga Judea

1 Amêsên, tungkul laman sa panipun sawup para sa mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya
idi sa prubinsyan Judea ya pinili
nan kay kana, pakitbusan yuy impadyag ku sa mani manampalatayay
miaawyun na idi sa Galacia.
2 Sa balang allun Duminggu, ya
balang gisa kamuyu mil-an peray
agyu nan idin ubat sa mani naabli
na. Buy tipunun yuy abiin amên
sa pallumatêng ku baysên, nakal-an
nay isawup yu.
3 Pallumatêng ku baysên, ipalaku
ku sa Jerusalem ma mani tawuy
pinili yu ya mantan sawup yu, buy
manyag gakun sulat ta mamipakilala kalla.
4 Buy nu kaylangan kun maku sa
Jerusalem, kilaku sila kangku.

Mani palanun Pablo

5 Pamakaubat ku sa Macedonia, maku waku baysên sa Corinto
gawan duman naku pun baydu.
6 Mapalyarin mabuyutan ku
baysên kamuyu. Buy dat baysên
nakinan mamalibas panawun
nalêpêt amên masawpan yuku sa
mani kaylangan ku sa sumunul
kun pamita, agyan saantu man na
lakwên ku.
7 A ku labay ya kay magdan naku
kamuyu. Labay kun mabuyutan
kataw mapagkaawyun, nu labayên
Panginuun.
8 Nuwa manugêl laku pun baydi sa
Efeso angga sa allun Pentecostes,
9 gawan agyan malakêy manalungat kangku baydi, malakê êt ta kalabay mallêngê sa Mangêd da Balita
ya pan-iaral ku.
10 Pamakalatêng Timoteo baysên,
lingunun yuyan mangêd amên mipatêtbêk ka nakêm na, gawan kaparisu kuyan maglingkud sa Panginuun.
11 Gana yuya dustakên, nun a sa
pamita na, sawpan yuya sa mani
kaylangan na amên matula yan
makapag-udung kangku. Gawan
pan-êtêngên kuyan lumatêng baydin kaawyun na kaatag pun na mapatêl sa panampalataya.
12 Tungkul laman sa patêl tamun
si Apolos, pikisabyan kuy nan
mangêd da magliwa ya baysên kamuyu kaawyun nay dakun umnuy
mani mapatêl. Nuwa a na pun labay
maku baysên amêsên, kayanu dilag
yatanan panawun, maku ya baysên.

Kayaryan un Tipan

13 Mapaglêan kaw buy magpakapasêy sa panampalataya. Magin
namanidêg kaw buy agana malimu.

‡ **15:54 15:54** Isaias 25:8. § **15:55 15:55** Hosea 13:14.

14 Buy sabêt man na daygên yu,
daygên yun dilag pangidu.
15 Tanda yuy si Estefanas buy
pamilya na ya nunan nagin man-
ampalataya baysên sa prubinsyan
Acaya. In-il-an lay sarili la sa
paglingkud sa mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana. Kabay mak-
isabi yaku kamuyuy mani mapatêl,
16 ya magpasakup kaw kalla
buy sa kaganawan kaparisu lan
maglingkud sa Panginuun un buun
sipêg.
17 Matula ku sa pallumatêng lan
Estefanas, Fortunato, buy Acaico,
gawan pandaygên la para kangkuy
a yu madyag gawan ayin kaw baydi.
18 Pinatula lay nakêm ku, ka-
parisun pamatula la kamuyu. Biyan
yun ulagay mani kaparisu la.
19 Nagpapakun kawna, sabin mani
manampalatayay miaawyun na idi
sa prubinsyan Asia. Buun nakêm êt
sinabi lan Aquila buy si Priscila ya
nagpapakun kawna gawan parisu
kaw nakibêtêk sa Panginuun. Nag-
papakun kawna sabin êt mani man-
ampalatayay mititipun sa bali la.
20 Buy nagpapakun kaw êt sabin
kaganawan manampalataya baydi.
Miaapêt kaw bilang mipapatêl
kan Cristu.
21 Nagpapakun kaw êt, sikuy ati si
Pablo buy siku mismuy nanulat sa
pangumustan ati.
22 Isumpan Bapan Namalyari ya
sisabêt man na asê mangidu kana.
Panginuun, mag-udung kayna!
23 Labay kun manugêl kamuyuy
kangêdan na ubat sa Panginuun
Jesus.
24 Kakaidwan kataw kaganawan
bilang mani mapatêl kan Cristu Je-
sus.

Ya Ikalwan Sulat Pablo sa mani taga CORINTO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa kalabayan Bapan Na-
malyari. Kaawyun ku si Timoteo ya
patêl tamu sa panampalataya.
Manulat taku kamuyun mani
manampalatayay miaawyun ya idi
sa balayan Corinto buy kamuyun
mani pinilin Bapan Namalyarin kay
kana sa buun prubinsyan Acaya.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Namalyari ya Bapa tamu
buy sa Panginuun Jesu Cristu.

Pagpasalamat kan Bapan Namalyari

3 Ulimênên tamuy Namalyari
buy Bapan Panginuun tamun Jesu
Cristu. Siyay mapallunus ya
Bapa buy Namalyari yan pawan
mamapas-êy nakêm.
4 Pan-amungmungun na kitamu
sa bunak kaganawan pamasakit
amên sa kapamilatan pangamung-
mung na kantamu, maamung-
mung tamu êt ta mani tawuy
mandumanas kaganawan kalasin
pamasakit.
5 Gawan nu parasaantun mal-
lumakêy pamasakit kantamu gawan
sa pamikibêtêk tamu kan Cristu,
para êt bayduy pangamungmung
Bapan Namalyari kantamu gawan
sa pamikibêtêk tamu kan Cristu.
6 Nu magkasakit kay man, para sa
ikasamung yuy ati buy ikaligtas yu.
Buy ya pangamungmung Bapan Na-
malyari kanyan, para sa ikasamung
yu amên mapibabatan yuy pa-
masakit kaparisun nangadanasan
yan.
7 Kabay napilmi kay ya isundu
yuy panampalataya yu kan Cristu,
gawan tanda yan ya nu magkasakit
kaw kaparisu yan, amungmungun
kaw êt Bapan Namalyari kaparisu
yan.
8 Mani mapatêl, labay yan
matandan yuy mani pamasakit ta
nadanasan yan sa prubinsyan Asia.
Sadyay kasakitan nadanasan yan
baydu. Kabay natasan kayan pag-
asa buy a yan na inisip pa mabyay
kay pun.
9 Indap yan sabitun nuna, kat-
ganan yan nana. Nuwa nalyari ya
kaganawan abitu amên mabiyasa
kay ya agana magtiwala sa sarili
yan, nun a kan Bapan Namalyari ya
mamabyay sa mani nati.
10 Inligtas nakay sa kapapalimuy
kamatyan buy pan-iligtas nakay pun
êt. Buy napilmi kay ya iligtas nakay
pun
11 sa sawup mani panalangin yu.
Sa pakapakun baydu, malakêy mag-
pasalamat kan Bapan Namalyari
gawan sa mani kangêdan na natang-
gap yan ubat kana bilang pakitbay
sa panalangin malakêy tawu.

Nagbayuy palanun Pablo

12 Ati ya maipagmaragul yan. Ma-
linis ya nakêm yan na mambumyay
kay matinêk buy tapat sa arap ka-
ganawan tawu, luyang nga kamuyu.
Nadyag yan na abiin sa kapamilatan
kangêdan Bapan Namalyari, alwan
sa kapamilatan kabiyasnan mani
tawu.
13-14 Tagawan ayin kay pan-
isulat kamuyu ya a yu mabasa o
mapukatan. Buy napilmi yakun
agyan a yu pun mapukatan amêsên,
napilmi yakun sa pallumatêng
Panginuun Jesus, lubus yukay
mapukatan buy maipagmaragul
yukay buy maipagmaragul yan kaw
êt.
15-16 Gawan napilmi yakun ma-
pukatan yuku, inisip kun magliwa
kamuyu. Kabay namalanu wakun
duman pun baysên kamuyu bayu
waku maku sa Macedonia buy
pamakayari, manguman nakun
magdan baysên kamuyu amên
sa katilwa kun pamaku kamuyu,

katilwa kaw êt mananggap pagpapala buy masawpan yuku sa pamita ku papakun sa Judea.

17 Abiin dayi ya palanu ku sabitun nuna. Nuwa asê nisunduy abiin. Paraman baydu, alwan labay sabin ya a ku tanda nu sabêt ta palanu kun daygên o kaparisu wakun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari ya bêngat kapama "Awu, awu" pakan "Asê" awêd.

18 Nu parasaantun tapat si Bapan Namalyari, para kay êt baydu sa mani pansabin yan, "Awu" nu awu, "Asê" nu asê.

19 Tagawan si Jesu Cristu ya Anak Bapan Namalyari ya impatanda yan lan Silas buy si Timoteo, taganan tapat ya sa mani sabi na buy taganan tuparên nay mani pangaku na.

20 Tagawan na kaganawan pangakun Bapan Namalyari, tuparên nay kaganawan ati sa kapamilatan Cristu. Kabay sa kapamilatan na, masabi tamuy "Awuy Panginuun" amên maulimên si Bapan Namalyari.

21 Si Bapan Namalyari ya mamapas-êy kantamu sa pamikibêtêk tamu kan Cristu buy siya êt ta namili kanyan amên maglingkud kana.

22 Tinatakan na kitamina bilang tanda' ya kana kitamina. Buy indin nay Ispiritu na sa bêkê tamu bilang tanda' ya matanggap tamuy mani impangaku na.

23 Mani mapatêl, a ku nagdaus baysên kamuyu sa Corinto gawan a ku labay sumakit ta nakêm yu. Buy tandan Bapan Namalyari ya abiin.

24 A yan labay ya pilitin yan kaw nu sabêt ta paniwalan yu, gawan napas-êy yay panampalataya yu. Kay ya labay yan, misasawup kitamu amên magin matula kaw.

2

1 Inisip kuy a kina pun maku baysên, nu kay mapatibsê kun manguman na nakêm yu sa pamaku ku kamuyu.

2 Kay sikaw wa mamatula kangku. Nuwa nu napatibsê kataw, sisabêt pun na mamatula kangku, nun a kay sikaw wa napatibsê ku.

3 Maku waku dayi baysên sabitun nuna, nuwa nanulat taku tana kamuyu amên sa pamaku ku baysên, a ku matibsê ya mani tawuy sêpat mamatula kangku. Ta napilmi yakun ya ikatula ku, ikatula yu êt kaganawan.

4 Nabêgbêg ga lalên bêkê ku buy nakatangis saku. Nanulat taku kamuyu alwan amên mapatibsê kataw, nun a labay kun maipakit kamuyu nu parasaantu kataw kaidwan.

Patawarên na nakapatibsê

5 Amêsên, tungkul laman sa tawuy nakapatibsê kamuyu, alwan kay sikuy natibsê kana, nun a mapalyarin sikaw kaganawan. Sinabi kuy mapalyarin sikaw kaganawan, ta a ku labay pipilalun na pagsabi ku nun a kay abituy pêtêg.

6 Nukad da kanay parusay indin dakun umnu kamuyu.

7 Kabay patawarên yuya buy samungun, gawan dat sa sadyay lungkut na, mipakadawak kina.

8 Makisabi yakun ipakit yu kanay kaidwan yuya pun.

9 Sabitun nuna, sinulatan kataw amên matandan ku nu pansunulun yun mangêd da kaganawan in-aral ku kamuyu.

10 Ya pinatawad yina, pinatawad ku êt. Buy nu dilag man sêpat patawarên, pinatawad kina sa arapan Cristu alang-alang kamuyu.

11 Sêpat baynan mamatawad kitamu amên a kitamu mapurayit buy masambut Satanas. Ta tanda taminay mani paralan na.

Si Pablo sa Troas

12 Sabitun nuna, naku waku sa Troas amên mangaral Mangêd da Balita tungkul kan Cristu. Sên idi yakina baydu, natandan kuy binyanan nakun Bapan Namalyarin

kalayaan mamipatandan Mangêd
da Balita sa mani tawu buy in-il-an
na silan mallêngê.
13 Nuwa asê mipatêtbêk ka isip ku,
gawan a ku nakit baydu si Tito ya
patêl tamu. Kabay nagpatanda ku sa
mani tawu baydu buy naku waku sa
prubinsyan Macedonia.

Panambut sa kapamilatan Cristu

14 Nuwa salamat kan Bapan
Namalyari gawan bilang sinambut
Cristu, pawa na kitamun pan-
iuna amên ipaalbay sa kaganawan
tawu. Pandaygên nay abiin gawan
nakibêtêk kitamu kan Cristu. Antu
man na lakwên yan, panggamitin
kay Bapan Namalyari amên ipaki-
lala si Cristu sa mani tawu. Buy ya
sabi ya pan-isabi yan, paran bawun
pabangi.
15 Para kay pabangi ya pan-iandug
Cristu kan Bapan Namalyari buy
madêp mani tawuy pan-iligtas buy
mani nipakabili sa ayin katganan na
kaparusan.
16 Sa mani nipakadawak, para kay
bawun nangamamati. Nuwa sa
mani pan-iligtas, para kay nabangi
ya mam-in biyay. Nu isipin tamu,
ayin tawuy dilag kaagyuwan daygên
na mani ati.
17 A kay kaparisun malakê baysên
na pandaygên kabyayan na Sabin
Bapan Namalyari, nun a bilang in-
utus Bapan Namalyari buy lingkud
Cristu, tapat yan pan-iaral la Sabin
Bapan Namalyari.

3

1 Indap yu kali nu pandayêwên
yan na êt ta sarili yan. Asê! Ta a kay
kaparisun kaatag ga amên yu ta sila
tanggapên kayanu mantan sila pun
sulat ta mamipapêtêg sa pangatawu
la, buy pamakayari, manyawad
silayna êt kamuyun parabayduy su-
lat amên ta sila tanggapên sa kaatag
lugal.
2-3 A yan na kaylangan na abiin,
gawan sikaw nay sulat ta naka-
sulat sa bêkê yan ya magpapêtêg
ga taganan apostul kay. Tagawan
sa bayun biyay yu, para kaw su-
lat ya ubat kan Cristu ya maki-
tan buy mabasan kaganawan. Buy
alway nan tintay pinanulat Cristu
nun a Ispiritun Bapan Namalyari
ya nabyay. Buy alway nan natapil
la batuy pinisulatan kaparisun in-
din Bapan Namalyari kan Moises
sabitun nunan panawun, nun a sa
bêkêy nan mani tawu.
4 Masabi yan ya abiin ya pan-
daygên Bapan Namalyari kamuyu
gawan magtiwala kay kana sa ka-
pamilatan Cristu.
5 Ta nu kay sikay, ayin kay
kaagyuwan amên daygên na man-
gapalyari kamuyu amêsên. Ta ya
kaagyuwan yan, ubat kan Bapan
Namalyari.
6 Siyay nam-i kanyan kaagyuwan
magin mani lingkud buy mami-
patandan bayuy kasunduwan na.
Buy abiin na bayuy kasunduwan,
asê nakaayun sa Kautusan nun a
nakaayun sa Ispiritun Bapan Namal-
yari. Gawan ya Kautusan, mam-i
yan kamatyan sa mani tawuy mal-
labag. Nuwa ya Ispiritun Bapan
Namalyari, mam-i yan biyay ya ayin
katganan.
7 Sabitun indin Bapan Namal-
yari ya Kautusan kan Moises ya
nakasulat sa natapil la batu, sinu-
mawang nga lupa na. Kabay asê
mamudêkdêk mani Israelitay lupa
na, agyan pakanawa êt mapanat
ta sawang lupa na. Amêsên, nu
namipakit si Bapan Namalyarin ka-
pangyarian sa Kautusan na mam-in
kamatyan,
8 luyang na pun pan-ipakit ta
kapangyarian na sa bayun kasun-
duwan na sa kapamilatan Ispiritu
na.
9 Ta nu impakit Bapan Namalyari
ya kapangyarian na sa Kautusan
na mam-in kamatyan, luyang na
pun pan-ipakit ta kapangyarian sa
bayuy kasunduwan ya mamituwad
matinêk sa tawu sa pangêlêw na.
10 Tagawan na Kautusan, ayin
ninan kapangyarian gawan luyang

pun makapangyarian ya bayuy ka-
sunduwan Bapan Namalyari.
11 Ta nu impakit Bapan Namal-
yari ya kapangyarian na sa Kautu-
san na dilag katganan, luyang pun
na kapangyarian na pan-ipakit na
sa bayuy kasunduwan ya manugêl
kanuman.
12 Gawan sa kapilmiyan tamu sa
bayuy kasunduwan ya ayin kat-
ganan, napas-êy ya nakêm yan
mamipatandan Sabin Bapan Namal-
yari.
13 A kay kaparisun Moises ya
mangup-up lupa na amên asê mak-
itan mani Israelitay mapanat ta
sawang sa lupa na.
14 Nuwa ya pêtêg, nakdêy pun êt
ta ulun mani Israelita. Ta agyan
pambasên lay manan kasunduwan,
paran nakaup-up sila pun êt gawan
angga amêsên, a sila pun êt ka-
pukat. Tagawan kay mitas sa up-up
sa kapamilatan pamikibêtêk gisay
tawu kan Cristu.
15 Pêtêg ga angga amêsên, paran
dilag pun nakaup-up sa isip la
gawan agyan pambasên lay mani
Kautusan na impasulat kan Moises,
a la pun êt mapukatan nu sabêt ta
labay sabin nakasulat baydu.
16 Nuwa nu magdani ya tawu sa
Panginuun, makapukat tina, ta nitas
say up-up sa isip na.
17 Amêsên, si abituy Panginuun
na sinabi kudi, sabay ya Ispiritun
Bapan Namalyari. Buy nu idi ya sa
gisay tawuy Ispiritun Bapan Namal-
yari, nakabus sina sa kapangyarian
Kautusan na impasulat kan Moises.
18 Buy sikitamun kaganawan na
makapukat tana bilang nitas say
paran up-up tamu, makitan na kan-
tamuy kapangyarian Panginuun.
Buy ya kapangyarian na abiin, ubat
sa Panginuun ya sabay ya Ispiritun
Bapan Namalyari ya mamibayu
kantamu angga sa magin kaparisu
tamu ya.

4

Pibandiyan sa Banga

1 Gawan sa lunus Bapan Namal-
yari kanyan, pinili nakay ya mami-
patandan bayuy kasunduwan na.
Kabay asê mangaynay nakêm yan.
2 Pan-isakwil yan na panyag mani
nakaliim buy mamakapadêng-êy ya
diyag. A kay namilitêp buy a yan êt
pan-itukawkaw wa Sabin Bapan Na-
malyari. Pawan kapêtêgan na pan-
ipatanda yan buy ayin kay pan-iliim
amên makitan mani tawuy malinis
ya nakêm yan. Buy tandan Bapan
Namalyari ya abiin.
3 Nuwa nu dilag tawuy asê maka-
pukat sa Mangêd da Balitay pan-
ipatanda yan, sabay silay mani
tawuy mipakabili sa ayin katganan
na kaparusan.
4 A sila manampalataya gawan
si Satanas ya mag-ari amêsên sa
babun luta, tinêmpanan nay isip
la amên a la makitan na sawang
Mangêd da Balita tungkul sa ka-
pangyarian Cristu ya sabay ya kaki-
tan kan Bapan Namalyari.
5 Alwan sarili yan na pan-iaral
yan, nun a si Jesu Cristu ya sabay ya
Panginuun tamu. Buy maglingkud
kay kamuyu gawan kan Jesus.
6 Tagawan si Bapan Namalyari
ya nagsabin, “Mabiyan sawang nga
nadiglêm.” Buy si Bapan Namalyari
êt ta nam-in sawang sa isip yan
amên mapukatan yan na kapang-
yarian na ya makitan kan Cristu.

7 Indin kanyan na Mangêd da Bal-
itay maiparisu sa pibandiyan, nuwa
kay pamyanan kay ya magkaka-
paka kaparisun banga amên matan-
dan na asê mapantagan na kapang-
yarian na ati, ubat kan Bapan Na-
malyari buy alwan ubat kanyan.
8 Magmikapakay mamasakit
kanyan, nuwa a kay masambut.
Dilag êt uras sa maguluy isip yan,
nuwa a kay natasan kapilmiyan.
9 Malakêy mamasakit kanyan,
nuwa a kay pinaulayan Bapan Na-
malyari. Dilag êt uras sa binungsul
lakay, nuwa a lakay napati.
10 Agyan antuy lakwên yan, nayi-

nayi kay yan mati kaparisun nal-
yari kan Jesus amên sa kapamilatan
mani nalyari kanyan, makitan na
biyay Jesus.
11 Kaban nabyay kay pun baydi sa
babun luta, pawa kay marani sa ka-
matyan gawan sa panunul yan kan
Jesus amên makitan na biyay Jesus
sa lawini yan na dilag kamatyan.
12 Kabay sa pangaral yan, mapal-
yarin mati kay, nuwa ayin kanyan
na abitu, ta tanda yan na si kasagilin
abiin, mabiyan kaw biyay ya ayin
katganan.
13 Paradi ya idi sa Kasulatan,
“Manampalataya ku. Kabay
magsabi yaku.”* Manampalataya
kay êt. Kabay pansabin yan na
Mangêd da Balita.
14 Tagawan tanda yan na si Ba-
pan Namalyari ya nanguman nam-
abyay kan Jesus, sabay siya êt ta
mamabyay kanyan gawan sa pamik-
ibêtêk yan kan Jesus. Buy tanda yan
êt ta sikitamun kaganawan, gêtan
na sa lukup na.
15 Ya kaganawan kasakitan
na mangadanasan yan, para sa
ikakangêd yu amên lumakêy tawuy
mananggap kangêdan Bapan Na-
malyari buy luyang pun êt lumakêy
magpasalamat kana. Buy gawan
baysên, maulimên ya.
16 Abiin ya sangkan kabay asê
mangaynay nakêm yan. Buy agyan
mangaynay lawini yan, luyang nga-
man pumas-êy ya nakêm yan sa
inallu-allu.
17 Tagawan ya kasakitan na pan-
danasên yan, dilag katganan buy
asê taganan mabayat nu iparisu sa
gantimpalay asê mapantagan buy
ayin katganan na idin lanun Bapan
Namalyari kanyan.
18 Kabay ayin ulaga kanyan na
mani bagay ya mangakitan baydi
sa babun luta, nun a ya maulaga
kanyan, abituy mani asê mangak-
itan. Gawan ya mani bagay ya
mangakitan, dilag katganan, nuwa
ya mani asê mangakitan, ayin kat-
ganan.

5

Ya bayuy lawini

1 Tanda tamuy ya lawini tamu
baydi sa babun luta mangamati ka-
parisun bali ya mangasira. Nuwa
paraman baydu, tanda tamuy dilag
kitamun lawini ya asê mangamati
ya in-il-an Bapan Namalyari para
kantamu sa langit. Si Bapan Namal-
yari ya nanyag lawinin abiin, alwan
tawu.
2 Kaban idi kitamu pun sa lawini
ya palluta, nag-alipusanan kitamu
pun buy nasabêk kitamu sa lawini
tamuy pallangit.
3 Buy nu idi ya kantamuy lawini
ya pallangit, dilag gan bayun lawini
ya kaladwa tamu.
4 Kaban idi pun kantamuy law-
ini ya mangamati, nag-alipusanan
buy nag-ayêng-êtan kitamu pun.
Alwan gawan labay taminan lak-
wanan na lawini ya palluta, nun a
gawan labay tamun mabiyan kita-
mun bayun lawini amên masagilyan
na lawini tamuy dilag kamatyan un
lawini ya ayin kamatyan.
5 Si Bapan Namalyari ya taganan
namil-an amên matanggap tamuy
bayun lawini. Buy indin na kan-
tamuy Ispiritu na bilang tanda' ya
matanggap tamuy bayuy lawini.
6 Kabay natanêk kitamina agyan
tanda yan na kaban idi kitamu pun
sa lawini ya palluta, a kitamu pun
milaku sa bibiyan Panginuun.
7 Ta a kitamina mambumyay sa
kapamilatan mani bagay ya man-
gakitan, nun a sa kapamilatan
panampalataya sa Panginuun.
8 Kabay natanêk ka nakêm yan.
Buy labay yan nan lakwanan na
lawini ya palluta amên manugêl kay
yana sa lukup Panginuun.
9 Kabay pagpilitan yan magin
kapapaidu kan Bapan Namalyari,
baydi man sa babun luta o agyan
baydu êt sa lukup na.

* **4:13 4:13** Mani Kanta 116:10.

10 Tagawan sikitamun ka-
ganawan, mag-arap kitamu lanu
kan Cristu amên tanggapên balang
gisay naspat ya katumbas dinyag
na sabitun nabyay yapun baydi sa
babun luta. Nu mangêd ya dinyag
na, makatanggap yan gantimpala,
nuwa nu nadawak ka dinyag na,
atulun ya.

*Nakapag-udung kitamu kan Ba-
pan Namalyari gawan kan Cristu*

11 Kabay gawan dilag kay limu sa
Panginuun, pandaygên yan ya ka-
ganawan amên masagyat yan mag-
dani kanay mani tawu. Tandan
Bapan Namalyari nu sisabêt kay buy
man-umasa kay ya tanda yukay êt.
12 A yan pansabin na abiin amên
ipadayêw yan kamuyuy sarili yan,
nun a ya labay yan, makitan yuy
biyay yan buy sikaw wa mipa-
dayêw tungkul kanyan. Sa paka-
pakun baydu, dilag kaw maipakit-
bay sa mani tawuy kay mamaulaga
sa mani mangangêd makitan buy
alwan abituy idi sa lalên bêkê.
13 Nu tinulaw kay sa pangêlêw
kaatag, ayin kanyan na abitu
tagawan ya kaganawan pandaygên
yan, para sa ikaulimên Bapan
Namalyari. Buy nu masalaysay kay
sa pangêlêw yu, para sa ikakangêd
yuy abiin.
14 Gawan ya pangidun Cristu
sabay ya mamasipêg kanyan
manyag pan-ipadyag na. Tanda
yan na nati si Cristu para sa
kaganawan. Kabay bilang nati
kitaminan kaganawan.
15 Nati ya para sa kaganawan
amên ya kaganawan nangabyay
amêsên, asina bumyay para sa sarili
la, nun a para kan Jesus. Ta nati ya
buy nabyay para kalla.
16 Kabay paubat amêsên, alway
nan pangatawun gisay tawuy
pan-êlêwên yan. Sabitun nuna,
parabaysên na pan-isipin yan
tungkul kan Cristu, nuwa alway nan
parabaysên amêsên.
17 Sisabêt man na nakibêtêk kan
Cristu, imbayuyna. Ayin nay
mana nan pangatawu, tagawan im-
bayuyna.
18 Ya kaganawan abiin, dinyag
Bapan Namalyari ya mamikasundu
kantamu kana sa kapamilatan
Cristu. Buy sikay ya pinili nan
mipatanda sa mani tawu ya
makikasundu silayna kan Bapan
Namalyari.
19 Buy abiin baynay pan-ipatanda
yan. Pan-ikasundun Bapan Namal-
yari ya mani tawu kana sa kapami-
latan Cristu buy pantanggapên na
sila agyan a layna bayaran na mani
kasalanan na dinyag la laban kana
sabitun nuna. Buy sikay ya pinititi-
walan nan mamipatandan abiin sa
mani tawu.
20 Kabay sikay ya mani in-utus
Cristu buy sa kapamilatan yan, mak-
isabi si Bapan Namalyari. Kabay
pansabin yan kamuyuy makika-
sundu kawna kan Bapan Namalyari.
21 Agyan kanuman asê nan-
gasalanan si Cristu. Nuwa para kan-
tamu, intuwad yan Bapan Namal-
yarin makasalanan amên maituwad
kitamun matinêk sa pangêlêw na sa
kapamilatan pamikibêtêk tamu kan
Cristu.

6

1 Bilang kasawup Bapan Namal-
yari sa pandaygên na, makisabi kay
kamuyun agana yu daygên ayin
pukat ya kangêdan nakêm Bapan
Namalyari kamuyu.
2 Tagawan sinabin Bapan Namal-
yari,
"Sa panawun na pinili ku, inlêngê
kataw.
Buy sa allun pamiligtas ku, sinaw-
pan kataw."
Amêsên nay intakday panawun buy
amêsên nay allun pamiligtas na. *
3 A kay manyag agyan dakun sabêt
ya magin sangkan kapidumpulan
kaatag tawu amên ayin makit ta

* **6:2 6:2** Isaias 49:8.

nadawak sa paglingkud yan kan
Bapan Namalyari.
4 Nun a sa kaganawan pandaygên
yan, pagpilitan yan pagpapêtgan ya
sikay ya pêtêg mani lingkud Bapan
Namalyari. Pibabatan yan agyan
sabêt ta kasakitan, pamasakit, buy
kagipitan.
5 Nakadanas kay pandugê, panga-
sukul, buy panggulun mani tawu.
Nagpakasipêg kay, nagpuyat buy
inlayang.
6 Mapagpapêtgan ya pêtêg kay
lingkud Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan malinis sa pamibiyay-
biyay yan, kabiyasnan, pamiba-
bata, buy mangêd da nakêm. Ma-
pagpapêtgan sa kapamilatan pan-
gawyun Ispiritun Bapan Namalyari
kanyan, tapat ta pangidu,
7 pagsabin pêtêg, buy sa kapang-
yarian Bapan Namalyari kanyan.
Ya matinêk ka pamibiyaybiyay yan
sabay ya maiparisu sa ispaday idi
sa wanan buy panagkay idi sa udin
gamêt yan sa pamikilaban sa kapati.
8 Bilang mani lingkud Bapan
Namalyari, nadanasan yan na
naparangalan buy sirên kaparisu.
Nadanasan yan êt ta ulimênên
kaatag buy pustakên kaatag. Pawan
kapêtêgan na mani pansabin yan,
nuwa pan-ituwad kay malaram.
9 Pikatandan kay malakê, nuwa
a kay pangkilalanên. Pawan idi sa
kamatyan ya kabilyan yan, nuwa
nabyay kay pun êt angga amêsên.
Pampasakitin kay, nuwa a kay pam-
patin.
10 Dilag mani mamakapalungkut
kanyan, nuwa pawa kay pun êt
masaya. Kay kalulu kay, nuwa
malakêy binumandi sa panam-
palataya gawan kanyan. Ayin
kay pibandiyan baydi sa babun
luta, nuwa ya kapêtêgan, sikay ya
magbandin kaganawan.
11 Sikaw wa mani taga Corinto, sa
pamikisabi yan kamuyu, ayin kay
pan-iliim, tapat ta pamikisabi yan
kamuyu buy kinaidwan yan kaw.
12 Pêtêg ya pangidu yan kamuyu,
nuwa alwan pêtêg ya pangidu yu
kanyan.
13 Amêsên, makisabi yaku ka-
muyun kaparisun gisay bapa sa
mani anak na. Kaidwan yukay
kaparisun pangidu yan kamuyu.

Agana makibêtêk sa mani asê manampalataya

14 Agana kaw makibêtêk sa mani
asê manampalataya, tagawan asê
malyarin mibêtêk ka matinêk buy
nadawak. Buy asê êt malyarin
miawyun na sawang buy kadlêman.
15 Asê malyarin mikasundu si Sa-
tanas buy si Jesus. Kabay asê
êt malyarin makibêtêk ya isip asê
manampalataya sa manampalataya.
16 Asê malyarin miawyun sa
gigisay templu ya mani diyus-
diyusan buy si Bapan Namalyari.
Buy sikitamuy templun Bapan
Namalyari ya nabyay! Ta paradi ya
sinabin Bapan Namalyari,
"Manugêl laku sa lukup la buy
bumyay kaawyun la.
Sikuy kilalanên lan Namalyari la,
buy silay magin mani tawuy
sakup ku.†
17 Kabay magpakarayu kaw sa mani
asê manampalataya buy mag-
papawa kaw kalla.
Magpakarayu kaw sa mani pan-
ituwad madinat buy tang-
gapên kataw.‡
18 Sikuy magin Bapa yu
buy sikaw wa magin mani anak
ku."
Abiin na sinabin Panginuun na
Makapangyarian.§

7

1 Mani kakaidwan ku, abiin ya
mani impangakun Bapan Namalyari
kantamu. Kabay itas tamuy sabêt
man na diyag ga makapadinat sa
lawini buy isip tamu. Pilitin tamun

† **6:16 6:16** Levitico 26:12; Ezekiel 37:27. ‡ **6:17 6:17** Isaias 52:11; Ezekiel 20:34; 20:41. § **6:18 6:18** 2 Samuel 7:14; 2 Samuel 7:8.

bumyay malinis buy dilag limu kan
Bapan Namalyari.

Ya tulan Pablo

2 Tanggapên yukay sa mani bêkê
yu. Ayin kay dinyag ga nadawak
agyan kansabêt man kamuyu. A
yan kaw inlitêp o sinamantala sa
kapamilatan pangaral yan.
3 A kataw pan-atulun, ta mana
kinan sinabi kamuyuy kakaidwan
yan kaw buy nakal-an kay mabyay
o matin kaawyun yu.
4 Maragul la tiwala ku ka-
muyu buy pan-ipagmaragul kataw!
Luyang yu pun pinapas-êy ya
nakêm ku. Matula-tula ku agyan
magkakasakit kay.
5 Sên nilatêng kay yana sa Mace-
donia, ayin kay êt paynawa gawan
pawan idi sa palitêng yan na mani
tawuy manalungat kanyan buy sa
lalên nakêm yan, pawa kay miga-
ganaka.
6 Nuwa si Bapan Namalyari
ya mamapas-êy nakêm mani
malungkut, pinas-êy nay nakêm yan
sa pallumatêng Tito.
7 Buy alwan kay pallumatêng
Titoy nakapas-êy nakêm yan, nun a
ya pamapas-êy yu kana ya sabay êt
ta nakapas-êy kanyan. Imbalita nay
panabêk yu kanyan, ya panangis
yu sa pangapalyari, buy ya pag-
malasakit yu kangku. Kabay luyang
ngakun natula!
8-9 Sabitun nuna, sên nakit kuy
napatibsê kaw sa sulat ku, paran
nagsisi yaku. Nuwa amêsên, agyan
napatibsê kaw sa sulat ku sa pêrad
da panawun, ayin nakun pagsisyan.
Buy amêsên matula ku, alwan
gawan natibsê kaw, nun a matula
ku ta ya pangatibsê yu sabay ya gi-
namit Bapan Namalyari amên mag-
sisi kaw. Natibsê kaw kaparisun
pangatibsê ya kalabayan Bapan Na-
malyari kamuyu. Kabay nakasawup
kamuyuy insulat ku.
10 Tagawan ya pangatibsê ya kal-
abayan Bapan Namalyari, sabay ya
panggamitin na amên magsisi ki-
tamu buy miligtas. Ya parabaysên
na pangatibsê, asê pagsisyan. Nuwa
ya pangatibsê ya ayin pagsisi ka-
parisun mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari sabay ya
sêpat pagsisyan, ta abiin ya misyay
kalla sa lukup Bapan Namalyari.
11 Elêwên yuy kinapisadsaran
pangatibsê ya kalabayan Bapan
Namalyari! Labaylabay yinan
manyag mangêd. Pagpilitan yun
papêtgan ya ayin kaw kasalanan
tungkul sa mani pansabin ku
kamuyu. Nanubag kaw sa nal-
yari kamuyu. Nalimu kaw kan
Bapan Namalyari. Nasabêksabêk
kaw wa miudung nga manan
pamiaawyun yu. Dilag kawnan
pagmalasakit kanyan. Pinarusan
yuy nangasalanan. Pinagpapêtgan
yu ya a kaw nakiayun sa nalyari ya
kasalanan.
12 Kabay agyan nanulat taku
kamuyu, alwan gawan sa nan-
gasalanan o sa pinanyagan
nan kasalanan, nun a amên
maipakit kan Bapan Namalyari nu
parasaantu kaw katapat kanyan.
13 Buy gawan disati, napapas-êy
yuy nakêm yan. Alwan kay abiin,
ta sên nakitan yan na masaya si Tito
gawan sa pamatula yu kana, luyang
kay sinumigla gawan naipatêtbêk
yuy nakêm na.
14 Impagmaragul kataw kana buy
impapêtêg nay pêtêg ga sinabi ku
kana tungkul kamuyu. Kabay a ku
nipakadêng-êy.
15 Buy balang maganakan Titoy
panunul yu kana buy pananggap yu
kana un dilag panggalang, luyang
nakaw pangkaidwan.
16 Matula ku gawan lubus kataw
mapaniwalan.

8

*Ya pamisasawup mani manam-
palataya*

1 Amêsên na mapatêl, labay kun
matandan yuy kangêdan Bapan Na-
malyari sa biyay mani manam-
palatayay miaawyun baydi sa Mace-
donia.
2 Ta agyan makadanas silan
sadyay kasakitan, matula-tula sila
pun êt mam-in malakêy sawup sa
kaatag mani manampalataya.
3 Makapagpapêtêg gaku kamuyu
ya kusan nakêm silan nam-i buy
alwan kay maagyu lay indin la, nun
a igit pun.
4 Gawan silayna mismuy miuman-
uman makisabi kanyan ya tulu-
tan silan mam-in sawup sa mani
magkasakit ya pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana ya idi sa Jerusalem.
5 Buy igit pun bay sa pan-asaan
yan na dinyag la, gawan in-il-an lay
biyay la para sa Panginuun buy in-il-
an la êt ta biyay la para sa panawup
kanyan, gawan tanda lay abiin ya
kalabayan Bapan Namalyari.

6 Kabay gawan si Tito ya nag-
umpisan nanipun sawup sa mapatêl
sa Jerusalem, pinakisabyan yanya
ya mag-udung ya kamuyu buy man-
awup sa pamitipun yun pan-isawup
yu.
7 Amêsên, gawan sikaw wa man-
imuna sa panampalataya, panuru,
kabiyasnan, kasipêgan buy pangidu
kanyan, labay yan na manimuna
kaw êt sa pam-in sawup.

8 Alwan sa pan-iutus kataw mam-i.
Kay pansabin ku kamuyuy panawup
mapatêl tamu sa Macedonia sa mani
mapatêl tamu sa Jerusalem amên nu
tubsun yuy panawup la, maipakit yu
êt kanyan na pêtêg ga pangidu yu.
9 Gawan tanda yinay mani
kangêdan na impakit Panginuun
tamun Jesu Cristu, ya agyan ma-
bandi ya baydu sa langit, nag-
pakakalulu ya baydi sa babun luta
alang-alang kantamu amên sa ka-
pamilatan kasakitan na, mapabandi
na kitamu sa pangêlêw Bapan
Namalyari.

10 Kabay ati ya masabi ku kamuyu.
Mangêd da yarin yuy inumpisan
yuy panipun sawup. Sabitun ni-
labas sa tawun, sikaw wa nunan
nakaisip abiin, buy sikaw êt ta
nunan nanyag.
11 Kabay amêsên, yarin yinay ati!
Nu parasaantu kaw kasipêg ma-
nipun sawup sabitun nuna, para êt
baydu dayi sa katganan. Mam-i kaw
un agyu yun idin.
12 Gawan nu kusan nakêm ma
pam-i yu, tanggapên Bapan Namal-
yari ya dakun sabêt ta agyu yun
idin. Ta a ya mangêtêng nga mam-i
kitamun a tamu agyun idin.
13 A ku sinabi ya mam-i kaw
amên mitigsaw wa kaatag buy sikaw
êt ta man na magkasakit, nun a
amên parisu kitamun misasawup sa
balang gisa.
14 Amêsên, masaganay biyay yu
buy mangaylangan sila. Kabay
mangêd da sawpan yu sila sa kay-
langan la. Sa panawun na sikaw
êt ta mangaylangan buy masagana
sila, sila êt ta manawup kamuyu.
Sa parabaydu, parisu kitamun mis-
asawup sa balang gisa.
15 Ta paradi ya idi sa Kasulatan,
"Ya nanipun malakê, asê sinu-
mubra.
Buy ya nanipun pêpêrad, asê nan-
gulangan."*
16 Salamat kan Bapan Namalyari
ta indin na sa nakêm Titoy pag-
malasakit na kamuyu kaparisun
pagmalasakit ku kamuyu.
17 Gawan alwan kay napaawu ya
sa pamikisabi yan kana, nun a mis-
mun siyay nasabêk maku baysên.
18 Ipakilaku yan kan Titoy
gisay patêl tamu ya pikatandan
sa kaganawan manampalatayay
miaawyun gawan sa pangaral nan
Mangêd da Balita.
19 Alwan kay abiin. Siya êt ta
pinilin mani manampalatayay mi-
aawyun ya kilaku kanyan amên
mantan sawup sa mani mapatêl
tamuy mangaylangan sa Jerusalem.

* **8:15 8:15** Exodo 16:18.

Buy sa kapamilatan pantan yan
sawup, maulimên na Panginuun
buy maipakit yan na taganan kal-
abay kay makasawup.
20 In-utus yan na awyunan na
si Tito gawan labay yan malisyan
na dat dilag magsabin nadawak
tungkul sa pamaala yan sa maragul
la sawup.
21 Gawan pagpilitan yan daygên
na ustu, alwan kay sa pangêlêw
Panginuun, nun a agyan sa
pangêlêw êt mani tawu.
22 Kaawyun la sa pamaku baysên
na gisa pun na patêl sa panam-
palataya. Napagpapêtgan yan nina
sa malakêy bagay ya masipêg yan
manawup. Buy igit pun na sipêg na
amêsên, gawan maragul la tiwala
na kamuyu.
23 Tungkul laman kan Tito, siyay
kaawyun kun manawup kamuyu.
Tungkul laman sa mani mapatêl
la kaawyun na, sabay silay mani
in-utus mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun buy
mambumyay sila para sa ikarangal
Cristu.
24 Kabay ipakit yu kallay pangidu
yu amên mapagpapêtgan lay pami-
pagmaragul yan tungkul kamuyu,
buy matandan êt kaatag mani man-
ampalatayay miaawyun sa kapami-
latan la.

9

Ya sawup sa mani pinilin Bapan Namalyari sa Jerusalem

1-2 A kina kaylangan isulat pun ka-
muyuy tungkul sa pam-in sawup, ta
tanda kuy labaylabay yun manawup
sa mani pinilin Bapan Namalyari
sa Jerusalem. Kabay impagmaragul
kuy abiin sa mani taga prubinsyan
Macedonia. Sinabi ku kallay ubat
pun sabitun nilabas sa tawun, nakal-
an kaw nay mani taga prubinsyan
Acaya ya mam-in sawup. Buy
abiin ya namitustus sa malakê amên
mam-i êt.
3 Kabay impauna kina baysên
silan Tito amên sa pamaku yan
kamuyu, nakal-an nay sawup yu
kaparisun pan-ipagmaragul ku sa
mani taga Macedonia. Sa paka-
pakun baydu, a la masabi ya
ayin pukat ta pan-ipagmaragul ku
tungkul kamuyu.
4 Gawan nu lumatêng ngaku
baysên kaawyun na dakun umnuy
taga Macedonia buy makit lay a kaw
pun awêd nakal-an sa panawup yu,
mipakadêng-êy yaku buy para kaw
êt baydu.
5 Kabay naisip kun ipauna silan
Tito amên agyan ayin naku pun
baysên, mail-an yinay impangaku
yuy sawup. Sa parabaysên na par-
alan, mapaptêgan mani tawuy ku-
san nakêm yun pam-i buy alwan kay
napilitan.
6 Pakaisipin yuy ati ya panabin
tungkul sa pam-i. Ya mananêm
pêpêrad, mamupul êt pêpêrad. Buy
ya mananêm malakê, mamupul êt
malakê.
7 Ya balang gisa kamuyu, kaylan-
gan yan mam-i ayun sa labay nakêm
na ya ayin pamikakunu buy alwan
kay napilitan, gawan kakaidwan Ba-
pan Namalyari ya mani mam-i un
dilag tulay nakêm.
8 Buy agyun idin Bapan Namal-
yari kamuyuy igit pun sa kaylangan
yu amên a kaw magkulang. Sa
pakapakun baydu, pawa kaw maka-
sawup sa kaatag.
9 Ta ati ya idi sa Kasulatan tungkul
sa tawuy matinêk,

"Mapam-i ya sa mani kalulu.
Buy kanuman, asê malitêpan
Bapan Namalyari ya mangêd
da dinyag na."*

10 Si Bapan Namalyari ya nam-in
bini buy maêkan sa mani mang-
gitna ya sabay êt ta mamalakên idi
kamuyu amên luyang kaw pun êt
makasawup sa kaatag.
11 Igit pun sa kaylangan yuy idin
Bapan Namalyari amên pawa kaw

* **9:9 9:9** Mani Kanta 112:9.

makasawup sa kaatag. Sa pakapakun baydu, malakê pun na magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan sa sawup pa pan-ipagtan yu kalla sa kapamilatan yan.
12 Gawan sa pam-i yu, alwan kay pan-idin yuy kaylangan mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana ya idi sa Jerusalem, nun a gawan sa pam-i yu, malakê pun na magpasalamat kan Bapan Namalyari.
13 Ya kusan nakêm yun pam-i kalla buy sa kaatag, sabay ya magpapêtêg ga pansunulun yuy Mangêd da Balita tungkul kan Cristu. Sa pakapakun baydu, ulimênên la si Bapan Namalyari.
14 Buun nakêm silan manalangin para kamuyu, gawan mangakitan lay dakilay kangêdan Bapan Namalyari sa biyay yu sa kapamilatan kusa yun pam-i.
15 Pasalamatan tamu si Bapan Namalyari gawan kan Cristu ya sabay ya degalu nay ayin kapantag.

10

Ya pakitbay Pablo sa mani manalungat kana

1 Siku si Pablo ya makisabi kamuyu sa kapamilatan pagpayêpa buy mangêd da nakêm kaparisun Cristu. Dilag mani magsabi kamuyun nu manulat taku kamuyu, mamakatibsê nuwa nu kaawyun yuku, mapagpayêpa ku.
2 Makisabi yaku kamuyun agana yuku dayi pilitin mamipakit tubag sa pallumatêng ku baysên. Tagawan makal-an nakun manubag sa mani tawuy magsabin mambumyay kay kaparisun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari.
3 Ta agyan mambumyay kay man baydi sa babun luta, a kay makilaban sa mani manalungat kanyan kaparisun pamikilaban mani asê manampalataya.
4 Ta ya almas ya panggamitin yan sa pamikilaban, alwan almas babun luta, nun a sabay ya kapangyarian Bapan Namalyari. Ya pansirên yan, abituy alwan ustuy pangatuynungan kaparisun paniran matag-ay ya pader ya panagkan gisay balayan sa mani kapati la.
5 Pallasakên yan êt ta kaganawan pamikisubakan buy pagmatag-ay ya mamênbên sa pangilala kan Bapan Namalyari. Pan-itinêk yan na kaganawan isip manalungat buy panturwanan yan silan manunul sa mani utus Cristu.
6 Buy nu mapilmiyan yan na pêtêg kawnan manunul, makal-an kayan parusan na kaganawan kaawyun yun asê manunul.

7 Ya asê mangêd kamuyu, kay mangêlêw kaw sa pangatawun gisay tawu. Pakaisipin yuy ati! Nu dilag mangisip pa nakibêtêk kina kan Cristu, kaylangan na êt isipin ya sikay man, nakibêtêk êt kan Cristu.
8 Agyan paran pipilalun kinay pamipagmaragul kun karapatan na indin kanyan Bapan Namalyari, a ku ikadêng-êy. Ta ya karapatan na abiin, para sa pamapas-êy panampalataya yu buy alwan sa panira.
9 Pansabin kuy ati amên a yu isipin na pamalimun kataw sa sulat ku.
10 Gawan dilag mani magsabi baysên, "Ya mani sulat Pablo, napasêy buy matubag, nuwa nu arapan, mayna ya buy ayin pukat ta pansabin na."
11 Sêpat matandan mani tawun abiin ya nu sabêt ta pansabin yan sa sulat, para êt baysên na daygên yan sa pallumatêng yan baysên.

12 A yan pan-ipantag ga sarili yan o pan-iparisu sa kaatag baysên ya mamipadayêw sarili la. Ayin silan tanda, tagawan pan-ituwad lan pawan ustu ya sabêt man na mani pandaygên la buy pan-iparisu lay sarili la sa mani kaawyun la.
13 Nuwa sikay, a yan panipagmaragul la a yan na sakup, nun a kay ya pan-ipadyag Bapan Namalyari kanyan. Buy sikaw wa

mani taga Corinto, sakup kaw sa
pan-ipadyag na kanyan.
14 Nu a kay nilatêng baysên, mal-
yari lan sabin na pipilalun yan
nay pagmaragul yan. Nuwa ya
pêtêg, sikay ya nunan inlumatêng
kamuyu buy nangaral Mangêd da
Balita tungkul kan Cristu.
15 Kabay a yan pipilalun na pag-
maragul yan, gawan a yan pan-
ipagmaragul la a yan pinagkasak-
itan. Nun a, man-umasa kay
ya kaban manpumas-êy ya panam-
palataya yu, lumawang pun êt ta
pandaygên yan kamuyu ayun sa
katganan na indin Bapan Namalyari
kanyan.
16 Sa pakapakun baydu, maipan-
garal yan na Mangêd da Balita sa
kaatag êt ta lugal la asê pun nalaku.
Tagawan a yan labay ipagmaragul la
pinagkasakitan kaatag.
17 Tagawan ati ya idi sa Kasulatan,
"Nu dilag kalabay magmaragul,
ipagmaragul na tana nu sabêt
ta dinyag Panginuun."*
18 Tagawan ya tawuy kapapaidu
sa Panginuun abituy tawuy pan-
idayêw na, alwan abituy tawuy
mamipadayêw sa sarili na.

11

Si Pablo buy mani magbibiyasan apostul

1 Dayi pibabatan yuku, nu
makasabi yakun paran gisay tawuy
ayin tanda. Pibabatan yuy pagsabi
ku!
2 Mangimun naku kamuyu ka-
parisun pangimun Bapan Namal-
yari kamuyu. Tagawan para kaw
gisay dalagay ayin pun dinanasan
ya impangaku kun itangên sa gisay
liyaki, ya ayin kaatag nun a si Cristu.
3 Nuwa migaganaka kun dat mail-
itêp kaw sa tapat buy buun nakêm
panunul kan Cristu. Nu mailitêp
kaw, kaparisu kawnan Eva* ya nail-
itêp utan.
4 Tagawan tambêng yun pantang-
gapên ya agyan sisabêt ta lumatêng
baysên kamuyu ya mamiaral kaatag
Jesus kaysa in-aral yan kamuyu.
Buy pantanggapên yu êt ya kaatag
ispiritu kaysa tinanggap yina
sabitun nuna. Buy pantanggapên yu
êt ya kaatag pansabtan lan mangêd
da balita kaysa sa impatanda yan na
kamuyu sabitun nuna.
5 Sa êlêw ku, a kinaman ni-
paubatan sa mani pansabtan mag-
bibiyasan apostul.
6 Malyarin a ku magaling magsabi,
nuwa ustuy naman na kabiyasnan
ku sa kapêtêgan. Buy sa ka-
ganawan pangaral yan, naipakit yan
kamuyuy ustuy kabiyasnan tungkul
sa kapêtêgan.
7 Sabitun nuna, a ku impabayad
ya pangaral kun Mangêd da Balita
kamuyu, nun a inyêpa kuy sarili
ku amên maitag-ay kaw. Amêsên,
nadawak nayi ya dinyag ku?
8 Nananggap pakun sawup ubat sa
kaatag mani manampalatayay mi-
aawyun para sa mani kaylangan ku
amên ta maipangaral ku kamuyuy
Mangêd da Balita. Para ku silay-
nan pinanakawan amên masawpan
kataw.
9 Buy sabitun idi yaku pun ka-
muyu buy naubusan naku sa kay-
langan ku, a ku nagpabayat kans-
abêt man kamuyu tagawan ya mani
mapatêl tamuy ubat sa Macedo-
nia ya nam-in mani kaylangan ku.
Pinagpilitan kun asê pabayat ka-
muyu buy isundu kuy abiin na pan-
daygên ku.
10 Nu parasaantu wakun napilmi
ya idi kangkuy kapêtêgan Cristu,
para ku êt baydun napilmi ya ayin
sisabêt man na makapatgên un
pamipagmaragul ku sa kaganawan
lugal yun mani taga prubinsyan
Acaya ya a ku nanyawad sawup
kamuyu.
11 Agana yu isipin na gawan a

* **10:17 10:17** Jeremias 9:24. * **11:3 11:3** Si Evay nunan babayi ya dinyag Bapan Namalyari ya nallabag sa utus na gawan naniwala ya sa kalaraman Satanas.

kina nanyawad sawup kamuyu, a
kataw na kaidwan. Alwan pêtêg ga
abiin. Ta tandan Bapan Namalyari
ya kakaidwan kataw!
12 Isundu kun daygên na a ku
panyawad sawup kamuyu amên asê
masabin magbibiyasan apostul ya
parisuy paglingkud la sa paglingkud
yan.
13 Tagawan na mani tawun abiin,
mapamilitêp buy magtatalingkayun
apostul Cristu.
14 Buy asê makapagtakay abiin,
gawan agyan si Satanas, magtatal-
ingkayun ang-el Bapan Namalyari
ya mam-in sawang.
15 Kabay asê êt makapagtaka nu
magtatalingkayun manyag mangêd
ya mani manunul kan Satanas.
Nuwa lumatêng lanuy allu, paru-
san sila ayun sa nangadadawak ka
dinyag la.

Ya mani kasakitan Pablo bilang apostul

16 Pan-umanên ku, agana yu isipin
na ayin nakun tanda. Nuwa
nu parabaysên na pan-isipin yu
kangku, tanggapên yu kina bilang
ayin tanda amên makapagmaragul
laku agyan kay pêrad.
17 Ya pagmaragul kun ati, alwan
ubat kan Bapan Namalyari, nun a
para kinan ayin dêng-êy.
18 Nuwa gawan malakêy mag-
maragul baysên kaparisun pag-
maragul mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, magmaragul
laku êt.
19 Pansabin yuy biyasa kaw, nuwa
pawa kaw paawu sa dakun sabêt
man na pansabin mani ayin tanda.
20 Tagawan kay pampaulayên yun
ipusun lakaw, kêwên na pibandiyan
yu, pagsamantalên kaw, êlêwên
nabêlêng, o pan-ipakadêng-êy.
21 Indap yuy mangêd da pan-
daygên la kamuyu. Agyan
makadêng-êy man sabin, tanggapên
yan ta a yan agyun daygên na
pandaygên la kamuyu!

Nu dilag silan pan-ipagmaragul,
siku êt, dilag pan-ipagmaragul
agyan paran ayin nakun dêng-êy
gawan sa pansabin ku.
22 Pan-ipagmaragul la nayi ya
mani Judio sila? Siku êt! Pan-
ipagmaragul la nayi ya mani Is-
raelita sila? Siku êt! Pan-
ipagmaragul la êt nayi ya kaawyun
sila sa layin Abraham? Siku êt!
23 Nu pansabin lay lingkud silan
Cristu, luyang ngakina! Tanda
kuy sa pagmaragul kun ati para
kun tinulaw. Ta pansabin kuy
igit ta pagsipêg ku kaysa kalla,
mas malakêy pangasukul ku, mas
malakêy pangumpas kangku, buy
pawa kinan nayi-nayin mati.
24 Katilima kun nakadanas
tatlumpu buy siyam ma pallatiku
sa kaparisu kun mani Judio.
25 Katitlu wakun pinatuk mani
sundalus Romano. Misan nakun
binatwan mani Judio amên patin.†
Katitlu kun nadanasan na inlumbug
ga pagsakayan kuy barku. Buy
misan buun allu buy yabi yakun
naglêpawan sa dagat.
26 Sa pamita ku sa mag-
mikakanayun na lugal amên man-
garal Mangêd da Balita, nilaku waku
sa nadawak ka kabilyan. Nadawak
ka kabilyan ku sa paglipay ku sa
mani ilug, sa mani manakaw, sa
kaparisu kun mani Judio, sa mani
alwan Judio, sa mani balayan, sa
mani kakyangan, sa dagat, buy sa
mani tawuy magtatalingkayun mani
mapatêl kan Cristu.
27 Nadanasan ku êt ta sadyay
kasakitan buy pagal buy asê ma-
pabêlêw. Nadanasan ku êt ta
mapêl-ang buy layangên gawan
ayin maêkan. Buy nadanasan kuy
lay-êpên gawan ayin maiyaming.
28 Maliban sa kaganawan abiin,
allu-allu wakun migaganaka sa
mani manampalatayay miaawyun.
29 Nu dilag mangayna, damayên
kuya. Buy nu dilag êt mamiayat sa
pangasalanan, sadyay sakit nakêm

† **11:25 11:25** Mani Dyag 14:19.

ku.
30 Nu kaylangan kun magmaragul,
ya ipagmaragul ku, abituy kakaynan
ku.
31 Ya Namalyari buy Bapan Pang-
inuun tamun Jesus, tanda nay a ku
malaram. Ulimênên ya kanuman!
32 Sabitun idi yaku sa balayan
Damasco, ya gobernador ya sakup
Arin Aretas, impabantay nay pasbul
balayan amên dakpên naku.
33 Nuwa ingkulsug gakun mani
kaawyun ku sa gisay maragul la
tiklis buy intabuy laku sa awang
pader balayan. Kabay nakatakas
saku.

12

Ya mani impatandan Bapan Namalyari kan Pablo

1 Kaylangan kun magmaragul,
agyan ayin nakun nabang sa pag-
maragul ku. Amêsên, sabin kuy
mani sulêplêp buy mani impakit
Panginuun.
2 Mapu buy apat ta tawun nay
inlumibas sabitun gintan nakun
Bapan Namalyari sa bibiyan na.
(Sa panawun abitu, manampalataya
kina kan Cristu.) Kay a ku
mapilmiyan nu sulêplêp ispiritu kuy
abitu o pan-itag-ay yakun Bapan
Namalyari sa langit ya kaawyun na
lawini ku. Ta kay si Bapan Namal-
yari ya magtanda.
3 Pan-umanên ku, gintan nakun
Bapan Namalyari sa langit. Kay si
Bapan Namalyari ya magtanda nu
sulêplêp pa abitu un ispiritu ku o
pêtêg gintan nakun Bapan Namal-
yari.
4 Gintan naku sa Paraisu buy
nalêngê ku bayduy mani bagay ya
asê agyun sabin buy asê pan-itulut
sa tawu un sabin.
5 Malyari kun maipagmaragul la
dinanasan ku. Nuwa a ku ipag-
maragul la sarili ku, liban ta sa mani
kakaynan ku.
6 Buy nu magmaragul laku man,
a ku lumtaw ayin tanda, gawan
pêtêg ga pansabin ku. Nuwa a ku
daygên na abiin gawan dat pipilalun
nan kaatag ya pangisip la tungkul
kangku kaysa nakitan buy nalêngê
la kangku.
7 Asê labay Bapan Namalyari
ya mapagpadayêw waku gawan sa
mani mamakaupapas sa impakit na
kangku. Kabay tinulutan Bapan Na-
malyarin biyan nakun sakit Satanas
ya sabay ya mamasakit kangku.
8 Katitlu wakun nanyawad sa
Panginuun na itas na kangkuy
paradi ya sakit.
9 Nuwa paradi ya pakitbay na,
“Ya kangêdan ku, nukad da sa
kaganawan kaylangan mu, gawan
lubus makitan na kapangyarian
ku sa kakaynan mu.” Kabay
buun tula kun ipagmaragul la mani
kakaynan ku amên sa pakapakun
baydu, manugêl kangkuy kapang-
yarian Cristu.
10 Kabay matula ku nu gawan sa
panunul ku kan Cristu, mayna ku,
pandustakên naku, pampasakitin,
pan-usigin o panggipitin. Tagawan
nu mayna ku, pampapas-êyên
nakun Cristu.

Ya pagmalasakit Pablo sa mani taga Corinto

11 Gawan sa pagmaragul ku, para
kun ayin tanda. Nuwa sikaw êt
ta namitustus kangku amên mag-
maragul. Sêpat dayiy sikaw wa mis-
abin pangulimên tungkul kangku
sa mani magbibiyasan mani apos-
tul, nuwa a yu dinyag. Ta agyan
ayin nakun pukat, a ku mipaubatan
kalla.
12 Sabitun idi yaku kamuyu buy
napibabatan kuy kasakitan, napag-
papêtgan na pêtêg gakun apostul
Jesu Cristu sa kapamilatan mani
tanda', imala buy mamakaupapas ya
nadyag kamuyu.
13 Nu parasaantuy pagmalasakit
ku baysên kamuyu, para êt bay-
duy pagmalasakit ku sa kaatag mani
manampalatayay miaawyun, liban

ta sa a ku panyawad sawup kamuyu. Nu para kamuyu, nangasalanan naku gawan sa a ku panyawad sawup kamuyu, patawarên yuku dayi!

14 Ati ya ikatluy pamaku ku baysên kamuyu. Buy nu parasaantu wakun asê nagpabayat kamuyu sabitun nuna, para ku êt baydu amêsên kamuyu. Gawan alwan pibandiyan yuy labay ku, nun a sikaw. Ta para kataw nan mani anak. Alwan ustuy mani anak ka manipun para sa mangatwa la, nun a mangatwa ya manipun para sa anak la.

15 Ya pêtêg, ikatula kun iubus kamuyuy kaganawan idi kangku para sa ikakangêd yu buy agyan na biyay ku, idin ku êt. Nuwa agyan sadyay pangidu ku kamuyu, pakan sikaw, pêpêrad da pangidu yu kangku.

16 Tanda yuy a ku nagpabayat kansabêt man kamuyu. Nuwa dilag pun êt magsabi kamuyun mautêk kaku buy kay pinurayit kataw.

17 Nuwa parasaantu, pakan sikaw yay magtandan a ku manamantala kamuyu sa kapamilatan mani mapatêl la impalaku ku baysên.

18 Pikisabyan ku si Tito ya maku baysên buy in-utus kuy gisay patêl la pagkaawyun na. Namurayit nayi kamuyu si Tito? Asê! Ta gigisay isip yan sa pandaygên yan buy gigisay labay yan na paralan kamuyu.

19 Indap yu nayi, pawa yan panitanggul la sarili yan? Asê! Magsabi kay bilang lingkud Cristu sa arapan Bapan Namalyari. Mani kakaidwan yan, ya kaganawan pandaygên yan, para sa ikapas-êy panampalataya yu.

20 Migaganaka kun dat sa pallumatêng ku baysên, dilag gakun makitan na a ku malabay buy para kaw êt baydu kangku. Dat malatêng kataw wa asê mikakasundu, mikakasêm, mitutubag, miiimut, misisira, mikukuwentun ayin pukat, magmamatag-ay buy migugulu.

21 Migaganaka kun dat sa pallumatêng kun manguman baysên, ipakadêng-êy yakun Bapan Namalyari sa arapan yu. Buy itangis kuy malakê kamuyuy nangasalanan, nuwa a la pun pinagsisyan buy tinalibatukan na kadinatan, pamikikanayun buy kalaswaan ya pandaygên la.

13

Katganan mani tipan buy mani pangumusta

1 Ati ya ikatlu kun pamaku baysên. Ati ya idi sa Kasulatan, “Sabêt man na panangkan gisa laban sa kaparisu na, sêpat pagpapêtgan luwa o tatluy nakakit.”*

2 Sabitun ikalway pamaku ku baysên, pinatandan kuy mani nangasalanan ya a la matakasan na pamarusa ku. Amêsên, kaban ayin naku pun baysên, pampatandan kuy mani nangasalanan buy sikaw êt kaganawan, a kaw makatakas sa pamarusa ku sa pallumatêng ku.

3 Daygên kuy abiin ya pamarusa gawan labay yun ipakit ku kamuyuy pagpapêtêg ya si Cristuy magsabi sa kapamilatan ku. Kabay mangêtpan kaw, ta sa pallumatêng ku, matandan yuy asê mayna si Cristu sa pamitinêk na kamuyu, nun a makapangyarian ya.

4 Agyan paran mayna si Cristu sabitun impaku ya sa kurus, nakit ta kapangyarian Bapan Namalyari sa kapamilatan panguman nan pangabyay. Para kay êt baydu amêsên, gawan mayna kay kaparisun Cristu, nuwa makit ta kapangyarian Bapan Namalyari sa kapamilatan daygên yan kamuyu.

5 Usisên yuy sarili yu nu taganan manampalataya kaw kan Cristu. Pakaisipin yun mangêd. Nu pêtêg kaw manampalataya, idi kamuyu si

* **13:1 13:1** Deuteronomio 19:15.

Cristu. Nuwa nu ayin kamuyu si
Cristu, a kaw pêtêg manampalataya.
6 Buy nu matandan yuy pêtêg kaw
manampalataya kan Cristu, matan-
dan yuy pêtêg kay apostul Cristu.
7 Manalangin kay para kamuyu ya
a kaw makadyag dakun sabêt man
na nadawak. Pandaygên yan na
abiin, alwan amên ipakit sa mani
tawuy pansunulun yuy mani pan-
iaral yan. Nun a agyan sabin lay
alwa kay pêtêg apostul Cristu, pawa
kaw manyag mangêd.
8 Kanuman a kay manyag agyan
sabêt man na panalungat sa
kapêtêgan, nun a pan-ipatanda yan
na kapêtêgan.
9 Matula kay nu mayna kay,
napas-êy ta dayi ya panampalataya
yu. Buy manalangin kay êt ta magin
ganap kaw.
10 Kabay insulat kuy mani abiin
kaban ayin naku pun baysên ka-
muyu amên sa pallumatêng ku, a
kina kaylangan mipakit tubag sa
panggamit karapatan na indin Pang-
inuun kangku. Ya karapatan na
indin kangku, para sa ikapas-êy yu
buy alwan sa ikasira yu.
11 Mani mapatêl, angga ta di
ya sulat ku. Pagpilitan yun ayin
makitan na nadawak kamuyu buy
sunulun yuy mani pansabin ku ka-
muyu. Mibêbêtêk kaw buy bumyay
un dilag mangêd da pamikiawyun.
Sa pakapakun baydu, manugêl ka-
muyu si Bapan Namalyari ya pinan-
gubatan pangidu buy kapatêtbêkan.
12 Miaapêt kaw bilang mipapatêl
kan Cristu.
Pan-ipasabin kaganawan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana ya idi
baydi ya nagpapakun kawna.
13 Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan ya kangêdan Panginuun
Jesu Cristu, ya pangidun Bapan Na-
malyari buy pamikibêtêk Ispiritun
Bapan Namalyari.

Ya Sulat Pablo sa mani taga GALACIA

1 Siku si Pablo ya apostul Jesu Cristu. Nagin apostul laku alwan gawan dilag tawuy namili kangku o dilag tawuy namiutus kangku, nun a nagin apostul laku gawan pinili yakun Jesu Cristu buy Bapa tamun Namalyari ya namabyay nanguman kan Jesus.

2 Nanulat taku kamuyuy mani pustun manampalatayay miaawyun na idi baysên sa prubinsyan Galacia. Nagpapakun kawna. Abiin êt ta pan-ipasabi kamuyun mapatêl tamu baydi ya kaawyun ku.

3 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa Namalyari ya Bapa tamu buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

4 Ayun sa kalabayan Bapa tamun Namalyari, indin Cristu ya sarili na para sa mani kasalanan tamu amên iligtas kitamu sa kadawakan na pandaygên mani tawu baydi sa babun luta.

5 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari kanuman! Awuy Panginuun.

Ayin kaatag Mangêd da Balita

6 Nagtaka ku gawan tambêng yun binukutan si Bapan Namalyari ya namêg kamuyu sa kapamilatan kangêdan Cristu. Pinaniwalan yuy kaatag aral ya pasabtan lan mangêd da balita pakan alwan pêtêg.

7 Ayin kaatag Mangêd da Balita, nun a abituy in-aral kina kamuyu. Pansabin kuy ati, gawan dilag kaatag manggulu kamuyu buy labay lan itukawkaw wa Mangêd da Balita tungkul kan Cristu.

8 Nu dilag mamiaral kamuyun kaatag sa Mangêd da Balita ya in-aral yan kamuyu, agyan sikay man o gisay ang-el la ubat sa langit, parusan ya dayin Bapan Namalyari.

9 Sinabi yan na kamuyu sabitun nuna buy isabi ku pun êt manguman, “Nu dilag mangaral kamuyun kaatag sa Mangêd da Balita ya natanggap yu, parusan ya dayin Bapan Namalyari!”

10 Agana yu isipin na kay labay ku, abituy ikatulan mani tawu kangku. Asê! Ta ya labay ku, abituy ikatulan Bapan Namalyari kangku. Nu kay ikatulan tawuy labay ku, alwa kinan lingkud Cristu.

Parasaantun nadyag Apostul si Pablo

11 Mani mapatêl ku, labay kun matandan yuy alwan kay diyagdiyag tawuy Mangêd da Balitay in-aral ku kamuyu.

12 Buy a ku êt natanggap pa ati o natandan sa tawu, nun a mismun si Jesu Cristu ya namipatanda kangku.

13 Nabalitan yinay mana kun pamibiyaybiyay, sabitun manunul laku pun sa paniwalan mani Judio. Sadyay pamasakit ku sa mani manampalatayay miaawyun buy pinagpilitan ku silan upudun.

14 Buy tungkul êt taman sa panunul sa naugalyan mani Judio, nalampusan ku pun na malakêy kasin idad ku, tagawan taganan sinunul kuy paniwala yan na naubat pun sa mani ninunu yan.

15 Nuwa sa kangêdan nakêm Bapan Namalyari, bayu waku pun inanak, pinili nakina buy amêsên, binêg naku amên maglingkud kana.

16 Buy impatanda na kangkuy Anak na amên ipatanda kuya êt sa mani alwan Judio. Sabitun nalyari ya abiin, a ku namatang agyan kansabêt man.

17 A ku êt naku sa Jerusalem amên makikit sa mani nunan nagin apostul kangku, nun a naku waku sa Arabia buy pamakayari, nag-udung ngaku sa balayan Damasco.

18 Sên nilabas sa tatluy tawun, naku waku sa Jerusalem amên makikit kan apostul Pedro buy

nanugêl laku baydu kana un mapu
buy limay allu.
19 Ayin naku pun nakitan baydun
kaatag apostul, nun a kay si Santiago
ya patêl Panginuun.
20 Pêtêg ga kaganawan pansabin
ku sa sulat ta ati buy tandan Bapan
Namalyari ya a ku maglaram.
21 Pamakayari, naku waku sa pru-
binsyan Siria buy sa prubinsyan
Cilicia.
22 Sa panawun na abitu, a laku
pun napagkaarap mani pustun man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
prubinsyan Judea.
23 Kay nabalitan lay si manan
mamasakit kalla, mangaral lana
amêsên tungkul sa panampalatayay
pinagpilitan nan upudun sabitun
nuna.
24 Kabay inulimên la si Bapan Na-
malyari gawan sa dinyag na kangku.

2

Ya pananggap kan Pablo bilang Apostul

1 Pamakayarin mapu buy apat ta
tawun, naku wakun manguman sa
Jerusalem. Kaawyun ku si Bernabe
buy pikilaku ku êt si Tito.
2 Nag-udung ngaku gawan nagsabi
kangku si Bapan Namalyari ya sêpat
takun maku baydu. Nakikit takun
kay kakapad ku sa mani mamunu sa
mani manampalataya buy sinabi ku
kallay Mangêd da Balitay pan-iaral
ku sa mani alwan Judio. Dinyag
kuy abiin amên mapilmiyan kun asê
nasayang nga mani pinagpagalan ku
sabitun nuna angga man amêsên.
3 Si Tito ya kaawyun ku, a layna
pinilit magpatuli agyan alwa yan
Judio.*
4 Inumawas ya sabi tungkul sa
pagpatuli, gawan dilag dakun um-
nuy magtatalingkayun mapatêl la
nakiawyun kantamu amên man-
manên lay kalayaan na natanggap
tamu gawan sa pamikibêtêk tamu
kan Cristu Jesus buy daygên kita-
mun manguman ipus Kautusan.
5 Nuwa agyan kay pêrad, a kay
nakiayun sa labay la amên ya
Mangêd da Balitay paniwalan yu,
asê maawyunan alwan pêtêg.
6 Ya mani pangkilalanên na mani
mamunu sa mani manampalatayay
idi sa Jerusalem, ayin silan indagdag
sa mani pan-iaral ku. Asê maulaga
kangku nu sisabêt sila, gawan asê
mamili si Bapan Namalyari.
7 A la dinagdagan na mani pan-
iaral ku, nun a kinilala lay pinagti-
walan nakun Bapan Namalyari sa
pangaral kun Mangêd da Balita sa
mani alwan Judio, kaparisun Pedroy
mangaral Mangêd da Balita sa mani
Judio.
8 Gawan si Bapan Namalyari ya
namitalaga kan Pedro bilang apostul
sa mani Judio, siya êt ta namitalaga
kangku bilang apostul sa mani al-
wan Judio.
9 Kabay silan Santiago, Pedro buy
si Juan na pangkilalanên na ma-
munu sa mani manampalataya, sên
natandan lay intiwalan Bapan Na-
malyari kangkuy pangaral Mangêd
da Balita, tinanggap laku buy si
Bernabe ya kaawyun layna sa pan-
garal Mangêd da Balita. Napikasun-
duwan yan na sikay ya mangaral sa
mani alwan Judio buy silayna man
êt ta mangaral sa mani Judio.
10 Kay ya panyawarên la, sawpan
yan pun na mani kaluluy Judio. Buy
taganan abiin na labay kun daygên.

Sinabyanan Pablo si Pedro

11 Nuwa sabitun inlumatêng si
Pedro sa balayan Antioquia, sin-
abyanan kuyan arapan gawan ma-
linaw wa asê ustuy dinyag na,
12 gawan bayu inlumatêng nga
dakun umnuy tawuy in-utus Santi-
ago, makiêm si Pedro sa mani alwan
Judio. Nuwa sên inlumatêng nga
mani in-utus Santiago, nag-umpisa

* **2:3 2:3** Pan-iaral Pablo ya asê kaylangan magpatuli ya mani manampalataya ya alwan Judio. Kabay sên a layna pinilit si Tito ya magpatuli, tandan Pablo ya sang-ayun sila sa pan-iaral na.

yinan asê makiêm sa mani alwan Judio, tagawan malimu ya sa malyarin sabin mani manampalatayay Judio ya mamilit magpatuli ya alwan Judio.
13 Kabay ya kaatag mani mapatêl la Judio, nakitbus sila êt sa pagtatalingkayu na. Buy agyan si Bernabe, nakitbus êt kana.
14 Sên nakitan kuy asina nakaayun sa kapêtêgan un Mangêd da Balita ya pandaygên la, sinabyanan ku si Pedro sa arapan kaganawan, "Uysiyan pilitin mu yay mani alwan Judio ya manunul sa mani naugalyan mani Judio ta, pakan sika mismuy gisay Judioy a ka manunul sa naugalyan mani Judio?"

Ya kaligtasan sa kapamilatan panampalataya

15 Sikay ya mani in-anak kan Judio, kaatag kay sa mani alwan Judio ya pan-ituwad mani kaparisu yan Judio ya makasalanan gawan a la tanday Kautusan.
16 Nuwa tanda yan ya si tawu, panituwad Bapan Namalyarin matinêk, kay sa kapamilatan panampalataya kan Jesu Cristu buy alwan sa panunul un Kautusan. Kabay sikay ya mani Judio, manampalataya kay êt kan Cristu Jesus amên maituwad kay matinêk sa kapamilatan panampalataya buy alwan sa panunul Kautusan, gawan ayin sisabêt man na maituwad matinêk sa kapamilatan panunul sa Kautusan.
17 Amêsên, gawan pinagpilitan yan na maituwad kay matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari sa kapamilatan panampalataya kan Cristu, intuwad kay yaman makasalanan sa pangêlêw mani Judio, ta pinagbukutan yan na Kautusan. Ya labay sabin nayi, si Cristuy nitutu kanyan sa panyag kasalanan? Asê!
18 Nuwa nu udungun kina man na panunul sa Kautusan na inlakwanan kina, sikinay nagpapêtêg ga makasalanan naku.
19 Tagawan sa Kautusan na a ku mababan sunulun, natandan kuy imbilang ngakinan nati buy nisyay kan Bapan Namalyari. Kabay amêsên gawan sa Kautusan, imbilang ngakinan nati amên mabyay yaku ya manunul sa kalabayan Bapan Namalyari.
20 Bilang niawyun naku kan Cristu sa pangamati na sa kurus. Kabay alway nan sikuy manguna sa biyay ku, nun a si Cristuy na. Buy kaban nabyay yaku baydi sa babun luta, bumyay yaku sa panampalataya sa Anak Bapan Namalyari ya nangidu kangku buy nam-in biyay na para kangku.
21 A ku pandaygên ayin pukat ta kangêdan Bapan Namalyari, ta nu pan-ituwad matinêk ka tawu sa kapamilatan panunul sa Kautusan, ayin ulagay pangamatin Cristu!

3

Kautusan o panampalataya kan Cristu

1 Sikaw wa mani taga Galacia, a kaw ya makaintindi ta! Uysiyan maniwala kaw ya sa mani mamilitêp ta? Alwa nayin malinaw kinan in-aral kamuyuy labay sabin pangamatin Cristu sa kurus?
2 Ati amêsên na labay kun sabin kamuyu. Tinanggap yuy Ispiritun Bapan Namalyari alwan gawan sa panunul yu sa Kautusan, nun a gawan nanampalataya kaw sa Mangêd da Balitay nalêngê yu.
3 Taganan a kaw makaintindi! Nag-umpisa kaw sa panampalataya sa kapamilatan kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari. Uysiyan amêsên pampilitin yuyan magin ganap sa kapamilatan sarili yun diyag ta?
4 Ayin na nayin ulaga kamuyuy kasakitan na nangadanasan yu gawan sa panampalataya yu? Tanda kuy dilag pun!
5 Alwa nayin indin na kamuyun Bapan Namalyari ya Ispiritu na buy

sabay siya êt ta manyag mamakau-
papas kamuyu? Ati ya patang ku ka-
muyu, “Manyag ya nayin mamakau-
papas kamuyu gawan sa panunul
yu sa Kautusan o gawan sa panam-
palataya yu sa Mangêd da Balitay
nalêngê yu?”
6 Isipin yuy nalyari kan Abraham.
Ayun sa kasulatan, “Nanampalataya
ya kan Bapan Namalyari. Kabay
intuwad nayan matinêk.”*
7 Sa pakapakun baydu, malinaw
ya si mani manampalataya kan Ba-
pan Namalyari sabay silay mani
pêtêg anak Abraham.
8 Sabitun nuna pun, sinabi yana
sa Kasulatan ya ituwad Bapan Na-
malyarin matinêk ka mani alwan Ju-
dio sa kapamilatan panampalataya
la. Buy ati ya Mangêd da Bali-
tay impatanday nan Bapan Namal-
yari kan Abraham, “Pagpalên kuy
kaganawan bansa sa kapamilatan
mu.”†
9 Nanampalataya si Abraham kan
Bapan Namalyari buy pinagpala
naya. Kabay ya kaganawan man-
ampalataya kan Bapan Namalyari,
pagpalên na êt kaparisun Abraham.
10 Nuwa ya kaganawan mani-
walan ituwad silan matinêk sa ka-
pamilatan panunul la sa Kautu-
san, parusan silan Bapan Namal-
yari. Tagawan idi sa kasulatan,
“Parusan ya sisabêt man na asê
manunul sa kaganawan naka-
sulat sa librun Kautusan.”‡
11 Malinaw wa ayin tawuy pan-
ituwad matinêk sa pangêlêw Bapan
Namalyari sa kapamilatan panunul
sa Kautusan. Tagawan idi sa kasula-
tan,
“Ya tawuy pan-ituwad Bapan Na-
malyarin matinêk gawan sa
panampalataya na, mabiyan
yan biyay ya ayin katganan.”§
12 Ya Kautusan, asê nakabatay sa
panampalataya. Tagawan idi sa
kasulatan,
“Ya tawuy manunul sa kaganawan
utus Bapan Namalyari,
mabiyan yan biyay ya ayin
katganan.”*
13 Maparusan kitamu gawan a
tamu masunul la kaganawan pan-
iutus Kautusan. Nuwa amêsên,
inatbus kitaminan Cristu sa parusan
ati ta naparusan ya para kantamu.
Tagawan idi sa kasulatan,
“Pamparusan ya sisabêt man na
pinatin insab-it sa kayu.”†
14 Inatbus kitamun Jesu Cristu
amên ya pagpapalay impangakun
Bapan Namalyari kan Abraham,
matanggap êt mani alwan Judio.
Buy sa kapamilatan panampalataya
tamu kana, matanggap tamuy Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya impangaku
na.

Ya kautusan buy pangakun Bapan Namalyari

15 Mani mapatêl, biyan kataw
alimbaway tambêng yun ma-
pukatan. Asê malyarin daygên ayin
kapukatan o dagdagan na sabêt man
na napikasunduwan na napirman
nana.
16 Para êt baydu sa mani impan-
gakun Bapan Namalyari kan Abra-
ham buy sa kaapuapuan na. A na
sinabi, “Sa mani kaapuapuan mu,”
ya labay sabin malakê, nun a “sa
kaapuapuan mu,” ya labay sabin
abiin, gigisa buy ayin kaatag nun a
si Cristu.
17 Ati ya labay kun sabin. Dilag
kasunduwan na dinyag si Bapan Na-
malyari kan Abraham buy impan-
gakun Bapan Namalyari ya tuparên
nay abiin. Pamakalibas apat ta ralan
buy tatlumpuy tawun, indin Bapan
Namalyari kan Moises ya Kautusan.
Nuwa ya Kautusan, a na malyarin
itas ya bisa o daygên ayin pukat
ta pangakun Bapan Namalyari kan
Abraham.
18 Tagawan nu matanggap tamu sa
kapamilatan panunul sa Kautusan

* **3:6 3:6** Genesis 15:6; Roma 4:3; Santiago 2:23. † **3:8 3:8** Genesis 12:3; 18:18; 22:18. ‡ **3:10 3:10** Deuteronomio 27:26. § **3:11 3:11** Habakuk 2:4; Roma 1:17; Hebreo 10:38. * **3:12 3:12** Levitico 18:5; Roma 10:5. † **3:13 3:13** Deuteronomio 21:23.

na pagpapalay impamanan Bapan Namalyari, ayin kapukatan na impangaku na kan Abraham. Nuwa ya kapêtêgan, impamanan Bapan Namalyari ya pagpapala bilang panupad sa pangaku na.

19 Nu parabaydu, sabêt ta ulagan Kautusan? Ya Kautusan, indin amên matandan mani tawuy mangasalanan sila. Nuwa ya abiin, kay aangga sa pallumatêng impangakuy kaapuapuan Abraham. Indin Bapan Namalyari kan Moises ya Kautusan sa kapamilatan mani ang-el. Buy sabay si Moises ya namilatan sa mani tawu buy kan Bapan Namalyari.

20 Nuwa alwan parabayduy pangakun Bapan Namalyari, ta sabitun indin Bapan Namalyari ya pangaku na kan Abraham, a ya nanggamit mani ang-el o mamilatan, nun a mismun siyay nam-in pangaku na kan Abraham.

21 Nu parabaydu, salangsang nayi ya Kautusan sa mani pangakun Bapan Namalyari? Asê! Ta nu dilag dayin utus ya makab-in biyay, abiin na dayi ya nagin paralan Bapan Namalyari amên maituwad kitamun matinêk.

22 Nun a ayun sa Kasulatan, ya kaganawan tawu, ipus kasalanan. Kabay kay ya mani manampalataya kan Jesu Cristuy makatanggap un mani impangakun Bapan Namalyari.

23 Sabitun asê pun inlumatêng nga pambêgên panampalataya kan Cristu, paran nakakulung kitamu sa Kautusan angga sa allun impatanda kantamuy kaligtasan sa kapamilatan panampalataya.

24 Ya Kautusan, sabay ya bilang nanaysay kantamu angga sa inlumatêng si Cristu buy maituwad kitamun matinêk sa kapamilatan panampalataya tamu kana.

25 Buy amêsên, gawan manampalataya kitamina kan Cristu, alway nan Kautusan na manaysay kantamu.

Mani anak Bapan Namalyari sa panampalataya

26 Sikaw kaganawan, mani anak kawnan Bapan Namalyari gawan sa panampalataya yu kan Cristu Jesus.

27 Tagawan ya kaganawan nabawtismuwan gawan sa pamikibêtêk kan Cristu, mambumyay silayna kaparisun Cristu.

28 Amêsên, ayin nan pamikaatag ga mani Judio sa alwan Judio, ya ipus sa asê ipus, ya liyaki sa babayi. Sikaw kaganawan, kay gigisa tana gawan sa pamikibêtêk yu kan Cristu.

29 Buy gawan kan Cristu kawna, kabilang kawna sa kaapuapuan Abraham buy makapagmanan mani impangakun Bapan Namalyari kana.

4

1 Ati ya labay kun sabin. Kaban anak pun na magmana, kaparisu pun ipus ya kabilyan na agyan siyay magbandin kaganawan.

2 Idi yapun sa lukup mani tawuy manaysay kana buy sa mani tawuy mamantay sa mani pibandiyan na angga sa allun in-il-an bapa na.

3 Para êt bayduy kabilyan tamu sabitun nuna. Kaparisu kitamun mani anak, gawan idi kitamu pun sa aypan namana tamuy paniwala baydi sa babun luta.

4 Nuwa sên inlumatêng ngay in-il-an na panawun, in-utus Bapan Namalyari ya Anak na baydi sa babun luta. In-anak yan gisay babayi buy binumyay ya sa aypan Kautusan na impasulat kan Moises

5 amên maatbus nay mani idi sa aypan Kautusan. Sa pakapakun baydu, magin anak kitamun Bapan Namalyari.

6 Buy gawan mani anak kitaminan Bapan Namalyari, in-utus Bapan Namalyari ya Ispiritun Anak na sa bêkê tamu. Kabay makabêg kitamina kanan “Bapa ku.”

7 Amêsên, alwa kitaminan ipus
nun a anak kitaminan Bapan Na-
malyari. Buy gawan mani anak na
kitamina, makapagmana kitamina
sa mani impangaku na.

Ya pagmalasakit Pablo sa mani taga Galacia

8 Sabitun a yu pun kilala si Bapan
Namalyari, ipus kaw mani diyus-
diyusan.
9 Nuwa amêsên, gawan kilala yina
si Bapan Namalyari o mas mangêd
sabin na pangkilalanên kawnan Ba-
pan Namalyari bilang anak na,
uysiyan mag-udung kaw yapun sa
namana yuy paniwalay ayin pukat
buy asê makasawup kamuyu ta?
Uysiyan kalabay kaw yan mangu-
man magpaipus sa mani abiin ta?
10 Indap yu kali nu magin ka-
papaidu kaw kan Bapan Namal-
yari nu pansunulun yuy mani nau-
galyan tungkul sa mani allu, buwan,
panawun buy mani tawun!
11 Migaganaka ku ta dat kay
masayang nga kaganawan pagpagal
ku kamuyu.
12 Makisabi yaku kamuyuy ma-
patêl, ya pakitbusan yuku, gawan
sabitun kaawyun yuku, a ku sinunul
la naugalyan mani Judio agyan Judio
waku. Ayin kaw dinyag ga nadawak
kangku.
13 Sabitun nuna, tanda yuy gawan
sa pagsakit ku, naiaral ku kamuyuy
Mangêd da Balita.
14 Agyan nagin panubuk kamuyuy
pagsakit ku, a yuku dinustak o in-
sakwil. Nun a tinanggap yuku pun
êt paran pananggap yu sa gisay ang-
el Bapan Namalyari o paran panang-
gap yu kan Cristu Jesus.
15 Sabitun nuna, sadyay tula yu
kangku buy tanda kuy agyan dakun
sabêt, idin yu kangku gawan kakaid-
wan yuku. Nuwa sabêt ta nalyari
kamuyu?
16 Pakipatyan yu kina nayi gawan
sinabi kuy kapêtêgan?
17 Ya mani tawuy mamilitêp ka-
muyu, pan-ipakit lay migaganaka
sila kamuyu, pakan asê mangêd
da labay la. Ta ya kay labay
la, ipakarayu lakaw kangku amên
sunulun yu sila.
18 Asê nadawak ka migaganaka
sila kamuyu agyan ayin naku sa
dani yu, basta mangêd ta dayi ya
labay la.
19 Kakaidwan kun mani anak,
anggan asê makit sa biyay yuy
ugalin Cristu, nailab ba matanam
ku kaparisun gisay babayi ya man-
ganak.
20 Labay ku dayin makalaku waku
baysên kamuyu buy mapakisabyan
kataw masalaysay gawan sadyay
pamigaganaka ku kamuyu!

Ya paalimbawan Sara buy si Hagar

21 Amêsên, sikaw wa kalabay
magpayêpa sa mani Kautusan, alwa
nayin tanda yinay idi sa Kautusan?
22 Pansabin bayduy dilag luway
anak ka liyaki si Abraham,* gisa
sa ipus na ya si Hagar buy gisa sa
asawa nay si Sara ya alwan ipus.
23 Ya anak na sa ipus, in-anak ya
ayun sa kalabayan tawu. Nuwa ya
anak na sa asawa nay alwan ipus,
in-anak ya ayun sa pangakun Bapan
Namalyari.
24-25 Ya luway babayin abiin, sabay
silay paalimbawa sa luway kasun-
duwan. Si Hagar buy ya anak na
ya ipus, sabay silay paalimbawa sa
kasunduwan na indin Bapan Namal-
yari kan Moises sa bung-uy Sinai
baydu sa Arabia. Sabay sila êt ta
paalimbawa sa Jerusalem amêsên,
gawan ya mani tawu sa Jerusalem,
ipus silan Kautusan.
26 Nuwa si Sara, a ya ipus
buy sabay siyay paalimbawa sa
Jerusalem ma idi sa langit, buy
sabay siyay pinakaindu tamu gawan
alwa kitamun ipus un Kautusan.
27 Tagawan idi sa kasulatan,

* **4:22 4:22** Genesis 16:15; 21:2-3.

"Matula kay babayi ya layus, sikay ayin pun anak!
Mansaway ka sa tula, sikay ayin pun dinanasan na ilab sa panganak.
Tagawan agyan inlakwanan kan asawa mu,
mas malakêy magin anak mu kaysa babayi ya kaawyun nay asawa na."†

28 Mani mapatêl, nagin anak kaw Bapan Namalyari ayun sa pangaku na, kaparisun Isaac ya in-anak ayun sa pangakun Bapan Namalyari.
29 Sabitun nuna, si Ishmael la in-anak ayun sa kalabayan tawu, dinustak na si Isaac ka in-anak ayun sa kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari. Para êt baysên na mangapalyari amêsên. Pandustakên kitamun mani tawuy kalabay magpaipus sa Kautusan.
30 Nuwa paradi ya idi sa Kasulatan, "Ipatas muy babayin ipus buy anak na, gawan abituy anak un babayi ya ipus, a ya malyarin makidakay sa mapagbandin anak babayi ya alwan ipus."‡
31 Kabay mani mapatêl, alwa kitamun anak babayi ya ipus, nun a anak kitamun babayi ya alwan ipus.

5

Ya kalayaan tamu kan Cristu

1 Imbus kitaminan Cristu sa pangaipus. Kabay magpakapas-êy kaw sa panampalataya yu buy agana kawna magpaipus manguman.
2 Tandanên yuy pansabin ku. Siku si Pabloy apostul ya magsabi kamuyun nu magpatuli kaw amên maituwad kaw Bapan Namalyarin matinêk, dinyag yun ayin pukat ta dinyag Cristu para kamuyu.
3 Pan-umanên kun sabin na ati. Nu sisabêt ta magpatuli amên maituwad yan Bapan Namalyarin matinêk, kaylangan nan sunulun na buun Kautusan.
4 Sikaw wa magpilit ituwad Bapan Namalyarin matinêk sa kapamilatan panunul yun Kautusan, nisyay kawna kan Cristu buy nagpabukut sa kangêdan Bapan Namalyari.
5 Nuwa sikay, man-umasa kay ya ituwad kay matinêk gawan sa panampalataya yan kan Jesus sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari.
6 Gawan sa mani nakibêtêk kan Cristu, ayin ulaga nu tuli ya gisay tawu o asê. Ya maulaga tana, abituy panampalatayay makitan sa kapamilatan pamiiidu.

7 Sabitun nuna, mangêd da panampalataya yu kan Cristu. Nuwa sisabêt ta namênbên kamuyu sa panunul yun kapêtêgan?
8 Alwan si Bapan Namalyari ya namênbên kamuyu gawan siyay namêg kamuyun manampalataya kan Jesus.
9 Pakaisipin yuy asê ustuy aral. Maiparisu ya sa pamalbag ya agyan kay pêpêrad, mapalbag nay ginêmês sa arina.
10 Nuwa gawan sa pamikibêtêk tamu kan Jesus, napilmi yakun sangayun kaw kangku. Parusan Bapan Namalyari ya sisabêt man na manggulu kamuyu.

11 Mani mapatêl, dilag kaatag magsabin pan-iaral kuy kaylangan magpatuli amên maituwad Bapan Namalyarin matinêk. Nu pêtêg ga abiin, uysiyan pampasakitan naku yapun mani kaparisu kun Judio ta? Gawan nu pan-iaral kun kaylangan magpatuli, a laku dayi pagkasakitan nakêm sa pan-iaral ku tungkul sa pangamatin Cristu sa kurus.
12 Buy sa mani mapanggulu kamuyu, nu kalabay silan magpatuli, uysiyan a layna bay ipaputus ta?

13 Mani mapatêl, binêg kaw Bapan Namalyari amên bumyay kawnan malaya. Nuwa agana yu gamitin na kalayaan yu sa panyag

† **4:27 4:27** Isaias 54:1. ‡ **4:30 4:30** Genesis 21:10.

kalabayan lawini, nun a misasawup
kaw gawan sa pamiiidu yu.
14 Tagawan ya labay sabin buun
Kautusan, idi sa gigisay utus, “Kaid-
wan muy kaparisu mun tawu ka-
parisun pangidu mu sa sarili mu.”*
15 Nuwa nu pawa kaw mipapati
kaparisun mani ayup, dat maluyang
yinan masiray biyay balang gisa.

Ya pamibiyaybiyay sa kapamila-tan Ispiritun Bapan Namalyari

16 Kabay tulutan yuy Ispiritun
Bapan Namalyari ya mangawyun
kamuyu amên a yu madyag ga
nadawak ka kalabayan lawini yu.
17 Gawan ya kalabayan lawini,
laban sa kalabayan Ispiritun Bapan
Namalyari. Buy ya kalabayan Ispir-
itun Bapan Namalyari, laban sa kal-
abayan lawini. Milaban na luwan
abiin. Kabay a yu madyag ga labay
yun daygên.
18 Nuwa nu ya Ispiritun Bapan
Namalyari ya mangawyun kamuyu,
ayin kawna sa aypan Kautusan.
19 Tambêng matandan na
nadawak ka pandaygên tawu gawan
sa kalabayan lawini. Kaparisun
mani ati sila: pamikikanayun,
kalaswaan, ayin pamênbên sa kal-
abayan lawini na ya kapapadêng-êy,
20 pagsimba sa mani diyus-
diyusan, magkukulam, pamisêêm-
sêêm sakit nakêm, pamipapati,
pangimun, pamitutubag, sakim,
pamisisyay, pamiatag-atag,
21 pangasêm, [pamipapati], pa-
glasing, malabaylabay sa sayay
ayin pukat, buy kaatag pun êt ta
kadawakan. Pampatandan kataw
kaparisun sinabi ku sabitun nuna,
ya mani tawuy mambumyay paradi,
a sila miawyun sa pag-arian Bapan
Namalyari.
22 Nuwa ati ya makitan sa biyay
tawuy pan-awyunan Ispiritun Ba-
pan Namalyari: pangidu, tula, kap-
atêtbêkan, pamibabata, maganaka,
kangêdan nakêm, katapatan,†
23 naayup-up, buy katandan
mamênbên sa sarili. Ayin batas ya
manalungat sa mani ati.
24 Ya mani nakibêtêk kan Cristu
Jesus, bilang impaku layna sa kurus
ya kaganawan kalabayan lawini la.
25 Buy gawan tinulutan tami-
nay Ispiritun Bapan Namalyari ya
mangawyun kantamu, siya tanay
sunulun tamu.
26 Agana kitamu mapagmatag-
ay, agana tamu pasulukun na ka-
parisu tamu, buy agana kitamina
mikakasêm.

6

Misasawup kitamu

1 Mani mapatêl, nu dilag man
kamuyun mangasalanan, sikaw wa
pan-awyunan Ispiritun Bapan Na-
malyari, sabay ya manawup kalla
amên mag-udung nga nakêm la sa
Panginuun. Nuwa daygên yuy abiin
un dilag nayêpay nakêm buy ma-
makapala kaw, ta dat sikaw wa
matuksu.
2 Misasawup kaw sa kasakitan
balang gisa, buy sa paradi ya par-
alan, matupad yuy utus Cristu.
3 Nu dilag kamuyun mangisip pa
igit ya sa kaatag pakan asê, kay
pampurayitin nay sarili na.
4 Sêpat mangusisay balang gisa sa
pandaygên na. Buy nu mangêd da
pandaygên na, matula ya. Nuwa
agana na iparisuy dinyag na sa
kaatag,
5 gawan panagutan balang gisay
pandaygên na.
6 Ya mani panturwanan Sabin Ba-
pan Namalyari, sêpat silan man-
awup buy mam-i sa mani manuru
kalla.
7 Agana yu purayitin na sarili
yu. Ayin makapurayit kan Bapan
Namalyari, ta nu sabêt ta intanêm
gisay tawu, sabay êt ta pupulun na.
8 Nu sunulun nay kalabayan
lawini na, para yan nananêm
kadawakan buy mamupul yan ayin

* **5:14 5:14** Levitico 19:18. † **5:22 5:22** Malyari êt paradi: panampalataya.

katganan na kaparusan. Nuwa nu
sunulun nay kalabayan Ispiritun Ba-
pan Namalyari, para yan nananêm
kangêdan buy mamupul yan biyay
ya ayin katganan.
9 Kabay agana kitamu sumawa sa
panyag mangêd, gawan lumatêng
lanuy panawun na mamupul ki-
tamun kangêdan nu a kitamu
sumawan manyag mangêd.
10 Kabay kaban dilag kitamun
panawun, manyag kitamun mangêd
sa kaganawan tawu, luyang nga sa
mapatêl tamu sa panampalataya.

Mani tawlin tipan

11 ELEWEN YU. MANGARAGUL
LAY SULAT DISATI. SIKINAY NANU-
LAT ATI.
12 KAY LABAY MANI MAMILIT
KAMUYUY MAGPATULI KAWNA
AMEN KAY MAM-I SILAN SAYA
SA KAPARISU LAN JUDIOY TINULI.
TAGAWAN YA MANI MAMILIT KA-
MUYU, MALIMU SILAN PASAKITAN
MANI KAPARISU LAN JUDIO NU
KAY YA IPATANDA LA, ABITUY
KAMATYAN CRISTU SA KURUS
SABAY YA MAKAPILIGTAS SA TAWU.
13 MISMUN MANI TINULI, A LA
MASUNUL LA KAGANAWAN UTUS,
NUWA PAN-IPILIT LAY PATULI
KAWNA AMEN MAIPAGMARAGUL
LAY PANSUNULUN YUY UTUS
PAGPATULI.
14 NUWA PARA KANGKU, AYIN
NAKUN KAATAG MAIPAGMARAGUL
NUN A KAY KAMATYAN PANGIN-
UUN TAMUN JESU CRISTU SA KU-
RUS. BUY GAWAN SA PANGAMATI
NA SA KURUS, AYIN NAN ULAGA
PARA KANGKUY MANI BAGAY YA
MAULAGA SA MANI TAWUY ASE
MANUNUL KAN BAPAN NAMAL-
YARI. BUY AYIN NAKU ET ULAGA
KALLA.
15 ASINA MAULAGA NU TULI YA
GISAY TAWU O ASE. YA MAULAGA,
IMBAYU KITAMUN BAPAN NAMAL-
YARI.
16 SA KAGANAWAN PINILIN
BAPAN NAMALYARI BUY MAM-
BUMYAY AYUN SA MANI IN-
TURU KU, LABAY KUY MANUGEL
KAMUYUY KAPATETBEKAN BUY
LUNUS BAPAN NAMALYARI.
17 KABAY PAUBAT AMESEN,
AGANA YINA DAGDAGAN NA SAKIT
TA MATANAM KU. NUKAD DANA
KANGKU YA MANI NUKAY IDI SA
LAWINI KU GAWAN SA PANUNUL
KAN CRISTU.
18 MANI MAPATEL, LABAY KUY
MANUGEL KAMUYUY KANGEDAN
PANGINUUN TAMUN JESU CRISTU.
AWUY PANGINUUN.

Ya Sulat Pablo sa mani taga EFESO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu Jesus ayun sa kalabayan Bapan Namalyari.

Manulat taku kamuyuy taga Efeso ya pinilin Bapan Namalyarin kay kana buy tapat kan Cristu Jesus.

2 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa Namalyari ya Bapa tamu buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya mamakaupapas ya palanun Bapan Namalyari

3 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari buy Bapan Panginuun tamun Jesu Cristu. Gawan sa pamikibêtêk tamu kan Cristu, indin na kantamuy kaganawan pagpapalay ispiritwal ubat sa langit.

4 Bayu na pun dinyag ga babun luta, pinili na kitamina sa kapamilatan pamikibêtêk tamu kan Cristu amên magin banal buy ayin makit ta nadawak sa pangêlêw na. Gawan sa pangidu na kantamu,

5 sabitun nuna pun pinili na kitaminan mani anak na sa kapamilatan Jesu Cristu. Tagawan abiin na ikatula na buy kalabayan na.

6 Kabay ulimênên tamuy Bapan Namalyari gawan sa dakilay kangêdan na indin na kantamu sa kapamilatan kakaidwan nay Anak.

7-8 Ya dayan Cristu sabay ya pinangatbus na kantamu. Ya labay sabin, pinatawad day mani kasalanan tamu. Dinyag nay abiin gawan sa ayin kaparisuy kangêdan na buy binyanan na kitamun kaganawan kabiyasnan buy pangintindi.

9 Buy sa kalabayan Bapan Namalyari, impatanda na kantamuy liim ma palanu na ya tinupad na sa kapamilatan Cristu

10 sa lumatêng nga panawun na intakda na. Buy ya palanu na, piaawyunun nay kaganawan idi sa langit buy idi sa babun luta buy ipaaypa na kan Cristu.

11 Sa kapamilatan pamikibêtêk tamu kan Cristu, pinili nakay amên magin kana gawan ati ya palanu na sabitun nuna pun, ta pandaygên nay kaganawan ayun sa palanu na buy kalabayan na.

12 Dinyag nay abiin amên sikitamu ya mani nunan nanampalataya kan Cristu, makapangulimên kana gawan sa karangalan na.

13 Buy sikaw êt, paubat sabitun nalêngê yinay kapêtêgan ya sabay ya Mangêd da Balita nu parasaantu kaw miligtas, sikaw man êt nanampalataya buy nakibêtêk kan Cristu. Indin kamuyun Bapan Namalyari ya Ispiritu nay impangaku na bilang tanda' ya bandi na kawna.

14 Ya Ispiritun Bapan Namalyari ya indin na kantamu sabay ya tanda' ya taganan matanggap tamuy kaganawan impangaku na kantamu angga sa matanggap tamuy lubus ya kaligtasan. Buy gawan di, ulimênên ya gawan sa karangalan na!

Ya panalangin Pablo

15 Kabay paubat sabitun nabalitan kuy tungkul sa panampalataya yu sa Panginuun tamun Jesus buy tungkul sa pangidu yu sa kaganawan mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana,

16 ayin katganan na pagpasalamat ku kan Bapan Namalyari gawan kamuyu. Buy pawa kun manalangin para kamuyu.

17 Panyawarên ku kan Bapan Namalyari ya dakilay Bapan Panginuun tamun Jesu Cristu ya biyan nakaw kabiyasnan buy pangintindi ya ubat sa Ispiritu na amên luyang yuya pun makilala.

18 Manalangin naku êt kan Bapan Namalyari ya pasawangên na pun ya isip yu amên matandan yuy inlêan na kamuyuy pangaku na sabitun binêg nakaw, ya sabay

ya saganay kangêdan ya idin na sa
mani pinili nan kay kana.
19-20 Manalangin naku êt kan
Bapan Namalyari ya matandan
yuy ayin kaparisuy kapangyarian
na para kantamun mani manam-
palataya kana. Ya kapangyarian
êt ati, sabay ya ginamit na sabitun
pinabyay nan manguman si Cristu
buy pinaiknu na sa wanan na sa
langit.
21 Kabay luyang makapangyarian
si Cristu sa kaganawan ispirituy
mag-ari, mamaala, mamunu, buy
dilag kapangyarian. Ayin maka-
pantag sa tungkulan na, alwan
kay sa panawun amêsên, agyan sa
lumatêng pun êt ta panawun.
22 Impaaypan Bapan Namalyari
kan Cristuy kaganawan buy dinyag
nayan ulun kaganawan para sa
ikakangêd manampalatayay mi-
aawyun
23 ya sabay ya pinakalawinin
Cristu. Ya kaganawan pustun
manampalataya sabay ya kabuuan
pinakalawinin Cristu buy si Cristu êt
ta mamibuu sa kaganawan.

2

Pinabyay kaw kaawyun Cristu

1 Sabitun nuna, nanuwad kaw
nati sa pangêlêw Bapan Namalyari
gawan sa a yu panunul kana buy sa
mani kasalanan yu.
2 Mambumyay kaw kaparisun
mani tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari buy nagpasakup kaw sa
kapangyarian Satanas ya arin mani
ispirituy nadawak ya manguna sa
nakêm* mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari.
3 Sabitun nuna, mambumyay ki-
tamun kaparisu la, ta pansunulun
tamuy kalabayan lawini buy isip
tamu. Sa kabilyan tamun abiin,
kaawyun kitamu êt dayi sa mani
tawuy katubagan Bapan Namalyari.
4 Nuwa gawan mapallunus si
Bapan Namalyari buy maragul la
pangidu na kantamu,
5 agyan nanuwad kitamun nati
gawan sa mani kasalanan tamu, pin-
abyay na kitamu pun êt kaawyun
Cristu. Kabay gawan sa kangêdan
nakêm Bapan Namalyari, niligtas
kitamu.
6 Buy gawan sa pamikibêtêk tamu
kan Cristu Jesus, pinabyay kitamun
Bapan Namalyari kaawyun Cristu
buy paran impaiknu na kitamina sa
lukup Cristu baydu sa langit.†
7 Dinyag nay abiin amên sa
lumatêng nga panawun, maipakit
na sa kaganawan ya asê mapanta-
gan na kangêdan nakêm na kan-
tamu ya impakit na sa kapamilatan
Cristu Jesus.
8 Gawan sa kangêdan nakêm Ba-
pan Namalyari, niligtas kaw sa ka-
pamilatan panampalataya yu kan
Jesus, alwan sa kapamilatan sarili
yun dyag, nun a digalun Bapan
Namalyari kamuyuy abiin.
9 Alwan gawan sa kapamilatan
mangangêd da diyag yuy ingkaligtas
yu. Kabay ayin maipagmaragul ya
sisabêt man.
10 Gawan sa kapamilatan pamik-
ibêtêk tamu kan Cristu Jesus,
binyanan kitamun Bapan Namal-
yarin bayuy biyay amên manyag
kitamun mangangêd ya intalagay
nan Bapan Namalyari ya daygên
tamu sabitun nuna pun.

Ya pamibêbêtêk mani Judio buy alwan Judio gawan kan Cristu

11 Kabay sikaw wa mani alwan
Judio, ganakên yuy kabilyan yu ya
sabitun nuna, in-anak kaw alwan
Judio buy pandustakên kaw mani
Judio tagawan a lakaw kaparisu ya
tinuli. Nuwa ya pangatuli, kay diyag
tawu sa lawini.
12 Ganakên yu êt ta sabitun nuna,
a yu pun kilala si Cristu, a kaw

* **2:2 2:2** sa Griego, pangulun kapangyarian angin. † **2:6 2:6** *impaiknu na kitamu sa lukup Cristu baydu sa langit:*labay sabin mapagkaawyun kitamun Cristun mag-ari baydu sa langit.

kaawyun sa mani tawun Bapan Namalyari ya sabay ya mani Israelita, buy a kaw sakup sa mani kasunduwan Bapan Namalyari ya batay sa mani pangaku na. Mambumyay kaw baydi sa babun luta un ayin kapilmiyan buy a yu kilala si Bapan Namalyari.

13 Sabitun nuna, marayu kaw kan Bapan Namalyari. Nuwa amêsên, nidani kawna kana sa kapamilatan dayan Cristu.

14 Si Cristuy pinangubatan kapatêtbêkan. Kabay napibêtêk nay mani Judio buy mani alwan Judio. Buy sa kapamilatan lawini nay nipaku sa kurus, intas naynay pamitutubagan balang gisa ya paran pallasak sa pader ya mamisyay sa mani Judio buy alwan Judio.

15 Sa pangamatin Jesus sa kurus, intas naynay pukat Kautusan na impasulat kan Moises ya dilag utus buy patakaran. Dinyag nay abiin amên pibêtêkên nay mani Judio buy alwan Judio sa gigisay lawini. Sa pakapakun baydu, mikasunduy luwa.

16 Buy abiin na luwa ya pinibêtêk na sa gigisay lawini, ingkasundu na sila kan Bapan Namalyari sa kapamilatan pangamati na sa kurus, ta inyari naynay pamitutubagan tamu.

17 Naku sa babun luta si Cristu buy impatanda nay Mangêd da Balita ya namikasundu kamuyun mani alwan Judio ya sabitun nuna marayu kaw kan Bapan Namalyari. Buy agyan kanyan êt ta mani Judioy narani kan Bapan Namalyari, impatanda na êt kanyan na Mangêd da Balita.

18 Kabay sikitamun kaganawan, makapagdani kitamina kan Bapan Namalyari sa kapamilatan gigisay Ispiritu na gawan sa dinyag Cristu para kantamu.

19 Kabay amêsên, sikaw wa mani alwan Judio, alwa kawnan dayuwan o taga kaatag lugal, nun a kabêtêk kawna sa mani pinilin Bapan Namalyari buy kabilang kawna sa pamilya na.

20 Sikitamuy mani manampalataya, maiparisu kitamu sa gisay bali ya si mani tarêk sabay ya mani apostul buy mani propeta, buy ya pamitudêkan tarêk, sabay si Cristu Jesus.

21 Sa kapamilatan Cristu, mangapitutumpang kitamu ya paran mani kasangkapan bali buy mapakadyag gisay banal la Templun Jesus.

22 Sikaw wa mani alwan Judio, gawan sa pamikibêtêk yu kan Cristu, niawyun kawna sa mani Judio. Buy kaganawan tamu nanuwad dan mani kasangkapan Templuy panugêlan Bapan Namalyari sa kapamilatan Ispiritu na.

3

Ya palanun Bapan Namalyari sa mani alwan Judio

1 Gawan sa parabaysên na dinyag Bapan Namalyari, siku si Pablo ya nisukul gawan sa paglingkud ku kan Cristu alang-alang kamuyun mani alwan Judio.

2 Pilmin nabalitan yinay intiwalan Bapan Namalyari kangkuy pamipatandan Mangêd da Balita kamuyu.

3 Kaparisun sinabtan ku sa sulat ta ati, impatandan Bapan Namalyari kangku ya tungkul sa liim ma palanu na.

4 Kaban pambasên yuy ati ya sulat ku, matandan yuy pangintindi ku sa liim ma palanun Bapan Namalyari tungkul kan Cristu.

5 Sabitun nuna, asê impatandan Bapan Namalyari sa mani tawu ya palanu na, nuwa amêsên, sa kapamilatan Ispiritu na, impatanda nayna sa mani banal la apostul buy sa mani propeta na.

6 Buy ati ya palanun Bapan Namalyari. Sa kapamilatan Mangêd da Balita tungkul kan Cristu, ya mani Judio buy alwan Judio, parisu lan mapagmanay kangêdan, parisu silan idi sa gigisay lawinin Cristu buy parisu sila êt makatanggap sa

mani pangakun Bapan Namalyari
gawan sa pamikibêtêk la kan Cristu
Jesus.
7 Gawan sa kangêdan nakêm Ba-
pan Namalyari buy sa kapamila-
tan kapangyarian na, dinyag nakun
mamipatandan Mangêd da Balita.
8 Agyan sikuy pinakanayêpa sa ka-
ganawan pinilin Bapan Namalyarin
kay kana, pinili naku pun êt amên
iaral sa mani alwan Judio ya asê
masukad da kangêdan Cristu.
9 Buy ipalinaw ku sa kaganawan
nu parasaantun matupad da pala-
nun Bapan Namalyari ya sabay ya
nanyag kaganawan.
10 Impadyag na kangkuy abiin
amên sa kapamilatan mani manam-
palatayay miaawyun, maipatanda la
sa mani nipagtungkulan buy dilag
kapangyarian sa langit ya kabiyas-
nan nan mamipatanda sa mag-
mikakanayun na paralan.
11 Abiin nay palanu na paubat
sabitun bayu na pun daygên na
babun luta buy tinupad nay abiin sa
kapamilatan Cristu Jesus ya Pangin-
uun tamu.
12 Gawan sa panampalataya tamu
buy sa pamikibêtêk kan Cristu Jesus,
makapagdani kitamina kan Bapan
Namalyari un ayin limu buy ayin
pamikakunu.
13 Kabay makisabi yaku kamuyu
ya agana kaw mangaynay nakêm
gawan sa mani kasakitan ya pan-
danasên ku alang-alang kamuyu,
gawan abiin ya ikarangal yu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Efeso

14 Kabay balang maganaka kuy
palanun Bapan Namalyari, man-
duku wakun mangulimên kana.
15 Siyay Bapan kaganawan idi sa
langit buy idi sa babun luta ya pan-
ituwad nan gisay pamilya.
16 Manalangin naku kana ya
papas-êyên nay nakêm yu sa
kapamilatan Ispiritu na ayun sa
saganay kangêdan na buy kapang-
yarian na.
17 Manalangin naku êt ta manugêl
si Cristu sa bêkê yu sa kapamila-
tan panampalataya yu. Manalangin
naku êt ta magin napas-êy kaw buy
namanidêg sa pangidun Bapan Na-
malyari
18 amên mapukatan yu buy ya
kaatag pun na pinilin Bapan Na-
malyarin kay kana nu parasaan-
tun kakwal, kakarang, katag-ay, buy
nu parasaantun kalalê ya pangidun
Cristu kantamu.
19 Labay kuy madanasan yuy asê
masukad da pangidu na amên mak-
itan sa biyay yu si Bapan Namalyari.
20 Kabay ulimênên tamu si Bapan
Namalyari ya makadyag un igit pun
sa agyan sabêt pun na yawarên
o maisip tamu sa kapamilatan ka-
pangyarian nay manyag kantamu.
21 Ulimênên tamu kanuman si
Bapan Namalyari gawan sa mani
kangêdan ya makitan sa mani man-
ampalatayay miaawyun buy kan
Cristu Jesus! Awuy Panginuun.

4

Nibêbêtêk ya mani manam-palataya kan Cristu

1 Bilang gisay nakasukul gawan sa
paglingkud ku sa Panginuun, mak-
isabi yaku kamuyun bumyay kaw
nanaspat bilang mani binêg Bapan
Namalyari.
2 Pakadyag kaw mapagpayêpa,
naayup-up, mapangintindi buy ma-
pagpasensiya sa mani kakulangan
un kaparisu yu bilang pamipakit
yun pangidu yu.
3 Pagpilitan yun manugêl la
pamibêbêtêk yu ubat sa Ispiritun
Bapan Namalyari sa kapamilatan
mangêd da pamiaawyun yu ya
sabay ya mamibêtêk kamuyu.
4 Sikitamun kaganawan ya
nakibêtêk kan Cristu, napakadyag
kitamun gigisay lawini buy gigisay
Ispirituy manugêl kantamun ka-
ganawan buy gigisay kapilmiyan
ya indin kantamu sabitun binêg
kitamun Bapan Namalyari.

5 Gigisay Panginuun tamun Jesus,
gigisay panampalataya, buy gigisay
bawtismu.
6 Gigisay Bapa tamun Namal-
yari buy sabay siyay Bapa tamun
kaganawan. Mag-ari ya sa ka-
ganawan, manyag ya sa kaganawan
buy manugêl ya kantamun ka-
ganawan.
7 Sikitamun kaganawan, parti
kitamun gigisay lawini, nuwa
binyanan nan kaagyuwan na balang
gisa ayun sa labay idin Cristu.
8 Kabay paradi ya idi sa kasulatan,
"Sên nitag-ay ya sa langit, pikilaku
nay malakêy tawuy sinambut
na
buy dilag yan indin sa mani tawu
na."*
9 Amêsên, sabêt ta labay sabin
"Nitag-ay ya sa langit?" Ya labay
sabin abitu, inyêpa yapun baydi sa
luta si Cristu.
10 Buy ya inyêpa baydi sa luta
sabay êt ta nitag-ay sa katatag-ayan
na langit amên magin lubus ya ka-
pangyarian na sa kaganawan.
11 Kabay binyanan nan kaagyuwan
ya balang gisa. Ya kaatag, dinyag
nan apostul. Buy ya kaatag, dinyag
nan propeta. Ya kaatag êt, dinyag
nan mamipatandan Mangêd da
Balita sa mani asê pun nakakilala
kan Cristu. Ya kaatag êt, dinyag nan
pastor buy manuru.
12 Dinyag nay abiin amên il-an nay
mani pinilin Bapan Namalyarin kay
kana amên lumabung buy pumas-êy
sila bilang lawinin Cristu.
13 Sa paradi ya paralan,
maduwang tamuy kaganawan
pamibêbêtêk sa panampalataya buy
pangilala sa Anak Bapan Namalyari
buy pakadyag kitamun napas-êy
ya manampalataya kana anggan
pakadyag ugalin Cristu ya ugali
tamu.
14 Buy nu naduwang taminay
abiin, a kitamina kaparisun mani
anak ka pabayu-bayuy isip buy
tambêng magtan magmikakaatag ga
aral un mani tawuy mallinlang
gawan sa paralan lay nakapuglaw.
15 Nun a magsabi kitamun
kapêtêgan un dilag pangidu amên
sa kaganawan, pakadyag kitamun
ugalin Cristu ya sabay ya ulu tamu.
16 Sa kapamilatan na, pitu-
tumpangên nay kaganawan
kasangkapan lawini na, ya ayin
kaatag nun a sabay ya mani
manampalataya kana. Kabay
lumabung buy pumas-êy ya buun
lawini nu manyag ya balang gisa
sa pan-ipadyag Cristu kalla un dilag
pangidu.

Ya bayun biyay kan Cristu

17 Gawan sa tungkulan na indin
Panginuun kangku, pan-ipilit kun
agana kawna bumyay kaparisun
mani tawuy asê makakilala kan Ba-
pan Namalyari. Ta ayin kapukatan
na pan-isipin la
18 buy ayin silan pangintindi sa
mani ispiritwal la bagay. Buy gawan
ayin silan tanda buy sa kakdêyan
ulu la, ayin kallay bayun biyay ya
pan-idin Bapan Namalyari.
19 Ayin silaynan dêng-êy. Kabay
nalabayan lay nay nadawak ka
kalabayan lawini buy pawa silan
nasabêksabêk sa panyag kadinatan.
20 Nuwa sikaw, kaatag kaw kalla
ta alwan parabaysên na natandan
yu tungkul kan Cristu.
21 Nalêngê yinay aral tungkul
kan Jesus buy tinurwanan kawnan
kapêtêgan na idi kana.
22 Kabay lakwanan yinay mana
yun pamibiyaybiyay ta abiin na
mamipakadawak kamuyu gawan sa
kalabayan na mamurayit kamuyu.
23 Pasawan yun ibayun Bapan Na-
malyari ya isip yu buy ugali yu.
24 Ipakit yuy imbayu kawnan Ba-
pan Namalyari buy dilag ugali ya
kaparisu kana ya pêtêg matinêk buy
banal.
25 Kabay agana kawna maglaram,
nun a paway nan kapêtêgan na
sabin yu sa balang mapatêl kan

* **4:8 4:8** Mani Kanta 68:18.

Cristu gawan kaawyun kitaminan
kaganawan sa gigisay lawini.
26 Nu manubag kaw man, agana
kaw mangasalanan buy agana yu
paulayên na lumibas sa allun dilag
kaw pun suluk sa patêl yu.†
27 Agana yu biyan dan si Satanas
sa biyay yu.
28 Ya manakaw, aganayna mangu-
man manakaw, nun a mangkap
yatan ubray mamangêd amên
makasawup ya sa mani mangaylan-
gan.
29 Agana kaw magsabin nadawak,
nun a abituy makakangêd buy
nakaayun sa kabilyan mani
mallêngê ya sabin yu amên maka-
sawup kalla.
30 Buy agana yu palungkutun na
Ispiritun Bapan Namalyari. Ta ya
Ispiritun Bapan Namalyari sabay ya
tatak ka bandi kawnan Bapan Na-
malyari buy lubus nakaw iligtas sa
pallumatêng allu.
31 Itas yuy sabêt man na ikasakit
nakêm yu, tubag, pamipapati,
pallangkab sa kaparisu, pagsabin
nadawak laban sa kaparisu, buy
pangisip nadawak sa kaparisu.
32 Nun a magin maganaka kaw
buy mapallunus sa balang gisa.
Patawarên yuy balang gisa ka-
parisun pamatawad Bapan Na-
malyari kamuyu gawan sa dinyag
Cristu.

5

*Bumyay bilang mani tawuy na-
sawangan*

1 Amêsên, gawan anak kawnan
Bapan Namalyari ya kakaidwan na,
sêpat yuyan tubsun.
2 Buy bumyay kaw dilag pangidu
sa kaparisu yu, kaparisun pangidu
kantamun Cristu ya indin nay sarili
na para kantamu bilang nabangi ya
andug kan Bapan Namalyari.
3 Gawan pinili nakaw kay kana,
dapat agyan gisa man kamuyu ayin
magsabi kamuyun makikanayun ya
o manyag yan sabêt man na kalasin
kalabayan lawini ya madinat o
sakim ya.
4 Buy asê êt naspat malêngê ka-
muyuy malasway pagsabi o ayin ka-
pukatan na isturya o nangadadawak
ka lawêg. Nun a pawa kaw mag-
pasalamat kan Bapan Namalyari.
5 Tandanên yuy si tawuy
makikanayun o manyag sa kal-
abayan lawini nay madinat o sakim,
a ya miawyun sa pag-arian Cristu
buy si Bapan Namalyari. Tagawan
ya kasakiman, maibilang yan
pangulimên sa mani diyusdiyusan.
6 Agana kaw magpapurayit sa
ayin kapukatan na pangatuynungan
kaatag tungkul sa nangadadawak
ka diyag la, tagawan mamarusa si
Bapan Namalyari sa mani tawuy asê
manunul kana.
7 Kabay agana kawna makiawyun
sa mani tawun abiin.
8 Sabitun nuna, mambumyay kaw
sa kadlêman, nuwa amêsên, na-
sawangan kawna gawan idi kawna
sa Panginuun. Kabay ipakit yu
sa pamibiyaybiyay yuy nasawangan
kawna.
9 Tagawan ya gisay tawuy
nasawangan nana, makitan
kanay kangêdan, katinêkan, buy
kapêtêgan.
10 Pagpilitan yun tukalên nu sabêt
ta mamakapaidu sa Panginuun.
11 Agana kaw makiawyun sa mani
ayin kapukatan na pandaygên mani
tawuy mambumyay sa kadlêman,
nun a sabin yu kallay kadawakan la.
12 Tagawan mamakapadêng-êy
sabin ya mani pandaygên lay
nadawak ya nakaliim.
13 Nuwa nu sabyanan yu sila sa
pandaygên lay nadawak, masawan-
gan sila buy matandan lay nadawak
ka mani pandaygên la.
14 Tagawan ya kaganawan madau-
san sawang un kapêtêgan, ma-
sawangan nana. Kabay pansabin
yabay,
“Mimata kay mamabêlêw.
Midêng ka ubat sa nangamamati

† **4:26 4:26** Mani Kanta 4:4.

buy pasawangên kan Cristu."
15 Kabay mamakapala kaw nu
parasaantu kaw mambumyay.
Agana kaw bumyay kaparisun mani
tawuy ayin tanda, nun a bumyay
kaw kaparisun mani tawuy biyasa
ya nakatandan kalabayan Bapan
Namalyari.
16 Gamitin yuy panawun yu sa
panyag mangêd, ta malakêy manyag
nadawak sa panawun amêsên.
17 Kabay agana kaw magin ayin
tanda, nun a pakaintindin yu nu
sabêt ta kalabayan Panginuun.
18 Agana kaw maglasing gawan
makasiray abiin sa mangêd da
pamibiyaybiyay yu. Nun a, tulutan
yun matupus kaw Ispiritun Bapan
Namalyari.
19 Sa pamititipun yu, magkanta
kaw mani salmu, imnu buy kaatag
pun na mani kantay pan-ispirituwal.
Buun bêkê kaw magkanta buy man-
gulimên sa Panginuun.
20 Sa kapamilatan Panginuun
tamun Jesu Cristu, pawa yun
ipasalamat kan Bapan Namalyari ya
kaganawan.
21 Magpasakup kaw êt sa balang
gisa bilang panggalang kan Cristu.

Aral sa mani nipag-asawa

22 Sikaw wa babayi, magpasakup
kaw sa asawa yu kaparisun pag-
pasakup yu sa Panginuun Jesus.
23 Tagawan ya liyaki sabay ya ulun
asawa na. Para êt baydu kan Cristu
ya ulun mani manampalatayay mi-
aawyun ya sabay êt ta lawini na,
buy siyay mamiligtas kalla.
24 Kabay nu parasaantun sakup
kan Cristu ya mani manam-
palatayay miaawyun, para êt bay-
dun magpasakup pa mani babayi sa
asawa la sa kaganawan bagay.
25 Sikaw wa lawyaki, kaidwan
yuy asawa yu kaparisun pangidun
Cristu sa mani manampalatayay mi-
aawyun. Indin nay sarili na para sa
mani manampalatayay miaawyun
26 amên pakadyag silan banal pa-
makayarin linisin sa kapamilatan
lanêm* buy Sabin Bapan Namalyari.
27 Dinyag nay abiin amên ma-
iarap na sa sarili nay mani manam-
palatayay miaawyun un naiduidu
buy banal, ayin dakun sabêt man na
dinat buy ayin makitan na nadawak
sa pangêlêw na.
28 Kabay sêpat kaidwan liyaki ya
asawa na kaparisun pangidu na
sa sarili na. Ta ya mangidu sa
asawa na, pangkaidwan nay sarili
na gawan gigisa sila tana.
29 Ayin tawuy nasulapu sa sar-
ili nan lawini, nun a pakan nay
ati buy saysayên. Para êt di ya
pandaygên Cristu kantamun mani
manampalatayay miaawyun,
30 tagawan parti kitamun lawini
na.
31 Pansabin sa kasulatan, "Gawan
di, lakwanan liyaki ya bapa buy
indu na amên miawyun silan mia-
sawa buy pakadyag gigisa."†
32 Mamakaupapas sa ati ya nalalêy
kapêtêgan na impatandan Bapan
Namalyari. Ya pantukuyun abiin
sabay si Cristu buy mani manam-
palatayay miaawyun.
33 Kabay sikaw wa lawyaki, sêpat
yun kaidwan na asawa yu kaparisun
pangidu yu sa sarili yu. Buy sikaw
waman na mani babayi, galangên
yuy asawa yu.

6

Aral sa mani mangatwa buy sa mani anak

1 Sikaw wa anak, sunulun yuy
mani mangatwa yu alang-alang sa
Panginuun, gawan abiin na sêpat
yun daygên.
2 "Galangên yuy mangatwa yu."
Ati ya mumunan utus ya dilag
kaawyun na pangaku.
3 Buy paradi ya pangaku, "Nu
galangên yuy mani mangatwa yu,
magin mangêd buy kumarang nga
biyay yu baydi sa babun luta."*

* **5:26 5:26** Ya labay sabin bawtismu sa lanêm. † **5:31 5:31** Genesis 2:24. * **6:3 6:3** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.

4 Buy sikaw wa mani bapa, agana
kaw manyag mani bagay ya ikasakit
nakêm mani anak yu. Nun a,
paragulun yu silan dilag disiplina
buy panuru ayun sa panampalataya
tamu sa Panginuun.

Aral sa mani ipus buy sa mani amung

5 Sikaw wa mani ipus, sunulun
yuy mani amung yu baydi sa babun
luta un dilag panggalang buy buun
katapatan ya paran si Cristuy nay
pagsuywan yu.
6 Daygên yuy abiin, makit lakaw
man o asê, alwan amên mapasaya
yu sila, nun a gawan alipên kaw
Cristu buy buun bêkê yun daygên na
kalabayan Bapan Namalyari.
7 Magsuyu kaw buun bêkê ya
paran Panginuun nay pagsuywan yu
buy alwan tawu.
8 Tagawan tanda yuy biyan
gantimpalan Panginuun ya balang
gisa ayun sa mani dinyag nay
mangêd, ipus yaman o asê.
9 Buy sikaw wa mani amung, ma-
gin mangêd kaw êt sa mani ipus
yu. Agana yu sila palimun, ta tanda
yuy sikaw buy sila, dilag kaw gigisay
amung sa langit buy a ya mamili.

Mani gamit sa pamikilaban ya indin Bapan Namalyari

10 Ati yay kayaryan sulat ku.
Magpakapas-êy kaw sa pamikibêtêk
yu sa Panginuun Jesus sa kapamila-
tan dakilay kapangyarian na.
11 Gamitin yuy kaganawan gamit
sa pamikilaban ya indin Bapan Na-
malyari kamuyu amên malabanan
yuy mani nadawak ka palanun Sa-
tanas.
12 Gawan ya kapati tamu, alwan
mani tawu nun a nangadadawak ka
ispirituy asê mangakitan ya mag-ari,
dilag kapangyarian buy mamaala sa
kadlêman baydi sa babun luta.
13 Kabay gamitin yuy kaganawan
gamit sa pamikilaban na indin Ba-
pan Namalyari kamuyu amên sa
uras pallumatêng kadawakan, na-
manidêg kaw. Buy pamakayarin
pamikilaban yu, manugêl kaw pun
êt napas-êy.
14 Kabay maglêan kaw. Daygên
yun yakês ya kapêtêgan. Isulud
yuy pangamatinêk bilang panagka
sa pagaw yu.
15 Isulud yu bilang sapatus ya
paglêan sa pamipatandan Mangêd
da Balita ya mam-in kapatêtbêkan.
16 Alwan kay abiin. Gamitin
yu êt bilang panagkay panam-
palataya yu amên a kaw dakun ma-
pakun sa mani panuksun Satanas ya
nanuwad yawuy magdêkêtdêkêt.
17 Isulud yu bilang elmet ya kalig-
tasan yu buy gamitin yu bilang ispa-
day Sabin Bapan Namalyari ya indin
Ispiritu na.
18 Buy manalangin kaw sa ka-
ganawan uras sa sawup Ispiritun
Bapan Namalyari. Sa panalan-
gin yu, makilunuslunus kaw buy
manyawad kana. Pawa kaw nakal-
an buy pawa kaw manalangin para
sa kaganawan pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana.
19 Manalangin kaw para kangku
ya sa balang pamipatanda kun
Mangêd da Balita, biyan nakun us-
tuy pagsabi amên maipatanda kun
buun pas-êy ya Mangêd da Balita ya
inliim sabitun nuna.
20 Tagawan in-utus sakun Ba-
pan Namalyari amên mamipatan-
dan Mangêd da Balita ya sabay ya
sangkan ingkasukul ku. Kabay man-
alangin kaw wa maipatanda kun
buun pas-êy tagawan abiin na sêpat
kun daygên.

Ya Tawlin Pangumusta

21 Si Tiquico ya kakaidwan tamun
patêl buy tapat ta maglingkud sa
Panginuun Jesus, siyay mamibalita
kamuyun kaganawan tungkul
kangku amên matandan yuy ka-
bilyan ku buy nu sabêt ta pan-
daygên ku.
22 Abiin na sangkan na in-utus
kuya kamuyu amên matandan yuy
tungkul kanyan buy mapapas-êy
nay nakêm yu.

23 Mani mapatêl, labay kuy
manugêl kamuyuy kapatêtbêkan,
pangidu, buy panampalatayay ubat
kan Bapan Namalyari buy sa
Panginuun Jesu Cristu.
24 Labay kuy manugêl la
kangêdan Panginuun tamun Jesu
Cristu sa kaganawan mangidu kana
un ayin katganan.

Ya Sulat Pablo sa mani taga FILIPOS

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si
Timoteo ya kaparisu kun alipên Jesu
Cristu. Nanulat kay kamuyun idi sa
balayan Filipos ya pinilin Jesus kay
kana. Ya sulat ta ati, para êt sa mani
mamunu buy sa mani maglingkud
sa mani manampalataya.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Bapa tamun Namalyari buy
sa Panginuun Jesu Cristu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Filipos

3 Balang maisip kataw, magpasala-
mat taku kan Bapan Namalyari.
4 Balang manalangin naku para
kamuyun kaganawan, pawa kun
matula.
5 Gawan paubat pun sabitun nuna
kaw nanampalataya angga amêsên,
pansawpan yu kina amên maiaral
kuy Mangêd da Balita.
6 Napilmi yakun isundun Bapan
Namalyari ya mangangêd da diyag
na ya inumpisan na sa biyay yu
angga sa pakaganap pa abiin sa
allun pag-udung Jesu Cristu baydi sa
babun luta.
7 Mapatêl, sêpat paradi ya
matanam ku kamuyu, ta pawa
kaw idi sa bêkê ku. Tagawan
sabitun nuna, sa pamitanggul ku
buy pamipapêtêg ku sa Mangêd
da Balita tungkul kan Jesus, pawa
yukun pansawpan sa kaganawan
kaylangan ku. Buy anggay nabay
amêsên na nakasukul laku, pansaw-
pan yuku gawan sa kangêdan Bapan
Namalyari kantamu.
8 Tandan Bapan Namalyari ya
nasabêksabêk kakun makitan
kataw gawan pangkaidwan kataw
kaparisun pangidun Jesus kamuyu.
9 Buy ati ya panalangin ku kan
Bapan Namalyari para kamuyu ya
luyang pun lumalêy pamiiidu yu un
dilag kabiyasnan buy pangintindi
nu sabêt ta mangêd buy nadawak
10 amên mapili yuy pinakamangêd
yun daygên. Sa pakapakun baydu,
sa allun pag-udung Jesu Cristu,
malatêng nakaw wa malinis buy
ayin nan makitan na nadawak sa
pamibiyaybiyay yu.
11 Buy manalangin nakun sawpan
kaw Jesu Cristun pawan bumyay
matinêk amên maparangalan buy
maulimên si Bapan Namalyari.

Ya tulan Pablo ya naipatanda ya tungkul kan Jesu Cristu

12 Mani mapatêl, labay kun
matandan yuy nakasawup maragul
la pangasukul ku amên miwagaw
wa Mangêd da Balita tungkul kan
Jesus
13 kaparisun nalyari amêsên
kangku. Natandan kaganawan
sundalus ya magbantay sa balin
Emperador buy kaatag êt ta idi
baydi ya nisukul laku gawan sa
pangaral ku tungkul kan Jesu Cristu.
14 Buy gawan sa pangasukul ku,
malakêy mapatêl tamu sa Pang-
inuun na pinumas-êy ya panam-
palataya la buy pinumas-êy ya
nakêm lan mamiaral Sabin Bapan
Namalyari.
15 Pêtêg dilag dakun umnuy man-
garal tungkul kan Cristu gawan
kay sa pangasêm la kangku buy
labay lan ipakit ta katanda sila pun
kangku. Nuwa dilag êt dakun um-
nuy mangêd da nakêm mangaral
Mangêd da Balita tungkul kan Jesus.
16 Gawan sa pangidu la kangku,
pan-iaral la si Cristu. Gawan tanda
lay ingkasukul kuy kalabayan Ba-
pan Namalyari amên sa pakapakun
baydu, maitanggul kuy Mangêd da
Balita sa mani tawuy nakasukul
kaawyun ku.
17 Nuwa ya kaatag, kay mami-
aral silan Mangêd da Balita gawan
kay sa sarili lan kalabayan amên

ta dayêwên sila. Si abiin sila, asê
mangêd da nakêm. Indap la ya
kaban nakasukul laku baydi, ma-
pasakit lay nakêm ku.
18 Nuwa paraman baydu, ayin
kangkuy abitu. Pawa kun matula
ta si Cristu ya pan-iaral la, mangêd
man na sangkan la o asê.
19 Tagawan tanda kuy sa kapami-
latan panalangin yu buy sa sawup
Ispiritun Jesu Cristu, miawas saku
pun baydi.
20 Ya pan-ipilmi ku buy labaylabay
kun madyag sa biyay ku, abituy a
ku mipakadêng-êy sa sabêt man na
daygên ku, nun a pawan napas-êy
ya nakêm kun mamiaral sa mani
tawu tungkul kan Jesus kaparisu
sabitun nuna. Sa pakapakun baydu,
maparangalan ku si Jesus sa biyay
ku, agyan ikamati ku man o asê.
21 Tagawan para kangku ya biyay
ku, para kan Cristu. Buy nu mati
yaku man, nabang kangkuy ati ta
milaku waku sa lukup na.
22 Nuwa nu ikadang êt Bapan Na-
malyari ya biyay ku, mangêd êt ta
malakêy madyag ku sa paglingkud
ku kana. Kabay amêsên, nu mamili
yaku, a ku tanda nu sabêt ta pilin
ku.
23 Magmikapakay isip ku sa luwa.
Ta pan-isipin kuy labay kina dayin
mati ta amên milaku wakina sa
lukup Cristu, tagawan ati ya ma-
mangêd.
24 Nuwa kaylangan ku pun
mabyay para sa ikakangêd yu.
25 Kabay napilmi yakun kumarang
pun na biyay ku buy makaawyun
yu amên masawpan kataw pumas-
êy sa panampalataya kan Jesus buy
mapasaya kataw gawan sa panam-
palataya yu.
26 Buy nu makapag-udung ngak-
ina kamuyu, luyang kaw dilag ipag-
maragul sa pamikibêtêk yu kan
Cristu Jesus.
27 Kabay amêsên, agyan sabêt
man na malyari kantamu, labay
kuy bumyay kaw ayun sa Mangêd
da Balita tungkul kan Jesus. Nu
parabayduy daygên yu, makaawyun
yuku man o asê, mabalitan
kuy mibêbêtêk kaw mamitanggul
Mangêd da Balita sa mani tawu
amên manampalataya sila êt.
28 Agana kaw malimu sa mani
manalungat kamuyu. Tagawan nu
makitan lay a kaw malimu kalla,
sabay ya magin patanda kalla ya
ipalaku silan Bapan Namalyari sa
ayin katganan na kaparusan nuwa
sikaw, iligtas nakaw.
29 Ta alwan kay tinulutan na ki-
tamun manampalataya kan Jesus,
nun a makadanas êt kasakitan para
kana.
30 Ya kasakitan na mangadanasan
yu amêsên sa mani mamasakit ka-
muyu, kaparisun kasakitan na nakit
yu kangku sabitun nuna buy angga
amêsên, mangabalitan yuy man-
gadanasan ku pun.

2

Ya pagpayêpan Cristu

1 Mapatêl lay, napilmi yakun
napas-êy ya nakêm yu tagawan
mibêbêtêk kaw kan Cristu buy
matula kaw gawan kakaidwan
nakaw. Napilmi yaku êt ta
mibêbêtêk kaw gawan sa Ispiritun
Bapan Namalyari, pangkalunusan
buy makidamay kaw sa balang gisa
kamuyu.
2 Kabay makisabi yaku kamuyun
pakapatulên yuku pun angga sa ma-
gin ganap pa tula ku. Labay kuy
manugêl kaw mibêbêtêk sa isip, sa
nakêm, sa kalabayan buy miiidu
kaw sa balang gisa.
3 Agana kaw manyag agyan sabêt
man na bagay gawan kay labay yuy
itag-ay buy dayêwên kaw mani tawu
nun a si daygên yu, magpakayêpa
kaw sa balang gisa buy ituwad yun
mamangêd da kaatag kaysa sa sarili
yu.
4 Alwan kay sarili yun ikakangêd
da isipin yu, nun a ya ikakangêd êt
kaatag.

5 Kaylangan ya pan-isipin yu, magin kaparisun pan-isipin Cristu Jesus:
6 “Agyan idi ya kanay pangaNamalyari na,
A na impilit manugêl kapantay Bapan Namalyari
7 Nun a imbul-is na pun na karapatan na bilang Namalyari.
Buy sên in-anak ya baydi sa babun luta,
naglingkud ya bilang ipus.
8 Nagpakayêpa ya
buy nagin mapanunul ya angga sa kamatyan
agyan impaku laya sa kurus.
9 Kabay gawan sa dinyag na,
Intag-ay yan Bapan Namalyari un igit sa kaganawan.
Buy binyanan nayan lagyuy ayin kapantag*
10 amên ya kaganawan idi sa langit, idi sa luta buy kaganawan idi sa aypan luta,
manduku buy mangulimên sa lagyu na.
11 Buy sabin lay, ‘Kay si Jesu Cristuy Panginuun.’
Sa pakapakun baydu, maparangalan na Bapa tamun Namalyari.”

Magin pêtêg anak Bapan Namalyari

12 Kabay mani kakaidwan ku, sabitun miaawyun kitamu pun, pawa yun pansunulun na pan-iaral ku kamuyu. Amêsên na marayu wakina kamuyu, luyang kaw pun dayin manunul. Pagpilitan yun ipakit sa biyay yuy kaligtasan yu buy daygên yuy ati un dilag limu buy panggalang kan Bapan Namalyari.
13 Tagawan si Bapan Namalyari ya mam-i kamuyun pagkusan nakêm amên madyag yuy kalabayan na buy pambiyan nakaw êt kabiyasnan amên madyag yuy kapapaidu kana.
14 Daygên yuy kaganawan ayin deklamu buy ayin pamikisubakan
15 amên ayin makit ta nadawak kamuyuy mani tawu buy malinis ya nakêm yu bilang mani anak Bapan Namalyari kaban idi kaw sa mani tawuy mapamilitêp buy mapanyag nadawak. Maiparisu kaw sa bêtêwên na pakadyag sawang sa kaganawan
16 kaban mangaral kaw kallan Mangêd da Balita tungkul sa Sabin Bapan Namalyari ya mam-in biyay ya ayin katganan. Sa pakapakun baydu, sa pag-udung Jesu Cristu baydi sa babun luta, a ku masabi ya ayin pukat ta pinagpagalan ku kamuyu, nun a maipagmaragul kataw.
17 Ya panampalataya yu kan Jesu Cristu, paran andug kan Bapan Namalyari. Buy nu kaylangan ibulug ga daya ku sa andug ga ati, matula ku pun êt buy makitula ku kamuyu.
18 Buy sêpat kaw êt matula buy makitula kangku.

Silan Timoteo buy si Epafrodito

19 Amêsên, nu kalabayan Jesus, tambêng kun ipalaku baysên si Timoteo amên sa pag-udung na baydi, nu naibalita na kangku nu sabêt tay kabilyan yu, pumas-êy ya nakêm ku.
20 Ayin nan kaatag kaparisun Timoteo ya pêtêg migaganaka para sa ikakangêd yun kaganawan.
21 Ta ya kaatag, alwan kalabayan Jesu Cristuy pan-isipin la, nun a kay sarili lan kalabayan.
22 Nuwa tanda yina nu parasaantun napagpapêtgan na kangêdan nakêm Timoteo. Tanda yu êt ta miawyun kay sa pangaral Mangêd da Balita kaparisun mitabapa.
23 Kabay nu matandan kina nu sabêt tay malyari kangku baydi sa sukulan, ipalaku ku baysên kamuyu si Timoteo.
24 Nuwa paraman baydu, nu kalabayan Panginuun, pilmin makakamut takun makalaku baysên kamuyu.
25 Amêsên, inisip kuy kaylangan kinan ipauli baysên kamuyu ya patêl tamun si Epafrodito ya

* **2:9 2:9** *ayin kapantag:* ya labay sabin katungkulan na ayin nan makalampus.

impalaku yu baydi amên mantan sawup buy manawup kangku baydi sa sukulan. Kaparisu kuyan maglingkud kan Bapan Namalyari ya mamitanggul êt un Mangêd da Balita.
26 Napitik-pitik ya gawan natandan yu kanuy nakatanam ya. Kabay nasabêksabêk yan makitan nakaw.
27 Pêtêg nakatanam yabay ya perad nayna dayin ingkamati, nuwa kinalunusan yan Bapan Namalyari. Alwan kay siyay kinalunusan Bapan Namalyari, nun a siku êt. Ta nu nati ya, mabêgbêg ga bêkê ku.
28 Kabay labaylabay kinan ipauli ya baysên amên matula kaw nu makitan yuyan manguman buy sa pakapakun baydu, a kina migaganaka.
29 Kabay sa pag-udung na, tanggapên yuyan buun tula bilang patêl sa Panginuun. Galangên yu êt ta mani tawuy kaparisu na,
30 tagawan nati yina dayi gawan sa paglingkud na kan Jesu Cristu. A nayna pinakamal la biyay na amên madyag natay impadyag yu kana para kangku bilang kasagili yu.

3

Ya pêtêg pangamatinêk

1 Mapatêl lay, amêsên matula kaw gawan sa pamikibêtêk yu sa Panginuun. A ku sumawan isulat manguman kamuyuy in-aral ku sabitun nuna, ta abiin na mangillag kamuyu nu dilag mangaral kamuyun alwan pêtêg.
2 Mangillag kaw sa mani tawuy napakaugalin asu. Nadawak ka pandaygên la ta pan-ipilit lan ipatuli pun na mani alwan Judio amên miligtas sila.
3 Nuwa sabay sikitamuy pêtêg tinuli,* tagawan mangulimên kitamu kan Bapan Namalyari sa sawup Ispiritu na buy pan-ipagmaragul tamuy dinyag Cristu Jesus. Buy a kitamu nagtiwala ya miligtas kitamu sa kapamilatan pagpatuli o sa kaatag pun na naugalyan ya pansunulun mani tawu.
4 Ta nu kay abiin na pisasabyan, idi êt kangkuy abiin. Kabay nu dilag magsabin miligtas sina sa kapamilatan panunul na sa naugalyan mani Judio, luyang ngakina.
5 Tagawan sabitun waluy allu ku pun sa pamianak kangku, tinuli yakina. Alwa pun êt kay abiin, ta pêtêg Hebreo ya mangatwa ku. Pêtêg êt ta Israelita ku ta ubat taku sa layin Benjamin. Nu kay panunul sa Kautusan ya pisasabyan tamu, masipit kun pansunulun na abiin, ta gisa kun Pariseo.
6 Nu kay panunul ku sa paniwala yan mani Judio, buun nakêm kun pinasakit ya mani manampalataya kan Jesus, gawan indap ku nu abituy makapatula kan Bapan Namalyari. Buy nu tungkul laman sa panunul sa Kautusan tamu, ayin makitan na nadawak kangku.
7 Abiin silay mani bagay ya indap ku nu makakangêd kangku sabitun nuna. Nuwa amêsên, ayin nan pukat kangkuy abiin ta ya maulaga kangku, sabay ya pangilala ku kan Jesu Cristu.
8-9 Buy alwan kay abiin, ta para kangku, abituy kaganawan bagay ya dinyag ku ya indap ku nu makapasaya kan Bapan Namalyari, intuwad kinan ayin pukat buy madinat amên na kuta makilala buy makapikibêtêk kan Jesu Cristu ya Panginuun ku. Ta para kangku, pinakamaulaga ya pangilala ku kana kaysa sa mani dinyag ku sabitun nuna. A ku pan-isipin na ituwad dakun matinêk gawan sa panunul ku sa Kautusan, nun a sa panampalataya ku kan Jesus.
10 Kabay ya labay ku amêsên, luyang ku pun makilala si Cristu. Buy labay ku êt madanasan na kapangyarian Cristu sabitun nangu-

* **3:3** **3:3** *pêtêg tinuli:* ya labay sabin abituy nanampalataya kitamina kan Jesus buy inlakwanan taminay nangadadawak ka diyag sa biyay tamu.

man yan nabyay. Buy labay ku êt madanasan na kasakitan kaparisun kasakitan ya dinanasan na buy maituwad daku kana sa pangamati na.
11 Sa pakapakun baydu, agyan mati yaku man, mabyay yakun manguman.

Isundu anggan asê matanggap pa gantimpalan Bapan Namalyari

12 A ku pansabin na nadyag kinan kaganawan na abiin. A ku êt masabi ya ganap pakina. Nuwa ya pandaygên ku amêsên, pagpilitan kun maduwang nga abiin gawan abiin na sangkan pamêg Cristu Jesus kangku.
13-14 Mapatêl lay, a ku êt masabi ya ganap pakina. Nuwa ya pandaygên ku amêsên, panlitêpên kuy mana kun mani nadyag. Kaparisun gisay mamwayu, pagpilitan kun misadsad sa katganan amên makwa kuy gantimpala. Ya gantimpalan abiin, ayin kaatag nun a ya pamêg kangkun Bapan Namalyari ya bumyay yaku sa langit kaawyun na sa kapamilatan Cristu Jesus.
15 Parabaysên na sêpat tamun isipin, sikitamuy napas-êy ya panampalataya. Nuwa nu alwan parabayduy pan-isipin yu, ipatandan Bapan Namalyari kamuyuy ustu.
16 Paraman baydu, ya maulaga, isundu tamuy panunul tamu sa kapêtêgan na natandan tamina.
17 Mapatêl lay, mibêbêtêk yun pakitbusan na alimbaway impakit ku kamuyu buy pakitbusan yuy kaatag makitbus kanyan.
18 Pawa kinan pansabin kamuyu buy amêsên, katangis sakun umanên sabin kamuyu ya malakêy tawuy magsabin manampalataya sila kan Jesus, pakan manalungat sila sa pangamatin Cristu sa kurus sa kapamilatan pamibiyaybiyay la sa kadawakan.
19 Nuwa ya kapilakwan la sabay ya ayin katganan na kaparusan. Tagawan ya kalabayan lawini lay sabay ya pandaygên lan namalyari la buy pan-ipalangka lay mani bagay ya sêpat la dayin ikadêng-êy. Ayin silan kaatag pan-isipin nun a ya mani bagay baydi sa babun luta.
20 Nuwa sikitamu, alwan parabaydu, ta ya pêtêg bibiyan tamu, baydu sa langit. Buy nasabêk tamun pan-êtêngên ubat ta baydu ya Mamiligtas ya sabay ya Panginuun Jesu Cristu.
21 Sa pag-udung na, manakup ya sa mani tawu sa kapamilatan kapangyarian na. Buy sa kapamilatan êt abiin na kapangyarian na, ibayu nay lawini tamuy mayna buy mangamati amên magin kaparisun lawini nay pallangit.

4

Mani tipan

1 Kabay mapatêl ku, magpakapasêy kaw sa Panginuun. Kakaidwan kataw buy nasabêk kakun makitan kataw ta sikaw wa pangubatan tula buy karangalan ku kan Bapan Namalyari.
2 Makisabi yaku kamuyuy Euodia buy Sintique ya mikasundu kawna ta mipatêl kaw sa Panginuun.
3 Buy sika ya pêtêg kun kaawyun sa pangaral, makisabi yaku kamun sawpan muy mani babayin ati. Tagawan kasawup ku sila sa pamipatandan Mangêd da Balita tungkul kan Jesus, kaawyun lan Clemente buy kaatag pun êt ta kaawyun kun maglingkud kan Jesus. Ya mani lagyu lay nakasulat sa librun biyay.
4 Pawa kaw matula gawan sa pamikibêtêk yu kan Jesus! Panumanên kun sabin, “Matula kaw!”
5 Ipakit yu sa kaganawan na kangêdan nakêm yu, ta marani yanan lumatêng nga Panginuun!
6 Agana kaw migaganaka sa sabêt man, nun a manalangin kaw kan Bapan Namalyari buy manyawad kanan dilag pagpasalamat.

7 Nu pawa kaw manalangin kan
Bapan Namalyarin dilag pagpasala-
mat, biyan nakaw kapatêtbêkan sa
bêkê buy sa isip yu ya asê agyun
mapukatan mani tawu. Ati ya ka-
patêtbêkan na mangillag kamuyu
amên a kaw napitik, ta nakibêtêk
kawna kan Cristu Jesus.
8 Amêsên na mapatêl, bayu ku
yarin na sulat ku, dilag gaku pun
sabin kamuyu. Pawa yun isipin na
mani mangêd buy kapapaulimên,
ya pêtêg, marangal, matinêk, mali-
nis, naidu, buy panggalangên.
9 Daygên yuy kaganawan natan-
dan, natanggap, nalêngê buy nakit
yu kangku buy si Bapan Namalyari
ya ubatan kapatêtbêkan sabay ya
mapakamuyu.

Ya pagpasalamat Pablo sa sawup la

10 Sadyay tula ku buy magpasala-
mat sa Panginuun, gawan agyan
makarang ngay panawun na inlu-
mibas, impakit yun manguman na
labay yukun sawpan. Tanda ku êt ta
a yuku nalitêpan, nuwa kay babayu
yun naarapan mipagtan sawup yu
kangku.
11-12 A ku pansabin na ati gawan
mangaylangan naku. Ta natandan
kina nu parasaantun magin nukad
kangkuy agyan sabêt man na ka-
bilyan ku. Ta nadanasan kinay
kasakitan buy nadanasan ku êt ta
kapasnawan. Nadanasan kuy in-
lumayang buy nadanasan ku êt ta
nabsuy. Kabay agyan sabêt man na
lumatêng kangku, nabiyasa kinan
magpatêtbêk.
13 Buy agyan sabêt man na
madanasan ku, agyu kun arapên na
abiin sa kapamilatan sawup Cristu
ya mamapas-êy kangku.
14 Paraman baydu, mangêd da
dinyag yu tagawan sinawpan yuku
sa kasakitan na dinanasan ku.
15 Tanda yuy mani taga Filipos
ya sabitun nuna kaw naniwala sa
Mangêd da Balita tungkul kan Je-
sus, kay sikaw wa manampalatayay
miaawyun ya nanawup sa mani
kaylangan ku sabitun namita ku sa
Macedonia.
16 Ta agyan sabitun idi yaku sa
Tesalonica, magkamipagtan kaw êt
sawup kangku.
17 Pansabin kuy ati alwan gawan
labay kun makatanggap manguman
sawup pa ubat kamuyu, nun a ya
labay ku, luyang pun madagdagan
na gantimpalay matanggap yu.
18 Amêsên, ya sawup pa im-
pagtan yu kangku sa kapamilatan
Epafrodito, nukad sa mani kaylan-
gan ku buy subra pun êt. Ya sawup
yu, kaparisun nabangi ya andug kan
Bapan Namalyari ya pantanggapên
nan dilag tula.
19 Buy gawan nakibêtêk kawna
kan Cristu Jesus, idin Bapan Namal-
yari kamuyuy kaganawan kaylan-
gan yu ya ubat sa pibandiyan nay
asê mangaubus.
20 Ulimênên tamu ya Namalyari
buy Bapa tamu kanuman. Awuy
Panginuun.

Mani tawlin pangumusta

21 Nagpapakun kawna baysên
na kaganawan mani pinilin Jesu
Cristun kay kana. Pansabin êt
mapatêl tamuy kaawyun ku baydi
ya “Nagpapakun kawna.”
22 Pan-ipasabi êt awêd kaganawan
pinilin Bapan Namalyari baydi ya
“Nagpapakun kawna,” luyang ngay
mani maglingkud sa palasyun Em-
perador.
23 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Panginuun Jesu Cristu.

Ya Sulat Pablo sa mani taga COLOSAS

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa kalabayan Bapan Na-
malyari. Kaawyun ku si Timoteo ya
patêl tamu.
2 Mani mapatêl ku, nanulat taku
kamuyuy idi sa Colosas ya pinilin
Bapan Namalyarin kay kana buy
tapat kan Cristu.
Labay kun manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat kan Bapan Namalyari ya Bapa
tamu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Colosas

3 Balang manalangin kay para ka-
muyu, pawa kay magpasalamat kan
Bapan Namalyari ya Bapan Pangin-
uun tamun Jesu Cristu,
4 gawan nabalitan yan na panam-
palataya yu kan Cristu Jesus buy ya
pangidu yu sa kaganawan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana.
5 Parabaysên na pandaygên yu
gawan napilmi kaw wa idin Bapan
Namalyari kamuyuy in-il-an na sa
langit. Nagin napilmi kawna paubat
sabitun nalêngê yuy kapêtêgan na
sabay ya Mangêd da Balita tungkul
kan Jesu Cristu.
6 Sên nalêngê yu buy napukatan
na kapêtêgan tungkul sa kangêdan
Bapan Namalyari, nanagêy ya abiin
sa biyay yu buy niwagaw ubat ka-
muyu, kaparisun mangapalyari sa
mani tawu sa kaganawan lugal sa
babun luta.
7 Natandan yuy Mangêd da Bal-
itan abiin kan Epafras. Gisa
yan pagtiwalan buy pangkaidwan
na patêl buy pagkaawyun yan
maglingkud kan Cristu.
8 Nabalitan yan kan Epafras ya
indin Ispiritun Bapan Namalyari ka-
muyu ya pangidu sa balang gisa.
9 Kabay paubat sabitun alluy
natandan yan na tungkul kamuyu,
pawa kay manalangin para kamuyu.
Panyawarên yan kan Bapan Namal-
yari ya biyan nakaw kabiyasnan
buy pangintindi ya ubat sa Ispiritun
Bapan Namalyari amên lubus yun
matandan na kalabayan na.
10 Sa pakapakun baydu, bumyay
kaw nanaspat buy kapapaidu sa
Panginuun, pawa kaw manyag
kangêdan buy pawan lumalê ya
pangilala yu kan Bapan Namalyari.
11 Manalangin kay kan Bapan Na-
malyari ya pakapas-êyên nakaw sa
kapamilatan dakilay kapangyarian
na amên mapibabatan yun dilag
tula ya kaganawan madanasan yu.
12 Buy pawa kaw êt magpasalamat
kan Bapa, ta dinyag nakaw nanaspat
amên mapagmana yuy in-il-an nay
idi sa langit para sa mani tawuy
pinili nan kay kana ya idi sa na-
sawang.
13 Inligtas na kitamu sa kapang-
yarian kadlêman buy inlaku na ki-
tamu sa pag-arian kakaidwan nan
Anak.
14 Inatbus na kitamina sa ka-
pamilatan Anak na, ya labay sabin
pinatawad day mani kasalanan
tamu.

Ya mangêd da dinyag Cristu para kantamu

15 Si Cristuy kakitan kan Bapan
Namalyari ya asê mangakitan. Bayu
pun dinyag ga kaganawan, dilag ga
si Jesus buy makapangyarian ya sa
kaganawan.
16 Sa kapamilatan Cristu, dinyag
Bapan Namalyari ya kaganawan idi
sa langit buy idi baydi sa babun
luta, ya mani mangakit buy asê
mangakit kaparisun ispirituy mag-
ari, manungkulan, mamunu, buy
dilag kapangyarian. Nadyag ga ka-
ganawan sa kapamilatan Cristu buy
para kana.
17 Bayu pun dinyag ga kaganawan,
dilag ga si Cristu, buy sa kapami-
latan na, manugêl nakapakapalay
kaganawan.
18 Si Cristu ya pinakaulu buy
ya pinakalawini na sabay ya mani

manampalatayay miaawyun. Buy
siyay pinangubatan biyay ta nuna
yan nabyay sa mani nati amên siyay
pinakamatag-ay sa kaganawan.
19 Gawan kalabayan Bapan Na-
malyari ya lubus manugêl kan
Cristu ya pangaNamalyari na.
20 Buy sa kapamilatan dayan
Cristu sabitun nipaku ya sa kurus,
nibtêk kan Bapan Namalyari ya ka-
ganawan idi sa langit buy idi sa
babun luta.
21 Sabitun nuna, marayu kaw kan
Bapan Namalyari buy kapati nakaw,
gawan sa nadawak ka isip yu buy sa
mani diyag yu.
22 Nuwa amêsên, sa kapamilatan
pangamatin lawinin Jesus sa ku-
rus, in-udung Bapan Namalyari ya
mangêd da pamikiawyun yu kana.
Kabay ituwad nakaw banal, malinis,
buy ayin makitan na nadawak sa
pangêlêw na.
23 Nuwa kaylangan yun manugêl
tapat buy napas-êy sa panam-
palataya yu. Buy agana yu paulayên
mitas sa kapilmiyan yu sa Mangêd
da Balitay nalêngê yu. Ya Mangêd
da Balitan ati, in-aral lana sa
kaganawan lugal baydi sa babun
luta buy siku si Pablo ya nagin
mangaral ati.

Ya kasakitan Pablo para sa mani manampalataya

24 Masaya ku sa mani man-
gadanasan kuy kasakitan para ka-
muyu buy sa kapamilatan ati, bi-
lang maisundu kuy pamibabata sa
kasakitan na nadanasan Cristu para
sa mani manampalataya ya sabay ya
pinakalawini na.
25 Intalaga kun Bapan Namalyari
ya maglingkud sa mani manam-
palataya amên maipangaral la kabu-
uan sabi na kamuyun alwan Judio.
26 Abituy nakaliim sa kabuuan
sabi na, asê pun impatanda sa mani
pipuunpuunan tamu sabitun nuna.
Nuwa amêsên, impatanda nayna
kantamun mani pinili nan kay kana.
27 Labay Bapan Namalyarin
ipatanda na sa kaganawan tawuy
dakila buy mamakaupapas sa liim
palanu na ya sabay si Cristuy
manugêl kamuyu. Buy sabay
siyay kapilmiyan tamun madanasan
tamuy kangêdan na sa langit.
28 Kabay pan-iaral yan si Cristu
sa kaganawan tawu. Pampatandan
buy panturwanan yan na balang
gisa sa kapamilatan kabiyasnan na
indin kanyan Bapan Namalyari. Sa
pakapakun baydu, maiarap yan na
balang gisa kan Bapan Namalyari
un ganap pa pamikibêtêk la kan
Cristu.
29 Kabay pagpilitan kun mangaral
Mangêd da Balita sa kaganawan
tawu sa kapamilatan kapangyarian
Cristu ya mamapas-êy kangku.

2

1 Labay kun matandan yu nu
parasaantuy pagsipêg ku para ka-
muyu. Para êt baydu sa mani idi sa
Laodicea buy sa kaganawan asê pun
nakakilala kangku un arapan.
2 Pandaygên kuy ati amên papas-
êyên na nakêm yu buy mibêbêtêk
kaw sa pamiiidu yu. Sa pakapakun
baydu, lubus yun matandan buy ma-
pukatan na liim ma palanun Bapan
Namalyari ya sabay si Cristu.
3 Tagawan si Cristuy pinangu-
batan kaganawan kabiyasnan buy
katandan.
4 Pansabin ku kamuyuy mani
abiin amên a lakaw mailitêp sa ka-
pamilatan mangangêd da pagsabi,
pakan alwan pêtêg.
5 Ta agyan ayin naku baysên ka-
muyu, pawa kaw idi sa isip ku.
Buy sên nabalitan kuy masalaysay
ya pamiaawyun yu bilang manam-
palataya buy napas-êy ya panam-
palataya yu kan Cristu, matula ku.

Si Cristuy sêpat tamun sunulun

6 Amêsên, gawan tinanggap yu si
Cristu Jesus bilang Panginuun yu,
isundu yuy bumyay kaw sa kal-
abayan na

7 ya nakayamut malalê kana un
dilag napas-êy ya panampalataya
kaparisun in-aral kamuyu. Buy
pawa kaw magpasalamat kan Bapan
Namalyari.

8 Mangillag kaw sa mani manu-
run mamakapilitêp buy sa pan-ituru
lay ayin kapukatan amên a lakaw
maiayat. Tagawan alwan ubat kan
Cristuy aral la abiin, nun a kay ubat
sa namanay naugalyan buy sa mani
paralan sa babun luta.
9 Kabay agana kaw pailitêp,
gawan sabitun napakadyag tawu si
Jesu Cristu, ya buun pangaNamal-
yari, idi ya kana.
10 Nagin ganap kawna gawan sa
pamikibêtêk yu kan Cristu ya sabay
ya manakup sa kaganawan ispirituy
mamunu buy dilag kapangyarian.

11 Gawan sa pamikibêtêk yu kan
Cristu, bilang natuli kawna ta intas
san Cristu ya kalabayan lawini yu.
12 Sa kapamilatan pamawtismu
kamuyu, nanuwad kawnan nilbêng
kaawyun Cristu. Buy sên nabyay ya,
nanuwad kaw êt nabyay kaawyun
na, gawan naniwala kaw sa kapang-
yarian Bapan Namalyari ya nam-
abyay kana.
13 Sabitun nuna, nanuwad kaw
nati gawan sa mani kasalanan
yu buy sa panunul yu sa nan-
gadadawak ka kalabayan lawini
yu. Nuwa amêsên, bilang pinabyay
kaw nan Bapan Namalyari kaawyun
Cristu. Pinatawad nay kaganawan
kasalanan tamu.
14 Tagawan sa kapamilatan panga-
matin Cristu sa kurus, binuray nan
Bapan Namalyari ya listaan ka-
ganawan kasalanan tamu buy ya
kautusan na inlabag tamu. Dinyag
nan ayin ulaga amên a kitamu ma-
parusan.
15 Sa kapamilatan êt pangapakun
Cristu sa kurus, sinambut Bapan
Namalyari ya mani ispirituy mag-
ari buy dilag kapangyarian. Buy
impakit nay panambut na sa arapan
kaganawan.

16 Kabay agana kaw makipapani-
wala sa mani tawuy magsabi ka-
muyu nu sabêt ta malyarin kanên o
inêmên, o nu sabêt ta sêpat daygên
sa balang pesta, sa balang bayun
buwan o sa Allun Pagpaynawa.
17 Ya mani abiin, kay kakitan sa
mani bagay ya palatêng. Nuwa ya
katuparan kaganawan abiin sabay si
Cristu.
18 Dilag magpakayêpa kunwadis
buy pan-ipilit lay kaylangan êt
ulimênên na mani ang-el Bapan Na-
malyari. Pansabin lay nasulêplêp
lay abiin. Pan-ipadayêw lay abiin,
pakan alwan pêtêg, ta kay ubat
ya abiin sa sarili lan isip. Agana
kaw maniwala sa pansabin la, ta
nu paniwalan yuy abiin, mitas ka-
muyuy gantimpalay in-il-an Bapan
Namalyari para kamuyu.
19 A sila nagpasakup kan Cristu ya
sabay ya ulu tamun mani manam-
palataya. Buy siyay mamibêtêk buy
manaysay kantamu bilang lawini na
buy sabay siyay mamaragul ayun sa
kalabayan Bapan Namalyari.
20 Sên nati si Cristu, bilang nati
kaw êt kaawyun na buy imbus na
kawna sa mani paralan sa babun
luta. Uysiyan pansunulun yuya pun
na mani paradi ta,
21 “Agana talanên na ati,” “Agana
tawayan na abitu,” “Agana kimitin
na abiin”?
22 Ta ya kapêtêgan, abiin na bagay
ya pan-ibawal la, kay tungkul sa
mani bagay ya maubus nu maêkan
o mainêm. Kabay agana yu sunulun
na abiin na utus buy aral, ta kay
diyag tawu.
23 Ya mani utus ya abiin, nu
êlêwên yu, paran dilag kabiyasnan,
ta pan-ituru lay kaylangan magsipêg
magsimba, magpakayêpa, buy mag-
pakasakit sa lawini. Nuwa ya
pêtêg, ayin kapukatan na abiin, ta
asê makasawup sa pamênbên kal-
abayan lawini.

3

1 Bilang nabyay kawnan mangu-

man kaawyun Cristu. Kabay pagpilitan yun isipin na mani idi sa langit nu saantu nakaiknu si Cristu sa wanan Bapan Namalyari.
2 Pagpilitan yun isipin na mani idi sa langit, alwan mani bagay baydi sa babun luta.
3 Gawan nati yay mana yun pamibiyaybiyay. Buy ya biyay yu amêsên, nakasimpan kan Bapan Namalyari kaawyun Cristu.
4 Si Cristuy pangubatan bayun biyay buy nu lumatêng nga panawun na makilala ya, makilala kaw êt buy parangalên kaw kaawyun na.

Ya mana buy bayuy biyay

5 Kabay itas yinay sabêt man na kalabayan lawini kaparisun pamikikanayun, kalaswaan, nadawak ka kalabayan, buy kasakiman, ta nu sakim ka, paran nangulimên kayna sa diyusdiyusan.
6 Gawan ya mani manyag parabaysên, parusan silan Bapan Namalyari.
7 Sabitun nuna, parabaydu êt ta pandaygên yu.
8 Nuwa amêsên, itas yinay kaganawan ati: tubag, suluk, sakit nakêm, pagsabin nadawak laban sa kaparisu, buy mangalasway pagsabi.
9 Agana kaw maglaram, gawan intas yinay mana yun pamibiyaybiyay ya dilag nadawak ka diyag.
10 Buy insulud yinay bayun pamibiyaybiyay ya pawan panibayun Bapan Namalyari ya nanyag kamuyu angga sa mapagkaparisu yuya. Sa pakapakun baydu, luyang yuya pun makilala.
11 Sa bayun pamibiyaybiyay ati, ayin nan pamikaatag ga Judio sa alwan Judio, ya tuli sa alwan tuli, ya mani dayuwan sa mani asê dayuwan, buy ipus sa asê ipus. Tagawan kay si Cristuy maulaga sa kaganawan buy idi yina kantamun kaganawan.
12 Kabay gawan pinili kaw Bapan Namalyarin kay kana buy inidu na, sêpat kaw mapallunus, mangêd da nakêm, mapagpayêpa, naayup-up, buy mapamibabata.
13 Mipagpasensiya kaw buy nu dilag kaw sakit nakêm sa sisabêt man, mipamatawad kaw, tagawan pinatawad kaw êt Panginuun.
14 Igit sa kaganawan, miiidu kaw amên ganap pa pamibêbêtêk yu sa balang gisa.
15 Ya kapatêtbêkan yu sa balang gisa ya ubat kan Cristu ya sêpat manugêl sa bêkê yu. Gawan bilang gigisay lawini na, binêg kaw Bapan Namalyari amên bumyay napatêtbêk. Buy pawa kaw êt magpasalamat.
16 Itanêm yun mangêd sa bêkê yuy mani in-aral Cristu. Patandan buy turwanan yuy balang gisa sa kapamilatan kabiyasnan na indin Bapan Namalyari. Magkanta kaw mani salmu, imnu buy kaatag pun na mani kantay pan-ispirituwal un dilag pagpasalamat kan Bapan Namalyari.
17 Buy nu sabêt man na pandaygên yu, sa pagsabi o sa diyag, daygên yuy kaganawan bilang pamarangal sa lagyun Panginuun Jesus buy magpasalamat kaw kan Bapan Namalyari sa kapamilatan na.

Ya mangêd da pamikiawyun sa kaparisu

18 Sikaw wa babayi, magpasakup kaw sa asawa yu gawan abiin ya sêpat yun daygên bilang mani makibêtêk sa Panginuun.
19 Sikaw wa lawyaki, kaidwan yuy asawa yu buy agana yu sila pasakitin.
20 Sikaw wa anak, sunulun yuy mani mangatwa yu, gawan abiin na kapapaidu sa Panginuun.
21 Sikaw wa mangatwa, agana kaw manyag sabêt man na bagay ya ikasakit nakêm mani anak yu amên asê mangaynay nakêm la.

22 Sikaw wa ipus, pawa yun
sunulun na mani utus amung yu.
Mag-ubra kaw alwan kay sa makit
amung yu amên matula ya kamuyu.
Agyan a lakaw makit, daygên yun
buun bêkê un dilag limu sa Pangin-
uun.
23 Sabêt man na pandaygên yu,
daygên yun buun nakêm, para sa
Panginuun alwan para sa tawu.
24 Ta ya Panginuun Jesu Cristu
sabay ya pêtêg amung yu buy tanda
yu êt ta biyan nakaw lanun mana
bilang gantimpala yu kana.
25 Sisabêt man na manyag
nadawak, parusan ya ayun sa
dinyag na, gawan ayin pampilin si
Bapan Namalyari.

4

1 Sikaw wa amung, magin mangêd
buy makatuynungan kaw sa mani
ipus yu. Ganakên yu êt ta dilag kaw
Amung sa langit.

Ya dakun umnuy mani tipan sa mani manampalataya

2 Buun nakêm yun isunduy
panalangin yu kan Bapan Namal-
yari buy illagan yuy isip yu kaban
manalangin kaw buy pawa kaw
magpasalamat kana.
3 Manalangin kaw kan Bapan
Namalyari ya manyag yan par-
alan amên maipatanda yan na liim
ma palanu na tungkul kan Cristu.
Tagawan ya pangaral ku tungkul sa
palanu na sabay ya sangkan panga-
sukul ku.
4 Manalangin kaw wa maiaral kun
malinaw wa abiin ta abituy sêpat
kun daygên.
5 Mamakapala kaw sa pamiki-
awyun yu sa mani asê manam-
palataya kan Jesus. Buy kaban
idi kaw kalla, pagpilitan yun iaral
kallay tungkul kan Cristu.
6 Nu makisabi kaw kalla, sêpat
naayup-up pa pagsabi yu amên
mallêngê sila kamuyu. Buy sêpat
yun tanda nu parasaantuy mangêd
da pakitbay yu sa agyan sabêt man
na ipatang la.

Mani pangumusta

7 Si Tiquicoy kakaidwan tamun
patêl ya sabay ya mibalita ka-
muyu tungkul sa kabilyan ku. Ma-
pagtiwalan ya buy kaawyun yan
maglingkud sa Panginuun.
8 Impalaku kuya kamuyu amên
matandan yuy kabilyan yan buy
amên pas-êyên nay nakêm yu.
9 Sa pamaku na baysên kamuyu
sa Colosas, kaawyun na si Onesimo
ya pangkaidwan tamun patêl buy
mapagkatiwalan na kabalayan yu.
Silay mamibalita kamuyu tungkul sa
kaganawan nalyari baydi.
10 Nagpapakun kawna sinabin
Aristarco ya kaawyun kun naka-
sukul. Nagpapakun kawna sabin êt
Marcos ya pinsan Bernabe. Intipan
kina kamuyu sabitun nuna ya nu
lumatêng baysên si Marcos, tang-
gapên yuyan mangêd.
11 Nagpapakun kawna sabin êt Je-
sus ya pambêgên Justo. Si Aristarco,
Marcos buy si Justo, kay silay ka-
parisu kun Judioy kaawyun kun
mangaral kamuyun tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari. Buy silay
mamapas-êy nakêm ku.
12 Nagpapakun kawna, sinabin ka-
balayan yun si Epafras ya gisa êt ta
maglingkud kan Cristu Jesus. Pawa
yan manalangin kan Bapan Namal-
yari un buun nakêm ya pakadyag
napas-êy buy ganap pa panunul yu
sa kalabayan Bapan Namalyari.
13 Napaptêgan kuy sipêg Epafras
ya manyag para sa ikakangêd yu
buy sa ikakangêd mani idi sa
Laodicea buy Hierapolis.
14 Nagpapakun kaw êt sinabin De-
mas buy si Lucas ya pangkaidwan
tamun duktor.
15 Sabin yu êt ta pan-ipasabi kuy
nagpapakun nay mani mapatêl sa
Laodicea. Para êt baydu kan Nimfa
buy sa mani manampalatayay mi-
aawyun sa bali na.
16 Pamakabasa yun sulat ta ati,
ipagtan yu êt sa mani manam-
palatayay miaawyun sa Laodicea

amên basên la êt. Ya insulat ku
kalla, kêwên yu amên basên yu êt.
17 Pakisabi kan Arquipo ya yarin
nay pan-ipadyag Panginuun kana.
18 Siku si Pablo ya nanulat di sa
katatawliyan. Ganakên yuy idi yaku
sa sukulan buy pawa kaw manalan-
gin para kangku.
Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Bapan Namalyari.

Ya Nunan Sulat Pablo sa mani taga TESALONICA

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si Silas
buy si Timoteo.
Nanulat kay kamuyun mani ma-
patêl yan ya manampalatayay mi-
aawyun baysên sa Tesalonica ya
nakibêtêk kan Bapan Namalyari
buy sa Panginuun Jesu Cristu.
Labay yan na manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat kan Bapan Namalyari buy
Panginuun Jesu Cristu.

Ya pagpasalamat Pablo

2 Mani mapatêl yan, pawa kay
magpasalamat kan Bapan Namal-
yari gawan kamuyun kaganawan
buy pawa kay êt manalangin kana
para kamuyu.
3 Magpasalamat kay sa Bapa
tamun Namalyari gawan pawa yan
maganakay mani kangêdan na pan-
daygên yu gawan sa panampalataya
yu. Maganaka yan nu parasaantu
yun pansawpan na mani kaparisu
yu gawan sa pangidu yu. Buy
maganaka yan êt nu parasaantu
yun pibabatan na mani kasakitan
gawan napilmi kaw wa mag-udung
nga Panginuun tamun Jesu Cristu
baydi sa babun luta.
4 Mani mapatêl yan na kakaid-
wan Bapan Namalyari, magpasala-
mat kay êt gawan tanda yan ya pinili
nakaw.
5 Tanda yan na abiin gawan
ya pangaral yan kamuyun Mangêd
da Balita alwan kay sa kapamila-
tan sabi, nun a nakitan yuy ka-
pangyarian Ispiritun Bapan Namal-
yari, buy napilmi kay ya pêtêg
ga pan-iaral yan. Nakitan yu êt
ta pamibiyaybiyay yan sabitun idi
kay pun kamuyu buy tanda yuy
dinyag yan na kaganawan para sa
ikakangêd yu.
6 Tanda yan na pinili kaw nan
Bapan Namalyari, ta paubat sabitun
tinanggap yuy Sabin Bapan Na-
malyari, pikitbusan yuy biyay yan
buy ya biyay Panginuun Jesus.
Tagawan agyan malakêy kasakitan
na dinanasan yu gawan sa panam-
palataya yu, masaya kaw pun êt
gawan idi kamuyuy kasiglan na ubat
sa Ispiritun Namalyari.
7 Kabay nagin mangêd da alim-
bawa kaw sa kaganawan manam-
palataya kan Jesus baysên sa pru-
binsyan Macedonia buy baydi sa
Acaya.
8 Buy gawan kamuyu, niwagaw
wa Mangêd da Balita tungkul kan
Jesus. Buy niwagaw êt ta balita
tungkul sa panampalataya yu kan
Bapan Namalyari, alwan kay sa
Macedonia buy sa Acaya, nun a sa
kaganawan lugal. Kabay a yan na
kaylangan ipatanda sa mani tawu ya
tungkul sa panampalataya yu.
9 Silay nay mamibalita nu
parasaantu yukay tinanggap
mangêd buy nu parasaantu yun
tinalibatukan na pangulimên
yu sa mani diyusdiyusan amên
maglingkud sa pêtêg Bapan Namal-
yari ya nabyay.
10 Imbalita la êt ta mangêtêng
kaw sa pag-udung Anak nay ubat
sa langit, ya ayin kaatag nun a si
Jesus ya pinabyay nan nanguman.
Sabay siyay mamiligtas kantamu sa
lumatêng nga parusa.

2

Ya mani dinyag Pablo sa Tesalonica

1 Mani mapatêl, tanda yuy asê
nasayang nga pamaku yan kamuyu.
2 Tanda yu êt ta bayu kay naku
baysên, dinustak buy pinasakitan
kay sa balayan Filipos. Para
êt baysên na nalyari kanyan sa
balayan yu. Nuwa agyan malakêy
mamênbên kanyan, binyanan kay
Bapan Namalyarin kapas-êyan

nakêm amên maiaral yan kamuyuy
Mangêd da Balita tungkul kan Jesus.
3 Tagawan ya pan-iaral yan, pêtêg
buy ayin kay pan-isipin na ilitêp
kaw o manyag nadawak kamuyu.
4 Nun a kalabayan Bapan Na-
malyari ya intiwala na kanyan na
pangaral Mangêd da Balita. Kabay
parabaysên na pandaygên yan, al-
wan amên matula kanyan na mani
tawu, nun a si Bapan Namalyari
gawan siyay makakit lalên bêkê
tamu.
5 Tanda yu buy tandan Bapan
Namalyari ya a yan kaw kingwa sa
mangangêd da pagsabi, buy a kay
êt nakipagkaluguran kamuyu amên
makakwan pibandiyan yu.
6 A yan inêtêng nga dayêwên
yukay o dayêwên kay kaatag,
7 agyan dilag kay karapatan man-
anggap abitu bilang mani apostul
Jesu Cristu. Nuwa a kay nanyawad
agyan dakun sabêt kamuyu, nun
a inidu yan kaw kaparisun gisay
induy manaysay anak na.
8 Buy gawan sa pangidu yan ka-
muyu, matula kay namipatanda ka-
muyun Mangêd da Balita ubat kan
Bapan Namalyari. Alwan kay abiin,
nun a dinyag yan na kaganawan
maagyu yan amên masawpan kaw,
gawan kakaidwan yan kaw.
9 Mani mapatêl, tanda yu nu
parasaantu kay nagsipêg sa pag-
ubra yan allu buy yabi amên dilag
kay ikabyay kaban mangaral kay
kamuyun Mangêd da Balita ubat
kan Bapan Namalyari, gawan a yan
labay ya magin pabayat kay ka-
muyu.
10 Nakitan yu buy tandan Ba-
pan Namalyari ya malinis, matinêk
buy ayin makitan na nadawak sa
pamikiawyun yan kamuyun mani
manampalataya kan Jesus.
11 Tanda yu êt ta pikiawyunan
yan kaw kaparisun gisay mangêd da
bapa sa mani anak na.
12 Pinas-êy yan na nakêm yu,
pinatula buy inaralan yan kaw
amên bumyay kaw nanaspat kan
Bapan Namalyari. Siyay namêg
kamuyu amên miawyun kaw sa
mani tawuy pag-arian na buy sa
karangalan na.
13 Pawa kay êt magpasalamat kan
Bapan Namalyari gawan sabitun
tinanggap yuy pan-iaral yan ka-
muyu, pinaniwalan yuy si pan-iaral
yan sabay ya Sabin Bapan Namal-
yari, alwan sabin tawu. Buy ya sabi
na, sabay ya mamibayun biyay yun
manampalataya kan Jesus.
14 Mani mapatêl, ya man-
gadanasan yu, kaparisu êt
nadanasan mani manampalataya
kan Bapan Namalyari ya miaawyun
ya idi sa prubinsyan Judea. Pam-
pasakitan silan mani kaparisu lan
Judio gawan sa panampalataya la
kan Jesus. Buy amêsên, pampasak-
itan kaw êt kaparisu yu gawan sa
panampalataya yu.
15 Ya namati kan Jesus, kaparisu
nan Judio. Buy Judio êt ya na-
mati sa mani propeta sabitun nunan
panawun. Buy amêsên, ya mani
kaparisu yan Judio ya namipatas
kanyan. Abiin na mani kadawakan
na dinyag la, sabay ya ikatubag Ba-
pan Namalyari buy pangkalabanên
la pun na kaganawan tawu.
16 Alimbawa, mangaral kay
Sabin Bapan Namalyari sa mani
alwan Judio amên miligtas sila,
nuwa ya mani Judio, pawa lakay
pambênbênan. Sa pandaygên lan
abiin, naluyang pun nadagdagan na
mani kasalanan la anggan parusan
silaynan Bapan Namalyari!

Labay Pabloy mag-udung yan manguman sa Tesalonica

17 Mani mapatêl yan, agyan asê
pun nabuyut ta pamisyay tamu,
nasabêksabêk kay yan makitan kaw
manguman, tagawan idi kaw pun êt
sa isip yan.
18 Kabay labay yan mag-udung
baysên kamuyu, luyang nga siku,
si Pablo. Katiumnu yan nan labay
maku baysên, nuwa pawa kay
pambênbênan Satanas.

19 Labay yan mag-udung kamuyu,
gawan sikaw wa mam-in kasiglan
kanyan, ta dilag kay kapilmiyan
na pan-isundu yuy panampalataya
yu. Buy sa pag-udung Pangin-
uun tamun Jesu Cristu, sikaw wa
maipagmaragul yan sa arapan na.
20 Awu, sikaw wa pêtêg
karangalan buy kasiglan yan.

3

1 Kabay sên a kay ya makabata
gawan nasabêk kayan makitan kaw,
naisip yan na mangêd da magpa-
balag kay sa balayan Atenas,
2 ta si Timoteo tanay impalaku
yan baysên kamuyu. Patêl tamu
ya sa Panginuun buy kaawyun
yan maglingkud kan Bapan Namal-
yari, sa pangaral Mangêd da Balita
tungkul kan Jesu Cristu. Impalaku
yan ya baysên amên pas-êyên nay
nakêm yu buy panampalataya yu
3 amên ayin manalibatuk gawan
sa pamasakit ta pandanasên yu.
Tanda yina ya kalabayan Bapan Na-
malyari ya madanasan tamuy mani
pamasakit.
4 Tagawan sabitun idi kay pun
kamuyu, sinabi yan na kamuyuy
pilmin pisakitin kitamun mani
tawu. Buy tanda yuy pêtêg ga abiin
gawan abiin na mangadanasan yu
amêsên.
5 Kabay sên a kina makaêtêng
balita tungkul kamuyu, impalaku ku
si Timoteo baysên kamuyu amên
matandan nu nagpapakun nanay
panampalataya yu. Gawan miga-
ganaka kina kamuyu ta dat nailitêp
kawnan Satanas. Nu parabayduy
nalyari, kay sayang nga pagpagal
yan sa pangaral yan kamuyu.

Ya mangêd da balitan Timoteo tungkul sa mani taga Tesalonica

6 Amêsên, nakapag-udung nga si
Timoteoy ubat kamuyu. Mangêd
da imbalita na tungkul sa panam-
palataya buy pangidu yu. Imbalita
na êt ta pawa yukay maganaka.
Sinabi na êt ta nasabêk kaw mak-
itan yukay manguman, kaparisun
panabêk yan kamuyu.
7 Kabay agyan madanasan yan
na mani kasakitan buy pamasakit,
nipatêtbêk ka nakêm yan gawan
mangêd da imbalitan Timoteo
tungkul sa panampalataya yu.
8 Buy taganan sinumiglay nakêm
yan gawan natandan yan nay
manugêl kaw napas-êy sa panam-
palataya yu sa Panginuun Jesus.
9 Lubus kay magpasalamat kan
Bapan Namalyari gawan sa kasiglan
na indin yu kanyan sa pangêlêw na.
10 Allu buy yabi, buun nakêm kay
manalangin kan Bapan Namalyari
ya makitan yan kaw manguman,
gawan labay yan na maturwanan
kaw pun. Sa pakapakun baydu,
madagdagan pun na agyan sabêt
man na kulang sa panampalataya
yu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Tesalonica

11 Manalangin kay sa Bapa tamun
Namalyari buy sa Panginuun tamun
Jesu Cristu ya itas nay mamênbên
kanyan amên makalaku kay ka-
muyu baysên.
12 Labay yan êt ta dagdagan Pang-
inuun na pangidu yu amên luyang
kaw pun miiidu sa balang gisa
buy sa kaganawan tawu, kaparisun
pangidu yan kamuyu.
13 Buy sawpan nakaw pun êt
amên pumas-êy ya nakêm yu angga
sa allun pag-udung Panginuun Je-
sus, kaawyun ya kaganawan pinili
nan kay kana. Sa pakapakun baydu,
magin malinis kaw sa arapan Bapa
tamun Namalyari buy ayin makit ta
nadawak sa pangatawu yu.

4

Ya biyay ya kapapaidu kan Bapan Namalyari

1 Mani mapatêl yan, tinurwanan
yan kaw nu parasaantu kaw
bumyay kapapaidu kan Bapan
Namalyari, buy abiin na pandaygên

yu. Buy amêsên, sa lagyun
Panginuun Jesus, makisabi kay
kamuyun luyang yu pun isunduy
mangangêd da pandaygên yu.
2 Tagawan tanda yinay mani utus
Panginuun Jesus ya in-aral yan ka-
muyu.
3 Buy ati ya kalabayan Bapan Na-
malyari kamuyu ya magin malinis
kaw sa pangêlêw na. Kabay agana
kaw makikanayun.
4 Ya balang gisa, sêpat yan katan-
dan makiawyun sa sarili nan asawa
sa malinis sa paralan buy dilag
panggalang.*
5 Agana yu sunulun na kalabayan
lawini yu kaparisun pandaygên
mani tawuy asê mangilala kan Ba-
pan Namalyari.
6 Agana kaw manyag kasalanan sa
patêl yu sa kapamilatan panaman-
tala sa asawa na, tagawan parusan
Panginuun na manyag parabaysên,
kaparisun impatanda yan kamuyu
sabitun nuna pun.
7 Tagawan binêg kitamun Bapan
Namalyari amên bumyay malinis,
alwan amên bumyay madinat.
8 Kabay nu sisabêt man na asê
manunul sa aral la ati, alwan tawuy
a na sinunul, nun a si Bapan Na-
malyari ya mam-i kantamun Banal
la Ispiritu na.

9 Amêsên, tungkul sa pamiiidu yu
bilang mipapatêl kan Jesus, a yan
kawna kaylangan patandan pun,
tagawan tinurwanan kaw wan Ba-
pan Namalyari nu parasaantu yun
idun na balang gisa.
10 Pêtêg yabay ya pan-idun yuy
kaganawan mapatêl tamu baysên sa
prubinsyan Macedonia. Nuwa mak-
isabi kay kamuyun igit pun baysên
na pamiiiduy daygên yu.
11 Pagpilitan yun bumyay nap-
atêtbêk. Agana kaw kialam sa biyay
kaatag tawu. Sêpat mag-ubray
balang gisa, kaparisun intipan yan
kamuyu sabitun idi kay pun baysên
12 amên a yina kaylangan
manyawad sa kaatag para sa
ikabyay yu buy galangên kaw mani
tawuy asê pun manampalataya sa
Bapa tamun Namalyari.

Ya pag-udung Jesus

13 Mani mapatêl yan, labay
yan matandan yuy malyari sa
mani tawuy manampalataya kan
Jesus ya nati yana. Ta nu tanda
yuy pêtêg ga malyari, a kaw
wa malungkut kaparisun mani
tawuy ayin kapilmiyan tungkul sa
lumatêng nga panawun.
14 Ta sikitamu, maniwala kita-
mun nati si Jesus buy pinabyay
yan manguman Bapan Namalyari.
Kabay maniwala kitamu êt ta
pabyayên manguman Bapan Namal-
yari ya mani manampalatayay nati
yana amên iawyun na kan Jesus.
15 Gawan baysên, sabin yan
kamuyuy aral Panginuun Jesus
tungkul sa pag-udung na. Sikitamuy
mani nabyay pun sa allun pag-
udung na, a kitamu muna sa mani
nati ya mambêng kan Jesus.
16 Tagawan sa allun pag-udung
Jesus, malêngê tamuy masnêg ga
utus na. Malêngê tamu êt ta pagbêg
puun ang-el, buy ya tunuy patutut
Bapan Namalyari. Buy mismun
Panginuun Jesus ya magyêpa ubat
sa langit. Muna nan pabyayên na
mani nati ya nanampalataya kan
Jesus.
17 Pamakayari, sikitamun
nangabyay pun sa allun abitu,
biglên kitamun itag-ay sa mani ulap,
kaawyun na mani pinabyay nan
manguman. Sa pakapakun baydu,
sikitamun kaganawan, têgmên
tamu si Jesus baydu sa mani ulap.
Buy makaawyun kitamun Jesus un
ayin katganan.
18 Kabay pas-êyên yuy nakêm
balang gisa sa kapamilatan mani
aral la ati.

* **4:4 4:4** Malyari êt paradi: "Ya balang gisa, sêpat bumyay malinis buy katandan mamênbên sarili na un dilag panggalang."

5

Pawan nakal-an sa pallumatêng Jesus

1 Mani mapatêl yan, a yan na kaylangan isulat pun kamuyu nu sabêt ya uras o panawun pag-udung Jesus.
2 Tagawan tanda yuy bêngat yatan lumatêng kaparisun pallumatêng gisay manakaw nu yabi.
3 Kaban pansabin mani tawuy, "Ay salamat! Ayin gulu baydi kantamu buy ayin kitamun sêpat ikalimu," pakan sa a la tanda, bêngat tan lumatêng kallay kapalimuy parusa kaparisun gisay babayi ya manganak ya bêngat tan umilab ba bituka na. Taganan a silayna makaligtas sa lumatêng nga parusa!
4 Nuwa sikaw wa mapatêl yan sa panampalataya, a kaw wa mambumyay sa nadiglêm. Kabay sa biglan pag-udung Jesus kaparisun pallumatêng manakaw, a kawna mabigla.
5 Tagawan sikitamungan, mambumyay kitamina sa nasawang. Ayin kitamina sa nadiglêm gawan sakup kitamina sa allu buy alway nan sa yabi.
6-7 Kabay sêpat kitamun pawan nakaimata buy nakal-an buy pawan mapamênbên sa sarili. Agana kitamu makitbus sa mani mambumyay sa nadiglêm ya pawan mamabêlêw buy mapaglasing nu yabi buy ayin pamênbên sa sarili.
8 Nuwa sikitamu, idi yana sa nasawang. Kabay sêpat kitamun makatandan mamênbên sa sarili. Manugêl kitamun napasêy sa panampalataya buy sa pangidu tamu gawan abiin na bilang panagka sa pagaw tamu. Buy manugêl kitamun napilmi sa pamiligtas kantamun Bapan Namalyari gawan abiin na bilang elmet tamu.
9 Tagawan a kitamu pinilin Bapan Namalyari amên parusan na, nun a pinili na kitamu amên iligtas sa kapamilatan dinyag Panginuun tamun Jesu Cristu.
10 Si Jesus sabay siyay nati bilang kasagili tamu amên agyan nabyay kitamu pun o nati yana sa pagudung na, mabyay kitamun ayin katganan kaawyun na.
11 Kabay kaparisun pandaygên yu amêsên, isundu yun pas-êyên na nakêm buy panampalatayan balang gisa kamuyu.

Ya kapupusan tipan buy panganaka

12 Mani mapatêl yan, makisabi kay kamuyun galangên yuy mani tawuy pinilin Panginuun un mamunu kamuyu. Mibabata silan manawup buy mangaral kamuyu.
13 Galangên yu silan pêtêg buy idun gawan sa pandaygên la para sa ikakangêd yu. Buy pagpilitan yun magin mangêd da pamikiawyun yu sa balang gisa.
14 Mani mapatêl yan, makisabi kay êt kamuyun sabyanan yuy mani matamad amên sumipêg sila. Ya mani asê napas-êy ya nakêm, pas-êyên yu sila. Ya mani tawuy mayna pun sa panampalataya, sawpan yu sila. Buy pibabatan yu silan kaganawan.
15 Nu dilag nanyag nadawak kamuyu, agana yuya ablasên, nun a pagpilitan yun manyag mangêd sa balang gisa buy para êt baydu sa kaganawan tawu.
16 Pawa kaw matula.
17 Pawa kaw êt manalangin.
18 Sa kaganawan mangapalyari sa biyay yu, magpasalamat kaw kan Bapan Namalyari gawan abiin na kalabayan na para kamuyun nakibêtêk kan Jesu Cristu.
19 Agana yu bênbênan na panipadyag Ispiritun Bapan Namalyari sa biyay yu.
20 Buy agana yu êt uyamên na pan-ipasabin Ispiritu sa mani mamipatandan sabin Bapan Namalyari.

21 Nun a usisên yun mangêd da
kaganawan aral amên matandan yu
nu pêtêg ubat kan Bapan Namal-
yari. Ya mangêd da aral la ubat kan
Bapan Namalyari, itanêm yu sa bêkê
yu.
22 Buy lisyan yuy kaganawan
nadawak.
23 Mani mapatêl, si Bapan Na-
malyari ya sabay ya pangubatan
kapatêtbêkan, lubus nan linisin na
biyay yu buy illagan nay buun pan-
gatawu yu, ya ispiritu, kaladwa, buy
lawini yu amên ayin makitan na
nadawak sa pangatawu yu sa allun
pag-udung Panginuun tamun Jesu
Cristu.
24 Si Bapan Namalyari ya namêg
kamuyu, daygên nay abiin gawan
tapat ya.
25 Mani mapatêl yan, manalangin
kaw êt kan Bapan Namalyari para
kanyan.
26 Buun nakêm kaw miaapêt bi-
lang mipapatêl kan Cristu.
27 Mani mapatêl, sa lagyun Pang-
inuun Jesus, makisabi yaku ka-
muyun basên yuy sulat ta ati sa
kaganawan mapatêl tamu baysên.
28 Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan na kangêdan Pangin-
uun tamun Jesu Cristu.

Ya Ikalwan Sulat Pablo sa mani taga TESALONICA

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si Silas
buy si Timoteo.
Nagpapakun kawnay mani mapatêl yan ya manampalatayay miaawyun ya idi baysên sa Tesalonica ya nakibêtêk kan Bapa tamun
Namalyari buy sa Panginuun Jesu
Cristu.
2 Labay yan ya manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan
na ubat kan Bapan Namalyari buy
sa Panginuun Jesu Cristu.

Ya pagpasalamat Pablo

3 Mani mapatêl yan, pawa kay
magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan kamuyu. Ta abiin
na sêpat yan daygên gawan kaban
kabuyutan, pupumas-êy ya panampalataya yu kan Cristu buy lulumalêy pangidu yu sa balang gisa.
4 Kabay pan-ipagmaragul yan kaw
sa mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun sa
magmikakanayun na lugal. Panisabi yan kallay pan-isundu yuy
panampalataya yu kan Jesu Cristu
buy nibabata kaw agyan pawa kaw
pan-usigin buy pampasakitin mani
tawuy asê manampalataya kana.
5 Sabay ya abiin ya magpapêtêg
ga matinêk ka pangukum Bapan
Namalyari. Tagawan na pamibabata yu sa mani kasakitan gawan
sa panampalataya yu kan Bapan
Namalyari, abiin na magpapêtêg ga
miawyun kawna sa mani tawuy pagarian na.
6 Daygên Bapan Namalyari ya
nanaspat nan daygên. Ta parusan
nan kasakitan na mani mamasakit
kamuyu.
7 Buy sikaw wa pampasakitan la,
biyan nakaw kapaynawan kaawyun
yan. Daygên Bapan Namalyari ya
abiin sa allun pallumatêng Panginuun Jesus ubat sa langit, kaawyun
nay makapangyarian nan mani angel. Lumatêng si Jesus un napalitêngan manggilud da apuy,
8 buy parusan nay mani asê
mangilala kan Bapan Namalyari buy
asê manunul sa Mangêd da Balita
tungkul sa Panginuun tamun Jesus.
9 Parusan sila sa ayin katganan
na kasakitan buy ipapawa sila sa
Panginuun, buy a layna makitan na
dakilay kapangyarian na.
10 Malyari ya abiin sa allun pallumatêng Jesus buy sa allu êt abitu,
ulimênên ya buy parangalên yan
mani pinili nan kay kana, ya ayin
kaatag nun a ya kaganawan manampalataya kana. Kaawyun lakaw
mangulimên kana, gawan naniwala
kaw sa in-aral yan kamuyu.
11 Kabay pawa kay manalangin
kan Bapan Namalyari para kamuyu.
Manalangin kay ya sawpan nakaw
bumyay matinêk bilang mani binêg
nan mani tagasunul na. Buy panyawarên yan êt ta sawpan nakaw
sa kapamilatan kapangyarian na
amên madyag yuy kaganawan mangangêd da labay yun daygên gawan
sa panampalataya yu.
12 Sa parabaysên na paralan, maparangalan ya Panginuun tamun Jesus gawan kamuyu, buy parangalên
nakaw ayun sa kangêdan Bapa
tamun Namalyari buy Panginuun
Jesu Cristu.

2

Ya mani malyari bayu mag-udung si Jesus

1 Mani mapatêl yan, dilag kay
pun sabin tungkul sa pag-udung
Panginuun tamun Jesu Cristu buy sa
pamitipun na kantamu.
2 Pansabin yan kamuyuy agana
kaw migaganaka o naalipusan nu
mabalitan yuy inlumatêng ngay
Panginuun. Agana kaw maniwala
agyan sabin mani tawuy nabalitan
o nabasa lay abiin sa gisay sulat

ta ubat kanyan. Agyan sabin la pun na Ispiritun Bapan Namalyari ya nipatanda kallan inlumatêng nga si Jesus, agana kaw maniwala.

3 Agana kaw êt paipurayit kalla agyan dakun sabêt ta sabin o daygên la. Ta asê lumatêng nga Panginuun Jesu Cristu anggan asê pun magumpisay sadyay pamikilaban mani tawu laban kan Bapan Namalyari buy anggan asê pun lumtaw wa nadawak ka tawuy manalangsang sa kaganawan utus Bapan Namalyari. Ya nadawak ka tawun abiin, intakday na sa ayin katganan na kaparusan.

4 Mapagkalaban nay kaganawan pangkilalanên lan namalyari o pansimbên la buy itag-ay nay sarili na sa kaganawan abiin. Sumun ya sa Templun Bapan Namalyari buy miknu ya baydu amên ipakilala nay sarili nan siyay Namalyari.

5 Ya kaganawan insulat ku amêsên, sinabi kina kamuyu sabitun kaawyun yukay pun baysên. Uysiyan a yuya maganaka ta?

6 Asê pun lumtaw wa nadawak ka tawu gawan dilag pun mamênbên kana buy tanda yu nu sabêt ta mamênbên kana. Buy tanda yu êt ta nu lumatêng ngay uras ya nakal-an, baydu yapun lumtaw sa mani tawu.

7 Nuwa agyan asê pun manlumtaw wa nadawak ka tawu, paliim man manyag nadawak ya kapangyarian na baydi sa babun luta. Buy a yapun lumtaw anggan asê pun pan-itas ya mamênbên kana.

8 Nu ayin nan mamênbên kana, lumtaw wina. Nuwa sa pagudung Panginuun Jesus, patin nay nadawak ka tawun abiin sa kapamilatan sawang na. Buy sa kapamilatan gisay kayup na, bêngat yatan mapanat.

9 Sa pallumtaw nadawak ka tawu, idi kanay kapangyarian Satanas amên manyag yan kaganawan mamakapilitêp pa mani imala buy mamakaupapas ya bagay.

10 Daygên nay kaganawan pamilitêp sa mani tawuy mipakabili sa ayin katganan na kaparusan. Parusan sila gawan ayin silan pamaulaga buy pananggap sa kapêtêgan ya makapiligtas kalla.

11 Kabay paulayên silaynan Bapan Namalyari ya mipapakalitêp amên maniwala sila sa alwan kapêtêgan.

12 Daygên Bapan Namalyari ya abiin amên ya kaganawan nangidu sa kadawakan buy asê kalabay maniwala sa kapêtêgan tungkul kan Jesus, maatulan nan parusa.

Pinili kitamu amên miligtas

13 Mani mapatêl yan na kakaidwan Panginuun, pawa kay magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan kamuyu. Ta abiin na sêpat yan daygên gawan* bayu na pun dinyag ga babun luta, pinili na kawnan miligtas sa kapamilatan Ispiritu nay mallinis sa bêkê yu buy sa kapamilatan panampalataya yu sa kapêtêgan.

14 Abiin na kaganawan sangkan ya binêg kaw Bapan Namalyari sa kapamilatan Mangêd da Balita ya in-aral yan kamuyu amên miawyun kaw sa karangalan Panginuun tamun Jesu Cristu.

15 Kabay mani mapatêl, papasêyên yuy panampalataya yu buy itanêm yu sa bêkê yu ya mani kapêtêgan na in-aral yan buy insulat yan kamuyu.

16-17 Amêsên, labay yan na patulên buy pas-êyên kaw Panginuun tamun Jesu Cristu buy Bapa tamun Namalyari. Kaidwan kitamun Panginuun buy siyay nam-i kantamun ayin katganan na kasiglan buy kapilmiyan gawan sa kangêdan na. Labay yan na pas-êyên nay nakêm yu amên pawan mangêd da pansabin yu buy pandaygên yu.

* **2:13 2:13** Malyarin paradi êt ta labay sabin, gawan pinili nakaw amên mumunan biyan kaligtasan.

3

Manalangin kaw para kanyan

1 Buy amêsên na mapatêl yan,
manalangin kaw para kanyan amên
maikamut yan maibalitay Sabin
Panginuun sa malakêy lugal. Buy
manalangin kaw êt ta tanggapên
mani tawuy sabi na un dilag pang-
galang, kaparisun pananggap yu.
2 Manalangin kaw êt ta miligtas
kay sa mani nangadadawak ka tawu
buy sa mani tawuy makasalanan,
gawan malakêy tawuy asê mani-
wala sa Mangêd da Balita.
3 Nuwa tapat ta Panginuun. Pas-
êyên nay nakêm yu buy iillag nakaw
kan Satanas.
4 Gawan sa Panginuun, taganan
maniwala kay ya pawa yun pan-
sunulun buy pan-isundu yu pun êt
daygên na mani in-utus yan ka-
muyu.
5 Labay yan ya sawpan kaw
Panginuun amên makit sa biyay
yuy pangidun Bapan Namalyari buy
amên mapibabatan yuy kasakitan
kaparisun pamibabatan Cristu.

Ya utus tungkul sa mani matamad

6 Mani mapatêl yan, sa lagyun
Panginuun tamun Jesu Cristu, pan-
iutus yan kamuyuy agana kaw maki-
awyun sa sisabêt man na mapatêl
kan Cristuy mangatamad buy asê
kalabay manunul sa mani in-aral
yan kamuyu.
7 Tanda yuy kaylangan yun tubsun
na dinyag yan sabitun idi kay pun
baysên kamuyu, ya a kay nagtamad.
8 Buy a kay êt nakiêkan kan sis-
abêt man un ayin bayad, nun a
nag-ubra kay allu buy yabi amên
a kay pabayat agyan kansabêt man
kamuyu.
9 Tanda yuy dilag kay karapatan
manyawad sawup kamuyu. Nuwa a
kay nanyawad, nun a nag-ubra kay
amên magin mangêd da alimbawa
kay ya sêpat yun tubsun.
10 Sabitun kaawyun yukay pun,
sinabi yan kamuyuy agana yu pakan
na sisabêt man na tawuy asê kal-
abay mag-ubra.
11 Pan-ipaganaka yan kamuyuy ati
gawan nabalitan yan na dilag dakun
umnu kamuyuy a kalabay mag-ubra
buy ayin silaynan pandaygên nun
a manunggun makialam sa biyay
kaatag.
12 Kabay sa lagyun Panginuun
Jesu Cristu, masipit yan pan-iutus
sa mani tawun abiin ya mag-ubra
sila buy agana silayna makialam sa
biyay kaatag.
13 Buy sikaw waman na mani ma-
patêl yan, agana kaw sumawa sa
panyag mangêd.
14 Dat dilag baysên kamuyuy asê
kalabay manunul sa pansabin yan
sa sulat ta ati. Nu parabaydu, tan-
danên yu nu sisabêt ya buy agana
kaw makiawyun kana amên mi-
pakadêng-êy ya.
15 Nuwa agana yuya ituwad kapati
yu, nun a itutu yuya bilang patêl yu
kan Cristu.

Ya kayaryan sabin Pablo sa mani taga Tesalonica

16 Mani mapatêl, ya Panginuun
Jesu Cristu ya sabay ya pangu-
batan kapatêtbêkan, siyay mam-
i kamuyun kapatêtbêkan sa ka-
ganawan panawun, agyan sabêt ta
madanasan yu buy pawa nakaw
awyunan kaganawan.
17 Ya kayaryan ati ya sulat, siku
mismu si Pabloy nanulat kaparisun
pandaygên ku sa balang sulat ku.
Pandaygên kuy ati amên matandan
yuy ubat kangkuy sulat ta ati. Paradi
ya panulat ku.
18 Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan na kangêdan Pangin-
uun tamun Jesu Cristu.

Ya Nunan Sulat Pablo kan TIMOTEO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa utus Bapan Namalyari
ya Mamiligtas kantamu buy si Cristu
Jesus ya kapilmiyan tamu.
2 Kakaidwan kun Timoteo ya anak
ku sa panampalataya, labay kuy
manugêl kamuy kangêdan, lunus,
buy kapatêtbêkan na ubat kan Ba-
pan Namalyari buy kan Jesu Cristu
ya Panginuun tamu.

Patanda sa mali ya aral

3 Timoteo, manugêl ka pun baysên
sa Efeso, kaparisun pikisabi ku
kamu bayu waku napapakun sa
Macedonia. Ta dilag dakun umnu
sa mani manampalataya sa Efeso ya
mangaral alwan pêtêg. Pikisabi ku
kamuy sêpat mu silan bênbênan.
4 Buy sabyanan mu silan agana
layna sayangên na uras la sa mani
kwentuy ayin kapukatan ya naubat
pun sa mani ninunu la, buy sa
pangêlêw lan makarang nga lis-
taan mani ninunu la. Ta abiin
na pangubatan pamisusubakan buy
asê makasawup kallay abiin amên
matandan na kalabayan Bapan Na-
malyari. Gawan kay matandan
tamuy kalabayan na sa kapamilatan
panampalataya tamu.
5 Parabaysên na pan-iutus ku
amên miiidu sila sa balang gisa.
Madyag lay abiin nu malinis ya bêkê
la, mangêd da nakêm la, buy pêtêg
ga panampalataya la.
6 Dilag kitamun dakun umnuy
kaawyun na nagpabukut sa mani
mangêd da ugalin abiin buy pawa
silan makisubakan sa ayin ka-
pukatan.
7 Labay lan magin manurun Kau-
tusan na impasulat kan Moises,
nuwa a la mapukatan na pansabin
la agyan pan-ipilit lan pêtêg ga pan-
iaral la.
8 Tanda tamuy mangêd da Kautu-
san nu panggamitin tamu sa ustuy
paralan.
9 Sêpat tamun ganakên na indin
na Kautusan alwan para sa mani
matinêk nun a para sa mani mal-
labag sa Kautusan, asê magpasakup
sa mani nagtungkulan buy asê kal-
abay mangilala kan Bapan Namal-
yari, mapanyag kasalanan, a la
labay ya kabanalan, asê manggalang
kan Bapan Namalyari, mani mamati
sa sarilin mangatwa buy mamatin
tawu.
10 Indin êt ta Kautusan para sa
mani makikanayun buy sa lawyaki
ya makitakês sa kaparisu lan liyaki,
mani manakaw kaparisu lan tawu
amên isaliw buy ipaipus sa kaatag
tawu, mani mapaglaram buy mani
magpapêtêg sa alwan kapêtêgan,
buy para êt taman sa kaganawan
tawuy manalangsang sa ustuy aral
tungkul kan Jesu Cristu.
11 Ya Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus, ubat kan Bapan Namal-
yari ya dakila buy kapapaulimên.
Buy intiwala na kangkuy Mangêd da
Balitan abiin amên ipatanda ku sa
mani tawu.

Ya lunus Bapan Namalyari kan Pablo

12 Magpasalamat taku kan Cristu
Jesus ya Panginuun tamu ya nam-
in pas-êy kangku amên maglingkud
kana. Pinili nakun maglingkud
kana gawan intuwad nakun ma-
pagtiwalan,
13 agyan dinustak kuya sabitun
nuna. Alwan kay abiin, inusig ku
êt buy pinasakitan na mani man-
ampalataya kana. Nuwa paraman
baydu, kinalunusan naku pun Ba-
pan Namalyari gawan nadyag kuy
abitu sabitun a ku pun manam-
palataya kana buy indap ku nu us-
tuy pandaygên ku.
14 Taganan pêtêg baynan ayin ka-
parisuy kangêdan na indin Pangin-
uun tamu! Indin na êt kangkuy

pangidu buy panampalataya, ka-
parisun pan-idin na sa kaganawan
tawuy nakibêtêk kan Cristu Jesus.
15 Ati ya kapêtêgan na sêpat pani-
walan kaganawan. “Naku si Jesu
Cristu baydi sa babun luta amên
iligtas ya mani makasalanan.” Buy
siku si Pablo ya pinakamakasalanan
sa kaganawan makasalanan.
16 Nuwa kinalunusan nakun Ba-
pan Namalyari amên maipakit Jesu
Cristu nu parasaantu nan piba-
batan na mani tawuy makasalanan.
Taganan sikuy pinakamakasalanan.
Kabay ya pamatawad kangkun Je-
sus magin alimbawa sa sisabêt man
na manampalataya kan Jesus ya
mabiyan biyay ya ayin katganan.
17 Ulimênên buy parangalên tamu
kanuman na gigisay Bapan Namal-
yari. Sabay siyay mag-ari kanuman,
ayin kamatyan, buy asê mangakit.
Awuy Panginuun!
18 Timoteo ya anak ku sa panam-
palataya, ya pan-itipan ku kamu,
kaparisu sa impatandan mamunu
sabitun nuna ya impasabin Ba-
pan Namalyari kalla tungkul kamu.
Agana mu litêpên na sinabi la
tungkul kamu amên napas-êy ya
nakêm mun itanggul la kapêtêgan
sa mani manalangsang kamu.
19 Isundu muy panampalataya mu
buy pagpilitan mun pawan malinis
ya nakêm mu. Gawan dilag gan
mani tawuy a layna pansunulun na
mangêd da nakêm la. Sa paka-
pakun baydu, sinira lay nay panam-
palataya la.
20 Parabaysên êt ta nalyari kallan
Himeneo buy si Alejandro. Kabay
impabaala ku silayna kan Satanas
amên agana silayna manguman
mandustak kan Bapan Namalyari.

2

*Ya tungkul sa panalangin buy us-
tuy ugalin mani babayi*

1 Amêsên, bayuy kaganawan,
makisabi yaku kamuyun manalan-
gin kaw kan Bapan Namalyari
para sa kaganawan tawu un dilag
pagpasalamat. Buy yawarên yu kan
Bapan Namalyari ya sawpan buy
pagpalên na sila sa mani kaylangan
la.
2 Manalangin kaw êt kana para
sa kaganawan nagtungkulan buy sa
nipagkapangyarian amên bumyay
kitamun napatêtbêk buy ayin
gulu kaban manunul kitamu sa
kalabayan Bapan Namalyari buy
mapanggalang kitamu sa kaparisu
tamu.
3 Mangêd da parabaysên na
panalangin ta kapapaidu kan Bapan
Namalyari ya Mamiligtas kantamu.
4 Gawan labay nan miligtas ya
kaganawan tawu buy matandan lay
kapêtêgan,
5 tagawan gigisay Bapan Namal-
yari buy gigisay mamilatan kan Ba-
pan Namalyari buy sa mani tawu.
Ayin kaatag mamilatan nun a kay si
Jesu Cristu ya nadyag tawu.
6 Indin Jesu Cristuy biyay na amên
atbusun nay kaganawan tawu sa
parusa gawan sa mani kasalanan
la. Nalyari ya abiin sa panawun
na intakdan Bapan Namalyari buy
sa pakapakun baydu, impatanda
nay kalabayan nay miligtas ya ka-
ganawan tawu.
7 Abiin na sangkan na pinili
nakun magin apostul, mangaral,
buy manuru sa mani alwan Judio
tungkul sa panampalataya kan Je-
sus buy sa kapêtêgan tungkul kana.
Awu! Pêtêg ga pansabin ku, a ku
maglaram.
8 Kabay sa balang lugal la
pagtipunan yun mani manam-
palataya, labay kuy manalangin
na mani lawyaki un nakatag-ay ya
gamêt la. Buy sêpat malinis ya
nakêm la, ayin tubag o pamikisub-
akan sa kaparisu la.
9 Labay ku êt ta masalaysay
buy matingkup pa mani babayi sa
pagyaming la, buy a la pipilalun na
pamakangêd lan sabut la. Agana
sila misulud makamal la yaming o
makamal la têkay ya gintu.

10 Nun a ipakit lay mangangêd da
diyag ga sêpat makit sa mani babayi
ya magsabin manampalataya sila
kan Bapan Namalyari.
11 Buy nu dilag mangaral sa pami-
titipun yu, ya mani babayi, sêpat
silan magpasakup buy mallêngê.
12 A ku pasawên na mani babayi
ya mangaral buy mamunu sa mani
lawyaki. Ya sêpat lan daygên, kay
nangimbêk.
13 Tagawan nunan dinyag si Adan
bayu si Eva,
14 buy alwan si Adan na napurayit
Satanas, nun a si Evay napurayit buy
nallabag sa utus Bapan Namalyari.
15 Paraman baydu, miligtas*
ya mani babayi sa kapamilatan
panganak, nu isundu lay panam-
palataya, pangidu, malinis sa
pamibiyaybiyay, buy mangêd da
ugali.

3

Ya ugalin mani mamunu sa mani manampalataya

1 Pêtêg ga panabin, "Ya kalabay
mamunu sa mani manampalataya
kan Jesu Cristu, mangêd da labay
nan daygên."
2 Amêsên ya liyaki ya pilinin mun
mamunu, kaylangan ayin makitan
na nadawak kana, gigisay asawa
na, katanda yan mamênbên sarili
na, buy katanda ya êt mangisip nu
sabêt ta mangêd nan daygên. Sêpat
yan panggalangên mani tawu, pawa
yan mapananggap kaparisu na, buy
katanda yan manuru.
3 Kaylangan a ya maglasing, a ya
mapanubag nun a naayup-up ya, a
ya êt makipati, buy a ya lupan pera.
4 Kaylangan mangêd ya êt ma-
munu sa pamilya na, panggalangên
buy pansunulun yan mani anak na.
5 Ta nu a ya katandan mamunu
sa sarili nan pamilya, ipakun nan
mamunun mangêd sa mani manam-
palataya kan Jesus?
6 Ya kalabay mamunu, dapat man-
aynan manampalataya. Gawan nu
asê, dat kay makapagpadayêw kana
buy parusan yan Bapan Namalyari
kaparisun nalyari kan Satanas.
7 Sêpat ya êt panggalangên mani
tawuy asê manampalataya amên
ayin silan masabi laban kana buy
amên a ya manabu sa paratay Sa-
tanas.

Ya ugalin mani manampalatayay maglingkud

8 Para êt taman baydu sa mani
pilinin mun maglingkud sa mani
manampalatayay miaawyun, kay-
langan panggalangên sila buy pêtêg
ga pagsabi la. A sila maglasing buy
a sila lupan pera.
9 Sêpat lan pakapalanên un dilag
malinis ya nakêm ya kapêtêgan
na impatandan Bapan Namalyari
tungkul sa panampalataya kan
Cristu.
10 Kaylangan subukun pun sila
bayu pilinin. Nu ayin makitan
na nadawak kalla, malyari silan
maglingkud.
11 Para êt bayduy mani babayi
ya maglingkud,* sêpat sila êt
panggalangên kaatag, asê magsabin
ikasiran kaparisu lan tawu, katanda
silan mamênbên sa sarili la, buy
mapagtiwalan sa kaganawan bagay.
12 Ya mani maglingkud sa mani
manampalatayay miaawyun, sêpat
kay gigisay asawa la buy katanda
silan mamunu sa sarili lan pamilya.
13 Pêtêg baynan, ya mani mangêd
maglingkud, pilmin galangên silan
mani tawu buy pupumas-êy ya
nakêm lan magpapêtêg tungkul sa
panampalataya la kan Cristu Jesus.

Ya kapêtêgan na paniwalan tamu

14-15 Pan-asaan kuy asê mapêng,
makalaku waku baysên kamuyu.
Nuwa insulat ku pun na mani tipan
na ati amên nu a ku tambêng
milaku baysên, matandan mu nu
sabêt ta sêpat ugali tamu bilang

* **2:15 2:15** Malyari êt paradi: Miligtas sa mani babayi sa kapamilatan panganak la. * **3:11 3:11** Malyarin paradi êt ta labay sabin: ya mani asawa lay babayi.

pamilyan Bapan Namalyari. Sikitamuy manampalataya sabay ya mani tawun Bapan Namalyari ya nabyay. Maiparisu kitamu sa napas-êy ya tarêk bali, gawan sikitamuy pinitiwalan Bapan Namalyarin mamitanggul sa kapêtêgan tungkul kan Jesu Cristu amên asê ibayun dakun sisabêt man na kapêtêgan.

16 Pêtêg baynan mamakaupapas
ya kapêtêgan na paniwalan tamu:
Nagpakit si Jesus sabitun nagin tawu
ya.
Pinagpapêtgan yan Ispiritun
Bapan Namalyari ya matinêk
ya.
Nakitan yan mani ang-el,
buy imbalita ya sa buun babun
luta.
Pinaniwalan yan malakêy tawu,
buy intag-ay ya sa langit.

4

Ya mani mangaral alwan pêtêg ga aral

1 Nalinaw wa pansabin Ispiritun Bapan Namalyari, "Lumatêng lanuy allu ya dilag mani tawuy magpabukut sa panampalataya la kan Bapan Namalyari buy sunulun lay kalaraman na pan-ipaisip kallan mani nadawak ka ispiritu."

2 Ya kalaraman na abiin sabay ya pan-iaral mani tawuy mapagtalingkayu buy mapaglaram. Agyan manyag silan nadawak, ayin kallay abitu gawan ayin silaynan dêng-êy.

3 Sa pangaral la, pansabin lay bawal la mag-asawa buy pan-ibawal la êt ta dakun umnuy kalasin pangkanên. Pakan na pangkanên na pan-ibawal la, dinyag êt Bapan Namalyari amên kanên un dilag pagpasalamat ta mani manampalatayay magtandan kapêtêgan.

4 Gawan ya kaganawan dinyag Bapan Namalyari, mangêd buy a kitamu sêpat paaku nun a tanggapên tamun dilag pagpasalamat.

5 Tagawan inlinis say mani abiin sa kapamilatan Sabin Bapan Namalyari buy sa panalangin tamu.

Ya mangêd da alipên Jesu Cristu

6 Kabay nu ituru muy mani aral la abiin sa mapatêl tamu, pakadyag kan mangêd da maglingkud kan Cristu Jesus. Buy kaban mangaral ka kalla, luyang pun madagdagan na pangintindi mu sa kapamilatan kapêtêgan panampalataya tamu buy sa mangêd da aral la pansunulun mu.

7 Nuwa agana mu sayangên na uras mu sa mani kwentun mani ninunu yuy ayin kapukatan buy asê kapapaidu kan Bapan Namalyari, nun a si daygên mu, sanayên muy nakêm mu sa panunul sa kalabayan Bapan Namalyari.

8 Dilag mangêd da nabang nga pamisanay buy pamapas-êy lawini. Nuwa mas maragul ya nabang nu sanayên tamuy nakêm tamu sa panunul sa kalabayan Bapan Namalyari. Gawan makakangêd kantamuy abiin, alwan kay sa biyay tamu amêsên nun a sa biyay ya lumatêng.

9 Pêtêg ga pansabin ku buy sêpat tanggapên kaganawan buy paniwalan.

10 Buy abiin êt ta sangkan na magsipêg kitamu buy mapamibabata sa pangaral sa mani tawu, gawan dilag kitamun kapilmiyan kan Bapan Namalyari ya nabyay ya siyay Mamiligtas kaganawan tawu, luyang nga sa mani manampalataya kana.

11 Timoteo, ya kaganawan intipan ku kamu, iaral mu baysên buy ipadyag sa mani kaparisu mun manampalataya.

12 Pagpilitan mun magin mangêd kan alimbawa sa mani manampalataya, sa pagsabi mu, sa ugali, sa pangidu, sa panampalataya, buy sa malinis ya pamibiyaybiyay amên ayin magsabin nadawak kamu agyan anak ka pun.

13 Kaban ayin naku pun baysên, iubus muy panawun mu sa pamasan Kasulatan Bapan Namalyari sa mani tawu, sa panurun labay sabin abiin buy sa pangaral.

14 Gamitin muy kaagyuwan na
indin kamun Ispiritun Bapan Na-
malyari buy agana mu paulayan.
Natanggap muy abitu sabitun im-
paluntun mani mamunuy gamêt la
kamu buy impatanda lay sabi ya im-
pasabin Bapan Namalyari tungkul
kamu.
15 Kabay idin muy sarili mu sa
panyag abiin amên makitan ka-
ganawan na luyang pun mamangêd
da paglingkud mu kan Bapan Na-
malyari.
16 Pakapalanên muy pamibiyay-
biyay buy pangaral mu. Daygên
muy mani intipan ku amên miligtas
ka buy mani mallêngê kamu.

5

Ya panggalang sa balang gisa

1 Ya liyaki ya tuwa kamu, agana
muya pagsabyanan mangasakit,
nun a pakisabyan muyan naayup-
up kaparisun pamakisabi mu sa
bapa mu. Ya mani bayun anak ka
lawyaki, ituwad mu silan patêl mu.
2 Ya mani tuway babayi, galangên
mu sila kaparisun panggalang mu
sa indu mu. Buy ya mani bayun
anak ka babayi, agana mu idawak
ka isip mu kalla nun a ituwad mu
silan patêl mu.

Ya mani tipan tungkul sa mani nabal-uy babayi

3 Ya mani nabal-uy babayi baysên
na ayin nan kamag-anak ka man-
aysay kalla, sawpan yu sila buy
galangên.
4 Nuwa nu dilag nabal-uy nag-
anak o apu, silay sêpat manaysay
kana. Sêpat lan matandan na
abiin na pinakamaulagay sêpat lan
daygên bilang manampalataya kan
Bapan Namalyari. Sa pakapakun
baydu, maablasan lay dinyag man-
gatwa la kalla. Abiin na kapapaidu
kan Bapan Namalyari.
5 Ya nabal-uy ayin nan taganan
manaysay kana, kay si Bapan
Namalyari tanay pagtiwalan na.
Allu buy yabi yan manalangin buy
manyawad yan sawup kana.
6 Nuwa ya nabal-uy pawan kay
sarilin kalabayan nay pansunulun
na, nati yina sa pangêlêw Bapan
Namalyari agyan nabyay yapun.
7 Kabay iaral muy mani tipan na
ati sa mani mapatêl baysên amên
ayin masabin nadawak laban kalla.
8 Nu sisabêt man na asê kal-
abay manaysay sa mani kamag-anak
na, luyang nga sa sarili nan pam-
ilya, pinagbukutan naynay panam-
palataya na kan Jesus. Sa paka-
pakun baydu, mas makasalanan ya-
pun sa mani asê manampalataya.
9 Amêsên, ya iawyun mu sa lis-
taan mani nabal-uy babayi ya saw-
pan yu, kay abitu silay anêmmapuy
tawun na idad patag-ay buy abitu
silay nagin tapat sa asawa la.*
10 Sêpat pikatandan silan mani
tawu gawan sa mangangêd da
diyag la, kaparisun mangêd da
pamaragul la sa mani anak la,
pawan mapananggap sa kaparisu,
buy maglingkud sila sa mani ka-
parisu lan pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana. Sêpat sila êt ma-
panawup sa mani mangaylangan,
buy pawa silan manyag mangêd.
11 Nuwa agana mu iawyun sa
listaan mani nabal-uy anak pun,
gawan nu a la mabênbênan na
matanam lawini la, manguman
silan mag-asawa. Sa pakapakun
baydu, mapaulayan lay paglingkud
la sa Panginuun Jesu Cristu.
12 Nu malyari ya abiin, man-
gasalanan sila gawan binukutan lay
nunan pangaku la ya maglingkud sa
Panginuun Jesus.
13 Kabay agana mu sila iawyun
sa mani nabal-uy pansawpan
yu gawan kay makatanda silan
tumamad buy kay manayang ta
silan panawun sa pamaku la sa
binalibalin magkuwentun ayin
kapukatan, mapakyalam sa biyay

* **5:9 5:9** Buy si gisay labay pun êt sabin, mimisan yan nag-asawa sa buun biyay na.

kaatag, buy magsabin asê sêpat sabin.
14 Kabay para kangku, mangêd pun na mag-asawan manguman na mani nabal-uy anak pun amên makaanak sila buy lingunun lay sarili lan pamilya. Sa pakapakun baydu, ayin masabin nadawak ka mani manalangsang kantamu.
15 Pansabin kuy ati gawan dilag dakun umnuy nabal-uy babayi ya nagpabukut ta sa panampalataya la buy amêsên manunul lana kan Satanas.
16 Nuwa nu dilag babayi ya manampalataya kan Bapan Namalyari buy dilag yan kamag-anak ka nabal-uy tuway na, kay sêpat ta siya tay manaysay sa nabal-u. Sa pakapakun baydu, asê mabayatan na mani manampalatayay miaawyun sa panaysay kana, nun a ya sawpan la, kay abitu sila tanay nabal-uy idi sa listaan na ayin nan taganan manawup kalla.

Ya mani tipan tungkul sa mamunun mani manampalataya

17 Tungkul la êt taman sa mamunun mani manampalataya kan Bapan Namalyari, nu mangêd da paglingkud la, sêpat silan galangên buy biyan silan nukad da sawup sa mani kaylangan la, luyang ngay mani masipêg manuru buy mangaral Sabin Bapan Namalyari.
18 Tagawan idi sa Kasulatan,
"Kaban manara ya baka, gana mu sêl-an na bêbêy na"† amên makaêkan ya.
Buy sinabi pun êt,
"Sêpat biyan upay mani magubra."‡
19 Gana mu paniwalan na manangkan sa gisay mamunu sa mani manampalataya nu ayin magpapêtêg ga luwa o tatluy nakakit.
20 Buy tungkul laman sa tawuy mangasalanan buy a na labay pagbukutan na kasalanan na, sabyanan muya sa arapan kaganawan manampalataya amên malimun makitbus kanay kaatag.
21 Timoteo, sa pangêlêw Bapan Namalyari buy kan Cristu Jesus buy sa pangêlêw mani ang-el ya pinili na, pan-iutus ku kamuy sunulun muy mani tipan na abiin un ayin pampilinin buy agana ka mangampi agyan kansabêt.
22 Sa pamili mun mamunu sa mani manampalataya, agana ka patutulsub buy agana ka êt patutulsub mamipaluntun gamêt mu kana amên biyan yan karapatan mamunu. Ta nu dilag yan kasalanan, dat midamay ka sa kasalanan na. Pagpilitan mun pawan malinis ya pangatawu mu.
23-25 Kabay agana ka patutulsub sa pamili mun mamunu sa mani manampalataya, gawan dilag mani tawuy mabuyutan pun bayu miwagaw wa kasalanan la. Nuwa ya kasalanan kaatag, niwagaw wapun agyan a sila pun naiarap sa pallitisan. Para êt taman baydu, dilag mangangêd da diyag ga tambêng matandan. Buy ya kaatag êt taman, agyan asê matandan amêsên, nuwa lanu matandan.
Timoteo, nabalitan ku awêd da magkasumakit ta banaw mu. Kabay alwan kay lanêm ma inêmên mu nun a minêm ka êt pêrad alak,§ ta makapwas ya abiin sa sakit banaw mu buy sa kaatag pun mangatanam mu.

6

Mani tipan tungkul sa mani ipus

1 Ya mani ipus ya manampalataya, sêpat pêtêg ga panggalang la sa amung la amên ayin masabi ya mani tawu laban kan Bapan Namalyari buy sa pan-iaral tamu.
2 Buy nu manampalataya êt ta amung la, agana la sabin sa sarili lay, "Ayin balin agyan a ku

† **5:18 5:18** Deuteronomio 25:4. ‡ **5:18 5:18** Lucas 10:7. § **5:23-25 5:23-25** Ya alak ka pantukuyun di, diyag sa sabên ubas, asê kaparisun alak amêsên ya matapang buy mamakalasing.

galangên na amung ku, unuwa mipatêl kay sa panampalataya.” Alwan parabaydu! Nun a sepat papakangêdên la pun na paglingkud la tagawan na magnabang sa paglingkud la, kaparisu lan manampalataya ya pangkaidwan êt Bapan Namalyari.

Ya mani asê ustuy aral buy ya pangidu sa pera

Kabay ya mani tipan na abiin, iaral mu sa mani mapatêl tamu baysên buy sagyatên mu silan manunul.
3 Nu dilag mangaral kaatag aral la asê kaparisun ustuy aral la impatandan Panginuun tamun Jesu Cristu buy ya pan-iaral tamu tungkul sa panunul sa kalabayan Bapan Namalyari,
4 kay mapamadayêw sila pakan ayin silan tanda. Paran sakit lay nay pamilusupu buy pamikisubakan tungkul sa labay sabin mani sabi. Buy ya tagêy abiin, pamisusubakan mani tawu, pamikakasêm, pamitutubag, panangkan, buy pagsabin nadawak laban sa kaparisu la.
5 Ayin silan tunggên sa pamisusubakan! Parabaysên na ugalin mani tawuy natukawkaw wa isip buy a la tanday kapêtêgan. Indap la nu manunul sila sa kalabayan Bapan Namalyari, magin mabandi sila.
6 Nuwa ya tawuy manunul sa kalabayan Bapan Namalyari buy nukad dana kana nu sabêt man na idi kana, pêtêg ga mabandi ya sa pangêlêw Bapan Namalyari. Buy sa parabaydu, mas mangêd pun na kabilyan na sa mabandi ya tawu.
7 Tagawan in-anak kitamun kaganawan baydi sa babun luta un ayin gintan buy mati kitamu êt ayin gêtan.
8 Kabay nu dilag kitamun maêkan buy maiyaming, sêpat kitaminan matula.
9 Nuwa ya mani tawuy maglabay bumandi, mangakwa silayna sa paratay Satanas, gawan mangatuksu silayna sa nadawak ka kalabayan lay ayin kapukatan. Abiin na manira sa pangatawu la buy mantan kalla sa ayin katganan na kaparusan.
10 Tagawan ya pangidu sa pera sabay ya pangubatan kaganawan kadawakan. Dilag mani tawuy subray paglabay la sa pera buy nagpabukut sa panampalataya la. Buy gawan sa parabaysên, pawa silan makadanas kalungkutan.

Ya mani tawlin tipan Pablo kan Timoteo

11 Nuwa sikay Timoteo, bilang maglingkud kan Bapan Namalyari, lisyan muy kaganawan nadawak ka abiin. Pagpilitan mun bumyay matinêk buy manunul ka sa kalabayan Bapan Namalyari un dilag napas-êy ya panampalataya kan Jesu Cristu. Pagpilitan mu êt mapangidu ka, mapamibabata buy mapallunus sa kaparisu mu.
12 Daygên muy kaganawan agyu mu sa pamitanggul mun panampalataya mu. Sa pakapakun baydu, biyan kan biyay ya ayin katganan,* tagawan binêg kan Bapan Namalyari para sa biyay ya abiin, sabitun impatanda muy panampalataya mu kan Jesu Cristu sa arapan malakêy tawu.
13 Amêsên, sa pangêlêw Bapan Namalyari ya mam-in biyay sa kaganawan buy sa pangêlêw Cristu Jesus ya nagsabin kapêtêgan sabitun in-arap ya kan Gobernador Poncio Pilato, ati ya pan-itipan ku kamu.
14 Sunulun mun mangêd da intipan kamu amên ayin masabi laban kamu. Daygên muy abiin angga sa mag-udung nga Panginuun tamun Jesu Cristu baydi sa babun luta buy makit yan kaganawan.
15 Malyari ya abiin sa alluy intakdan dakilan Bapan Namalyari.

* **6:12 6:12** Malyarin paradi êt ta labay sabin: Buy papakatalanên muy biyay ya ayin katganan na idi kamu.

Si Bapan Namalyari ya gigisay Ari
ya Makapangyarian sa kaganawan.
Panginuun yan kaganawan ma-
munu buy sabay siya êt ta Ari un
kaganawan mag-ari.†
16 Kay siyay ayin kamatyan buy
idi ya sa sawang nga mamakasilêw
wa asê mapagdanyan agyan sisabêt.
Ayin tawuy nakakit kana buy a
ya malyarin makitan agyan sisabêt
man. Kanay kaganawan karangalan
buy ayin katganan na kapangyarian.
Awuy Panginuun!
17 Tungkul la êt sa mani ma-
bandi baydi sa babun luta, sabin mu
kallay agana sila mapagmatag-ay
buy agana sila umasa sa pibandiyan
la ya asê mapêng, nun a magtiwala
sila kan Bapan Namalyari ya mam-i
kantamun kaganawan ikatula tamu.
18 Sêpat silan pawan manyag
mangêd buy abiin na pibandiyan la.
Pawa silan nakal-an mam-i.
19 Nu sunulun lay mani utus ya
abiin, makatipun silan pibandiyan
sa langit ya maiparisu lanu sa
napas-êy ya pundasyun. Sa
parabaydu, pilmin madanasan lay
pêtêg ga biyay ya ayin katganan.
20 Timoteo, pakapalanên muy
mani aral la intiwala kamu. Lisyan
muy pamisasabi ya asê kapapaidu
kan Bapan Namalyari buy pamis-
usubakan tungkul sa pansabin
kaatag ga kabiyasnan pakan alwan
pêtêg.
21 Dilag magsabin idi yana kallay
abiin na kabiyasnan buy gawan
baysên, nalitêp silayna sa panam-
palataya kan Jesu Cristu.
Kakaidwan kun Timoteo, labay
kuy manugêl kamuy kangêdan Ba-
pan Namalyari.

† **6:15 6:15** Sa Griego, siyay Ari un mani ari buy Panginuun un mani panginuun.

Ya Ikalwan Sulat Pablo kan TIMOTEO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa kalabayan Bapan Na-
malyari. In-utus sakun Bapan Na-
malyari amên ipatanday tungkul sa
biyay ya impangaku nay matanggap
tamu sa kapamilatan pamikibêtêk
tamu kan Cristu Jesus.
2 Kakaidwan kun Timoteo ya anak
ku sa panampalataya, labay kuy
manugêl kamuy kangêdan, lunus,
buy kapatêtbêkan na ubat kan Ba-
pan Namalyari buy kan Jesu Cristu
ya Panginuun tamu.

Pinapas-êy Pabloy nakêm Timoteo

3 Timoteo, magpasalamat taku kan
Bapan Namalyari ya paglingkuran
kun dilag malinis ya nakêm, ka-
parisun paglingkud kanan mani ni-
nunu ku. Magpasalamat taku kana
balang maganaka kata sa panalan-
gin allu buy yabi.
4 Magaganaka ku pun na pantulun
luwa mu sabitun namita ku. Kabay
nasabêksabêk kakun mapikakit ki-
tan manguman amên magin lubus
ya tula ku.
5 Maganaka ku êt ta tapat mun
panampalataya kaparisun apu mun
bakêt ya si Loida buy ya indu mun
si Eunice ya nunan nanampalataya
kan Jesus. Buy napilmi yaku ya
angga amêsên, tapat pun êt ta
panampalataya mu.
6 Kabay pan-ipaganaka ku kamuy
luyang ka pun magin masipêg sa
panggamit mun kaagyuwan na in-
din Bapan Namalyari kamu sabitun
impaluntu ku kamuy gamêt ku buy
nanalangin naku para kamu.
7 Gamitin muy abiin na
kaagyuwan mu, tagawan na Ispir-
itun Bapan Namalyari ya indin
kantamu, asê mam-in limu kantamu
nun a mam-i yan kapangyarian,
pangidu, buy pamênbên sa sarili.
8 Kabay agana ka madêng-êyan
magpapêtêg tungkul sa Panginuun
tamun Jesu Cristu, buy agana muku
ikadêng-êy agyan nakasukul laku
gawan sa paglingkud ku kana. Nun
a sa sawup kapangyarian Bapan Na-
malyari, pibabatan muy kasakitan
na mangadanasan tamu gawan sa
pangaral tamun Mangêd da Balita.
9 Inligtas buy binêg kitamun Ba-
pan Namalyari amên magin kana,
alwan gawan sa mani diyag tamu,
nun a gawan sa kalabayan buy
kangêdan na. Bayu pun dinyag
Bapan Namalyari ya babun luta, im-
palanu nayna ya idin na kantamuy
kangêdan na sa kapamilatan Cristu
Jesus.
10 Buy amêsên, impakit naynay
abiin na kangêdan na sabitun in-
lumatêng si Jesu Cristu ya Mamilig-
tas kantamu. Sinambut nay kapang-
yarian kamatyan buy impatanda na
kantamuy biyay ya ayin katganan sa
kapamilatan Mangêd da Balita.
11 Pinili yakun Bapan Namalyarin
magin mangaral, apostul buy manu-
run Mangêd da Balita.
12 Buy abiin na sangkan kabay
makadanas sakun kasakitan baydi
sa sukulan. Nuwa paraman baydu,
a ku ikadêng-êy ya pangasukul ku,
tagawan kilala ku si Jesu Cristu
ya panampalatayanan ku. Buy
napilmi yakun pakapalanên Cristuy
intiwala* ku kana angga sa allun
pag-udung na.
13 Timoteo, ya kapêtêgan na
natandan mu kangku, sabay ya
sunulun mu sa pangaral mu. Buy
kaban mangaral ka, sêpat mun
isunduy panampalataya mu buy ya
pangidu mu sa kaparisu mu gawan
sa pamikibêtêk mu kan Cristu Jesus.
14 Sa sawup Ispiritun Bapan Na-
malyari ya manugêl kantamu, paka-
palanên muy ustuy aral la inti-
wala kamu amên asê maawyunan

* **1:12 1:12** Malyarin paradi ya labay sabin. Pakapalanên Cristuy intiwala na kangku.

nadawak ka aral.
15 Tanda muy inlakwanan nakun
kaganawan mapatêl tamu baydu
sa prubinsyan Asia, kaawyun lan
Figelo buy si Hermogenes.
16-17 Nuwa labay kuy kalunusan
Bapan Namalyari si Onesiforo buy
ya pamilya na. Ta sên inlumatêng
ya baydi sa Roma, a ya tinunggên
sa pangkap kangku angga sa nakitan
naku. Pawa nan pinas-êy ya nakêm
ku buy a naku ingkadêng-êy agyan
gisa kun nakasukul.
18 Buy tanda mu êt nu parasaantu
nakun sinawpan agyan sabitun idi
yaku pun sa Efeso. Labay kuy
kalunusan yan Panginuun sa Allun
Pangukum na.

2

Ya pamibabatan mangêd da alipên Bapan Namalyari

1 Kabay sikay Timoteo, bi-
lang anak ku sa panampalataya,
magpakapas-êy ka sa sawup Cristu
Jesus.
2 Ya mani aral la nalêngê
mu kangku sa arapan malakêy
nakalêngê, sabay ya itiwala mu
sa mani tawuy tapat buy dilag
kaagyuwan na manuru sa kaatag.
3 Mibabata ka sa mani kasaki-
tan na mangadanasan tamu gawan
sa panampalataya tamu kan Cristu
Jesus. Mibabata ka kaparisun
gisay sundalus ya mapagtiwalan sa
tungkulan na.
4 Ta ya gisay sundalus, a ya maki-
awyun sa mani pandaygên alwan
sundalus gawan labay nan matulay
mamunu kana.
5 Para êt baydu, sêpat magin
kaparisu kan gisay mangapal. Asê
makatanggap gantimpalay gisay
mangapal nu a ya manunul sa
patakaran pangapal.
6 Sêpat ka êt kaparisun manggit-
nay masipêg. Ya manggitna sabay
ya munan magnabang sa pamupul
na.
7 Papakaisipin muy pansabin ku
kamu buy ipaintindin Bapan Namal-
yari kamuy abiin na kaganawan.
8 Ganakên mu si Jesu Cristu ya
ubat sa layin Arin David. Pinabyay
yan manguman Bapan Namalyari
buy abiin na Mangêd da Balitay pan-
iaral ku.
9 Buy gawan sa pangaral ku,
pinasakitan naku angga sa in-
tanikala laku kaparisun gisay tawuy
mapanyag kadawakan. Nuwa
paraman baydu, ya Sabin Bapan
Namalyari, asê malyarin itanikala!
10 Kabay mibabata ku sa
kaganawan kasakitan para sa
ikakangêd mani pinilin Bapan
Namalyari amên miligtas sila êt
gawan sa pamikibêtêk la kan Jesu
Cristu, buy matanggap lay mangêd
da biyay ya ayin katganan sa lukup
Bapan Namalyari.
11 Pêtêg ga pansabin tungkul kan
Jesus,
Nu nati kitamun kaawyun na,
mabyay kitamun kaawyun na.
12 Nu mibabata kitamun kaparisu
na,
mag-ari kitamu êt kaawyun na.
Nu sabin tamuy a tamu ya kilala,
sabin na êt ta a na kitamu kilala.
13 Nu a kitamu man tapat,
manugêl yan tapat,
gawan a na maipuglaw wa sarili na.

Ya tapat ta alipên Bapan Namal-yari

14 Timoteo, ya mani kapêtêgan
na abiin, pawa mun ipaganaka sa
mani mapatêl tamu baysên. Buy
sa lagyun Bapan Namalyari, sabin
mu kallay agana sila makisub-
akan tungkul sa labay sabin mani
sabi. Gawan ayin kapukatan na
abiin, nun a mipakadawak ya mani
mallêngê.
15 Pagpilitan mun magin kapa-
paidu sa pangêlêw Bapan Namal-
yari buy pawan ustuy pangaral mun
kapêtêgan, kaparisun gisay mag-
ubra ya a na ikadêng-êy ya pan-
daygên na.

16 Lisyan muy ayin kapukatan na
pamisasabi ya asê kapapaidu kan
Bapan Namalyari, tagawan na mani
tawuy manyag parabaysên, luyang
ngan mipakarayuy nakêm la kan
Bapan Namalyari.
17 Ya mani asê ustuy pan-iaral
la, tambêng miwagaw sa mag-
mikakanayun na lugal, kaparisun
kanser ya mangkumalat sa buun
lawini. Kaawyun sa mani tawun
abiin silan Himeneo buy si Fileto.
18 Nagpakarayu silayna sa
kapêtêgan gawan pansabin lay
nayari yay panguman pamabyay
Bapan Namalyari sa mani nati. Sa
pangaral lan parabaysên, pangg-
ulun lay panampalatayan kaatag kan
Cristu.
19 Paraman baydu, ya pêtêg ga
aral la ubat kan Bapan Namalyari,
manugêl napas-êy kaparisun napas-
êy ya pundasyun ya asê taganan
maêyêg buy dilag nakasulat baysên,
"Tandan Bapan Namalyari nu sis-
abêt ta taganan kana." Buy naka-
sulat êt ta, "Ya tawuy magsabin
nakibêtêk ya sa Panginuun, sêpat
yan magpakarayu sa kaganawan
kadawakan."*
20 Amêsên, sa gisay maragul
la bali, dilag magmikakalasi ya
kasangkapan. Dilag mani kasangka-
pan na diyag sa gintu o pilak, buy
dilag êt diyag sa kayu o pila. Ya
mani kasangkapan ya diyag sa gintu
buy pilak, nakapapawa amên kay
gamitin sa maulagay kalutu. Ya
mani kasangkapan na diyag sa kayu
buy pila, sabay ya panggamitin sa
inallu-allu.
21 Para êt baydu sa mani tawu.
Ya tawuy nagpakarayu sa nadawak,
maiparisu ya sa kasangkapan na
inlinis sana buy impapawa amên
gamitin sa maulagay kalutu. Gawan
malinis ya nakêm na, nakal-an nana
kan Bapan Namalyari buy pawan
nakalêan sa panyag kaganawan
mangangêd da diyag.
22 Kabay sikay Timoteo, agana mu
daygên na nadawak ka kalabayan
lawinin mani bayuntawu. Pagpili-
tan mun pawan bumyay matinêk,
tapat, mapangidu, buy mangêd da
pamikiawyun mu sa kaparisu mu.
Bumyay kan parabaysên, kaawyun
na mani tawuy mamêg sa Pangin-
uun un dilag malinis ya bêkê.
23 Lisyan muy ayin kapukatan na
pamisasabi ya kay kapaglukwan,
tagawan tanda minay kapisadsaran
abiin, kay pamisusubakan.
24 Bilang mani alipên Bapan Na-
malyari, a kitamu sêpat maki-
langkab agyan kansabêt, nun a
sêpat kitamun magin maganaka
sa kaganawan, mapamibabata, buy
katandan mangaral.
25 Buy nu dilag manalangsang
kantamu, kaylangan naayup-up ki-
tamun magsabi kalla amên maitinêk
sila. Biyan ta dayi silan Bapan
Namalyarin panawun amên magsisi
buy mapukatan lay kapêtêgan.
26 Sa parabaydu, masawangan na
isip la buy mibus sila sa paratay
Satanas ya nandakêp kalla amên
daygên lay kalabayan na.

3

Ya malyari sa mani tawlin allu

1 Timoteo, tandanên muy ati. Sa
mani tawlin allu bayu mag-udung
si Jesus, dilag lumatêng nga sadyay
kasakitan.
2 Magin makasarili ya mani
tawu, lupan pera, mapamadayêw,
mapagmatag-ay, mapamustak, ma-
pallumaban sa mangatwa la, asê
katandan magpasalamat, buy ayin
galang kan Bapan Namalyari.
3 Ayin silan pangidu, a sila kal-
abay makikasundu sa mani kapati
la, maniran kaparisu, asê katandan
mamênbên sa sarili, matubag buy
mapanubag sa dakun sabêt man na
mangêd.
4 Alwan kay abiin, mani ma-
pamisupakat sila, patulsubtulsub
sila, mapagmatag-ay, ayin silan

* **2:19 2:19** Mani Bilang 16:5.

pangidu kan Bapan Namalyari, nun
a mas maulaga pun kallay kal-
abayan lawini la.
5 Mapagtalingkayu silan man-
ampalataya kan Bapan Namal-
yari pakan asê makit sa biyay
lay kapangyarian panampalataya
la. Lisyan muy mani tawuy
parabaysên!
6 Dilag dakun umnu sa mani
kaawyun lay manyag paralan amên
makasun sa balin mani babayi buy
mailitêp lay mani babayi ya maynay
nakêm. Ya mani babayin abiin,
tambêng silan maigtan nadawak ka
kalabayan lawini la buy ipus silay-
nan kasalanan la.
7 Pawa silan mallêngê sa mag-
mikakanayun na aral, nuwa a la
mapukatan na kapêtêgan kanuman.
8 Ya mani lawyaki ya mapamilitêp
sa mani babayin abiin, nadawak
ka pangisip la buy alwan pêtêg
ga pansabin lay panampalataya
la. Manalangsang sila sa mani
mangaral kapêtêgan kaparisun
panalangsang lan Jannes buy si
Jambres kan Moises sabitun nuna.
9 Nuwa a la maisunduy pandaygên
la tagawan tambêng matandan ka-
ganawan tawuy kapaglukwan la ka-
parisun nalyari kallan Jannes buy si
Jambres.

Ya mani tawlin tipan Pablo kan Timoteo

10 Nuwa sikay Timoteo, tanda
minay kaganawan inturu ku, ya
pamibiyaybiyay ku buy ya labay
kun daygên kaban nabyay yaku pun.
Nakitan muy panampalataya ku kan
Bapan Namalyari, ya pamibabata
buy pangidu ku sa kaparisu tamu,
buy ya pamibabata ku sa mani
kasakitan.
11 Tanda mu êt ta tungkul sa
mani pangusig buy kasakitan na
nadanasan ku sa Antioquia, Iconio,
buy sa Listra. Taganan masakit
ta dinyag la kangku! Nuwa inlig-
tas sakun Panginuun sa kaganawan
abiin.
12 Taganan pêtêg ga kaganawan
kalabay bumyay matinêk bilang
mani manunul kan Cristu Jesus,
makadanas silan pamisakit.
13 Buy ya mani nadawak buy mani
mapamilitêp, luyang silaynan mi-
pakadawak gawan kaban mamilitêp
sila sa kaatag, militêp sila êt.
14 Nuwa sika, isundu muy mani
natandan buy pinaniwalan mu,
tagawan kilala mu nu sisabêt ta
nanuru kamu.
15 Ubat pun sabitun anak ka, tanda
minay Banal la Kasulatan na mam-
i kantamun kabiyasnan tungkul sa
kaligtasan. Miligtas kitamu sa ka-
parusan kasalanan kay sa kapamila-
tan panampalataya tamu kan Cristu
Jesus.
16 Ya kaganawan Kasulatan Ba-
pan Namalyari, insulat sa kapamil-
latan kapangyarian Bapan Namal-
yari buy mapagnabang sa panurun
kapêtêgan, pagsabyanan na tawuy
manyag asê ustu, pamitutu, buy
pamisanay sa matinêk ka pamibiyay
biyay
17 amên ya tawuy maglingkud kan
Bapan Namalyari, pawa yan nakal-
an sa panyag kaganawan man-
gangêd.

4

1 Timoteo, tanda muy sa pag-
udung Jesu Cristu sa babun luta,
mangukum ya sa mani nabyay buy
sa mani nati, buy mag-ari ya sa ka-
ganawan tawu. Kabay sa pangêlêw
Bapan Namalyari buy kan Cristu
Jesus, pan-itipan ku kamuy
2 magin nakal-an kan mangaral
Sabin Bapan Namalyari, sabêt man
na uras. Sabyanan muy mani
tawu ya asê ustuy diyag la buy
pangaralan mu sila amên magsisi.
Papas-êyên muy nakêm buy panam-
palataya la. Sa panuru mu kalla,
mapamibabata ka kalla.
3 Tagawan lumatêng nga alluy
asina kalabay mallêngêy mani tawu
sa pêtêg ga aral, nun a kay sar-
ilin kalabayan la tanay sunulun la.

Kabay mangkap sila tanan kaatag
mani manuru ya mamiturun labay
lan lêng-ên.
4 A layna labay lêng-ên na
kapêtêgan nun a ya labay lan lêng-
ên, abituy kay diyagdiyag tawu.
5 Nuwa sika, agyan sabêt ta mal-
yari, magin mapamênbên ka sa
sarili mu. Pibabatan muy ka-
ganawan kasakitan na lumatêng
kamu. Isundu muy pangaral mun
Mangêd da Balita tungkul kan Jesus,
buy daygên muy kaganawan pan-
ipadyag Bapan Namalyari kamu bi-
lang lingkud na.
6 Ya biyay ku maiparisu sa andug
ga pan-idin kan Bapan Namalyari,
tagawan marani yakinan mati.
7 Maiparisu waku êt sa gisay
mamwayu ya makilaban angga
sa kayaryan. Ya labay sabin,
dinyag kuy kaganawan agyu ku
sa paglingkud ku kan Bapan Na-
malyari buy a ku tinalibatukan na
panampalataya ku kana. Nayari
kuy kaganawan impadyag Bapan
Namalyari kangku.
8 Kabay dilag gantimpalay* in-il-
an si Bapan Namalyari para kangku
gawan naakit nay matinêk ka
pamibiyaybiyay ku. Ya gantimpalan
abiin, idin kangkun Jesu Cristu
ya matinêk ka ukum, sa allun
pangukum na sa kaganawan tawu.
Buy alwan kay sikuy biyan nan
gantimpala, nun a ya kaganawan
nasabêk sa pag-udung na.

Mani sarilin tipan Pablo kan Timoteo

9 Timoteo, pagpilitan mun
tambêng kan makalaku baydi
kangku,
10 tagawan inlakwanan nakinan
Demas buy naku ya sa Tesalonica
gawan mas kinaidwan nay mani
bagay baydi sa babun luta kaysa
panampalataya na kan Jesu Cristu.
Si Cresente, naku ya êt sa Galacia,
buy si Titoy naman sa Dalmacia.
11 Kay si Lucas ya kaawyun ku
baydi. Kabay nu maku ka baydi,
pakilaku mu si Marcos, gawan
maragul la maisawup na sa pan-
daygên ku.
12 Si Tiquicoy naman, impalaku
kuya sa Efeso.
13 Sa pamaku mu baydi, gêtan
muy paglatêp ku ya imbalag ku kan
Carpo baydu sa Troas. Makisabi
yakun gêtan mu êt ta mani kasu-
latan kuy nakatilitil, luyang ngay
abituy diyag sa balat ayup.
14 Si Alejandro ya mamanday
tangsu, nadawakdawak ka dinyag
na kangku. Ya Panginuun tanay
baalan mamarusa kana.
15 Timoteo, mangillag ka
êt kana, gawan masipit nan
pansalangsangên na mani pan-iaral
tamu.
16-17 Sa nunan pallitis kangku,
ayin tan nandamay buy nag-
papêtêg kangku. Paraman baydu,
patawarên ta dayi silan Bapan
Namalyari. Agyan pinaulayan
laku, a ku pinaulayan Panginuun.
Pinapas-êy nay nakêm ku amên
lubus kun maipangaral la Mangêd
da Balita amên malêngên mani
alwan Judio. Pêtêg baynan inligtas
sakun Panginuun sa napilmi ya
kamatyan!†
18 Buy napilmi yakun iligtas naku
sa kaganawan kadawakan angga sa
allun gêtan naku sa kaarian na sa
langit. Ulimênên na Bapan Namal-
yari kanuman! Awuy Panginuun!

Mani pangumusta

19 Timoteo, sabin mu kallan
Priscila buy kan Aquila buy sa
pamilyan Onesiforo, ya nagpapakun
silayna.
20 Si Erasto, nagpalakwan ya sa
Corinto, buy inlakwanan ku si
Trofimo sa Mileto gawan sinakit ya.
21 Pagpilitan mun milatêng baydi
bayu pun lumatêng nga buwan
nalêpêt. Buy nagpapakun kayna

* **4:8 4:8** Sa Griego, kuronan katinêkan.

† **4:16-17 4:16-17** Sa Griego, "Inligtas sakun Bapan Namalyari ubat sa bêbêy mani lewun."

awêd, sabin lan Eubulo, Pudente,
Lino, Claudia buy kaganawan map-
atêl baydi.
22 Timoteo, labay kuy pawa kan
awyunan Ispiritun Panginuun, buy
biyan nakaw kaganawan kangêdan
na.

Ya Sulat Pablo kan TITO

1 Siku si Pablo ya alipên Bapan Namalyari buy apostul Jesu Cristu. Inutus sakun Bapan Namalyari amên papas-êyên na panampalatayan mani pinili na buy ipaintindi kallay kapêtêgan tungkul sa panunul sa kalabayan Bapan Namalyari.
2 Ya panampalataya buy pangintindi sabay ya mam-in kapilmiyan kalla sa biyay ya ayin katganan. Bayu pun dinyag Bapan Namalyari ya babun luta, impangaku naynay biyay ya ayin katganan buy a ya maglaram kanuman.
3 Buy amêsên, inlumatêng ngay panawun na intakda na amên ipatanday mangêd da balita tungkul sa biyay ya ayin katganan. Ya mangêd da balitan ati, intiwala kangkun Bapan Namalyari ya Mamiligtas kantamu buy pan-iaral kuy abiin ayun sa utus na.
4 Nanulat taku kamuy kakaidwan kun Tito ya pan-ituwad kun pêtêg kun anak sa gigisay panampalataya.

Labay kuy manugêl kamuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari buy kan Jesu Cristu ya Mamiligtas kantamu.

Ya mani sêpat daygên Tito sa Creta

5 Kabay imbalag kata baysên sa Creta amên pakapalanên muy mani bagay ya asê pun naipakapala buy mamili kan mani mamunu sa mani manampalatayay miaawyun sa balang lugal, kaparisun mana kun intipan kamu.
6 Ya pilinin mun mamunu, abitu silay mani lawyaki ya ayin makitan na nadawak sa pangatawu la buy kaylangan gigisay asawa la. Kaylangan manampalataya êt kan Bapan Namalyari ya maanak la, buy ayin makapagsabin magulu o nakdêy ya ulun maanak la.
7 Ya mamunu sa mani manampalatayay miaawyun, bilang pinitiwalan Bapan Namalyari, kaylangan ayin makitan na nadawak sa pangatawu la. Kabay sêpat yan asê mapamadayêw, asê mapanubag, asê maglasing, asê mapamasakit buy asê lupan pera.
8 Nun a pawa yan mapananggap sa kaparisu na, mapangidu sa panyag kangêdan, mapamênbên sarili na, matinêk, malinis ya pamibiyaybiyay buy katandan mangisip nu sabêt ta mangêd nan daygên.
9 Kaylangan itanêm na sa bêkê nay pêtêg ga aral la natandan na amên maituru nay ati sa kaatag buy maipakit nay kamalyan mani manalangsang sa aral la abiin.
10 Tagawan malakêy tawu baysên sa Creta ya asê manunul sa pêtêg ga aral. Pan-ilitêp lay kaatag sa kapamilatan pangaral lan ayin kapukatan. Luyang ngay mani Judioy mamipilit magpatuli ya mani manampalataya kan Jesus.*
11 Kaylangan mu silan bênbênan sa pangaral la gawan mamiaral silan mani bagay ya asê sêpat iaral ya sabay ya makagulun malakêy mipapamilya. Pandaygên lay abiin amên kay makakwa silan pera.
12 Mismun gisa sa mani propeta lay nagsabin, “Ya mani taga Creta, malaram, matamad, masimbaw buy matubag sila kaparisun mangatubag ga ayup.”
13 Pêtêg ga sinabi na. Kabay masipit mu silan sabyanan amên magin napas-êy ya panampalataya la,
14 buy agana layna lêng-ên na

* **1:10 1:10** Sabitun panawun na abiin, dilag gan mani Judioy manampalataya kan Jesus nuwa pansunulun la pun êt ta Kautusan na impasulat kan Moises. Kabay pansabin lay si manampalatayay lawyaki, Judio man o asê, kaylangan magpatuli ayun sa Kautusan. Nuwa asê ustuy abiin ya pan-ituru la gawan miligtas ya mani tawu sa panampalataya la kan Jesus, alwan gawan sa panunul lan Kautusan.

mani ayin pukat ta kwentun mani
Judio o ya mani kautusan ya kay
diyagdiyag mani tawuy asê kalabay
sa kapêtêgan.
15 Para sa tawuy malinis ya
pangisip, malinis say kaganawan
bagay. Nuwa para sa tawuy madinat
ta isip buy asê manampalataya sa
Panginuun, sa pangêlêw na, mad-
inat ta kaganawan bagay. Ta ya
nakêm buy isip na, madinat buy a
na tanda nu sabêt ta mangêd buy
nadawak.
16 Pansabin lay kilala la si Bapan
Namalyari, nuwa sa kapamilatan
mani diyag la, asê mangaakit kallay
pangkilalanên la si Bapan Namal-
yari. Asê mangêd da ugali la, buy
a sila êt manunul kan Bapan Namal-
yari, buy a la agyun daygên na sabêt
man na mangêd.

2

Ya mani ugali ya sêpat ituru sa mani tawu

1 Nuwa sikay Tito, ituru muy
nakaayun sa pêtêg ga aral.
2 Ya mangatway lawyaki, tur-
wanan mu silan makatandan
mamênbên sarili la buy mangisip nu
sabêt ta mangêd lan daygên. Sêpat
silan panggalangên mani tawu,
sêpat napas-êy ya panampalataya
la, pêtêg ga pangidu la, buy
pibabatan lay mani kasakitan.
3 Ya mangatway babayi, turwanan
mu êt silan bumyay malinis bilang
manampalataya kan Bapan Namal-
yari. Agana sila magsabin nadawak
tungkul sa kaatag, buy agana sila
êt maglasing, nun a magin manuru
silan kangêdan
4 amên maturwanan lay anak-
anak pun na babayi nu parasaantu
lan idun na asawa la buy maanak la
5 buy mamênbên sa sarili la.
Kaylangan turwanan sila êt nu
parasaantu silan bumyay malinis,
masipêg sa pamibalibali la, mag-
anaka buy magpasakup sa asawa
la. Kabay kaylangan parabaysên
na ugalin mani babayi ya manam-
palataya amên ayin makapagsabin
nadawak sa Sabin Bapan Namalyari
ya pan-ituru tamu.
6 Para êt bayduy mani anak-anak
ka lawyaki, turwanan mu silan
mamênbên sa sarili la.
7 Buy sikay Tito, sêpat kan pawan
manyag kangêdan amên magin
mangêd kan alimbawa kalla. Magin
tapat ka buy lubus ya nakêm mu sa
panuru mu.
8 Ipilmi mun pawan ustuy
pansabin mu buy ayin makit ta
nadawak. Sa parabaysên na
paralan, mipakadêng-êy ya mani
manalangsang kantamu gawan ayin
silan masabi ya nadawak laban sa
pangaral tamu.
9 Ya mani ipus, turwanan mu silan
mapanunul sa sabêt man na utus
amung la. Sêpat silan mam-in tula
sa amung la buy agana sila pawan
magdeklamu.
10 Sêpat silan agana mangwan
pibandiyan amung la, nun a ipakit
lay lubus silan mapagkatiwalan
amên sa kaganawan pandaygên la,
luyang la pun maipakit ta kangêdan
mani pan-iaral tamu tungkul kan
Bapan Namalyari ya Mamiligtas
kantamu.
11 Tagawan impakit tan Bapan
Namalyari ya kangêdan na sa ka-
ganawan tawu amên miligtas sila.
12 Sa kapamilatan kangêdan na,
lakwanan taminay mani diyag ga
asê kapapaidu kan Bapan Namal-
yari buy ya kalabayan lawini tamu
amên bumyay kitamun matinêk sa
babun luta un mapamênbên sa sar-
ili, buy mapanunul sa kalabayan
Bapan Namalyari.
13 Daygên tamuy ati ka-
ban mangêtêng kitamun dilag
kapilmiyan sa mamakasayay allun
pag-udung na. Sa allun abiin, makit
tamuy sawang pallumatêng Jesu
Cristu, ya dakilay Namalyari buy
Mamiligtas kantamu.
14 Indin Jesu Cristuy biyay na
amên atbusun na kitamu sa ka-

ganawan kadawakan buy linisin na
kitamu sa kasalanan amên magin
sarilin mani tawu na ya nakal-an
manyag kangêdan.
15 Kabay abiin na mani ugali ya
ituru mu sa mani mapatêl tamu
baysên. Sagyatên mu silan manunul
buy sabyanan muy mani man-
alangsang gawan dilag kan karap-
atan daygên na abiin. Kabay agana
mu paulayên na dustakên kan sis-
abêt man.

3

Ya ugalin mani tawuy manam-palataya

1 Ipaganaka mu sa mani manam-
palatayay magpasakup sila buy ma-
nunul sa mani manungkulan buy sa
nipagkapangyarian. Buy sêpat silan
pawan nakal-an manyag mangêd.
2 Sabin mu kallay agana sila
magsabin nadawak laban kansabêt
man buy agana sila pawan mis-
usubakan, nun a sêpat silan mag-
pakaganaka buy magpakayêpa sa
kaganawan.
3 Tagawan sabitun a tamu
pun kilala si Bapan Namalyari,
ayin kitamun tanda tungkul sa
kapêtêgan buy a kitamu êt mapa-
nunul. Tambêng kitamun naigtan
sa kadawakan buy inipus kitamun
sarili tamun kalabayan buy ka-
ganawan pamikikanayun. Pawa
kitamun binumyay sa kadawakan
buy mikakasêm. Dilag kitamun
sakit nakêm sa kaatag buy dilag sila
êt sakit nakêm kantamu.
4 Nuwa si Bapan Namalyari
ya Mamiligtas tamu, impakit nay
kangêdan buy pangidu na kantamu
5 sabitun inligtas na kitamu sa
parusa gawan sa mani kasalanan
tamu. Inligtas na kitamu alwan
gawan sa mangêd da dinyag tamu,
nun a gawan sa lunus na kantamu
buy sa kapamilatan Ispiritu nay
nallinis buy nam-i kantamun bayuy
biyay.
6 Buun nakêm indin Bapan Namal-
yari ya Ispiritu na kantamu sa ka-
pamilatan Jesu Cristu ya Mamiligtas
kantamu.
7 Dinyag Bapan Namalyari ya
abitu amên maituwad na kitamun
matinêk gawan sa kangêdan na
buy amên mapagmana tamuy biyay
ya ayin katganan na pan-êtêngên
tamu.
8 Taganan mapagkatiwalan na
pansabin ku. Kabay labay kun lubus
mun ituruy mani bagay ya abiin
sa mani manampalataya baysên
kan Bapan Namalyari amên magin
masipêg sila sa panyag mangêd.
Mangêd da mani aral la ati buy dilag
pakinabang sa kaganawan tawu.
9 Nuwa lisyan muy pamisasabi ya
ayin pukat, ya pangusisa nu sisabêt
ta pipuunpuunan, buy ya pamik-
isubakan tungkul sa Kautusan. Ya
kaganawan abiin, ayin pukat buy
asê makasawup kamuyu.
10 Nu dilag tawu baysên na manira
sa pamiaawyun yu gawan sa asê
pêtêg ga aral la, sabyanan muya.
Nu katilwa minan sinabyanan nuwa
a yapun êt mallêngê, agana muyna
pakiawyunan.
11 Tanda minay makasalanan na
tawun abiin buy nagpakadayuy na
sa kapêtêgan. Ya nangadadawak ka
dinyag na sabay ya magpapêtêg ga
sêpat yan parusan.

Mani tawlin tipan

12 Tito, ipalaku ku baysên si
Artemas o si Tiquico. Nu sisabêt
man kallay lumatêng, pagpilitan
mun mapikakit kita sa Nicopolis.
Naisip kuy baydu waku pun mamal-
ibas panawun nalêpêt.
13 Sa pamita lan Zenas ya mallitis
buy si Apolos, daygên muy agyu mu
amên masawpan mu sila buy ipilmi
muy a sila magkulang sa pangaylan-
ganan la.
14 Ya mani mapatêl tamu sa
panampalataya kan Jesus, turwanan
mu silan magsipêg mag-ubra para
sa ikabyay la amên makasawup sila
sa mani mangaylangan. Ta nu

parabaysên na daygên la, dilag na-
bang nga biyay la.
15 Nagpapakun kayna, sabin ka-
ganawan kaawyun ku baydi. Buy
sabin mu êt sa kaganawan map-
atêl tamuy manampalataya baysên
na mangidu kanyan ya nagpapakun
silayna.
Labay kuy manugêl kamuyun ka-
ganawan na kangêdan Bapan Na-
malyari.

Ya Sulat Pablo kan FILEMON

1 Filemon nay, siku si Pabloy
nakasukul gawan sa pangaral ku
tungkul kan Cristu Jesus. Nan-
ulat taku kamu, kaawyun ku si
Timoteo ya patêl tamu sa Pangin-
uun. Nagpapakun kaynay kakaid-
wan yan na Filemon ya kaawyun
yan maglingkud kan Bapan Namal-
yari,
2 buy para êt baydu kan Apia ya
patêl tamuy babayi buy kan Arquipo
ya kaparisu tamun ayin limun man-
garal tungkul kan Jesus buy para
êt baydu sa mani manampalatayay
miaawyun ya magtipun sa bali mu.
3 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Namalyari ya Bapa tamu
buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya pangidu buy panampalatayan Filemon

4 Balang manalangin naku, pawa
katan pan-iawyun buy pawa kun
magpasalamat sa Bapa kun Namal-
yari,
5 tagawan nabalitan kuy panam-
palataya mu sa Panginuun Jesus
buy ya pangidu mu sa kaganawan
pinilin Bapan Namalyarin kay kana.
6 Manalangin naku kan Bapan
Namalyari ya isundu muy mangêd
da nakêm mu sa balang manam-
palataya. Sa pakapakun baydu,
lumalê pun na pangintindi mu sa
kaganawan mangangêd da bagay ya
indin kantamun Bapan Namalyari
gawan sa pamikibêtêk tamu kan
Jesu Cristu.
7 Patêl kuway, matula ku êt buy
pinumas-êy ya nakêm ku gawan sa
pangidu mu sa mani pinilin Ba-
pan Namalyarin kay kana. Buy ya
pangidu mu sabay ya nakasiglan
nakêm la.

Ya panyawarên Pablo kan Filemon

8 Kabay bilang apostul Cristu,
napas-êy ya nakêm kun mamiu-
tus kamu nu sabêt ta sêpat mun
daygên.
9 Nuwa gawan kaidwan kata, kay
makisabi yaku ta kamu. Ta tuwa
kina buy amêsên, nakasukul laku
gawan sa pangaral ku tungkul kan
Cristu.
10 Makisabi yakun mangêd kamu
para kan Onesimo. Intuwad kuyan
anak tagawan kaban nakasukul
laku, nagin bapa naku sa panam-
palataya.
11 Sabitun nuna, ayin kan pakin-
abang kan Onesimo* gawan tinu-
makas ya. Nuwa amêsên, maragul
lanay maisawup na kantan luwa.
12 Pan-ipaudung kina kamu si
Onesimo ya kakaidwan ku.
13 Labay ku dayin manugêl yapun
sa lukup ku amên makasawup ya
kangku ya paran sikay nay nanawup
kangku kaban nakasukul laku pun
gawan sa pangaral kun Mangêd da
Balita.
14 Nuwa a ku labay daygên na
abitu un ayin kan sinabi amên
kusan nakêm minaman manawup
kangku un asê pinilit.
15 Dat nisyay kamu si Onesimo sa
pêrad da panawun amên sa pag-
udung na kamu, ayina misyay kamu
kanuman.
16 Agyan kay ipus muya sabitun
nuna, nuwa amêsên, gisa yina sa
pan-idun tamuy patêl. Pangkaid-
wan kuya, luyang nga kamu, ta
alwan kay ipus muya nun a patêl
muya sa Panginuun.
17 Kabay nu pan-ituwad mukun
kaparisu mun lingkud Panginuun,
tanggapên mu si Onesimo kaparisun
pananggap mu kangku.
18 Nu nangasalanan ya o nu
nakautang ya kamu, sikinay singilin
mu.
19 *Siku si Pablo ya mismun nanulat
ati. Filemon nay, in-aral ku kamu*

* **1:11 1:11** *Onesimo:* ya labay sabin "mapakinabangan."

si Cristu un ayin bayad. Kabay makisabi yaku kamu ya agana mina pabayarên si Onesimo sa dakun sabêt man na nautang na kamu. Siku tanay mamayad.

20 Patêl kuway, alang-alang sa Panginuun, makisabi yaku kayêk kamun daygên muy panyawarên ku kamu tungkul kan Onesimo. Pasiglên muy nakêm ku bilang patêl mu kan Cristu.

21 Nanulat taku kamuy Filemon, tagawan napilmi yakun daygên muy panyawarên ku. Buy tanda kuy igit pun baydi ya daygên mu.

22 Makisabi yaku êt ta il-an mukun matugêlan tagawan man-umasa kun sa kapamilatan panalangin yu, makapag-udung ngaku baysên kamuyu.

Katganan pangumusta

23 Nagpapakun kayna, sabin Epafras ya kaawyun kun nakasukul gawan sa pangaral na tungkul kan Cristu Jesus.

24 Nagpapakun kayna, sabin êt lan Marcos, Aristarco, Demas, buy si Lucas ya kaawyun kun maglingkud kan Bapan Namalyari.

25 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan Panginuun Jesu Cristu.

Ya Sulat sa mani HEBREO

Mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani propeta buy sa mani ang-el

1 Sabitun nunan panawun, magsabi yana si Bapan Namalyari sa mani ninunu tamu sa magmikakanayun na panawun buy paralan sa kapamilatan mani propeta na.
2 Nuwa sa mani tawlin allun ati, nagsabi ya kantamu sa kapamilatan Jesus* ya Anak na. Dinyag Bapan Namalyari ya babun luta sa kapamilatan Anak na buy siya êt ta intalaga nan magmanan kaganawan bagay.
3 Makitan kan Jesus ya sawang Bapan Namalyari, buy nu parasaantuy pangaBapan Namalyarin Bapa na, para ya êt baydu. Sabay siyay mamipakapalan kaganawan bagay sa babun luta sa kapamilatan makapangyarian na sabi na. Pamakayari na kitamun inlinis sa mani kasalanan tamu, nag-udung ngina sa langit buy niknu ya sa wanan† Bapan Namalyari ya makapangyarian sa kaganawan.
4 Sa pakapakun baydu, nagin mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani ang-el buy mas dakilay lagyuy indin kana kaysa sa mani lagyuy indin sa mani ang-el.
5 Gawan gisa man sa mani ang-el, ayin pinisabyanan si Bapan Namalyarin paradi,
"Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa mu."‡
Buy ayin ya êt pinisabyanan un paradi,
"Sikuy Bapa mu
buy sikay Anak ku."§
6 Buy sên in-utus san Bapan Namalyari ya kagisagisay Anak na sa babun luta, sinabi na,
"Sikaw wa kaganawan ang-el ku,
ulimênên yuy Anak ku."*
7 Buy dilag pun sinabi si Bapan Namalyari tungkul sa mani ang-el,
"Ya mani ang-el ya maglingkud kangku,
malyari ku silan daygên angin o apuy."†
8 Nuwa ati ya sinabin Bapan Namalyari sa Anak na,
"Sikay Namalyari ya mag-ari kanuman.
Buy matinêk ka pag-ari mu.
9 Kapapaidu kamuy matinêk ka diyag,
nuwa pangkasulapwan muy mani nangadadawak ka diyag.
Kabay abiin na sangkan na pinili kata. Sikuy Bapa mun Namalyari.
Binyanan katan karangalan buy kasiglan na igit pun sa indin ku sa mani kaawyun mu."‡
10 Sinabi pun êt Bapan Namalyari sa Anak na,
"Panginuun, sa umpisa pun, sikay nay nanyag babun luta
buy kaganawan idi sa langit sa kapamilatan kapangyarian mu.
11 Makpas sa babun luta buy langit, nuwa sika, manugêl ka kanuman.
Lumumay kaganawan abiin kaparisun yaming.
12 Ituklip muy mani abiin kaparisun gisay pagbalabal
buy sagilyan mun bayu.
Nuwa sika, a ka magbayu.

* **1:2 1:2** Ya labay sabin lagyu un "Jesus" sa sabin Hebreo "Mamiligtas si Bapan Namalyari." † **1:3 1:3** Sabitun nunan panawun, ayin nan karapatan na mas igit pun sa karapatan na mapaiknun ari sa wanan na. Kabay sabitun binyanan si Jesus un karapatan Bapan Namalyarin miknu sa wanan na, labay sabin, ayin nan mas igit pun sa karapatan na tinanggap na sa langit. ‡ **1:5 1:5** Mani Kanta 2:7 § **1:5 1:5** 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13. * **1:6 1:6** Deuteronomio 32:43. † **1:7 1:7** Mani Kanta 104:4 ‡ **1:9 1:9** Mani Kanta 45:6-7. § **1:12 1:12** Mani Kanta 102:25-27.

Buy manugêl kan nabyay kanuman.”§
13 Buy agyan kanuman, asê sinabin
Bapan Namalyari sa sisabêt man na
ang-el ya paradi,
“Miknu ka sa wanan ku
angga sa mapasuku ku kamuy
mani kapati mu.”*
14 Nu parabaydu, sabêt ta mani ang-
el? Ya mani ang-el, sabay silay mani
ispirituy maglingkud kan Bapan Na-
malyari buy pan-iutus na sila amên
manawup sa mani tawuy iligtas na.

2

Ya dakilay kaligtasan tamu

1 Kabay sêpat tamun itanêm sa
bêkê tamuy mani nalêngê tamuy
kapêtêgan amên a kitamu mailitêp.
2 Isipin yuy ati. Sabitun nuna,
ya Kautusan na indin Bapan Na-
malyari sa kapamilatan mani ang-
el, napaptêgan pêtêg buy nu sisabêt
man na nallabag buy asê nanunul
sa Kautusan, nananggap yan parusa
ayun sa dinyag nay kasalanan.
3 Luyang ngabay kantamu. A
kitamu makaligtas sa parusa nu
daygên tamun ayin pukat ta daki-
lay kaligtasan na ubat kan Bapan
Namalyari. Ya Panginuun Jesus ya
nunan nipatanda tungkul sa kalig-
tasan na ati buy ya mani tawuy
nakalêngê kana, sabay silay nag-
papêtêg kantamun taganan pêtêg
ga abiin.
4 Pinagpapêtgan êt Bapan Namal-
yari ya kaligtasan sa kapamilatan
mani tanda', mamakaupapas buy
imala, buy sa kapamilatan mani
kaagyuwan na ubat sa Ispiritu na
ya indin na sa mani manampalataya
ayun sa kalabayan na.

Napakadyag tawu si Jesus kaparisu tamu

5 Amêsên, tungkul sa babun lutay
pansabin yan na palatêng, asê im-
pabaalan Bapan Namalyari ya abiin
sa mani ang-el nun a sa tawu.*
6 Tagawan ati ya idi sa Kasulatan,
“Bapan Namalyari, sabêt dayi ya
tawu amên pigaganakan mu?
Sisabêt yaba amên lingunun
mu?
7 Sa naêpêk ka panawun, dinyag
mun mas nayêpay kabilyan
na kaysa sa mani ang-el.
Nuwa pinarangalan muya ka-
parisun gisay ari,
8 buy impasakup mu sa ka-
pangyarian nay kaganawan
bagay.”†
Abituy sinabin Kasulatan ya im-
paaypa sa tawuy kaganawan bagay,
ya labay sabin lumatêng nga al-
luy ayin dakun sabêt ta bagay ya
asê maipasakup sa tawu. Nuwa
amêsên, a tamu pun mangakitan na
impasakup na sa tawuy kaganawan
bagay.
9 Nuwa nu tungkul kan Jesus, tanda
tamuy sa naêpêk ka panawun, nagin
mas nayêpay kabilyan na kaysa sa
mani ang-el amên makadanas yan
kamatyan. Nati ya para sa ka-
ganawan tawu buy dinyag nay abiin
gawan sa kangêdan Bapan Namal-
yari. Buy amêsên, binyanan yan
kadakilaan buy karangalan gawan
pinibabatan nay pamasakit angga sa
kamatyan.
10 Si Bapan Namalyari ya nanyag
kaganawan bagay buy dinyag nay
kaganawan para kana. Buy kay us-
tuy tinulutan nay pasakitan si Jesus
amên magin ganap ya bilang pan-
gubatan kaligtasan tamu. Dinyag
Bapan Namalyari ya abiin amên
malakêy magin anak na buy gêtan
na sila sa kaarian na.
11 Si Jesus ya mallinis kantamu
sa mani kasalanan tamu.‡ Siya

* **1:13 1:13** Sa Griego, “angga sa daygên kun tuturakan bitis muy mani kapati mu” (Mani Kanta 110:1). * **2:5 2:5** Dilag luway labay sabin ya sabi ya “tawu” baydi. Mumuna, sikitamun kaganawan ya dinyag Bapan Namalyari. Ikalwa, si Jesus ya nagin tawu sabitun idi ya baydi sa babun luta. † **2:8 2:8** Mani Kanta 8:4-6. ‡ **2:11 2:11** Malyarin ya labay êt sabin, “Dinyag kitamun Jesus un banal.”

buy sikitamuy inlinis na, kay gigisay
Bapa tamu. Kabay a kitamu pan-
ikadêng-êy Jesus ya bêgên na kita-
mun mapatêl na.
12 Ati ya sinabin Jesus sa Bapa na,
"Bapa kun Namalyari, ipatanda kata
sa mani mapatêl ku,
buy magkanta kun pangulimên
kamu sa mani miaawyun na
mani tawu mu."§
13 Sinabi pun êt Jesus,
"Magtiwala ku kan Bapan Namal-
yari."*
Buy indagdag na pun êt,
"Idi yaku di, kaawyun na mani anak
Bapan Namalyari ya indin na
kangku."†
14 Ya mani anak Bapan Namalyari
ya pantukuyun di, sabay sikitamuy
mani tawu. Kabay si Jesus, nagin
tawu ya êt kaparisu tamu ya di-
lag daya buy lawini amên sa ka-
pamilatan pangamati na, lubus nan
masambut si Satanas ya pinangu-
batan kamatyan kaganawan tawu.
15 Sa pakapakun baydu, imbus
na kitamu sa kapangyarian limu,
gawan sabitun nuna sa buun biyay
tamu, mambumyay kitamun dilag
limu sa kamatyan.
16 Kabay malinaw wa alwan mani
ang-el la pansawpan Jesus nun a
sikitamun mani kaapuapuan Abra-
ham.
17 Kabay amên makasawup ya
kantamun mapatêl na, kaylangan
magin tawu ya amên madanasan
nay pandanasên tamu. Sa paka-
pakun baydu, nagin pinakapuun
pari tamu ya mapallunus buy tapat.
Bilang pinakapuun pari tamu, siyay
mamilatan kantamu buy kan Ba-
pan Namalyari. Indin nay sarili
na bilang andug amên siyay ma-
parusan amên mapatawad da mani
kasalanan tamu.
18 Buy gawan mismun siya,
nadanasan nay kasakitan sabitun
tinuksu ya, kabay masawpan nay
mani mandumanas tuksu.

3

Mas dakila si Jesus kaysa kan Moises

1 Kabay mani mapatêl ku
sa panampalataya ya kaparisu
kun binêg Bapan Namalyari ya
makaawyun na sa langit, isipin yu
nu sisabêt tagana si Jesus. Ayun sa
paniwalan tamu, sabay siyay in-utus
Bapan Namalyari para kantamu
buy siya êt ta pinakapuun pari
ya mamilatan kantamu kan Bapan
Namalyari.
2 Tapat ya kan Bapan Namalyari
ya namiutus kana, kaparisun Moises
ya nagin tapat sa pamaalan pam-
ilyan Bapan Namalyari* sabitun
nuna.
3 Nuwa pan-ituwad Bapan Namal-
yari si Jesus un igit pun maran-
gal kaysa kan Moises, tagawan nu
iparisu sa panyag bali, igit marangal
la namipaydêng bali kaysa sa baa-
gin bali ya impaydêng.
4 Tanda tamuy nu dilag bali, dilag
nanyag. Nuwa si Bapan Namalyari
ya nanyag kaganawan bagay.
5 Tapat si Moises sa pamaalan
pamilyan Bapan Namalyari sabitun
nuna. Nuwa kay lingkud ya buy ya
mani dinyag na, kay pamipakit mani
bagay ya ipatanda sa lumatêng nga
panawun.
6 Nuwa si Jesu Cristu, Anak
yan Bapan Namalyari ya tapat ta
mamaala sa pamilyan Bapan Na-
malyari. Buy kaawyun kitamu
êt sa pamilyan Bapan Namalyari
nu manugêl kitamun napas-êy buy
a tamu ikadêng-êy ya kapilmiyan
tamu.
7 Kabay pakalêngê kaw sa pans-
abin Ispiritun Bapan Namalyari,
"Nu malêngê yun magsabi
amêsên si Bapan Namalyari,
pakalêng-ên yuya!
8 Agana yu pakunatên na bêkê yu,

§ **2:12 2:12** Mani Kanta 22:22. * **2:13 2:13** Isaias 8:17. † **2:13 2:13** Isaias 8:18. * **3:2 3:2** Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari di sabay ya mani Israelita sabitun panawun nan Moises.

kaparisun dinyag mani ninunu yu sabitun nuna.
Tagawan sabitun mamita sila sa kakyangan, a sila nanunul kan Bapan Namalyari nun a sinubukan laya pun êt.”
9 Sinabin Bapan Namalyari, “Agyan nakitan lay nay mamakaupapas sa dinyag ku sa lalên apattapuy tawun,
sinubukan laku pun êt.†
10 Kabay natubag-tubag gaku sa mani tawun abitu buy sinabi ku,
‘Ya mani tawun ati, pawa sila tanan magpakarayu kangku,
buy a la labay sunulun na mani pan-ituru ku kalla.’
11 Kabay sa tubag ku, insumpa kuy
kanuman a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an ku para kalla.”‡
12 Kabay mani mapatêl, mangillag kaw ta dat magin nadawak ka bêkê yu buy a kawna manampalataya. Buy ya kapisadsaran abiin, talibatukan yina si Bapan Namalyari ya nabyay.§
13 Ya daygên yinaman, allu-allu kaw mipapamas-êy sa panampalataya kaban dilag pun panawun amên ayin dakun sisabêt kamuyuy kumunat ta bêkê gawan sa kasalanan.*
14 Gawan nu manugêl kitamun napas-êy sa panampalataya tamu kan Cristu ubat pun sa umpisa angga sa katganan, manugêl kitamu êt kaawyun na.
15 Isipin tamun manguman na idi sa Kasulatan,
“Nu malêngê yun magsabi amêsên si Bapan Namalyari, pakalêng-ên yuya!
Agana yu pakunatên na bêkê yu,
kaparisun dinyag mani ninunu yu sabitun a sila nanunul sa utus Bapan Namalyari.”†
16 Amêsên, sisabêt ya abituy mani tawuy asê nanunul kan Bapan Namalyari agyan nalêngê lay nay pagsabi na? Alwa nayin abitu silay mani tawuy insalwang Moises sa bansan Egipto?
17 Buy sisabêt ya abituy tinubag Bapan Namalyari sa lalên apattapuy tawun? Alwa nayin abitu silay mani tawuy nangasalanan buy nati baydu sa kakyangan?
18 Buy sisabêt ya pantukuyun Bapan Namalyari sabitun insumpa nay a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an na para kalla? Alwa nayin abitu silay mani tawu êt ta asê manunul kana?
19 Kabay natandan tamu di ya a la nadanasan na kapaynawan na ubat kan Bapan Namalyari, gawan a sila nanampalataya kana.

4

Ya kapaynawan na in-il-an Bapan Namalyari para kantamu

1 Nuwa agyan parabayduy nalyari sa mani ninunu tamu, manugêl pun êt ta pangakun Bapan Namalyari ya madanasan tamuy kapaynawan na ubat kana. Kabay mangillag kaw amên ayin kamuyuy asê makadanas kapaynawan na impangaku na.
2 Tagawan kaparisu tamuy mani ninunu tamun nakalêngên Mangêd da Balita tungkul sa kapaynawan na abiin. Nuwa ayin pukat kallay nalêngê la gawan a sila nanampalataya.
3 Sikitamuy mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya sabay ya makadanas kapaynawan. Nuwa ya mani asê manampalataya, a la

† **3:9 3:9** Ya mani kwentu tungkul sa panubuk mani Israelita kan Bapan Namalyari, mabasa tamu sa Exodo 17:1-7 buy sa Mani Bilang 14:1-13. ‡ **3:11 3:11** Mani Kanta 95:7-11. Ya lugal la in-il-an Bapan Namalyari sa mani Israelita, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy ati sa Exodo 6:2-8. § **3:12 3:12** “Bapan Namalyari ya nabyay” ya bêg mani Israelita kan Bapan Namalyari gawan nabyay ya, asê kaparisun diyusdiyusan ya diyag malakêy bansa. * **3:13 3:13** Ya kasalanan na pansabin di, abituy asê ustuy aral ya alwan si Jesus kanuy Cristu. † **3:15 3:15** Mani Kanta 95:7-8

madanasan na kapaynawan, gawan
sinabin Bapan Namalyari sabitun
nuna,
"Sa tubag ku, insumpa kuy
kanuman a sila miawyun sa ka-
paynawan na in-il-an ku para
kalla."*
Abiin ya sinabin Bapan Namalyari
agyan nakal-an nay kapaynawan
ubat pun sa dinyag nay babun luta.
4 Tanda tamuy abiin tagawan ati ya
idi sa Kasulatan tungkul sa ikapituy
allu,
"Sa ikapituy allu, nagpaynawa si
Bapan Namalyari sa panyag
na."†
5 Isipin tamun manguman na sin-
abin Bapan Namalyari sa Kasulatan,
"Kanuman a sila miawyun sa ka-
paynawan na in-il-an ku para
kalla."
6 Gawan ya baynan sa asê panunul
mani tawuy nunan nakalêngê sa
mangêd da balita tungkul sa im-
pangakun Bapan Namalyari, a sila
nakadanas kapaynawan. Paraman
baydu, manugêl pun êt ta pangakun
Bapan Namalyari ya dilag pun mani
tawuy makadanas kapaynawan na
in-il-an na para kalla.
7 Kabay pamakalibas nabuyut ta
panawun, intalagay na êt Bapan
Namalyari ya gisa pun na allun
kapaynawan. Ya allun abiin sabay
ya "amêsên" gawan sinabin Bapan
Namalyari sa kapamilatan David,
"Nu malêngê yun magsabi
amêsên si Bapan Namalyari,
pakalêng-ên yuya!
Agana yu pakunatên na bêkê
yu."‡
8 Tanda tamu êt ta napikilakun Jo-
sue ya mani Israelita sa Canaan ya
sabay ya lugal kapaynawan ya im-
pangakun Bapan Namalyari kalla.§
Nuwa alwan abituy pêtêg kapay-
nawan gawan sinabin Bapan Na-
malyari ya tungkul sa gisa pun na
allun pagpaynawa ya intalaga na.
9 Kabay napilmi kitamun dilag
pun kapaynawan para sa mani
tawuy pag-arian Bapan Namalyari
kaparisun pagpaynawa na sabitun
ikapituy allu.
10 Tagawan nu sisabêt man na
niawyun sa kapaynawan Bapan
Namalyari, makapagpaynawa ya
êt sa mani pandaygên na, ka-
parisun pagpaynawan Bapan Na-
malyari pamakayari nan dinyag ga
kaganawan.
11 Kabay pagpilitan tamun miawyun
sa kapaynawan na. Gana tamu pak-
itbusan na mani tawu sabitun nuna
ya asê nanunul sa pansabin Bapan
Namalyari, gawan dat a kitamu êt
miawyun sa kapaynawan na.
12 Tagawan ya Sabin Bapan Na-
malyari, nabyay ya buy makapang-
yarian. Para yan matarêmtarêm
kaparisun ispaday mikapakay tarêm
ya malyarin mipapakadaus angga sa
pilpuwan buy sa utêk but-u. Manuk-
isuk ya sa lalên bêkê buy sa ispiritu
tamu. Ipatanda na kantamu nu
ustu o asê ustu ya kaganawan man-
galalêy pan-isipin buy pan-angadên
tamu.
13 Ayin makapagtagu kan Bapan
Namalyari gawan makitan nay ka-
ganawan buy managut kitamu kana.

Si Jesus ya dakilay pinakapuun pari tamu

14 Kabay papas-êyên tamuy
panampalatayay paniwalan tamu,
gawan dilag kitamun dakilay
pinakapuun pari ya ayin kaatag
nun a si Jesu Cristu ya Anak Bapan
Namalyari. Naku ya sa langit amên
mamilatan para kantamu.
15 Tandan pinakapuun pari tamuy
kaganawan kakaynan tamu buy
malunus ya kantamu, gawan agyan
sabêt man na panubuk ka mal-
lumatêng kantamu, nadanasan na
êt. Nuwa agyan paraman baydu, a
ya nangasalanan.

* **4:3 4:3** Mani Kanta 95:11. † **4:4 4:4** Genesis 2:2 ‡ **4:7 4:7** Mani Kanta 95:7-8. § **4:8 4:8** Ya lugal un kapaynawan na abiin, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy kwentun ati sa Josue 1-24.

16 Buy gawan dilag kitaminan
pinakapuun pari, sa uras sa kaylan-
gan tamuy sawup Bapan Namalyari
ya mapallunus, a kitamina mag-
mikakunun magdani kana, tagawan
pilmin kalunusan buy sawpan na
kitamu.

5

1 Amêsên, tungkul laman sa
pinakapuun parin mani Israelita,
pampilinin ya sa mani kaparisu nan
tawu buy intalaga yan mamilatan
para sa mani tawu kan Bapan
Namalyari. Tungkulan pinaka-
puun pari ya mam-i kan Bapan
Namalyarin mani kaluub buy mani
pinati ya ayup ya pan-iandug mani
tawu amên mapatawad da mani
kasalanan la.*
2 Buy gawan tawu êt ta pinaka-
puun pari ya dilag mani kakaynan,
naayup-up ya sa pamikiawyun na sa
mani tawuy ayin tanda buy nalitêp
sa kadawakan.
3 Kabay gawan dilag êt kakaynan
na pinakapuun pari, kaylangan na
êt mam-in andug, alwan kay para sa
kasalanan mani tawu, nun a para êt
sa sarili nan kasalanan.
4 Agyan sisabêt man na tawu,
a na malyarin pilin na sarili na
amên magin pinakapuun pari. Ta
kay si Bapan Namalyari ya mamili
kana para sa abiin na maulagay
katungkulan, kaparisun pamili na
kan Aaron amên magin pinakapuun
pari sabitun nuna.
5 Para êt taman baydu, alwan
si Cristuy nitag-ay sarili na amên
magin pinakapuun pari tamu, nun a
si Bapan Namalyari ya namili kana.
Tagawan sinabin Bapan Namalyari
kana,

"Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy sikuy
Bapa mu."†

6 Buy sinabi pun êt Bapan Namal-
yari sa kaatag ga baagin Kasulatan,
"Sikay pari kanuman,
kaparisun pangaparin Melquisedec."‡
7 Sabitun idi pun sa babun luta
si Jesus, manangis yan manalangin
buy magmakalunus kan Bapan Na-
malyari ta kay siyay makapiligtas
kana sa kamatyan. Buy inlêngên
Bapan Namalyari ya panalangin na
gawan lubus yan nagpakayêpa buy
nagin mapanunul.
8 Tagawan agyan Anak yan Ba-
pan Namalyari, natandan nay pêtêg
ga panunul sa kapamilatan kapiba-
batan na sa mani kasakitan.
9 Kabay sa pakapakun baydu, na-
gin ganap ya buy siyay pinangu-
batan ayin katganan na kaligtasan
kaganawan manunul kana.§
10 Tagawan intalaga yan Ba-
pan Namalyari ya magin pinaka-
puun pari kaparisun pangaparin
Melquisedec.*

Isundu tamun usisên ya mani mangalalêy turu

11 Malakê pun dayi ya sabin ku
tungkul sa pangaparin Jesus, nuwa
masakit ipapukat kamuyu ta a yu
tambêng mapukatan na mani pans-
abin ku.
12 Sêpat yabay dayin manuru
kawna gawan mana kawnan man-
ampalataya. Nuwa angga amêsên,
kaylangan kaw pun turwanan
nunan mani aral tungkul sa Sabin
Bapan Namalyari. Kaparisu kaw
pun mani kulaw wa mangaylangan
pun gatas, gawan a yu pun agyuy
malalêy pan-aralên ya maiparisu sa
mangakunat ta kanên.
13 Ya mani mambumyay sa gatas,
mani kulaw buy a la pun tanda nu
sabêt ta mangêd buy nadawak.
14 Nuwa ya mangan mangakuku-
nat ta kanên, idi silayna sa us-
tuy tawun. Labay sabin, sanay

* **5:1 5:1** Para sa mani Israelita, ya dayan mani ayup pa pinaraya sa pamiandugan la, pangatbus sa mani kasalanan la. Mabasa tamuy ati sa librun Levitico 9:1-24. † **5:5 5:5** Mani Kanta 2:7 ‡ **5:6 5:6** Mani Kanta 110:4 § **5:9 5:9** Ya labay sabin, imbus sila kanuman sa pamarusan mani kasalanan la. * **5:10 5:10** Genesis 14:18-20.

silayna sa mangalalêy pan-aralên
buy tanda layna nu sabêt ta mangêd
buy nadawak.

6

1 Kabay bilang manay nan man-
ampalataya, a tamina sêpat pag-
aralan na nunan mani aral tungkul
kan Cristu, nun a ya pag-aralan
tamu, abituy malalêy mani aral
amên tumwa kitamu sa panam-
palataya. Gana kitamina miudung-
udung sa mani nunan inturu kan-
tamu tungkul sa pagsisi buy pag-
pabukut sa mani diyag ga ayin
pukat, buy tungkul sa panam-
palataya kan Bapan Namalyari,
2 mani aral tungkul sa pa-
mawtismu, pamipaluntun gamêt sa
ulu, pangabyay manguman mani
nati, buy pangatul Bapan Namalyari
sa magin kabilyan un balang gisay
tawu kanuman. Tanda taminay
mani aral la abiin.
3 Kabay nu labayên Bapan Na-
malyari, isundu tamuy mas malalêy
mani aral.
4 Gawan nu pagbukutan gisay
tawuy panampalataya na kan Jesu
Cristu, a yina maiayat magsisi amên
mag-udung kan Jesus. Ya tawun
abiin, sabitun nuna yan nanam-
palataya, nasawangan nay isip na,
nakadanas sinan degalu ubat kan
Bapan Namalyari, buy gisa yina sa
mani tawuy nananggap Ispiritu na.
5 Nakadanas sinan kangêdan
un Sabin Bapan Namalyari buy
natanam na sa biyay nay kapang-
yarian Bapan Namalyari ya ipakit
sa tawlin panawun.
6 Amêsên, sa kapakan kaganawan
abiin, nu pagbukutan na pun na
panampalataya na kan Jesus, a yina
maiayat pun magsisin manguman,
gawan paran impapaku naynan
manguman sa kurus ya Anak Bapan
Namalyari buy pan-ipakadêng-êy sa
arap malakêy tawu.
7 Maiparisu kitamu sa luway
kalasin lutay panggitnan. Ya lutay
pawan pantulwanan uran, pantub-
wanan mani tanaman na managêy
mangêd da pupul ya pampakina-
bangan un manggitna. Kabay ya
lutan abitu, pagpalên yan Bapan
Namalyari.
8 Nuwa nu kay pawan lamun
buy madiwi ya mantumubu baydu,
ayin taganan pakinabang nga lutan
abitu. Kabay kay isumpa yatan
Bapan Namalyari buy ulamên.
9 Mani kakaidwan yan na ma-
patêl, agyan paradi ya pansabin
yan, napilmi kay ya mas mangêd
da kabilyan yu bilang nananggap
kaligtasan.
10 Gawan makatuynungan si Ba-
pan Namalyari buy a na litêpên na
mangangêd da dinyag yu buy ya
pangidu yu kana ya impakit yu buy
pan-isundu yun pan-ipakit sa ka-
pamilatan panawup yu sa kaparisu
yun pinilin Bapan Namalyari.*
11 Mani kakaidwan yan na map-
atêl, ya labay yan sa balang gisa
kamuyu, isundu yuy parabaysên na
pagsipêg angga sa kapupusan amên
pilmin matanggap yuy kapilmiyan
yu. Buun bêkê yun isunduy abiin
12 amên a kaw tumamad, nun
a pakitbusan yuy mani tawuy di-
lag panampalataya kan Bapan Na-
malyari ya mibabatan mangêtêng
angga sa natanggap lay mani impan-
gaku na.

Pêtêg ga pangakun Bapan Namalyari

13 Elêwên tamu si Abraham.
Sabitun nangaku si Bapan Namal-
yari kana, asê nanggamit si Bapan
Namalyarin kaatag lagyu amên
pagpapêtgan na pangaku na, nun a
ginamit nay sarili nan lagyu gawan
ayin nan mas matag-ay pun kana.
14 Sinabi na, “Abraham, mangaku
waku kamu ya pagpalên kata buy
pakalak-ên kuy mani layi mu.”†

* **6:10 6:10** Sa Griego “hagios,” ya labay sabin pinilin Bapan Namalyari para kana. † **6:14 6:14** Genesis 22:16-17.

15 Kabay sên nibabatan nangêtêng
si Abraham, natanggap na yabay
ya impangakun Bapan Namalyari
kana.‡
16 Tanda tamuy nu dilag tawuy
labay nan pagpapêtgan na taganan
pêtêg ga pansabin na, sa panumpa
na, manggamit yan lagyun gisay
tawuy mas matag-ay pun kana amên
sa pakapakun baydu, ayin nan pis-
usulakan.
17 Para êt baysên na dinyag Bapan
Namalyari. Pinagpapêtgan nay pan-
gaku na sa kapamilatan panumpa
amên maipakit na sa mani tawuy
pinangakwan na ya asê magbayuy
isip na.
18 Buy abiin na luwa, ya pan-
gaku buy panumpa na, taganan
asê magbayu ta asê malaram si
Bapan Namalyari. Kabay sikita-
muy magpakupkup kan Bapan Na-
malyari, dilag kitamun kapilmiyan
kaban mangêtêng kitamu sa mani
impangaku na kantamu.
19 Ya kapilmiyan na abiin,
mamapas-êy sa nakêm tamu buy
mamigtan kantamu angga sa ka-
pakan makwal la kurtinay pinaglin-
gling§ ya sabay ya mananip sa
bibiyan Bapan Namalyari.
20 Baydu nunan sinumun si Je-
sus amên makiarap kan Bapan Na-
malyari para kantamu, tagawan
siyay nagin pinakapuun pari tamu
kanuman, kaparisun pangaparin
Melquisedec.

7

Ya pari ya si Melquisedec

1 Si Melquisedec, ari ya sa balayan
Salem sabitun panawun Abraham.*
Buy pari ya, ya maglingkud kan
Bapan Namalyari ya Katatag-ayan.
Amêsên gisay allu, nakilaban silan
Abraham sa mani ari buy nanambut
sila. Sên pauli ya silan Abraham,
timbêng silan Melquisedec buy sin-
abi na, “Abraham, pagpalên kan
Bapan Namalyari.”
2 Pamakayari, indin Abraham kan
Melquisedec ya ikamapuy baagin
kaganawan nasamsam na sa mani
kapati na. Amêsên, ya labay sabin
lagyun Melquisedec, “Matinêk ka
Ari.” Buy gawan ari ya sa Salem ya
labay sabin kapatêtbêkan, binêg ya
êt “Ari un kapatêtbêkan.”
3 Ayin naisulat tungkul sa bapa
o sa indun Melquisedec, agyan sa
mani ninunu na. Buy ayin êt naisu-
lat tungkul sa pamianak kana buy
sa pangamati na. Kaparisu yan
Anak Bapan Namalyari, gawan ayin
katganan na pangapari na.
4 Elêwên tamu nu parasaantun
kadakila si Melquisedec! Agyan si
Abraham, ya bapan layi tamu, nam-
i êt kanan ikamapuy baagi ubat sa
nangasamsam na sa mani kapati na.
5 Ayun sa Kautusan na impasulat
kan Moises, ya mani pari ya ubat sa
layin Levi, kaylangan lan mangwan
ikamapuy baagin pibandiyan mani
kaparisu lan Israelita, agyan naubat
silan kaganawan kan Abraham.
6 Nuwa agyan asê kabilang si
Melquisedec sa layin Levi, binyanan
yapun êt Abraham ikamapuy baa-
gin pibandiyan na. Buy siya êt
ta nagsabi kan Abraham, “Pagpalên
kan Bapan Namalyari” agyan si
Abraham ma tawuy pinangakwan
Bapan Namalyari.
7 Buy tanda tamuy igit dakila ya
magpala kaysa sa pagpalên.
8 Tanda tamu êt ta si mani parin
Levita, sabay silay pambiyan ikama-
puy baagi, agyan kay mani tawu
silay dilag kamatyan. Nuwa si

‡ **6:15 6:15** Nangêtêng si Abraham un 25 tawun bayu in-anak si Isaac. Sa panawun na abitu tuway na si Abraham, 100 nay tawun na. Mabasa tamuy ati sa Genesis 21:1-5. § **6:19 6:19** Sabitun nunan panawun dilag makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templun mani Israelita. Ayun sa paniwala la, ya Pinakabanal la Lugal sabay ya bibiyan Bapan Namalyari, buy ayin tawuy malyarin sumun baydu, liban sa pinakapuun pari la. Nuwa sa bersikulun ati, ya labay sabin bibiyan Bapan Namalyari, ayin kaatag nun a ya langit. * **7:1 7:1** Genesis 14:19.

Melquisedec ya binyanan Abraham
ikamapuy baagi, ayun sa kasulatan,
nanugêl yan nabyay.
9 Buy agyan si Levi ya pinan-
gubatan mani pari ya sêpat biyan
ikamapuy baagi, paran nam-i ya êt
kan Melquisedec un ikamapuy baagi
sa kapamilatan Abraham.
10 Masabi tamuy abiin gawan
agyan ayin pun si Levi sa panawun
na abitu, idi yina sa lawinin ninunu
nan si Abraham.
11 Tanda tamuy indin Bapan Na-
malyari ya Kautusan tungkul sa pan-
gaparin mani layin Levi.† Nuwa asê
nukad da mani pandaygên la amên
magin matinêk sila sa pangêlêw Ba-
pan Namalyari. Kabay kaylangan
dilag kaatag ga pari ya kasagili la ya
kaparisun pangaparin Melquisedec
ya asê kaparisun pangaparin Aaron
ya kaapuapuan Levi.
12 Buy nu masagilyan na pari, kay-
langan masagilyan êt ta Kautusan
na pansunulun la.
13-14 Ya Panginuun tamun Jesus
sabay ya pantukuyun na insagili sa
mani parin Levita, gawan malinaw
wa ubat ya sa layin Juda buy alwan
sa layin Levi. Buy agyan kanuman,
ayin pun naglingkud bilang pari
ya ubat sa layin Juda. Tagawan
sabitun sinabin Moises nu sisabêt ya
malyarin magin pari ya mag-andug
sa pamiandugan, ayin yan sinabi
tungkul sa layin Juda.

Ya pangaparin Jesus kaparisun Melquisedec

15 Kabay luyang pun nagin
malinaw wa sinagilyan na mani
parin Levita gawan dilag gan bayuy
pari amêsên ya sabay si Jesus
buy ya pangapari na, kaparisun
Melquisedec.
16 Nagin pari si Jesus, asê naka-
batay sa pansabin Kautusan nu
kansabêt layi ya pangubatan mani
pari, nun a nagin pari ya gawan
sa kapangyarian biyay nay ayin kat-
ganan.
17 Gawan ati ya idi sa Kasulatan
tungkul kana,

"Sikay pari kanuman,
kaparisun pangaparin Melquisedec."‡

18 Kabay sinagilyan Bapan Namal-
yari ya Kautusan na pansunulun
mani parin Levita, gawan ayin nan
nabang buy asê makasawup,
19 gawan ayin malyarin magin
matinêk sa pangêlêw na sa kapami-
latan panunul sa Kautusan. Kabay
abiin ya sangkan ya binyanan ki-
tamun Bapan Namalyari un mas
mangêd da paralan amên pilmin
makapagdani kitamu kana.
20 Ya bayuy paralan na ati, luyang
pun mangêd sa manan paralan
ta nanumpa si Bapan Namalyari.
Sabitun dinyag nan pari ya layin
Levi, a ya nanumpa.
21 Nuwa sên dinyag nan pari si
Jesus, nanumpa ya. Paradi ya sinabi
na kan Jesus,

"Sikuy Namalyari.
Pan-ipangaku kuy sikay pari
kanuman.
Buy asê magbayuy disisyun ku."§

22 Kabay si Jesus, sabay siyay
kapilmiyan tamu ya tuparên Bapan
Namalyari ya mas mangêd da ka-
sunduwan ya dinyag na sa mani
tawu.
23 Sabitun nuna, malakêy mani
pari gawan nu nati ya gisa, kaylan-
gan sagilyan yan gisa amên maisun-
duy pandaygên la bilang mani pari.
24 Nuwa si Jesus, ayin yan ka-
matyan. Kabay ya pangapari na,
manugêl kanuman.
25 Buy gawan baysên, mailigtas
na kanuman ya sisabêt man na
tawuy magdani kan Bapan Namal-
yari sa kapamilatan na, gawan
mambumyay ya kanuman amên

† **7:11 7:11** Si Levi, gisa ya sa mapu buy luway anak Jacob. Ya bêg sa kaapuapuan Levi, Levita. Maglingkud sila bilang mani parin mani Israelita. Si Aaron, kaapuapuan ya êt Levi buy kaawyun yan Moises sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita. Mabasa tamuy ati sa librun Mani Bilang 3:5-10. ‡ **7:17 7:17** Mani Kanta 110:4. § **7:21 7:21** Mani Kanta 110:4.

mamilatan kantamu buy kan Bapan
Namalyari.
26 Kabay kay si Jesus ya nanaspat
ta magin pinakapuun pari tamu ta
banal ya, ayin makitan na nadawak
kana, ayin yan kasalanan, a ya ka-
parisun mani tawuy makasalanan
buy binyanan yan Bapan Namal-
yarin karangalan na igit sa ka-
ganawan idi baydu sa langit.
27 A ya kaparisun kaatag mani
pinakapuun pari ya kaylangan
mam-in andug allu-allu para sa
kasalanan la buy pamakayari, para
sa mani kasalanan mani tawu. Nun
a si Jesus, kakatamisan nan in-
andug ga sarili nan biyay amên
mapatawad da mani kasalanan
kaganawan tawu.
28 Ayun sa Kautusan na impasu-
lat kan Moises, ya nagin pinaka-
puun parin mani Israelita, kay
mani tawuy dilag kakaynan. Nuwa
pamakalibas panawun na abitu,
nanumpa si Bapan Namalyari ya
Anak nay italaga nan magin pinaka-
puun pari gawan ganap ya kanu-
man.

8

Ya pinakapuun pari tamu buy ya bayun kasunduwan Bapan Namalyari

1 Mani mapatêl ku, ati ya labay
sabin sinabi ku kamuyu. Pêtêg
dilag kitaminan pinakapuun pari
ya sabay ya nakaiknu sa wanan
turonun Makapangyarian na Bapan
Namalyari ya idi sa langit.
2 Bilang pinakapuun pari,
maglingkud ya sa pêtêg Pinaka-
banal la Lugal ya alwan dinyag
tawu, nun a dinyag Bapan Namal-
yari.
3 Ya balang pinakapuun pari
baydi sa babun luta, intalaga amên
mamiandug mani ayup pa pinaraya
buy kaatag kaluub. Kabay ya
pinakapuun pari tamu sa langit,
kaylangan dilag ya êt iandug kan
Bapan Namalyari.
4 Nu idi yapun baydi sa babun
luta, a ya malyarin magin pari
gawan dilag gan mani pari ya mag-
andug ayun sa Kautusan.
5 Ya paglingkud mani pari, kay
kaparisun pandaygên sa langit.
Tanda tamuy abiin gawan sên
pan-ipaydêng ngan Moises ya
Tolday Pangulimênan, masipit
intipan Bapan Namalyari kanay,
“Kaylangan sunulun muy palanuy
impakit ku kamu sa bung-uy nu
parasaantu mun daygên na Tolday
Pangulimênan.”*
6 Nuwa ya mani pandaygên Je-
sus bilang pinakapuun pari, igit
pun dakila kaysa sa mani pan-
daygên mani nunan pari baydi
sa babun luta. Gawan sa ka-
pamilatan Jesus, natanggap tamuy
bayuy kasunduwan Bapan Namal-
yari. Buy ya bayuy kasunduwan,
mas mangêd yapun kaysa sa nuna,
gawan nakasalalay ya ati sa mas
mangangêd da pangakun Bapan Na-
malyari.
7 Nu ayin dayin pamagkulang ya
nunan kasunduwan, asina kaylan-
gan na bayun kasunduwan.
8 Nuwa nakitan Bapan Namalyari
ya taganan dilag pamagkulang ya
panunul mani tawu sa nunan ka-
sunduwan. Kabay sinabi na,
“Lumatêng nga panawun na
manyag gakun panibayun ka-
sunduwan sa kaapuapuan Is-
rael buy sa kaapuapuan Juda.
9 Ya bayuy kasunduwan, asê ka-
parisun nunan kasunduwan
na dinyag ku para sa mani
ninunu la
sabitun insalwang ku sila sa
bansan Egipto.
A la sinunul la kasunduwan ku
kalla.
Kabay pinaulayan ku sila.”
10 Sinabi pun êt Bapan Namalyari,
“Pallumatêng panawun na abitu,
ati ya bayuy kasunduwan ya
daygên ku sa kaapuapuan Is-
rael.

* **8:5 8:5** Exodo 25:40.

Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
buy itatak ku sa isip la.
Sikuy kilalanên lan Namalyari la
buy silay mani tawuy sakup ku.
11 A layna kaylangan turwanan na
mani kabalayan la
o sabin sa mapatêl la, ‘Mani ma-
patêl lay, sêpat yun kilalanên
na Panginuun na sabay ya
Namalyari.’
A layna kaylangan ituruy abiin,
gawan sa panawun abitu, ki-
lalanên nakun kaganawan,
matag-ay man o asê.
12 Gawan patawarên kuy mani
kadawakan la
buy litêpên kuy mani kasalanan
la.”†
13 Kabay sên sinabin Bapan Na-
malyari ya dilag gan bayuy kasun-
duwan, impakit nay tinasan nan
ulagay nunan kasunduwan. Buy
agyan dakun sabêt man na bagay ya
ayin nan ulaga buy lumay na, asê
mabuyutan, mitas sana.

9

Ya pangulimên mani Israelita kan Bapan Namalyari sabitun nuna

1 Ya nunan kasunduwan* sabitun
nuna, dilag mani kautusan tungkul
sa ustuy pangulimên kan Bapan Na-
malyari buy dilag êt pangulimênan
na dinyag mani tawu.†
2 Kabay nipaydêng nga mani tawu
un gisay maragul la tolda. Sa
susunan Tolday Pangulimênan, di-
lag kurtinay pinaglingling. Buy sa
pibunakan Tolda, dilag makwal la
kurtinay pinanaêt bilang pisaêtan
luway silid. Ya mumunan silid,
pambêgên Banal la Lugal nu saantu
idi bayduy gisay pamipaluntuwan
sulu ya dilag pituy dêkêt buy lame-
say dilag tinapay ya pan-iandug kan
Bapan Namalyari.
3 Ya ikalway silid, pambêgên
Pinakabanal la Lugal.
4 Makitan bayduy pamiandugan
na panlêban insensu buy ya baul
la pambêgên Baul un Kasun-
duwan. Ya pamiandugan buy
baul, parisun tinakpan gintu. Sa
lalên baul, idi bayduy gintuy
banga ya pinamyanan tinapay ya
pambêgên mana, ya têkên Aaron
na nangulbuy, buy nangatatapil la
batuy pinisulatan Kautusan Bapan
Namalyari.
5 Sa babun baul, dilag luway ang-
el la diyag sa gintu. Ya mani ang-el la
abiin, patandan idi bayduy Ispiritun
Bapan Namalyari. Buy ya parisun
palakpak la, manalilung sa babun
baul nu saantu pan-iwisik pinaka-
puun pari ya dayan ayup amên ma-
patawad da kasalanan mani tawu.
Nuwa a yan pun maipaintindin ti-
satisay abiin amêsên.
6 Sabitun nuna, parabaysên
na pangapakapalan Tolday Pan-
gulimênan buy allu-allun man-
sumun na mani pari sa mumunay
silid Tolda amên daygên na tungku-
lan la.
7 Nuwa kay pinakapuun pari ya
makasun sa Pinakabanal la Lugal
buy kay katamisan sa gisay tawun.
Sa balang pansumun na baydu,
mantan yan dayan ayup bilang an-
dug para sa kasalanan na buy sa
mani pandaygên mani tawu sa a la
tanda kasalanan awêd.‡
8 Sa pandaygên abituy pinaka-
puun pari, pan-ipakit Ispiritun Ba-
pan Namalyari ya ayin sisabêt man
na tawuy malyarin makasun sa

† **8:12 8:12** Jeremias 31:31-34. * **9:1 9:1** Dinyag Bapan Namalyari ya nunan kasunduwan na para sa mani Israelita sabitun indin na kan Moises ya Kautusan (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15; 11:22-23). Ayun sa kasunduwan, si mani tawu kaylangan lan sunulun ya kautusan, buy biyan silan Bapan Namalyari un sarili lan luta, ayin kaatag nun a ya Canaan. † **9:1 9:1** Mabasa tamuy ati sa Exodo kapitulu 25, 26, 30, buy sa Levitico 24:1-9. ‡ **9:7 9:7** Mabasa tamuy tungkul sa pandaygên pinakapuun parin mani Israelita sa librun Levitico 16:1-34. § **9:8 9:8** Ya labay sabin, ayin dakun sisabêt man na tawuy malyarin makasun sa binyanan Bapan Namalyari kaban pansunulun la pun na kautusan tungkul sa pag-andug mani ayup.

Pinakabanal la Lugal kaban idi pun
baysên na mumunan Tolday Pan-
gulimênan.§
9 Sabitun nuna, ya Tolda buy
kaganawan idi baydu, kay mami-
patanda tungkul sa mangangêd da
nakitan na amêsên. Gawan ya
mani pinati ya ayup buy kaluub,
asê makapallinis nakêm mani tawuy
mangulimên kan Bapan Namalyari.
10 Tagawan na naugalyan lan
abitu, kay ayun sa mani kautusan
tungkul sa pan-inêmên buy sa mani
pangkanên na malyari lan kanên
buy tungkul sa ustuy panguyas mani
gamit buy sa lawini la. Ya mani kau-
tusan na abitu, kay tungkul sa mani
bagay ya mangakitan buy kay kay-
langan sunulun angga sa panawun
na sagilyan Bapan Namalyari un
bayu.

Ya kapangyarian dayan Jesus

11 Nuwa amêsên, inlumatêng
nga si Cristu ya pinakapuun pari
tamu buy sa kapamilatan na,
mangadanasan taminay kangêdan
na gawan sa pallumatêng na.*
Bilang pinakapuun pari, sinumun
si Cristu sa mas dakila buy mas
ganap pa Pinakabanal la Lugal ya
asê dinyag tawu buy ayin sa babun
lutan ati.
12 Nakasun ya baydu, alwan sa ka-
pamilatan dayan kambing o biserun
baka, nun a sa kapamilatan sarili
nan daya. Kay katamisan nan sinu-
mun sa Pinakabanal la Lugal buy
a nayna kaylangan uman-umanên,
tagawan inatbus na kitamina sa
mani kasalanan tamu amên miligtas
kitamu kanuman.
13 Amêsên, ayun sa Kautusan
na impasulat kan Moises, nu ya
gisay tawu, pan-ituwad yan madi-
nat, kaylangan yan wisikan dayan
pinarayay kambing buy toru buy
abun inêwêk ka dumalagay baka.
Sa parabayduy paralan, manguman
yan magin malinis ayun sa Kautu-
san.†
14 Buy nu ya dayan ayup ma-
makalinis, alwa nayin luyang pun
na dayan Cristu? Awu! Taganan
mamakalinis ya daya na sa bêkê
tamu amên a tamina isipin na mana
tamun mani dinyag ya ayin ka-
pukatan, nun a maglingkud kitamu
kan Bapan Namalyari ya nabyay.
Tagawan sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari ya ayin katganan,
indin Cristuy sarili na bilang andug
ya ayin makit ta nadawak o kakulan-
gan sa pangêlêw Bapan Namalyari.
15 Abiin ya sangkan kabay si
Cristuy mamilatan sa mani tawu
buy kan Bapan Namalyari sa
bayuy kasunduwan. Gawan sa
pangamati na, inatbus nay mani
tawu sa mani kasalanan na dinyag
la sabitun sakup sila pun nunan
kasunduwan. Kabay amêsên,
matanggap kaganawan binêg Bapan
Namalyari ya ayin katganan na
kangêdan ya impangaku na.
16 Maiparisuy abiin sa gisay kasu-
latan tungkul sa pamipamana. Kay-
langan dilag katibayan na taganan
nati yay nanyag amên maipatupad
ya kasulatan.
17 Gawan asê maipatupad da kasu-
latan tungkul sa pamipamana kaban
nabyay pun na nanyag.
18 Kabay agyan na nunay kasun-
duwan Bapan Namalyari, ayin pun
ulagay abiin kaban ayin pun dayan
ayup.
19 Kabay paradi ya dinyag Moises.
Impatanda na sa mani tawuy balang
utus sa Kautusan buy pamakayari,
nangwa yan dayan biserun baka
buy kambing ya pinaraya buy in-

* **9:11 9:11** Sabitun inlumatêng si Jesus, inlibayan Bapan Namalyari ya manan kasunduwan un bayu. Para sa kaganawan manampalataya kan Jesus sa ati. Ayun sa bayun kasunduwan na, indin Bapan Namalyari sa mani manampalataya ya kaligtasan, ya bayun biyay, buy ya Ispiritu na ya mangawyun kalla. † **9:13 9:13** Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya sisabêt man na tawuy manalan sa nati magin madinat ya, buy asina malyarin makiawyun sa pangulimên kan Bapan Namalyari anggan a yapun nawisikan dayan ayup pa in-andug.

awyunan nan lanêm. Nangwa ya êt
sabut tupa ya binatêkan nan naudit
buy ingkupat sa sangan isopu. In-
sawsaw nay ati sa daya buy pamaka-
yari, inwisik na sa mani tawu buy sa
pinisulatan Kautusan.
20 Buy sinabi na kalla, "Ya dayan
ati sabay ya pamaptêg sa kasun-
duwan Bapan Namalyari ya kaylan-
gan yun sunulun."‡
21 Inwisikan êt Moises un
dayay Tolday Pangulimênan buy
ya kaganawan bagay bayduy
panggamitin sa pangulimên.
22 Tagawan ayun sa Kautusan,
pallinisin na kaganawan bagay sa
kapamilatan daya amên magin ma-
linis sa pangêlêw Bapan Namalyari.
Buy nu ayin dayay nantulu bilang
andug kan Bapan Namalyari, ayin
êt kapatawaran na mani tawu sa
kasalanan la.
23 Kabay yabay kaylangan linisin
sa kapamilatan dayan ayup pa Tol-
day Pangulimênan buy mani bagay
ya idi baydu ya paran kay alim-
bawan mani bagay ya idi sa langit.
Nuwa ya mani bagay ya idi sa langit,
kaylangan linisin sa mas mangêd da
andug.
24 Gawan asê sinumun si Cristu
sa gisay banal la lugal baydi sa
babun luta ya kay dinyag tawu buy
kay alimbawan pêtêg banal la lugal,
nun a sinumun ya mismu sa langit.
Buy amêsên, idi yina baydu sa ara-
pan Bapan Namalyari ya mamilatan
para kantamu.
25 Ya pinakapuun pari sa babun
luta, mansumun ya sa Pinakabanal
la Lugal tinawuntawun buy sa
balang pansumun na, mantan yan
dayan ayup bilang andug. Nuwa si
Cristu, kakatamisan nan in-andug ga
sarili na buy a nayna inuman-uman.
26 Gawan nu kaylangan nan
miuman-uman mati, nakatiumnu
yina dayin nati paubat pun sa
daygên na babun luta. Nuwa
amêsên sa tawlin allu, kay
katamisan nakun Cristu baydi sa
babun luta amên itas sa mani
kasalanan tamu sa kapamilatan
pamiandug nan sarili na.
27 Intakda sa mani tawuy kay
katamisan mati buy pamakayari,
pangukum man Bapan Namalyari.
28 Para êt baydu, kay katamisan
nati si Cristu sabitun in-andug nay
sarili na amên itas sa kasalanan
mani tawu. Buy manguman yan
mag-udung baydi sa babun luta,
alwan amên manguman yan mati
para sa kasalanan mani tawu, nun
a amên iligtas nay mani tawuy
mangêtêng kana.

10

Ya kakamisan pamiandug Jesus

1 Ya Kautusan na impasulat Bapan
Namalyari kan Moises, asê ganap
nun a kay pamipakit tungkul sa
mangangêd da bagay ya lumatêng
sa kapamilatan Jesus. Kabay ya
mani andug mani tawuy magdani
buy mangulimên kan Bapan Namal-
yari, asê taganan makasawup kalla
amên magin matinêk sa pangêlêw
na agyan tinawuntawun sila pun
mag-andug ayun sa Kautusan.
2 Gawan nu inlinis silayna dayi sa
kapamilatan mani andug, a layna
dayi pan-isipin na kasalanan la buy
a layna kaylangan pun mag-andug.
3 Nuwa ya pamiandug ga pan-
daygên la tinawuntawun sabay pun
na mamipaganakan kasalanan la.
4 Tagawan asê taganan makapitas
kasalanan ya kay dayan mani toru
buy kambing ya pan-iandug la.
5 Kabay sên inlumatêng si Cristu
baydi sa babun luta, sinabi nay ati
kan Bapan Namalyari,
"A mu labay ya mani andug buy
mani kaluub mani tawu.
Kabay binyanan mukun lawini
amên iandug ku kamu.
6 A ka natula sa mani ayup pa
pansêlbên sa pamiandugan
buy sa kaatag pun na mani an-
dug para sa kasalanan.

‡ **9:20 9:20** Exodo 24:4-8.

7 Kabay sinabi ku kamu, ‘Bapan
Namalyari, abiti yaku amên
tuparên na kalabayan mu
ayun sa insulat sa Kasulatan
tungkul kangku.’ ”*
8 Isipin tamu nu sabêt ta sinabin
Cristu. Nuna, sinabi nay asê labay
Bapan Namalyari ya mani andug
buy kaluub mani tawu, ya mani
ayup pa pansêlbên sa pamiandugan
buy kaatag pun na mani andug para
sa kasalanan. Alwan abiin ya ka-
papaidu kana agyan na kaganawan
abituy pan-iandug ayun sa Kautu-
san.
9 Pamakayari, sinabin Cristu kan
Bapan Namalyari, “Abiti yaku amên
tuparên na kalabayan mu.” Kabay
intas san Bapan Namalyari ya
ulagan manan paralan na pag-
andug buy sinagilyan nan pag-
andug Cristu.
10 Buy gawan sinunul Jesu Cristuy
kalabayan Bapan Namalyari, inli-
nis na kitamina sa mani kasalanan
tamu sa kapamilatan kakatamisan
nan pag-andug sarili na.

11 Ya mani parin Israelita, allu-
allu silan maglingkud buy miuman-
uman silan mag-andug kan Bapan
Namalyari, agyan na mani andug la,
asê makapitas kasalanan.
12 Nuwa si Cristu, kay kakatamisan
nan in-andug ga sarili na para sa
mani kasalanan tamu buy nukad
day abiin makanuman. Pamaka-
yari, niknu ya sa wanan Bapan
Namalyari.
13 Buy amêsên, kay pan-êtêngên
na tanay panawun na ipasukun Ba-
pan Namalyari kanay mani kapati
na.
14 Kabay sa kapamilatan
kakatamisan pag-andug Cristu,
dinyag nan ganap kanuman na mani
tawuy inlinis na sa kasalanan.
15 Ya Ispiritun Bapan Namalyari
ya magpapêtêg tungkul baysên. Ta
ati ya sinabi na,
16 “Pallumatêng panawun abitu,
ati ya bayuy kasunduwan ya
daygên ku sa mani tawu ku.
Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
buy itatak ku sa isip la.”†
17 Sinabi pun êt Panginuun,
“Litêpên kinay mani kasalanan la
buy nangadawak ka diyag la.”‡
18 Kabay ta pinatawad dan Bapan
Namalyari ya mani kasalanan tamu,
a tamina kaylangan daygên pun na
pag-andug para sa mani kasalanan
tamu.

Makapagdani kitamina kan Bapan Namalyari

19 Kabay mani mapatêl, gawan
sa dayan Jesus, malyari kitaminan
makasun sa Pinakabanal la Lugal un
ayin limu.§
20 Tagawan sa kapamilatan
pamiandug Jesus un lawini na,
imbuklat na kantamuy bayu buy
nabyay ya dan papakun sa kapakan
makwal la kurtinay pinaglingling
amên makapagdani kan Bapan
Namalyari.*
21 Dakila ya pinakapuun pari tamu
ya sabay si Jesus ya mamaala sa
pamilyan Bapan Namalyari!†
22 Kabay magdani kitamu kan Ba-
pan Namalyari un buun bêkê buy
dilag napas-êy ya panampalataya.
Magdani kitamu kanan malinis say
nakêm tamu, gawan paran in-
wisikan nan dayan Jesus sa mani
bêkê tamu buy paran inuyasan nan
malinis sa lanêm ma lawini tamu.

* **10:7** **10:7** Mani Kanta 40:6-8. † **10:16** **10:16** Jeremias 31:33. ‡ **10:17** **10:17** Jeremias 31:34. § **10:19** **10:19** Ya labay sabin, malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari un dilag kapatêtbêkan. * **10:20** **10:20** Sabitun nati si Jesus sa kurus, bêngat tan niatag ga makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templu. Mamipatanday ati ya malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari, tagawan sa kamatyan Jesus, nitas sa mani kasalanan tamu ya sabay ya mamisyay sa mani tawu kan Bapan Namalyari. Basên tamuy tungkul sa kurtina sa librun Lucas 23:44-46 buy sa Marcos 15:37-38. † **10:21** **10:21** Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari baydi, sabay ya mani tawuy manampalataya buy magpasakup kan Bapan Namalyari.

23 Manugêl kitamun dilag
kapilmiyan buy agana kitamu
magluway nakêm gawan tapat si
Bapan Namalyari buy tuparên nay
impangaku na kantamu.
24 Pagpilitan tamun maisagyat ta
balang gisa un miiidu buy pawan
manyag mangêd.
25 Agana kaw sumawan maki-
tipun bilang mani manampalataya
kaparisun naugalyan nan dakun
umnu, nun a papas-êyên yuy nakêm
balang gisa, luyang nga amêsên, ta
marani yay pag-udung Jesus.
26 Pamakayari tamun natandan na
kapêtêgan tungkul sa andug Jesus
buy nu pan-isundu tamu pun na
panyag kasalanan, ayin nan taganan
kaatag andug ga maidin amên map-
atawad da mani kasalanan tamu.
27 Ayin kaatag mangêtêng sa mani
tawuy mallumaban kan Bapan Na-
malyari, nun a ya mamakapalimuy
pangukum buy ya magdêkêtdêkêt ta
apuy.
28 Isipin tamuy ati. Sabitun nuna,
ya sisabêt man na mallabag sa
Kautusan na impasulat kan Moises,
pampatin yan ayin lunus nu napag-
papêtgan luwa o tatluy nakakit ya
pallabag na.
29 Amêsên, nu pampatin na tawuy
mallabag sa Kautusan, luyang ngay
tawuy mandustak sa Anak Bapan
Namalyari. Mas nabyat ta parusay
matanggap na, gawan pandaygên
nan ayin kapukatan na dayan Je-
sus ya sabay ya nallinis sa mani
kasalanan na buy nagpapêtêg sa ka-
sunduwan Bapan Namalyari. Agyan
na Ispiritun Bapan Namalyari ya
nam-i kantamun kangêdan na, di-
nustak na êt. Kabay taganan nabyat
ta parusay idin sa tawun abiin!
30 Tanda tamuy abiin gawan
tanda tamuy si Bapan Namal-
yari ya taganan nagsabin, “Sikuy
mangablas, sikuy mamarusa.”‡ Buy
dilag êt nakasulat ta paradi, “Si
Bapan Namalyari ya mangukum sa
mani tawuy pag-arian na.”§
31 Mamakapalimu taganay pa-
marusan Bapan Namalyari ya
nabyay!
32 Nuwa sikaw wa mapatêl ku,
ganakên yuy kabilyan yu sabitun
nasawangan na isip yu. Agyan
sadyay pamasakit la gawan sa
panampalataya yu, nibabata kaw
pun êt buy asê sinumuku.
33 Nu misan, pampustakên kaw
buy pampasakitin sa arapan mani
tawu. Buy nu misan êt, pan-
awyunan yuy mani mapatêl la man-
dumanas parabaysên na panubuk.
34 Gawan sa uras sa nakasukul
la mapatêl yu, pandamayan yu
sila. Buy agyan pansamsamên nay
pibandiyan yu, mibabata kaw pun
êt un dilag tula gawan tanda yuy
dilag gan nakal-an para kamuyu ya
mas mangêd da pibandiyan na asê
mitas kanuman.
35 Kabay manugêl kaw napas-êy
sa paniwala kan Bapan Namalyari
gawan dilag nakal-an para kamuyuy
mamangêd da gantimpala.
36 Kaylangan yun mibabata amên
masunul yuy kalabayan Bapan Na-
malyari. Sa pakapakun baydu,
matanggap yuy impangaku na ka-
muyu.
37 Tagawan idi sa Kasulatan,

“Ya pan-êtêngên yun lumatêng,
marani yana.
Ayina mabuyutan.”

38 Buy sinabi pun êt Bapan Namal-
yari,

“Ya tawuy matinêk sa pangêlêw ku,
bumyay ya ayun sa panam-
palataya na.
Nuwa nu magpabukut ya kangku,
a yina kapapaidu kangku.”*

39 Nuwa sikitamuy mapatêl, a ki-
tamu kaawyun sa mani tawuy mag-
pabukut kan Bapan Namalyari ya
milaku sa ayin katganan na kaparu-
san, nun a kaawyun kitamu sa mani
manampalatayay miligtas.

‡ **10:30 10:30** Deuteronomio 32:35.
§ **10:30 10:30** Deuteronomio 32:36; Mani Kanta 135:14.
* **10:38 10:38** Habakuk 2:3-4.

11

Mani mangangêd da alimbawan panampalataya

1 Amêsên, nu dilag kitamun panampalataya kan Bapan Namalyari, dilag kitamun kapilmiyan na matanggap tamuy pan-êtêngên tamu ya a tamu pun nakit.
2 Buy gawan parabaysên êt ta panampalatayan mani ninunu tamu, kinaidwan silan Bapan Namalyari.
3 Sa kapamilatan panampalataya tamu, mapukatan tamuy dinyag Bapan Namalyari ya babun luta buy langit sa kapamilatan sabi na. Kabay ya kaganawan bagay ya mangakitan tamu, naubat sa mani bagay ya asê mangakitan.
4 Isipin tamu si Abel. Gawan sa panampalataya na, nag-andug ya kan Bapan Namalyarin mamangêd da andug kaysa sa andug patêl na ya si Cain.* Buy gawan sa panampalataya na, intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk, gawan tinanggap Bapan Namalyari ya mani andug na. Kabay agyan nati ya si Abel, dilag yapun maituru kantamu sa kapamilatan panampalataya na.
5 Gawan sa panampalatayan Enoc, a ya nati nun a nabyay yan gintan Bapan Namalyari sa langit.† Ubat ta baydu, ayina nakitan sa babun luta. Pansabin sa Kasulatan ya nagin kapapaidu si Enoc kan Bapan Namalyari. Kabay gintan yan Bapan Namalyari sa langit.
6 Nuwa ya tawuy ayin panampalataya, a ya mamakapaidu kan Bapan Namalyari. Tagawan nu sisabêt man na magdani kan Bapan Namalyari, sêpat nan paniwalan na dilag Namalyari buy sêpat na êt paniwalan na mam-i si Bapan Namalyari un gantimpala sa mani tawuy mangkap kana.
7 Elêwên tamu si Noe.‡ Gawan sa panampalataya na, pinaniwalan nay pamatandan Bapan Namalyari tungkul sa maragul la lanab ba palatêng. Kabay sinunul nay utus Bapan Namalyari. Nanyag yan barku amên miligtas ya buy pamilya na. Buy gawan sa panampalataya na, intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk, nuwa ya mani tawu sa babun luta, inatulan sila gawan ayin silan panampalataya kan Bapan Namalyari.
8 Para êt taman baydu si Abraham. Gawan sa panampalataya na, sinunul na si Bapan Namalyari sabitun impalaku ya sa lugal la impangakun Bapan Namalyari kana. Namita ya agyan a na tanda nu antuy lugal la lakwên na.§
9 Buy gawan sa panampalataya na êt, nanugêl ya bilang dayuwan sa lugal la impangakun Bapan Namalyari ya idin na lanu kana. Kay tolday tutugêlan Abraham. Para êt bayduy tutugêlan anak na ya si Isaac buy ya apu na ya si Jacob ya magmana êt sa impangakun Bapan Namalyari kan Abraham.
10 Agyan parabaysên, nibabata si Abraham gawan na pêtêg ga lugal la pan-êtêngên nay gisay balayan na manugêl kanuman, ya mismun si Bapan Namalyari ya nagpalanu buy namipaydêng.*
11 Gawan sa panampalatayan Abraham, nakaanak ya kan Sara agyan layus sina buy tuwa silayna, gawan naniwala si Abraham ma tuparên Bapan Namalyari ya pangaku nay manganak si Sara.†
12 Kabay ubat sa gisay tawu ya si Abraham ya ayin nan pag-asan makaanak pun, naubat pun kanay gisay layi ya kasin lakên mani bêtêwên sa langit buy mani balas sa agid dagat ya asê mabilangbilang.
13 Ya kaganawan tawun abiin, natin manampalataya pun kan Ba-

* **11:4 11:4** Genesis 4:1-16. † **11:5 11:5** Genesis 5:24. ‡ **11:7 11:7** Genesis 6:9-8:22. § **11:8 11:8** Genesis 12:1-4. * **11:10 11:10** Ya balayan na pantukuyun di, sabay ya bayun balayan Jerusalem ya idi sa langit. † **11:11 11:11** Genesis 18:11-14; 21:1-2.

pan Namalyari. Sabitun nabyay sila
pun, a la pun natanggap pa mani im-
pangakun Bapan Namalyari, nuwa
napilmi silan lumatêng nga allu,
matanggap lay pan-êtêngên la. Pan-
ituwad lay sarili lan kay dayuwan
sila baydi sa babun luta.
14 Ya mani tawuy magsabin
parabaysên tungkul sa sarili la, pan-
ipakit lay mangkap silan sarili lan
lugal.
15 A la pan-isipin na lugal la
ubatan la, gawan nu parabaysên,
malyari sila pun makapag-udung
baydu.
16 Nuwa alwan parabaysên,
gawan na labaylabay lan lakwên,
abituy mamangêd da lugal ya ayin
kaatag nun a ya balayan na idi
sa langit. Kabay asê pan-ikadêng-
êy Bapan Namalyari ya bêgên
yan Namalyari la. Pêtêg ga abiin
gawan taganan dilag yan in-il-an na
balayan baydu sa langit para kalla.
17-18 Isipin tamu si Abraham
sabitun labay Bapan Namalyarin
subukan na panampalataya na.‡
Gawan sa panampalataya na, tin-
upad nay utus ya iandug na si
Isaac ya anak na agyan si Isaac
ka kagisagisay anak na buy agyan
impangakun Bapan Namalyari ya si
Isaac ya pangubatan malakêy layin
Abraham. Nakal-an na si Abraham
ma patin nay anak na,§
19 gawan maniwala yan agyan
mati si Isaac, agyu yan pabyayên
manguman Bapan Namalyari. Buy
bilang para yabay bayduy nalyari
sên in-udung si Isaac kan Abraham
ya nabyay pun.
20 Si Isaac, gawan sa panam-
palataya na, sinabi na kan Jacob buy
kan Esau, “Maanak kuway, labay
kuy pagpalên kaw Bapan Namalyari
sa lumatêng nga panawun.”*
21 Si Jacob, nanampalataya ya êt
kan Bapan Namalyari. Kabay bayu
yapun mati, pinagpala nay maapu
na kan Jose buy kaban nakapalun-
tuy baba na sa têkên na, nan-
gulimên ya kan Bapan Namalyari.†
22 Buy gawan sa panampalataya
êt Jose kan Bapan Namalyari, sên
marani yinan mati, sinabi na sa
mani kaparisu nan mani Israelita,
“Lumatêng nga alluy mita kaw sa
Egipto buy nu mita kaw, gêtan yuy
mani but-u ku.”‡
23 Ganakên tamu êt si Moises.
Gawan sa panampalatayan man-
gatwa na, a sila nalimun nallabag sa
utus ari sa Egipto ya patin na mani
kulaw wa lawyaki. Kabay sabitun
in-anak si Moises buy nakitan lan
mamangêd ya, intagu laya sa lalên
tatluy buwan amên a ya mapatin
mani sundalus ari.§
24 Gawan sa panampalatayan Moi-
ses kan Bapan Namalyari, sên
bayuntawuy na, sinabi na sa mani
tawuy a na labay bêgên yan anak
prinsesa sa Egipto, agyan siya pun
na namaragul kana.*
25 Sinabi nay abiin, gawan mas
labay na pun na makiawyun ya sa
kasakitan na madanasan kaparisu
nan pinilin Bapan Namalyarin kay
kana, kaysa sa magpakapda sa mani
asê mapêng nga tulay pan-idin
kasalanan.
26 Para kana, mas mangêd
da pandustakên ya gawan sa
panampalataya na sa Mamiligtas
ya lumatêng kaysa mapakanay
kaganawan pibandiyan Egipto.
Tagawan pawa nan pan-isipin na
gantimpalay idin kanan Bapan Na-
malyari sa lumatêng nga panawun.
27 Gawan êt sa panampalatayan
Moises, namita ya sa Egipto buy
a ya nalimun manubag kanay ari.
Nibabata ya gawan paran nakitan
nay Bapan Namalyari ya asê man-
gakitan.

‡ **11:17-18 11:17-18** Genesis 22:1-14. § **11:17-18 11:17-18** Genesis 21:12. * **11:20 11:20** Genesis 27:1-40. † **11:21 11:21** Genesis 48:1-20. ‡ **11:22 11:22** Genesis 50:24-25. § **11:23 11:23** Exodo 2:1-10. * **11:24 11:24** Maragul la si Moises bayu na natandan ya gisa ya awêd Israelita buy alwan Egipto.

28 Gawan êt sa panampalataya na,
sabitun impaudung yan Bapan Na-
malyari sa Egipto, sinabi na sa mani
Israelita, “Ati ya utus Bapan Na-
malyari ya sêpat yun daygên amên
miligtas sa mani panganay yu. Pun-
wan yun dayan tupay mani pasbul
bali yu amên libasan ang-el sa uras
sa patin nay kaganawan panganay
baydi sa Egipto.” Buy bayduy na
nag-umpisay pangapun un pesta ya
pambêgên, “Pestan Kaligtasan sa
Egipto.”†
29 Gawan sa panampalatayan
mani Israelita kan Bapan Namalyari
sabitun inlakwanan lay Egipto,
nakalipay sila sa Dagat ta Naudit
ya paran dinuman sa namalay
luta. Nuwa sên sinubukan maglipay
mani managal kalla ya taga Egipto,
nalumud silan kaganawan.‡
30 Gawan sa panampalataya êt
mani Israelita, nalasak ka bakud
da pader ya nakapalitêng sa bal-
ayan Jerico pamakayari lan inlibut
ta lawasan balayan sa lalên pituy
allu.§
31 Si Rahab, gisa yan babayi ya
pambayaran na manugêl baydu sa
Jerico. Nuwa sên inlumatêng nga
mani ispiyan Israelita, sinawpan na
sila gawan manampalataya ya kan
Bapan Namalyari. Kabay a ya pinati
kaawyun mani kabalayan na ya asê
manampalataya kan Bapan Namal-
yari.*
32 Malakê pun dayi ya itutu ku
kamuyu, nuwa dat mangulang ki-
tamu sa uras nu tisatisanên ku pun
na tungkul kallan Gideon, Barak,
Samson, Jefte, David, Samuel buy
kaatag pun na propeta.
33 Sa kapamilatan panampalataya
la kan Bapan Namalyari, nasambut
lay mani kaarian, namaala silan
dilag katuynungan buy tinanggap
lay mani impangakun Bapan Namal-
yari. Gawan sa panampalataya la, a
sila dakun pinakun mani lewun.
34 Buy ya dakun umnu kalla,
sên insamwag sa magdêkêtdêkêt ta
apuy, a sila naslêb. Dilag dakun
umnu kallay patin dayi sa ispada,
nuwa niligtas sila. Ya kaatag kallay
nangayna, nuwa pinapas-êy silan
Bapan Namalyari. Buy nagin napas-
êy sila sa pamikilaban la. Kabay
nasambut buy naipabita lay mani
sundalus ya dayuwan.
35 Dilag gaman babayi ya gawan
sa panampalataya la kan Bapan
Namalyari, nanguman pinabyay ya
mani anak lay nati. Ya kaatag
gaman na manampalataya kan Ba-
pan Namalyari, pampasakitin angga
sa mati sila. A sila nakalabay
sa pan-ialuk lay kalayaan kasagilin
pagtalibatuk la sa panampalataya la
kan Bapan Namalyari, gawan agyan
patin sila, tanda lay pabyayên silan
Bapan Namalyari sa lumatêng nga
panawun buy matanggap lay ma-
mangêd da biyay.
36 Ya kaatag gaman, gawan sa
panampalataya la, nadanasan lay
mani pandustak buy inlatiku sila.
Buy ya kaatag, intanikala buy in-
sukul.
37 Ya kaatag, tinunggun binat-
wan angga sa nati. Ya kaatag
gaman, inlagari angga sa maputus
sa lawini la buy dilag êt pinati
sa ispada. Ya dakun umnu kalla,
nagtukawan buy nagyaming tanan
balat tupa buy kambing. Nadanasan
lay magkasakit, pampasakitin silan
mani tawu buy tinunggun pinustak.
38 Nagtapan sila sa kakyangan
buy sa mani bung-uy buy nanugêl
sila tana sa mani lêyang buy sa
mani pagtagwan sa lalên luta. Asê
taganan naspat para kallay manugêl

† **11:28 11:28** Ya nalyari, pinatin ang-el ya kaganawan panganay un mani Egipto, anak man o tuwa. Agyan ya mani panganay ya ayup, pinati na êt. Nuwa niligtas ya mani panganay un mani Israelita gawan pamakakit un ang-el un daya sa mani pasbul la, inlibasan nay mani bali la. ‡ **11:29 11:29** Exodo 14:1-31. § **11:30 11:30** Sabitun panawun na abiin, makipaglaban na mani Israelita sa mani taga Jerico buy si Josue ya mamunu kalla. Mabasa tamuy kwentun ati sa librun Josue 6:1-21. * **11:31 11:31** Josue 2:1-22; Josue 6:22-25.

baydi sa babun luta!

39 Mani mapatêl, pakalêng-ên yuy
ati. Ya kaganawan tawuy sinabi
ku baydi, kapapaidu sila kan Bapan
Namalyari gawan sa panampalataya
la. Nuwa a la natanggap sa ka-
panawunan lay impangakun Bapan
Namalyari,
40 tagawan dilag gaman ma-
mangêd da palanu si Bapan Namal-
yari para kantamu. Ya labay na,
kaganawan tamu miaagnan magin
ganap.

12

Ya pamitinêk Bapan Namalyari sa mani anak na

1 Kabay amêsên, gawan napal-
itêngan kitamun malakêy tawuy
niunay na kantamun nagpapêtêg
sa panampalataya la, kabay sêpat
tamun lakwanan na mani kasalanan
buy dakun sabêt ta mamênbên
kantamu buy buun nakêm tamun
daygên na kalabayan Bapan Namal-
yari ya pan-ipadyag na sa balang
gisa. Mibabata kitamu angga sa
katganan kaparisun gisay mangapal
sa puwayuwan.
2 Kaban mamwayu kitamu, iêlêw
tamu kan Jesus sa pangêlêw tamu
ta sabay siyay pinangubatan panam-
palataya tamu buy siyay mamapas-
êy panampalataya tamu angga sa
magin ganap pa abiin. Pinibabatan
nay kasakitan buy a na ingkadêng-
êy ya impaku ya sa kurus, ta tanda
nay madanasan nay kasiglan na
idin Bapan Namalyari kana. Buy
amêsên, nakaiknu wina sa wanan
turonun Bapan Namalyari.

3 Pawa yun ganakên na pamiba-
batan Jesus sa pamasakit sa gamêt
mani makasalanan na tawu amên sa
pakapakun baydu, asê mangaynay
nakêm yu.

4 Sa pamikilaban yu sa kasalanan,
ayin pun pinati kamuyu gawan sa
panampalataya yu.

5 Dat naliwan yinay pangaral Ba-
pan Namalyari kamuyu bilang mani
anak na. Sinabi na,

"Anak kuway, agana mu daygên
ayin pukat ta pamitinêk Pang-
inuun,
buy agana mu paynên na
nakêm mu nu pan-aralên
naka.
6 Tagawan pan-itinêk Panginuun na
mani kakaidwan na,
buy pangkumpasan nay pan-
ituwad nan mani anak."*

7 Kabay pibabatan yuy ka-
ganawan kasakitan bilang pamit-
inêk Bapan Namalyari kamuyu,
gawan pan-ituwad nakaw mani
anak na. Sisabêt ta anak ka asê pan-
itinêk bapa na?
8 Kabay nu a kaw pan-itinêk Ba-
pan Namalyari kaparisun pamitinêk
na sa kaganawan mani anak na,
labay sabin, a kaw pêtêg mani anak
Bapan Namalyari nun a anak kaw
kaatag.
9 Agyan na mani bapa tamu baydi
sa babun luta, mamitinêk êt kan-
tamu. Kabay gawan baysên, pan-
igalang tamu sila. Nuwa luyang
kitamu pun magpasakup sa Bapa
tamuy idi sa langit ya mamitinêk
kantamu amên bumyay kitamu.
10 Tagawan ya mani bapa tamu
baydi sa babun luta, kay pan-
itinêk la kitamu sa naêpêk ka
panawun ayun sa pan-isipin la ya
makakangêd kantamu. Nuwa ya
pamitinêk Bapan Namalyari kan-
tamu, para sa ikakangêd tamu amên
magin banal kitamu kaparisu na.
11 Awu, tanda tamuy a kitamu
matula nu pan-itinêk kitamu, nun
a malungkut kitamu. Nuwa ya
maidin na kantamu, kapatêtbêkan
buy matinêk ka pamibiyaybiyay.

Pamatanda buy tipan

12 Kabay mani mapatêl, pas-êyên
yuy nakêm yu ta paran a kawna
kababa buy yumêgêl-yêgêl tanay tul

* **12:6 12:6** Mani Kawikaan 3:11-12

yu gawan sa kasakitan na mangadanasan yu.
13 Bumyay kaw sa matinêk ka
pamibiyaybiyay amên ya mani ma-
patêl la manunul kamuyu ya man-
gaynay panampalataya ya paran tu-
makislad, asê sumuku nun a pumas-
êy pun na panampalataya la.

14 Pagpilitan yun bumyay dilag
mangêd da pamikiawyun sa ka-
ganawan tawu buy pagpilitan yun
magin banal la pamibiyaybiyay yu.
Tagawan nu asê banal la pamibiyay-
biyay yu, a yu makitan na Pangin-
uun.
15 Illagan yuy ayin sisabêt man
kamuyuy magpabukut sa kangêdan
Bapan Namalyari. Agana kaw
mamitanêm sakit nakêm amên asê
midamay ya malakê gawan abiin na
pangubatan gulu.
16 Illagan yu êt ta ayin sisabêt
man kamuyuy makikanayun. Buy
agana yu tubsun si Esau ya dinyag
nan ayin pukat ta kalabayan Bapan
Namalyari ta insagili na sa gisay
kaêkanan na karapatan na bilang
panganay.†
17 Buy tanda yu êt ta pamaka-
yarin abitu, inyawad na pun sa bapa
nay pagpapalay para kana bilang
panganay. Nuwa a ya inlêngên
bapa na agyan sabêt pun na pamik-
isabi buy panangis sa daygên na.
Tagawan taganan asina maibayu
pun na dinyag na.‡

18 Kabay mani mapatêl, isundu
tamuy panampalataya tamu. Ta ya
pagdani tamu kan Bapan Namal-
yari, asê kaparisun pagdanin mani
ninunu tamu sabitun nuna. Ni-
latêng sila sa gisay bung-uy ya sabay
ya Bung-uy Sinai. Sa bung-uy abitu,
nakit lay magdêkêtdêkêt ta apuy
buy nadanasan lay mamakapalimuy
kadlêman buy sadyay lakas angin.
19 Dilag silan nalêngêy sênêg patu-
tut buy tunuy ya magsabi. Buy
sên nalêngê lay tunuy abitu, nag-
makalunus sila ya agana yapun
magsabi kalla.§
20 Nasabi lay abiin, gawan a la
mabatay utus sa sinabi kalla, “Nu
sisabêt man kamuyuy miturak sa
bung-uy ya ati agyan ayup, batwan
angga sa mati!”*
21 Pêtêg mamakapalimuy nakitan
la sa bung-uy abitu! Kabay agyan
si Moises, nakapagsabi yan paradi,
“Manginagin naku sa limu!”†

22 Nuwa sikitamu, alwan
parabaysên na pagdani tamu
kan Bapan Namalyari. Gawan
nakalatêng kitamina sa Bung-uy
Zion ya binyan balayan Namalyari
ya nabyay. Ya balayan na abiin,
sabay ya Jerusalem ma idi sa
langit ya dilag mani ang-el la
a mabilangbilang nga masiglan
mititipun.
23 Nakalatêng kitamina sa pami-
titipun mani pan-ituwad Bapan Na-
malyarin mani panganay na.‡ Sabay
silay mani tawuy nakasulat tay
lagyu la baydu sa langit buy amêsên
kaawyun la kitamina. Kaawyun ki-
tamu êt mani kaladwan mani tawuy
pan-ituwad Bapan Namalyarin mat-
inêk sabitun nuna buy amêsên
dinyag naynan ganap. Nagdani kita-
mina kan Bapan Namalyari ya sabay
ya mangukum sa kaganawan tawu
ayun sa mani dinyag la.
24 Nagdani kitamu êt kan Jesus ya
sabay ya mamilatan kantamu kan
Bapan Namalyari sa bayuy kasun-
duwan. Ya dayan Jesus ya nantulu,
sabay ya magpapêtêg ga pinatawad

† **12:16 12:16** Genesis 25:27-34. ‡ **12:17 12:17** Genesis 27:1-41. § **12:19 12:19** Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nalyari ya ati sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita, kaawyun si Moises. Abiin ya uras ya indin Bapan Namalyari ya Kautusan na, ya impasulat na kan Moises sa mani natapil la batu. * **12:20 12:20** Exodo 19:12-13. † **12:21 12:21** Deuteronomio 9:19. ‡ **12:23 12:23** Mangêd da kabilyan mani panganay un mani Israelita, gawan ayun sa naugalyan la, ya manay matanggap panganay mas dobli kaysa mani patêl na. Kabay sikitamun mani manampalataya kan Bapan Namalyari, pan-ituwad na kitamu alwan kay mani anak na, nun a mani panganay na.

day mani kasalanan tamu. Buy
mas mangêd pun na abiin kaysa sa
dayan Abel la manyawad katuynun-
gan.§
25 Kabay mangillag kaw buy agana
yu pagpatawanan si Bapan Namal-
yari ya magsabi kantamu. Agana
kitamu makitbus sa mani tawu
sabitun nuna ya asê nallêngê kan
Moises sabitun impatanda nay mani
utus Bapan Namalyari baydu sa
bung-uy. Taganan a sila niligtas sa
parusa. Kabay luyang kitamun asê
miligtas sa parusa nu a tamu lêng-
ên si Bapan Namalyari ya mismun
magsabi ubat sa langit.
26 Naêyêg ga luta sabitun nagsabi
si Bapan Namalyari baydu sa bung-
uy. Buy amêsên, nangaku ya. Sinabi
na, "Umanên ku pun êyêgên na
babun luta buy alwan kay abiin, nun
a kaawyun na langit."*
27 Ya sabi ya "Umanên ku pun,"
mamipatandan itas Bapan Namal-
yari ya kaganawan dinyag na ya
malyarin maêyêg amên ya kay
manugêl, sabay yaman na mani
bagay ya asê malyarin maêyêg.
28 Kabay magpasalamat kitamu
kan Bapan Namalyari gawan
kaawyun kitamu sa kaarian nay
asê maêyêg. Ulimênên tamu ya sa
paralan na mamakapaidu ya dilag
limu buy panggalang kana,
29 gawan nu mamarusay nay Bapa
tamun Namalyari, napakaapuy yan
manggilud da mamakaupud.†

13

*Mani diyag buy andug ga kapa-
paidu kan Bapan Namalyari*

1 Mani mapatêl, bilang mipapatêl
kan Cristu, isundu yuy pamiiidu yu.
2 Pawa yun padausun ya mani
mamaku sa bali yu. Dilag mani tawu
sabitun nuna ya nanyag abitu buy
a la tanday mani ang-el la awêd da
pinadaus la.
3 Damayên yuy mani mapatêl la
idi sa sukulan ya paran makasukul
kaw êt kaawyun la buy damayên
yu êt ta mani mapatêl la pampasak-
itin na paran mandumanas kaw êt
parabaydu.
4 Ya pag-asawa, sêpat yun
paulagên buy sêpat a kaw
makikanayun, gawan atulun Bapan
Namalyari ya mani makikanayun
buy mani manakpi.
5 Agana kaw maglupan pera, nun
a matula kaw nu sabêt ta abituy
idi kamuyu, gawan sinabin Bapan
Namalyari,
"A kataw lakwanan o paulayan."*
6 Kabay buun nakêm tamun sabin,
"Si Bapan Namalyari ya manawup
kangku.
Kabay a ku malimu.
Sabêt ta madyag tawu laban
kangku?"†
7 Mani mapatêl ku, ganakên yuy
mani nunan namunu kamuyu ya
nangaral kamuyun Sabin Bapan Na-
malyari. Ganakên yuy mangêd da
ugali buy ya mangêd da diyag la
kaban nabyay sila. Buy tubsun yuy
panampalataya la.
8 Si Jesu Cristu, a ya magbayu. Nu
sisabêt ya sabitun nuna, para ya êt
baydu amêsên buy kanuman.
9 Kabay agana kaw makipapani-
wala sa dakun sabêt man na aral
la asê parisu sa aral la paniwalan
tamu. Mas mangêd da papas-
êyên tamuy panampalataya tamu sa
kapamilatan kangêdan Bapan Na-
malyari kaysa sa kapamilatan pa-
nunul sa mani kautusan tungkul sa
pangkanên ya asê makasawup sa
mani manunul baysên.‡

§ **12:24 12:24** Sabitun pinati si Abel un patêl na ya si Cain, sinabin Bapan Namalyari ya si dayan Abel paran masnêg yan magsabin manyawad katuynungan gawan sa nalyari kana. Basên tamu sa Genesis 4:8-12. * **12:26 12:26** Hagai 2:6. † **12:29 12:29** Deuteronomio 4:24. * **13:5 13:5** Deuteronomio 31:6-8. † **13:6 13:6** Mani Kanta 118:6. ‡ **13:9 13:9** Indap mani Israelita ya magin malinis sila sa pangêlêw Bapan Namalyari sa panunul la sa naugalyan ayun sa mani kautusan tungkul sa mani pangkanên ya malyari lan kanên buy tungkul sa pamiandug mani ayup. Basên tamu sa Hebreo 9:9-10.

10 Sikitamun mani manam-
palataya kan Jesus, dilag kitamun
pamiandugan ya pag-andugan,
nuwa ayin karapatan makiêm di
ya mani maglingkud sa Tolday
Pangulimênan.§
11 Ayun sa naugalyan la, ya dayan
mani ayup pa pinaraya, pan-igtan
pinakapuun pari sa lalên Pinaka-
banal la Lugal bilang andug sa mani
kasalanan mani tawu. Nuwa ya
mani lawinin ayup, pan-êwêkên sa
lawasan bibiyan la.
12 Para êt baysên na nalyari kan
Jesus. Pinati ya sa lawasan bal-
ayan amên sa kapamilatan daya na,
malinis nay mani tawu sa mani
kasalanan la.*
13 Kabay mag-awas kitamu sa bal-
ayan† amên magdani kan Jesus buy
makibêtêk kitamu kana sa pamiba-
bata na sa kapapadêng-êy ya pa-
masakit.
14 Gawan alwan baydi sa babun
lutay pêtêg tamun balayan, nun
a pan-êtêngên tamuy balayan na
lumatêng pun.
15 Kabay pawa kitamun mamian-
dug pangulimên kan Bapan Namal-
yari sa kapamilatan Jesus. Ya mani
andug ga abiin sabay ya mani sabi
ya mamipatandan pangilala tamu
kana.
16 Pawa kaw manyag manged buy
mapanawup sa kaatag, gawan ya
parabaysên na kalasin pag-andug,
kapapaidu kan Bapan Namalyari.
17 Sunulun yuy mani mamunu
kamuyu buy pasakup kaw kalla,
gawan silay mangillag kamuyu. Buy
lumatêng nga alluy silay managut
kan Bapan Namalyari tungkul ka-
muyu. Kabay sunulun yu sila amên
magin matula sila sa panupad lan
tungkulan la. Gawan nu a yu sila
sunulun, malungkut sila buy asê
makasawup pa abiin kamuyu.

Tawlin tipan

18 Mani mapatêl, manalangin kaw
para kanyan ta napilmi kay ya ma-
linis sa nakêm yan buy ya labay
yan, bumyay kay ayin ikadêng-êy sa
kaganawan pandaygên yan.
19 Makisabi yaku kamuyu ya
manalangin kaw para kangku ya
makakamut takun makapag-udung
baysên kamuyu.
20 Buy manalangin naku êt kan
Bapan Namalyari para kamuyu.
Siyay pinangubatan kapatêtbêkan
buy siya êt ta namabyay sa Pangin-
uun tamun Jesus ya Dakilay Pastul
tamu. Buy sa kapamilatan dayan
Jesus, pinapas-êy Bapan Namalyari
ya ayin katganan ya kasunduwan
na.
21 Manalangin naku kan Bapan
Namalyari un paradi, “Bapa kun
Namalyari, labay kuy biyan muy
mapatêl kun kaganawan kaylangan
la amên masunul lay kalabayan
mu. Buy labay kun sa kapamilatan
Jesu Cristu, daygên mu sa biyay lay
kaganawan kapapaidu sa pangêlêw
mu. Ulimênên yan ayin kapupusan
si Jesus! Awuy Panginuun!”
22 Mani mapatêl, makisabi yaku
kamuyun pibabatan yun lêng-ên na
kaganawan sinabi ku sa sulat ku,
gawan kay naêpêk ka sulat ta ati.
23 Labay ku êt matandan yuy im-
bus sana sa sukulan na patêl tamun
si Timoteo. Buy nu tambêng yan
milatêng baydi, pakilaku ku ya sa
pamaku ku baysên kamuyu.
24 Sabin yu sa mani mapatêl la
mamunu kamuyu baysên buy sa ka-
ganawan pinilin Bapan Namalyarin
kay kana ya nagpapakun silayna.
Sinabi êt awêd mapatêl tamuy taga
Italiay nagpapakun kawna.
25 Labay kun manugêl kamuyun
kaganawan ya kangêdan Bapan Na-
malyari. [Awuy Panginuun.]

§ **13:10 13:10** Ya labay sabin ati, “Dilag gan in-andug para kantamun ya sabay si Jesus. Nuwa a sila malyarin makiawyun sa kangêdan un andug ga ati ya mani maniwala pun sa mani pan-iandug sa pamiandugan la.” * **13:12 13:12** Malyarin ya labay êt sabin, “madyag nan banal la mani tawu.” † **13:13 13:13** Malyarin paradi ya labay sabin: Lakwanan tamuy manan naugalyan ya pansunulun tamu amên kay si Jesus ya sunulun tamu.

Ya Sulat ta ubat kan SANTIAGO

1 Siku si Santiago ya alipên Bapan Namalyari buy Panginuun Jesu Cristu.
Nagpapakun kawnay mani Judioy manampalataya kan Jesus ya nikyat sa magmikakanayun na lugal baydi sa babun luta.

Ya panampalataya buy kabiyasnan

2 Mani mapatêl ku, matula kaw nu pandanasên yuy magmikakanayun na kasakitan,
3 gawan tanda yuy nu subukan ya panampalataya yu sa kapamilatan mani kasakitan, luyang kaw pun manugêl tapat.
4 Kabay pibabatan yuy mani kasakitan ta nu malampusan yuy ati, magin ganap kaw buy ayin nan pamagkulang sa pangatawu yu.
5 Nuwa nu dilag man kamuyun kulang sa kabiyasnan, sêpat yan manyawad kan Bapan Namalyari buy biyan naya. Gawan pambiyan Bapan Namalyarin kabiyasnan ya kaganawan manyawad kana buy a ya mapamasabi.
6 Nuwa nu manyawad kaw kan Bapan Namalyari, kaylangan maniwala kaw ya idin na kamuyuy panyawarên yu. Agana kaw magmikakunuy nakêm, ta ya tawuy magmikakunuy nakêm, kaparisu yan alun sa dagat ta kay kilalaku sa kimpay angin.
7 Ya tawuy parabaysên, a ya sêpat mangêtêng nga dilag yan matanggap ubat sa Panginuun,
8 gawan magmikakunuy nakêm na buy ayin yan kapilmiyan sa pandaygên na.

Mani kalulu buy mani mabandi

9 Sikaw wa mapatêl la kalulu, agyan masakit ta kabilyan yu, sêpat kaw matula ta matag-ay kaw sa pangêlêw Bapan Namalyari.
10 Buy sikaw waman na mapatêl la mabandi, agyan iyêpan Bapan Namalyari ya kabilyan yu, sêpat kaw êt matula. Gawan na tawuy mabandi, maiparisu ya sa bulaklak lamun na asê mabuyut.
11 Sa sadyay umut mamut, mangayayanguy lamun buy ya bulak na, mangalulugus buy mitas sa kangêdan na. Para êt bayduy malyari sa tawuy mabandi, a ya êt mabuyut. Agyan malakê pun na labay nan daygên sa pibandiyan na, mati yina.

Ya kasakitan buy tuksu

12 Pinagpalay tawuy mapamibabata sa mani kasakitan, gawan nu nalampusan nay ati, matanggap nay gantimpala na, ya sabay ya biyay ya ayin katganan* na impangakun Bapan Namalyari sa mani tawuy mangidu kana.
13 Nuwa nu makadanas saman tuksuy gisay tawu, a na sêpat isipin na si Bapan Namalyari ya manuksu kana, gawan asê manuksu si Bapan Namalyari kan sisabêt man buy a ya êt mangatuksu sa kadawakan.
14 Nuwa matuksuy gisay tawu nu makit buy magtan yan kalabayan na.
15 Buy nu sunulun nay kalabayan na, mangasalanan ya. Buy nu ikakadus nay panyag kasalanan, milaku ya sa ayin katganan na kamatyan.
16 Kabay sikaw wa kakaidwan kun mapatêl, agana kaw paipurayit sa isip yu.
17 Tagawan ya kaganawan mangangêd buy ganap pa bagay, ubat kan Bapan Namalyari. Siyay nanyag kaganawan sawang nga idi sa langit ya malyarin magbayu, nuwa si Bapan Namalyari, a ya magbayu kanuman.
18 Gawan sa kalabayan na, dinyag na kitamun mani anak na

* **1:12 1:12** Sa Griego, “kuronan biyay.”

sabitun nanampalataya kitamu sa kapêtêgan ya sabay ya Sabi na. Dinyag na kitamun mani anak na amên magin igit kitamun maulaga sa kaganawan dinyag na.

Pallêngê buy panunul

19 Sikaw wa kakaidwan kun mapatêl, isipin yuy ati. Sêpat kaw mapallêngê buy naayup-up kaw magsabi, buy agana kaw tambêng manubag.
20 Tagawan na tubag, asê makasawup sa tawu amên magin matinêk ya sa pangêlêw Bapan Namalyari.
21 Kabay agana yina daygên na kaganawan kadawakan buy kadinatan na pandaygên yu. Ipakayêpa yuy nakêm yu buy sunulun yuy Sabin Bapan Namalyari ya impakatêbêk na sa nakêm yu ya sabay ya makapiligtas kantamu.
22 Agana yu bêngat lêng-ên na Sabin Bapan Namalyari, nun a sunulun yu. Ta nu a yu sunulun, kay pampurayitin yuy sarili yu.
23 Gawan nu kay pallêng-ên gisay tawuy Sabin Bapan Namalyari buy a na pansunulun na ati, kaparisu yan gisay tawuy mangêlêw lupa na sa sulamin.
24 Pamakayari nan nakitan na lupa na, mitay na buy tambêng nan malitêpan na lupa na.
25 Nuwa ya gisay tawuy mapangusisa sa ganap pa Kautusan Bapan Namalyari ya mamibus kantamu, buy a na nalitêpan na nalêngê na nun a pansunulun na, ya tawun abiin, pagpalên yan Bapan Namalyari sa kaganawan pandaygên na.
26 Nu dilag gisay tawuy mangisip pa mangêd da panunul na kan Bapan Namalyari, nuwa a na tandan itgên na bêbêy na sa pagsabin nadawak, pampurayitin nay sarili na buy ayin pukat ta panunul na kan Bapan Namalyari.
27 Paradi ya ayin kapintasan ya panunul kan Bapan Namalyari ya kapapaidu kana. Sawpan tamuy mani ulila buy mani bal-u sa kasakitan la, buy agana kitamina magpagtan sa kadawakan babun luta.

2

Patanda sa dilag pampilinin

1 Mani mapatêl kuway, bilang mani manampalataya sa dakila tamun Panginuun Jesu Cristu, dapat a kaw mamili sa kaparisu yu.
2 Alimbawa, idi kaw sa pagtipunan yu buy dilag luway tawuy sinumun. Ya gisa, mabandi, dilag yan singsing nga gintu buy nakayaming yan makamal. Ya gisay naman, kalulu buy nangagiginit ta yaming na.
3 Amêsên nu kay mabandi ya lingunun yu buy sabin kanay "Miknu ka baydi," nuwa ya sabin yinaman êt sa kaluluy "Midêng ka tana baysên" o kaya "Miknu ka tana sa tuturakan,"
4 namili kawna sa kaparisu yun dilag pangusga.
5 Sikaw wa kakaidwan kun mapatêl, tandanên yu. Pinilin Bapan Namalyari ya kalulu baydi sa babun luta amên bumandi sila sa panampalataya buy amên miawyun sila sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari ya impangaku na sa kaganawan mangidu kana.
6 Nuwa sikaw, siyan pan-êlêwên yuyan nabêlêng nga mani kalulu ta? Alwa nayin si mani mabandi sabay ya mamasakit kamuyu buy manangkan kamuyu sa pallitisan?
7 Buy sila êt ta nanguyam sa dakilay lagyun Jesu Cristu ya sabay ya pangkilalanên yun Panginuun yu.
8 Sabitun nunan panawun, dilag maulagay utus si Bapan Namalyari ya impasulat na sa Banal la Kasulatan na paradi, "Kaidwan muy kaparisu mun tawu kaparisun pangidu mu sa sarili mu."* Amêsên, nu lubus tamun pansunulun na utus ya abiin, mangêd da pandaygên tamu.

* **2:8 2:8** Levitico 19:18.

9 Nuwa nu mamili kitamu sa kaparisu tamu, nangasalanan kitamina buy naatulan kitamu ayun sa Kautusan. Kabay sêpat kitamun atulan ayun sa Kautusan na.
10 Sisabêt man na manunul sa kaganawan utus Bapan Namalyari nuwa nallabag ya sa gisay utus, labay sabin nallabag ginan buun Kautusan.
11 Gawan si Bapan Namalyari ya nagsabin ati, "Agana ka makikanayun" buy siya êt ta nagsabin "Agana ka mamatin tawu." Nu a ka yabay nakikanayun, nuwa namati kay naman, ya labay sabin, nallabag kay na sa Kautusan.†
12 Kabay mamakapala kaw sa pagsabi buy diyag yu, gawan na kautusan ya namibus kantamu sabay êt ta gamitin Bapan Namalyari amên litisin kitamu.
13 Ta ayin baynan lunus atulan Bapan Namalyari ya a katandan mallunus sa kaparisu na. Nuwa si mapallunus sa kaparisu na, ayin ninan ikalimu sa allun pangatul.

Ya panampalataya buy mangêd da diyag

14 Mani mapatêl ku, nu dilag gisay tawuy magsabin dilag yan panampalataya kan Bapan Namalyari nuwa ayin yan mangêd da diyag, dilag nayin ulagay panampalataya na? Ayin! Mailigtas ya nayin parabaysên na panampalataya? Asê!
15 Alimbawa, dilag kan mapatêl la manampalataya kan Bapan Namalyari ya ayin maiyaming buy asê nukad da pangkanên na sa inalluallu.
16 Buy sabin mu kanay, "Patêl kuway, muli kayna, tagawan pagpalên kan Bapan Namalyari. A ka dayi lêpêtên buy lumayang." Sabêt ta ulagan sinabi mu nu a minaman indin na kaylangan na? Ayin!
17 Para êt baysên na panampalataya. Nu ayin kaawyun mangangêd da diyag, bilang nati yana.
18 Nu dilag magsabin paradi, "Siku, dilag gakun panampalataya kan Bapan Namalyari buy sika, dilag kan mani mangêd da diyag", paradi ya sabin ku sa tawun abiin, "Parasaantu kun makitan na panampalataya mu, nu ayin kan mangêd da diyag? Nuwa siku, ipakit ku kamuy panampalataya ku sa kapamilatan mangêd da diyag ku."
19 Manampalataya kan dilag gigisay Bapan Namalyari. Mangêd da abiin, nuwa agyan na nangadadawak ka ispiritu, manampalataya sila êt ta dilag gigisay Bapan Namalyari buy manginagin sila pun êt sa limu.
20 Sikaw wa kulang pun sa pangintindi! Sabêt? Kaylangan ku pun nayin pagpapêtgan kamuyuy ayin ulagay panampalataya, nu ayin kaawyun mangêd da diyag?
21 Isipin tamuy ninunu tamun si Abraham. Intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk gawan sa mangêd da diyag na, ta sinunul nay utus Bapan Namalyari ya iandug nayna dayi ya anak na ya si Isaac sa pamiandugan.‡
22 Nakitan tamu di ya nagin ganap pa panampalatayan Abraham gawan inawyunan nan mangêd da diyag.
23 Sa pakapakun baydu, natupad day idi sa Kasulatan, "Nanampalataya si Abraham kan Bapan Namalyari. Kabay intuwad nayan matinêk."§ Buy binêg yapun êt kaluguran Bapan Namalyari.*
24 Kabay natandan tamu di ya pan-ituwad kitamun Bapan Namalyarin matinêk gawan sa mangangêd da diyag tamu buy alwan kay sa panampalataya tamu.
25 Para êt baydu si Rahab, gisay babayi ya pambayaran. Intuwad

† **2:11 2:11** Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18. ‡ **2:21 2:21** Genesis 22:1-19. § **2:23 2:23** Genesis 15:6. * **2:23 2:23** Isaias 41:8.

ya êt Bapan Namalyarin matinêk gawan sa mangêd da diyag na. Gawan sabitun inlumatêng nga mani ispiyan Israelita, tinanggap buy sinawpan na sila, ta inturu na kallay kaatag ga dan amên mitakas sila.† Gawan baysên, intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk.

26 Kabay ya panampalataya tamu, kaparisu yan lawini tamu. Nu ayin nan inawanên na lawini tamu, nati yana. Para êt bayduy panampalataya. Nu ayin kaawyun mangêd da diyag, nati yana.

3

Ya bêbêy tamu

1 Mani mapatêl ku, agana angadên un malakê kamuyuy magin manuru. Ta tanda yuy nu magkamali kay ya mani manuru, mas nabyat ta pangatul Bapan Namalyari kanyan kaysa panturwanan yan.

2 Kaganawan tamu magkamali. Nuwa nu dilag man tawuy asê magkamali sa pagsabi na, ya labay sabin, ganap ya buy tanda nan bênbênan na buun lawini na.

3 Papakaisipin yuy gisay kabayu. Pansêl-an tamuy bêbêy na amên mapasunul tamu ya agyan antuy labay tamun pilakwan kana.

4 Papakaisipin yu êt ta mani barku sa dagat. Agyan kakaragulan sila buy pangkimpayên malakas ya angin, maipakimit yan nabêlêng nga timun buy maipalaku yan magmanewu agyan saantuy labay nan pilakwan kana.

5 Para êt bayduy bêbêy tamu. Agyan nabêlêng ya sa mani partin lawini tamu, malakêy pamadayêw wa maipaawas na. Elêwên yu êt ta kakwalan bagbag. Maulam ya agyan kay nabêlêng nga apuy.

6 Ya bêbêy tamu kaparisun apuy. Malakêy kadawakan na ubat sa bêbêy tamu ya sabay ya mamadinat sa pangatawu tamu. Kaparisun apuy ya ubat sa impernu buy manira sa buun biyay tamu.

7 Ya kaganawan uybun manuk buy magmikakalasin ayup pa mamita buy mandumakap, o manugêl sa dagat, mabênbênan tawu. Buy malakêy nay nabênbênan tawu.

8 Nuwa ayin tawuy mamakabênbên sa bêbêy na. Tagawan ya bêbêy, ayin tunggên sa pagsabin nadawak buy paran lasun na mamakamati.

9 Ya bêbêy tamuy panggamitin sa pangulimên sa Panginuun tamun Bapan Namalyari. Nuwa siyan panggamitin tamu ya êt sa pandustak sa kaparisu tamun dinyag Bapan Namalyari ya kawangis na.

10 Ubat sa gigisay bêbêy ya pangulimên buy pandustak. Mani mapatêl ku, alwan sêpat ta parabaysên.

11 Malyari nayin mag-awas sa gisay sibul ya matab-ang nga lanêm buy malat ta lanêm? Asê!

12 Mani mapatêl ku, asê malyarin managêy ulibuy puun igus. Buy asê malyarin managêy igus ya puun ubas. Asê êt malyarin mag-awas sa gigisay sibul la matab-ang nga lanêm buy malat ta lanêm.

Kabiyasnan na ubat kan Bapan Namalyari

13 Nu dilag gisa kamuyuy katanda buy makapukat, sêpat nan ipapêtêg sa kapamilatan mangêd da pamibiyaybiyay na un dilag nayêpay nakêm. Gawan ya pagpayêpan nakêm, sabay ya tagêy kabiyasnan.

14 Nuwa nu dilag kaw sakit nakêm gawan sa inggit yu sa kaparisu yu, buy nu kay sarili yun kalabayan ya pan-isipin yu, agana yu ipadayêw wa dilag kaw kabiyasnan, gawan sa pagsabi yun parabaysên, maglaram kaw sa kapêtêgan.

† **2:25 2:25** Josue 2:1-21.

15 Tagawan ya kabiyasnan na
pan-ipadayêw yu, alwan pêtêg ga
kabiyasnan gawan alwan ubat kan
Bapan Namalyari, nun a ubat sa
babun luta. Alwan ubat sa Ispiritun
Bapan Namalyari ya parabaysên na
kabiyasnan, nun a ubat kan Satanas.
16 Gawan nu saantu dilag mani
tawuy pawan inggit buy sarili lan
kalabayan na pan-isipin la, idi êt
bayduy kagulwan buy kaganawan
kadawakan.
17 Nuwa ya tawuy dilag kabiyas-
nan na ubat kan Bapan Namal-
yari, bayuy kaganawan, makitan
yu kanay dilag yan malinis sa
pamibiyaybiyay. Buy makit yu êt
kanay dilag yan mangêd da pamiki-
awyun sa kaparisu na, naayup-up
ya, mapanunul, mapallunus buy
mapanyag yan mangêd, a ya mamili
buy a ya êt mapagtalingkayu.
18 Ya tawuy katandan makiawyun
mangêd sa kaparisu na buy katan-
dan mamikasundu sa mipapati,
para yan nananêm mangêd da bini.
Buy ya magin tagêy na, makitan
sa biyay kaatag ya matinêk ka
pamibiyaybiyay.

4

Agana yu kaidwan na mani bagay baydi sa babun luta

1 Saantuy pangubatan pamipapati
yu buy pamitutubagan yu? Alwa
nayin ubat sa nangadadawak ka kal-
abayan yu ya sabay ya manggulun
isip yu?
2 Alimbawa, dilag bagay ya labay
yun makwa, nuwa nu a yu makwa,
mamati kaw. Pagnasên yinaman
na pibandiyan kaatag, nuwa a yu
êt makwa. Kabay mipapati kaw
buy mitutubag. A yu makway labay
yu tagawan a kaw manyawad kan
Bapan Namalyari.
3 Buy agyan manyawad kaw kana,
a nakaw biyan, gawan nadawak ka
palanu yu. Kay manyawad kaw
kana amên kay gamitin yuy abiin sa
sarili yun kalabayan.
4 Sikaw wa mani tawuy asê tapat
kan Bapan Namalyari! A yu nayi
tanda ya nu kaidwan yuy mani
diyag mani tawuy asê manunul kan
Bapan Namalyari, pakipatyan yu si
Bapan Namalyari? Kabay nu sisabêt
man na mangidu sa mani diyag lay
nadawak, magin kapati yan Bapan
Namalyari.
5 Agana yu isipin na ayin ulagay
idi sa Kasulatan, “Ya Ispirituy in-
din Bapan Namalyari sa bêkê tamu,
mangimun ya nu dilag kitamun
kaatag pangkaidwan.”
6 Nuwa luyang kitamu pun pan-
sawpan Bapan Namalyari. Ta ati
ya idi sa Kasulatan, “Kasulapwan
Bapan Namalyari ya mani tawuy
mapagmatag-ay, nuwa pansawpan
nay mani tawuy mapagpayêpa.”*
7 Kabay magpasakup kaw kan Ba-
pan Namalyari. Labanên yu si Sa-
tanas buy magpakarayu ya kamuyu.
8 Magdani kaw kan Bapan Namal-
yari buy magdani ya êt kamuyu.
Sikaw wa mani makasalanan, itgên
yinay panyag kasalanan, pagsisyan
yuy mani kasalanan yu buy bumyay
kaw malinis. Sikaw wa mani mag-
mikakunuy nakêm, ipamisan yuy
nakêm yu kan Bapan Namalyari.
9 Buun bêkê kaw magsisi sa mani
kasalanan yu un dilag panangis. Ya
pagsaya yu, sagilyan yun pagmalun
buy ya pangkayli yu, sagilyan yun
panangis.
10 Magpakayêpa kaw sa arapan
Panginuun buy pamakayari, itag-ay
nakaw.

Patanda sa mani mangusga sa kaparisu

11 Sikaw wa mapatêl, agana kaw
magsabin nadawak laban sa balang
gisa. Ya magsabin laban sa patêl
na o mangusga sa patêl na, magsabi
yan nadawak laban sa Kautusan

* **4:6 4:6** Mani Kawikaan 3:34.

Bapan Namalyari buy mangusga yapun êt sa Kautusan. Buy nu mangusga kayna sa Kautusan, labay sabin, a kayna tagasunul Kautusan nun a gisa kaynan ukum.
12 Nuwa kay si Bapan Namalyari ya nam-i kantamun Kautusan buy kay siyay ukum ma mangusga kantamu. Taganan kay siyay makapiligtas kantamu buy taganan kay siyay mamarusa kantamu. Kabay sisabêt ka amên mangusga sa kaparisu mu?

Agana kaw mapagmatag-ay

13 Dat dilag gisa kamuyuy magsabin paradi, "Amêsên o wasak, maku kay sa gisay balayan. Manugêl kay baydun gisay tawun buy mamisaliw kay amên makaabli kay maragul la alaga." Nu parabaysên na pan-isipin yu, lêng-ên yuy ati.
14 Sa kapêtêgan, a yu tanda nu sabêt ta malyari wasak. Sabêt ta biyay tamu? Para kitamun dêyang nga lumtaw amêsên buy bêngat tan makpas.
15 Kabay paradi ya sêpat yun sabin, "Nu kalabayan Bapan Namalyari, mabyay kay pun buy madyag yan na paradi o paradu."
16 Nuwa angga amêsên, mapagpadayêw kaw pun buy mapagmatag-ay sa sarili yu. Ya kaganawan parabaysên na pagmatag-ay, nadawak.
17 Kabay nu tandan gisay tawuy sêpat nan daygên, nuwa a na pandaygên, mangasalanan ya.

5

Patanda sa mani mabandi

1 Sikaw wa mani mabandi, mallêngê kaw! Manangis kaw dilag pan-alab gawan sa mani kasakitan na lumatêng kamuyu.
2 Nasiray nay mani pibandiyan yu buy anagên nay mani yaming yu.
3 Kay pan-isêmpan yuy mani pera buy gintu yuy kay kinalawang tana. Buy gawan kinalawang ngay abiin, matandan yuy nangasalanan kaw. Sa Allun Pangukum Bapan Namalyari, abiin êt ta mangulam kamuyu, tagawan ya pera yuy a yu ginamit sa kangêdan. Sayang tay mani insêmpan yuy pera, ta narani yanay katganan babun luta.
4 Pakalêng-ên yuy deklamun mani mag-ubra laban kamuyu. Pinaubra yu sila sa gitna yu, nuwa a yu sila inupan. Nalêngêy nan Makapangyarian Panginuun na mani panyawad la laban kamuyu.
5 Nagpakapda kaw sa pibandiyan yu baydi sa babun luta. Pinataba yuy sarili yu kaparisun ayup buy sa gisay alluy a yu tanda, patin kaw.
6 Alwa pun êt kay abiin, panatulun yu buy pan-ipapati yuy mani tawuy matinêk, agyan a sila mallumaban kamuyu.

Pamibabata buy panalangin

7 Mani mapatêl lay, mapamibabata kaw angga sa pallumatêng Panginuun. Elêwên yuy manggitna. Maulaga kallay pamupul. Kabay pibabatan lan êtêngên na mumunan uran. Pamakauran, mananêm silayna. Buy pamakayari nan nananêm, pibabatan na êt êtêngên na kasunul la uran buy pamupul.
8 Para kaw êt baydu. Sêpat kaw mibabata buy mangêtêng. Pas-êyên yuy nakêm yu, gawan marani yanay pallumatêng Panginuun baydi sa babun luta.
9 Mani mapatêl ku, agana kaw misêsêsê amên a kaw maatulan gawan marani yan lumatêng nga Panginuun ya sabay ya mangukum sa kaganawan. Paran nakaidêng ngina sa lawasan pasbul!
10 Mani mapatêl lay, pakitbusan yuy kapibabatan mani propeta awlagi. Agyan malakêy kasakitan na dinanasan la, insundu la pun êt ta pamipatanda lan Sabin Bapan Namalyari.
11 Pan-ituwad tamun pinagpalay mani tawuy mapamibabata sa kasakitan. Tanda yuy tungkul sa kapamibabatan Job sabitun nunan

panawun. Nakadanas yan malakêy
kasakitan buy panubuk buy pa-
makayari, sinawpan yan Bapan
Namalyari. Taganan mapallunus
buy mangêd da nakêm Panginuun!
12 Mani mapatêl lay, nu mangaku
kaw, agana kaw manumpa. Agana
yu sabin na "Makit takun langit", o
"Makit takun luta." Ya kay sêpat
yun sabin, "Awu", nu "awu," buy
"Asê", nu "asê." Agana yu dagdagan
na pangaku yun panumpa amên a
kaw atulan Bapan Namalyari.
13 Nu dilag gisa kamuyuy
makadanas kasakitan, sêpat yan
manalangin kan Bapan Namalyari.
Nu dilag matula kamuyu, sêpat yan
magkantan pangulimên kan Bapan
Namalyari.
14 Buy nu dilag nagsakit kamuyu,
sêpat nan ipabêg ga mani ma-
munu sa mani manampalatayay mi-
aawyun amên manalangin sila kan
Bapan Namalyari para kana buy
punwan yan laru sa lagyun Pangin-
uun.
15 Buy gawan sa panalangin lan
dilag panampalataya kan Bapan Na-
malyari, umiyul la nagsakit. Buy
nu nangasalanan ya, patawarên yan
Bapan Namalyari.
16 Kabay isabi yu sa balang gisay
mani kasalanan yu buy manalangin
para sa balang gisa amên umiyul
kaw. Ya panalangin gisay tawuy
matinêk, maragul la madyag na.
17 Isipin yu êt si Elias ya gisay
propetan Bapan Namalyari sabitun
nunan panawun. Tawu ya êt
kaparisu tamu. Buun bêkê yan
nanalangin amên asê manguran.
Kabay a ya bay nanguran sa tatluy
tawun buy anêm ma buwan.
18 Pamakayari, nanguman nina êt
nanalangin amên manguran. Kabay
nanguran yabay buy dinumagul la
mani intanêm buy nanagêy.
19-20 Mani mapatêl ku, tandanên
yuy ati. Nu dilag man kamuyun
malitêp sa kapêtêgan Bapan Na-
malyari buy nu dilag man makapi-
udung kana sa kapêtêgan, mangêd
da dinyag na. Tagawan nu sis-
abêt man na nakapiudung sa gisay
nangasalanan ubat sa nadawak ka
pamibiyaybiyay na, nailigtas naya
sa ayin katganan na kamatyan. Buy
sa pakapakun baydu, mapatawad da
malakêy kasalanan.

Ya Nunan Sulat ta ubat kan PEDRO

1 Siku si Pedro ya apostul Jesu Cristu.
Nanulat taku kamuyun mani pinilin Bapan Namalyari ya nikyat buy manugêl amêsên bilang mani dayuwan sa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia buy Bitinia.
2 Sabitun nuna pun, pinili kawnan Bapan Namalyari buy dinyag nan mani tawu na sa kapamilatan Ispiritu na amên manunul kaw kan Jesu Cristu buy amên linisin nakaw sa mani kasalanan yu sa kapamilatan daya na.
Labay kuy manugêl kamuyuy lubus sa kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari.

Dilag in-il-an na Bapan Namalyari para kantamu

3-4 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari ya Bapa buy Namalyarin Panginuun tamun Jesu Cristu! Gawan sa sadyay lunus na kantamu, binyanan na kitamun bayun biyay sa kapamilatan panguman pangabyay Jesu Cristu. Abiin ya mam-i kantamun maragul la kapilmiyan ya matanggap tamuy pamanay impangakun Bapan Namalyari, ya asê mangasira, ayin makit ta nadawak, buy asê mallumuma. Ya pamanan abiin, in-il-an Bapan Namalyari para kantamu baydu sa langit.
5 Buy gawan sa panampalataya yu, pambantayan kaw kapangyarian Bapan Namalyari kaban mangêtêng kaw kaligtasan na makal-an para kamuyu sa panawun pag-udung Jesus.
6 Kabay abiin ya sêpat yun ikatula agyan makadanas kaw magmikakaatag ga panubuk sa biyay yu. Gawan na mani panubuk ka abiin, asê maêpêng buy sêpat yun madanasan
7 amên matandan nu pêtêg ga panampalataya yu o asê. Ya panampalataya tamu, maiparisu ya sa gintu ya pan-ilutu sa apuy amên matandan nu pêtêg o asê. Nuwa mas maulagay panampalataya tamu kaysa sa gintuy mangapanat. Kabay nu mapaptêgan na pêtêg ga panampalataya yu, ulimênên kaw buy parangalên sa pag-udung Jesu Cristu.
8 Agyan a yuya pun nakitan sabitun nuna angga amêsên, pangkaidwan yuya buy manampalataya kaw pun êt kana. Buy sa sadyay tula yu, a yu agyun ipaintindi
9 gawan pantanggapên yinay tagêy panampalataya yu ya ayin kaatag, nun a ya kaligtasan yu.

10 Ya kaligtasan na ati, pinagpilitan usisên mani propeta sabitun nuna. Buy silay nipatanda tungkul sa kaligtasan na indin Bapan Namalyari kantamu.
11 Impatanday nan Ispiritun Cristuy idi kalla ya pasakitin si Cristu bayu parangalên sa langit. Kabay pan-isundu lay pangusisa la sabitun nuna gawan labay lan matandan nu makanu buy nu parasaantun malyari ya ati.
12 Nuwa impatandan Ispiritun Bapan Namalyari kallay ya mani bagay ya pan-ipatanda la, alwan para kalla nun a para sa ikakangêd tamu. Buy ya mani impatanda la sabitun nuna, nalêngê yina amêsên sa mani mangaral Mangêd da Balita. Nangaral sila kamuyu sa kapamilatan kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari ya in-utus na kalla ubat sa langit. Agyan êt ta mani ang-el, labaylabay lan mapukatan na mani kapêtêgan na ati ya in-aral kamuyu.

Sêpat kitamun pakadyag banal kaparisun Bapan Namalyari

13 Kabay pawa yun il-an ya isip yu
sa panyag kalabayan Bapan Namal-
yari. Bênbênan yuy sarili yu buy
magpakapas-êy kaw sa kapilmiyan
yu ya matanggap yuy kangêdan Ba-
pan Namalyari sa allun pag-udung
Jesu Cristu.
14 Bilang mani anak Bapan Na-
malyari ya mapanunul, agana yu
sunulun na nadawak ka kalabayan
lawini yu kaparisun pandaygên yu
sabitun a kaw pun nakakilala kan
Bapan Namalyari.
15 Banal la Bapan Namalyari ya
namêg kamuyu. Kabay sêpat kaw êt
magpakabanal sa kaganawan pan-
daygên yu.
16 Gawan sinabin Bapan Namal-
yari sa Kasulatan, "Sêpat kaw mag-
pakabanal gawan banal laku."*
17 Si Bapan Namalyari ya
pambêgên yun Bapa nu manalangin
kaw kana, ayin yan pampilinin.
Pan-atulun nay balang gisa ayun sa
mani diyag la. Kabay kaban idi kaw
pun baydi sa babun luta, sêpat kaw
bumyay un dilag panggalang buy
limu kana.
18 Tanda yu nu sabêt ta pinan-
gatbus na kamuyu amên mailig-
tas nakaw sa ayin kapukatan na
pamibiyaybiyay ya napagmana yu
sa mani ninunu yu. Ya pinangatbus
na kamuyu, alwan mani bagay ya
mangapanat kaparisun gintu o pi-
lak,
19 nun a ya maulagay dayan
Cristu. Si Cristu, maiparisu ya sa
gisay tupay ayin kapintasan buy
ayin dinat ya in-andug kan Bapan
Namalyari.
20 Kabay bayu pun dinyag ga
babun luta, intakday nan Bapan Na-
malyari si Cristu amên mangatbus
kantamu. Nuwa kay babayu yan
impakit Bapan Namalyari sa mani
tawlin allun ati para sa ikakangêd
tamu.
21 Sa kapamilatan Cristu, man-
ampalataya kaw kan Bapan Na-
malyari ya nanguman namabyay
buy namarangal kana. Kabay ya
panampalataya yu, kan Bapan Na-
malyari yana buy maniwala kaw wa
pabyayên nakaw êt manguman buy
parangalên.
22 Buy gawan sa panunul yu sa
kapêtêgan, inlinis kawna sa mani
kasalanan yu amên mabiyan kaw
pêtêg ga pangidu sa mani mapatêl
yu kan Cristu. Kabay miiidu kaw
pêtêg sa bêkê yu,
23 gawan in-anak kaw nan nangu-
man. Buy ya bayun biyay yu, alwan
ubat sa tawuy mangamati, nun a
kan Bapan Namalyari ya ayin ka-
matyan. Dilag kawnan bayuy biyay
sa kapamilatan Sabi nay nabyay ya
manugêl kanuman.
24 Tagawan ayun sa Kasulatan,
"Ya biyay kaganawan tawu, kay ka-
parisun lamun,
buy ya kangêdan la, kay kaparisu êt
bulaklak.
Mayanguy lamun buy mawangêy ya
bulaklak na,
25 nuwa ya Sabin Panginuun
manugêl kanuman."†
Buy ya Sabi na, sabay ya Mangêd da
Balitay in-aral kamuyu.

2

1 Kabay gawan dilag kawnan
bayun biyay, lakwanan yinay ka-
ganawan kalasin kadawakan, ka-
parisun pamurayit, pagtalingkayu,
pangasêm, buy panira sa kaparisu.
2 Sêpat kaw magin kaparisun ku-
law wa sabêkên sa gatas indu na. Ya
labay sabin, sêpat kaw êt sabêkên sa
gatas sa ispiritwal ya ayin awyun na
kadawakan. Gawan sa kapamilatan
gatas sa ispiritwal ya sabay ya Sabin
Bapan Namalyari, pumas-êy kaw sa
panampalataya angga sa ganap kaw
miligtas.
3 Gawan "nadanasan yinay
kangêdan Panginuun."*

Si Jesus ya batuy nabyay

* **1:16 1:16** Levitico 11:44-45; 19:2 † **1:25 1:25** Isaias 40:6-8. * **2:3 2:3** Mani Kanta 34:8.

4 Sabay si Jesus ya batuy nabyay
ya insakwil mani tawu, nuwa pinili
yan Bapan Namalyari buy maulaga
ya sa pangêlêw na. Buy kaban
magdani kaw kana,
5 sikaw wa kaparisun mani batuy
nabyay ya panggamitin Bapan Na-
malyari sa pamipaydêng templu
nay ispiritwal.† Buy bilang mani ba-
nal la pari ya pinilin Bapan Namal-
yari, mag-andug kaw kanan mani
ispiritwal la andug ya mamaka-
paidu kana, gawan pandaygên yuy
abiin sa kapamilatan Jesu Cristu.
6 Tagawan sinabin Bapan Namal-
yari sa Kasulatan,

"Elêwên yu! Nikabit takun gisay
batu sa Jerusalem.
Maulaga ya kangku buy siyay
pinili kun magin pundasyun.
Ya manampalataya kanay
a ya mipakadêng-êy."‡

7 Kabay kamuyun mani manam-
palataya kana, maulaga ya para ka-
muyu. Nuwa sa mani tawuy asê
manampalataya, matupad kallay idi
sa Kasulatan,

Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pun-
dasyun.§

8 Buy pansabin êt sa Kasulatan,

"Ya batun abiin sabay ya
kapidumpulan mani tawu
angga sa mipalukub sila.*

Midumpul sila gawan a sila kalabay
manunul sa Sabin Bapan Namalyari.
Parabayduy nakatakda para kalla."

9 Nuwa sikaw wa mani manam-
palataya, sabay sikaw wa layi ya
pinilin Bapan Namalyari amên ma-
gin tawu na. Sikaw êt ta bansay
nakal-an para kana buy sikaw wa
mani pari ya maglingkud kana ya
Ari tamu. Pinili kaw Bapan Namal-
yari ya magin kana amên mipatan-
dan mangangêd da diyag na. Binêg
nakaw ubat sa kadlêman buy gintan
nakaw papakun sa mamakaupapas
sa sawang na.
10 Awlagi alwa kaw tawun Ba-
pan Namalyari, nuwa amêsên, tawu
nakaw na. Sabitun nuna, a kaw ki-
nalunusan Bapan Namalyari, nuwa
amêsên, kinalunusan nakaw na.
11 Mani kakaidwan kun mapatêl,
kay dayuwan kitamu ya makitugêl
baydi sa babun luta. Kabay mak-
isabi yaku kamuyun lakwanan yuy
kalabayan lawini yu ya sabay ya
pagkalaban nakêm yu.
12 Sa kaganawan uras, ipakit yu
sa mani tawuy asê mangilala kan
Bapan Namalyari ya matinêk ka
pamibiyaybiyay yu. Gawan agyan
pansangkanan lakaw amêsên na
nadawak ka pandaygên yu, sa kapu-
pusan makit lay mangangêd da pan-
daygên yu. Sa pakapakun baydu,
ulimênên la si Bapan Namalyari sa
allun pallumatêng na.

Magpasakup kaw sa mani mamunu

13 Para sa Panginuun tamu,
pasakup kaw sa kaganawan ma-
munu sa balayan buy para êt
baydu sa tawuy pinakamatag-ay ya
tungkulan sa bansa
14 o agyan êt sa mani gobernador
ya binyanan nan karapatan ma-
marusa sa mani manyag nadawak
buy mamarangal sa mani manyag
mangêd.
15 Tagawan ya kalabayan Ba-
pan Namalyari, manyag kaw man-
gangêd amên na mani tawuy ayin
tanda sa kapêtêgan, ayin silan
masabi laban kamuyu.
16 Malaya kaw, nuwa alwan labay
sabin malaya kaw nan manyag
nadawak, nun a bumyay kaw bilang
mani alipên Bapan Namalyari.
17 Galangên yuy kaganawan tawu
buy kaidwan yuy mani mapatêl yu
kan Cristu. Bumyay kaw dilag
limu kan Bapan Namalyari. Buy

† **2:5 2:5** Ya labay sabin templuy ispiritwal sabay ya mani manampalatayay miaawyun. ‡ **2:6 2:6** Isaias 28:16. § **2:7 2:7** Mani Kanta 118:22. * **2:8 2:8** Isaias 8:14.

galangên yuy tawuy pinakamatagay ya tungkulan sa bansa.

Pakitbusan yu si Cristu

18 Sikaw wa mani ipus, pasakup kaw sa mani amung yu, alwan kay abituy maganaka, nun a agyan abituy matubag êt kamuyu.
19 Gawan nu pibabatan yuy mani kasakitan sa gamêt amung yu, agyan ayin kaw kasalanan, matula si Bapan Namalyari kamuyu, tagawan pandaygên yuy abiin amên kay sunulun yuy kalabayan na.
20 Nu parusan kaw gawan sa pandaygên yuy nadawak, agyan pibabatan yu pun na parusan abiin, ayin pun êt ulaga. Nuwa nu pibabatan yuy parusa agyan mangangêd da pandaygên yu, pilmin matula-tula kamuyu si Bapan Namalyari.
21 Tagawan binêg kitamun Bapan Namalyari amên pibabatan tamuy pamasakit agyan a kitamu nangasalanan. Gawan sabitun pinasakitan si Cristu, nibabata ya para sa ikakangêd tamu. Nam-i yan alimbaway sêpat tamun tubsun.
22 "A ya nangasalanan o naglaram man."†
23 Dinustak ya, nuwa a ya nangablas pandustak. Pinasakitan ya, nuwa a ya namanta, nun a intiwala nay kaganawan kan Bapan Namalyari ya matinêk ka mangatul.
24 Sabitun impaku si Cristu sa kurus, siyay nay nananggap parusa sa mani kasalanan tamu amên a kitamina manyag kasalanan, nun a bumyay kitamina sa matinêk. Gawan sa mani nuka na, inumiyul kitamu.
25 Awlagi, para kitamun mani tupay nalitêp, nuwa amêsên, niudung kitamina kan Jesus ya manaysay buy mamantay kantamu.

3

Ya aral tungkul sa miasawa

1 Sikaw wa mani babayi, magpasakup kaw sa asawa yu amên nu ya asawa yuy asê pun maniwala sa Sabin Bapan Namalyari, malyari silan manampalataya sa kapamilatan mangêd da ugali yu, agyan a kaw magsabi.
2 Tagawan makitan lay dilag kaw limu kan Bapan Namalyari buy malinis sa pamibiyaybiyay yu.
3 Nu labay yun magin naidu, agana yu isipin na kangêdan ya kay mangakitan kaparisun pamakangêd sabut buy pamitêkay makamal la gintu buy pamisulud makamal la yaming.
4 Nun a, pakangêdên yuy nakêm yu, ya labay kun sabin magin mapagpayêpa kaw buy magin naayupup. Abiin ya kangêdan na maulaga sa pangêlêw Bapan Namalyari buy asê magbayu.
5 Abiin ya pandaygên mani babayi ya manampalataya kan Bapan Namalyari sabitun nunan panawun. Magpakangêd sila sa kapamilatan pagpasakup la sa asawa la.
6 Kaparisun Sara, sinunul na si Abraham ya asawa na buy intuwad naya pun êt amung na. Buy maituwad kaw mani anak Sara, nu matinêk ka pandaygên yu buy ayin kaw limu agyan kansabêt man.
7 Sikaw êt ta mani lawyaki, pakiawyunan yun mangêd da asawa yu. Galangên yu sila bilang mayna pun kamuyu. Ganakên yuy biyan sila êt Bapan Namalyarin biyay ya ayin katganan kaparisu yu. Daygên yuy abiin amên ayin bênbên sa panalangin yu.

Mibabata kaw buy miiidu

8 Amêsên, dilag gakun itipan kamuyun kaganawan. Sêpat kaw mibêbêtêk buy misasawup. Miiidu kaw bilang mipapatêl kan Cristu. Magin mapallunus kaw buy mapagpayêpa sa balang gisa.
9 Agana yu ablasên nadawak ya manyag kamuyun nadawak buy agana yu êt ablasên pandustak ya mani mandustak kamuyu. Nun a

† **2:22 2:22** Isaias 53:9.

manalangin kaw kan Bapan Namalyari ya pagpalên na sila, tagawan binêg kaw Bapan Namalyari ya daygên yuy abiin amên pagpalên nakaw êt.

10 Tagawan paradi ya idi sa Kasulatan,

"Nu sisabêt man na kalabay mabiyan mangêd buy masayay pamibiyaybiyay,
a ya sêpat magsabin nadawak buy kalaraman.
11 Sêpat nan lakwanan na panyag nan kadawakan buy daygên nay mangêd.
Buy pagpilitan nan bumyay dilag mangêd da pamikiawyun sa kaparisu.
12 Tagawan pan-ingatan Panginuun ya mani tawuy matinêk,
buy pallêng-ên nay panalangin la,
nuwa manubag ya sa mani tawuy manyag nadawak."*

13 Dilag pun nayin manyag nadawak kamuyu nu pawan mangêd da labay yun daygên? Ayin!

14 Nuwa agyan dilag man mamasakit kamuyu gawan sa kangêdan na pandaygên yu, pinagpala kaw. Kabay "agana kaw malimu buy agana kaw napitik sa dakun sabêt man na labay lan daygên kamuyu."†

15 Ganakên yuy Panginuun Jesu Cristu ya sêpat yun parangalên buy sunulun. Sêpat kaw pawan nakalan mamipaintindi sa sisabêt man na mamatang kamuyu tungkul sa kapilmiyan yu ya iligtas kaw Bapan Namalyari.

16 Buy nu pakitbayan yu sila, sêpat naayup-up pa pagsabi yu buy dilag panggalang kalla. Pilmiyan yun pawan malinis sa nakêm yu amên mipakadêng-êy ya mani tawuy mamidawak sa mangangêd da pandaygên yu bilang mani tagasunul Cristu.

17 Mas mangêd pun na mibabata kaw sa pamasakit gawan sa panyag yun mangêd, nu abiin ya kalabayan Bapan Namalyari, kaysa mibabata kaw sa pamasakit gawan sa panyag yun nadawak.

18 Tagawan si Cristu, kakamisan nan nati amên mapatawad da mani kasalanan kaganawan tawu. Ayin yan kasalanan nuwa nati ya para kantamun mani makasalanan amên magtan na kitamu kan Bapan Namalyari. Pinati lay lawini na, nuwa pinabyay yan Ispiritun Bapan Namalyari.‡

19 Buy sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari, naku si Cristu sa mani ispiritun mani tawuy nati ya nakasukul buy nangaral ya kalla.

20 Sabay silay mani tawuy asê nanunul kan Bapan Namalyari sabitun panawun Noe. Sa panawun abitu, kaban manyag pun si Noe un maragul la barku, nibabatan nangêtêng si Bapan Namalyari ya magsisi ya mani tawu sa mani kasalanan la. Nuwa kay dakun umnuy tawuy nagsisi buy nanampalataya kana bayu inlumatêng nga lanab ya sabay ya nanira sa kaganawan mangakitan sa babun luta. Kay wawaluy sinumun sa barku buy niligtas sa lanêm.

21 Ya kaligtasan la sa lanêm, maiparisu sa pamawtismu kantamu amêsên ya sabay ya mamipakit ta niligtas kitamina sa parusan Bapan Namalyari sa kapamilatan pangabyay manguman Jesu Cristu. Ya pamawtismu kantamu sa lanêm, a ya panguyas dinat sa lawini tamu nun a sabay ya pangaku tamu kan Bapan Namalyari ya sunulun tamuy kalabayan na sa biyay tamu, gawan malinis say nakêm tamu.

22 Buy amêsên idi ya sa langit si Jesu Cristu sa wanan Bapan Namalyari. Buy impasakup pa kan Cristuy kaganawan ang-el buy kaganawan

* **3:12 3:12** Mani Kanta 34:12-16. † **3:14 3:14** Isaias 8:12. ‡ **3:18 3:18** Malyarin paradi êt ta labay sabin. Pinati lay lawini na, nuwa pinabyay Bapan Namalyari ya ispiritu na.

nipagtungkulan buy nipagkapang-
yarian.

4

Ya bayuy biyay

1 Sabitun nagin tawu si Jesus,
nibabata ya sa sadyay kasakitan.
Kabay sêpat kaw êt nakal-an miba-
bata sa kasakitan, tagawan na
tawuy nibabatay na sa kasakitan,
ayina manyag kasalanan.
2 Kabay paubat amêsên, ayina ma-
nunul sa kalabayan lawini na, nun
a manunul ya sa kalabayan Bapan
Namalyari.
3 Malakêy uras ya sinayang
yu sabitun nuna sa panyag yun
kadawakan kaparisun pandaygên
mani tawuy asê manampalataya
kan Bapan Namalyari. Pawan
pamikikanayun na pandaygên yu
sa biyay yu buy pansunulun yuy
kalabayan lawini yu. Pawa kaw
mititipun amên miiinêm alak
buy manyag kaw mani bagay
ya mamakapadêng-êy kaparisun
pangulimên yu sa diyusdiyusan yu.
4 Nuwa amêsên, magtakay mani
tawuy asê mangilala kan Bapan Na-
malyari gawan a kawna makiawyun
kalla sa pamibiyaybiyay lay magulu
buy ayin pamênbên sa sarili. Kabay
magsabi silaynan nadawak laban
kamuyu.
5 Nuwa managut sila kan Bapan
Namalyari sa pandaygên la, gawan
siyay mangatul sa kaganawan tawu,
nabyay man o nati.
6 Abiin ya sangkan kabay in-aral
la Mangêd da Balita sa mani tawuy
nati yana amên agyan nati yay
lawini la, mabyay ya ispiritu la
kaawyun Bapan Namalyari.

Gamitin yuy kaagyuwan na indin Bapan Namalyari

7 Marani yay katganan babun luta.
Kabay mangisip kaw mangêd buy
bênbênan yuy sarili yu amên maka-
panalangin kaw.
8 Ya pinakamaulaga, miiidu kaw
un buun bêkê. Tagawan nu kaid-
wan yuy kaparisu yu, mapatawad
yuya agyan parasaantu pun kalakêy
nadyag nay kasalanan kamuyu.
9 Buun bêkê yun tanggapên sa bali
yu ya mapatêl yu kan Cristu.
10 Ya balang gisa kantamu,
binyanan Bapan Namalyarin mag-
mikakanayun na kaagyuwan.
Kabay bilang mangêd da pinititi-
walan sa kaagyuwan na indin na
kantamu, gamitin tamuy abiin sa
ikakangêd kaganawan.
11 Ya binyanan kaagyuwan pan-
garal, sêpat yan mangaral Sabin
Bapan Namalyari. Buy ya binyanan
kaagyuwan maglingkud sa kaparisu
na, sêpat yan maglingkud ayun sa
kaagyuwan na indin kana. Daygên
tamuy abiin amên maulimên si Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan Jesu
Cristu gawan sa kaganawan pan-
daygên tamu. Ya kaganawan ka-
pangyarian buy pamarangal, kay
kana kanuman! Awuy Panginuun.

Ya pamibabata bilang mani taga-sunul Cristu

12 Kakaidwan kun mapatêl, agana
kaw magtaka sa sadyay kasaki-
tan na mangadanasan yu, gawan
pansubukun na panampalataya yu.
Ta taganan parabaysên na man-
gadanasan tamu.
13 Nun a, matula kaw gawan
makidamay kaw sa pamasakit ta
nadanasan Cristu. Buy magin lubus
sa tula yu sa allun makitan na ka-
pangyarian na buy mamakaupapas
sa sawang na.
14 Taganan pinagpala kaw nu pan-
dustakên kaw mani tawu gawan
sa panunul yu kan Cristu. Gawan
nu parabaysên na pandaygên la
kamuyu, matandan yuy idi ka-
muyuy makapangyarian na Ispiritu,
ya sabay ya Ispiritun Bapan Namal-
yari.
15 Nu pampasakitin kaw, dayi
alwan gawan nakapati kaw tawu,

nanakaw, nakadyag nadawak, o
nakyalam sa pandaygên kaatag.
16 Nuwa nu pampasakitin kaw
gawan Cristiyanu kaw, agana yu
ikadêng-êy, nun a magpasalamat
kaw kan Bapan Namalyari gawan
tandan mani tawuy tagasunul kaw
Cristu.
17 Inlumatêng ngay panawun na
mag-umpisay na si Bapan Namal-
yari sa pangukum na sa kaganawan
tawu, mumuna sa mani anak na.
Buy nu mag-umpisay nay pangukum
na kantamu, uysabêt tay kapisad-
saran mani tawuy asê manunul sa
Mangêd da Balitay ubat kan Bapan
Namalyari?
18 Tagawan paradi ya idi sa Kasu-
latan,
"Nu masakit miligtas ya mani tawuy
matinêk,
luyang ngay mani tawuy
asê mangilala kan Ba-
pan Namalyari buy mani
makasalanan."*
19 Kabay sikaw wa mibabata sa
mani pamasakit gawan abiin na kal-
abayan Bapan Namalyari para ka-
muyu, isundu yuy panyag mangêd.
Itiwala yuy sarili yu kan Bapan Na-
malyari ya nanyag kamuyu, gawan
mapagtiwalan ya.

5

Mani tipan sa mani mamunu sa mani manampalataya

1 Sikaw wa mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun, dilag
gakun labay pakisabi kamuyu bi-
lang gisa êt ta mamunu buy gisa
sa mani nakakit sa mani pamasakit
kan Cristu buy gisa êt sa mani
parangalên kaawyun na sa allun
pag-udung na.
2 Saysayên yun mangêd da mani
tawuy intiwalan Bapan Namalyari
kamuyu. Kaparisu silan mani tupa
buy sikaw wa magpastul kalla. Da-
pat pêtêg sa bêkê yuy panaysay
kalla, gawan abiin na labay Bapan
Namalyari. Saysayên yu sila, gawan
kalabay kaw manawup kalla, alwan
gawan mapilitan kaw o gawan dilag
kaw pan-êtêngên na kapalit.
3 Agana kaw magmamatag-ayan
sa mani manampalatayay intiwala
kamuyu, nun a magin mangêd kaw
wa alimbawa kalla.
4 Buy sa pag-udung Cristu ya sabay
ya Pinakapuun sa mani Magpastul,
makatanggap kaw gantimpalan pa-
marangal ya asê mitas kanuman.
5 Buy sikaw wa mani lawyaki
ya bayuntawu, magpasakup kaw sa
mani mangatwa pun kamuyu ya
mamunu sa mani manampalataya.
Buy sikaw wa kaganawan manam-
palataya, magpakayêpa kaw buy
maglingkud sa balang gisa, gawan
idi sa Kasulatan,
"Kasulapwan Bapan Namalyari ya
mani tawuy mapagmatag-ay,
nuwa pansawpan nay mani
tawuy mapagpayêpa."*
6 Kabay magpayêpa kaw sa ka-
pangyarian Bapan Namalyari amên
parangalên nakaw sa lumatêng nga
allu.
7 Itiwala yu kanay kaganawan kapi-
gaganakan yu gawan siyay mag-
malasakit kamuyu.
8 Maglêan kaw buy mangillag,
gawan kapati tamu si Satanas ya
mangkap mani tawuy sirên na. Ka-
parisu yan lewun na man-êngêl ya
mangkap kayatên na.
9 Kabay papas-êyên yuy panam-
palataya yu kan Bapan Namalyari
buy labanên yu si Satanas. Ganakên
yuy alwan kay sikaw wa mibabata
sa mani pamasakit, nun a agyan
na mapatêl yu kan Cristu sa buun
babun luta.
10 Kay naêpêk ka panawun
pamibabata yu. Pamakayari, saw-
pan kaw Bapan Namalyari amên
magin ganap pa biyay yu. Buy
siya êt ta mamapas-êy kamuyu
amên namanidêg kaw, gawan siyay
pangubatan kaganawan kangêdan.

* **4:18 4:18** Mani Kawikaan 11:31. * **5:5 5:5** Mani Kawikaan 3:34.

Sabay siyay namêg kamuyu amên miawyun kaw sa ayin katganan na karangalan na gawan sa pamik-ibêtêk yu kan Cristu.
11 Ya kaganawan kapangyarian, idi kana kanuman! Awuy Panginuun.

Mani pangumusta

12 Insulat ku kamuyuy naêpêk ka sulat ta ati sa sawup Silas. Patêl tamu ya êt kan Cristu buy taganan mapagtiwalan ya. Dayi mapapasêy kuy nakêm yu sa kapamilatan sulat ta ati. Labay kun matandan yu ya insulat ku baydi sabay ya pêtêg kangêdan Bapan Namalyari. Labay kuy manugêl kaw sa kangêdan na.
13 Pan-ipasabi êt mapatêl tamuy idi sa Babiloniay nagpapakun kawna. Kaparisu yu silan pinili êt Bapan Namalyarin magin kana. Pan-ipasabi êt Marcos ya intuwad kun anak ku ya nagpapakun kawna.
14 Bilang mipapatêl kan Cristu, miaapêt kaw un dilag pangidu. Sikaw wa kaganawan nakibêtêk kan Cristu, mapakamuyuy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari.

Ya Ikalwan Sulat ta ubat kan PEDRO

1 Siku si Simon Pedro ya alipên
buy apostul Jesu Cristu. Nanulat
taku kamuyun kaganawan kaawyun
tamuy manampalataya kan Jesu
Cristu ya Namalyari tamu buy
Mamiligtas. Gawan sa katinêkan na,
natanggap yuy maulagay panam-
palataya kaparisun panampalatayay
natanggap yan.
2 Labay kuy igit pun manugêl ka-
muyuy kangêdan buy kapatêtbêkan
ya ubat kan Bapan Namalyari
gawan sa pangilala yu kana buy sa
Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya mangêd da ugalin mani pinilin Bapan Namalyari

3 Sa kapamilatan kapangyarian
Bapan Namalyari, indin na kanta-
muy kaganawan kaylangan tamu
amên bumyay kitamun mapanunul
sa kalabayan Bapan Namalyari.
Madyag tamuy abiin gawan kilala
tamu si Bapan Namalyari ya sabay
ya namêg kantamu sa kapamilatan
kapangyarian buy kangêdan na.
4 Buy sa kapamilatan kapang-
yarian buy kangêdan na, indin na
êt kantamuy maulaga buy dakilay
mani pangaku na amên malisyan
tamuy kadawakan babun luta, nun
a magin matinêk kitamu kaparisun
Bapan Namalyari.
5 Kabay pagpilitan yun iawyun
sa panampalataya yuy mangêd da
ugali. Buy ya mangêd da ugali,
awyunan yun kabiyasnan.
6 Ya kabiyasnan yu, awyunan yun
pamênbên sa sarili. Ya pamênbên sa
sarili, awyunan yun pamibabata. Ya
pamibabata, awyunan yun panunul
sa kalabayan Bapan Namalyari.
7 Ya panunul sa kalabayan Bapan
Namalyari, awyunan yun pangidu
sa mapatêl yu kan Cristu. Buy
ya pangidu yu sa mani mapatêl
yu, awyunan yun pangidu sa ka-
ganawan.
8 Ya mani ugalin abiin, nu pawan
makitan sa biyay yu buy luyang
pun madagdagan, magin nabang sa
mani tawu ya pangilala yu sa Pang-
inuun tamun Jesu Cristu.
9 Nuwa nu asê makitan sa biyay
gisay tawuy mani ugalin abiin, ka-
parisu yan gisay bulag gawan a na
tanday kapêtêgan buy naliwan nay-
nay inlinis sinan Bapan Namalyari
sa mani kasalanan na.
10 Kabay kakaidwan kun mapatêl
kan Cristu, pagpilitan yun ipakit ta
pêtêg kaw binêg buy pinilin Bapan
Namalyari sa kapamilatan mangêd
da ugali yu. Gawan nu mangêd da
ugali yu, a kaw misyay sa lukup
Bapan Namalyari,
11 nun a matula nakaw pasu-
nun sa ayin katganan na kaarian
Jesu Cristu ya Panginuun tamu buy
Mamiligtas.
12 Kabay agyan tanda yinay mani
aral la ati buy agyan napas-êy kaw
sa kapêtêgan na tinanggap yu, pawa
kataw pun êt pampatandan.
13 Para kangku, kaban nabyay
yaku pun, kaylangan kataw pun êt
patandan tungkul sa mani bagay ya
ati.
14 Tanda kuy a kina mabuyutan
baydi sa babun luta, gawan abiin ya
sinabi kangkun Panginuun tamun
Jesu Cristu.
15 Kabay amêsên, pandaygên
kuy kaganawan agyu ku amên nu
lumatêng nga alluy ayin nakina,
pawa yu pun êt maganakay ka-
ganawan in-aral ku kamuyu.

Sêpat tamun paniwalan ya mani impatandan mani propeta

16 Ya mani in-aral yan kamuyu
tungkul sa kapangyarian Panginuun
tamun Jesu Cristu buy sa pag-udung
na baydi sa babun luta, alwan kay
kwentuy diyag tawu, nun a taganan
pêtêg ga in-aral yan, gawan taganan
nakitan yan kan Jesus ya mamakau-
papas sa sawang buy kapangyarian
na ubat kan Bapan Namalyari.

17-18 Tagawan sikay ya kaawyun Jesus baydu sa banal la bung-uy sabitun pinarangalan buy pinasawang yan Makapangyarian na Bapan Namalyari. Nalêngê yan na tunuy nay ubat sa langit ya nagsabin, “Ati ya kakaidwan kun Anak ya kapapaidu kangku.”*
19 Gawan baysên, luyang pinumas-êy ya kapêtêgan na sinabin mani propeta sabitun nuna tungkul kan Cristu. Kabay biyan yun ulagay impatanda la gawan ya sinabi la sabitun nuna, kaparisun suluy mansumawang sa nadiglêm angga sa pallumatêng Cristu. Maiparisu si Cristu sa kalluwan ya mansumawang nu bunatbunat gawan siyay mam-in sawang sa isip yu.
20 Igit sa kaganawan, sêpat yun tandanên ya kaganawan insulat mani propeta sa Kasulatan, alwan ubat sa sarili lan pangintindi.
21 Tagawan ya in-aral la, alwan ubat sa sarili lan isip, nun a ya Ispiritun Bapan Namalyari ya nipatanda kalla.

2

Ya patanda tungkul sa mani magtatalingkayun mangaral

1 Nuwa sabitun nuna, dilag êt mani magtatalingkayun propeta sa mani Israelita. Buy para êt baysên na malyari lanu kamuyu. Dilag lumatêng nga makiawyun kamuyuy mangaral Sabin Bapan Namalyari. Sa a yu tanda, kay magtatalingkayu sila awêd. Ta dilag kalaraman na iaral la kamuyu ya sabay ya makasiran panampalataya yu. Isakwil la êt ta Panginuun Jesus agyan siyay nangatbus kalla. Kabay bêngat tan lumatêng kallay ayin katganan na kaparusan.
2 Nuwa malakê pun na manunul sa mani mamakapadêng-êy ya pandaygên la. Buy gawan kalla, uyamên na kapêtêgan na pansunulun tamu.
3 Gawan sa kasakiman la, ilitêp lakaw sa kapamilatan mamangêd da pagsabi la amên kay kuwaltên lakaw. Ya pamarusa kalla, manay nan nakal-an buy marani silaynan upudun.
4 Tanda tamuy parusan sila gawan agyan na mani ang-el ya nangasalanan sabitun nuna, asê kinalunusan Bapan Namalyari. Nun a, insamwag sila sa impernu buy insukul sila sa kali ya nalalêlalê amên êtêngên la bayduy Allun Pangukum Bapan Namalyari.
5 Sabitun panawun Noe, asê êt kinalunusan Bapan Namalyari ya mani tawuy asê mangilala kana. Kabay inlanab nay babun luta. Ayin niligtas liban ta kan Noe, ya nangaral tungkul sa matinêk ka pamibiyaybiyay buy ya pituy pamilya na.
6 Inatulan êt Bapan Namalyari ya mani tawu sa Sodoma buy Gomorra gawan sa nadawak ka pandaygên la. Inupud nay mani balayan la sa kapamilatan apuy amên ipakit sa mani tawuy asê mangilala kana nu sabêt ta malyari kalla.
7-8 Nuwa inligtas Bapan Namalyari si Lot, gisay tawuy matinêk ka manugêl baydu. Sadyay lungkut Lot gawan sa kapapadêng-êy ya pamibiyaybiyay mani nangadadawak ka kabalayan na. Inalluallun masakitan na nakêm Lot gawan mangakit nay mani pandaygên lay nangadawak.
9 Kabay makitan tamu baydi ya tandan Bapan Namalyari nu parasaantu nan iligtas ya mani tawuy matinêk ya makadanas mani panubuk buy nu parasaantu nan parusan na mani nadawak ka tawu angga sa allun atulun sila.
10 Luyang nan parusan na mani manunul sa kalabayan lawini la buy asê kalabay magpasakup sa mani manungkulan.

Para êt baysên na ugalin mani

* **1:17-18 1:17-18** Mabasa tamuy nalyari sa bung-uy sa librun Mateo 17:1-9; Marcos 9:2-10; Lucas 9:28-36.

magtatalingkayun mangaral ya makiawyun kamuyu. Mapagpadayêw sila buy ayin silan dêng-êy. A sila malimun magsabin nadawak laban sa mani idi sa langit.

11 Agyan na mani ang-el la igit pun makapangyarian sa mani mangaral la abiin, a sila magsabin nadawak laban kalla sa arapan Bapan Namalyari.

12 Nuwa ya mani magtatalingkayun mangaral, magsabi silan nadawak laban sa dakun sabêt man na a la tanda. Para silan mani ayup pa ayin isip buy kay pan-ianak amên dakpên buy patin. Para êt bayduy mani tawun abiin. Upudun silan Bapan Namalyari.

13 Abiin na daygên Bapan Namalyari kalla bilang bayad sa mani nangadadawak ka dinyag la. Panikatula lay paglasing buy panyag lan nadawak agyan allu pun. Kaban kaawyun yu sila sa uras ya miêêm kaw bilang mipapatêl kan Cristu, kaparisu silan yatêk ya idi sa malinis sa yaming. Nakiêm sila kamuyu, nuwa silay magin sangkan na mipakadêng-êy kaw.

14 Nu mangêlêw sila sa babayi, dilag silaynan nadawak ka pangisip. Pawa silan manyag kasalanan buy pansagyatên la pun êt ta mani tawuy mayna pun sa panampalataya. Pawan kasaklawan na idi sa isip la. Kabay parusan silan Bapan Namalyari.

15 Tinalibatukan lay ustuy aral. Kabay nalitêp sila. Pikitbusan lay ugalin Balaam ma anak Beor ya nakalabay manyag nadawak.

16 Nuwa gawan sa kadawakan na, sinabyanan yan asnuy pagsakayan na ya bêngat tan nagsabin paran tawu. Buy sa pakapakun baydu, nabênbênan ya sa panyag nan ayin kapukatan.

17 Ya mani magtatalingkayun mangaral, maiparisu sila sa mani sibul la namala buy mani ulap pa pan-ialipad angin tagawan mapamurayit sila buy ayin ulaga. In-il-an nan Bapan Namalyari para kalla ya lugal la kadlêman.

18 Mapagpadayêw silan magsabi, pakan ayin naman kapukatan na pansabin la. Pansabin lay asê nadawak ya panunul sa nadawak ka kalabayan lawini. Sa pakapakun baydu, masagyat lan mag-udung sa mani kapapadêng-êy ya diyag ya mani tawuy babayu pun nagtalibatuk sa nadawak ka pamibiyaybiyay.

19 Pan-ipangaku la sa mani naisagyat lay malaya lan daygên agyan sabêt ta labay lan daygên. Nuwa mismun sila, ipus silayna awêd nadawak ka kalabayan lawini la ya sabay ya mipakabili kalla. Tagawan sabêt man na pansunulun gisay tawu, sabay ya mangipus kana.

20 Ya mani tawuy nakakilala kan Jesu Cristu ya Panginuun tamu buy Mamiligtas, nibus silayna sa kadawakan babun luta. Nuwa nu mag-udung sila sa panyag lan nadawak buy manguman silan ipusun kalabayan lawini la, luyang pun dumawak ka kabilyan la amêsên kaysa sabitun nuna.

21 Mangêd pun na a layna natandan na dan papakun sa matinêk ka pamibiyaybiyay kaysa natandan la buy pamakayari, kay talibatukan lay mani banal la utus ya in-aral kalla.

22 Kabay napaptêgan kallay panabin na,

"Ya ugalin asu, pamakayari nan nansuka, udungun nan kanên na suka na."

"Ya babuy ya pinaluynan nana, mag-udung ya sa labak amên manguman maglabak."*

3

Ya pag-udung Panginuun

1 Mani kakaidwan kun mapatêl, ati ya ikalwan sulat ku kamuyu. Sa mani sulat ku, pinagpilitan kun ipaganaka kamuyuy tungkul sa mani

* **2:22 2:22** Mani Kawikaan 26:11.

bagay ya tanda yina amên magin
malinis buy mangêd da pangisip yu.
2 Labay kun pawa yun ganakên
na mani sinabin mani banal la
propeta sabitun nuna buy ya mani
utus sa indin kamuyun Panginuun
tamu buy Mamiligtas sa kapamila-
tan mani apostul ya in-utus kamuyu.

3 Igit sa kaganawan, sêpat yun
matandan ya sa mani tawlin allu
bayu mag-udung si Cristu, dus-
takên kaw mani tawuy manunul
sa nadawak ka kalabayan lawini
la. Kalyan buy uyamên lakaw buy
sabin lay,
4 "Indap kun nangakuy Cristun
mag-udung ya? Antu yabay
amêsên? Manay nan nati ya mani
ninunu tamu nuwa taganan ayin
pagbayu ubat ta sa dinyag ga babun
luta angga amêsên."
5 Nuwa ya pansabin lay ayin pag-
bayu, alwan pêtêg. Gawan kay tata-
ganên lan liwanên na kapêtêgan ya
sabitun nuna pun, dinyag gan Bapan
Namalyari ya langit sa kapamilatan
sabi na. Buy dinyag nay luta, ubat
sa lanêm buy inlumtaw wa luta sa
lanêm.
6 Buy sa kapamilatan êt lanêm,
inlanab Bapan Namalyari ya babun
luta buy nalumud da kaganawan.
7 Sa kapamilatan êt Sabin Bapan
Namalyari, pan-ingatan nay luta
buy langit angga sa alluy intakda
nan ulamên. Malyari ya abiin sa
allun pangukum buy pamarusa na
sa mani tawuy asê mangilala kana.

8 Nuwa sikaw wa kakaidwan kun
mapatêl, agana yu dayi litêpên ya
para sa Panginuun, ya gisay allu, kay
kaparisun gisay libuy tawun buy ya
gisay libuy tawun, kay kaparisun
gisay allu.
9 Dilag dakun umnuy mangisip
ya mapamaulay ya Panginuun sa
pangaku na tungkul sa pag-udung
na. Nuwa sa kapêtêgan, mapamiba-
bata ya kantamu gawan a na labay
milaku ya sisabêt man sa ayin kat-
ganan na kaparusan, nun a ya labay
na, magsisi ya kaganawan sa mani
kasalanan la.
10 Nuwa ya pag-udung Panginuun,
kaparisu yan pallumatêng gisay
manakaw wa a tamu tanda nu
makanu. Sa allu êt abiin, dilag
kitamun malêngêy manugudug ga
kapapakêdês buy bêngat tan ma-
panat ta langit. Maulam ya mamut,
buwan, buy mani bêtêwên. Buy
maupud êt ta kaganawan idi baydi
sa luta, agyan na babun luta.
11 Parabaysên na pangasiran ka-
ganawan. Kabay sêpat kaw bumyay
banal buy mapanunul sa kalabayan
Bapan Namalyari,
12 kaban pan-êtêngên yuy allun
pallumatêng Bapan Namalyari buy
pangukum na sa kaganawan tawu.
Buy sa panunul yu kana, daygên
yuy kaganawan agyu yu amên asina
mabuyutan na pallumatêng na. Sa
allu êt abitu, maupud da langit
gawan maulam buy ya kaganawan
makitan baydu, kay malasaw sa
sadyay umut.
13 Nuwa ayun sa impangakun Ba-
pan Namalyari, dilag bayuy langit
buy luta ya pan-êtêngên tamu buy
ya kaganawan tawuy mambumyay
baydu, matinêk kana.
14 Kabay mani kakaidwan kun ma-
patêl, kaban pan-êtêngên yuy abitu,
pagpilitan yun bumyay malinis buy
ayin kapintasan buy sêpat pawan
mangêd da pamikibêtêk yu kana.
15 Ganakên yu ya asê pun mal-
lumatêng nga Panginuun gawan
pambiyan nan panawun magsisi ya
mani tawu sa mani kasalanan la
amên miligtas sila, kaparisun in-
sulat kamuyun kakaidwan tamun
patêl ya si Pablo sa kapamilatan
kabiyasnan na indin Bapan Namal-
yari kana.
16 Para êt baysên na sinabi na sa
kaganawan sulat na tungkul sa pal-
lumatêng Panginuun. Dilag dakun
umnuy insulat si Pablo ya masakit
mapukatan. Kabay ya mani tawuy
kulang nga pangintindi buy maynay
panampalataya, pambiyan lan asê

ustuy labay sabin ya mani insulat Pablo ya masakit mapukatan. Para êt bayduy pandaygên la sa kaatag baagin Banal la Kasulatan Bapan Namalyari. Sa pakapakun baydu, pan-igtan lay sarili la sa ayin katganan na kaparusan.

17 Nuwa sikaw wa kakaidwan kun mapatêl, tanda yinay tungkul sa mani nangadadawak ka tawuy mangaral alwan pêtêg. Kabay mangillag kaw amên a kaw mailitêp sa kapamilatan mali ya aral la. Tagawan nu sunulun yu sila, a kawna maniwala sa kapêtêgan buy misyay kawna kan Bapan Namalyari.

18 Kabay isundu yuy panunul yu sa Panginuun buy Mamiligtas tamu ya si Jesu Cristu amên luyang yun madanasan na kangêdan na buy luyang yuya pun makilala. Ulimênên ya amêsên buy makanuman! Awuy Panginuun.

Ya Nunan Sulat JUAN

Si Jesus ya pambêgên Sabi ya mam-in biyay

1-2 Manulat kay kamuyu tungkul kana ya pambêgên Sabi* ya mam-in biyay ya ayin katganan. Bayu pun dinyag ga kaganawan, dilag gina buy kaawyun ninan Bapan Namalyari. Naku ya baydi sa babun luta bilang tawu. Nakitan yan ya buy nalêngê, namudêkdêk yan ya buy natalan.
3 Kabay amêsên, pan-ipapêtêg buy pan-ipatanda yan kamuyuy nakitan buy nalêngê yan amên makibêtêk kaw sa pamikibêtêk yan kan Bapan Namalyari buy sa Anak nay si Jesu Cristu.
4 Pan-isulat yan na ati amên mailubus ya tula tamu.†

Ya pamibiyaybiyay sa nasawang

5 Ati ya kapêtêgan na nalêngê yan kan Jesu Cristu buy pan-ipatanda yan na kamuyu. Si Bapan Namalyari ya sawang buy ayin dakun sabêt ta nadiglêm kana.
6 Kabay nu pansabin tamuy nakibêtêk kitamina kan Bapan Namalyari, pakan mambumyay kitamu pun sa nadiglêm, maglaram kitamina buy asê mambumyay ayun sa kapêtêgan.
7 Nuwa nu mambumyay kitamu sa nasawang, kaparisun Bapan Namalyari ya idi sa nasawang, dilag kitamun pamikibêtêk sa balang gisa. Buy ya dayan Jesus ya Anak Bapan Namalyari sabay ya mallinis kaganawan kasalanan tamu.
8 Nu pansabin tamuy ayin kitamun kasalanan, pampurayitin tamuy sarili tamu buy ayin kitamu sa kapêtêgan.
9 Nuwa nu sabin tamuy mani kasalanan tamu kan Bapan Namalyari, pilmin patawarên na kitamu buy linisin na kitamu sa kaganawan kadawakan, gawan tapat ya buy matinêk.
10 Nuwa nu pansabin tamuy ayin kitamun kasalanan, pandaygên tamun malaram si Bapan Namalyari buy asê makit sa biyay tamuy sabi na.

2

1 Kakaidwan kun mani anak, insulat ku kamuyuy kaganawan abiin amên a kaw makadyag kasalanan. Nuwa nu dilag nakadyag kasalanan, dilag mamikidukuduku kan Bapan Namalyari para kantamu. Ayin kaatag nun a si Jesu Cristu ya Matinêk.
2 Sabay siyay pinarusan kamatyan bilang kasagili tamu amên mapatawad da mani kasalanan tamu. Buy alwan kay mani kasalanan tamu, nun a agyan na mani kasalanan kaganawan tawu.

3 Nu pansunulun tamuy mani utus Bapan Namalyari, napilmi kitamun kilala tamu ya.
4 Amêsên, nu dilag magsabin kilala na si Bapan Namalyari, nuwa a nay naman pansunulun na mani utus na, maglaram ya buy ayin kanay kapêtêgan.
5-6 Nuwa ya manunul sa Sabin Bapan Namalyari, ganap pay pangidu na kana.* Kabay nu sisabêt man na magsabin nakibêtêk ya kan Bapan Namalyari, sêpat yan mambumyay kaparisun Jesus. Sa pakapakun baydu, matandan tamuy pêtêg ginan nakibêtêk kan Bapan Namalyari.

7 Kakaidwan kun mapatêl, alwan bayuy utus ya insulat ku kamuyu, nun a manaynan utus. Gawan

* **1:1-2 1:1-2** Si ati ya pambêgên Sabi, sabay si Jesus. † **1:4 1:4** Malyari êt ta paradi: amên mailubus sa tula yan. * **2:5-6 2:5-6** Malyarin dilag luway labay sabin na ati: ganap pay pangidu na kan Bapan Namalyari o malyarin paradi êt: naganap pa kanay pangidun Bapan Namalyari.

sabitun nanampalataya kaw kan Jesus, nalêngê yinay utus ya sêpat kitamun miiidu.
8 Nuwa paran bayuy ati ya utus
ya insulat ku kamuyu ya sêpat kita-
mun miiidu, gawan kay amêsên yan
nakitan na abiin sa biyay Jesus buy
mangakit yan êt kamuyu. Tagawan
na kadlêman, mitas sana buy man-
sumawang ngay pêtêg ga dêkêt.
9 Nu sisabêt man na magsabin
mambumyay ya sa nasawang nuwa
nasulapu ya sa patêl na, ya labay
sabin, idi yapun sa kadlêman.
10 Nuwa nu sisabêt man na
mangidu sa patêl na, sabay siyay
mambumyay sa nasawang buy al-
wan siyay magin sangkan pan-
gasalanan kaatag.†
11 Nuwa ya nasulapu sa patêl na,
idi yapun sa kadlêman. Paran
nagdalikapkapan buy a na tanday
lakwên na tagawan binulag yan
kadlêman.
12 Manulat taku kamuyuy mani
anak,
gawan pinatawad dan Bapan
Namalyari ya mani kasalanan
yu gawan sa dinyag Jesu
Cristu.
13 Manulat taku kamuyuy mani
bapa,
gawan kilala yu wina ya bayu
pun dinyag ga kaganawan, di-
lag gina.
Manulat taku kamuyuy mani bay-
intawu,
gawan nasambut yina si Sa-
tanas.
14 Manulat taku kamuyuy mani
anak,
gawan kilala yinay Bapan Na-
malyari.
Manulat taku kamuyuy mani bapa,
gawan kilala yu wina ya bayu
pun dinyag ga kaganawan, di-
lag gina.
Manulat taku kamuyuy mani bay-
intawu,
gawan napas-êy kaw buy
pawan idi sa bêkê yuy
Sabin Bapan Namalyari buy
nasambut yina si Satanas.

Agana yu kaidwan na babun luta

15 Agana yu kaidwan na mani nadawak ka dyag mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari o mani bagay baydi sa babun luta ya asê kapapaidu kan Bapan Namalyari. Gawan na mangidu sa mani abiin, asê mangidu kan Bapan Namalyari.
16 Tagawan alwan ubat kan Bapan Namalyari ya abiin, nun a ubat sa mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari kaparisun panunul sa kalabayan lawini, pallabay un kaganawan makitan buy pamadayêw.
17 Mitas ya babun luta buy ya kaganawan bagay baydi ya pallabayên mani tawu. Nuwa ya mani tawuy manunul sa kalabayan Bapan Namalyari, mabyay silan ayin katganan.

Ya tawuy manalangsang kan Cristu

18 Kakaidwan kun mani anak, narani yay katganan babun luta. Buy kaparisun nalêngê yu, narani yanay pallumtaw tawuy manalangsang kan Cristu.‡ Agyan amêsên, malakêy nay nipanlumtaw wa manalangsang kan Cristu. Kabay tanda tamun narani yanay katganan babun luta.
19 Ya mani tawun abiin, napagkaawyun tamu sila sabitun nuna, nuwa nagpapawa sila kantamu. Nu pêtêg tamu sila dayin kaawyun sa panampalataya, nanugêl sila dayin kaawyun tamu. Nuwa nagpapawa sila, ya labay sabin, a tamu sila pêtêg kaawyun.
20 Nuwa sikaw, idi ya kamuyuy Ispiritun Bapan Namalyari ya indin kamuyun Jesus. Kabay tanda yinan kaganawan na kapêtêgan.
21 Buy tanda yuy ayin kalaraman na maubat sa kapêtêgan. Paraman baydu, manulat taku pun êt kamuyu

† **2:10** **2:10** Malyari êt ta paradi: buy ayin nan sangkan amên makadyag yan kasalanan. ‡ **2:18** **2:18** Sa Griego, ya pamêg kana Anti-Cristu.

amên mapilmi yun taganan pêtêg ga
natandan yu tungkul kan Jesus.
22 Ya tawuy maglaram, pansabin
nay alwan si Jesus ya Cristuy in-utus
Bapan Namalyari. Ya mani tawuy
magsabin parabaysên, sabay silay
manalangsang kan Cristu, gawan a
la labay kilalanên si Bapan Namal-
yari buy Anak na.
23 Ya asê mangilala sa Anak, a na
êt kilalay Bapa. Nuwa ya mangilala
sa Anak, kilala na êt ta Bapa.
24 Agana yu litêpên na in-aral
kamuyu paubat sabitun nakilala yu
si Jesus. Sa pakapakun baydu,
manugêl kaw sa pamikibêtêk yu kan
Jesus buy kan Bapan Namalyari.
25 Sa pakapakun baydu, mapaka-
muyuy impangakun Cristu ya sabay
ya biyay ya ayin katganan.
26 Manulat taku kamuyu amên
patandan kaw sa mani tawuy kal-
abay mamilitêp kamuyu sa panuru
la.
27 Nuwa a lakaw mailitêp,
tagawan idi ya kamuyuy Ispiritun
Bapan Namalyari ya indin kamuyun
Jesus. Kabay a kawna kaylangan
turwanan kaatag tagawan ya Ispir-
itun Bapan Namalyari sabay ya
manuru kamuyu. Buy kaganawan
pan-ituru na, pawan kapêtêgan.
Kabay manugêl kaw kan Jesus
kaparisun inturu na kamuyu.
28 Kabay kakaidwan kun mani
anak, manugêl kaw sa pamikibêtêk
kan Jesus amên sa pag-udung na
baydi sa babun luta, ayin kitamun
ikalimu buy a kitamu madêng-êyan
makiarap kana sa allun abitu.
29 Tanda yun matinêk si Jesus.
Kabay sêpat yu êt matandan na
kaganawan manyag matinêk sabay
silay mani anak Bapan Namalyari.

3

Ya mani anak Bapan Namalyari

1 Isipin tamu nu parasaantu
karagul la pangidun Bapan Na-
malyari kantamu! Intuwad na
kitamun mani anak na buy pêtêg ga
abiin. Kabay abiin na sangkan na a
kitamu pangkilalanên mani tawuy
asê manunul kana gawan a la kilala
si Bapan Namalyari.
2 Kakaidwan kun mapatêl, agyan
mani anak kitaminan Bapan Namal-
yari, a na pun impatanda nu sabêt
taganay magin kabilyan tamu sa
pag-udung Jesu Cristu. Nuwa ya
tanda tamu, miparisu kitamu kana
tagawan makitan tamu yan arapan.
3 Kabay nu sisabêt man na
napilmin miparisu kana, sêpat
agana yina bumyay sa kasalanan
amên magin malinis ya biyay na
kaparisun Jesus.
4 Nu sisabêt man na manyag
kasalanan, pallabagên nay Kautu-
san Bapan Namalyari. Tagawan na
pallabag sa mani utus na, sabay ya
kasalanan.
5 Tanda yuy ayin kasalanan si
Jesus buy tanda yuy naku ya
baydi amên siyay mamitas sa mani
kasalanan tamu.
6 Kabay ya tawuy nakibêtêk kan
Jesus, a nayna pan-isunduy panyag
nan kasalanan. Nuwa nu sisabêt
man na mamisundu sa kasalanan, a
na pun taganan kilala si Jesus buy a
ya nanampalataya kana.
7 Kakaidwan kun mani anak,
agana kaw magpapurayit agyan
kansabêt man. Nu sisabêt man na
manyag matinêk, sabay ya matinêk
kaparisun Jesus ya matinêk.
8 Nuwa nu sisabêt man na
mamisundu sa panyag nan
kasalanan, mani anak yan Satanas,
tagawan ubat pun sa umpisa,
manyag gan kasalanan si Satanas.
Kabay naku yabay baydi ya Anak
Bapan Namalyari amên lasakên nay
mani diyag Satanas.
9 Ya kaganawan nagin anak Ba-
pan Namalyari, a layna pan-isunduy
panyag lan kasalanan, tagawan idi
ya kallay bayuy biyay ya ubat kan
Bapan Namalyari. Buy gawan si
Bapan Namalyari yay Bapa la, a
layna malyarin isunduy panyag lan
kasalanan.

10 Kabay makilala tamu nu sisabêt
ta mani anak Bapan Namalyari buy
nu sisabêt ta mani anak Satanas.
Tagawan nu sisabêt man na asê
manyag matinêk buy asê mangidu
sa patêl na, a ya anak Bapan Namal-
yari.

Miiidu kitamu

11 Sabitun nanampalataya kaw
kan Jesus, paradi ya aral la nalêngê
yu. Sêpat kitamun miiidu.
12 Agana kitamu makitbus kan
Cain ya nasakup Satanas. Pinati
nay patêl na ya si Abel gawan
kinasêman naya. Tagawan sa
pangêlêw Bapan Namalyari, mat-
inêk ya dinyag Abel nuwa ya dinyag
Cain, nangadadawak.
13 Kabay mapatêl, agana kaw pau-
papas nu kasulapwan kaw mani
tawuy asê manunul kan Bapan Na-
malyari.
14 Sabitun nuna, bilang nati ki-
tamu sa pangêlêw Bapan Namalyari,
nuwa amêsên, mabyay kitamina sa
ayin katganan. Tanda tamuy abiin,
gawan pangkaidwan taminay ma-
patêl tamu. Sisabêt man na asê
mangidu sa mapatêl na, manugêl ya-
pun sa ayin katganan na kamatyan.
15 Ya nasulapu sa mapatêl na,
bilang mamati yinan tawu buy
tanda tamuy ayin mamatin tawuy
mabiyan biyay ya ayin katganan.
16 Paradi tamun matandan na
pêtêg pamiiidu. Indin Jesu Cristuy
biyay na para kantamu. Kabay
sêpat kitamun nakal-an idin na
biyay tamu para sa mapatêl tamu.
17 Alimbawa, nu dilag gisay tawuy
nag-agyu sa biyay buy dilag yan
nakitan na gisay patêl la mangaylan-
gan, nuwa a naya sinawpan, masabi
tamu nayin pangkaidwan na si Ba-
pan Namalyari? Asê!
18 Mani anak, agana kitamu mii-
idu kay sa sabi, nun a ipakit tamuy
pêtêg ga pangidu sa kapamilatan
mani diyag tamu.
19-20 Nu parabaysên na pamiiidu
tamu, pilmin mambumyay kitamu
ayun sa kapêtêgan. Buy agyan
nu misan paran pan-usigin kitamu
pun nakêm tamu, malyari kitamun
makiarap kan Bapan Namalyari un
napatêtbêk. Tagawan tanda tamuy
igit pun si Bapan Namalyari kaysa
nakêm tamu buy tanda nay ka-
ganawan na pan-isipin buy pan-
daygên tamu.
21 Kakaidwan kun mapatêl, nu
a kitamu pan-usigin nakêm tamu,
makapikiarap kitamu kan Bapan
Namalyari un napas-êy ya nakêm.
22 Buy agyan dakun sabêt ta
yawarên tamu kan Bapan Na-
malyari, pilmin matanggap tamu,
gawan pandaygên tamuy kapapaidu
kana buy manunul kitamu sa mani
utus na.
23 Buy ati ya utus na: Sêpat kita-
mun manampalataya sa Anak nay
si Jesu Cristu buy miiidu kitamu
kaparisun in-utus na kantamu.
24 Ya mani manunul sa utus Ba-
pan Namalyari, manugêl silayna
kana buy manugêl êt kalla si Bapan
Namalyari. Buy sa kapamilatan
Ispiritun Bapan Namalyari ya indin
na kantamu, tanda tamuy manugêl
kantamu si Bapan Namalyari.

4

Ya Ispiritun Bapan Namalyari buy ya ispiritun tawuy manalangsang kan Cristu

1 Kakaidwan kun mapatêl,
malakêy nay mani tawuy mamiaral
alwan pêtêg. Kabay nu dilag
magsabin idi kallay Ispiritun Bapan
Namalyari, agana kaw tambêng
maniwala, nun a papakapilmin
yu pun nu pêtêg ubat kan Bapan
Namalyari.
2 Matandan yu nu taganan idi
kallay Ispiritun Bapan Namalyari
nu pangkilalanên lay naku baydi sa
babun luta si Jesu Cristu ya in-anak
tawu.
3 Nuwa nu sisabêt man na asê
mangilalan naku si Jesu Cristu baydi
sa babun luta ya in-anak tawu,
labay sabin, alwan Ispiritun Bapan

Namalyari ya idi kana nun a ya
ispiritun tawuy manalangsang kan
Cristu. Tanda yinay lumatêng ngay
tawun abiin buy amêsên, idi yina
baydi sa babun luta.*
4 Nuwa sikaw wa kakaidwan ku,
anak kawnan Bapan Namalyari buy
sinambut yinay mani mamiaral al-
wan kapêtêgan, gawan a yu pinani-
walan na in-aral la. Ta ya Ispiritun
Bapan Namalyari ya idi kamuyu,
makapangyarian yapun kaysa kan
Satanas ya sabay ya mag-ari amêsên
sa mani tawuy asê manunul kan
Bapan Namalyari.
5 Ya mamiaral alwan pêtêg, sabay
silay mani tawuy asê manunul kan
Bapan Namalyari. Kabay ya pan-
iaral la, kay abituy mani bagay
ya pandaygên mani tawuy asê ma-
nunul kan Bapan Namalyari. Buy ya
manunul sa pan-iaral la, kay abitu
silay kaparisu lan asê manunul kan
Bapan Namalyari.
6 Nuwa sikitamu, mani anak ki-
taminan Bapan Namalyari. Kabay
ya mani manunul sa mani pan-
iaral tamu, sabay silay kaparisu
tamun mangilala kan Bapan Namal-
yari. Nuwa ya mani tawuy asê
kalabay manunul kantamu, a sila
mangilala kan Bapan Namalyari. Sa
parabaydu, matandan tamu nu sis-
abêt ta mamiaral kapêtêgan na ubat
sa Ispiritun Bapan Namalyari buy
matandan tamu êt nu sisabêt ta
mangaral kalaraman.

Si Bapan Namalyari ya pangidu

7 Kakaidwan kun mapatêl, miiidu
kitamu, tagawan si Bapan Namal-
yari ya pinangubatan pangidu. Buy
ya tawuy mangidu sa kaparisu na,
anak yan Bapan Namalyari buy ki-
lala na si Bapan Namalyari.
8 Nuwa nu sisabêt man na asê
mangidun kaparisu na, a na kilala si
Bapan Namalyari, tagawan si Bapan
Namalyari, pawa yan mapangidu.
9 Impakit Bapan Namalyari ya
pangidu na kantamu sabitun in-utus
na baydi sa babun lutay kagisagisay
Anak na. Dinyag nay abiin amên
sa kapamilatan Anak na, mabiyan
kitamun biyay ya ayin katganan.
10 Alwan sikitamuy nangidu kan
Bapan Namalyari, nun a siyay
nunan nangidu kantamu. Gawan
sa kasalanan tamu, sikitamu dayi
ya sêpat maparusan. Nuwa gawan
sa pangidun Bapan Namalyari kan-
tamu, in-utus na baydi sa babun
lutay Anak na ya si Jesus amên
siyay maparusan kamatyan bilang
kasagili tamu amên mapatawad da
mani kasalanan tamu. Abiin na
pêtêg ga pangiduy impakit Bapan
Namalyari kantamu.
11 Kakaidwan kun mapatêl, gawan
parabaysên na pangidun Bapan Na-
malyari kantamu, sêpat kitamu êt
miiidu.
12 Ayin pun tawuy nakakit kan
Bapan Namalyari. Nuwa nu miiidu
kitamu, manugêl kantamu si Ba-
pan Namalyari buy ganap sa biyay
tamuy pangidu na.
13 Tanda tamuy manugêl kitamu
kan Bapan Namalyari buy manugêl
ya êt kantamu. Tanda tamuy abiin
tagawan indin na kantamuy Ispiritu
na.
14 Nakitan yan si Jesus ya Anak
Bapan Namalyari. Kabay pan-
ipapêtêg yan na sabay siyay in-utus
Bapan Namalyari bilang Mamiligtas
sa mani tawu sa kaparusan mani
kasalanan la.
15 Nu sisabêt man na mangilalan
sabay si Jesus ya Anak Bapan Na-
malyari, manugêl kana si Bapan
Namalyari buy manugêl ya êt kan
Bapan Namalyari.
16 Kabay amêsên, tanda tamuy
pan-idun kitamun Bapan Namalyari
buy mapanaligan tamuy pangidu
na.
Si Bapan Namalyari, pawa yan
mapangidu. Ya tawuy mapangidu,

* **4:3 4:3** Ya labay sabin, agyan asê pun magpakit ta tawuy manalangsang kan Cristu, idi ya baysên na mani tawuy panggamitin na. Basên tamuy 2 Tesalonica 2:1-12.

manugêl kana si Bapan Namalyari
buy manugêl ya êt kan Bapan Na-
malyari.
17 Sa parabaysên, ganap pa kan-
tamuy pangidun Bapan Namalyari.
Kabay a kitamu sêpat malimu sa Al-
lun Pangukum† na, ta mambumyay
kitamina kaparisun Jesus sabitun idi
yapun baydi sa babun luta.
18 Ayin sabêt man na limu sa
pangidu, ta pan-itas ganap pa
pangiduy sabêt man na limu. Kabay
nu malimuy gisay tawu ya dat
parusan ya sa Allun Pangukum,
labay sabin, asê pun ganap kanay
pangidun Bapan Namalyari.
19 Pangkaidwan tamu si Bapan Na-
malyari gawan siyay nunan nangidu
kantamu.
20 Nu pansabin gisay tawuy
pangkaidwan na si Bapan Namal-
yari, nuwa nasulapu ya sa kaparisu
na, maglaram ya. Ta nu a na pan-
idun na kaparisu na ya mangakitan
na, parasaantu nan idun si Bapan
Namalyari ya a na mangakitan.
21 Kabay ati ya utus ya indin Cristu
kantamu. Ya tawuy mangidu kan
Bapan Namalyari, kaylangan idun
na êt ta mapatêl na.

5

Ya pangidu, panampalataya, buy panambut

1 Nu sisabêt man na manam-
palatayan sabay si Jesus ya Cristuy
in-utus Bapan Namalyari, pêtêg ga
anak yan Bapan Namalyari. Buy nu
sisabêt man na mangidu sa bapa,
mangidu ya êt sa anak na.
2 Kabay nu pan-idun tamu si
Bapan Namalyari buy pansunulun
tamuy mani utus na, matandan
tamuy pan-idun tamuy mani anak
na.
3 Ya labay sabin pangidu tamu kan
Bapan Namalyari, sunulun tamuy
mani utus na. Buy ya mani utus na,
asê masakit sunulun.
4 Tagawan sikitamun mani anak
Bapan Namalyari, nasambut tami-
nay nangadadawak ka diyag baydi
sa babun luta. Nanambut kita-
mina tagawan manampalataya ki-
tamu kan Jesus.
5 Ayin makasambut sa nan-
gadadawak ka diyag baydi sa
babun luta, liban ta sa mani tawuy
manampalatayan sabay si Jesus ya
Anak Bapan Namalyari.

Ya tatluy pamipapêtêg tungkul sa Anak Bapan Namalyari

6 Sabitun naku si Jesu Cristu
baydi sa babun luta, napagpapêtgan
na Anak yan Bapan Namalyari sa
kapamilatan lanêm sabitun nag-
pabawtismu ya buy sa kapamilatan
daya sabitun nati ya. Alwan kay
sa lanêm nun a sa kapamilatan êt
daya. Ya mani bagay ya abiin,
pinagpapêtgan Ispiritun Bapan Na-
malyari, gawan ya Ispiritun Bapan
Namalyari sabay ya kapêtêgan.
7 Amêsên, dilag tatlu [sa langit
ya] nagpapêtêg: [ya Bapa, ya Sabi,
buy Ispiritun Namalyari.] Ya tatlun
abiin, gigisay pan-ipapêtêg la.
8 Dilag tatlu [sa luta] ya nag-
papêtêg nu sisabêt si Jesus: Ya
lanêm sên nagpabawtismu ya, ya
daya na sabitun nati ya, buy ya Ispir-
itun Bapan Namalyari. Ya tatlun
abiin, gigisay pan-ipapêtêg la.
9 Amêsên, nu paniwalan tamuy
pan-ipapêtêg tawu, luyang tamun
sêpat paniwalan na pan-ipapêtêg
Bapan Namalyari, gawan mismun
siyay nam-in abiin na tatluy pan-
ipapêtêg tungkul sa Anak na.
10 Kabay nu sisabêt man na man-
ampalataya sa Anak Bapan Na-
malyari, maniwala ya êt sa pan-
ipapêtêg Bapan Namalyari. Nuwa
nu sisabêt man na asê maniwala
sa pamipapêtêg ga abiin, pandaygên
nan malaram si Bapan Namalyari

† **4:17 4:17** Sa Allun Pangukum Bapan Namalyari, mangukum ya sa kaganawan tawu, ayun sa mani dinyag la.

tagawan a ya maniwala sa impapêtêg Bapan Namalyari tungkul sa Anak na.
11 Tagawan impapêtêg Bapan Namalyari ya sa kapamilatan pamikibêtêk tamu sa Anak na, binyanan na kitamun biyay ya ayin katganan.
12 Kabay nu sisabêt man na nakibêtêk sa Anak Bapan Namalyari, dilag ginan biyay ya ayin katganan. Nuwa nu sisabêt man na asê nakibêtêk sa Anak Bapan Namalyari, ayin yan biyay ya ayin katganan.

Ya biyay ya ayin katganan

13 Insulat kuy kaganawan abiin amên matandan yuy sikaw wa manampalataya sa Anak Bapan Namalyari, dilag kawnan biyay ya ayin katganan.
14 Kabay napas-êy ya nakêm tamun magdani kan Bapan Namalyari, tagawan napilmi kitamun lêng-ên nay agyan sabêt man na yawarên tamu ayun sa kalabayan na.
15 Buy nu tanda tamuy mallêngê kantamu si Bapan Namalyari, tanda tamuy matanggap taminay panyawarên tamu kana.
16-17 Alimbawa, nu makitan muy patêl mu kan Cristu ya manyag kasalanan, manalangin ka kan Bapan Namalyari para kana amên biyan nayan bayun biyay. Tanda tamuy ya kaganawan pandaygên na nadawak, kasalanan kan Bapan Namalyari. Ya mani kasalanan tamu, malyarin patawarên liban sa kasalanan na makapigtan sa ayin katganan na kamatyan. Ya parabaysên na kasalanan, asê malyarin patawarên kanuman. Kabay agana kaw manalangin para sa tawuy manyag parabaysên na kasalanan.
18 Tanda tamuy ya mani anak Bapan Namalyari, a la pan-isunduy panyag lan kasalanan tagawan panillagan silaynan Anak na ya si Jesu Cristu amên a silayna mapasakitan Satanas.
19 Ya kaganawan tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari, sakup silan kapangyarian Satanas. Nuwa sikitamu, tanda tamuy mani anak kitaminan Bapan Namalyari.
20 Tanda tamu êt ta naku baydi sa babun luta ya Anak Bapan Namalyari buy binyanan na kitamun pangintindi amên makilala tamuy pêtêg ga Namalyari. Pêtêg kitaminan idi kan Bapan Namalyari, ta idi kitamina kan Jesu Cristu ya Anak na. Sabay siyay pêtêg Namalyari buy pinangubatan biyay ya ayin katganan.
21 Kakaidwan kun mani anak, magpakarayu kaw sa pangulimên sa mani diyusdiyusan.

Ya Ikalwan Sulat JUAN

1 Siku ya tuway mamunu sa
miaawyun na manampalataya
kan Jesus, manulat taku kamuy
babayi ya pinilin Bapan Namalyari
buy sa mani anak mu. Lubus
kataw pangkaidwan buy alwan
kay sikuy mangidu kamuyu, nun a
ya kaganawan tawuy nakatandan
kapêtêgan tungkul kan Jesus.
2 Pangkaidwan yan kaw gawan sa
kapêtêgan na idi sa bêkê tamu buy
manugêl kantamu kanuman.
3 Labay kuy manugêl kantamuy
kangêdan, lunus, buy kapatêtbêkan
na ubat kan Bapan Namalyari buy
kan Jesu Cristu ya Anak na, kaban
mambumyay kitamu sa kapêtêgan
buy sa pangidu.

Ya kapêtêgan buy pangidu

4 Sadyay tula ku sên natandan
kuy dakun umnu sa mani anak muy
mambumyay sa kapêtêgan, ayun
sa in-utus kantamun Bapa tamun
Namalyari.
5 Kabay amêsên, panggalangên
na babayi, panyawarên ku kamuy
miiidu kitamun kaganawan. Alwan
bayun utus sa ati. Tagawan sabitun
nanampalataya kaw kan Jesus, abiin
nay utus sa indin kantamun Bapan
Namalyari.
6 Ya labay sabin pangidu kan
Bapan Namalyari, sunulun tamuy
mani utus na. Ta sabitun nanam-
palataya kaw kan Jesus, nalêngê
yinay utus na sabitun sinabi nay,
"Miiidu kaw."
7 Pan-ipaganaka ku kamuyuy
mani abiin gawan malakêy nay
mani mamilitêp pa nikyat baydi
sa babun luta. Sabay silay mani
tawuy asê mangilalan nagin tawu si
Jesu Cristu sabitun naku ya baydi sa
babun luta. Pan-ilitêp lay mani tawu
buy pansalangsangên la si Cristu.
8 Kabay manginlag kaw amên asê
masayang nga pinagpagalan yu, nun
a matanggap yuy lubus sa gantim-
palay in-il-an Bapan Namalyari para
kamuyu.*
9 Ya tawuy asê manugêl sa pêtêg
aral Cristu nun a pandagdagên na
pun, ayin kana si Bapan Namalyari.
Nuwa ya tawuy manugêl sa aral
Cristu, idi kana si Bapan Namalyari
buy si Jesu Cristu ya Anak na.
10 Nu dilag mani tawuy mal-
lumatêng nga kaatag ga pan-ituru
la tungkul kan Cristu, agana yu sila
pasunun sa bali yu buy agana yu sila
dambin.
11 Tagawan na mandambi kalla,
miawyun nina sa nadawak ka pan-
daygên la.
12 Malakê pun êt dayi ya labay kun
isabi kamuyu, nuwa a kina isulat, ta
labay ku isabi ku kamuyun arapan.
Tagawan maniwala kun makalaku
waku baysên kamuyu amên magin
lubus sa tula tamu.
13 Nagpapakun kayna, sabin mani
anak patêl muy babayi ya kaparisu
mun pinili êt Bapan Namalyari.

* **1:8 1:8** Malyarin paradi êt ta labay sabin: Tagawan nu mailitêp kaw, madyag ayin pukat ta pagpagal yan sa pangaral kamuyu. Nu parabaysên na malyari, a yu matanggap pa gantimpalay in-il-an Bapan Namalyari para kamuyu.

Ya Ikatlun Sulat JUAN

1 Siku ya tuway mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun, manu-
lat taku kamuy kaluguran kun Gaius
ya taganan kakaidwan ku.
2 Kakaidwan kun patêl, manalan-
gin naku ya magin mangêd da ka-
bilyan buy napas-êy ya lawini mu,
kaparisun panampalataya mu ya
tanda kuy napas-êy êt.
3 Tanda kuy abiin gawan balang
dilag mallumatêng baydi ya mani
mapatêl tamu kan Cristu, pawa lan
pansabin kangkuy tapat ta panam-
palataya mu sa kapêtêgan tungkul
kan Jesus buy mambumyay ka ayun
sa kapêtêgan. Sadyay tula ku sa
sinabi la tungkul kamu!
4 Gawan ayin nan kaatag ga igit
pun na makapagpasaya kangku,
nun a ya matandan kuy mam-
bumyay ayun sa kapêtêgan na mani
anak ku sa panampalataya.
5 Kakaidwan kun kaluguran,
taganan tapat ka sa panampalataya
tamu gawan pallingunun muy
mapatêl tamu ya midan baysên,
agyan na mani a mu kakilala.
6 Imbalita la sa mani manam-
palatayay miaawyun baydi tungkul
sa pangiduy impakit mu kalla. Nu
malyari dayi, sawpan mu pun sila
ayun sa paralan na kapapaidu kan
Bapan Namalyari sa pamisundu lan
pamita papakun sa kaatag lugal.
7 Tagawan mamaku sila sa mag-
mikakanayun na lugal amên iaral la
tungkul kan Jesus, ya asê manang-
gap agyan sabêt man na sawup sa
mani tawuy asê pun mangilala kan
Bapan Namalyari.
8 Kabay sikitamun mani man-
ampalataya, sêpat sikitamuy man-
awup kalla amên sa pakapakun
baydu, kasawup kitamu sa pangaral
kapêtêgan tungkul kan Jesus.
9 Sabitun nuna, nanulat taku sa
mani manampalatayay miaawyun
baysên, nuwa a kay kinilalan Diotre-
fes. Gawan kay labay na, siyay
mamunu sa mani manampalataya
baysên.
10 Kabay nu maku waku baysên,
sabin ku kamuyuy mani pandaygên
na. Pan-iwagaw nay mani kalara-
man na panira na tungkul kanyan.
Alwa pun êt kay abiin, a na pan-
tanggapên na mapatêl tamuy man-
duman baysên. Buy pambênbênan
na pun êt ta kaatag ga kalabay
manawup kalla buy si kalabay pun
êt manawup, pan-ipatas na sa pami-
titipun mani manampalatayay mi-
aawyun.
11 Kakaidwan kun patêl, agana mu
tubsun na nadawak ka ugali, nun
a ya tubsun mu, abituy mangêd da
ugali. Tagawan na mani manyag
mangêd, sabay silay mani anak Ba-
pan Namalyari. Nuwa ya manyag
nadawak, a sila anak Bapan Namal-
yari gawan a laya pun kakilala.
12 Pansabin kaganawan man-
ampalatayay mangêd da tawu
si Demetrio gawan makitan sa
pamibiyaybiyay nay manunul ya
sa kapêtêgan. Sikay man, pan-
ipapêtêg yan na mangêd yan tawu
buy tanda muy pêtêg ga mani
pansabin yan.
13 Malakê pun êt dayi ya labay kun
sabin kamu, nuwa a kina isulat,
14 ta labay ku sabin ku kamun
arapan. Tagawan maniwala kun a
maêpêng, makalaku waku baysên
kamu.
15 Labay kuy manugêl kamuy
kapatêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari. Nagpapakun kayna,
sabin mani kaluguran tamu baydi.
Sabin mu êt sa balang gisay kalugu-
ran tamu baysên na nagpapakun
silayna.

Ya Sulat ta ubat kan JUDAS

1 Siku si Judas ya patêl Santiago
buy alipên Jesu Cristu.
Nanulat taku kamuyun mani
binêg Bapan Namalyari ya pan-idun
na buy pan-illagan Jesu Cristu.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy
lubus sa lunus, kapatêtbêkan, buy
pangiduy ubat kan Bapan Namal-
yari.

Ya mani tawuy mangaral alwan pêtêg

3 Mani kakaidwan kun mapatêl,
labaylabay ku dayin isulat kamuyuy
tungkul sa kaligtasan ya indin Ba-
pan Namalyari sa balang gisa kan-
tamu. Nuwa kaban pan-isipin kun
isulat ta abiin, naisip kuy mas kay-
langan kun sabin kamuyuy pawa
yun itanggul ya mani pêtêg ga aral
ya panampalatayanan tamu. Ta ya
pêtêg ga aral la abiin, katamisan in-
tiwalan Bapan Namalyari kantamun
mani pinili nan kay kana buy asê
sêpat ibayu kanuman.
4 Kaylangan itanggul yuy pêtêg
ga aral ta dilag mani tawuy
nakiawyun kamuyu ya sa a yu
tanda, kay magtatalingkayu silan
manampalataya kan Bapan Namal-
yari. Pan-itumbalik lay kangêdan
Bapan Namalyari sa kapamilatan
pamikikanayun la, gawan pansabin
lay maganaka si Bapan Namalyari
buy patawarên na kitamu. Ya mani
tawun abiin, a la labay kilalanên
na kay si Jesu Cristuy Panginuun ya
sêpat tamun pagsuywan. Sabitun
nuna, ya parusan mani parabayduy
tawu, idi ya sa Kasulatan.

Ya parusa sa mani nadawak sabitun nuna

5 Mani mapatêl, agyan tanda yi-
nay tungkul sa nalyari sa mani Is-
raelita sabitun nuna, labay ku pun
êt ipaganaka kamuyu. Agyan inlig-
tas silan Bapan Namalyari sa pan-
gaipus la sa Egipto,* pinati na êt ya
mani asê naniwala kana.†
6 Ganakên yu êt ya nalyari sa mani
ang-el ya nagtas sa katungkulan la
sa langit buy inlakwanan lay nay
bibiyan la baydu. Inggapus silan
Bapan Namalyari sa mani tanikalay
asê mangaputus buy insukul na sila
sa kali ya nalalêlalê angga sa paru-
san na sila sa Allun Pangukum na.
7 Ganakên yu êt ta nalyari sa mani
tawu sa balayan Sodoma buy sa
Gomorra buy sa mani karani lan
balayan. Sabitun nuna, pawa silan
makikanayun buy pandaygên lay
kalabayan lawini la. Agyan parisu
silan liyaki, niasawa sila. Para
êt bayduy babayi sa kaparisu nan
babayi. Gawan baysên, pinarusan
silan Bapan Namalyari sa kapami-
latan apuy ya asê mangapalêng.
Dinyag nay abiin bilang patanda sa
mani tawuy mapanyag kadawakan.
8 Para êt baysên ya diyag mani
tawuy magtatalingkayun manam-
palataya kan Bapan Namalyari ya
nakiawyun kamuyu. Dilag silan
mangasulêplêp ya nadawak ya
sabay ya mamitustus kalla amên
daygên lay mamakapadêng-êy ya
diyag sa sarili lan lawini. A sila
kalabay magpasakup sa Panginuun
buy magsabi sila êt nadawak laban
sa mani idi sa langit.
9 Isipin tamu si Miguel, agyan
siyay pinunun mani ang-el, a ya
nakadêgdêg nagsabin nadawak
laban kan Satanas. Tagawan
sabitun nisubakan sila nu sisabêt
kallay mangwan bangkay Moises,
asê nakadêgdêg nanangkan si
Miguel kan Satanas, nun a kay
sinabi na, “Baalay nay Panginuun
ya mamarusa kamu!”
10 Nuwa si abiin na mani mag-
tatalingkayun manampalatayay
kaawyun yu, magsabi silan
nadawak laban sa mani bagay ya a

* **1:5 1:5** Exodo 1-12. † **1:5 1:5** Mani Bilang 14:26-35.

la mapukatan. Kaparisu silan mani
ayup pa pandaygên lay labay lawini
la agyan a la pun inisip. Gawan
ya pansunulun la, kay kalabayan
lawini la ya sabay ya mantan kalla
sa kaparusan.
11 Mamakapalunus ya malyari
sa mani tawun abiin! Tagawan
manyag silan nangadadawak ka-
parisun dinyag Cain sabitun nuna.‡
Mamakapalunus ya malyari kalla!
Tagawan pampurayitin lay kaparisu
la amên ta kay makapera sila
kaparisun dinyag Balaam sabitun
nuna. Mamakapalunus ya malyari
kalla! Tagawan pallabagên lay mani
utus Bapan Namalyari kaparisun
dinyag Korah sabitun panawun Moi-
ses. Kabay nipakabili si Korah,§
buy para êt baysên ya pamarusa sa
mani tawuy kaawyun yu ya mag-
tatalingkayun manampalataya kan
Bapan Namalyari.
12 Ya mani tawun abiin, sabay
silay mipakadêng-êy buy manira
kamuyu gawan ayin silan dêng-êy
makiêm kamuyu bilang mipapatêl
kan Cristu. Buy kay pawan kasim-
bawan na labay la buy kay sarili
lay pan-isipin la. Para silan yatêk
ka idi sa malinis ya yaming. Para
silan mani ulap ya pan-ialipad an-
gin, nuwa ayin pantanên na uran.
Para sila êt mani puun kayuy ayin
tagêy, agyan panawun nan panagêy.
Inulut buy taganan nati yana.
13 Buy para sila êt mangaragul la
allun sa dagat ya asê mabênbênan.
Ya diyag lay mamakapadêng-êy
maiparisu sa madinat ta subu ya
pantanên alun sa agid dagat. Mag-
pakarayu sila sa pêtêg ga aral,
ta para silan bêtêwên ya nalitêp,
tagawan nagpakarayu sila sa pêtêg
ga aral. Kabay nakal-an sila sa
kadlêman buy manugêl sila baydu
kanuman.
14 Si Enoc ya ikapituy kaapuapuan
Adan, awlagi sinabi na nu sabêt ya
malyari sa mani tawun abiin. Sinabi
na,
"Pakalêngê kaw! Lumatêng ya
Panginuun kaawyun nay libu-
libuy ang-el na
15 amên atulan nay kaganawan
tawu ayun sa mani diyag
la. Parusan nay mani tawuy
makasalanan ya asê mangi-
lala kan Bapan Namalyari.
Parusan na sila gawan sa nan-
gadadawak ka diyag la buy
sa kaganawan nangadadawak
ka pansabin la laban kana."
16 Ya mani tawun abiin, ma-
panguwenta buy mapanêsê sila.
Buy kay ya pansunulun la abituy
nadawak ka kalabayan la. Mapag-
padayêw sila buy pampakangêdên
lay pagsabi la amên kay makwa lay
labay la sa mani tawu.

Mani utus sa mani manampalataya kan Jesus

17 Nuwa sikaw wa kakaidwan
kun mapatêl, pawa yun ganakên
ya sinabin mani apostul Panginuun
tamun Jesu Cristu sabitun nuna.
18 Ya sinabi la sabitun nuna,
"Bayu mag-udung si Jesus, lumatêng
ya mani tawuy manguyam.
Labaylabay lan sunulun ya nan-
gadadawak ka kalabayan law-
ini la."
19 Abiin silay mani tawuy manira
sa pamibêbêtêk yu, pansunulun lay
kalabayan lawini la buy ayin kallay
Ispiritun Bapan Namalyari.
20 Nuwa sikaw wa mani kakaid-
wan kun mapatêl, pawa yun
pakapas-êyên na panampalataya yu
sa kapêtêgan ya impatandan Bapan
Namalyari kamuyu. Buy pawa kaw
manalangin kan Bapan Namalyari
sa sawup Ispiritu na.
21 Gawan sa lunus Panginuun
tamun Jesu Cristu kamuyu, mabiyan
kaw lanun biyay ya ayin katganan.
Kabay kaban pan-êtêngên yuy allun

‡ **1:11 1:11** Sa Genesis 4, si Cain buy ya patêl nay si Abel nag-andug sila kan Bapan Namalyari. Tinanggap Bapan Namalyari ya andug Abel nuwa ya andug Cain, a na tinanggap. Kabay nanubag si Cain buy pinati nay patêl na. § **1:11 1:11** Mani Bilang 16:1-35.

abiin, manugêl kaw sa pangidun
Bapan Namalyari.
22 Ya mani magmikakunuy nakêm
sa panampalataya kan Jesus,
kalunusan buy sawpan yu sila.
23 Ya kaatag nangalilitêp sa asê
pêtêg ga aral, para silan marani
yan minabu sa apuy ya asê man-
gapalêng. Kabay sawpan yu sila
êt amên miligtas sila sa parusa.
Ya kaatag pun na pawan manyag
nadawak, kalunusan yu sila êt.
Nuwa mangillag kaw ta dat mi-
awyun kaw sa mani kadinatan na
pandaygên la.

*Ya pangulimên kan Bapan Namal-
yari*

24 Ulimênên tamu si Bapan Namal-
yari ya sabay ya mangillag kamuyu
amên a kaw makadyag kasalanan
buy siya êt ya makapigtan kamuyu
sa nasawang nga arapan na un
ayin makitan kamuyuy nadawak
buy lubus ya tula yu.
25 Kay gigisay Bapan Namalyari
buy sabay siyay Mamiligtas tamu
sa kapamilatan dinyag Panginuun
tamun Jesu Cristu. Kanay pan-
gulimên, karangalan, kadakilaan
buy kapangyarian ubat pun sabitun
nuna, angga amêsên buy kanuman.
Awuy Panginuun!

PAHAYAG

1 Ya sulat kun ati tungkul sa mani
marani yan malyari ya impatandan
Bapan Namalyari kan Jesu Cristu
buy siku si Juan na lingkud na ya
pinipatandan Jesus sa kapamilatan
ang-el na ya in-utus na kangku amên
maipatanda ku êt sa kaganawan
lingkud Bapan Namalyari.
2 Kabay pansabin kuy kaganawan
nakitan buy nalêngê ku, ya Sabin
Bapan Namalyari buy impatandan
Jesus kangku.
3 Pinagpalay tawuy mamibasan
sulat ta ati buy pagpalên êt ta mani
mallêngê buy manunul sa nakasulat
di, tagawan marani yan malyari!

Pangumusta sa pituy pustun manampalatayay miaawyun

4 Siku si Juan na nanulat ati sa
pituy pustun manampalatayay mi-
aawyun na idi sa prubinsyan Asia.
Nagpapakun kawna! Labay kuy
manugêl kamuyuy kangêdan buy
kapatêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari, ya Namalyari awlagi
pun, ya Namalyari amêsên, buy
Namalyari kanuman. Ya kangêdan
buy kapatêtbêkan na abiin, ubat êt
sa pituy Ispiritu* ya idi sa arapan
turonu na
5 buy ubat kan Jesu Cristu ya sabay
ya mapagkatiwalan na magpapêtêg
sa kaganawan ati buy nuna nan
pinabyay sa nangamamati. Buy si
Jesus êt ta pinunun mani ari baydi
sa babun luta.
Siyay mangidu kantamu. Buy
sa kapamilatan daya na, imbus na
kitamu sa mani kasalanan tamu.
6 Dinyag na kitamun pag-arian na
buy mani pari amên maglingkud
sa Namalyari buy Bapa na. Kan
Jesu Cristuy pangulimên buy ka-
pangyarian kanuman! Awuy Pang-
inuun.
7 Pansabin ku kamuyuy lumatêng
lanu si Jesu Cristu ya idi sa mani
ulap buy makitan yan kaganawan
tawu. Agyan na mani nallatug
kana, makitan laya êt. Manangis
ya mani tawu sa kaganawan layi sa
babun luta gawan parusan na sila.
Taganan pêtêg malyari ya abiin.
Awuy Panginuun.
8 Sinabin Bapan Namalyari ya
Makapangyarian sa kaganawan,
"Sikuy Alpha† buy Omega.‡" Ya
labay sabin sabay siyay Namalyari
amêsên, awlagi buy kanuman.

Nagpakit si Jesus kan Juan

9 Siku si Juan ya patêl yu
sa panampalataya buy kaawyun
yun pag-arian Bapan Namalyari.
Kaawyun yuku êt sa kasakitan buy
sa kapibabatan gawan sa pamik-
ibêtêk tamu kan Jesus. Gawan
sa pamipatanda kun Sabin Bapan
Namalyari buy sa pamipapêtêg ku
tungkul kan Jesus, gintan laku sa
islan Patmos.
10 Sabitun allun Panginuun, natu-
pus sakun Ispiritun Bapan Namal-
yari buy nalêngê ku sa kabukutan
kuy gisay masnêg ga tunuy ya paran
sênêg patutut.
11 Buy sinabin masnêg ga tunuy
kangkuy, "[Sikuy Alpha buy Omega,
ya labay sabin sikuy Umpisa buy
Kayaryan.] Isulat mu nu sabêt ta
makitan mu buy ipagtan muy abiin
sa pituy pustun manampalatayay
miaawyun na idi sa balayan Efeso,
sa Esmirna, sa Pergamo, sa Tiatira,
sa Sardis, sa Filadelfia, buy sa
Laodicea."
12 Nangawing ngaku amên êlêwên
nu sisabêt ya magsabi kangku. Di-
lag gakun nakitan na pituy gintuy
pamyanan sulu. 13 Baydu sa bunak
pituy pamyanan sulu, dilag gisay
tawuy nakaidêng ya paran in-Anak
Tawuy ubat sa langit.§ Nakayaming
yan angga sa buwê buy dilag gintuy
nakabaykês sa pagaw na.

---

* **1:4 1:4** *pituy Ispiritu:* ya labay sabin Ispiritun Bapan Namalyari. † **1:8 1:8** *Alpha:* ya labay sabin, umpisa. ‡ **1:8 1:8** *Omega:* ya labay sabin, kayaryan. § **1:13 1:13** Daniel 7:13.

14 Ya ulu buy sabut na, kasin putin
sabut tupa o elu. Buy ya mata na,
paran magdêkêtdêkêt ta apuy.
15 Ya bitis na, paran manginangki-
nang nga tangsuy impadan sa apuy
ya pinasilêng. Buy ya tunuy na,
paran lanêm ma manukusuk.
16 Ya gamêt nay wanan, dilag
pantalanên na pituy bêtêwên buy
dilag mag-awas sa bêbêy nay gisay
ispaday mikapakay tarêm.* Buy
mamakasilêw wa lupa na kaparisun
sawang mamut nu ugtu.
17 Pamakakit ku kana, para kinan
nati ya nipalukub sa kabitisan na.
Nuwa impaluntu na kangkuy gamêt
ta wanan na buy sinabi na, "Agana
ka malimu! Sikuy Umpisa buy Ka-
yaryan,
18 buy sikuy Mangabyay!† Nati
yaku nuwa êlêwên mu, nabyay yaku
amêsên buy manugêl lakun nabyay
kanuman. Sikuy manalan susin Ka-
matyan‡ buy Hades ya lugal nanga-
mamati.
19 Kabay isulat muy nakitan mu
ya mangapalyari amêsên buy ya
malyari pun êt lanu.
20 Pakalêngê kay Juan. Ati ya
labay sabin pituy bêtêwên na nakit
muy tatalan ku sa wanan ku buy
ya pituy pamyanan sulu. Ya pituy
bêtêwên, sabay ya pituy ang-el ya
magbantay sa pituy pustun man-
ampalatayay miaawyun. Buy ya
pituy sulu sabay ya pituy pustun
manampalatayay miaawyun."

2

*Ya sulat para sa mani manam-
palatayay miaawyun na idi sa Efeso*

1 Amêsên, sinabi ya êt Jesus
kangku ya manulat taku sa ang-el
nay magbantay sa manampalatayay
miaawyun na idi sa balayan Efeso.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
manalan un pituy bêtêwên sa
wanan ku buy mamita sa bunak
pituy gintuy pamyanan sulu.
2 Sikaw wa mani taga Efeso,
tanda kuy mani pandaygên yu.
Tanda kuy mani pagpagal yu bilang
manampalataya buy ya pamibabata
yu. Tanda ku êt ta a yu pan-
tulutan makiawyun kamuyuy mani
nangadadawak ka tawu. Sinubukan
yuy mani mapagtalingkayuy apostul
buy napagpapêtgan yun alwa silan
namtêg apostul.
3 Tanda ku êt ta nibabata ka
sa malakêy kasakitan gawan sa pa-
nunul mu kangku buy a ka nan-
gayna."
4 "Nuwa dilag gakun asê labay
kamuyu. Ya pangidu yu kangku,
asina kaparisu sabitun nuna kaw
nanampalataya.
5 Ganakên muy abituy kabilyan
mu sabitun nuna kan nanam-
palataya ya naumut ta pangidu
mu kangku, ya siyan amêsên ni
inlumêpêt tana! Kabay magsisi
kayna buy daygên muy mani
pandaygên mu sabitun nuna kan
nanampalataya kangku. Tagawan
nu a ka magsisi, lakwên kata buy
itas kuy pamyanan mun sulu sa
binyanan na.
6 Nuwa dilag gaku êt labay
kamu. Pangkasulapwan muy
mani pandaygên mani Nicolaita
kaparisun panulapu ku sa mani
pandaygên la."*
7 "Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun
Bapan Namalyari sa mani man-
ampalatayay miaawyun. Sisabêt
man na manambut, tulutan kuyan
mangan un tagêy puun kayuy
mam-in biyay ya idi sa Paraisun
Bapan Namalyari."†

* **1:16 1:16** Pahayag 2:16; 19:15; 19:21. † **1:18 1:18** *Mangabyay* sabay lagyun Bapan Namalyari sa Manan Tipan. Basên yuy (Josue 3:10). ‡ **1:18 1:18** Ya labay sabin, idi sa aypan kapangyarian na ya kamatyan. * **2:6 2:6** Ya pandaygên mani Nicolaita, paniwalan lay asê nadawak ka mangulimên sa alwan pêtêg ga Diyus buy asê nadawak ka panunul sa kalabayan lawini. † **2:7 2:7** *Paraisun Bapan Namalyari:* ya labay sabin panugêlan Bapan Namalyari. Asê makitan na abiin baydi sa babun luta.

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Esmirna

8 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat taku sa ang-el nay magbantay sa manampalatayay miaawyun na idi sa balayan Esmirna.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya sabay siyay Umpisa buy Kayaryan kaganawan nati buy nanguman nabyay.

9 Sikaw wa mani taga Esmirna, tanda kuy sadyay pamasakit ta mangadanasan yu. Tanda kuy kalulu kaw, nuwa sa pangêlêw ku, mabandi kaw. Tanda ku êt ta pamustak mani Judio kamuyu. Nuwa agyan pansabin lay mani Judio sila, a sila pêtêg tawun Bapan Namalyari nun a sakup silan Satanas.

10 Agana ka malimu sa mani kasakitan na marani minan danasên. Pakalêngê ka! Dilag dakun umnu kamuyuy ipasukul Satanas amên subukun nakaw. Makadanas kaw pamasakit sa lalên mapuy allu. Manugêl kan tapat angga sa kamatyan buy biyan katan gantimpalan biyay ya ayin katganan.

11 Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan Namalyari sa mani manampalatayay miaawyun. Sisabêt man na manambut, a ya makadanas ikalway kamatyan."‡

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Pergamo

12 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat taku sa ang-el nay magbantay sa manampalatayay miaawyun na idi sa balayan Pergamo.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya manalan matarêm ma ispaday mikapakay tarêm.

13 Sikaw wa mani taga Pergamo, tanda kuy agyan manugêl kaw sa balayan na pansakupun Satanas, manugêl kaw pun êt tapat kangku. Agyan pinati baysên sa balayan yu si Antipas ya tapat ta magpapêtêg tungkul kangku, a kaw nanalibatuk sa panampalataya yu kangku."

14 Nuwa dilag gakun asê labay kamuyu. Si dakun umnu kamuyuy manunul sa mani inturun propetay nadawak ya si Balaam.§ Sabitun nunan panawun, inturun Balaam kan Balac nu parasaantu nan itustus ya mani Israelitan makadyag kasalanan. Sinabin Balac sa mani Israelita ya kanên lay kanên na in-andug sa diyusdiyusan buy makikanayun sila.

15 Dilag êt dakun umnu kamuyuy manunul sa mani asê ustuy aral mani Nicolaita.

16 Kabay magsisi kawna buy lakwanan yinay panyag yun mani kasalanan. Tagawan nu asê, mangamut takun maku baysên amên sa kapamilatan ispaday man-umawas sa bêbêy ku, kalabanên kuy abiin silay mani kaawyun yuy manunul sa mani asê ustuy aral.

17 "Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan Namalyari sa mani manampalatayay miaawyun. Sisabêt man na manambut, biyan kuyan kanên na in-il-an ku sa langit.* Biyan ku êt ta balang gisa kalla un naputi ya batuy dilag nakasulat ta bayun lagyuy ayin kaatag makatanda nun a kay abituy makatanggap."

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Tiatira

18 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat taku sa ang-el nay magbantay sa

‡ **2:11 2:11** *ikalway kamatyan:* ya labay sabin kaparusan na ayin anggan sa impernu (Pahayag 20:6; 20:14; 21:8). § **2:14 2:14** Mabasa tamuy kwentun Balaam sa librun Mani Bilang 22-24; Mani Bilang 31:16; Deuteronomio 23:4. * **2:17 2:17** Sa Griego, manna ya nakasimpan. Ya labay sabin manna, abituy tinapay ya indin Bapan Namalyari sa mani Israelita sabitun idi sila sa kakyangan.

manampalatayay miaawyun na idi sa balayan Tiatira.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya sabay siyay Anak Bapan Namalyari ya dilag mani matay magdêkêtdêkêt paran apuy buy ya mani bitis nay manginangkinang nga paran pinasilêng nga tangsu.

19 Sikaw wa mani taga Tiatira, tanda kuy mani pandaygên yu. Tanda ku êt ta mapangidu kaw, mapanampalataya kaw, mapaglingkud buy mapamibabata. Tanda ku êt ta igit pun na pandaygên yu amêsên kaysa sabitun nuna.

20 Nuwa dilag gakun asê labay kamuyu. Pantulutan yun manuru si Jezebel† ya babayin mapagtalingkayun propeta. Kabay sa kapamilatan pan-ituru na, naiayat nan makikanayun na mani maglingkud ku buy naiayat na silan mangan kanên na in-andug sa mani diyusdiyusan.

21 Binyanan kuyan panawun magsisi buy lakwanan na pamikikanayun na, nuwa taganan a ya kalabay.

22 Pakalêngê kaw. Biyan kuyan sakit angga sa a yina makaidêng sa kakalêkan na. Parusan ku êt ta mani nakaawyun na, liban tana nu pagsisyan buy lakwanan lay pamikikanayun la sa babayin abiin.

23 Patin kuy mani tagasunul na amên matandan kaganawan pustun manampalatayay miaawyun ya sikuy magtandan isip buy bêkên mani tawu. Biyan kun tumbas ya balang gisa kamuyu ayun sa mani dinyag yu.

24 Nuwa ya kaatag kamuyu baysên sa balayan Tiatira, asê manunul sa mani turun Jezebel buy a kaw nabiyasa sa pambêgên lan 'Malalêy mani turun Satanas.' Kabay a kina dagdagan pun amên a mabayatan na isip yu.

25 Kay labay kuy isundu yuy panunul yu sa kapêtêgan na nalêngê yu angga sa lumatêng ngaku.

26 Ya mani manambut buy manunul sa kalabayan ku angga sa kamatyan, biyan ku silan karapatan mamaala sa mani bansa

27 buy kapangyarian manyapung sa mani bansa kaparisun têkên na bakal ya manyapung sa mani banga. Biyan ku sila êt karapatan kaparisun indin kangkun Bapa ku.‡

28 Buy idin ku êt kallay kalluwan sa maranun.§

29 Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan Namalyari sa mani manampalatayay miaawyun!"

3

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Sardis

1 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat taku sa ang-el nay magbantay sa manampalatayay miaawyun na idi sa balayan Sardis.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya manalan un pituy bêtêwên buy idi kanay pituy ispirituy maglingkud kan Bapan Namalyari. Sikaw wa mani taga Sardis, tanda kuy mani pandaygên yu. Malakêy magsabin nabyay ya panampalataya yu kangku, nuwa sa kapêtêgan, nati ya panampalataya yu.

2 Kabay mimata kaw buy papasêyên yun manguman na nitagan na panampalataya yu ya marani yan mati. Gawan makitan kuy asê pun ganap pa pandaygên yu sa pangêlêw Bapan Namalyari.

3 Kabay ganakên yuy mani aral la nalêngê buy natanggap yu. Sunulun yuy mani abitu buy pagsisyan yuy mani kasalanan yu. Nu a kaw mimata, lumatêng ngaku sa uras sa a yu tanda, kaparisun gisay

† **2:20 2:20** Ya nunan Jezebel asawan gisay ari sa Israel sabitun nuna. Mabasa sa 1 Ari 16. ‡ **2:27 2:27** Mani Kanta 2:8-9. § **2:28 2:28** Ya labay sabin bay-in kalluwan sa maranun, si Jesus o kapangyarian mag-ari kaawyun Jesus.

manakaw ya a yu tanda nu sabêt ta
uras sa pallumatêng na.
4 Nuwa dilag dakun umnu ka-
muyu baysên sa Sardis ya asê
nadinatan na yaming la, ta a
sila nanyag nadawak kaparisun
kaatag. Mita silan kaawyun kun
nakayaming naputi gawan nanas-
pat sila kangku.
5 Nu sisabêt man na manambut,
payamingan ku yan naputi buy a ku
itas ya lagyu na sa librun biyay. Buy
kilalanên kuya sa arapan Bapa ku
buy sa mani ang-el na.
6 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun
Bapan Namalyari sa mani manam-
palatayay miaawyun."

*Ya sulat para sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Filadelfia*

7 Sinabi êt Jesus kangku ya manu-
lat taku sa ang-el nay magbantay sa
manampalatayay miaawyun na idi
sa balayan Filadelfia.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
banal buy mapagtiwalan. Idi
kangkuy susin David.* Sabêt man
na buklatên ku, ayin nan makapis-
ara buy nu sabêt man na insara
kina, ayin nan makapibuklat.
8 Sikaw wa mani taga Filadelfia,
tanda kuy mani pandaygên yu.
Agyan kay iibun na agyu yu, si-
nunul yuy mani inturu ku buy a
yu impuglaw wa lagyu ku. Kabay
imbuklat kuy pasbul kamuyu buy
ayin dakun sisabêt ya makapisaran
ati.
9 Pakalêngê kaw! Ati yaman
na daygên ku sa mani Judioy sakup
Satanas ya idi sa balayan yu. Ta
pansabin lay mani Judio sila nuwa
maglaram sila. Padukwan ku sila
sa arapan yu amên matandan lay
pangkaidwan kataw.
10 Lumatêng nga panawun ka-
papalimuy kasakitan na malyari sa
kaganawan tawu baydi sa babun
luta. Nuwa illagan kataw sa
panawun na abiin, gawan sinunul
yuy utus ku ya mibabata kaw.
11 Marani yakinan lumatêng.
Kabay isundu yuy panunul yu sa
kapêtêgan na nalêngê yu amên
ayin sisabêt man na makakwan
gantimpala yu.
12 Nu sisabêt man na man-
ambut, ituwad kuyan gisay tarêk
sa Templun Bapan Namalyari buy
manugêl lina baydu kanuman.
Itatak ku kanay lagyun Namalyari
ku buy lagyun balayan Namalyari
ya sabay ya bayuy Jerusalem ya
magtabuy ubat sa langit. Buy itatak
ku êt kanay bayu kun lagyu.
13 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun
Bapan Namalyari sa mani manam-
palatayay miaawyun."

*Ya sulat para sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Laodicea*

14 Sinabi êt Jesus kangku ya manu-
lat taku sa ang-el nay magbantay sa
manampalatayay miaawyun na idi
sa balayan Laodicea.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
sabay siyay pambêgên Amen,†
ya mapagkatiwalan buy pêtêg
ga magpapêtêg buy sabay siyay
pinangubatan kaganawan dinyag
Bapan Namalyari.
15 Tanda kuy mani pandaygên
yu. Tanda kuy a kaw nalêpêt o
naumut. Labay ku dayin nalêpêt
kaw o naumut.
16 Nuwa gawan maligamgam
kaw, a naumut o nalêpêt, isuka
kataw.
17 Pansabin yuy mabandi kawna
buy idi ya kamuyuy kaganawan
pangaylanganan yu. Nuwa a yu
tanday kapapalunus kaw, kalulu,
bulag sa kapêtêgan buy tagêktêk sa
pangêlêw Bapan Namalyari.
18 Kabay pansabin ku kamuyuy
manaliw kaw kangkun gintuy inlutu

* **3:7 3:7** *susin David:* ya labay sabin, dilag yan kapangyarian sa kaarian David. † **3:14 3:14** *Amen:* ya labay sabin, si Jesus ya kapilmiyan mani pangakun Bapan Namalyari.

sa apuy amên magin pêtêg kaw
mabandi. Manaliw kaw êt kangkun
naputi ya yaming amên matakpan
na mamakapadêng-êy ya kalabusan
yu. Buy manaliw kaw panuluy
pan-ipunu sa mata amên makit yuy
kapêtêgan.
19 Pamparusan buy pan-itinêk
kuy mani tawuy pangkaidwan ku.
Kabay magsipêg kaw buy lubus
yun pagsisyan na mani kasalanan
yu.
20 Abiti yaku sa lawasan pas-
bul yuy mallatuktuk. Nu di-
lag makalêngê kangku buy ibuklat
nay pasbul na, sumun naku buy
pagkaêm kuyan mangan.
21 Nu sisabêt man na man-
ambut, biyan kuyan karapatan
miknu sa danin turonu ku.
Tagawan sên nanambut taku,
nakaiknu wakina sa danin tur-
onun Bapa kun Namalyari ya
nakaiknu sa turonu na.
22 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun
Bapan Namalyari sa mani manam-
palatayay miaawyun."

4

Ya Pangulimên sa Langit

1 Amêsên, pamakayari kun
nalêngêy mani mensayi sa pituy
pustun manampalatayay mi-
aawyun, nakitan kuy nibuklat ta
pasbul sa langit. Buy nalêngê
kun nanguman na tunuy ya paran
sênêg patutut. Sinabi na kangku,
"Magdakêy ka baydi ta ipakit ku
kamuy mani malyari lanu."
2 Tambêng ngakun natupus Ispir-
itun Bapan Namalyari buy nakitan
ku sa langit ta gisay turonu ya dilag
nakaiknu baydu.
3 Ya wangis na, manginangkinang
kaparisun makamal la batuy jasper
buy kornalina.* Buy nakapalitêng
sa turonuy buwangaw wa kasin
batêk batuy esmeralda.
4 Sa palitêng turonu, dilag
luwampu buy apat pun na turonu
nu saantun nakaiknuy mangat-
way nipagtungkulan sa langit
ya nakayaming naputi buy dilag
kuronay gintu.
5 Buy ubat sa turonu nakitan kuy
maggulisgulis ya mani kimat kaag-
nan na manugudug ga mani kilat.
Sa arapan turonun ati, dilag pituy
magdêkêtdêkêt ta sulu. Sabay ya
abiin ya pituy Ispiritun Bapan Na-
malyari.
6 Sa arap turonu, dilag êt paran
dagat ta sulamin na malinawlinaw
wa paran kristal. Sa apat ta duyun
turonu, dilag apat ta nabyay ya
inlalang ya nanapnun mata sa arap
buy sa bukut.
7 Ya nunan nabyay ya inlalang,
para yan lewun. Ya ikalwa, para
yan baka. Ya ikatlu, para yan lupan
tawu buy ya ikaapat, para yan agila
ya mallumpad.
8 Buy ya apat ta nabyay ya in-
lalang, dilag silan tianêm ma palak-
pak buy napnun mata angga sa
aypan palakpak la. Allu buy yabi, a
sila mantunggên magkantan paradi,

"Banal, Banal, Banal
la Panginuun tamun Namalyari ya
Makapangyarian sa kaganawan.
Siyay Bapan Namalyari sabitun
nuna, amêsên buy kanuman."

9 Ya apat ta nabyay ya inlalang, ma-
marangal buy magpasalamat sila sa
nakaiknu sa turonu ya mambumyay
kanuman.
10 Kaban mangulimên sila, ya mani
luwampu buy apat ta mangatway
nipagtungkulan sa langit, manduku
buy mangulimên sila sa arapan
nakaiknu sa turonu ya mambumyay
kanuman. Buy pan-idin lay kurona
la sa arapan turonu buy pansabin
lay,
11 "Bapan Namalyari ya Panginuun
yan, kay sikay naspat man-
anggap

* **4:3** **4:3** Ya batuy jasper magmikakanayun na batêk na nuwa malakê ya batêk nalabyung. Ya kornalina naudit ta batêk na, ya esmeralda nalabyung nga batêk na. Nasilêng nga mani batun ati buy maulaga.

panggalang, pamarangal, buy kapangyarian.
Ta sikay nanyag kaganawan
buy sa kapamilatan kalabayan mu, nadyag buy nabiyan silan biyay.”

5

Ya Kasulatan buy Biserun Tupa

1 Pamakayarin abitu, nakit kuy kasulatan na nakatilitil ya tatalan sa wanan nakaiknu sa turonu. Dilag nakasulat sa mikapaka buy insaran pituy pamigta.*
2 Nakit kuy gisay makapangyarian na ang-el Bapan Namalyari ya masnêg magsabin, “Sisabêt ta sêpat mamitas pamigtan ati ya kasulatan?”
3 Nuwa ayin gisa man sa langit, o sa babun luta o sa aypan luta ya sêpat mamitas pamigta buy ayin sêpat mamasan nakasulat baydu.
4 Sadyay tangis ku gawan ayin nakun nakitan na sêpat mamitas pamigta buy ayin sêpat mamasan nakasulat baydu.
5 Amêsên, ya gisa sa luwampu buy apat ta mangatway nipagtungkulan ya nagsabi kangkun paradi, “Agana ka manangis gawan si Jesus ya pambêgên Lewun† ya ubat sa layin Arin David‡ ya ubat êt sa layin Juda, nanambut tana. Kay siyay sêpat mamitas pituy pamigta buy sêpat mamibuklat kasulatan na nakatilitil.”
6 Pamakayari, nakit kuy Biserun Tupay paran pinati la awlagi ya nakaidêng sa bunak mani mangatway nipagtungkulan buy apat ta nabyay ya inlalang ya nakapalitêng sa turonun Bapan Namalyari. Buy si Biserun Tupa, dilag yan pituy sungay buy pituy mata. Ya pituy mata, sabay ya pituy Ispiritun Bapan Namalyari ya in-utus na sa kaganawan lugal baydi sa babun luta.
7 Amêsên, si Biserun Tupa, kingwa nay nakatilitil la kasulatan ya idi sa wanan gamêt un abituy nakaiknu sa turonu.
8 Sên kêwên naynay kasulatan, si ati silay apat ta nabyay ya inlalang buy ya luwampu buy apat ta mangatway nipagtungkulan, nagpalukub sila sa arapan Biserun Tupa. Balang gisa kalla, dilag alpa buy silyaw wa gintu ya napnun pabangi ya sabay ya panalangin mani tawuy pinilin Bapan Namalyarin kay kana.
9 Nagkanta silan bayuy kanta. Ya pan-ikanta lay,
“Kay sikay sêpat mangwan nakatilitil la kasulatan
buy mamitas un mani pamigta,
gawan pinati laka
buy sa kapamilatan daya mu, inatbus muy mani tawu ubat sa balang layi, mani sabi, buy bansa
amên magin tawu silan Bapan Namalyari.
10 Dinyag mu silan mani tawuy pag-arian Bapa tamun Namalyari buy mani pari amên maglingkud kana,
buy mag-ari sila lanu baydi sa babun luta.”
11 Amêsên, nakit ku buy nalêngê kuy tunuy mani ang-el ya asê mabilangbilang. Nakapalitêng sila sa turonu, sa apat ta nabyay ya inlalang buy sa luwampu buy apat ta mangatway nipagtungkulan.
12 Nagkanta silan masnêg ga panggalang. Ya ingkanta la,
“Si Biserun Tupay pinati la awlagi,
kay siyay sêpat mananggap kapangyarian, pibandiyan, kabiyasnan, kaksawan,
karangalan, kangêdan, buy pangulimên!”
13 Pamakayari, ya kaganawan inlalang ya idi sa langit, sa babun

* **5:1 5:1** Insara lay nakatilitil la sulat amên matandan la nu dilag namibuklat sulat. † **5:5 5:5** Paradi ya labay sabin “Lewun na ubat sa layin Juda” sabay si Cristu (Genesis 49:8-10). ‡ **5:5 5:5** Sa Isaias 11:10 dilag sinabi ya lumatêng nga Ari o Mamiligtas ya maubat sa layin Arin David.

luta, sa aypan luta, buy sa dagat, magkanta sila êt paradi,
"Sa nakaiknu sa turonu buy sa Biserun Tupa
ya pangulimên, karangalan, kangêdan, buy kapangyarian kanuman."
14 Nakitbay ya apat ta nabyay ya inlalang, "Awuy Panginuun." Buy ya mangatway nipagtungkulan, nagpalukub sila buy nangulimên sa nakaiknu sa turonu buy sa Biserun Tupa.

6

Ya pamitas mani pamigta

1 Amêsên, nakit kuy intas Biserun Tupay nunan pinamigta sa kasulatan ya nakatilitil. Pamakayari, nalêngê kuy paran masnêg ga kilat ya sabay ya tunuy gisa sa apat ta nabyay ya inlalang ya nagsabin "Mita kayna!"
2 Sên nangêlêw waku, nakitan kuy gisay naputi ya kabayu. Ya nakasakay, mitatalan yan bayi buy binyanan yan kurona. Buy namita ya amên manambut sa mani laban.
3 Sên intas êt Biserun Tupay ikalway pinamigta sa kasulatan, nalêngê kuy ikalway nabyay ya inlalang ya nagsabin paradi, "Mita kayna!"
4 Amêsên, gisay naudit ta kabayuy nag-awas. Buy ya nakasakay, binyanan yan maragul la ispada buy karapatan mamitas kapatêtbêkan baydi sa babun luta. Sa pakapakun baydu, mipapati ya mani tawu.
5 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikatluy pinamigta sa nakatilitil la kasulatan, nalêngê kun nagsabi ya ikatluy nabyay ya inlalang, "Mita kayna!" Buy nakit kun nag-awas ya gisay kabayuy nauyang. Ya nakasakay, manalan yan panimbang.
6 Pamakayari, nalêngê kuy tunuy ya ubat sa pibunakan apat ta nabyay ya inlalang ya magsabin paradi, "Ya upa sa gisay allu, sabay ya gisay kilun trigu o tatluy kilun arinay saliwin na.* Nuwa agana mu itagay ya alagan larun ulibu buy alagan alak ka ubat sa sabên ubas."
7 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikaapat ta pinamigta sa nakatilitil la kasulatan, nalêngê kuy ikaapat ta nabyay ya inlalang ya nagsabin, "Mita kayna!"
8 Buy nakitan kuy gisay napêtlay kabayu. Ya nakasakay, Kamatyan na lagyu na buy ya lagyun manunul kana, Hades ya labay sabin lugal nangamamati. Binyanan silan kapangyarian mamatin tawu sa ikaapat ta baagi baydi sa babun luta sa kapamilatan gera, layang, sakit buy mangatubag ga ayup.
9 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikalimay pinamigtan kasulatan, nakit ku sa sulêplêp kuy idi sa aypan pamiandugan kan Bapan Namalyari ya kaladwan mani tawuy pinati awlagi gawan sa pagtiwala buy pamipapêtêg lan Sabin Bapan Namalyari.
10 Masnêg lan pansabin, "Panginuun ya Makapangyarian, banal buy tapat, parasaantun kabuyut kay mangêtêng bayu mu parusan buy ablasên ya namati kanyan?"
11 Buy balang gisa sa mani nati, binyanan silan naputi ya yaming. Pamakayari, sinabin Jesus kalla, "Mangêtêng kaw pun pêrad da panawun angga sa mikumpletuy bilang un pinati lay kaparisu yun mipapatêl ya maglingkud kan Bapan Namalyari."
12 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikaanêm ma pinamigtan kasulatan, nangayun malakas. Dinumiglêm ma allu ya paran yaming nga nauyang buy inumudit ta buwan un paran daya.
13 Nanabuy mani bêtêwên sa babun luta ya paran tagêy igus sa nailê ya nanêgnêg gawan sa sadyay lakas angin.

* **6:6 6:6** Sa pêtêg ga ulaga sa gisay allun upa makasaliw silan 12-15 ya kilun trigu o 36-45 ya kilun arina.

14 Nitas sa langit ya paran intilitil
la papel. Buy nitas êt ta kaganawan
bung-uy buy mani isla sa binyanan
la.
15 Ya mani ari baydi sa babun
luta, ya mani nipagtungkulan, ya
mani mamunu sa mani sundalus,
ya mani mabandi, ya mani dilag
kapangyarian, buy ya kaganawan
tawu, ipus man o asê, nagtagu sila
sa mani lêyang buy sa mangaragul
la batu sa mani bung-uy.
16 Sinabi la sa mani bung-uy buy
sa mangaragul la batu, "Tugpawan
yukay buy itagu amên a yan mak-
itan na lupan nakaiknu sa turonu
buy amên a yan madanasan na
tubag Biserun Tupa.
17 Tagawan inlumatêng nganay al-
luy kapapalimuy sadyay tubag Ba-
pan Namalyari buy Biserun Tupa.
Buy ayin taganan makapibabata."

7

Ya 144,000 tinatakan ubat sa mani layin Israel

1 Pamakayari, nakit kuy apat ta
ang-el ya nakaidêng sa apat ta
duyun babun luta. Pambênbênan
lay apat ta angin amên asê maang-
inan na babun luta, dagat o dakun
sabêt man na puun kayu.
2 Buy nakit ku pun êt ta gisay
ang-el ya ubat sa puputakan mamut.
Tatalan nay panatak un Bapan Na-
malyari ya nabyay. Buy masnêg nan
sinabi sa apat ta ang-el la binyanan
kapangyarian mallasak sa babun
luta buy sa dagat,
3 "Agana yu pun sirên na babun
luta, ya dagat, buy mani puun kayu
anggan a yan pun natatakan na
waêng mani maglingkud sa Pangin-
uun tamun Namalyari."
4 Nalêngê kuy dinalan buy ap-
attapu buy apat ta libu ya bilang
kaganawan natatakan ya ubat sa
mapu buy luway layin Israel.
5 Ya layin Juda, mapu buy luway
libu.
Ya layin Ruben, mapu buy luway
libu.
Ya layin Gad, mapu buy luway libu.
6 Ya layin Aser, mapu buy luway
libu.
Ya layin Neftali, mapu buy luway
libu.
Ya layin Manases, mapu buy luway
libu.
7 Ya layin Simeon, mapu buy luway
libu.
Ya layin Levi, mapu buy luway libu.
Ya layin Isacar, mapu buy luway
libu.
8 Ya layin Zebulun, mapu buy luway
libu.
Ya layin Jose, mapu buy luway libu.
Ya layin Benjamin, mapu buy luway
libu.

Ya mani tawu sa arap turonun Bapan Namalyari

9 Pamakayari, nakit kuy bapan
lakên tawuy asê mabilangbilang.
Naubat sila sa kaganawan bansa,
layi, buy mani sabi. Nakaidêng sila
sa arapan turonu buy sa arapan
Biserun Tupa. Nakayaming silan
makarang nga naputi buy tatalan
lay mani palapan palaspas.
10 Masnêg lan pansabin,
"Ulimênên si Bapan Namalyari
ya nakaiknu sa turonu buy
ulimênên êt ya Biserun Tupa,
gawan inligtas lakay sa kaparusan!"
11 Nidêng nakapalitêng ya ka-
ganawan ang-el sa apat ta nabyay ya
inlalang buy ya mangatway nipag-
tungkulan sa langit ya nakapalitêng
êt sa turonu. Nagpalukub ya mani
ang-el sa arapan turonun Bapan Na-
malyari buy nangulimên sila kana.
12 Paradi ya sinabi la,
"Awuy Panginuun!
Ya pangulimên, ya kangêdan, ya
kabiyasnan, ya pagpasalamat,
ya karangalan, ya kapang-
yarian buy ya kapas-êyan,
idi sa Bapa tamun Namalyari
kanuman!
Awuy Panginuun!"
13 Amêsên, namatang kangkuy
gisa sa mani luwampu buy apat
ta mangatway nipagtungkulan, "Sis-
abêt ta abitu silay nakayaming

makarang nga naputi buy antuy
ubatan la?”
14 Nakitbay yaku kana, “Kakay,
kay sikay magtanda!”
Buy sinabi na kangku, “Sabay
abiin silay nakadanas sadyay pa-
masakit nuwa a sila sinumuku. In-
linis buy pinapakaputi lay yaming
la sa kapamilatan dayan Biserun
Tupa.”
15 Gawan a sila sinumuku sa pa-
masakit kalla, kabay idi sila sa arap
turonun Bapan Namalyari. Allu buy
yabi silan maglingkud kan Bapan
Namalyari sa Templu na. Si Bapan
Namalyari ya nakaiknu sa turonu
na ya sabay ya mallukub kalla.
16 A silayna lumayang o mapêl-
angan. Buy a silayna maumutan
allu o dakun sabêt ta makatêktêk.
17 Gawan ya Biserun Tupa, idi
ya sa danin turonu ya sabay ya
mallukub buy mamilaku kalla sa
mani sibul la mam-in biyay. Buy
itas Bapan Namalyari ya sakit buy
kalungkutan la kanuman.*

8

Ya Pamitas ikapituy Pinamigta sa kasulatan

1 Sên intas Biserun Tupay ikapituy
pinamigtan kasulatan, nangimbêk
ka langit un kapakay uras.
2 Pamakayari, nakit kuy pituy ang-
el la nakaidêng sa arapan Bapan
Namalyari. Ya balang gisa kalla,
binyanan patutut.
3 Amêsên, inlumatêng pun êt ta
gisay ang-el la mantan gisay gintuy
pamyanan ya pangêwêkan pabangi.
Nidêng ya sa arapan pamiandugan
kan Bapan Namalyari. Indin kanay
malakêy pabangi amên iawyun na
sa panalangin kaganawan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana. Buy
in-andug nay ati sa gintuy pamian-
dugan ya idi sa arapan turonun
Bapan Namalyari.
4 Ya asuk ka ubat sa pan-êwêkên
na pabangi buy ya panalangin mani
pinilin Bapan Namalyarin kay kana,
niagnan nitag-ay ubat sa gamêt ang-
el papakun sa arapan Bapan Namal-
yari.
5 Pamakayari, kingwan ang-el
ya gintuy pamyanan inêwêk ka
pabangi, pinakapnu nan bayan
apuy buy insamwag na sa luta.
Buy tambêng nangimat, nangilat,
nanugudug buy nangayun.

Ya mani patutut

6 Amêsên, naglêan na pituy ang-el
amên patunuyun na patutut ta indin
kalla.
7 Sên pinasnêg gan nunan ang-
el ya patutut na, nanguran elu
buy apuy ya dilag daya. Buy
naslêb ya ikatluy baagin babun
luta buy ikatluy baagin kaganawan
puun kayu buy kaganawan nika-
lutêdlutêd da lamun.
8 Sên pinasnêg êt ikalway ang-el
ya patutut na, nanabu sa dagat ta
apuy ya magdêkêtdêkêt ya paran
gisay maragul la bung-uy. Nadyag
dayay ikatlun baagin dagat.
9 Kabay nati êt ta ikatluy baa-
gin mani mambumyay sa dagat,
buy nalasak ya ikatluy baagin mani
barku sa dagat.
10 Sên pinasnêg ga êt ikatlun
ang-el ya patutut na, ubat sa lan-
git, nanabu sa ikatlun baagin ka-
ganawan mani ilug buy mani sibul
ya gisay maragul la bêtêwên ya
magdêkêtdêkêt.
11 Ya lagyun ati ya bêtêwên, “Na-
pait.” Kabay pinumait ta lanêm ya
kinapinabwan na. Buy sên nainêm
malakêy tawuy abituy lanêm, nati
sila.
12 Sên pinasnêg ga êt ikaapat ta
ang-el ya patutut na, nalasak ya
ikatluy baagin mamut, ikatluy baa-
gin buwan buy ikatluy baagin ka-
ganawan mani bêtêwên. Kabay ni-
tas ya ikatluy baagin sawang mamut
buy yabi.
13 Pamakayari, nakit kuy gisay ag-
ilay mallumpad sa langit. Nalêngê

* **7:17 7:17** Sa Griego ati ya nakasulat, “Buy punisan nan Bapan Namalyari ya balang luwa sa mata la.”

kuy masnêg nan pansabin, “Mamakapalunus! Mamakapalunus! Mamakapalunus ya manugêl sa babun luta sa pamasnêg tatluy ang-el un patutut la!”

9

1 Sên pinasnêg êt ikalimay ang-el ya patutut na, nakit kuy nanabu sa babun lutay gisay bêtêwên* ya ubat sa langit. Buy indin sa bêtêwên ya susin kalalêlalêan sukulan sa aypan luta.†
2 Sên imbuklat nay ati, nag-awas ya makudpay asuk ya paran ubat sa maragul la pallutwan tinapay. Natugpawan asuk ka mamut. Kabay dinumiglêm ma babun luta.
3 Buy ubat sa asuk, nipag-awas sa mani durun buy nikyat sa luta. Binyanan silan kapangyarian mamasakit sa pangayat la, kaparisun pangayat kulsisipit.
4 Intipan kallay agana la sirên na mani lamun, gitna, o mani puun kayu nun a kay ya pasakitan la, abituy mani tawuy ayin tatak Bapan Namalyari sa waêng la.
5 Nuwa a sila tinulutan patin na mani tawuy ayin tatak Bapan Namalyari, nun a kay pasakitan sila sa limay buwan sa kapamilatan paran pangayat kulsisipit.
6 Buy sa panawun na abiin, labay pun mani tawun mati sila, nuwa a sila mati.
7 Ya mani durun, para silan kabayuy nakal-an makilaban. Dilag nakapaluntu sa ulu lay paran kuronay gintu buy ya lupa la, napakalupan tawu.
8 Makarang nga sabut la kaparisun sabut babayi buy paran bangil lewun na bangil la.
9 Ya pagaw la, dilag panagkay diyag sa bakal buy ya tunuy palakpak la, paran tarit mani kalesa ya pagsakayan mani sundalus sa gera ya pangguluyun malakêy kabayuy manduyung sa labanan.
10 Ya ikuy la, kaparisun ikuy kulsisipit buy dilag kapangyarian mamasakit sa mani tawu sa lalên limay buwan.
11 Ya ari la sabay ya ang-el la magbantay sa kalalêlalêan sukulan sa aypan luta. Abadon na lagyu na sa sabin Hebreo buy Apolion êt taman na lagyu na sa sabin Griego ya labay sabin Mallasak.
12 Nayari yay nunay mamakapalimu, nuwa dilag pun luway mamakapalimuy lumatêng.
13 Sên pinasnêg ikaanêm ma ang-el la patutut na, nalêngê kuy gisay tunuy ya ubat sa apat ta sungay sa mani duyun gintuy pamiandugan ya idi sa arapan Bapan Namalyari.
14 Sinabi na sa ikaanêm ma ang-el la dilag patutut, “Ibus minay apat ta ang-el ya nakagapus sa maragul la ilug Eufrates.”
15 Kabay imbus ya apat ta ang-el amên patin lay ikatlun baagin mani tawu sa babun luta. Taganan in-ilan sila para sa uras, allu, buwan buy tawun na ati.
16 Nalêngê kuy luwan dalan na milyun na bilang mani sundalus ya nakasakay sa kabayu.
17 Buy nakit ku sa sulêplêp kuy mani kabayu. Buy ya mani nakasakay, dilag silan naudit ta panagka ya idi sa pagaw la ya paran apuy, nalabyung paran safiro buy kulay ukuy ya paran asupri. Ya ulun mani kabayu, paran ulun lewun buy dilag apuy, asuk, buy asupri ya umawas sa bêbêy la.
18 Gawan sa tatluy salut ya nagawas sa bêbêy la ya sabay ya apuy, asuk buy asupri, nati ya ikatluy baagin mani tawu sa babun luta.
19 Ya kapangyarian mani kabayu, idi sa bêbêy buy ikuy la. Ya ikuy la, paran ulun utan ya sabay ya panggamitin lan mamasakit.

* **9:1 9:1** *gisay bêtêwên:* ya labay sabin, gisay ang-el (Pahayag 9:11). † **9:1 9:1** *kalalêlalêan sukulan sa aypan luta:* ya labay sabin ya kulungan nadawak ka ispiritu kaban mangêtêng silan kaparusan.

20 Ya nitagan na tawu sa babun
lutay asê nati sa mani salut ta abitu,
a sila nagsisi sa mani kasalanan la
nun a insundu la pun êt ta pan-
gulimên la sa mani nangadawak
ka ispiritu buy sa mani ribultuy
kay diyag mani gamêt la, mani
diyusdiyusan ya diyag sa gintu, pi-
lak, tangsu, batu buy kayu ya asê
makakit, makalêngê o makabita.
21 A la êt pinagsisyan na pa-
mati la, ya pangkukulam la, ya
pamikikanayun la o panakaw la.

10

Ya Ang-el buy Nangabêlêng nga Kasulatan

1 Pamakayari, nakit kina êt ta
gisay makapangyarian na ang-el la
manyêmêpa ubat sa langit. Nauklu-
pan ulap pa lawini na buy dilag
buwangaw sa babun ulu na. Mangi-
nangkinang paran mamut ta lupa na
buy paran tarêk apuy ya mani bitis
na.
2 Dilag yan pantalanên na
nabêlêng nga kasulatan na nakatil-
itil la nakabuklat. Intudak na sa
dagat ta wanan bitis na buy sa lutay
naman na udin bitis na.
3 Nan-angaw yan paran nan-
ungul la lewun buy pikitbayan yan
mangêlêdêgêd da pituy kilat.
4 Buy sên isulat ku dayi ya nalêngê
ku sa pituy kilat, nalêngê kuy tunuy
ya ubat sa langit. Sinabin ati,
"Agana mina isulat ta sinabin pituy
kilat. Iliim mu tana pun."
5 Pamakayari, nakit kuy abituy
ang-el la nakaidêng sa dagat buy sa
luta. Intag-ay na sa langit ta wanan
gamêt na buy
6 nangaku ya sa lagyun Bapan
Namalyari ya nabyay kanuman ya
nanyag kaganawan idi sa langit,
kaganawan idi sa babun luta buy
kaganawan idi sa dagat. Sinabi na,
"Asina maêpêng nga panawun.
7 Nu patunuyun ikapitun ang-el
la patutut na, tuparên Bapan Na-
malyari ya palanu nay nakaliim,
kaparisun impatanda na awlagi sa
mani propetay lingkud na."
8 Pamakayari, nalêngê kuy tunuy
ya ubat sa langit ta nagsabin paradi
kangku, "Lakwên muy ang-el la
nakaidêng sa dagat buy sa luta.
Kêwên muy tatalan nay libruy
nakabuklat."
9 Kabay nagdani yaku sa ang-el
buy inyawad ku kanay kasulatan.
Sinabi na kangku, "Awu, kêwên
mina buy kanên. Matam-is sa bêbêy
muy abiin un paran pulut panilan,
nuwa naapak sa banaw mu."
10 Kingwa ku sa gamêt nay kasula-
tan buy kinnan ku. Para yan pulut
panilan na natatam-is sa bêbêy ku.
Nuwa sên naibuun kina, naapak sa
banaw ku.
11 Pamakayari, sinabi na kangku,
"Kaylangan minan ipatandan
manguman na pan-ipasabin Bapan
Namalyari tungkul sa mani tawu,
sa mani bansa, sa mani sabi buy sa
mani ari."

11

Ya Luway Magpapêtêg

1 Pamakayarin abitu, binyanan
nakun ang-el* un gisay panukad da
paran têkên buy sinabi na kangku,
"Mita kayna ta sukadên muy Tem-
plun Bapan Namalyari buy abituy
pamiandugan. Bilangên mu êt ta
mani tawuy mangulimên baydu.
2 Nuwa agana mina sukadên na
lawasan Templu, gawan abituy in-
din sa mani tawuy asê manam-
palataya kan Bapan Namalyari. Buy
ya mani tawun abiin, sakupun† lay
Banal la Balayan Jerusalem sa lalên
apattapu buy luway buwan.
3 Sa panawun abiin, mamiutus
sakun luway magpapêtêg ku.
Nakayaming silan nauyang buy
ipatanda lay Sabin Bapan Namalyari

* **11:1 11:1** Sa Griego, "binyanan nakun gisay panukad."
† **11:2 11:2** Sa Griego, ya "sakupun" "piturakturakan."

sa lalên gisay libu buy luwan dalan
buy anêmmapuy allu."‡

4 Ya luway magpapêtêg, sabay
silay labay sabin luway puun kayun
ulibu§ buy luway pamyanan sulu.
Nidêng sila sa arapan Panginuun un
buun babun luta.
5 Nu dilag kalabay mamasakit sa
luway magpapêtêg, dilag apuy ya
mag-awas sa bêbêy la ya manlêb
kalla. Parabayduy ikamatin sisabêt
man na kalabay mamasakit kalla.
6 Dilag silan kapangyarian ma-
matgên uran kaban pansabin lay
pan-ipasabin Bapan Namalyari
kalla. Buy dilag sila êt kapangyarian
daygên dayay lanêm buy mamasakit
kaganawan tawu baydi sa babun
luta un kaganawan kalasin salut, sa
sabêt man na uras ya labay la.

7 Pamakayarin ipatandan luway
magpapêtêg ya pan-ipasabin Ba-
pan Namalyari, magsalwang ngay
matubag ga ayup pa ubat sa
kalalêlalêan sukulan sa aypan
luta amên makilaban sa luway
magpapêtêg. Masambut buy
mapatin matubag ga ayup ya luway
magpapêtêg.
8 Ya bangkay la, kay pasawên la
tana sa dan balayan Jerusalem ya
sabay ya balayan na pinipakwan
Panginuun la sa kurus. Buy ya
balayan na abiin, maiparisu ya sa
Sodoma buy sa Egipto ya sadyay
kadawakan.
9 Sa tatlu buy kapakay allu, ya
bangkay la, piêlêw-êlêwan tan mani
tawuy ubat sa magmikakanayun na
layi, mani sabi buy mani bansa. Buy
a la tulutan mailbêng.
10 Matulay mani tawuy idi baydi
sa babun luta, gawan sa panga-
matin luway magpapêtêg. Magsaya
buy mipam-in degaluy balang gisa,
gawan nati yay luway magpapêtêg
ga namasakit sa mani tawuy idi
baydi sa babun luta.
11 Nuwa pamakalibas tatlu buy
kapakay allu, pinabyay silan mangu-
man Bapan Namalyari buy nidêng
sila. Buy ya mani tawuy nakakit
kalla, sadyay limu la.
12 Pamakayari, ya luway mag-
papêtêg ya nanguman nabyay,
nalêngê lay masnêg ga tunuy ya
ubat sa langit ya nagsabin paradi,
"Magdakêy kaw baydi!" Kaban pan-
êlêwên silan mani kapati la, ya
luway nanguman nabyay, pan-itag-
ay silan ulap papakun sa langit.
13 Sa uras êt ta abitu, nangayun
sadyay lakas. Buy nalasak ka ikama-
puy baagin balayan Jerusalem buy
pituy libuy tawuy nati. Taganan
nalimwan mani tawuy nitagan buy
nangulimên sila kan Bapan Namal-
yari ya idi sa langit.
14 Buy nayari yanay ikalway ma-
makapalimu, nuwa narani ya êt ta
ikatlu.

Ya ikapituy patutut

15 Amêsên, sên pinasnêg ikapituy
ang-el la patutut na, dilag gakun
nalêngêy mani masnêg ga tunuy ya
ubat sa langit ya magsabin paradi,
"Ya kaganawan pag-arian baydi sa
babun luta,
idi yana kan Bapa tamun Namalyari
buy kan Cristuy pinili na.
Mag-ari yina kanuman."
16 Amêsên, ya luwampu buy apat
ta mangatway nipagtungkulan ya
nakaiknu sa turonu la sa arapan Ba-
pan Namalyari, nagpalukub sila buy
nangulimên kan Bapan Namalyari.
17 Sinabi la,
"Bapan Namalyari ya Makapang-
yarian sa kaganawan,
sikay Namalyari awlagi buy
anggay nabay amêsên.
Magpasalamat kay kamu gawan gi-
namit muy sadyay kapang-
yarian mu
buy mag-ari kayna baydi sa
babun luta.

‡ **11:3 11:3** Ya apattapu buy luway buwan o gisay libu buy luwan dalan buy anêmmapuy tawun na allu o tatlu buy kapitnay tawun, kay gigisay labay sabin. Ati ya panawun na indin Bapan Namalyari para sa mani kapati na. § **11:4 11:4** Zacarias 4:1-14.

18 Natubag-tubag ga mani tawuy asê mangilala kamu,
nuwa niras say panawun tubag mu,
buy pangatul mu sa mani nati.
Panawun nan biyan mun gantimpalay mani propetay maglingkud kamu,
ya mani pinili mun kay kamu buy ya kaganawan naglimu kamu, nipagtungkulan man o ayin.
Panawun nan pallipul mun mani nallasak sa babun luta."
19 Pamakayari, nibuklat ta pasbul Templun Bapan Namalyari ya idi sa langit, buy nakit sa lalên Templuy Baul un Kasunduwan*. Amêsên, nangilat, nangimat, nangêlêdêgêd, nangayun buy nanguran maragul la elu.

12

Ya babayi buy dragun

1 Pamakayarin abitu, nakit ku sa langit ta taganan mamakaupapas. Nakit kuy gisay babayi ya nakayaming allu buy nakatudak ya sa buwan. Dilag yan kuronay mapu buy luway bêtêwên.
2 Nabuktut ya buy marani yan manganak. Kabay kapan-angaw-angaw na gawan sa sadyay ilab matanam na.
3 Dilag gaku pun nakit sa langit ya taganan mamakaupapas. Nakit kuy maragul buy naudit ta dragun ya dilag pituy ulu buy mapuy sungay na. Ya balang ulu na, dilag kurona.
4 Intangay ikuy nay ikatluy baagin mani bêtêwên sa langit buy insamwag sa babun luta. Pamakayari, nidêng nga dragun sa arapan babayi ya manganak amên ibuun na kulaw sa uras sa miawas sa ati.*
5 Buy nanganak ka babayi un gisay kulaw wa liyaki ya sabay ya magari sa kaganawan bansa buy maigpit êt ta pag-ari na† kalla. Buy dilag nanamsam sa kulaw buy gintan kan Bapan Namalyari ya nakaiknu sa turonu na.
6 Amêsên, tinumakas êt ta babayi papakun sa kakyangan, sa gisay lugal la in-il-an Bapan Namalyari ya tugêlan na. Buy saysayên ya baydun gisay libu buy luwan dalan buy anêmmapuy allu.
7 Pamakayari, dilag gera sa langit. Si Miguel ya mamunun mani ang-el buy mani kaawyun nan ang-el, nakilaban sila sa dragun buy mani ang-el na.‡
8 Nasambut ta dragun buy mani ang-el na. Kabay impatas sila sa langit.
9 Insamwag Miguel buy ang-el ya maragul la dragun buy mani ang-el na sa babun luta. Ya dragun, sabay ya utan sabitun nunan panawun§ buy pambêgên Diyablu o Satanas ya sabay ya mamilitêp sa kaganawan tawu sa babun luta.
10 Pamakayari, nalêngê kuy masnêg ga tunuy ya ubat sa langit. Sinabi na,
"Inlumatêng ngay pamiligtas Bapan Namalyari!
Pan-ipakit naynay kapangyarian buy pag-ari na
buy ya karapatan Cristu ya pinili na.
Tagawan impatas nayna ubat sa langit ta
manangkan sa mani mapatêl tamu sa arapan Bapan Namalyari allu buy yabi.
11 Nasambut tinan mani mapatêl tamu
sa kapamilatan dayan Biserun Tupa
buy sa kapêtêgan na panipapêtêg la.
A sila malimun idin na biyay la
alang-alang sa panampalataya la.
12 Kabay matula kaw, sikaw wa mani manugêl sa langit.

* **11:19 11:19** Exodo 25:10-22; Hebreo 9:4; Hebreo 8:1; 8:2; 8:5; Exodo 25:15; Deuteronomio 10:1-5.
* **12:4 12:4** Judas 1:6. † **12:5 12:5** Sa Griego, mag-ari sa kapamilatan têkên na bakal. ‡ **12:7 12:7** Judas 1:9. § **12:9 12:9** Genesis 3:1-15.

Nuwa mamakapalunus kaw wa
mani manugêl sa babun luta
buy sa dagat
gawan insamwag ga baysên ka-
muyu si Satanas.
Natubag-tubag ya
gawan tanda nay pêrad tay
panawun para kana."

13 Sên nakit dragun na insamwag
gina sa luta, tinagal nay babayi ya
nanganak kulaw wa liyaki.
14 Nuwa ya babayi, binyanan yan
luway palakpak kaparisun palakpak
maragul la agila amên makalpad ya
sa lugal la kakyangan na in-il-an
kana. Baydu yan saysayên sa tatlu
buy kapitnan tawun amên miligtas
ya sa dragun.
15 Pamakayari, ya dragun, nami-
paawas yan lanêm sa bêbêy na
kaparisun maragul la lanab amên
mianul la babayi.
16 Nuwa sinawpan lutay babayi.
Nibuklat ta luta buy sinêpsêp nay
lanêm ma impaawas dragun.
17 Amêsên, gawan sa sadyay tubag
dragun sa babayi, impawês nay
tubag na sa kaatag anak babayi
ya nitagan. Sabay silay mani
tawuy manunul sa mani utus Bapan
Namalyari buy manugêl tapat sa
kapêtêgan na inturun Jesus.
18 Buy nidêng nga dragun sa agid
dagat.*

13

Ya Luway Matubag ga Ayup

1 Pamakayari, nakit kuy matubag
ga ayup pa inumawas ubat sa dagat.
Pituy ulun ati buy mapuy sungay na.
Balang sungay na, dilag kurona buy
sa balang ulu na, dilag nakasulat ta
lagyuy pamustak kan Bapan Namal-
yari.
2 Ya matubag ga ayup, para yan
leopardo. Ya bitis na, paran bitis
osu. Ya bêbêy na, paran bêbêy
lewun. Buy ya dragun, indin na sa
matubag ga ayup pa kapangyarian
na, turonu na buy karapatan na.
3 Nakit kuy dilag nukay gisay
ulun matubag ga ayup, ya ika-
mati nayna dayi, nuwa inumiyul
yapun êt. Gawan sa nalyarin abitu,
taganan nakaupapas sa mani tawu
sa buun babun luta buy nanunul sila
sa matubag ga ayup.
4 Amêsên, gawan sa parabayduy
kapangyarian na indin dragun sa
matubag ga ayup, nangulimên na
mani tawu sa dragun. Buy nan-
gulimên sila êt sa matubag ga ayup
buy sinabi lay, "Ayin kaparisuy
abiin ya matubag ga ayup! Sis-
abêt pun na makadêgdêg lumaban
kana?"
5 Ya matubag ga ayup, tinulu-
tan Bapan Namalyarin magsabin
nadawak laban kana buy mag-ari ya
sa apattapu buy luway buwan.
6 Nagsabi yan nadawak laban kan
Bapan Namalyari, laban sa lagyun
Bapan Namalyari, laban sa tu-
tugêlan na buy laban sa kaganawan
manugêl sa langit.
7 Si Bapan Namalyari, tinulutan
nay matubag ga ayup pa labanên
buy sambutun nay mani pinili nan
kay kana. Buy binyanan yan kara-
patan mag-ari sa mani tawu sa ka-
ganawan layi, sabi, buy bansa baydi
sa babun luta.
8 Ya mani tawu baydi sa babun
luta, ulimênên lay matubag ga ayup,
liban ta sa mani tawuy ubat pun
sa dinyag ga babun luta, nakasulat
tay lagyu la sa librun biyay. Ya
magbandin librun abiin sabay ya
Biserun Tupay pinati.
9 Sikaw wa mallêngê, pakaisipin
yuy ati.
10 Sisabêt man na tawuy intakdan
dakpên, dakpên ya. Buy sisabêt
man na intakdan mati sa ispada,
mati ya êt sa ispada. Kabay ya
mani pinilin Bapan Namalyarin kay
kana, kaylangan lan mibabata buy
manugêl tapat kana.

* **12:18 12:18** Nidêng ya amên êtêngên o bêgên na matubag ga ayup.

11 Pamakayari, nakakit takina êt
gisa pun na matubag ga ayup ya
inumawas ubat sa luta. Luway
sungay na ya paran sungay tupa,
nuwa nu magsabi ya, katunuy yan
dragun.
12 Ginamit nay kaganawan ka-
pangyarian nunan matubag ga
ayup. Pinilit nay kaganawan tawu
baydi sa babun lutay mangulimên sa
nunan matubag ga ayup pa sadyay
nuka ya paran ikamati nayna dayi,
nuwa inumiyul êt.
13 Ya ikalway matubag ga ayup,
namipakit yan taganan mamakau-
papas kaparisun pamauran nan
apuy sa arapan mani tawu.
14 Buy gawan sa mani abiin ya
mamakaupapas sa impadyag kanan
nunan matubag ga ayup, nailitêp
nay mani tawu sa babun luta. In-
utus nay mani tawuy manyag ribul-
tun nunan matubag ga ayup ya dilag
sadyay nuka gawan sa ispada nuwa
nabyay yapun êt.
15 Tinulutan Bapan Namalyari ya
ikalway matubag ga ayup ya biyan
nan biyay ya ribultu amên maka-
pagsabi ya. Amêsên, intipan ribul-
tuy patin na kaganawan asê kalabay
mangulimên kana.
16 Pinilit ikalway matubag ga ayup
pa kaganawan tawun tatakan na
wanan gamêt la o ya waêng la, ni-
pagtungkulan man o ayin, mabandi
man o kalulu, ipus man o asê.
17 Sisabêt man na asê kalabay
magpatatak lagyu o bilang nunan
matubag ga ayup, a ya malyarin
mamisaliw o manaliw.
18 Kaylangan di ya kabiyasnan.
Matandan tawuy biyasa nu sabêt ta
labay sabin bilang matubag ga ayup,
tagawan bilang nga ati un lagyun
gisay tawu. Ya bilang na, anêm
ma ralan buy anêmmapu buy anêm
(666).

14

Ya mani kantan inatbus

1 Pamakayari, nakit kuy Biserun
Tupay nakaidêng sa Bung-uy Zion.*
Kaawyun nay dinalan buy apattapu
buy apat ta libuy tawuy nagtatak ka
waêng la un lagyun Biserun Tupa
buy Bapa na.
2 Amêsên, nalêngê kuy tunuy ubat
sa langit ya paran sênêg lanêm
un bêsay buy paran masnêg ga
kilat buy para êt tigtigan un mani
manigtig alpa.
3 Magkantay dinalan buy apattapu
buy apat ta libuy tawu sa arapan
turonun Bapan Namalyari, sa ara-
pan apat ta nabyay ya inlalang buy
sa arapan mangatway nipagtungku-
lan. Bayuy pan-ikanta la buy ayin
magtanda, nun a kay ya dinalan buy
apattapu buy apatta libuy inatbus
Bapan Namalyari sa mani tawu sa
babun luta.
4 Nanugêl silan malinis ta a sila
nakitakês sa babayi.† Nanunul
sila sa Biserun Tupa agyan antuy
lakwên na. Inatbus sila ubat sa
kaganawan tawu sa babun luta bi-
lang mumunan andug kan Bapan
Namalyari buy sa Biserun Tupa.
5 A sila taganan naglaram buy
ayin makit ta dakun sabêt man na
nadawak kalla.

Ya tatluy Ang-el

6 Pamakayari, nakitan kuy gisa
pun êt ta ang-el ya mallumpad sa
langit. Gêgtan nay Mangêd da Balita
ya asê magbayu kanuman amên
ipatanda na sa mani tawuy idi baydi
sa babun luta, sa kaganawan bansa,
layi, sabi buy sa magmikakanayun
na grupun mani tawu.
7 Ati ya masnêg nan sinabi, “Mal-
imu kaw kan Bapan Namalyari
buy idin yu kanay panggalang yu,
gawan panawun nan pangukum na.
Ulimênên yu si Bapan Namalyari ya
nanyag langit, luta, dagat buy mani
sibul.”

* **14:1 14:1** *Zion:* sabay ya bung-uy ya pinipaydêngan Templu sa Jerusalem. † **14:4 14:4** *a sila nakitakês sa babayi:* ya labay sabin ya mani katapatan kan Bapan Namalyari.

8 Pamakayari, inlumpad êt ta
ikalway ang-el ya masnêg magsabin
paradi, “Nalasak kana! Nalasak
kanay pikatandan na balayan Ba-
bilonia. Ya mani tawun ati sabay
ya nanagyat sa mani tawu sa babun
luta un manunul sa pamikikanayun
la ya pan-ikatubag Bapan Namal-
yari.”
9 Amêsên, inlumpad da êt ta
ikatluy ang-el ya masnêg magsabin,
“Ya kaganawan nangulimên sa
matubag ga ayup buy sa ribultu
na, ya mani nagpatatak sa waêng
o gamêt la,
10 sabay silay makadanas sa
sadyay tubag Bapan Namalyari, ta
parusan na sila sa apuy buy sa
asupri sa arapan Biserun Tupa buy
sa mani banal la ang-el na.
11 Buy ayin tunggên na pagtag-ay
asuk apuy ya mamasakit kalla. Allu
buy yabi silan magkasakit, gawan
nangulimên sila sa matubag ga ayup
buy sa ribultu na buy nagpatatak
sila pun êt lagyu na.”
12 Kabay sikaw wa mani pinilin
Bapan Namalyarin kay kana, ya
manunul sa mani utus na buy
mamisundun panampalataya yu
kan Jesus, kaylangan kaw mibabata.
13 Pamakayari, nalêngê kuy tunuy
ya ubat sa langit ta magsabi
kangkun paradi, “Isulat muy ati.
Paubat amêsên, pagpalên na mani
tawuy natin manunul sa Pangin-
uun.”
Sinabin Ispiritu, “Awya! Pagpalên
sila, gawan mipaynawa silayna sa
nabyat ta ubra la buy matanggap
lay nay gantimpala la sa mani man-
gangêd da dinyag la.”

Ya pamupul sa babun luta

14 Pamakayari, nakakit takun na-
puti ya ulap. Buy dilag nakaiknu
bayduy paran in-Anak Tawuy ubat
sa langit. Nakakurona yan gintu buy
nakatalan yan matarêm ma layit.
15 Buy dilag pun êt gisay ang-el
la nag-awas sa Templu buy masnêg
nan sinabi sa nakaiknu sa ulap,
“Gamitin minay layit mu, gawan
panawun nan pamupul. Nawtuy
nay pampupulun sa luta!”
16 Kabay pinalut nakaiknu sa ulap
ya pupulun sa luta.
17 Pamakayari, nakakit takina êt
gisay ang-el Bapan Namalyari ya
naubat sa Templu sa langit ya mi-
tatalan matarêm ma layit.
18 Pamakayari, nakakit takun
kaatag ang-el ya nag-awas sa
pamiandugan. Sabay siyay ma-
maalan apuy sa pamiandugan.
Masnêg nan sinabi sa ang-el la mi-
tatalan matarêm ma layit, “Gamitin
minay layit mu amên pupulun na
mani ubas sa kaganawan panggit-
nan ubasan sa babun luta, gawan
nawtuy na.”‡
19 Kabay pinupul naynay mani
ubas buy indin sa maragul la
pamêspêsan ubas. Ya pamêspêsan
na abitu, sabay ya tubag Bapan
Namalyari kalla.
20 Pinêspês ya mani ubas sa
lawasan balayan buy ubat ta baydu,
nallanab ba daya ya niras sa tatlun
dalan na kilumetruy karang buy
gisay dêpay lalê.

15

Ya katatawliyan salut

1 Amêsên, nakakit takina êt
taganan mamakaupapas sa langit.
Dilag pituy ang-el baydu ya dilag
gêgtan na pituy katatawliyan na
salut. Abiin ya kayaryan tubag
Bapan Namalyari.
2 Ati ya nalyari. Nakitan kuy
paran dagat ya kasinlinaw kristal ya
magdêkêtdêkêt. Nakitan ku bayduy
mani tawuy nanambut sa matubag
ga ayup buy sa ribultu na. A sila
nagpatatak bilang o lagyu na. Pan-
titigin lay alpa ya indin kallan Bapan
Namalyari.

‡ **14:18 14:18** Ya pamupul ubas, simbulu un pamiawas sadyay tubag Bapan Namalyari. * **15:3 15:3** Exodo 15:1-18.

3 Pan-ikanta lay kantan Moises* ya
lingkud Bapan Namalyari ya sabay
êt ta kantan Biserun Tupa,
"Bapan Namalyari ya makapang-
yarian sa kaganawan,
taganan mamakaupapas ya
diyag mu!
Ari kan kaganawan bansa.
Kapêtêgan buy matinêk ka par-
alan mu.
4 Sisabêt ta asê malimu buy asê
mangulimên kamu?
Kay sikay banal.
Magdani kamun mangulimên na
mani tawu sa kaganawan
bansa
gawan nakit kaganawan ya mat-
inêk ka diyag mu."
5 Pamakayarin abiin, nakit kun
nibuklat ta Templun Bapan Namal-
yari ya idi sa langit ya sabay ya
Tolday Pangulimênan nu saantu idi
bayduy Kautusan.
6 Buy ubat sa Templun Bapan
Namalyari, nagsalwang nga pituy
ang-el ya dilag pituy katatawliyan
na salut. Nakayaming silan malinis
sa linu ya mamakasilêw buy dilag
gintuy pan-êl sa pagaw la.
7 Amêsên, ya gisa sa apat ta
nabyay ya inlalang, nam-i ya sa
pituy ang-el un tisay gintuy maragul
la silyaw ya nanapnun tubag Bapan
Namalyari ya mambumyay kanu-
man.
8 Buy ya Templun Bapan Na-
malyari, napnun asuk ya ubat sa
sawang buy sa kapangyarian na.
Buy ayin makasun baydu anggan
asê pun mayari ya pituy salut un
pituy ang-el.

16

Ya mani pamyanan tubag Bapan Namalyari

1 Nalêngê kuy gisay masnêg ga
tunuy ya ubat sa Templu ya mamiu-
tus sa pituy ang-el un paradi, "Mita
kawna ta ibulug yu sa mani tawu sa
babun lutay tubag Bapan Namalyari
ya idi sa pituy maragul la silyaw."
2 Kabay namitay nunan ang-el buy
imbulug na sa lutay laman silyaw
na. Buy ya mani tawuy dilag tatak
matubag ga ayup buy mangulimên
sa mani ribultu na, nagkasakit silan
mamakapadidi ya nuka.
3 Pamakayari, imbulug ikalwan
ang-el la laman silyaw na sa dagat.
Buy ya dagat, napakadyag dayan
nati ya tawu. Buy nangamamati ya
kaganawan mambumyay sa dagat.
4 Pamakayari, imbulug ikatluy
ang-el la laman silyaw na sa mani
ilug buy sa mani sibul. Buy na-
pakadyag dayay kaganawan ati.
5 Nalêngê kuy sinabin ang-el la
mamaala sa lanêm,
"Makatuynungan kay Panginuun.
Sikay Namalyari sabitun nuna
pun buy kay sika êt ta Namal-
yari angga amêsên.
Makatuynungan ka gawan mat-
inêk ka pangatul mu sa mani
tawun ati.
6 Pinati lay mani pinilin Bapan Na-
malyarin kay kana buy mani
propeta mu.
Kabay daya êt ta ipaynêm mu
kalla.
Abiin ya sêpat mun pangablas
kalla."
7 Nalêngê ku pun êt ta tunuy ya
ubat sa pamiandugan ya magsabin
paradi,
"Awuy Bapan Namalyari ya maka-
pangyarian sa kaganawan,
pêtêg baynan ustu buy matinêk
ka pangatul mu."
8 Pamakayari, imbulug ikaapat ta
ang-el la laman silyaw na sa allu.
Buy binyanan nan kapangyarian na
allu amên têktêkên na mani tawu sa
kapamilatan sadyay umut na.
9 Nuwa agyan natêktêk silayna,
a sila pun êt nagsisi sa mani
kasalanan la buy a la inulimên si
Bapan Namalyari ya dilag kapang-
yarian mamipagtan salut, nun a
dinustak laya pun êt.
10 Pamakayari, imbulug ikalimay
ang-el la laman silyaw na sa turonun
matubag ga ayup. Buy dinumiglêm
ma buun pansakupun matubag ga

ayup. Buy ya mani tawuy idi baydu,
nakayat lay dila la gawan sa sadyay
sakit natanam la.
11 Nuwa a la pun êt pinagsisyan
na kadawakan la, nun a dinustak la
pun êt si Bapan Namalyari ya idi sa
langit gawan sa mani ilab buy nukay
pibabatan la.

12 Pamakayari, imbulug ga êt
ikaanêm ma ang-el la laman silyaw
na sa kakwalan ilug Eufrates. Natik-
tik ka ilug amên makalipay ya mani
ari ubat sa puputakan mamut.
13 Amêsên, nakakit takun tatluy
madinat ta ispirituy paran tugak
ka man-umawas sa bêbêy dragun,
matubag ga ayup, buy magtatal-
ingkayun propeta.
14 Abituy mani nadawak ka ispir-
ituy manyag mani mamakaupapas.
Naku sila sa kaganawan ari sa
babun luta amên tipunun na mani
tawu sa pamikilaban kan Bapan
Namalyari sa maulagay alluy intak-
dan Bapan Namalyari ya makapang-
yarian sa kaganawan.

15 Sinabin Panginuun, "Lêng-ên
yun mangêd da sabin ku! Lumatêng
ngaku kaparisun manakaw ya ayin
magtanda. Pagpalên na tawuy ma-
mantay buy asê maglabus yaming
na amên sa pallumatêng ku, a
ya mitan nakalabus buy a ya mi-
pakadêng-êy sa pallumatêng ku."
16 Amêsên, ya mani nadawak
ka ispiritu, tinipun lay kaganawan
mani pinunu buy mani sundalus la
buy gintan la sa lugal la pambêgên
Armagedon sa sabin Hebreo.

17 Pamakayari, imbulug êt ika-
pituy ang-el la laman silyaw na sa
angin. Buy dilag gakun nalêngêy
masnêg ga tunuy ya ubat sa turonu
ya idi sa Templun Bapan Namalyari
ya magsabin paradi, "Naganap pay
kaganawan!"
18 Nangimat, nangilat, nangêlêdêgêd
buy nangayun sadyay lakas. Abiin
ya ayun na pinakamalakas ya asê
pun nalyari sa babun luta paubat
sabitun dinyag ga tawu.

19 Ya pikatandan na balayan
Babilonia, nadyag tatluy baagi buy
nalasak ka kaganawan balayan
baydi sa babun luta. Tinupad
Bapan Namalyari ya sinabi na
tungkul sa mani tawuy manugêl
sa balayan Babilonia. Gawan sa
sadyay kadawakan la, a la nalisyan
na tubag Bapan Namalyari kalla.
20 Nitas sa mani isla. Naêyêg ga
mani bung-uy buy pinumatal.
21 Inuranan na mani tawu un
mangaragul la elu. Ya bayat balang
gisay elu, limampuy kilu buy napik-
tatan na mani tawu. Kabay sa
sadyay salut ya nadanasan la, in-
gkakadus la pun êt dinustak si Ba-
pan Namalyari.

17

Ya Babayi ya Pambayaran

1 Pamakayari, nagdani kangkuy
gisa sa pituy ang-el ya dilag tata-
lan na silyaw. Sinabi na, "Kilaku
ka kangku, ta ipakit ku kamuy pa-
marusa sa pikatandan na babayi
ya pambayaran. Ya babayin abiin,
sabay siyay pikatandan na balayan
na idi sa narani sa malakêy ilug.
2 Paran nakikanayun kanay ka-
ganawan ari baydi sa babun luta,
gawan pansunulun lay mani pan-
iaral na. Buy para êt nalasing
ya kaganawan tawuy nakikanayun
kana."
3 Tambêng kun natanam ma natu-
pus sakun Ispiritun Bapan Namal-
yari. Buy gintan nakun ang-el sa
kakyangan. Nakit ku bayduy babayi
ya nakasakay sa matubag ga ayup
pa kulay naudit. Ya matubag ga
ayup, dilag yan pituy ulu buy dilag
yan mapuy sungay. Buy nakatatak
sa buun lawini nay mani lagyuy
mamustak kan Bapan Namalyari.
4 Kulay naudit buy muraduy yam-
ing babayi. Nakatêkay yan gintu,
maulagay batu buy perlas. Mi-
tatalan yan basuy gintu ya napnun
kadawakan na buy mamakapadêng-
êy ya pamikikanayun na.

5 Nakatatak sa waêng nay lagyuy
dilag liim ma labay sabin,
ATI YA PIKATANDAN NA BALAYAN
BABILONIA,
YA INDUN KAGANAWAN BABAYI YA
PAMBAYARAN
BUY KAGANAWAN KADAWAKAN
SA BABUN LUTA.
6 Ya babayin abiin, nakit kuy
paran nalasing gawan sa dayan
mani pinilin Bapan Namalyarin kay
kana ya impapati na gawan sa pa-
nunul la kan Jesus. Buy sên nakitan
kuya, taganan nakaupapas saku.
7 Nuwa sinabin ang-el kangku,
"Agana ka paupapas ta sabin ku
kamuy labay sabin babayi buy
matubag ga ayup pa dilag pituy
ulu buy mapuy sungay ya sabay ya
pinagsakayan na.
8 Ya nakitan muy matubag ga
ayup, sabay ya mambumyay awlagi,
nuwa nati yina. Marani yinan
magsalwang ubat sa kalalêlalêan
sukulan sa aypan luta, nuwa milaku
ya sa ayin katganan na kaparusan.
Ya mani tawu baydi sa babun lutay
asê nakalistay lagyu la sa librun
biyay ya nakasulat ubat pun sa
dinyag ga babun luta, makaupapas
sila, gawan makitan lan manguman
na matubag ga ayup pa nati yana
awlagi."
9 "Kabay amêsên, kaylangan di
sati ya kabiyasnan amên intindin
nu sabêt ta labay sabin abiin. Ya
pituy ulun matubag ga ayup, sabay
ya pituy bung-uy ya pag-iknuwan
babayi buy sabay êt ta pituy ari.
10 Nati yanay lima sa pituy ari.
Ya gisa, mag-ari yina amêsên. Ya
katatawliyan na ari, asê pun in-
lumatêng, nuwa nu lumatêng ng-
ina, asê mapêng nga pag-ari na.
11 Ya matubag ga ayup pa mam-
bumyay awlagi nuwa nati yina, gisa
ya sa pituy ari. Bumyay yan mangu-
man buy sabay siya êt ta pakadyag
ikawaluy ari. Nuwa ipalaku yan
Bapan Namalyari sa ayin katganan
na kaparusan."
12 "Ya mapuy sungay ya nakit
mu, sabay ya mapuy ari ya asê
pun nag-ari. Nuwa mabiyan silan
kapangyarian mag-ari kaawyun lay
matubag ga ayup, nuwa kay gigisay
uras.
13 Ya mapuy arin abiin, nan-
gapibêbêtêk sila. Kabay idin la sa
matubag ga ayup pa kapangyarian
buy karapatan la.
14 Pagkapati lay Biserun Tupa,
nuwa manambut ta Biserun Tupa
kaawyun na mani binêg na, pinili
na buy tapat ta tagasunul na.
Tagawan na Biserun Tupa, sabay
siya ya Panginuun un kaganawan
mamunu buy sabay siya êt ta Ari un
kaganawan mag-ari."
15 Sinabi pun êt ang-el kangku, "Ya
lanêm ma nakit muy pag-iknuwan
babayi ya pambayaran, sabay ya
mani tawuy ubat sa kaganawan layi,
bansa buy sabi.
16 Ya nakit muy matubag ga ayup
buy mapuy sungay, manubag sila sa
babayi ya pambayaran. Kêwên lay
kaganawan pibandiyan na, agyan
na yaming na. Kanên lay lawini na
buy êwêkên na mitagan.
17 Impaisip Bapan Namalyari sa
mapuy ari ya mibêbêtêk silan idin
na pag-arian la sa matubag ga ayup
angga sa matupad da sinabin Bapan
Namalyari."
18 "Ya babayi ya nakit mu, sabay
ya pikatandan na balayan na mag-
ari sa mani ari baydi sa babun luta."

18

Ya Pangasiran Babilonia

1 Pamakayari, nakakit takina êt
gisa pun na ang-el la manyêmêpa
ubat sa langit. Dilag yan sadyay
kapangyarian. Buy gawan sa ma-
makasilêw wa sawang na, nasawan-
gan nay babun luta.
2 Masnêg nan sinabi,
"Nalasak kana! Nalasak kanay
pikatandan na balayan Ba-
bilonia!
Buy amêsên, pantugêlan yatan
mani dimunyu buy nan-
gadawak ka ispiritu

buy panugêlan yatan mangadinat buy mamakapadidi ya uybun manuk [buy madinat ta ayup.]
3 Natuksuy mani tawu sa kaganawan bansa sa babun luta
gawan sa pamikikanayun la ya sabay ya pan-ikatubag Bapan Namalyari.
Nakikanayun kanay kaganawan ari baydi sa babun luta.
Gawan sa panunul babayi sa kalabayan lawini na, binumandi ya mani mamiligosyu kana."
4 Amêsên, nalêngê kina êt ta gisay tunuy ya ubat sa langit. Sinabi na,
"Sikaw wa mani pinili kun kay kangku, lakwanan yuya.
Agana kaw makiawyun sa kasalanan na
amên a kaw miawyun sa kaparusan na nakal-an kana.
5 Gawan sadyay nay lakên kasalanan na ya nidaus sana sa langit,
asê nalitêpan Bapan Namalyari ya kadawakan la.
6 Kabay nu parasaantuy dinyag na kamuyu,
para êt bayduy daygên yu kana
buy ablasên yun dobli pun sa dinyag na.
Gawan tinuksu nay mani tawu sa babun lutay makikanayun kana,
dobli pun sa dinyag nay madanasan nay tubag Bapan Namalyari.
7 Nu parasaantu yan mapagmatagay buy mapagmumun sa sarili na,
sabay êt ta kasakitan buy kalungkutan na ipadanas yu kana.
Ta pansabin na sa sarili na,
'A ku makatanam kalungkutan kanuman
buy alwa kun bal-u nun a gisa kun Reyna!'
8 Gawan di, sa lalên gisay allu, mapiagnan lumatêng kanay
kamatyan, kalungkutan buy layang.
Pamakayari, ulamên ya,
gawan makapangyarian si Bapan Namalyari ya mangatul kana."
9 Ya mani ari ya nakikanayun kana buy nagmumun sa lawini na, kaban makit lay asuk apuy ya mangulam kana, tangisan buy paglungkutan laya.
10 Midêng sila sa marayu gawan malimu silan miawyun sa parusa na. Sabin lay,
"Mamakapalunus bayna!
Gawan kay sa gisay uras,
nayari ya pamarusa sa mani tawuy idi sa pikatandan na balayan Babilonia!"
11 Tangisan buy paglungkutan yan mani magligosyu baydi sa babun luta, gawan ayin nan manaliw sa pan-isaliw la.
12 Ayin nan manaliw sa mani pan-isaliw lay gintu, pilak, mangakamal la batu, perlas, buy mani telay naputiputi ya linu, seda buy mani telay kulay muradu buy naudit. Ayin êt manaliw puun kayu lay nabangi buy pibandiyan na diyag sa pangil elepanti, maulagay kayu, tangsu, bakal buy marmul.
13 Ayin nan manaliw sa pan-isaliw lay pabangi kaparisun sinamun, pamalasa, insensu, buy mira. Para êt baydu sa pan-isaliw lay alak, laru, arina buy trigu, baka, tupa, kabayu buy kalesa, mani ipus buy mani tawu.
14 Buy ya mani magligosyu sa balayan Babilonia, sabin la kanay, "Nitas say kaganawan mani bagay ya labay mun mapagbandi. Asina taganan miudung kamuy pibandiyan buy kangêdan mu!"
15 Buy ya mani magligosyuy binumandi gawan sa pan-isaliw la sa balayan na abiin, manangis buy lumungkut sila buy midêng sila sa marayu, gawan malimu silan miawyun sa parusa kana.
16 Buy sabin lay,

"Mamakapalunus ya abiin ya pikatandan na balayan.
Gawan ya mani tawu baydu awlagi, nagyaming silan yaming nga linu ya kulay muradu buy naudit
buy pinakangêd lay lawini la un gintu, maulagay batu buy perlas!
17 Buy kay sa gisay uras, nitas sa kaganawan pibandiyan balayan na abiin!"
Buy ya kaganawan kapitan buy nakasakay sa barku kaparisun mani manawup sa mani barku buy mangabyayan sa dagat, nidêng sila sa marayu amên êlêwên lay nalyari.
18 Kaban pan-êlêwên lay asuk balayan na pan-ulamên, masnêg lan pansabin, "Ayin kaparisuy ati ya pikatandan na balayan!"
19 Gawan sa kalungkutan la, binyanan lan abuy ulu la buy mitatangis sila. Sinabi la,
"Mamakapalunus sa nalyari sa pikatandan na balayan.
Gawan sa kapamilatan pibandiyan na, binumandi ya kaganawan dilag barku sa dagat.
Nuwa kay sa gisay uras, nitas sa kaganawan!
20 Gawan sa nalyari sa balayan na abiin, matula kaw wa mani manugêl sa langit,
sikaw wa pinilin Bapan Namalyarin kay kana, mani apostul buy propeta.
Gawan sa dinyag na kamuyu,
pinarusan Bapan Namalyari ya balayan na abiin."
21 Pamakayari, dilag gisay angel la makapangyarian na nangwan batuy kasindagul panggilingan buy insamwag na sa dagat. Sinabi na,
"Parabayduy malyari sa pikatandan na balayan Babilonia,
buy a layna makitan manguman.
22 Asina mallêngê kanay mani magkanta, ya manigtig alpa, patutut o bulugudyung.
Asina makit kanay mangangêd da mag-ubra agyan dakun sabêt buy asina malêngêy tarit panggilingan.
23 Asina makitan na sawang sulu kana.
Asina malêngê kanay mangasayay tunuy bayun tangên.
Malyari ya abiin kana gawan na mani magligosyu na sadyay pagmatag-ay,
buy pinurayit lay kaganawan bansa sa kapamilatan panalamangka la."
24 Pinarusan na balayan na abiin gawan nakitan kanay dayan mani propeta ya pinati, ya mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana buy ya kaatag tawuy pinati baydi sa babun luta.

19

1 Pamakayari, nalêngê kuy masnêg ga tunuy sadyay lakên tawu sa langit ya magsabin paradi,
"Ulimênên na Panginuun!
Ubat kan Bapa tamun Namalyari ya kaligtasan, pamarangal buy kapangyarian.
2 Ustu buy matinêk ka pangatul na sa babayi ya pambayaran
na namipakadawak mani tawu sa babun luta
sa kapamilatan pamikikanayun na.
Pinarusan yan Bapan Namalyari,
gawan pinati nay mani maglingkud kana."
3 Sinabi la pun êt ta,
"Ulimênên na Panginuun!
Ya asuk un abituy naulam ma balayan Babilonia,
asê tunggên kanuman."
4 Amêsên, ya mani luwampu buy apat ta mangatway nipagtungkulan buy ya mani apat ta nabyay ya inlalang, nagpalukub sila buy nangulimên kan Bapan Namalyari ya nakaiknu sa turonu na. Sinabi la,
"Ulimênên si Bapan Namalyari! Awuy Panginuun!"

5 Pamakayari, dilag gakun
nalêngêy tunuy ya ubat sa turonu
nay magsabin paradi,
"Mangulimên kaw sa Panginuun
tamun Namalyari,
sikaw wa kaganawan maglingkud
kana,
buy sikaw wa dilag limu kana,
nipagtungkulan man o ayin!"
6 Pamakayari, nalêngê kuy
masnêg ga tunuy sadyay lakên
tawu buy paran sênêg maragul la
alun buy mangulimad da kilat ya
magsabin paradi,
"Ulimênên na Panginuun!
Gawan mag-ari yanay Pang-
inuun tamun Namalyari
ya Makapangyarian sa ka-
ganawan.
7 Matula buy magsaya kitamu
buy ulimênên tamu ya.
Ta panawun nan tangên Biserun
Tupa.
Buy ya babayi ya itangên na,
nakal-an nana.
8 Pinayamingan yan
telay linuy naputiputi buy mali-
nis."
Ya labay sabin naputiputi ya linu,
sabay ya matinêk ka mani diyag
mani pinilin Bapan Namalyarin kay
kana.
9 Sinabi pun êt ang-el kangkuy,
"Isulat muy ati. Pagpalên na mani
insagyat sa kalutun tangên Biserun
Tupa." Buy sinabi na pun êt, "Pêtêg
ga mani ati ya pansabin Bapan Na-
malyari!"
10 Amêsên, nagpalukub baku sa
kabitisan ang-el amên mangulimên
kana. Nuwa sinabi na kangku,
"Agana! Agana mu daygên kangkuy
abiin! Ta parisu kitan maglingkud
kan Bapan Namalyari kaparisun
mapatêl muy magpapêtêg sa
kapêtêgan tungkul kan Jesus. Kay
si Bapan Namalyari ya sêpat mun
ulimênên!" Tagawan ya kapêtêgan
na tungkul kan Jesus sabay ya pan-
ipasabin Ispiritun Bapan Namalyari
kaparisun impasabi na sa mani
propeta awlagi.

Ya nakasakay sa naputi ya kabayu

11 Pamakayari, nakit kun
nakabuklat ta langit buy nakit
kuy naputi ya kabayuy nakaidêng
baydu. Ya nakasakay, pambêgên
yan Tapat buy Pêtêg, tagawan
matinêk ka pangatul na buy pamik-
ilaban na.
12 Ya mata na, paran magdêkêtdêkêt
ta apuy buy malakêy kurona sa ulu
na. Nakasulat ta lagyu na sa lawini
na ya kay siyay magtanda nu sabêt
ta labay sabin abitu.
13 Ya balabal na, napnun daya buy
ya bêg kana, "Sabin Bapan Namal-
yari."
14 Pampikilakwan yan mani sun-
dalus sa ubat sa langit ta nakayam-
ing telay linu ya malinis buy na-
putiputi. Nakasakay sila êt sa
kabayuy naputi.
15 Ya pambêgên Sabin Bapan Na-
malyari, man-umawas sa bêbêy nay
matarêm ma ispada ya sabay ya
gamitin na sa panambut sa mani
bansa. Mag-ari yan maigpit kalla.
Nu parasaantuy pamêspês ubas sa
pamêspêsan, para êt bayduy tubag
Bapan Namalyari ya Makapang-
yarian sa kaganawan.
16 Ya yaming buy asêl na, dilag
nakasulat ta paradi,
"PANGINUUN UN KAGANAWAN
MAMUNU BUY ARI UN
KAGANAWAN MAG-ARI."
17 Pamakayari, dilag gakina êt
nakitan na gisay ang-el la nakaidêng
sa allu. Paradi ya masnêg nan pans-
abin sa mani uybun manuk sa lan-
git, "Kaksaw kaw baydi! Magtipun
kaw sa maragul la kalutun Bapan
Namalyari.
18 Ta kanên yuy mani lawinin
mani ari, ya mani kapitan sundalus
buy mani sundalus la, ya mani
nakasakay buy mani kabayu la, buy
ya kaganawan tawu, ipus man o asê,
nipagtungkulan man o ayin."
19 Pamakayari, nakit kuy matubag
ga ayup buy mani ari baydi sa babun
luta buy kaganawan sundalus la.
Nititipun sila amên makilaban sa

nakasakay sa naputi ya kabayu buy
sa mani sundalus na.
20 Nuwa nadakêp pa matubag
ga ayup buy ya magtatalingkayun
propeta na ya nanyag mamakau-
papas para sa matubag ga ayup.
Buy ya mamakaupapas ya abiin
sabay ya pamilitêp na sa mani
tawuy dilag tatak matubag ga
ayup buy nangulimên sa ribultu
na. Buy ya matubag ga ayup
buy magtatalingkayuy propeta,
insamwag silan nabiyaybiyay sa
lawa ya magdêkêtdêkêt ta asupri.
21 Buy ya mani sundalus la, nati
êt sa kapamilatan ispaday man-
umawas sa bêbêy nakasakay sa na-
puti ya kabayu. Buy ya mani uybun
manuk, magpapakabsuy silan man-
gan lawini la.

20

Ya gisay libuy tawun

1 Pamakayari, dilag gakina
êt nakitan na gisay ang-el la
manyêmêpa ubat sa langit. Man-
alan yan maragul la tanikala buy
susin kalalêlalêan sukulan sa aypan
luta.
2 Amêsên, dinakêp ang-el ya dra-
gun na utan awlagi ya sabay si
Diyablu o Satanas. Buy inggapus
nayan tanikala sa gisay libuy tawun.
3 Innabu yan ang-el sa kalalêlalêan
sukulan sa aypan luta buy impa-
pakasusi ya pasbul amên ayina
makapamurayit sa mani tawu baydi
sa babun luta sa gisay libuy tawun.
Nuwa pamakalibas gisay libuy
tawun, kaylangan yan ibus sa pêrad
da panawun.
4 Pamakayari, nakit kuy mani tur-
onu. Ya mani nakaiknu baydu,
nabiyan silan karapatan mangatul.
Buy nakit ku êt ta kaladwan mani
tawuy pinutus sa bêng gawan sa
pagpapêtêg la tungkul kan Jesus buy
sa pamipatanda lan Sabin Bapan
Namalyari. Sabay silay asê nan-
gulimên sa matubag ga ayup buy sa
ribultu na buy asê nagpatatak* sa
waêng la o sa gamêt la. Nabyay
silan nanguman buy nabiyan kara-
patan mag-ari kaawyun Cristu sa
lalên gisay libuy tawun.
5 Sabay silay nunan pinabyay
nanguman. Nuwa ya kaatag mani
nati, pabyayên sila êt pamakalibas
gisay libuy tawun.
6 Pinagpala buy banal ya nunan
pinabyay Bapan Namalyari. A
silayna manguman mati ta sabay
silaynay parin Bapan Namalyari buy
Cristu buy kaawyun na silan mag-
ari sa lalên gisay libuy tawun.

Ya pangasambut Satanas

7 Pamakayarin gisay libuy tawun,
ibus si Satanas sa pinisukulan kana.
8 Umawas si Satanas amên puray-
itin nay mani bansa sa buun babun
luta, ya mani bansay pambêgên
Gog buy Magog.† Tipunun Satanas
ya mani sundalus ya makilaban sa
mani manampalataya kan Bapan
Namalyari. Ya lakê la, kasin lakên
balas sa agid dagat ya asê mabilang-
bilang.
9 Nikyat sila sa kaganawan lugal
baydi sa babun luta. Pinalitêngan
lay mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana buy abituy balayan na
kakaidwan na.‡ Nuwa namauran
apuy si Bapan Namalyari ubat sa
langit buy naupud da kaganawan
kaawyun Satanas.
10 Buy si Satanas sa namilitêp
kalla, insamwag ya sa lawa ya
magdêkêtdêkêt ta asupri ya sabay êt
ta pisamwagan sa magtatalingkayun
propeta buy sa matubag ga ayup.
Pasakitan sila baydun ayin kat-
ganan.

Ya katatawliyan pangatul

11 Pamakayari, nakit kuy gisay
maragul buy naputi ya turonu buy
ya nakaiknu baydu. Ya langit buy

* **20:4 20:4** Pahayag 13:16; 14:9. † **20:8 20:8** *Gog buy Magog:* sabay ya mani bansa ya magtipun amên makilaban sila kan Bapan Namalyari (Ezekiel 38-39). ‡ **20:9 20:9** *balayan na kakaidwan na:* ya labay sabin, Jerusalem.

babun luta, bêngat tan napanat buy
asina nakitan pun nanguman.
12 Buy nakit kun nakaidêng sa
arapan turonun Bapan Namalyari
ya kaganawan nati, nipagtungkulan
man o ayin buy dilag imbuklat ta
mani libru. Pamakayari, nibuklat
ta gisa pun na libru ya sabay ya
librun biyay. Buy ya mani nati,
inatulan sila ayun sa mani dinyag
lay nakasulat sa mani libru.
13 Agyan nati sila sa dagat o sa
babun luta, inumawas sila sa Hades
ya lugal nangamamati.§ Buy inatu-
lan silan kaganawan ayun sa mani
diyag la.
14 Pamakayari, insamwag ya Ka-
matyan buy Hades sa lawa ya dilag
apuy ya magdêkêtdêkêt. Abiin ya
ikalway kamatyan.
15 Sisabêt man na asê nakasulat
ta lagyu sa librun biyay, isamwag
ya sa lawa ya dilag apuy ya
magdêkêtdêkêt.

21

Ya bayuy langit buy babun luta

1 Pamakayari, nakitan kuy bayuy
babun luta buy bayuy langit. Na-
panat tay manan langit buy luta,
agyan êt ta dagat.
2 Buy nakit kuy Banal la Balayan
ya sabay ya bayuy Jerusalem ya
manyêmêpa ubat kan Bapan Namal-
yari sa langit. Ya balayan na abiin,
taganan mamangêd ya. Ya kangêd
na, kasin kangêd babayi ya pan-
itangên ya nakal-an na sa liyaki ya
mapag-asawa na.
3 Pamakayari, nalêngê kuy
masnêg ga tunuy ya ubat sa turonu
ya magsabin paradi, “Lêng-ên yu!
Idi yana baydi si Bapan Namalyari
sa tutugêlan mani tawu. Manugêl ya
baydin kaawyun na mani pinili nan
kay kana [buy siyay nay Namalyari
la.]
4 Punisan nay mani luwa la.
Ayin nan kamatyan, kalungkutan,
tangisan, o sakit, ta nilabas say
manan kabilyan.”
5 Sinabin nakaiknu sa turonu,
“Elêwên yu! Pan-ibayu kinay ka-
ganawan.”
Buy sinabi na pun êt kangku,
“Isulat muy pansabin ku kamu, ta
mapagkatiwalan na ati buy taganan
pêtêg!”
6 Sinabi na pun êt kangku, “Na-
ganap pay kaganawan! Sikuy Alpha
buy Omega, ya labay sabin, sikuy
umpisa buy kayaryan kaganawan.
Nu sisabêt man na napêl-ang, biyan
kuyan lanêm ma ayin bayad da
mam-in biyay ya ayin katganan.
7 Abiin na mapagmanan mani
nanambut buy daygên ku silan mani
anak ku buy sikuy Namalyari la.
8 Nuwa mamakapalimuy malyari
sa mani tawuy lilimun, ya mani
asê manampalataya kangku, ya
mani manyag kadawakan, ya
mani mamatin tawu, ya mani
makikanayun, ya mani magkuku-
lam, ya mani mangulimên sa mani
diyusdiyusan buy ya kaganawan
mapaglaram. Ta isamwag sila sa
laway magdêkêtdêkêt ta asupri.
Abiin na ikalway kamatyan.”

Ya bayuy Jerusalem

9 Buy amêsên, pinagdanyan
nakun gisa sa pituy ang-el la dilag
pituy maragul la silyaw ya napnun
pituy katatawliyan na salut. Sinabi
na kangku, “Kaksaw ka baydi, ta
ipakit ku kamuy babayi ya itangên
sa Biserun Tupa.”
10 Tambêng ngakun natupus Ispir-
itun Bapan Namalyari. Buy gintan
nakun ang-el sa kakatag-ayan bung-
uy. Impakit na kangkuy Banal la
Balayan ya sabay ya Jerusalem. Buy
nakit kun manyumêpay Jerusalem
ubat kan Bapan Namalyari sa langit.
11 Mansumawang ya gawan sa
sawang Bapan Namalyari buy ma-
makasilêw yan paran maulagay
batuy jasper ya kasinlinaw kristal.

§ **20:13 20:13** Sa Griego, Kamatyan buy Hades (Pahayag 1:18).

12 Ya balayan abiin, napalitêngan
makukudpa buy matag-ay ya bakud
da pader, mapu buy luway pasbul
na buy ya balang pasbul, dilag mag-
bantay ya ang-el. Nakasulat sa mani
pasbul la lagyun mapu buy luway
layin Israel.
13 Tatluy pasbul sa balang agid
bakud, tatlu sa puputakan mamut,
tatlu sa ilaga, tatlu sa timug buy tatlu
sa tatanglêwan mamut.
14 Ya bakud da pader, dilag mapu
buy luway pundasyun na batu buy
nakasulat di ya mani lagyun mapu
buy luway apostul Biserun Tupa.
15 Ya ang-el la nakisabi kangku,
dilag yan tatalan na panukad da
paran gintuy têkên amên sukadên
na balayan, mani pasbul buy mani
bakud da pader.
16 Kudraduy sukad balayan. Pari-
parisuy karang buy ya kakwal na,
luway libu buy apat ta ralan na
kilumetru. Para êt bayduy tag-ay na.
17 Sinukad na êt ta bakud da
pader. Anêm mapu buy apat ta
metruy kudpa na.* Ya panukad da
ginamit ang-el, kaparisu êt panukad
da panggamitin tawu.
18 Ya bakud da pader, diyag ya sa
jasper ra dapas. Ya balayan, diyag sa
pawan gintu ya kasinlinaw kristal.
19 Ya pundasyun bakud da pader,
binyanan lan magmikakalasi ya
makamal la batu. Ya mumuna
jasper, safiro ya ikalwa, kalsedonia
ya ikatlu, esmeralda ya ikaapat,
20 sardonika ya ikalima, kar-
nelia ya ikaanêm, krisolito ya ika-
pitu, berelio ya ikawalu, topasio ya
ikasiyam, krisopraso ya ikamapu,
hasinto ya ikamapu buy gisa, buy
amatista ya ikamapu buy luwa.
21 Ya mapu buy luway pasbul,
diyag sa perlas. Ya balang pasbul,
diyag sa gisay buun perlas. Ya
mani dan balayan, pawan gintu ya
kasinlinaw kristal.
22 Ayin nakun nakit ta Templu
sa balayan, ta si Bapan Namalyari
ya Makapangyarian sa kaganawan
buy Biserun Tupa ya sabay ya
pinakatemplu baydu.
23 Asina kaylangan na allu o
buwan amên manawang sa balayan,
gawan ya sawang Bapan Namalyari
sabay ya manawang buy ya Biserun
Tupa sabay ya sulu baydu.
24 Ya dêkêt ta abiin sabay ya man-
awang sa kaganawan bansa. Ya
kaganawan ari baydi sa babun luta,
gêtan la êt ta pibandiyan la baydu.
25 Pawan nakabuklat ta pasbul
abiin na balayan, gawan ayin nan
yabi baydu.
26 Gêtan baydu sa balayan na
abituy pibandiyan buy pamarangal
ubat sa kaganawan bansa.
27 Nuwa sisabêt man na mad-
inat sa pangêlêw Bapan Namal-
yari, sisabêt man na manyag ma-
makapadêng-êy buy ya mani ma-
paglaram, a sila makasun sa balayan
na abitu. Kay ya makasun baydu,
abitu silay mani tawuy nakasulat
ta lagyu sa librun Biserun Tupa ya
sabay ya librun biyay.

22

1 Pamakayari, impakit êt kangkun
ang-el la ilug ga mam-in biyay. Ya
lanêm baydu, kasinlinaw kristal ya
manukusuk ubat sa turonun Bapan
Namalyari buy Biserun Tupa.
2 Buy ya ilug, manukusuk sa
bunak dan sa balayan Jerusalem. Sa
mitalipay ya agid ilug, dilag puun
kayuy mam-in biyay ya binuwan-
buwan managêy mapu buy luway
kalasi. Ya bulung na, sabay ya
mamaiyul sa sakit mani tawu sa
kaganawan bansa.
3 Ayin nan makitan bayduy in-
sumpan Bapan Namalyari. Idi
baydu sa balayan na turonun Bapan
Namalyari buy Biserun Tupa buy
pan-ulimênên yan mani lingkud na.
4 Makit lay lupa na buy isulat sa
waêng lay lagyu na.

* **21:17 21:17** Malyarin ya labay sabin anêm mapu buy apat ta metruy tag-ay.

5 Ayin nan yabi baydu. Kabay
asina na kaylangan na sulu o
sawang allu. Ta si Bapan Namalyari
yay manawang kalla buy mag-ari
silayna kanuman.

Ya Pag-udung Jesus

6 Pamakayari, sinabin ang-el
kangku, “Ya mani sabin ati, taganan
pêtêg buy mapagtiwalan. Ta si
Bapan Namalyari ya namipatanda
sa mani propeta na sa kapamilatan
Ispiritu na ya namiutus ang-el na
amên ipakit sa mani maglingkud
nay mani bagay ya marani yan
malyari.”
7 Sinabin Jesus, “Marani yakinan
lumatêng! Pinagpalay mani ma-
nunul sa mani impatandan Bapan
Namalyari ya nakasulat sa librun
ati.”
8 Siku si Juan na nakakit buy
nakalêngê sa kaganawan abiin.
Sên nakitan buy nalêngê kuy
kaganawan, nagpalukub baku sa
kabitisan ang-el amên mangulimên
naku kana ya sabay ya namipakit
kangkun kaganawan abiin.
9 Nuwa sinabi na kangku, “Agana!
Agana mu daygên na parabaydu. Ta
siku man maglingkud êt kaparisu
mu, kaparisun mani propeta buy
mani manunul sa insulat sa librun
ati. Kay si Bapan Namalyari ya
sêpat mun ulimênên, alwan siku!”
10 Paradi pun êt ta sinabi na
kangku, “Ya kaganawan insulat sa
librun ati ya impatanday nan Bapan
Namalyari kamu, marani yan matu-
pad. Kabay ipatanda mu êt.
11 Ya mani manyag nadawak,
isundu la pun êt ta panyag lan
nadawak. Ya mani madinat, isundu
la pun êt ta panyag lan madinat.
Nuwa ya mani matinêk, isundu la
pun êt bumyay matinêk. Buy ya
mani banal, isundu la pun êt mag-
pakabanal.”
12 Sinabin Jesus, “Mallêngê kaw!
Marani yakinan lumatêng! Idi
kangkuy gantimpalay idin ku sa
balang gisa ayun sa mani dinyag na.
13 Sikuy Alpha buy sikuy Omega,
ya mumuna buy tawli, ya umpisa
buy kayaryan.”
14 Pinagpalay mani mallinis yam-
ing la, ta mabiyan silan karapatan
mangan tagêy puun kayuy mam-in
biyay buy makasun sa balayan.
15 Nuwa ya mani tawuy nadawak
ya napakaugalin asu, lakwanan
sila sa lawasan balayan. Para
êt bayduy kaganawan magkuku-
lam, makikanayun, mamatin tawu,
mangulimên sa diyusdiyusan buy
malaram buy kalabay pun êt
maglaram.
16 “Siku si Jesus ya namiutus sa
ang-el ku amên sabin kamuy mani
bagay ya abiin ya kaylangan mun
ipatanda sa mani manampalatayay
miaawyun. Layi yakun Arin David
buy siku êt ta kalluwan ya na-
sawangsawang nu maranun.”
17 Ya Ispiritun Bapan Namalyari
buy ya babayi ya pan-itangên, sin-
abi la, “Kaksaw kaw baydi!”

Buy ya kaganawan nakalêngên
abiin, sinabi la êt, “Kaksaw kaw
baydi.” Sisabêt man na napêl-ang
buy kalabay minêm lanêm ma mam-
in biyay, magdani ya, ta ayin bayad
da ati.

Ya katatawliyan sinabin Jesus

18 Siku si Juan na mam-in patanda'
sa mani mallêngê sa impatandan
Bapan Namalyari sa librun ati. Nu
sisabêt man na managdag sa insulat
sa librun ati, idagdag êt Bapan Na-
malyari kanay parusa sa mani salut
ta nakasulat di.
19 Buy nu sisabêt man na mamaw-
as sa mani impatandan Bapan Na-
malyari sa librun ati, itas nay karap-
atan nan mangan tagêy puun kayuy
mam-in biyay buy karapatan nan
sumun sa Banal la Balayan ka-
parisun nakasulat sa librun ati.
20 Si Jesus ya namipapêtêg sa
kaganawan nakasulat sa librun ati.
Sinabi na pun êt, “Taganan marani
yakinan lumatêng!”

Sinabi ku êt, “Awuy Panginuun Jesus. Lumatêng kayna!”

21 Labay kuy manugêl kamuyun kaganawan na kangêdan Panginuun Jesus. Awuy Panginuun.